

බුද්ධ ජයන්තී ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලා: 23

සුත්‍රාන්ත පිටකයෙහි
17 වන ග්‍රන්ථය

අධ්‍යුක්තකරනීකාය

මහරජා භාගය

දසක - එකාදසක නිපාත

ලබ්‍යා බෞද්ධ මණ්ඩලයේ ආරාධනයෙන්
ත්‍රිපිටක පරිවර්තන සංස්කාරක සභාවේ
අධ්‍යුක්තකරනීකාය ශ්‍රෝමක මණ්ඩලය
විසින් කරන ලද
සිංහල පරිවර්තනය

ත්‍රිපිටක සමපාදක මණ්ඩලයේ සංස්කරණයෙන් යුක්ත යි.

බු: ව: 2550

ක්‍රි: ව: 2006

Buddha Jayanti Tripitaka Series, Volume 23

The Seventeenth Book in the
Suttanta-Pitaka

17

ANGUTTARANIKĀYA (VI)

With the Sinhala translation by

**The Anguttaranikāya Editorial Board
of
The Tripitaka Translation Committee**

නමෝ තස්ස භගවතෝ සබ්බධම්මේසු අප්පට්භතඤාණචාරස්ස දසබලධරස්ස
චතුර්වේසාරජ්ජවිසාරදස්ස සබ්බසත්තූත්තමස්ස ධම්මිස්සරස්ස ධම්මරාජස්ස ධම්මස්සාමිස්ස
තථාගතස්ස සබ්බඤ්ඤානො සම්මාසම්බුද්ධස්ස !!!

භාග්‍යවත් වූ සියලු ධර්මයන්හි නොපැකිලි ඥානචාර සහිත වූ දසබලධාරී වූ
චතුර්වේශාරදත්ථ විශාරද වූ සියලු සත්වයන්ට උත්තම වූ ධර්මයට ඊශ්වර වූ ධර්මරාජ වූ
ධර්මස්වාමී වූ තථාගත වූ සර්වඥ වූ සම්මා සම්බුදුන්ට නමස්කාර කරමි !!!

කෙළලක්ෂයක් සක්වලයන්හි සියලු ආර්යයෝ ද සියලු සත්පුරුෂයෝ ද
මාගේ නමස්කාරය පිළිගනිත්වා !!!

බුද්ධජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලා
පරිගණක ගත කර නොමිලයේ බෙදාහැරීමේ
මහා ධර්ම දානමය පුණ්‍යකර්මය

**“අපාරුකා තේසං අමතස්ස ද්වාරා
යේ සෝතවන්තෝ පමුඤ්චන්තු සද්ධං”**

**“කන් ඇත්තාහු සැදැහැ මුදන්වා
ඔවුන්ට අමා දොර විවෘත කරන ලදී”**

අප භාග්‍යවත් අර්භත් සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ප්‍රථම අනුසාසනය මෙහි ලා සිහි
කිරීම ත්‍රිපිටක ශ්‍රී සද්ධර්මය පරිශීලනය කරන්නා වූ පින්වතුන්ගේ අභිවාද්ධිය පිණිස ම වන
බව අපගේ හැභීම ය.

සෑම කල්හි ඥාන සම්ප්‍රයුක්ත ව ක්‍රියා කරන්නා වූ සියලු සම්මා සම්බුදුරජාණන්
වහන්සේලාගේ පලමු අනුශාසනය, බුද්ධ රත්නය කෙරෙහි ගෞරව කරන්නා වූ
බුදුරජාණන් වහන්සේගේ සම්මා සම්බුදු බෝධිය අදහන්නා වූ කවර නම් පුද්ලයෙකු නො
සළකා හිදිත් ද ? චතුර්වේශාරදත්ථ සහිත වූ දශ බල සහිත වූ අනාවරණ ඥාන සහිත වූ
සඵඤ වූ මහා කාරුණිකයන් වහන්සේ පවා නිවන අවබෝධ කර ගැනීම පිණිස
ධම්මානුධම්ම ප්‍රතිපදාව ආරම්භ කරන පුද්ගලයා තුළ ‘සද්ධා’ නම් වූ ගුණය අත්‍යාවශ්‍ය ය
යන්න අවධාරනය කරන සේක.

මෙම ත්‍රිපිටක ශ්‍රී සද්ධර්මය සැක නොකළ යුතු ය. සැක කරමින් හදාරන ලෞකික ශිල්ප
ශාස්ත්‍ර පවා පරිපූර්ණ ව නො පිහිටන බව සිහි ඇතිව බැලීමෙන් නුවණ ඇත්තාහට දැක ගත
හැකි ය. පුරුෂයා ශ්‍රේෂ්ඨ බවට පමුණු වන්නා වූ සද්ධා ධනය සහිත ව (“සද්ධිධ විත්තං
පුරිසස්ස සෙට්ඨං”) මෙම ධර්ම රත්නය පරිශීලනය කරන්නාහට සද්ධා අංගයෙන් ලැබිය
යුතු සියල්ල ලැබෙනු නො අනුමාන ය. එසේ ම සිහියෙන් ලැබිය යුතු කොටස ද
වීර්යයෙන් ලැබිය යුතු කොටස ද සමාධියෙන් ලැබිය යුතු කොටස ද ප්‍රඥාවෙන් ලැබිය යුතු
කොටස ද ලැබෙන පරිදි සද්ධා, සති, විරිය, සමාධි සහ ප්‍රඥා යන පංච ධර්මයන් තමා තුළ
ඇති කර ගෙන මහත් වූ ගෞරවය සහිත ව ධර්මාවබෝධය පිණිස ම යොමු වූ දැඩි
අධිෂ්ඨානයෙන් මෙම ධර්ම පුස්තක පරිශීලනය කළ යුතු ය. අපගේ බුද්ධ ශාසනයෙහි

ධර්ම ශ්‍රවනයෙන් මග ඵල ලැබුවෝ ම අධික ය. විමුක්තිය ලබන්නා වූ ක්‍රම වේදයන් පහක් විස්තර කරන්නා වූ අංගුත්තර පංචක නිපාතයෙහි 'විමුක්තායතන' සූත්‍රයෙහි නිවන ලබන ක්‍රම වේද සතරක් ම ධර්ම දේශනාමය සහ ධර්ම සවනමය පුණ්‍ය කර්ම ඇසුරින් සිදුවන බව පැහැදිලි කර ඇත. පස්වැනි ක්‍රම වේදය භාවනාමය පුණ්‍ය කර්මය ප්‍රගුණ කිරීමෙන් සාර්ථක වන බව ද එහි සඳහන් වේ.

මහත් වූ ගෞරවාදරයෙන් මහා සුගතයන් වහන්සේගේ අනුශාසනය පිළිපදින්නා වූ අප්‍රමාදී ව ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපදාව වඩන්නා වූ සියලු සත්තට, ත්‍රෛකාලික වූ සියලු දුකින් මිදී ලබන්නා වූ අජර වූ අමර වූ අමා මහ නිවන අවබෝධ වීම පිණිස මෙම මහභූ පුණ්‍ය කර්මය උපනිශ්‍රය වේවා !

ආර්යයන් වහන්සේලා පහළවීමෙන් සිරිලක බැබළේවා !
බුද්ධ ශාසනය දියුණුවී විරස්ථිතික වේවා !
ලෝ සත්තට සෙත් වේවා !

"අමකං දදෝ ව සෝ හෝති, යෝ ධම්මමනුසාසති"
(යමෙක් ධර්මානුශාසනය කරන්නේ ද, හෝ අමානය දෙන්නේ ය)

මෙම ධර්ම දානමය පුණ්‍ය කර්මය
මෝහ නිමිච්චිධර්මය කරන්නා වූ ලොවට උතුම් ආලෝකය වූ මහා කාරුණික වූ
සම්මාසම්බුදුරජාණන් වහන්සේගේ සවිඤ්ඤා ඥානයට ද මහා කාරුණා ගුණයට ද
පූජෝපහාරයක් ම වේවා !!!

කෙළලක්ෂයක් සක්වලයන්හි සියලු ආර්යයෝ ද සියලු සත්පුරුෂයෝ ද
අපගේ පුණ්‍ය කර්මය අනුමෝදන් වෙත්වා !!!

ශාසනාභිවාදීකාමී,
සමීන්ද රණසිංහ.
2009.06.28

සුභානන්දපීඨකේ
අධ්‍යාපනකර්මකාලය
ජයේඛා භාගො

සුත්‍රානන්දපීඨකයෙහි
අධ්‍යාපනකර්මකාලය
මමේ භාගය

**“තථාගතපපවෙදිතො භික්ඛවෙ ධම්මවිනයො විවටො විරොචති,
නො පටිච්ඡන්තො.”**

**“මහණෙනි, තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙශනා කරන ලද ධර්මය
හා විනය විවෘත වූයේ බබළයි. වැසුණේ නො ම බබළයි.”**

(අභිතුහතරනිකාය, තිකතිපාත - හරණ්ඩුවගහ, 9 පූත්‍රය)

සැලකිය යුතුය : මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත. එම පටුනෙහි මාතෘකාවන් හා පිටු අංක අදාළ පිටු සමඟ සම්බන්ධ කර ඇත. මෙහි කියවීමට ඇති ප්‍රදේශයට වම් පසින් ඇති 'පිටු යොමුව' භාවිතා කිරීමෙන් නැවත පටුනට පැමිණීමට පුලුවන. වම් පසින් පාළු පිටුව ද දකුණු පසින් අදාළ සිංහල පිටුව ද කියවීම සඳහා VIEW menu PAGE DISPLAY option and select TWO-UP CONTINUOUS යන ක්‍රමය භාවිතා කරන්න.

Please note : The TABLE OF CONTENTS of this book is located in page no:18 and it is linked with associated pages in the book for your convenience. You can easily click on the page number or content description in the 'Table of Contents' and you will be directed to the relevant page. Bookmarks located to the left of reading area can be used to navigate back to 'Table of Contents' Page. If you would like to view Pali page on your left and the relevant Sinhala page on your right select the menu items as follows; VIEW menu PAGE DISPLAY option and select TWO-UP CONTINUOUS.

ප මු න CONTENTS

සංඝකාරක නිවේදනය	ix
ත්‍රිපිටක සම්පාදක මණ්ඩලය	xi
සංඥාපනය	xiii
පාළි හෝඩිය	xix
සංකේත නිරූපණය	xxi
විසයසූචි	xxiii
ශුද්ධාශුද්ධ දූෂිතය	xxxiii
සිංහල පරිච්ඡිතය	2-683
දසකඨිපාතය	2-583
එකාදසකඨිපාතය	584-683
ශාථාදිපාද සූචි	685
සංඥාපනාම සූචි	686-688
විෂයසපදනුකකමණිකා	689-697

සංස්කාරක නිවේදනය

සුත්‍රාන්තපිටකයට අයත් වතුරාගමයන් අතුරෙහි අඛණ්ණකරනිකායෙහි 'දසක එකදසක' නිපානයන්ගෙන් සමන්විත වූ මේ සවන භාගය බුද්ධිජයනාභි ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලායෙහි තෙවිසිවන (23) ග්‍රන්ථය වෙයි. මෙයින් අඛණ්ණකර සහියද සමාජන වේ.

ලඞ්ඛාබ්‍යොධිමණ්ඩලයේ ආරාධනය පරිදි මෙහි සිංහල පරිවර්තනය භාර ගෙන සිටි පණ්ඩිත සථවිරයන් වහන්සේ යථාකාලයෙහි එම පරිවර්තනය ත්‍රිපිටකමණ්ඩලය වෙත පත් නො කළ හෙයින් ත්‍රිපිටක පරිවර්තන සංස්කාරකමණ්ඩලයේ සමමතය පරිදි, වර්තමාන බුද්ධිශ්‍රාවකධම්පියාධිපති කොදුගොඩ සිරි සෞභාලොකාභිධාන දක්ෂිණලඞ්ඛායේ ප්‍රධාන සභිකයාසකසථවිරයන් වහන්සේ යැ, දෙමටගොඩ පධානසරවිභාරාධිපති පරවාහැර සිරි පඤ්ඤානන්ද කොළඹ නවකෝරළයේ ප්‍රධාන නායකසථවිරයන් වහන්සේ යැ, කොළඹ ඩුජ්ජියාවත්තේ ජයගෙබරාරාමාධිපති තලල්ලේ සිරි ධම්මානන්ද නායකසථවිරයන්වහන්සේ යැ යන අඛණ්ණකරනිකාය සංගොධක මණ්ඩලය විසින් මෙහි සිංහල පරිවර්තනය ද කරන ලද්දේ ය. මුද්‍රණ අවසානව පැමිණ වර්තමාන ත්‍රිපිටක සම්පාදකමණ්ඩලයේ ශාස්ත්‍රාගමධර මහතෙරවරුන්ගේ ජීවත් පරිශ්‍රමයෙන් ශොධාසථාන හා බොහෝ තැන්හි පරිවර්තනද සංස්කරණය කරනලද වෙයි. එහෙත් ප්‍රමාණය ඉක්මවාගිය මුද්‍රණවේගය නිසා නො වළඟාලියැ හෙන යම් උනන්දායෙක් වියයුතු නම් එයින්ද අපරිමුක්ත බව කියැ යුතුව ඇත. ශොධාසත්‍රයෙන් එයට පිළියම් යෙදේ.

පුස්තකොල පොත්වල මතු නොවැ මුද්‍රිත අඛණ්ණකරනිකායග්‍රන්ථයන්හි පවා පද-වාක්‍ය සංකලනයෙන් ව්‍යාකූල වැ පැවැති පාළිප්‍රදේශයන් අක්ඛණ්ණකරනිකායට පහසුවන සේ පද බෙදීම හා වාක්‍යවිච්ඡේදයද කොට අසාන පතිත පෙය්‍යාලයන් ද මේ සංස්කරණයෙහි ලා නිසියේ තබන ලද්දේ ය. කිසිතැනක පෙය්‍යාලය සඳහා '-' මෙබඳු රේඛා ද යොදා ඇත. තවද ඒ ඒ සුත්‍රයන්හි වදළ දසකාදී අඛණ්ණකරනිකාය වෙන් කොට ගතහැකි වන සේ අවශ්‍යයෙන් දක්වාලියැ යුතු තැන්හි ඡේදයක් පාසා අඛණ්ණකරනිකාය යොදා ඇත. ඡකකතිපාතාදියෙහිද එසේ අංක යොදා ඇති සැටි සලකනු මැනවි.

තවද ඉතා අල්පකාලයක් තුළ ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ බොහෝ ගණනක් පළකරවාලීමට අවසානව ලැබීමෙන් මේ වන විට 'දීඝනිකාය, මජ්ඣිමනිකාය, හා අඛණ්ණකරනිකාය' ද අවසාන කරන්නට ලැබීම ත්‍රිපිටක

සමපාදකමණ්ඩලයේ අමැණිකයාට හෙතු වෙයි. ධර්මයේ ස්වභාවයන්ගේ ද ප්‍රමාදයට හෙතු වනු නියත යැ. මෙසේ බුද්ධිජයනී ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථලාව අප්‍රමාදව පළ කරවැලීම සඳහා ආවශ්‍යක විධිවිධාන සලසාලු ගරු අග්‍රාමාත්‍ය තන්පත් සිරිමාවෝ බණ්ඩාරනායක උනන්දුවට ද, මෙහි ලා ක්‍රියාකාරී ප්‍රයත්නයක යෙදෙන ගරු සංස්කෘතික අමාත්‍යවර ටී. ඩී. තෙන්නකෝන් මැතිතුමාණන්ට ද, සංස්කෘතික ලේකම් එච්. ඇම්. සුමතිපාල මහතාණන්ට හා පී. ඒ. අභයවික්‍රම අධ්‍යක්ෂ තුමාට ද විශේෂයෙන් සාමාජිකයන් විවේකය ද නොනකා මේ අධිකාරයෙහි නතු ව ක්‍රියාකරන සහකාර අධ්‍යක්ෂ සෝමපාල ජයවර්ධන මහතාණන්ට ද බෞද්ධලෝකයාගේ ආශීර්වාදය හිමිවිය යුතුය.

දෙහිවල තිසර මුද්‍රණාලයාධිකාරී තුමා ඇතුළු තන් සේවක මණ්ඩලය ද මහානායක චාරිකාරාමයේ භාරකාර ඒ. ඇම්. පී. සමරසිංහ මහතා ද ආශීර්වාදමුඛයෙන් සඳහන් කරමිහ. ශාසනායු වර්ධනයට කාරණ වූ මේ සත්ක්‍රියාඵලයෙන් හැමදෙනම සුබභාගී වෙත්වයි ආශංසනය කරමිහ.

මේ වගට

ලබ්‍රහම ලඛිකානඤ්ඤ සභික
ත්‍රිපිටක මණ්ඩලයේ ප්‍රධාන සමපාදක

10. 7. 1977 ත්‍රිපිටක කායභාලය,
115, විජේරාම මාවත,
කොළඹ 7.

ත්‍රීපිටක සම්පාදක මණ්ඩලය

උපදෙශක:

මහරගම වටයවත්තපාර-ශ්‍රී චන්ද්‍රශෙඛරාරාමාධිපති අගනවහාපණ්ඩිත බලන්ගොඩ ආනන්දමෙමන්ත්‍රය මහානායක මහාසථවිරපාදයන් වහන්සේ.

සභාපති:

අනුරාධපුර බුද්ධිශ්‍රාවක ධර්මපීඨයෙහි (ශික්ෂු විඛේවිද්‍යාලයෙහි) අධිපති ත්‍රීපිටකවාගීඤ්චරාචාර්ය, රාජකීය පණ්ඩිත කෝදගොඩ ශ්‍රී භද්‍රාලොක දක්ෂිණ ලක්ෂ්‍යයෙහි ප්‍රධාන සභිකනායක සථවිරයන් වහන්සේ.

ප්‍රධාන සම්පාදක:

මොල්ලිගොඩ, ප්‍රචචනොදය පිරිවෙන්හි උපප්‍රධානාචාර්ය, ත්‍රීපිටක වාගීඤ්ච, විමලකීර්ති ශ්‍රී රාජකීය පණ්ඩිත, ලබුගම ලක්ෂ්‍යනන්ද ශ්‍රී කල්‍යාණී සාමග්‍රීධර් මහාසභිකසභායෙහි අනුනායක සථවිරයන් වහන්සේ.

සම්පාදක:

කිරුළපන පුච්චාරාම, නාරාභේන්පිට අභයාරාම යන විහාරආයාධිපති ශාස්ත්‍රපති, විද්‍යාවිශාරද, රාජකීය පණ්ඩිත, රද්දුල්ලේ සිරි පඤ්ඤලොක ශ්‍රී කල්‍යාණීසාමග්‍රීධර් මහාසභිකසභායෙහි අනුනායක සථවිරයන් වහන්සේ.

හෙරලියාවල, සුද්ධිනාරාමාධිපති ශාස්ත්‍රපති, විද්‍යාවිශාරද, රාජකීය පණ්ඩිත, වේඳුරුවේ සිරි අනොමදස්සි බටහිර දිශායෙහි ප්‍රධාන සභිකනායක සථවිරයන් වහන්සේ.

හිඟුලේ - මාකඩවර විහාරාධිපති රාජකීය පණ්ඩිත, කරහම්පිටිගොඩ සිරි සුමනසාර සථවිරයන් වහන්සේ.

කොළඹ නිකීර්ගස්සායේ අශෝකාරාමාධිපති රාජකීය පණ්ඩිත කරදන සිරි පඤ්ඤලක්ෂාර නායක සථවිරයන් වහන්සේ.

ලෙඛකාධිකාරී:

කොළඹ, බෞද්ධාලෝක මාවතෙහි බෞද්ධාලෝක විහාරාධිපති, පණ්ඩිත, දෙරගමුවේ සිරි ධම්මපාල - කොළඹ පළාතේ ප්‍රධානසභිකනායක සථවිරයන් වහන්සේ.

සංඥපනය

අප බුදුරජුන් 'සුමධ' නම මහනවුස් වැදිවතුරු බුදුන් පා මුලා දිවි පුද හෙව නියතවීරණසිරි ලත් තැන් පටන් වෙසතුරු අත්බව දක්වා සියලු බුදුතුරු දහම සපුරා තුසිපුර ඉපදූ එහි ආපමණින් සිට අවසන් පිළිසඳ විසින් මිනිස් ලොවැ ඉපදූ මහඛිකමන් කොටින් සාවුරුද්දක් දවස් මහා-ප්‍රධන්වියඹ කොට බෝමුලා විදුරසුන් අරා වැඩිහිඳ සවාසන සකල ක්ලෙශයන් බිඳූ බුදුවැ සෘෂින්ට පනනකොනු වූ බරණැස මුවලැවිහි දහමසක් පැවැත් වූ තැන් පටන් කොට සුභද්‍ර පිරිවැජියා විනයනය කළ තැන් හිමි කොට පන්සාලිස් හවුරුද්දක් දවස් මුළුල්ලෙහි කාතයුග මහා මෙසයක් සෙයින් දහම අමාවැසි වස්වා පිරිනිවන් පැවදුළ කල්හි ආදහ-නොත්සව පූජායෙහි මුළුදුන් සත්ලක්ෂයක් හික්සුන්ට සබඳ සවිවර වූ බුදු රජුන් පාසුකුල මහාවීරයෙහි සාධාරණ පරිභොගයෙන් අනුග්‍රහ කළ අනුබුදු මහසුප් මහරහතුන් වහන්සේ ප්‍රමුඛ පන්සියක් මහරහතුන් විසින් පිටක නිකායාදී විසින් සංගීත වැ දෙවැනි තෙවැනි සංගීතීන්හි දී අනුසංගීත වැ පවත්නා ධර්මිනය සංඛ්‍යාත නවාංග ශාඛාශාසනය සදෙව සබ්‍රහ්මික ලොකයට නිවන්මහවන් හෙලිකරමින් මෙ දවස පවා නිර්මල වැ පවත්නේයැ.

බුදුන් පිරිනිවි මුල් සියවස දෙකට යත් ම නිකායාභතරවාසීහු පෙළ දහම ගෙන ඒවීධ දුරමත උපදවාලූහ. ඒ හැම දුරවාද බණ්ඩනය කරමින් මොගගලී පුතක කියස මහරහතුන් වහන්සේ කථාවසතු දෙගනා කළ පවත ශාසනයෙහි පළට වැ ඇත. පෙළ පොත් හා අටුවා හා සංගීති කථාදිය ද ගෙන මෙ දවස දක්වා පරවාදීන් හා විතණ්ඩවාදීන් විසිනුදු පවසාලන හිසරු වාදයනට හිසි පිළිතුරු සපයමින් ත්‍රිපිටක මණ්ඩලයෙහි ප්‍රධාන සම්පාදක ධුරය ධැරූ තෙවළා දහමහි කළ පරිවය ඇති දඹන විසාරද පරවාහැර සිරි වජීරඤාණ නාහිමිපාණන් වහන්සේ බුද්ධජයනාහි ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථාලායෙහි මහාවග්ග පාළියට ලියූ සංඥපනය බලන්නේ මැනැවි.

අඛග්ගාර මහා නිකාය පිළිබඳ කොට එහි ධර්මසාව සඳහා දතයුතු දය අනුරාධපුර බුද්ධග්‍රාවක ධර්මපියාධිපති කෝදගොඩ සිරි ඤාණාලොක දක්ෂ ලක්ෂායෙහි ප්‍රධාන සබඳතායක සවිවරයන් වහන්සේ අඛග්ගාර නිකාය ප්‍රථම භාගයට ලියූ සංඥපනයෙහි පළව ඇත.

භාණකසම්ප්‍රදය

යළි ධර්මකර්ම ප්‍රතිචයනට විචිත්‍ර ප්‍රතිභාන දනවන ආගමග්‍රන්ථය සේ බුද්ධසොභාවාරීන් විසින් පසස්තා ලද අබ්බොතනර සභීය පරිශීලනය කරනු- වත් විසින් විමසුවමනා කතිපයසරානයක් ගෙන මෙහි ලා පවසමිහ: අභිගුහනර නිකාය සංගීතියට නභාලු අවසායෙහි “මෙය ඔබගේ ආශ්‍රිත- යනට උගන්වාලුව මැනවැ”යි දිවැස් ලදුවත් කෙරෙහි අගතැන් පැමිණි අනුරුද්ධ තෙරණුවනට දක්වා දුන්හ. එයින් ඔබ ඇඳිරි කලෝ ‘අභිගුහනර භාණක’ නම් වූහ. යමෙක් අභිගුහනර භාණක වී නම් ඔහුට අභිගුහනර හිකාය පෙළ විසින් අටුවා විසින් සපුරා ග්‍රහණ ධාරණයෙන් එහි ප්‍රතිෂ්ඨිත නොවන තාක් දීඝාගමාදී අන්‍යත් ග්‍රන්ථයක් පුහුණු කිරීමට අවසර නැතිවිය. ශක්ති ඇතියනට අනුක්‍රමයෙන් තෙවිලාධර වීමට ද බාධායෙක් නොතිබිණ. ග්‍රන්ථලඛන සංගීතිය කෙක් නිර්මල වැ පැවැති මේ භාණක සම්ප්‍රදය එයින් පසුව ද කාලානතරයක් පැවැති සේ සිතියැ ගෙයි.

ඒ ඒ භාණකයන්ගේ වාචනාමාර්ගයෙහි කිසි නැනෙක පද වණියන්ගේ නානාත්වය ද දක්නට ලැබේ. මේ විමසන්නා: අභිගුහනරහිකාය - කික හිපාක සාරිපුත්ත සුත්‍රයෙහි අර්භන් එල සමාධිය වැරඹු නැන බුදුරදුන් විසින් “ඉදං ච පන මෙතං සාරිපුත්ත, සන්ධාය භාසිතං පාරායනෙ උදය පඤ්ඤා”යි පාරායන උදය සුත්‍රයෙහි එන පළමුවන විසෂජ්ජන ගාථා දෙක වදුරණ ලද්දේය. එය අලුතිහාර - ග්‍රන්ථලඛන සඬායනාවේ දී අභිගුහනර භාණකයෝ-

“පහානං කාම සඤ්ඤානං - දෙමනසසාන වූ භයං
චීනසස ච පනුදනං - කුකකුච්චා නං නිවාරණං”

(අභිගුහනර - පුරම භාග 246 පිට)

යනාදී විසින් ලෙඛන ගත කළහ. එහෙත් සුත්තනිපාත (340 පිට) හා නිදෙස (334 පිට) පරිභරණය කළ ආවායභිවරයෝ “පහානං කාමච්ඡද්දනං” යනාදී විසින් ඒ ගය හදළහ. අටුවා ඇදුරෝ “උදය පඤ්ඤා ච පන එතං පදං පහානං කාමච්ඡද්දනන්ථි ආගතං, ඉධ පන අභිගුහනර භාණකෙහි කාමසඤ්ඤානන්ථි ආරොපිතං තත්ථ ව්‍යඤ්ඤනමෙව නානං, අපො පන එකො යෙ ව”යි ‘කාමච්ඡද්ද, කාම සඤ්ඤා’ යන පදයන්ගේ ව්‍යඤ්ඤනයෙහි විනා අතීයෙහි නානාත්වයෙක් නැති සේ දක්වා ලූහ. අද පවා භාණක සම්ප්‍රදය ඒලෙසින් ම දක්නා ලැබෙන කරුණෙන් ටෙරිය ව-සයෙහි ඇදුරුවරයෝ ජිනවචන පාළිය කෙතරම් සුරක්ෂිත ව ගෙන ආවාහු දැයි හිස්වය කළ හැකිය.

තවද, බුදුරදුන් විසින් තිකඩගුහකර ආනන්ද සූත්‍රයෙහි වෙතොව්මුනති පසුඤ්චිමුකති වදළ තැන “ඉදං ව පන මෙතං ආනන්ද සන්ධිය භාසිතං පාරායනෙ පුණ්ණකපඤ්ඤා” යි (අං: නි: 346 පිට) සුක්කනිපාත-පුණ්ණක සූත්‍රයෙහි වදළ “සන්ධිය ලොකඤ්ඤං පරොචරානි” (සු. නි. 320 පිට) යනාදී ගාථාව මැ වදුරණ ලද්දේය. දශක නිපාත - කාළී සූත්‍රයෙහි (අ: ජට්ඨභාග 86 පිට) කුරරසරවාසි කාළී උච්චිය මහකසයින් තෙරුන් කරා එළැඹ “චුක්කමීදං භනෙන භගවතා කුමාරී පඤ්ඤාසු: ‘අත්ඨසසාසතං භදයස්ස සන්තිං - පෙ - කථං විජාරෙන අනේඛා දට්ඨබ්බො’” යි විචාරන ලදුව සංයුත්සම්ඤ මාරසංයුක්තයෙහි එන මාරසිතු සූත්‍රයෙහි යට කී ගාථාව මහකසයින් තෙරණුවෝ කාළී සූත්‍රයෙහි විස්තර කොට වදළහ. එය අඩගුහකරභාණකයන් කුමාරීපඤ්ඤ යයි හදුරන ලද්දේය. මෙපරිදි සම්පොක්වල එන භාණකයන්ගේ වාචනාමාරිය විමසන්නේ මැනැවි.

අඩගුහකර සූත්‍ර සංඛ්‍යා

අඩගුහකරාගමයෙහි සූත්‍ර නව දහස් පන්සිය සත්පණසක් (9557) ඇතැයි සබ්බිකි කථායෙහි ලා පවසන ලද්දේය. සඵපරිශ්‍රමයෙන් බලත් මැ අපට හමුවූ සූත්‍ර සංඛ්‍යා මෙසේය:

1.	එකක නිපාතයෙහි සූත්‍ර	1000
2.	දුක ,, ,,	753
3.	තික ,, ,,	359
4.	චතුක්ක ,, ,,	752
5.	පඤ්ඤක ,, ,,	1167
6.	ජක්ක ,, ,,	662
7.	සත්තක ,, ,,	1124
8.	අට්ඨක ,, ,,	627
9.	නවක ,, ,,	432
10.	දසක ,, ,,	756
11.	එකාදසක ,,	1151
		8777

මෙහි සූත්‍ර 780, උනන්දයක් ඇතිබව පෙනේ. මෙසේ සූත්‍ර බොහෝ ගණනක් ම ගිලිහී යෑමට හේතු කිමැ යි විමසන් හොත්: දුක තිකාදී නිපාතාවයානයෙහි පෙය්‍යාල මුඛයෙන් සිය ගණන් සූත්‍ර සංග්‍රහ කොට ඇත. යම් හෙයකින් කිසියම් නිපාතයක පෙය්‍යාල කීපයක් ලෙඛකයන් අතින් ගිලිහී ගියානම් මේ උනන්දය සිදුවිය හැක්කේ මැ ය. මෙ ද විමසනු මැනවි:

වතුකක නිපාතයේ තුන්වැනි පණ්ණාසකයේ පළමුවැනි වලාහක වග්ගයේ සවැනි සූත්‍රය කිසිදු පිටපතෙක මේතාක් හමු නොවීය. අටවූ කථායෙහි “ඡන්දං උක්ඛානාසුමෙව” යි සවැනි සූත්‍රය නොගැඹුරු අරුත් ඇතැයි පවසමින් එක පදයකුදු උච්චරණය කොට නැත. එහෙයින් මේ සූත්‍රයෙහි කෙබඳු දහමෙක් කිබිණි දැයි සිතනු පවා නොහැකිය. වර්ගව-සානසෙහි උද්දන ගාථාවකුදු නො වූයෙන් ගිලිහී ගිය සූත්‍රය කිනම් වී දැයි සිතනු ද නොහැකිය. මෙසේ ලෙඩකයන්ගේ ප්‍රමාදයෙන් යට දැක්වූ සූත්‍ර සඛ්‍යාව නො පෙනී ගිය බව සිතිය යුතු ය.

සමාන සූත්‍ර :

අඛගුහ්‍යර නිකායෙහි බුදුරදුන්ගේ දෙගනා කෞශල්‍යය නිසා අත්තජ්ඣාසය වශයෙන් ද ග්‍රොතාජනයන්ගේ අධ්‍යාගයානුරූප කොට පරජ්ඣාසය වසයෙන් ද වදරනලද එක දෙශයකින් සමානකම් ඇති බොහෝ සූත්‍ර දැක්ක හැකි ය. නිපාතවසානසෙහි සංගාහික වූ රාගපෙය්‍යා-ලාදියෙහි එන සිය ගණන් සූත්‍රයන් තබා අටවූකනිපාතයෙහි ද එකාදසක-නිපාතයෙහි ද වදළ මෙහෙය සූත්‍ර වැනි සූත්‍රයන් විමසුව මැනැවි. විශෙෂයෙන් ඡක්කනිපාතයෙහි ද (6. 1. 5. 2) දසකනිපාතයෙහි ද (10. 2. 3. 5) ‘මිගසාලා’ නමින් සූත්‍ර දෙකක් ඇත. ඒ සූත්‍රදෙක ම මිගසාලා උච්චාරය විසින් බුදුරදුන්ගේ ඉන්ද්‍රියපරාවර්තාදෙනයෙහි ගටා අනදනෙරණුවන්ගෙන් විවාළ ප්‍රශ්නයක් සඳහා එක් මැ අවස්ථාවක වදළ දෙශනාවක් බව සිතිය යුතුය. එයින් ඡක්කනිපාතයෙහි භානගාමී පුභුලන් කිදෙනකු හා විසෙසගාමී පුභුලන් කිදෙනකු ද, දසකනිපාතයෙහි භානගාමී පුභුලන් පස්දෙනකු හා විසෙසගාමී පුභුලන් පස්දෙනකු ද වදළහ. මෙබඳු සූත්‍ර ද මැනැවින් අවබෝධ කළ යුතු ය.

ධර්මකථිකයෝ :

ප්‍රශස්ත වූ ධර්මකථිකයන්ට විචිත්‍ර වූ ප්‍රතිභාන ජනනය කරන ආගම් වරය ලෙස පසස්නාලද අඛගුහ්‍යරනිකාය ගිහි පැවිදි දෙපක්ෂයෙහි මැ වූ වනට උභය ලොකානුසිද්ධියට ඉවහල් වූ විමුක්ති පරිපාවනීය මඟොප-දේශක වූ ලොකික ලොකොත්තරානුප්‍රකාශක අනෙකසන සූත්‍රයෙන් ප්‍රතිමංකිත වූයේ ය. එහෙයින් ධර්මදේශකයන්ට විචිත්‍ර ප්‍රතිභාන දැනවන සේ අඛගුහ්‍යර සහිත පසස්නා ලද වෙයි. දහම් දෙසනුවන් ඇත ද පරහව දහම් දෙසනු පහසු කරුණෙක් නොවේ යයි බුදුරදුන් විසින් ම වදරන ලද්දේය: “න බො ආනන්ද සුකරං පරෙසං ධම්මං දෙසෙතුං පරෙසං ආනන්ද ධම්මං දෙසෙතොන් පඤ්ච ධම්මෙ අජ්ඣාතං උපට්ඨපෙත්වා පරෙසං ධම්මො දෙසෙතබ්බො” (පඤ්චකඛගුහ්‍යර - 5. 4. 1. 9) දෙශකයා විසින් අනුසූචි කථාව - මානිකා කළ සූත්‍ර පදයට හෝ ගාථාවට අනුරූප කථාව කියයුතු වෙයි. ඒ ඒ අන්තීය පැහැදිලි කිරීමට කරුණු දැක්විය යුතුය. අනුකමපා

පෙරදැරි ව ආමිණාපෙක්ෂා නැතිව ආත්මෝත්කම්භ පරවභූත නො කොට දහම් දෙසිය යුතු වේ. සුත්‍රානතාදියෙහි නිදන වසතු පුද්ගලාදිය නොවීමසා අස්ථි විපරිත කොට දහම් දෙසීම ලොවට අවැඩ සිදුකරනුයේ මෑ ශාසන විලෝපයට ද හෙතු වන්නේ මෑ නු.

කිකතිපාතයෙහි (3. 2. 2. 5) කාලාම සුත්‍රය ගෙන ‘අනුශ්‍රවයෙන් හෝ පරමපරා කථායෙන් හෝ ඉතිහාසයෙන් තර්කයෙන් හෝ භය හේතුවෙන් හෝ තමන්ගේ දහමට ගැළැපෙන නියා හෝ ගුරුවරයා කී නිසා හෝ කිසිවක් නො පිළිගෙන, මැනැවැයි කියා තමහට වැටහේ නම් එය පිළිගත යුතු’ යයි බුදුරදුන් විසින් වදරන ලද යි කියති. කවුරුන් විසින් හෝ නොපැහැදිලි කොට මුලදී ප්‍රකාශ කළ මේ සුත්‍රාස්ථිය දැන් බුදුන් වදල දෙය පවා තමා විසින් නො විමසා නො පිළිගතයුතු’ යයි කියන තත්‍වයට අතිධාවනය කොට ඇත. දහම් පාසැල් ශිෂ්‍යයාට ද එසේ උගන්වති. මේ සුත්‍රයෙහි වස්තුව හෝ නිගමනය නො පවසා ලෙගමාත්‍රයක් දක්වීමෙන් සිදුවන අනාස්ථිය ගැන දෙශකයා මදකුදු නො සිතූ බව පෙනේ.

කාලාමයන්ගේ කෙසපුකත නිගමය පිහිටියේ බොහෝ දෙන යන එන මාර්ගයක් සමීපයෙහි ය. එහි පැමිණෙන ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් සචකීය ලබ්ධිය (ශාඛිත හෝ උචේද්) ප්‍රකාශ කොට එය ම සැබව ය, අන්‍යයන්ගේ ලබ්ධිය මුසා යැ හළ යුතු යයි උගන්වා යෙති. අනතුරුව පැමිණෙන මහණ බමුණු කෙනෙක් පළමු කී ලබ්ධිය මුසා යැ හළ යුතු යැ අපගේ ලබ්ධිය සැබැවයි වීරුද්ධවාදයක් උගන්වා යෙති. මෙසේ ඇති අවසායක කාලාමයෝ බුදුන් කරා එළඹ මෙ කරුණ දැන්වා මේ දෙපක්ෂයෙන් කවුරුන්ගේ වාදය සැබෑද කවුරුන්ගේ වාදය බොරු දැ යි විවාළහ. බුදුහු ඒ වාද දෙකින් එකකුත් සැබෑය යි හෝ බොරු යැයි හෝ නොවදරා, ‘අනුශ්‍රවාදී විසින් ඒ වාද එකකුදු නොගෙන යමක් අකුසල් නම් සාවද්‍ය නම් අවැඩ පිණිස පවතී නම් එය දුරුකොට, කුසල් වූ නිදෙස් වූ හිත පිණිස පවත්නා දෑ විමසා පිළිපදනා ලෙස වදලහ. මෙසේ හෙයින් සුත්‍රාස්ථි නො පිරිහෙලා අනුද්‍රැයනා පෙරදැරි කොටගෙන දහම් දෙසීම ප්‍රතිභාසම්පන්න ධර්මකථිකයාගේ ලක්ෂණය වේ. මේ අස්ථිය සඳහා අධිගුණරතිකායෙන් ලැබෙන පිටුවහල අටුවා ඇදුරන් විසින් පවසන ලද්දේ යි.

මේ වගට:
ලබුගම ලබිකානඤ්ඤ
අනුනායක සථවීර

1977 ජූලි 10 දින
ප්‍රච්චනොදය පිරිවෙන,
මොල්ලිගොඩ,
වාද්දුව.

සංකේත නිරූපණය

සී.-සීහලකඛර-තාලපණණ්ණ පොතක

සීචු.-සීහලකඛර - මුද්දිත - පොතක

මජ්ඣ.-මරමම ජඤ්ඤසංගීතී - අසාධිත පොතක

සායා-සායාම - කායාකඛර - මුද්දිත පොතක

කතථි-ගතථකතරාති

අට්ඨකථා-මනොරථපුරණී

PTS - Pali Text Society, Anguttara Nikaya

අධ්‍යාපන නීතිය - ජවනිකා

විසයසූචි
දසකතිපාඨය

2 - 581

1 - 1. ආනිසංසවග්ගො 2 - 27

විසයානි	සුඛතං	පිටුවකා
1. කීමන්දිය	සුඛතං	2— 5
2. වෙනනාකරණිය	,,	6— 7
3. පයම උපනිය	,,	8— 9
4. දුතිය උපනිය	,,	10— 11
5. නතිය උපනිය	,,	10— 13
6. සමාධි	,,	14— 17
7. සාරිපුඤ්ඤා	,,	16— 19
8. සද්ධි	,,	20— 23
9. සත්තවිමොක්ඛි	,,	22— 25
10. විජ්ජා	,,	24— 27

1 - 2. නාථවග්ගො 28 - 61

1. සෙනාසන	සුඛතං	28— 31
2. පඤ්ඤා	,,	30— 33
3. සංයොජන	,,	32— 33
4. වෙතොඛිල	,,	34— 41
5. අප්පමාද	,,	40— 43
6. ආහුනෙය්‍ය	,,	42— 43
7. පයම නාථ	,,	44— 49
8. දුතිය නාථකරණ	,,	48— 55
9. පයම අරියවාස	,,	54— 55
10. දුතිය අරියවාස	,,	56— 61

1 - 3. මහාවග්ගො 62 - 123

1. සිහනාද	සුඛතං	62— 69
2. අධිච්ඡිකතිපද	,,	68— 73
3. කාය	,,	72— 77
4. මහාවුඤ්ඤා	,,	78— 85

අඩිතාලමකරනිකායෙ ජව්වහාග විසයසූචි

විසයානි	සූත්තං	පිට්ඨකං
5. කසිණ	„ ...	84— 85
6. කාලි	„ ...	86— 89
7. පයම මහාපඤ්ඤා	„ ...	88— 99
8. දුතිය මහාපඤ්ඤා	„ ...	100—107
9. පයම කොසල	„ ...	106—115
10. දුතිය කොසල	„ ...	116—123

1 - 4. උපාලිවග්ගො 124 - 137

1. උපාලි	සූත්තං ...	124—125
2. පානිමොක්ඛිට්ඨපන	„ ...	124—125
3. උඛ්ඛාහිකා	„ ...	126—127
4. උපසම්පද	„ ...	126—129
5. නිසසය	„ ...	128—129
6. සාමභෙර	„ ...	130—131
7. සඛ්ඛහෙද	„ ...	130—131
8. සඛ්ඛසාමභේ	„ ...	132—133
9. පයමානඤ්ඤා	„ ...	134—135
10. දුතියානඤ්ඤා	„ ...	136—137

1 - 5. අනෙකාසවග්ගො 138 - 165

1. විවාද	සූත්තං ...	138—139
2. පයම විවාදමූල	„ ...	140—141
3. දුතිය විවාදමූල	„ ...	140—141
4. කුසිනාරා	„ ...	142—145
5. රාජනෙත්තප්පවෙසන	„ ...	146—149
6. සකක	„ ...	148—155
7. මහාලි	„ ...	154—157
8. දසධම්ම	„ ...	156—159
9. සරීරච්චධම්ම	„ ...	158—159
10. භණ්ඩන	„ ...	160—165

අඩවුනතරනිකායෙ ජලධරාග වීසයසූචි

දුතියපණණාසකෙ

2 - 1. සවිතතවගො 166 - 203

වීසයානි				පිටුවකො
1. සවිතත	සුතං	166—169
2. සාරිපුතත	„	168—171
3. ධීනි	„	172—177
4. සමඵ	„	176—183
5. පරිභාන	„	184—189
6. පයමසඤ්ඤා	„	188—189
7. දුතියසඤ්ඤා	„	190—191
8. මූලක	„	190—193
9. පබ්බජජා	„	192—195
10. ගිරිමානඤ්ඤා	„	194—203

2 - 2. යමකවගො 204 - 235

1. අවිජජා	සුතං	204—209
2. තණකා	„	210—215
3. නිට්ඨංගත	„	216—217
4. අවෙච්චපසසනත	„	216—217
5. පයම සුඛ	„	218—219
6. දුතිය සුඛ	„	218—221
7. පයම නළකපාන	„	220—227
8. දුතිය නළකපාන	„	226—231
9. පයම කථාවජ්ච	„	230—233
10. දුතිය කථාවජ්ච	„	232—235

2 - 3. ආකඛ්චවගො 236 - 267

1. ආකඛ්චයා	සුතං	236—239
2. කණටක	„	240—243
3. ඉට්ඨධමම	„	242—245
4. වඩ්ඪි	„	244—247
5. මීගසාලා	„	246—257
6. තයොධමම	„	256—265
7. කාක	„	264—265
8. නිගණ්ඨ	„	266—267
9. ආසාතවජ්ච	„	266—267
10. ආසාතපටිච්චාය	„	266—267

අභ්‍යන්තර නීතියේ ජවමහාග වීසයසූචි

2 - 4. ටේරවගෙහා 268-315

වීසයානි				පිටපටිකා
1. බාහුන	සුභතං	268-269
2. ආනන්ද	"	268-275
3. පුණණිය	"	274-277
4. බ්‍යාකරණ	"	276-281
5. කන්ථි	"	280-289
6. අධිමාන	"	288-295
7. අධිකරණික	"	294-303
8. අකෙකාසක	"	302-305
9. කොකාලින	"	304-313
10. බිණාසවබල	"	312-315

2-5. උපාලිවගෙහා 316-377

1. කාමහොගි	සුභතං	316-327
2. හය	"	326-333
3. කිඤ්චික	"	332-339
4. වජ්ජයමාහින	"	340-347
5. උතඤ්ඤ	"	346-351
6. කොකනාද	"	350-357
7. ආහුනෙය්‍ය	"	356-361
8. ටේර	"	360-363
9. උපාලි	"	362-377
10. හබ්බාහබ්බ	"	376-377

තතිය පණණාසමක

3 - 1. සමණසඤ්ඤාවගෙහා 378-451

1. සමණසඤ්ඤ	සුභතං	378-379
2. බොජ්ඣබ්බ	"	378-381
3. මිච්ඡනන	"	380-381
4. බිජ	"	382-385
5. විජජා	"	384-387
6. නිජජර	"	386-389
7. ධොවන	"	388-393
8. තිකි වජක	"	392-395
9. වමන	"	394-397

අඩුකරතිකායෙ ජට්ඨාංග විසයසූචි

විසයානි				පිටුවකයා
10. නිඛමනිය	සුභතං	396—399
11. අසෙබ	„	398—399
12. අසෙබියධමම	„	400—401

3-2. පච්චාරොහණීවගෙහා 402—423

1. පඨම අධමම	සුභතං	402—403
2. දුතිය අධමම	„	402—407
3. තතිය අධමම	„	406—415
4. අජින	„	416—421
5. සකාරව	„	420—423
6. ඔරිමනිර	„	422—425
7. පඨම පච්චාරොහණී	„	424—429
8. දුතිය පච්චාරොහණී	„	430—431
9. පුබ්බකම	„	430—431
10. ආසවකය	„	432—433

3-3. පරිසුද්ධවගෙහා 434—439

1. පඨම	සුභතං	434—435
2. දුතිය	„	„ „
3. තතිය	„	„ „
4. චතුසු	„	„ „
5. පඤ්චම	„	436—437
6. ජට්ඨම	„	„ „
7. සත්තම	„	„ „
8. අට්ඨම	„	„ „
9. නවම	„	438—439
10. දසම	„	„ „
11. එකාදසම	„	„ „

3 - 4. සාධුචමෙහා 440—445

1. සාධු	සුභතං	440—441
2. අරියධමම	„	„ „
3. කුසල	„	„ „
4. අසු	„	442—443
5. ධමම	„	„ „
6. සාසව	„	„ „
7. සාවජ්ඣ	„	„ „

අභියාචනාකර්මයේ ජවයාග වියයසුචි

වියයානි				පිටියවනා
8. නපනිය	සුභනා	444—445
9. ආවයගාමී	„	„ „
10. දුකඛදුය	„	„ „
11. දුකඛවිපාක	„	„ „

3 - 5. අරියවගෙගා 446 - 451

1. අරියමගග	සුභනා	446—447
2. සුභකමගග	„	„ „
3. සද්ධමම	„	„ „
4. සපජුරිසධමම	„	448—449
5. උප්පාදෙතඛඛ	„	„ „
6. ආපෙචනඛඛ	„	„ „
7. භාවෙතඛඛ	„	„ „
8. බහුලිකනඛඛ	„	450—451
9. අනුසාරිතඛඛ	„	„ „
10. සච්ඡිකාතඛඛ	„	„ „

වතුකුසලානාසකො

4 - 1. පුගලවගෙගා 452-455

1. සෙවිතඛඛ	සුභනා	452—453
2 12 භජිතඛඛාදිපකාදස සුභනානි		452—455

4 - 2. ජාණුසෙසාණිවගෙගා 456-499

1. බ්‍රාහ්මණපච්චොරොහණී සුභනා	456—459
2. අරියපච්චොරොහණී	„	...	460—461
3. සඛ්‍යාරච	„	...	460—463
4. ඔරිමනිර	„	...	462—465
5. පයම අධමම	„	...	464—465
6. දුතිය අධමම	„	...	466—477
7. තනිය අධමම	„	...	476—477
8. කමමනිදන	„	...	478—479
9. සපරිකකමන	„	...	478—481
10. වුඤ	„	...	480—491
11. ජාණුසෙසාණි	„	...	490—499

අඛණ්ඩකරනිකායෙ ඡන්දිභාග විසයසූචි

4-3. සාධුවගෙහා 500 - 507

විසයාභි				පිටුවකා
1. සාධු	සුභතං	500-501
2. අරියධිමම	"	" "
3. කුසල	"	502-503
4. අපථ	"	" "
5. ධමම	"	" "
6. සාසවධිමම	"	504-505
7. සාවජ්ජ	"	" "
8. තපනීය	"	" "
9. ආවයගාමී	"	506-507
10. දුක්ඛුත්‍රය	"	" "
11. දුක්ඛවිපාක	"	" "

4-4. අරියමග්ගවගෙහා 508 - 515

1. අරියමග්ග	සුභතං	508-509
2. කණ්ණමග්ග	"	" "
3. සද්ධිමම	"	" "
4. සප්පුරියධිමම	"	510-511
5. උප්පාදෙනබ්බධිමම	"	" "
6. ආසෙවීතබ්බධිමම	"	" "
7. භාවෙනබ්බධිමම	"	512-513
8. බහුලීකාභ්බධිමම	"	" "
9. අනුසාරීතබ්බධිමම	"	" "
10. සච්ඡිකාතබ්බධිමම	"	514-515

4-5 (අපර) සුගඟලවගෙහා 516-519

1-12	සෙවීතබ්බාදීදවාදසසුභතානි	516-519
------	-------------------------	-----	-----	---------

පණණසාතිරෙකසුභතානි

1. කරජකායවගෙහ 520-563

1. පඨම නිරය	සුභතං	520-527
2. දුතීය නිරය	"	526-529
3. මාතුගාම	"	528-531

අබ්‍යුත්තරනිකායෙ ඡට්ඨභාග විසයසූචි

විසයානි	සූත්තං	පිට්ඨකං
4. උපාසිකා	” ...	530—531
5. විසාරද	” ...	532—533
6. සංඝප්‍රනීයපරිඥාය	” ...	532—539
7. පට්ඨ සංඝච්ඡික	” ...	538—551
8. දුතිය සංඝච්ඡික	” ...	550—555
9. කර්ජකාය	” ...	554—559
10. අධම්මවරියා	” ...	558—563

2. සාමඤ්ඤවග්ගො 564-577

1. පට්ඨ	සූත්තං ...	564—565
2. දුතිය	” ...	564—567
3. තතිය	” ...	568—571
4. චතුස්ථ	” ...	570—575
5-16 පඤ්චාදිසූත්තානි	” ...	574—577

රාගාදිපෙය්‍යාලං 578—581

1-510. රාගාදි-පමාදනසූත්තානි	578—583
-----------------------------	--------	---------

එකාදසකනිපාතො 584—683

1. නිසසයවග්ගො 584-617

1. කිම්බේය	සූත්තං ...	584—587
2. නවෙනනාකර්ණිය	” ...	586—591
3. පට්ඨ උපනිස	” ...	590—593
4. දුතිය උපනිස	” ...	592—595
5. තතිය උපනිස	” ...	594—597
6. ව්‍යසන	” ...	596—599
7. පට්ඨමයඤ්ඤ	” ...	598—605
8. මනසිකාර	” ...	604—607
9. සන්ධි	” ...	608—613
10. මොරනිවෘප	” ...	614—617

අධ්‍යයන මාර්ගෝපදේශයේ ප්‍රධාන විෂය

2. අනුසස්තිය 618-675

විෂයානි				පිටුව
1. පටිම මහානාම	සුතං	618—625
2. දුතිය මහානාම	”	626—629
3. නන්දිය	”	630—635
4. සුභුතී	”	634—645
5. මෙත්තනානිසංස	”	644—645
6. අට්ඨකනාගර	”	646—656
7. ගොපාලක	”	652—665
8. පටිම සමාධි	”	664—667
9. දුතිය සමාධි	”	668—671
10. නන්දිය සමාධි	”	670—673
11. චතුස්ස සමාධි	”	672—675

3. සාමඤ්ඤවග්ගො 676-678

1-960	අනිච්චානුප සසනාදිසුත්තානි	676-678
-------	---------------------------	---------

4. රාගාදිපෙය්‍යාලො 682-683

1-170	රාගාදි සුත්තානි	682-683
-------	-----------------	---------

රාගාදිපෙය්‍යාලො නිවිසිතො.

අධ්‍යයන මාර්ගෝපදේශයේ සමන්තො.

සුභතනපිටකෙ අඩවුකරනිකායෙ

දසකනිපානො

අධ්‍යාපන නීතිය

දසකතිපාඨය

නමො කසස හගවතො අරහතො සමමාසමධුදධසස

1. ආනිසංසවගෙයා

10. 1. 1. 1

කිමකියසුතතං.

එවං මෙ සුතං: එකං සමයං හගවා සාවකීයං විහරති ජේතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකසස ආරාමෙ. අථ ඛො ආයජමා ආනාදෙඤ යෙන හචො තෙනුපස ඛතමි. උපසඛතමිකා හගවතං අභිවාදෙකා එකමනතං නිසීදි. එකමනතං නිසිනෙහා ඛො ආයජමා ආනාදෙඤ හගවතං එතදවොච:

කිමකියාති හතෙත කුසලාති සීලාති, කිමානිසංසානිති?

අවිසව්සාරකානි ඛො ආනාද කුසලාති සීලාති, අවිසව්සාරානි-සංසානිති.

අවිසව්සාරො පන හතෙත කිමකියො, කිමානිසංසොනි?

අවිසව්සාරො ඛො ආනාද පාමොජ්ජකො, පාමොජ්ජානිසංසො¹ති.

පාමොජ්ජං පන හතෙත කිමකියං, කිමානිසංසනිති?

පාමොජ්ජං ඛො ආනාද පිතකං, පිතානිසංසනිති.

පිති පන හතෙත කිමකියා, කිමානිසංසානි?

පිති ඛො ආනාද පසසඛකා, පසසඛානිසංසානි.

1. පාමුජ්ජකො-පාමුජ්ජානිසංසොති-සීලං, සතං, P.T.S.

අධ්‍යාපන සමාජ සේවි

දසකතිපාතය

ඒ භාග්‍යවත් අර්භත් සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේට
නමස්කාර වේවා!

1. ආනිසංසවගීය

10. 1. 1. 1

කිමකීය සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි ජෙනවග නම් අනේපිඬු සිටුවුණේ අරමිහි වැඩවසන සේක. එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹීයහ. එළඹී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැඳ එකත්පස්ව හුන්හ. එකත්පස්ව හුන් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකළහ:

වහන්ස, කුලල ගීලයෝ කුමක් අතී කොට කුමක් අනුසස් කොට ඇත්තාහු ද?

ආනන්දය, කුලලගීලයෝ අවිප්‍රතිසාරය (නො විපිළිසරබව) අතී කොට අවිප්‍රතිසාරය අනුසස් කොට ඇත්තාහ සි.

වහන්ස, අවිප්‍රතිසාරය කුමක් අතී කොට කුමක් අනුසස් කොට ඇද්ද?

ආනන්දයෙනි, අවිප්‍රතිසාරය ප්‍රාමොද්‍යය අතී කොට ප්‍රාමොද්‍යය අනුසස් කොට ඇත.

වහන්ස, ප්‍රාමොද්‍යය කුමක් අතී කොට කුමක් අනුසස් කොට ඇද්ද?

ආනන්දයෙනි, ප්‍රාමොද්‍යය ප්‍රීතිය අතී කොට ප්‍රීතිය අනුසස් කොට ඇත.

වහන්ස, ප්‍රීතිය කුමක් අතී කොට කුමක් අනුසස් කොට ඇද්ද?

ආනන්දයෙනි, ප්‍රීතිය ප්‍රශ්‍රබ්ධිය අතී කොට ප්‍රශ්‍රබ්ධිය අනුසස් කොට ඇත.

පසසද්ධි පන හතෙක කිමන්තියා, කිමානිසංසානි?

පසසද්ධි ඛො ආනන්ද සුඛන්තා, සුඛානිසංසානි.

සුඛං පන හතෙක කිමන්තියං, කිමානිසංසන්ති?

සුඛං ඛො ආනන්ද සමාධන්තං, සමාධානිසංසන්ති.

සමාධි පන හතෙක කිමන්තියො, කිමානිසංසොනි?

සමාධි ඛො ආනන්ද යථාභුතඤ්ඤාදසසනන්තො, යථාභුතඤ්ඤාදසසනානිසංසොනි.

යථාභුතඤ්ඤාදසසනං පන හතෙක කිමන්තියං, කිමානිසංසන්ති?

යථාභුතඤ්ඤාදසසනං ඛො ආනන්ද නිබ්බද්ධිචරාගන්තො, නිබ්බද්ධිචරාගානිසංසන්ති.

නිබ්බද්ධිචරාගො පන හතෙක කිමන්තියො, කිමානිසංසොනි?

නිබ්බද්ධිචරාගො ඛො ආනන්ද විමුක්තිඤ්ඤාදසසනන්තො, විමුක්තිඤ්ඤාදසසනානිසංසොනි.

ඉති ඛො ආනන්ද කුසලානි සීලානි අවිසව්සාරන්තානි අවිසව්සාරානිසංසානි. අවිසව්සාරො පාමොජ්ජකේථො, පාමොජ්ජානිසංසො. පාමොජ්ජං පීතන්තං පීතානිසංසං. පීති පසසද්ධන්තො, පසසද්ධානිසංසා. පසසද්ධි සුඛන්තො සුඛානිසංසා. සුඛං සමාධන්තං සමාධානිසංසං. සමාධි යථාභුතඤ්ඤාදසසනන්තො යථාභුතඤ්ඤාදසසනානිසංසො. යථාභුතඤ්ඤාදසසනං නිබ්බද්ධිචරාගන්තො නිබ්බද්ධිචරාගානිසංසං. නිබ්බද්ධිචරාගො විමුක්තිඤ්ඤාදසසනන්තො විමුක්තිඤ්ඤාදසසනානිසංසො. ඉති ඛො ආනන්ද කුසලානි සීලානි අනුපුබ්බන්ත අඤ්ඤාය පරෙතනී¹ති.

1. අරභඤ්ඤාය පුරෙතනී ති-සා

වහන්ස, ප්‍රග්‍රඛධිය කුමක් අතී කොට කුමක් අනුසස් කොට ඇද්ද?

ආනන්දයෙනි, ප්‍රග්‍රඛධිය සුඛය අතී කොට සුඛය අනුසස් කොට ඇත.

වහන්ස, සුඛය කුමක් අතී කොට කුමක් අනුසස් කොට ඇද්ද?

ආනන්දයෙනි, සුඛය සමාධිය අතී කොට සමාධිය අනුසස් කොට ඇත.

වහන්ස, සමාධිය කුමක් අතී කොට කුමක් අනුසස් කොට ඇද්ද?

ආනන්දයෙනි, සමාධිය යථාභූතඤ්ඤාදර්ශනය අතී කොට යථාභූතඤ්ඤාදර්ශනය අනුසස් කොට ඇත.

වහන්ස, යථාභූතඤ්ඤාදර්ශනය කුමක් අතී කොට කුමක් අනුසස් කොට ඇද්ද?

ආනන්දයෙනි, යථාභූතඤ්ඤාදර්ශනය නිබ්බද්ධචරාගය අතී කොට නිබ්බද්ධචරාගය අනුසස් කොට ඇත.

වහන්ස, නිබ්බද්ධචරාගය කුමක් අතී කොට කුමක් අනුසස් කොට ඇද්ද?

ආනන්දයෙනි, නිබ්බද්ධචරාගය විමුක්තිඤ්ඤාදර්ශනය අතී කොට විමුක්තිඤ්ඤාදර්ශනය අනුසස් කොට ඇතැ යි.

ආනන්දයෙනි, මෙසේ කුශලශීලයෝ අවිප්‍රතිසාරය අතී කොට අවිප්‍රතිසාරය අනුසස් කොට ඇතියහ. අවිප්‍රතිසාරය ප්‍රාමොද්‍යය අතී කොට ප්‍රාමොද්‍යය අනුසස් කොට ඇත. ප්‍රාමොද්‍යය ප්‍රීතිය අතී කොට ප්‍රීතිය අනුසස් කොට ඇත. ප්‍රීතිය ප්‍රග්‍රඛධිය අතී කොට ප්‍රග්‍රඛධිය අනුසස් කොට ඇත. ප්‍රග්‍රඛධිය සුඛය අතී කොට සුඛය අනුසස් කොට ඇත. සුඛය සමාධිය අතී කොට සමාධිය අනුසස් කොට ඇත. සමාධිය යථාභූතඤ්ඤාදර්ශනය අතී කොට යථාභූතඤ්ඤාදර්ශනය අනුසස් කොට ඇත. යථාභූතඤ්ඤාදර්ශනය නිබ්බද්ධචරාගය අතී කොට නිබ්බද්ධචරාගය අනුසස් කොට ඇත. නිබ්බද්ධචරාගය විමුක්තිඤ්ඤාදර්ශනය අතී කොට විමුක්තිඤ්ඤාදර්ශනය අනුසස් කොට ඇත. ආනන්දයෙනි, මෙසේ කුශලශීලයෝ අනුපිළිවෙළින් අර්හත්ත්ව සංඛ්‍යාත අග්‍රයට පැමිණෙන්නාහයි.

10. 1. 1. 2

වේදනාකරණීය සුඛතා

[සාවස්තීදිනා]

සීලවතො භික්ඛවෙ සීලසමපන්නස්ස න වේදනාය කරණීයං
 “අවිපට්ඨියාරො මෙ උපපජ්ඣ” තී. ධම්මතා එසා භික්ඛවෙ යං සීලවතො
 සීලසමපන්නස්ස අවිපට්ඨියාරො උපපජ්ඣති. අවිපට්ඨියාරිස්ස¹ භික්ඛවෙ න
 වේදනාය කරණීයං “පාමොජ්ජං මෙ උපපජ්ඣ” තී. ධම්මතා එසා භික්ඛවෙ
 යං අවිපට්ඨියාරිස්ස පාමොජ්ජං උපපජ්ඣති. පමුදිතස්ස භික්ඛවෙ න වේදනාය
 කරණීයං “පිනි මෙ උපපජ්ඣ” තී. ධම්මතා එසා භික්ඛවෙ යං පමුදිතස්ස
 පිනි උපපජ්ඣති. පිනිමනස්ස භික්ඛවෙ න වේදනාය කරණීයං ‘කායො මෙ
 පසුභගතු’ තී. ධම්මතා එසා භික්ඛවෙ යං පිනිමනස්ස කායො පසුභගති.
 පසුභගායස්ස භික්ඛවෙ න වේදනාය කරණීයං ‘සුඛං වෙදියාමී’ තී.
 ධම්මතා එසා භික්ඛවෙ යං පසුභගායො සුඛං වෙදියති. සුඛිතො
 භික්ඛවෙ න වේදනාය කරණීයං ‘විතො මෙ සමාධියති’ තී. ධම්මතා එසා
 භික්ඛවෙ යං සුඛිතො විතො සමාධියති. සමාහිතස්ස භික්ඛවෙ න වේදනාය
 කරණීයං ‘යථාභුතං ජානාමී පසුභගාමී’ තී. ධම්මතා එසා භික්ඛවෙ යං
 සමාහිතො යථාභුතං ජානාමී පසුභගාමී. යථාභුතං භික්ඛවෙ ජානො
 පසුභගො න වේදනාය කරණීයං, ‘නිබ්බිද්දුමි වීරජාමී’ තී. ධම්මතා
 එසා භික්ඛවෙ යං යථාභුතං ජානං පසුභගං නිබ්බිද්දති වීරජති. නිබ්බිද්දස්ස
 භික්ඛවෙ වීරජජනනස්ස න වේදනාය කරණීයං ‘විමුක්තිඤ්ඤාදසුභනං
 සච්ඡිකරොමී’ තී. ධම්මතා එසා භික්ඛවෙ යං නිබ්බිද්දො² වීරතො
 විමුක්තිඤ්ඤාදසුභනං සච්ඡිකරොමී.

ඉති ඛො භික්ඛවෙ නිබ්බිද්ධවිරාගො විමුක්තිඤ්ඤාදසුභනං සුඛං විමුක්ති-
 ඤ්ඤාදසුභනානිසංඝො. යථාභුතඤ්ඤාදසුභනං නිබ්බිද්ධ වීරාගසුඛං
 නිබ්බිද්ධ වීරාගානිසංඝං. සමාධි යථාභුතඤ්ඤාදසුභනං සමාහිතඤ්ඤා-
 දසුභනානිසංඝො. සුඛං සමාධිසුඛං සමාධානිසංඝං. පසුභගී සුඛසුඛං
 සුඛානිසංඝො. පිනි පසුභගානිසංඝො පසුභගානිසංඝො. පාමොජ්ජං පිනසුඛං
 පිනානිසංඝං. අවිපට්ඨියාරො පාමොජ්ජසුඛං පාමොජ්ජානිසංඝො. කුසලානි
 සීලානි අවිපට්ඨියාරසුඛං අවිපට්ඨියාරානිසංඝො.

ඉති ඛො භික්ඛවෙ ධම්මාවධම්මෙ අභිසංඤ්ඤානි, ධම්මාවධම්මෙ
 පටිසුරෙණි අපාරාපාරං ගමනායාති.

1. අවිපට්ඨියාරණ-මඡන.
 2. නිබ්බිද්ද-සීල

10. 1. 1. 2

වෙනනාකරණීය සූත්‍රය

[සැවැත්විණි යි]

මහණෙනි, සිල්සපත් සිල්වත් හට 'මට අවිප්‍රතිසාරය උපදිව'යි වෙනනායෙන් කරණී නැත. මහණෙනි, යම්හෙයෙකින් සිල්සපත් සිල්වත්හට අවිප්‍රතිසාරය උපදනේය යන තෙල ධර්මයා යි. මහණෙනි, 'මට ප්‍රාමොද්‍යය උපදිව'යි අවිප්‍රතිසාරීහට වෙනනායෙන් කරණී නැත. මහණෙනි අවිප්‍රතිසාරීහට ප්‍රාමොද්‍යය උපදනේය යන තෙල ධර්මයා යි. මහණෙනි, ප්‍රමුදිත වුවහුට 'මට ප්‍රීතිය උපදිව'යි වෙනනායෙන් කරණී නැත. මහණෙනි, ප්‍රමුදිතයාහට ප්‍රීතිය උපදනේය යන තෙල ධර්මයා යි. මහණෙනි, ප්‍රීතිමනස්කයාට 'මාගේ කය සන්භිදේව'යි වෙනනායෙන් කරණී නැත. මහණෙනි, ප්‍රීතිමනස්කයාගේ කය සන්භිදේය යන තෙල ධර්මයා යි. මහණෙනි, සන්හුන් කය ඇතියහට 'සුව විදිනෙමව'යි වෙනනායෙන් කරණී නැත. මහණෙනි, සන්හුන් කය ඇතියේ සුව විදුනේ ය යන තෙල ධර්මයා යි. මහණෙනි, 'මාගේ සිත සමාහිත වේවා'යි සුව ඇතියහට වෙනනායෙන් කරණී නැත. මහණෙනි, සුව ඇතියහුගේ සිත සමාහිත වන්නේය යන තෙල ධර්මයා යි. මහණෙනි, සමාහිතයාහට 'යථාභූතය දන්තෙමවයි දක්තෙමව'යි වෙනනායෙන් කරණී නැත. මහණෙනි, සමාහිත වූයේ යථාභූතය දන්තේය, දක්තේය යන තෙල ධර්මයා යි. මහණෙනි, යථාභූතය දන්තහුට දක්තහුට 'නිවේද කරමවයි විරාග කරමව'යි වෙනනායෙන් කරණී නැත. මහණෙනි, යථාභූතය දන්තේ දක්තේ නිවේදය කෙරේය, නො ඇලේය යන තෙල ධර්මයා යි. මහණෙනි, නිවේදකරනුවහට විරාග කරනුවහට 'විමුක්තිඥානදර්ශනය පසක් කරතෙමව'යි වෙනනායෙන් කරණී නැත. මහණෙනි, නිර්විභ්න වූයේ විරක්ත වූයේ විමුක්තිඥානදර්ශනය පසක් කරණේය යන තෙල ධර්මයා යි.

මහණෙනි, මෙසෙයින් නිබ්බදිවිරාගය විමුක්තිඥානදර්ශනය අස් කොට විමුක්තිඥානදර්ශනය අනුසස් කොට ඇත්තේ ය. යථාභූතඥානදර්ශනය නිබ්බදිවිරාගය අස් කොට නිබ්බදිවිරාගය අනුසස් කොට ඇත. සමාධිය යථාභූතඥානදර්ශනය අස් කොට යථාභූතඥානදර්ශනය අනුසස් කොට ඇත. සුඛය සමාධිය අස් කොට සමාධිය අනුසස් කොට ඇත. ප්‍රඥාබ්ධිය සුඛය අස් කොට ප්‍රඥාබ්ධිය අනුසස් කොට ඇත. ප්‍රීතිය ප්‍රඥාබ්ධිය අස් කොට ප්‍රඥාබ්ධිය අනුසස් කොට ඇත. ප්‍රාමොද්‍යය ප්‍රීතිය අස් කොට ප්‍රීතිය අනුසස් කොට ඇත. අවිප්‍රතිසාරය ප්‍රාමොද්‍යය අස් කොට ප්‍රාමොද්‍යය අනුසස් කොට ඇත. කුශලශීලයෝ අවිප්‍රතිසාරය අස් කොට අවිප්‍රතිසාරය අනුසස් කොට ඇතියහ.

මහණෙනි, මෙසෙයින් (ත්‍රේහුමකවතී සඛ්ඛාසක) ඔරිමනිරයෙන් නිබ්බානපාර සඛ්ඛාසන පාමිමනිරයට යාම සඳහා ධර්මයෝ ම ධර්මයන් පවත්වන්නාහ, ධර්මයෝ ම ධර්මයන් පුරන්නාහයි.

10. 1. 1. 3

පස්ම උපනිස සූතතං

[සාවකීයං]

දුස්සීලසා භික්ඛවෙ සීලවිපතනාසා හතුපනියො හොති අවිපට්ඨාරො. අවිපට්ඨාරෙ අසති අවිපට්ඨාරවිපතනාසා හතුපනියං හොති පාමොජ්ජං. පාමොජ්ජ අසති පාමොජ්ජවිපතනාසා හතුපනියා හොති පිති. පිතියා අසති පිතිවිපතනාසා හතුපනියා හොති පසංඤ්ඤි. පසංඤ්ඤියා අසති පසංඤ්ඤිවිපතනාසා හතුපනියං හොති සුඛං. සුඛෙ අසති සුඛවිපතනාසා හතුපනියො හොති සමමාසමාධි. සමමාසමාධිමහි අසති සමමාසමාධිවිපතනාසා හතුපනියං හොති යථාභුතඤ්ඤාදසනං. යථාභුතඤ්ඤාදසනෙ අසති යථාභුතඤ්ඤාදසනාවිපතනාසා හතුපනියො හොති නිබ්බද්ධාරාගො. නිබ්බද්ධාරාගෙ අසති නිබ්බද්ධාරාගවිපතනාසා හතුපනියං හොති විමුක්තිඤ්ඤාදසනං.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ රුකෙඛා සාධාපලාසවිපතනො. තස්ස පපට්ඨාපි න පාරිපුරි. ගච්ඡති, තචොපි ඵෙගගුපි සාරොපි න පාරිපුරි. ගච්ඡති. ඵචමෙව ඛො භික්ඛවෙ දුස්සීලසා සීලවිපතනාසා හතුපනියො හොති අවිපට්ඨාරො, අවිපට්ඨාරෙ අසති හතුපනියං හොති -පෙ - විමුක්තිඤ්ඤාදසනං.

සීලවතො භික්ඛවෙ සීලසමපනනාසා උපනිසසමපනනො හොති අවිපට්ඨාරො. අවිපට්ඨාරෙ සති අවිපට්ඨාරසමපනනාසා උපනිසසමපනනං හොති පාමොජ්ජං. පාමොජ්ජ සති පාමොජ්ජසමපනනාසා උපනිසසමපනනො හොති පිති. පිතියා සති පිතිසමපනනාසා උපනිසසමපනනො හොති පසංඤ්ඤි. පසංඤ්ඤියා සති පසංඤ්ඤිසමපනනාසා උපනිසසමපනනං හොති සුඛං. සුඛෙ සති සුඛසමපනනාසා උපනිසසමපනනො හොති සමමාසමාධි. සමමාසමාධිමහි සති සමමාසමාධිසමපනනාසා උපනිසසමපනනං හොති යථාභුතඤ්ඤාදසනං. යථාභුතඤ්ඤාදසනෙ සති යථාභුතඤ්ඤාදසනාසමපනනාසා උපනිසසමපනනො හොති නිබ්බද්ධාරාගො. නිබ්බද්ධාරාගෙ සති නිබ්බද්ධාරාගසමපනනාසා උපනිසසමපනනං හොති විමුක්තිඤ්ඤාදසනං.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ රුකෙඛා සාධාපලාසසමපනනො තස්ස පපට්ඨාපි පාරිපුරි. ගච්ඡති තචොපි ඵෙගගුපි සාරොපි පාරිපුරි. ගච්ඡති. ඵචමෙව ඛො භික්ඛවෙ සීලවතො සීලසමපනනාසා උපනිසසමපනනො හොති අවිපට්ඨාරො, අවිපට්ඨාරෙ සති අවිපට්ඨාරසමපනනාසා උපනිසසමපනනං හොති -පෙ - විමුක්තිඤ්ඤාදසනනති.

10. 1. 1. 3

ප්‍රථම උපනිස සූත්‍රය

[සැවැත්තුවර]

මහණෙනි, ශීලවිපක්‍ෂ වූ දුශ්ශීලහට අවිප්‍රතිසාරය නටහෙතු ඇතියේ වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය නැතිවත් ම අවිප්‍රතිසාර විපක්‍ෂහට ප්‍රාමොදායය නටහෙතු ඇතියේ වෙයි. ප්‍රාමොදායය නැතිවත් ම ප්‍රාමොදායවිපක්‍ෂහට ප්‍රීතිය නටහෙතු ඇති වෙයි. ප්‍රීතිය නැතිවත් ම ප්‍රීතිවිපක්‍ෂහට ප්‍රශ්‍රබ්ධිය නටඋපනි:ශ්‍රය ඇත්තේ වෙයි. ප්‍රශ්‍රබ්ධිය නැතිවත් ම ප්‍රශ්‍රබ්ධිවිපක්‍ෂහට සුඛය නටඋපනි:ශ්‍රය ඇතියේ වෙයි. සුඛය නැතිවත් ම සුඛවිපක්‍ෂහට සමාසමාධිය නටඋපනි:ශ්‍රය ඇතියේ වෙයි. සමාසමාධිය නැතිවත් ම සමාසමාධිවිපක්‍ෂහට යථාභූතඥානදර්ශනය නටඋපනි:ශ්‍රය ඇතියේ වෙයි. යථාභූතඥානදර්ශනය නැතිවත් ම යථාභූතඥානදර්ශනවිපක්‍ෂහට නිබ්බිදු-වීරාගය නටඋපනි:ශ්‍රය ඇති වෙයි. නිබ්බිදුවීරාගය නැතිවත් ම නිබ්බිදු-වීරාගවිපක්‍ෂහට විමුක්තිඥානදර්ශනය නටඋපනි:ශ්‍රය ඇත්තේ වේ.

මහණෙනි, යම් සේ රුකෙක් අතුකොළින් ගිලිහුනේ නම් එහි පිට පොතු පිරිපුන්බවට නොයෙයි. ඇතුළුපොතු, උලු හරු පිරිපුන්බවට නොයේ, මහණෙනි, එසෙයින් ම ශීලවිපක්‍ෂ දුශ්ශීලහට අවිප්‍රතිසාරය නටඋපනි:ශ්‍රය ඇත්තේය. අවිප්‍රතිසාරය නැතිවත් ම...විමුක්තිඥානදර්ශනය නටඋපනි:ශ්‍රය ඇත්තේ යි.

මහණෙනි, සිල්සපත් සිල්වත්හට අවිප්‍රතිසාරය උපනි:ශ්‍රයසමපක්‍ෂ වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය ඇතිවත් ම අවිප්‍රතිසාරයමපක්‍ෂහට ප්‍රාමොදායය උපනි:ශ්‍රයසමපක්‍ෂ වෙයි. ප්‍රාමොදාය ඇතිවත් ම ප්‍රාමොදායමපක්‍ෂහට ප්‍රීතිය උපනි:ශ්‍රයසමපක්‍ෂ වෙයි. ප්‍රීතිය ඇතිවත් ම ප්‍රීතිමපක්‍ෂහට ප්‍රශ්‍රබ්ධිය උපනි:ශ්‍රයසමපක්‍ෂ වෙයි. ප්‍රශ්‍රබ්ධිය ඇතිවත් ම ප්‍රශ්‍රබ්ධිමපක්‍ෂහට සුඛය උපනි:ශ්‍රයසමපක්‍ෂ වෙයි. සුඛය ඇතිවත් ම සුඛමපක්‍ෂහට සමාසමාධිය උපනි:ශ්‍රයසමපක්‍ෂ වෙයි. සමාසමාධිය ඇතිවත් ම සමාසමාධිමපක්‍ෂහට යථාභූතඥානදර්ශනය උපනි:ශ්‍රයසමපක්‍ෂ වෙයි. යථාභූතඥානදර්ශනය ඇතිවත් ම යථාභූතඥානදර්ශනමපක්‍ෂහට නිබ්බිදුවීරාගය උපනි:ශ්‍රයසමපක්‍ෂ වෙයි. නිබ්බිදුවීරාගය ඇතිවත් ම නිබ්බිදුවීරාගමපක්‍ෂහට විමුක්තිඥානදර්ශනය උපනි:ශ්‍රයසමපක්‍ෂ වේ.

මහණෙනි, යම්සේ ශාඛාපලාස සමාදාන වෘක්ෂයෙක් වේ ද, එහි පිට පොතු පිරිපුන්බවට යෙයි. ඇතුළුපොතු බොරු හරු පිරිපුන් බවට යෙයි. මහණෙනි, එසෙයින් ම සිල්සපත් සිල්වත්හට අවිප්‍රතිසාරය උපනි:ශ්‍රයසමපක්‍ෂ වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය ඇතිවත් ම අවිප්‍රතිසාරයමපක්‍ෂ හට ... විමුක්තිඥානදර්ශනය උපනි:ශ්‍රයසමපක්‍ෂ වේ යි.

10. 1. 1. 4

දුඝ්ඵිය උපනිස සුතතං

[සාවකීයං]

නත්‍ර ඛො ආයස්මා සාරිපුනෙතා භික්ඛු ආමනෙතසි: දුඝ්ඵියං ආවුසො සීලවිපක්කස්ස හතුපනියො හොති අවිසව්සාරො. අවිසව්සාරෙ අසති අවිසව්සාරවිපක්කස්ස හතුපනියං හොති -පෙ- විමුක්තිඤ්ඤාණදස්සනං.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො රුකෙඛා සාධාපලාස විපනෙතා, තස්ස පපටිකාපි න පාරිපුරිං ගච්ඡති, තචොපි ඵෙගගුපි සාරොපි න පාරිපුරිං ගච්ඡති. එවමෙව ඛො ආවුසො දුඝ්ඵියං සීලවිපක්කස්ස හතුපනියො හොති අවිසව්සාරො. අවිසව්සාරෙ අසති අවිසව්සාරවිපක්කස්ස හතුපනියං හොති -පෙ- විමුක්තිඤ්ඤාණදස්සනං.

සීලවනො ආවුසො සීලසමපන්නස්ස උපනිසසමපනෙතො හොති අවිසව්සාරො. අවිසව්සාරෙ සති අවිසව්සාරසමපන්නස්ස උපනිසසමපන්නං හොති -පෙ- විමුක්තිඤ්ඤාණදස්සනං.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො රුකෙඛා සාධා පලාසසමපනෙතො, තස්ස පපටිකාපි පාරිපුරිං ගච්ඡති, තචොපි ඵෙගගුපි සාරොපි පාරිපුරිං ගච්ඡති. එවමෙව ඛො ආවුසො සීලවනො සීලසමපන්නස්ස උපනිසසමපනෙතො හොති අවිසව්සාරො. අවිසව්සාරෙ සති අවිසව්සාරසමපන්නස්ස උපනිසසමපන්නං හොති -පෙ- විමුක්තිඤ්ඤාණදස්සනන්ති.

10. 1. 1. 5

තනිස උපනිස සුතතං

[සාවකී]

නත්‍ර ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ භික්ඛු ආමනෙතසි: දුඝ්ඵියං ආවුපො සීලවිපක්කස්ස හතුපනියො හොති අවිසව්සාරො. අවිසව්සාරෙ අසති අවිසව්සාරවිපක්කස්ස හතුපනියං හොති පාමොජ්ජං. පාමොජ්ජෙ අසති පාමොජ්ජවිපක්කස්ස හතුපනියා හොති පිති. පිතියා අසති පිතීවිපක්කස්ස හතුපනියා හොති පස්සඤ්ඤි. පස්සඤ්ඤියා අසති පස්සඤ්ඤිවිපක්කස්ස හතුපනියං හොති සුඛං. සුඛෙ අසති සුඛවිපක්කස්ස හතුපනියො හොති සම්මාසමාධි.

10. 1. 1. 4

දුකිය උපනිස සූත්‍රය

[සැවැත්තුවර]

එකල්හි ආයුෂ්මන් සැරියුන් තෙරණුවෝ මහණුන් ඇමතුහ: ඇවැත්නි, ශීලවීපතනියට පැමිණි දුසිල්හට අවිප්‍රතිසාරය නටඋපනි:ශ්‍රය ඇති වෙයි, අවිප්‍රතිසාරය නැතිවත් ම අවිප්‍රතිසාරවීපතනහට ... විමුක්තිඥානදර්ශනය නටඋපනි:ශ්‍රය ඇති වේ.

ඇවැත්නි, යමසේ රුකෙක් නට අතුකොළ ඇත්තේ වේ ද, එහි පිට පොකුණු පිරිපුන් බවට නොයෙයි. ඇතුළු පොකුණු, බොරුණු, හරණු පිරිපුන් බවට නො යේ, ඇවැත්නි, එපරිදි ම ශීලවීපතනියට පැමිණි දුසිල්හට අවිප්‍රතිසාරය නටඋපනි:ශ්‍රය ඇත්තේ වෙයි, අවිප්‍රතිසාරය නැතිවත් ම... විමුක්තිඥානදර්ශනය නටඋපනි:ශ්‍රය ඇත්තේ වේ.

ඇවැත්නි, සිල්සපන් සිල්වත්හට අවිප්‍රතිසාරය උපනි:ශ්‍රය සමපතන වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය ඇතිවත් ම අවිප්‍රතිසාරසමපතනහට ... විමුක්තිඥානදර්ශනය උපනි:ශ්‍රය සමපතන වේ.

ඇවැත්නි, යමසේ රුකෙක් ශාඛාපලාශසමපතන වේ ද, එහි පිට පොකුණු පිරිපුන් බවට යෙයි. ඇතුළු පොකුණු බොරුණු හරණු පිරිපුන් බවට යේ, ඇවැත්නි, එසෙයින් ම 'සිල්සපන්' සිල්වත්හට අවිප්‍රතිසාරය උපනි:ශ්‍රය සමපතන වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය ඇති වත් ම අවිප්‍රතිසාරසමපතන හට ... විමුක්තිඥානදර්ශනය උපනි:ශ්‍රය සමපතන වේ යි.

10. 1. 1. 5

තතිය උපනිස සූත්‍රය

[සැවැත්]

එකල්හි ආයුෂ්මන් ආනන්ද තෙරණුවෝ මහණුන් ඇමතුහ: 'ඇවැත්නි, ශීලවීපතනියට පැමිණි දුසිල්හට අවිප්‍රතිසාරය නටඋපනි:ශ්‍රය-සමපතන වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය නැතිවත් ම අවිප්‍රතිසාරවීපතනහට ප්‍රාමොදාය නටඋපනි:ශ්‍රය ඇති වෙයි. ප්‍රාමොදාය නැතිවත් ම ප්‍රාමොදාවීපතනහට ප්‍රීතිය නටඋපනි:ශ්‍රය ඇති වෙයි. ප්‍රීතිය නැතිවත් ම ප්‍රීතීවීපතනහට ප්‍රශ්‍රබ්ධිය නටඋපනි:ශ්‍රය ඇති වෙයි. ප්‍රශ්‍රබ්ධිය නැතිවත් ම ප්‍රශ්‍රබ්ධීවීපතනහට සුබය නටඋපනි:ශ්‍රය ඇති වෙයි. සුබය නැතිවත් ම සුබවීපතනහට සමාසමාධිය නටඋපනි:ශ්‍රය ඇති වෙයි.

සමමාසමාධිමති අසති සමමාසමාධිවිපනනසස හතුපතිසං හොති යථාභුත-
ඤ්ඤදසසනං. යථාභුතඤ්ඤදසසනො අසති යථාභුතඤ්ඤදසසනවිපනනසස
හතුපතිසො හොති. තිබ්බිදුචිරාගො. තිබ්බිදුචිරාගෙ අසති තිබ්බිදු
චිරාග විපනනසස හතුපතිසං හොති විමුක්තිඤ්ඤදසසනං.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො රුකෙබ්බා සාධාපලාසවිපනෙනා තසස පපටිකාපි
න පාරිසුරිං ගච්ඡති, තවොපි ඵෙගගුපි සාරොපි න පාරිසුරිං ගච්ඡති.
ඵවමෙව ඛො ආවුසො දුසසීලසස සීලවිපනනසස හතුපතිසො හොති.
අවිපට්ඨසාරො, අවිපට්ඨසාරෙ අසති අවිපට්ඨසාර විපනනසස හතුපතිසං
හොති -පෙ- විමුක්තිඤ්ඤදසසනං.

සීලවිතො ආවුසො සීලසමපනනසස උපතිසසමපනෙනා හොති
අවිපට්ඨසාරො. අවිපට්ඨසාරෙ සති අවිපට්ඨසාරසමපනනසස උපතිස-
සමපනනං හොති පාමොජ්ජං. පාමුජ්ජ සති පාමුජ්ජසමපනනසස උපතිසා
සමපනනා හොති පිති. පිතිසා සති පිතිසමපනනසස උපතිසසමපනනං
හොති පසසද්ධි. පසසද්ධියා සති පසසද්ධිසමපනනසස උපතිසසමපනනං
හොති සුඛං. සුඛෙ සති සුඛසමපනනසස උපතිසසමපනෙනා හොති සමමා
සමාධි. සමමා සමාධිමති සති සමමාසමාධිසමපනනසස උපතිසසමපනනං
හොති යථාභුතඤ්ඤදසසනං. යථාභුතඤ්ඤදසසනො සති යථාභුතඤ්ඤ-
දසසනසමපනනසස උපතිසසමපනෙනා හොති තිබ්බිදුචිරාගො. තිබ්බිදු
චිරාගෙ සති තිබ්බිදුචිරාග සමපනනසස උපතිසසමපනනං හොති විමුක්ති-
ඤ්ඤදසසනං.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො රුකෙබ්බා සාධාපලාසසමපනෙනා තසස පපටිකාපි
පාරිසුරිං ගච්ඡති, තවොපි ඵෙගගුපි සාරොපි පාරිසුරිං ගච්ඡති.
ඵවමෙව ඛො ආවුසො සීලවිතො සීලසමපනනසස උපතිසසමපනෙනා
හොති අවිපට්ඨසාරො. අවිපට්ඨසාරෙ සති අවිපට්ඨසාරසමපනනසස
උපතිසසමපනනං හොති -පෙ- විමුක්තිඤ්ඤදසසනනති.

සමමාසමාධිය නැතිවත් ම සමමාසමාධිවිපන්නතං යථාභූතඥානදර්ශනය නටඋපනි:ශ්‍රය ඇති වෙයි. යථාභූතඥානදර්ශනය නැතිවත් ම යථාභූතඥානදර්ශනවිපන්නතං නිබ්බද්දවීරාගය නටඋපනි:ශ්‍රයසමපන්න වෙයි. නිබ්බද්දවීරාගය නැතිවත් ම නිබ්බද්දවීරාගවිපන්නතං විමුක්තිඥානදර්ශනය නටඋපනි:ශ්‍රය ඇති වේ.

ඇවැත්නි, යමිසේ ශාඛාපලාශවිපන්න වාක්ෂයෙක් වේද, එහි පිට පොතුදු පිරිපුන්බවට නොයෙයි, ඇතුළුපොතුදු බොරුදු හරදු පිරිපුන්බවට නොයේ, ඇවැත්නි, එසෙයින් ම ශීලවිපත්තියට පැමිණි දුසිල්හට අවිප්‍රතිසාරය නටඋපනි:ශ්‍රය ඇති වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය නැතිවත් ම ... විමුක්තිඥානදර්ශනය නටඋපනි:ශ්‍රය ඇතියේ වේ.

ඇවැත්නි, සිල්සපත් සිල්වත්හට අවිප්‍රතිසාරය උපනි:ශ්‍රයසමපන්න වෙයි, අවිප්‍රතිසාරය ඇතිවත් ම අවිප්‍රතිසාරසමපන්නතං ප්‍රාමොදාය උපනි:ශ්‍රයසමපන්න වෙයි. ප්‍රාමොදාය ඇතිවත් ම, ප්‍රාමොදායසමපන්නතං ප්‍රීතිය උපනි:ශ්‍රයසමපන්න වෙයි. ප්‍රීතිය ඇතිවත් ම ප්‍රීතියමපන්නතං ප්‍රශ්‍රබ්ධිය උපනි:ශ්‍රයසමපන්න වෙයි. ප්‍රශ්‍රබ්ධිය ඇතිවත් ම ප්‍රශ්‍රබ්ධියමපන්නතං සුබය උපනි:ශ්‍රයසමපන්න වෙයි. සුබය ඇතිවත් ම සුබයමපන්නතං සමමාසමාධිය උපනි:ශ්‍රයසමපන්න වෙයි. සමමාසමාධිය ඇතිවත් ම සමමාසමාධියමපන්නතං යථාභූතඥානදර්ශනය උපනි:ශ්‍රයසමපන්න වෙයි. යථාභූතඥානදර්ශනය ඇතිවත් ම යථාභූතඥානදර්ශනයමපන්නතං නිබ්බද්දවීරාගය උපනි:ශ්‍රයසමපන්න වෙයි. නිබ්බද්දවීරාගය ඇතිවත් ම නිබ්බද්දවීරාගයමපන්නතං විමුක්තිඥානදර්ශනය උපනි:ශ්‍රයසමපන්න වේ.

ඇවැත්නි, යමිසේ ශාඛාපලාශයෙන් සුක්ත වාක්ෂයෙක් වේ නම්, එහි පිටපොතුදු පිරිපුන්බවට යෙයි. ඇතුළුපොතුදු බොරුදු හරදු පිරිපුන්බවට යෙයි. ඇවැත්නි, එසෙයින් ම සිල්සපත්සිල්වත්හට අවිප්‍රතිසාරය උපනි:ශ්‍රයසමපන්න වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය ඇතිවත් ම අවිප්‍රතිසාරසමපන්නතං ... විමුක්තිඥානදර්ශනය උපනි:ශ්‍රයසමපන්න වේ යි.

10. 1. 1. 6

සමාධි සුභතං.

[සාවතීයං]

අප්ඵ බො ආයස්මා ආනන්දො යෙන භගවා තෙනුපසඛන්ති. උපසඛන්තිවා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං තිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො බො ආයස්මා ආනන්දො භගවන්තං එතදවොච:

සීයා නු බො භනන්ත භික්ඛුන්තො තථාරූපො සමාධිපට්ට්ඨාහො යථා නෙව පඨවියං පඨවියඤ්ඤි අසස, න ආපඤ්චිං ආපොසඤ්ඤි අසස, න තෙජස්චිං තෙජොසඤ්ඤි අසස, න වායස්චිං වායොසඤ්ඤි අසස, න ආකාශානඤ්චායතනෙ ආකාශානඤ්චායතනසඤ්ඤි අසස, න විඤ්ඤුණ්ඤ්චායතනෙ විඤ්ඤුණ්ඤ්චායතනසඤ්ඤි අසස, න ආකිඤ්චායතනෙ ආකිඤ්චායතනසඤ්ඤි අසස, න නෙවසඤ්ඤුනාසඤ්ඤුයතනෙ නෙවසඤ්ඤුනාසඤ්ඤුයතනසඤ්ඤි අසස, න ඉධ ලොකෙ ඉධලොකසඤ්ඤි අසස, න පරලොකෙ පරලොකසඤ්ඤි අසස, සඤ්ඤි ච පන අසසාති?

සීයා ආනන්ද භික්ඛුන්තො තථාරූපො සමාධිපට්ට්ඨාහො යථා නෙව පඨවියං පඨවී සඤ්ඤි අසස, න ආපඤ්චිං ආපොසඤ්ඤි අසස, න තෙජස්චිං තෙජොසඤ්ඤි අසස, න වායස්චිං වායොසඤ්ඤි අසස, න ආකාශානඤ්චායතනෙ ආකාශානඤ්චායතනසඤ්ඤි අසස, න විඤ්ඤුණ්ඤ්චායතනෙ විඤ්ඤුණ්ඤ්චායතනසඤ්ඤි අසස, න ආකිඤ්චායතනෙ ආකිඤ්චායතනසඤ්ඤි අසස, න නෙවසඤ්ඤුනාසඤ්ඤුයතනෙ නෙවසඤ්ඤුනාසඤ්ඤුයතනසඤ්ඤි අසස, න ඉධ ලොකෙ ඉධ ලොකසඤ්ඤි අසස, න පරලොකෙ පරලොකසඤ්ඤි අසස. සඤ්ඤි ච පන අසසාති.

යථා කථමපන භනන්ත සීයා භික්ඛුන්තො තථාරූපො සමාධි පට්ට්ඨාහො යථා නෙව පඨවියං පඨවියඤ්ඤි අසස, න ආපඤ්චිං ආපොසඤ්ඤි අසස, න තෙජස්චිං තෙජොසඤ්ඤි අසස, න වායස්චිං වායොසඤ්ඤි අසස, න ආකාශානඤ්චායතනෙ ආකාශානඤ්චායතනසඤ්ඤි අසස, න විඤ්ඤුණ්ඤ්චායතනෙ විඤ්ඤුණ්ඤ්චායතනසඤ්ඤි අසස, න නෙවසඤ්ඤුනාසඤ්ඤුයතනෙ නෙවසඤ්ඤුනාසඤ්ඤුයතනසඤ්ඤි අසස, න ඉධලොකෙ ඉධලොකසඤ්ඤි අසස, න පරලොකෙ පරලොකසඤ්ඤි අසස. සඤ්ඤි ච පන අසසාති?

10. 1. 1. 6

සමාධි සූත්‍රය

[සැවැත්නුවර]

එකල්හි ආයුෂ්මන් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත පැමිණියහ, පැමිණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස්ව හුන්හ, එකත්පස් ව හුන් ආයුෂ්මන් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකළහ:

වහන්ස, යම්සේ පඨවිකසිණයෙහි පාර්විසංඥා ඇති නො ම වේ නම්, මහණහට ඵලද්‍ර සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේද? ආපොකසිණයෙහි අප්පසංඥා ඇති නො වේ නම්, තෙජොකසිණයෙහි තෙජ්‍යසංඥා ඇති නො වේ නම්, වායොකසිණයෙහි වායුසංඥා ඇති නො වේ නම්, ආකාසානන්ද්‍රායතනයෙහි ආකාසානන්ද්‍රායතනසංඥා ඇති නො වේ නම්, විඤ්ඤාණන්ද්‍රායතනයෙහි විඤ්ඤාණන්ද්‍රායතනසංඥා ඇති නො වේ නම්, ආකිඤ්ච්ඤායතනයෙහි ආකිඤ්ච්ඤායතන සංඥා ඇති නො වේ නම්, නෙවසක්ඤාන සක්ඤායතනයෙහි නෙවසක්ඤානසක්ඤායතන සංඥා ඇති නො වේ නම් මෙලොවිහි මෙලෝ යන සංඥා ඇති නො වේ නම්, පරලොවිහි පරලෝ යන සංඥා ඇති නො වේ නම්, ඵලද්‍ර සමාධි ප්‍රතිලාභයෙක් මහණහට වන්නේද? යළි සංඥා ඇතියෙන් වන්නේදැ යි?

ආනන්දයෙනි, යම්සේ පඨවිකසිණයෙහි පාර්විසංඥා නොවේ නම් මහණහට ඵලද්‍ර සමාධි ප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේ යැ ආපො කසිණයෙහි ආපොසංඥා ඇති නො වේ නම්, තෙජො කසිණයෙහි තෙජ්‍යසංඥා ඇති නො වේ නම්, වායොකසිණ සමාපතියෙහි වායුසංඥා ඇති නො වේ නම්, ආකාසානන්ද්‍රායතනයෙහි ආකාසානන්ද්‍රායතනසංඥා ඇති නො වේ නම් විඤ්ඤාණන්ද්‍රායතනයෙහි විඤ්ඤාණන්ද්‍රායතනසංඥා ඇති නො වේ නම්, ආකිඤ්ච්ඤායතනයෙහි ආකිඤ්ච්ඤායතනසංඥා ඇති නො වේ නම්, නෙවසක්ඤානසක්ඤායතනයෙහි නෙවසක්ඤානසක්ඤායතනසංඥා ඇති නො වේ නම්, මෙලොවිහි මෙලෝ යන සංඥා ඇති නො වේ නම්, පරලොවිහි පරලෝ යන සංඥා ඇති නො වේ නම්, මහණහට ඵලද්‍ර සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේ යැ. යළි සංඥා ඇතියෙන් වන්නේ යි.

වහන්ස, කියෙයින් පඨවිකසිණයෙහි පාර්විසංඥා නො ම ඇති වේ නම් ආපොකසිණයෙහි අප්පසංඥා ඇති නො වේ නම්, තෙජොකසිණයෙහි තෙජ්‍යසංඥා ඇති නො වේ නම් වායොකසිණයෙහි වායුසංඥා ඇති නො වේ නම් ආකාසානන්ද්‍රායතනයෙහි ආකාසානන්ද්‍රායතනසංඥා ඇති නො වේ නම් විඤ්ඤානන්ද්‍රායතනයෙහි විඤ්ඤාණන්ද්‍රායතනසංඥා ඇති නො වේ නම් ආකිඤ්ච්ඤායතනයෙහි ආකිඤ්ච්ඤායතනසංඥා ඇති නො වේ නම් නෙවසක්ඤානසක්ඤායතනයෙහි නෙවසක්ඤානසක්ඤායතන සංඥා ඇති නො වේ නම් මෙලොවිහි මෙලෝ යන සංඥා ඇති නො වේ නම් පරලොවිහි පරලෝ යන සංඥා ඇති නො වේ නම් මහණහට ඵලද්‍ර සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේද? යළි සංඥා ඇතියෙන් වන්නේද? යි.

ඉධානඤ්ඤා භික්ඛු ඵට්ඨං සඤ්ඤා භොති; ඵතං සන්තං, ඵතං ජණිතං යදිදං සබ්බසංඛාරසමථො ඤ්ඤාපට්ඨපට්ඨිනිසසංඝො තණ්හකඛයො විරාගො නිරෝධො නිබ්බානනති. ඵට්ඨංඛො ආනඤ්ඤා සියා භික්ඛුනො තථාරුපො සමාධිපට්ඨානො යථා නෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤා අසස, න ආපසම්භොජනසඤ්ඤා අසස, න තෙජසම්භොජනසඤ්ඤා අසස, න වායසම්භොජනසඤ්ඤා අසස, න ආකාශානසඤ්ඤා අසස, න ආකාශානසඤ්ඤා අසස, න විඤ්ඤාණසඤ්ඤා අසස, න විඤ්ඤාණසඤ්ඤා අසස, න ආකිංචිඤ්ඤා අසස, න ආකිංචිඤ්ඤා අසස, න නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤා අසස, න ඉධිලොකෙ ඉධිලොකසඤ්ඤා අසස, න පරලොකෙ පරලොකසඤ්ඤා අසස, සඤ්ඤා ඵ පන අසසාති.

10. 1. 1. 7

සාරිපුත්ත සුත්තං

[සාවකීයං]

අථ ඛො ආයස්මා ආනඤ්ඤා යෙනායස්මා සාරිපුත්තො තෙනුපසංකම්භි. උපසංඛාරිකා ආයස්මා සාරිපුත්තො සද්ධිං සමමොදි. සමමොදනියං කථං සාරාණීයං චිත්තසංරේඛා ඵකමනනං නිසීදි. ඵකමනනං භිසිනෙනා ඛො ආයස්මා ආනඤ්ඤා ආයස්මා සාරිපුත්තං ඵතදචොව:

සියානු ඛො ආච්ඡෙසා සාරිපුත්ත භික්ඛුනො තථාරුපො සමාධි-පට්ඨානො, යථා නෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤා අසස, න ආපසම්භොජනසඤ්ඤා අසස, න තෙජසම්භොජනසඤ්ඤා අසස, න වායසම්භොජනසඤ්ඤා අසස, න ආකාශානසඤ්ඤා අසස, න ආකාශානසඤ්ඤා අසස, න විඤ්ඤාණසඤ්ඤා අසස, න විඤ්ඤාණසඤ්ඤා අසස, න ආකිංචිඤ්ඤා අසස, න ආකිංචිඤ්ඤා අසස, න නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤා අසස, න ඉධිලොකෙ ඉධිලොකසඤ්ඤා අසස, න පරලොකෙ පරලොකසඤ්ඤා අසස. සඤ්ඤා ඵ පන අසසාති?

ආනන්දයෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ මෙ ඛද්‍ර සංඥ ඇතියේ වෙයි; “යම් සඵසංස්කාරයන්ගේ සමථයෙන් සචෝපධීන්ගේ දුරලීමක් තෘෂ්ණාක්ෂයයෙන් වීරාගයෙන් නිරොධයෙන් නිව්ඤාණයෙන් වේ නම් තෙල ශාන්ත යැ, තෙල ප්‍රණීත යැ”යි. ආනන්දයෙනි, මෙසෙයින් යම් ඡේ පඨවිකසිණයෙහි පෘථිවිසංඥ ඇතියේ නො ම වේ නම් ආපොකසිණයෙහි අප්පංඥ නැතියේ වේ නම් තෙජොකසිණයෙහි තෙජස් සංඥ නැතියේ වේ නම් වායොකසිණයෙහි වායුසංඥ නැතියේ වේ නම් ආකාසානඤ්චායනතයෙහි ආකාසානඤ්චායනතසංඥ නැතියේ වේ නම් විඤ්ඤාණඤ්චායනතයෙහි විඤ්ඤාණඤ්චායනතසංඥ නැතියේ වේ නම් ආකිඤ්චඤ්ඤායනතයෙහි ආකිඤ්චඤ්ඤායනතසංඥ නැතියේ වේ නම් නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනතයෙහි නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනතසංඥ නැතියේ වේ නම් මෙ ලොවිහි මෙ ලෝ යන සංඥ නැතියේ වේ නම් පරලොවිහි පරලෝ යන සංඥ නැතියේ වේ නම් එතෙකදුවත් සංඤින් වේ නම් මෙසේ මහණහට එඛද්‍ර සමාධිප්‍රතිලාභයක් වන්නේ යි.

10. 1. 1. 7

සාරිපුත්ත සූත්‍රය

[සැවැත්නුවර]

එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන් කරා පැමිණියහ. පැමිණ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන් හා සතුටු වූහ. සතුටු ජියයුතු සිහිකටයුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පස්ව හුන්හ. එකත්පස්ව හුන් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන්ට තෙල කීහ;

ඇවැත් සාරිපුත්‍රයෙනි, යම් පරිද්දෙකින් පෘථිවියෙහි පෘථිවිසංඥ නැතියේ වේ නම් ආපයෙහි අප්පංඥ නැතියේ වේ නම් තෙජස්හි තෙජස් සංඥ නැතියේ වේ නම් වායුයෙහි වායුසංඥ නැතියේ වේ නම් ආකාසානඤ්චායනතයෙහි ආකාසානඤ්චායනතසංඥ නැතියේ වේ නම් විඤ්ඤාණඤ්චායනතයෙහි විඤ්ඤාණඤ්චායනතසංඥ නැතියේ වේ නම් ආකිඤ්චඤ්ඤායනතයෙහි ආකිඤ්චඤ්ඤායනත සංඥා නැතියේ වේ නම් නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනතයෙහි නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤා නැතියේ වේ නම් මෙලෝහි මෙලෝ සංඥ නැතියේ වේ නම් පරලොවිහි පරලෝ සංඥ නැතියේ වේ නම් එතෙකදුවත් සංඤින් වේ නම් මෙසේ මහණහට එඛද්‍ර සමාධි ප්‍රතිලාභයක් වේ ද යි.

සියා ආවුසො ආනන්ද භික්ඛුනො නථාරුපො සමාධි පටිලාහො යථා නෙව පඨවියං පඨවිසක්ඛකී අසස -පෙ- න පරලොකෙ පරලොකසක්ඛකී අසස, සක්ඛකී ච පන අසසාති.

යථා කථං පනාවුසො යාරිචුක්ඛන සියා භික්ඛුනො නථාරුපො සමාධි- පටිලාහො, යථා නෙව පඨවියං පඨවිසක්ඛකී අසස, -පෙ- න පරලොකෙ පරලොකසක්ඛකී අසස. සක්ඛකී ච පන අසසාති?

එකමිදහං ආවුසො ආනන්ද සමයං ඉධෙව සාවකීයං විහරාමී අකචනසමිං තජාභං තථාරුපං සමාධිං සමාපජ්ජිං යථා නෙව පඨවියං පඨවිසක්ඛකී අහොසිං, න ආපසමී ආපොසක්ඛකී අහොසිං, න තෙජසමිං තෙජොසක්ඛකී අහොසිං, න වායසමිං වායොසක්ඛකී අහොසිං. න ආකාසානක්ඛකී යතනෙ ආකාසානක්ඛකී යතනසක්ඛකී අහොසිං, න වික්ඛුණ්ණකී යතනෙ වික්ඛුණ්ණකී යතනසක්ඛකී අහොසිං, න ආකික්ඛකී යතනෙ ආකික්ඛකී යතනසක්ඛකී අහොසිං, න නෙවසක්ඛකී නාසක්ඛකී යතනෙ නෙවසක්ඛකී නාසක්ඛකී යතනසක්ඛකී අහොසිං, න ඉධලොකෙ ඉධලොකසක්ඛකී අහොසිං, න පරලොකෙ පරලොකසක්ඛකී අහොසිනති.

කිං සක්ඛකී පනාසමා යාරිචුක්ඛන තසමිං සමයෙ අහොසිති?

භවතිරොධො නිබ්බානං, භවතිරොධො නිබ්බානන්ති ඛො මෙ ආවුසො අක්ඛකී ච සක්ඛකී උපපජ්ජති, අක්ඛකී ච සක්ඛකී නිරුජ්ඣති, සෙය්‍යථාපි ආවුසො සකලිකණියා ක්කායමානසා අක්ඛකී අචචී උපපජ්ජති, අක්ඛකී ච අචචී නිරුජ්ඣති, උච්චෙව ඛො මෙ ආවුසො භවතිරොධො නිබ්බානං භවතිරොධො නිබ්බානන්ති අක්ඛකී ච සක්ඛකී උපපජ්ජති, අක්ඛකී ච සක්ඛකී නිරුජ්ඣති. භවතිරොධො නිබ්බානන්ති සක්ඛකී ච පනාසං ආවුසො තසමිං සමයෙ අහොසිනති.

ඇවැත් ආනන්දයෙනි, යම් පරිදි පෘථිවියෙහි පෘථිවිසංඥ ඇතියේ නො වේ නම්... පරලොකයෙහි පරලෝසංඥ නැතියේ වේ නම් සංඤිත් වේ නම් මහණනට එබඳු සමාධි ප්‍රතිලාභයක් වේ යයි.

ඇවැත් ඤාටිපුත්‍රයෙනි, යම් පරිදි පෘථිවියෙහි පෘථිවිසංඥ ඇතියේ නො ම වේ නම්... පරලොකයෙහි පරලෝකසංඥා ඇතියේ නො වේ නම් සංඤිත් වේ නම් මහණනට එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයක් කියෙයින් වේ ද?

ඇවැත් ආනන්දයෙනි, එක්කලෙක මම මෙ සැවැත්හි ම අඤ්චනයෙහි වාසය කරමි. එහි දී මම යම් පරිදි පෘථිවියෙහි පෘථිවිසංඤී නො වීම නම් අප්භි අප්භංඤී නො වීම නම් තෙජස්හි තෙජස්සංඤී නො වීම නම් වායුචෙහි වායුසංඤී නො වීම නම් ආකාශානන්ද්‍රව්‍යයන්ගෙන් ආකාශානන්ද්‍රව්‍යයන්ගෙන් නො වීම නම් විඤ්ඤාණන්ද්‍රව්‍යයන්ගෙන් විඤ්ඤාණන්ද්‍රව්‍යයන්ගෙන් නො වීම නම් ආකිඤ්චඤ්ඤායන්ගෙන් ආකිඤ්චඤ්ඤායන්ගෙන් නො වීම නම් නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායන්ගෙන් නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායන්ගෙන් නො වීම නම්, ඉධිලොකයෙහි ඉධිලොකසංඤී නො වීම නම් පරලොකයෙහි පරලෝකසංඤී නො වීම නම් එබඳු සමාධියකට සමවන්මි.

ඇවැත්නි, එකල ඤාටිපුත්‍ර තෙමේ කවර සංඥ ඇතියෙක් චූයේ දැ යි.

ඇවැත්නි, භවතිරොධිය නිච්ඡාණය, භවතිරොධිය නිච්ඡාණය යි අන් ම සංඥාවෙක් උපදනේ ය. අන් ම සංඥායෙක් නිරුද්ධ වන්නේ ය. එ කෙසේ යැ: ඇවැත්නි, ගිහිගත් රුක්පොතු ගින්නක්හුගේ අන් ම ගිනිසිලෙක් උපදනේ ය, අන් ම ගිනිසිලෙක් නිරුද්ධ වන්නේ ය. ඇවැත්නි, උපරිදි ම භවතිරොධිය නිච්ඡාණය, භවතිරොධිය නිච්ඡාණය යි අන් ම සංඥායෙක් උපදනේ ය, අන් ම සංඥායෙක් නිරුද්ධ වන්නේ ය. ඇවැත්නි, එසමයෙහි මම භවතිරොධිය නිච්ඡාණය යි යන සංඥා ඇතියෙම ම වීම යි.

10. 1. 1. 8

සදධ සුක්කං

[සාවකීයං]

සදොධා ව භික්ඛවෙ භික්ඛු හොති නො ව සීලවා. එවං සො තෙනධෙඛන අපරිපුරො හොති. තෙන තං අධං පරිපුරතඛං, “කිත්තාහං සදොධා ව අසං සීලවා වා”ති. යතො ව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සදොධා ව හොති සීලවා ව, එවං සො තෙනධෙඛන පරිපුරො හොති.

සදොධා ව භික්ඛවෙ භික්ඛු හොති, සීලවා ව, නො ව බහුසපුතො -පෙ- බහුසපුතො ව නො ව ධම්මකථිකො- ධම්මකථිකො ව නො ව පරිසාවචරො- පරිසාවචරො ව නො ව විසාරදො පරිසාය ධම්මං දෙසෙති- විසාරදො ව පරිසාය ධම්මං දෙසෙති නො ව විනයධරො- විනයධරො ව නො ව ආරක්ඛකො පත්තසෙනාසනො-ආරක්ඛකො ව පත්තසෙනාසනො නො ව චතුත්තං ක්ඛානානං ආභිචෙතසිකානං දිට්ඨධම්මසුඛචිහාරානං භිකාමලාභී හොති අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී- චතුත්තං ක්ඛානානං ආභිචෙතසිකානං දිට්ඨධම්මසුඛචිහාරානං නිකාමලාභී හොති අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී- නො ව ආසවානං ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකඤා උපසම්පජ්ජ විහරෙති.

එවං සො තෙනධෙඛන අපරිපුරො හොති, තෙන තං අධං පරිපුරතඛං. “කිත්තාහං සදොධා ව අසං සීලවා ව බහුසපුතො ව ධම්මකථිකො ව පරිසාවචරො ව විසාරදො ව පරිසාය ධම්මං දෙසෙය්‍යං, විනයධරො ව ආරක්ඛකො ව පත්තසෙනාසනො ව චතුත්තං ක්ඛානානං ආභිචෙතසිකානං දිට්ඨධම්මසුඛචිහාරානං භිකාමලාභී අසං අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී, ආසවානං ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකඤා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යා”නති.

10. 1. 1. 8

සදා සුත්‍රය

මහණෙනි, හික්මු සැදුහැනියේත් වෙයි සිල්වත් නො ද වෙයි, මෙසේ හේ ඵ අංගයෙන් අපරිපුණ් වෙයි. උහු විසින් ඒ අංගය පිරිය යුතු. “කියෙයිත් මම් සැදුහැනියෙම ද, සිල් ඇතියෙම ද වන්නෙම ද”යි. මහණෙනි, යම් කලෙක මහණ සැදුහැනියේත් සිල් ඇතියේත් වෙ ද මෙසේ හේ ඵ අංගයෙන් පරිපුණ් වෙයි.

මහණෙනි, හික්මු සැදුහැනියේත් සිල් ඇතියේත් වෙයි. නො ද බහුග්‍රාහ වෙයි ... බහුග්‍රාහ ද වෙයි. ධර්මකර්ම නො ද වෙයි... ධර්මකර්ම වෙයි. පරිසාවචර නො ද වෙයි... පරිසාවචර වූයේත් විසාරද ව පිරිස්හි නො ද දහම් දෙසයි... විසාරද වූයේත් පිරිස්හි දහම් දෙසයි... නො ද විනයධර වෙයි... විනයධර ද වෙයි ප්‍රාන්තසෙනසුන් ඇති ආරණ්‍යක නො වෙයි... ප්‍රාන්තසෙනසුන්හි යෙදුණු ආරණ්‍යක වූයේත් ආභිචේතසික වූ දිට්ඨධම්මසුඛවිහාර වූ සිවුදූහැන් නිකාමලාභියෙක් අකිච්ඡලාභියෙක් අකසිරලාභියෙක් නො ද වෙයි... ආභිචේතසික, දිට්ඨධම්මසුඛවිහාර වූ සිවුදූහැන් නිකාමලාභියෙක් අකිච්ඡලාභියෙක් අකසිරලාභියෙක් ද වෙයි ආසුචක්ෂයයෙන් අනාසුච විකඛවිමුක්තිය හා ප්‍රඥාවිමුක්තිය දිටුදුමියෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් දූන පසක් කොට ඵයට ඵලම් නො වෙසෙයි.

මෙසේ හේ ඵ අංගයෙන් අපරිපුණ් වෙයි. ඔහු විසින් ඒ අංගය පිරිය යුතු වෙයි. “කියෙයිත් මම් සැදුහැනියෙම ද සිල් ඇතියෙම ද බහුග්‍රාහයෙම ද ධර්මකර්මයෙම ද වන්නෙම ද, පරිසාවචරයෙම ද විසාරද ව පිරිස්හි දහම් දෙසන්නෙම ද විනයධර වූයෙම ප්‍රාන්තසෙනසුන් ඇතියෙම ආරණ්‍යක ද වූයෙම ආභිචේතසික වන දිට්ඨධම්මසුඛවිහාර වන සිවුදූහැන් නිකාමලාභියෙම අකිච්ඡලාභියෙම අකසිරලාභියෙම වන්නෙම ද ආසුචයන්ගේ ක්ෂයයෙන් අනාසුච විකඛවිමුක්ති ප්‍රඥාවිමුක්ති දිටුදුමියෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් දූන පසක් කොට ඵයට පැමිණ වාසය කරන්නෙම ද යි.

යනො ව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සදොධා ව හොති සීලවා ව බහුසසුනො වා ධම්මකථීකො ව පරිසාවචරො ව වීසාරදෙව පරිසාය ධම්මං දෙසෙති, විනයධරො ව ආරක්ඛකො ව පනතසෙනාසනො, චතුක්ඛණ්ඩ ඝාතානං ආභිචේතසිකානං දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං නිකාමලාභී හොති අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී, ආසවානණ්ඩ ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති. එවං සො තෙනබ්බගත පරිපුරො හොති.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ දසති ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු සමන්තපාසාදීකො ව හොති සබ්බාකාර පරිපුරොවාති.

10. 1. 1. 9

සන්තවීමොක්ඛ සුත්තං

[සාවකීයං]

සදොධා ව භික්ඛවෙ භික්ඛු හොති, නො ව සීලවා-පෙ- සීලවා ව නො ව බහුසසුනො- බහුසසුනො ව නො ව ධම්මකථීකො- ධම්මකථීකො ව නො ව පරිසාවචරො- පරිසාවචරො ව නො ව වීසාරදෙ- පරිසාය ධම්මං දෙසෙති- වීසාරදෙ ව පරිසාය ධම්මං දෙසෙති නො ව විනයධරො- විනයධරො ව නො ව ආරක්ඛකො පනතසෙනාසනො- ආරක්ඛකො ව පනතසෙනාසනො නො ව යෙ තෙ සත්ථා විමොක්ඛා අතික්ඛම්ම රූපෙ ආරුප්පා තෙ කායෙන එසසිත්වා විහරති- යෙ තෙ සත්ථා විමොක්ඛා අතික්ඛම්ම රූපෙ ආරුප්පා තෙ ව කායෙන එසසිත්වා විහරති නො ව ආසවානං ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති. එවං සො තෙනබ්බගත අපරිපුරො හොති.

තෙන තං දබ්භං පරිපුරෙත්ඛං. “කිත්තාහං සදොධා ව අසං සීලවා ව බහුසසුනො ව ධම්මකථීකො ව පරිසාවචරො ව වීසාරදෙව පරිසාය ධම්මං දෙසෙය්‍යං, විනයධරො ව ආරක්ඛකො ව පනතසෙනාසනො යෙ තෙ සත්ථා විමොක්ඛා අතික්ඛම්ම රූපෙ ආරුප්පා තෙ ව කායෙන එසසිත්වා විහරෙය්‍යං ආසවානණ්ඩ ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යන්ති.

මහණෙනි, යම් කලෙක පටන් මහණ සද්දහැනියෙන් සිල් ඇතියෙන් බහුශ්‍රැත වූයෙන් ධර්මකර්ම වූයෙන් පරිසාවචර වූයෙන් විසාරද වූයෙන් පිරිස්හි දහම් දෙසා ද විනයධර වූයෙන් ආරණ්‍යක වූයේ ප්‍රාන්තසෙනාසන ඇතියෙන් ආභිචේතසික දිට්ඨධම්මසුඛචිතාර සතර ධ්‍යානයන්ගේ නිකාමලාභියෙක් අභිච්ඡලාභියෙක් අකසිරලාභියෙක් වේ ද, ආසුචියන්ගේ ක්ෂයයෙනුදු අනාසුච වූ විතතච්චුක්තිය ප්‍රඥාවිචුක්තිය දිට්ඨමයෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන පසක් කොට එයට පැමිණ වාසය කෙරේද, මෙසේ හේ එඅභිත් පරිපූණී වේය යි.

මහණෙනි, මේ දසදහමින් සමන්වාගත මහණ සමන්තපාසාදික ද වෙයි. සර්වාකාර පරිපූණී ද වෙයි.

10. 1. 1. 9

සත්තවිමෝක්ඛ සූත්‍රය

[සැවැත්තුවර]

මහණෙනි, හික්ෂු සද්දහැනියෙන් වෙයි, නො ද සිල් ඇතියේ වෙයි... සිල් ඇතියෙන් නො ද බහුශ්‍රැත වෙයි... බහුශ්‍රැත වූයෙන් නො ද ධර්මකර්ම වෙයි... ධර්මකර්ම වූයෙන් නො ද පරිසාවචර වෙයි... පරිසාවචර වූයෙන් නො ද විසාරද වූයේ පිරිස්හි දහම් දෙසයි... විසාරද වූයෙන් පිරිස්හි දහම් දෙසයි... නො ද විනයධර වෙයි... විනයධර වූයෙන් ප්‍රාන්ත සෙනසුන් ඇති ආරණ්‍යක නො ද වෙයි... ප්‍රාන්ත සෙනසුන් ඇති ආරණ්‍යක වූයෙන් රූපයන් ඉක්ම ආරූපය වූ යම් ඒ ශාන්ත විමෝක්ෂ කෙනෙක් වෙත් නම් උන් කයින් පැහැය නො ද වෙසෙයි... රූපයන් ඉක්ම සිටුනා ආරූපය වූ යම් ඒ ශාන්ත විමෝක්ෂ කෙනෙක් වෙත් නම් උතුදු නාමකයින් පැහැය වෙසෙයි. ආසුචක්ෂයයෙන් අනාසුච වූ වෛතාවිචුක්ති ප්‍රඥාවිචුක්ති දිට්ඨමයෙහි තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන සාක්ෂාත් කොට එයට එළඹ වාසය නො කෙරෙයි. මෙසේ හේ එඅභිත් අපරිපූණී වෙයි.

බහු විසින් එ අංගය පිරිය යුතු, කියෙයින් මම් සද්දහැනියම් සිල් ඇතියම් බහුශ්‍රැත වූයම් ධර්මකර්ම ද වූයම් පරිසාවචර ද වූයම් විසාරද ව පිරිස්හි දහම් දෙසනුයෙම් විනයධර ද වූයම් ප්‍රාන්ත-සෙනසුන් ඇති ආරණ්‍යක ද වූයම් රූපාවචර ධ්‍යානයන් ඉක්ම සිටුනා ආරූපය වූ යම් ඒ ශාන්තවිමෝක්ෂ කෙනෙක් වෙත් නම් උතුදු කයින් පැහැය වසනුයෙම් ආසුචියන්ගේ ක්ෂයයෙන් අනාසුච වූ විතතච්චුක්තිය ප්‍රඥාවිචුක්තිය තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන පසක් කොට එයට පැමිණ වාසය කරන්නෙමි ද'යි.

යතො ච ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සද්දො ච හොති සීලවා ච බහුසසුතො ච ධම්මකථීකො ච පරිසාවචරො ච වීඨාරදො පරිසාය ධම්මං දෙසෙති, විනයධරො ච ආරක්ඛකො ච පනතසෙතාසනො යෙ තෙ සත්තා විමොක්ඛා අතික්ඛමම රූපෙ ආරූපො තෙ ච කායෙන ඵසික්ඛා විහරති ආසවානස්ථ ඛයා අනාසවං වෙනොවිම්බනීං පඤ්ඤවිම්බනීං දිට්ඨවධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති, එවං සො තෙනධෙයන පරිපුරො හොති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ දසහි ධම්මෙහි සමනතාගතො භික්ඛු සමනතපාසාදිකො ච හොති, සබ්බාකාර පරිපුරො වාති.

සතතවිමොක්ඛසුතතං නචම්.

10. 1. 1. 10

විජජා සුතතං

[සාවකවීයං]

සද්දො ච භික්ඛවෙ භික්ඛු හොති නො ච සීලවා එවං සො තෙනධෙයන අපරිපුරො හොති, තෙන තං අඛං පරිපුරෙනඛං: “කිත්තාහං සද්දො ච අසං සීලවා වා”ති.

යතො ච ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සද්දො ච හොති සීලවා ච එවං සො තෙනධෙයන පරිපුරො හොති.

සද්දො ච භික්ඛවෙ භික්ඛු හොති සීලවා ච නො ච බහුසසුතො-පෙ- බහුසසුතො ච නො ච ධම්මකථීකො-ධම්මකථීකො ච නො ච පරිසාවචරො- පරිසාවචරො ච නො ච වීඨාරදො පරිසාය ධම්මං දෙසෙති- වීඨාරදො ච පරිසාය ධම්මං දෙසෙති නො ච විනයධරො- විනයධරො ච නො ච අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති, සෙය්‍යථිදං: එකමිජි ජාතිං දෙමිජි ජාතියො -පෙ- ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති -පෙ- අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති සෙය්‍යථිදං: එකමිජි ජාතිං දෙමිජි ජාතියො -පෙ- ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති, නො ච දිබ්බෙන චක්ඛුතා වීසුද්ධෙන අතික්ඛන්තමානුසකෙන-පෙ- යථාකම්මුපගෙ සහෙත පජානාති- දිබ්බෙන ච චක්ඛුතා වීසුද්ධෙන අතික්ඛන්තමානුසකෙන -පෙ- යථාකම්මුපගෙ සහෙත පජානාති, නො ච ආසවානං ඛයා -පෙ- සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති, එවං සො තෙනධෙයන අපරිපුරො හොති.

මහණෙනි, මහණ යම් කලෙක සැදහැනියේත්, සිල් ඇතියේත් වේ ද, බහුශ්‍රැත වූයේත්, ධර්මකර්මක වේ ද, පරිසාවචර වූයේත්, විසාරද වූයේත්, පිරිස්නි දහම් දෙසා ද, විනයධර වූයේත්, ප්‍රාන්තසෙනාසුන් ඇති ආරණ්‍යක වූයේත්, රූපධ්‍යානයන් ඉක්ම සිටුනා අරූපධ්‍යාන වූ යම් ඒ ශාන්ත විමොක්ෂ කෙනෙක් වෙත් නම් ඔවුන්හු නාමකයින් පැහැස වාසය කෙරේ ද, ආභුචයන්ගේ ක්ෂයයෙන් අනාසුච විඛට්ඨවූකි ප්‍රඥාවිමුක්ති ඉහාත්මයෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන සාක්ෂාත් කොට එයට පැමිණ වාසය කෙරේ ද, මෙසේ හේ එ අභිත් පරිපුණ් වෙයි. මහණෙනි, මේ දශධර්මයෙන් සමන්වාගත මහණ සමන්තපාසාදික ද වේ යයි.

10. 1. 1. 10

විජ්ජා සූත්‍රය

[සැවැත්තුවර]

මහණෙනි, මහණ සැදහැනියේත් වෙයි. නො ද සිල්වත් වෙයි. මෙසේ හේ එ අංගයෙන් අපරිපුණ් වෙයි. ඔහු විසින් එ අංගය පිරියසුතු කියෙසින් මම සැදහැනියෙමි ද සිල් ඇතියෙමි ද වන්නෙමි දැයි.

මහණෙනි, යම් කලෙක මහණ සැදහැනියේත් සිල් ඇතියේත් වේ ද මෙසේ හේ එ අභිත් පරිපුණ් වෙයි.

මහණෙනි, මහණ සැදහැනියේත් සිල් ඇතියේත් වෙයි. නො ද බහුශ්‍රැත වෙයි... බහුශ්‍රැත වූයේත් නො ද ධර්මකර්මක වෙයි... ධර්මකර්මක ද වෙයි පරිසාවචර නො වෙයි... පරිසාවචර ද වෙයි, විසාරද වූයේ පිරිස්නි දහම් නො ද දෙසයි... විසාරද වූයේ පිරිස්නි දහම් ද දෙසයි, නො ද විනයධර වෙයි... විනයධර වූයේත් අනෙකවිභිත පුච්චිවාසයන් නො ද සිහිකෙරෙයි. එනම් එක් දයකුදු දෙදයකුදු ... මෙසේ ආකාර සහිත උදෙස සහිත අනෙකවිභිත පුච්චිවාසයන් සිහි කරයි ... අනෙකවිභිත පුච්චිවාසයන් ද සිහි කරයි. එනම්: එක් දයකුදු දෙදයකුදු ... මෙසේ ආකාර සහිත උදෙස සහිත අනෙකවිභිත පුච්චිවාසයන් සිහිකරයි. විසුඬු වූ මිනිසැස ඉක්ම ගිය දිවැසින්... කම් වූ පරිදි යන සත්කයන් නො ද දක්නේ යි... විසුඬු වූ මිනිසැස ඉක්ම ගිය දිවැසින් ... කම් වූ පරිදි යන සත්කයන් දක්නේ ය. ආභුචක්ෂයයෙන් ... සාක්ෂාත් කොට එයට පැමිණ නො ද වාසය කරයි. මෙසේ එ අභිත් අපරිපුණ් වෙයි.

තෙන තං අඛං පරිපූරෙතඛං: “කිත්තාහං සදොඛා ච අසසං සීලවා ච බහුසසුතො ච ධම්මකථිකො ච පරිසාවචරො ච වීසාරදො ච පරිසාය ධම්මං දෙසෙය්‍යං, විනයධරො ච අනෙකචිතිතං පුඛෙඛනිවාසං අනුසසරෙය්‍යං, සෙය්‍යථීදං: එකමපි ජාතිං දොපි ජාතියො -පෙ- ඉති සාකාරං සඋදොසං අනෙකචිතිතං පුඛෙඛනිවාසං අනුසසරෙය්‍යං, දිඛෙඛන ච චක්ඛුනා විසුදොන අතිකකතමානුසකෙන -පෙ- යථාකමමුපගෙ සකෙන පජානෙය්‍යං, ආසවානඤ්ච ඛයා -පෙ- සච්ඡිකතා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යන්තී.

යතො ච ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සදොඛා ච හොති සීලවා ච බහුසසුතො ච ධම්මකථිකො ච පරිසාවචරො ච වීසාරදො ච පරිසාය ධම්මං දෙසෙති, විනයධරො ච අනෙකචිතිතං පුඛෙඛනිවාසං අනුසසරති, සෙය්‍යථීදං: එකමපි ජාතිං දොපි ජාතියො-පෙ- ඉති සාකාරං සඋදොසං අනෙකචිතිතං පුඛෙඛනිවාසං අනුසසරති. දිඛෙඛන ච චක්ඛුනා විසුදොන අතිකකතමානුසකෙන -පෙ-යථාකමමුපගෙ සකෙන පජානාති. ආසවානඤ්ච ඛයා අනාසවං වෙතො-විමුක්තිං පඤ්ඤා විමුක්තිං දිඛෙඛවධම්මෙ සසං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසම්පජ්ජ විහරති, එවං සො තෙනඛෙගන පරිපූරො හොති.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ දසති ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු හොති සමන්තපාසාදිකො ච හොති සබ්බාකාරපරිපූරොචාති.

ආනිසංසවගෙහා පඨමො.

ත සසුදදනං

කිමඤ්ඤං වෙතනා සීලං උපනිසා ආනඤ්ඤා පඤ්චමං,
සමාධි සාරිපුතො ච සදොඛා සකෙතන විජ්ජයාති,¹

1. කිමඤ්ඤං වෙතනා ච තයො උපනිසා පිච්ච
සමාධිසාරිපුතො ච කුමානං සකෙතන විජ්ජයාති-මජ්ඣ.

ඔහු විසින් එ අභ පිරියයුතු: කියෙයිත් මම සැදුහැනියෙමි ද බහුශ්‍රැත වූයෙමි ද ධර්මකර්මයෙමි ද පරිසාවචරයෙමි ද විසාරදව පිරිස්හි දම් දෙසන්නෙමි විනයධර වූයෙමි අනෙකවිහිත පුච්චිවාසයන් අනුස්මරණ කරන්නෙමි එනම්: එක් දෑයකුදු දෙදෑයකුදු ... මෙසේ සාකාර වූ සඋදෙස වූ අනෙකවිහිත වූ පුච්චිවාසය අනුස්මරණ කරන්නෙමි විශුද්ධ වූ මිනිසැස ඉක්ම ගිය දිවැසින්... කම් වූ පරිදි පරලොච ගිය සතුන් දක්නෙමි ද. ආසුචයන්ගේ ක්ෂයයෙන් ... සාක්ෂාත් කොට එයට පැමිණ වාසය කෙරෙමි දැයි.

මහණෙනි, යම් කලෙක මහණ සැදුහැනියෙත් සිල් ඇතියෙත් බහුශ්‍රැත වූයෙත් ධර්මකර්ම වූයෙත් පරිසාවචර වූයෙත් වේ ද විසාරද වූයෙ පිරිස්හි දම් දෙසා ද විනයධර වූයෙත් අනෙකවිහිත පුච්චිවාසය අනුස්මරණ කෙරෙයි. එනම්: එක් දෑයකුදු දෙදෑයකුදු ... මෙසේ ආකාර සහිත උදෙස සහිත අනෙකවිහිත පුච්චිවාසය අනුස්මරණ කෙරේ ද, විශුද්ධ වූ මිනිසැස ඉක්ම ගිය දිවැසින් ... කම් වූ පරිදි පරලොච ගිය සත්ත්වයන් දක්නේ ද ආසුචයන්ගේ ක්ෂයයෙන් අනාසුච වූ විකඛවිමුක්ති ප්‍රඥාවිමුක්ති දිට්‍රදුමියෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් දන සාක්ෂාත් කොට එයට පැමිණ වාසය කෙරේ ද මෙසේ හේ එ අභින් පරිපුණ් වෙයි.

මහණෙනි, මෙ දසදහමින් සමන්වාගත මහණ සමන්තපාසාදික ද වෙයි. සචාකාර පරිපුණ් ද වෙ යයි.

ප්‍රථම ආනිසංසවර්ග යි.

එහි උද්දතය:

කිම්භීය සූත්‍රය, වෙනනා සූත්‍රය, සීල සූත්‍රය, උපනිස සූත්‍රය, ආනන්ද සූත්‍රය, සමාධි සූත්‍රය, සාරිපුත සූත්‍රය, සඬ සූත්‍රය, සන්ත සූත්‍රය, විජ්ජා සූත්‍රය දැයි දසයෙක.

2. තාථවගෙහා

10. 1. 2. 1

සෙනාසන සුතතං

[සාවකීයං]

පඤ්චග්ගසමන්තාගතො භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්චග්ගසමන්තාගතං සෙනාසනං සෙවමානො හජමානො න චිරසෙසව ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිචුතති. පඤ්ඤවිචුතති. දිවෙස්විධමෙම සයං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍ය,

කථංඤඤ භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්චග්ගසමන්තාගතො හොති:

1. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සද්දො හොති, සද්දහති තථාගතස්ස බොධිං: “ඉති පි සො හගවා අරහං සමොසඤ්ඤො විජ්ජාවරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුක්කරො පුරිදමසාරථී සඤ්ඤා දෙවමත්‍රයසානං බුද්ධො හගවාති.

2. අප්පාඛාධො හොති අප්පාතඛො සමවෙපාතිගියා ගහණියා සමන්තාගතො නාතිඤ්ඤාය නාවච්චුණ්ඤාය මජ්ඣමාය පධානකඛමාය.

3. අසද්ධො හොති අමායාථී, යථාභූතං අත්තානං ආචිකත්තා සඤ්ඤා වා විඤ්ඤා වා සමුභමවාරිසු.

4. ආරඤ්චිරියො විහරති අකුසලානං ධම්මානං පහානාය කුසලානං ධම්මානං උපසම්පද්‍ය ථාමවා දුඝපජ්ඣකමො අනිකම්මනධුරා කුසලෙසු ධමෙසු.

5. පඤ්ඤවා හොති උදයඤ්ඤාමිතියා පඤ්ඤා සමන්තාගතො අරියාය භිබෙඛධිකාය සමොදුක්ඛකඛයගාමිතියා.

එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්චග්ගසමන්තාගතො හොති.

6. කථංඤඤ භික්ඛවෙ සෙනාසනං පඤ්චග්ගසමන්තාගතං හොති?

ඉධ භික්ඛවෙ සෙනාසනං නාඤ්ඤරං හොති නාවච්චාසනං ගමනාගමන-සම්පන්නං.

7. දිවා අප්පතිණ්ණං රතති අප්පසද්දං අප්පතිගෙසාසං.

8. අප්පධංසමකසවාතාතපසිරිංසපසම්පසං.

2. නාථවර්ගය

10. 1. 2. 1

සෙනාසන සූත්‍රය

[සැවැත්නුවර]

මහණෙනි, අධික පසෙකින් සමන්වාගත මහණ පසහෙකින් සමන්වාගත සෙනසුන් සෙවුනේ බරනුයේ නොබෝ කලෙකින් ම ආපුට්ඨකයෙක් ඉහත්මයෙහි ම විතතවිචුක්තිය හා ප්‍රඥාවිචුක්තිය තෙමේ පසක් කොට එයට පැමිණ වාස කරනේ ය.

මහණෙනි, කෙසේ මහණ පසහෙකින් සමන්වාගත වේ ද;

1. මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ සැදුහැකියේ වෙයි. තථාගතයන් වහන්සේගේ සමකොටිය හදහනේ ය: “මෙසේ ද ඒ හඟවත්නු අර්හත්හ. සමාසක්සම්බුද්ධයහ. විද්‍යාවිරණසම්පන්නයහ. සුගතයහ. ලොකවිද්දහ. අනුභවරයහ. පුරුෂදමාසාරථිහ. දෙවිමිත්‍රිස්තට ශාසනා හ. බුද්ධයහ. හඟවත්හ”යි.

2. අල්පාබාධ වූයේ අල්පානච්ඡාදන වූයේ අතිශේඛ නො වූ අනුසුභ නො වූ ප්‍රධන්වීර්යයට ක්ෂම වූ මධ්‍යම වූ සමුව පැසවන කමීරතෙජොධාතු යෙන් සමන්වාගත වෙයි.

3. සඨ නොවූයේ මායා නැතිකිරීමේ ඇති සැවිය තමා ශාසනාන් කෙරෙහි වෙවයි තුවණැති සබ්බසරුන් කෙරෙහි වෙවයි පාළු කරනුයේ වෙයි.

4. අකුලෙධම්මයන්ගේ ප්‍රභාණය සදහා කුලෙධම්මයන්ගේ උපසම්පත් සදහා ස්වාම ඇතිකිරීමේ දළපැරකුම් ඇතිකිරීමේ කුසල්දහමිහි නො බහා බැබු වීර්යධුර ඇතිකිරීමේ ඇරඹු වැර ඇතිකිරීමේ වාසය කෙරෙයි.

5. ආයතී වූ ලොහස්කසොදිය බිඳීමට සමන් මොනොවට දු:බක්ෂයට පමුණුවන උදයාසාංගමිනිප්‍රඥායෙන් සමන්වාගත වූයේ ප්‍රඥාවත් වෙයි.

මහණෙනි, මෙසේ මහණ පඤ්ඤාබලසමන්වාගත වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ සෙනසුන පඤ්ඤාබලසමන්වාගත වේ ද;

6. මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි සෙනස්ත අතිදුර නො වූයේ අතරාසනන නො වූයේ ගමනාගමනින් සපන් වූයේ වෙයි.

7. දහවල් (මිනිසුන්) නො ගැවසුණේ රාත්‍රී අල්පශබ්ද වූයේ අල්ප-භීර්යොප වූයේ වෙයි.

8. මැසීමදුරු වා අවු දිගදැ පහස් නැතිකිරීමේ වෙයි.

9. තසමිං ඛො පන සෙනාසනෙ විහරනාසස අප්පකසිරෙනෙව උපසජ්ජන්ති විවරපිණ්ඩපානසෙනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපටිකාරා.

10. තසමිං ඛො පන සෙනාසනෙ ථෙරා භික්ඛු විහරන්ති බහුසුඤා ආගනාගමා ධම්මධරා විනයධරා මානිකාධරා, තෙ කාලෙත කාලං උපසඛන්තිකා පරිපුච්ඡති පටිපෙක්ඝන්ති; “ඉදමභනෙත කථං ඉමසස කො අසො”ති. තසසනෙ ආයස්මනො අවිචට්ඨෙක්ඛට්ඨ විවරන්ති, අනුත්තානිකත ඝඤ උත්තානිකරොන්ති. අනෙකච්චිතෙසු ච කඛිංඤානිදෙසු ධම්මෙසු කඛිං පටිච්චනොදෙන්ති.

එවං ඛො භික්ඛවෙ සෙනාසනං පඤ්ඤාධර්මනාගතං හොති, පඤ්ඤාධර්මනාගතො ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්ඤාධර්මනාගතං සෙනාසනං සෙවමානො හජ්ජමානො න චීරසෙසව ආසවානං බයා අනාසවං වෙතොවිචුක්ඛිං පඤ්ඤාචුක්ඛිං දිට්ඨොධම්මෙම සයං. අභිඤ්ඤාසච්ඡිකන්ධා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යාති.

10. 1. 2. 2

පඤ්චධග සුත්තං

[සාවකීයං]

පඤ්චධවිප්පභීතො භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්චධ සමනනාගතො ඉමසමි ධම්මෙවිනයෙ කෙවලී චුක්ඛිතවා උත්තමචුරියොති චුචන්ති.

කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්චධවිප්පභීතො හොති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුතො කාමච්ඡන්දො පභීතො හොති, ව්‍යාපාදෙ පභීතො හොති, ථීනාච්ඤං පභීතො හොති, උඤ්චට්ඨකකුච්චං පභීතං හොති, විචිකිච්ඡා පභීතො හොති, එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්චධවිප්පභීතො හොති.

කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්චධර්මනාගතො හොති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අප්පෙබ්බෙත සීලකබ්බෙත සමනනාගතො හොති, අප්පෙබ්බෙත සමාධිකබ්බෙත සමනනාගතො හොති, අප්පෙබ්බෙත පඤ්ඤාකබ්බෙත සමනනාගතො හොති, අප්පෙබ්බෙත විචුක්ඛිකබ්බෙත සමනනාගතො හොති, අප්පෙබ්බෙත විචුක්ඛිඤ්ඤාඤාදසුන්ධකබ්බෙත සමනනාගතො හොති, එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්චධර්මනාගතො හොති.

පඤ්චකවිපාභිනො භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්චකසමනනාගතො ඉමසමී. ධම්මචිතයෙ කෙවලී වුසිතවා උක්ඛමඤ්චරියොති වුච්චතිති.

1. කාමච්ඡන්දො ව ච්ඤාපාදො ටීනමීදධඤ්ච භික්ඛුනො, උඤ්චචං. විචිකිච්ඡා ව සබ්බසොච න විජ්ජති.
2. අසෙධෙන ව සීලෙන අසෙධෙන සමාධිනා විමුක්ඛියා ව සමපනෙනා ඤාණෙන ව තථාවිධො.
3. ස වෙ පඤ්චකසමපනෙනා පඤ්චකෝතිවිචජ්ජයං¹ ඉමසමී. ධම්මචිතයෙ කෙවලීති පවුච්චතිති.

10. 1. 2. 3

සංයොජන සුත්තං

[සාවස්ඨයං]

දසඉමාති භික්ඛවෙ සංයොජනාති, කතමාති දස: පඤ්ඤාරමහාරියාති සංයොජනාති, පඤ්චුඤ්චමහාරියාති සංයොජනාති.

කතමාති පඤ්ඤාරමහාරියාති සංයොජනාති: සකකායද්ධිමි, විචිකිච්ඡා සීලබ්බතපරාමසො, කාමච්ඡන්දො, ච්ඤාපාදොති. ඉමාති පඤ්ඤාරමහාරිය සංයොජනාති.

කතමාති පඤ්චුඤ්චමහාරියාති සංයොජනාති: රුපරාමො, අරුපරාමො, මානො, උඤ්චචං, අච්ඡා. ඉමාති ඛො පඤ්චුඤ්චමහාරියාති, සංයොජනාති. ඉමාති ඛො භික්ඛවෙ දසසංයොජනාතිති.

1. පඤ්චඅවේභ විචජ්ජයං - මජ්ඣ.

මහණෙනි, පඤ්චාඛගච්ඡුභීණ පඤ්චාඛගසමන්වාගත මහණ තෙමේ මෙ සස්තෙනි සකලගුණ සමන්වාගත වුසු බලසර ඇති උතතමපුරුෂ යයි කියනු ලැබේ.

1. කාමච්ඡන්දය, ව්‍යාපාදය, ජීනමිඤ්ඤය, උඤ්චවකුකකුච්චය, විචිකිච්ඡාය යන මේ මහණහට සඵලකාරයෙන් අවිද්‍යාමාන වේ ද

2. අද්ධෙක්ඡාශීලයෙහුදු අද්ධෙක්ඡාසමාධියෙහුදු විමුක්තියෙහුදු අද්ධෙක්ඡා විමුක්තිඥානදර්ශනයෙහුදු සමන්වාගත එබඳු වූ -

3. පඤ්චාඛගසමපන්න වූ හේ පඤ්චාඛගසන් හරතේ මේ ධර්ම විනයෙහි කෙවලී යි කියනු ලැබේ.

10. 1. 2. 3

සංයෝජන සූත්‍රය

[සැවැත්නුවර]

මහණෙනි, මේ දඟ සංයෝජනයෙකි. කවර දඟයෙක යත්; ඔරමහාගීය සංයෝජන පසෙක, උඤ්චමහාගීය සංයෝජන පසෙකැයි.

පඤ්චොරමහාගීය සංයෝජන කවර; සකකායදිට්ඨිය, විචිකිච්ඡාය, සිලබ්ධතපරාමාසය, කාමච්ඡන්දය, ව්‍යාපාද යි. මොහු පඤ්චොරමහාගීය සංයෝජන යි.

උඤ්චමහාගීය සංයෝජන පස කවර; රූපරාග ය, අරූපරාග ය, මාන ය, උඤ්චවය, අවිජ්ජා යි. මොහු පඤ්චුඤ්චමහාගීය සංයෝජන යි. මහණෙනි, මොහු දඟසංයෝජන වෙති යි.

10. 1. 2. 4

වෙතොබ්ල සුතතං

[සාවකීයං]

යසු කසුඛවි භික්ඛවෙ භික්ඛුසු වා භික්ඛුනියා වා පඤ්ච වෙතොබ්ලා අපහනීනා පඤ්ච වෙතසො විනිබ්ඤ්ඤා අසමුච්ඡිනතා, තසු යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති භානියෙව පාටිකඛිඛා කුසලෙසු ධම්මෙසු නො වුඤ්ඤි.

කතමසු පඤ්චවෙතොබ්ලා අපහනීනා හොනති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සඤ්ච කඛිඛති විචිකිච්ඡති නාධිමුච්ඡති න සමපසීදති, යො යො භික්ඛවෙ භික්ඛු සඤ්චකඛිඛති විචිකිච්ඡති නාධිමුච්ඡති න සමපසීදති තසු චිත්තං න නමති ආනප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පධානාය. යසු චිත්තං න නමති ආනප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පධානාය එවමසසායං පයමො වෙතොබ්ලො අපහනීනො හොති.

පුනාවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙ කඛිඛති -පෙ- සඤ්ඤ කඛිඛති -පෙ- සික්ඛාය කඛිඛති -පෙ- සමුභමචාරීසු කුපිතො හොති අනකතමනො ආගතවිතොබ්ලජානො. තසු චිත්තං න නමති ආනප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පධානාය. යසු චිත්තං න නමති ආනප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පධානාය. එවමසසායං පඤ්චමො වෙතොබ්ලො අපහනීනො හොති. ඉමසු පඤ්ච වෙතොබ්ලො අපහනීනා හොනති.

කතමසු පඤ්චවෙතසො විනිබ්ඤ්ඤා අසමුච්ඡිනතා හොනති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙසු අවිතරාගො හොති අවිගතජන්ද අවිගත-පෙමො අවිගතපිපාසො අවිගතපරිලාහො අවිගතතණ්ඤා, යො යො භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙසු අවිතරාගො හොති, අවිගතචන්ද අවිගතපෙමො අවිගතපිපාසො අවිගතපරිලාහො අවිගතතණ්ඤා, තසු චිත්තං න නමති ආනප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පධානාය. යසු චිත්තං න නමති ආනප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පධානාය, එවමසසායං පයමො වෙතසො විනිබ්ඤ්ඤා අසමුච්ඡිනො හොති.

10. 1. 2. 4

වෙතොබ්ල සූත්‍රය

[සැවැත්තුවර]

මහණෙනි, යම් කිසි මහණක්හුගේ වෙව්යි මෙහෙණකගේ වෙව්යි පඤ්ච වෙතොබ්ලයෝ අප්‍රභිණ වෙන් ද පඤ්ච වෙතොබ්චිබ්ඤ්චයෝ නුසුන්හු ද, ඔහට යම් රැයක් වෙව්යි දිනක් වෙව්යි පැමිණේ නම් කුසල ධර්මයාහි භානියෙක් ම කැමැති විය යුතු, වැඳියෙක් නො වේ.

ඔහුගේ කවර පඤ්ච වෙතොබ්ලයෝ අප්‍රභිණ වෙන් ද යත්:

මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ ශාස්තෘන් වහන්සේ කෙරෙහි සැක කරනේය, විචිකිච්ඡා කරනේය, නිශ්චයට නො යෙයි. නො පහදනේ ය. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් ශාස්තෘන් වහන්සේ කෙරෙහි සැක කෙරේ ද, විචිකිච්ඡා කෙරේ ද නිශ්චයට නො යේ ද නො පහදී ද, ඔහු සිත ආනප්‍රායට අනුයෝගයට සාත්තායට ප්‍රධන්වියඪයට නො නැමෙයි. යමක්හුගේ සිත ආනප්‍රායට අනුයෝගයට සාත්තායට ප්‍රධන්වියඪයට නො නැමේ නම් මෙසේ ඔහුගේ මේ ප්‍රථම වෙතොබ්ලය අප්‍රභිණ වෙයි.

තවද මහණෙනි, මහණ ධර්මය කෙරෙහි සැක කෙරෙයි, ... සඬ්ඤ්ඤා කෙරෙහි සැක කෙරෙයි, ... ශික්ෂායෙහි සැක කෙරෙයි. ... යටුම්භරුන් කෙරෙහි කිපියේ නො සතුටු සිතැතියේ සැටුණු සිතැත්තේ හටගත් හුල් ඇතියේ වෙයි. ඔහු සිත ආනාපයට අනුයෝගයට සාත්තභාවයට ප්‍රධන්වියඪයට නො නැමෙයි. යමක්හුගේ සිත ආනාපයට අනුයෝගයට සාත්තභාවයට ප්‍රධන්වියඪයට නො නැමේ නම් මෙසේ ඔහුගේ මේ පඤ්චම වෙතොබ්ලය අප්‍රභිණ වෙයි. මේ පඤ්ච වෙතොබ්ලයෝ අප්‍රභිණ වෙන්.

ඔහුගේ කවර කවර පඤ්ච වෙතොබ්චිබ්ඤ්ච කෙනෙක් නුසුන් වෙන් ද යත්:

මහණෙනි, මෙ සස්නෙහි මහණ කාමයන්හි පහ නොවූ රාග ඇතියේ පහ නොවූ ඡන්ද ඇතියේ පහ නොවූ ප්‍රෙම ඇතියේ පහ නොවූ පිපාසා ඇතියේ පහ නොවූ පරිදහ ඇතියේ පහ නොවූ තෘෂ්ණා ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් කාමයන්හි අවිතරාග වේ ද, අවිගතඡන්ද වේ ද අවිගත පෙම වේ ද අවිගත පිපාසා වේ ද අවිගත පරිදහ වේ ද අවිගත තණ්හා වේ ද, ඔහු සිත ආනප්‍රායට අනුයෝගයට සාත්තායට ප්‍රධන්වියඪයට නො නැමෙයි. යමක්හුගේ සිත ආනාපයට අනුයෝගයට, සාත්තායට ප්‍රධානායට නො නැමේ නම්, මෙසේ මේ ඔහුගේ ප්‍රථම වෙතො බ්චිබ්ඤ්චය නුසුන් වෙයි.

පුනාවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ අවිතරාගො හොති -පෙ- රූපෙ අවිතරාගො හොති -පෙ- උදරාවදෙහකං භුඤ්ඤිතො සෙය්‍යාසුඛං ඵසාසුඛං ඵ්ඤ්ඤිඛං අනුයුතො වීගරති. අඤ්ඤතරං දෙවනිකායං පණ්ඩාය ඉහමවරියං වරති “ඉමිනාහං සිලෙන වා වතෙන වා තපෙන වා ඉහමවරියෙන වා දෙවො වා හවිසාමී දෙවඤ්ඤතරො වාති. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤතරං දෙවනිකායං පණ්ඩාය ඉහමවරියං වරති ඉමිනාහං සිලෙන වා වතෙන වා තපෙන වා ඉහමවරියෙන වා දෙවො වා හවිසාමී දෙවඤ්ඤතරො වාති. තස්ස චිත්තං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පධානාය. යස්ස චිත්තං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පධානාය, ඵවමසායං පඤ්ඤමො වෙතසො වීතිබ්ඤ්ඤා අසමුච්ඡින්නො හොති. දුමස්ස පඤ්ඤවෙතසො වීතිබ්ඤ්ඤා අසමුච්ඡින්නො හොති.

යස්ස කස්සචි භික්ඛවෙ භික්ඛුස්ස වා භික්ඛුනියා වා ඉමෙ පඤ්ඤවෙතොඛිලා අප්පඤ්ඤා ඉමෙ පඤ්ඤ වෙතසො වීතිබ්ඤ්ඤා අසමුච්ඡින්නා, තස්ස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති භානියෙව පාටිකඛිඛා කුසලෙසු ධම්මෙසු නො වුද්ධි.

සෙය්‍යාථාපි භික්ඛවෙ කාලපකෙඛි වඤ්ඤායා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති. භායතෙව වඤ්ඤාන, භායති මඤ්ඤලෙන, භායති ආභාය, භායති ආරොහපරිනාහෙන, ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යස්ස කස්සචි භික්ඛුස්ස වා භික්ඛුනියා වා ඉමෙ පඤ්ඤ වෙතොඛිලා අප්පඤ්ඤා, ඉමෙ පඤ්ඤ වෙතසො වීතිබ්ඤ්ඤා අසමුච්ඡින්නා, තස්ස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති භානියෙව පාටිකඛිඛා කුසලෙසු ධම්මෙසු නො වුද්ධි.

යස්ස කස්සචි භික්ඛවෙ භික්ඛුස්ස වා භික්ඛුනියා වා පඤ්ඤ වෙතොඛිලා පඤ්ඤා පඤ්ඤ වෙතසො වීතිබ්ඤ්ඤා අසමුච්ඡින්නා, තස්ස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, වුද්ධියෙව පාටිකඛිඛා කුසලෙසු ධම්මෙසු නො පරිභානි.

කතමස්ස පඤ්ඤ වෙතොඛිලා පඤ්ඤා හොනති,

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සඤ්ඤ න කඛිඛති න විචිකිච්ඡති, අධිමුච්චති සමපසීදති. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු සඤ්ඤ න කඛිඛති න විචිකිච්ඡති අධිමුච්චති සමපසීදති, තස්ස චිත්තං නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පධානාය. යස්ස චිත්තං නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පධානාය. ඵවමසායං පඤ්ඤමො වෙතොඛිලො පඤ්ඤො හොති.

1. සුසමුච්ඡින්නා-මර්ඝං.

තවද මහණෙනි, මහණ කයෙහි අවිකරාග වෙයි. ... රූපයෙහි අවිකරාග වෙයි. ... කුසපුරා වළඳා ගයා සුබයෙහි ස්පඬු සුබයෙහි මිඞු සුබයෙහි යෙදුනේ වාසය කරයි. එක්තරා දෙවනිකායක් පතා බඹසර සෙරෙයි: “මම මේ සිලින් හෝ වනින් හෝ තෙවෙන් හෝ බඹසරෙන් හෝ දෙවියෙක් හෝ අන්‍යාතර දෙවියෙක් හෝ වෙමිව” යි. මහණෙනි, යම් මහණෙක් එක්තරා දෙවනිකායක් පතා බඹසර සෙරේ නම්: “මම මේ සිලින් හෝ වනින් හෝ තෙවෙන් හෝ බඹසරින් හෝ දෙවියෙක් හෝ අන්‍යාතර දෙවියෙක් හෝ වෙමිව” යි. ඔහු සිත ආතාපයට අනුයෝගයට සාත්තායට ප්‍රධන්වියායට නො නැමේ. යමකුගේ සිත ආතාපයට අනුයෝගයට සාත්තායට ප්‍රධන්වියායට නො නැමේ නම්, මෙසේ ඔහුගේ මේ පඤ්ච වෙනොවිනිබ්බය නුසුන් වෙයි, ඔහුගේ මේ පඤ්ච වෙනොවිනිබ්බයෝ නුසුන් වෙත්.

මහණෙනි, යම් කිසි මහණකුගේ වේවයි, මෙහෙණකගේ වේවයි මේ පඤ්ච වෙනොබිලයෝ අප්‍රභිණ වෙත් ද, මේ පඤ්ච වෙනො විනිබ්බයෝ නුසුන් වෙත් ද ඔහුගේ යම් රැයක් හෝ දවසක් හෝ ඒ නම් කුසල් දහමිහි භානියෙක් ම කැමැති විය යුතු, වෘද්ධියෙක් නො වේ.

මහණෙනි, යම් පරිදි පසඬුමස්හි වන්ද්‍රයාගේ යම් බදු රැයෙක් වේවයි දිනයෙක් වේවයි ඒ නම්, එය වණ්ණයනුදු පිරිහේ මැයි. මණ්ඩලයෙකුදු පිරිහෙයි, ආභායෙකුදු පිරිහෙයි, ආරොහ පරිණාහයෙකුදු පිරිහේ. මහණෙනි, යම් කිසි මහණක්හුගේ හෝ මෙහෙණකගේ මේ පඤ්ච වෙනොබිලයෝ අප්‍රභිණ වෙත් නම්, මේ පඤ්ච වෙනොවිනිබ්බයෝ නුසුන් වෙත් නම් ඔහට යම් රැයෙක් වේවයි දවසෙක් වේවයි ඒ නම් කුසල ධර්මයන්හි භානියෙක් ම කැමැති විය යුතු. වෘද්ධියෙක් නො වේ.

මහණෙනි, යම් කිසි මහණක්හුගේ වේවයි මෙහෙණක්හුගේ වේවයි පඤ්ච වෙනොබිලයෝ ප්‍රභිණ වෙත් නම්, පඤ්ච වෙනොවිනිබ්බයෝ සමුප්පින්න වෙත් නම්, ඔහට යම් රැයෙක් හෝ දවසෙක් හෝ ඒ නම් කුසල ධර්මයන්හි වෘද්ධියෙක් ම කැමැති විය යුතු. පරිභානියෙක් නො වේ.

ඔහුගේ කවර පඤ්ච වෙනොබිලයෝ ප්‍රභිණ වෙත් ද යත්:

මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ ශාඤ්ඤාත් වහන්සේ කෙරෙහි සැක නො කරයි. විවිකිච්ඡා නො කරයි. නිශ්චයට යයි. පහදීයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් ශාඤ්ඤාත් වහන්සේ කෙරෙහි සැක නො කෙරේ ද, විවිකිච්ඡා නො කෙරේ ද විනිශ්චයට යේ ද, පහදී ද ඔහු සිත ආතාපයට අනුයෝගයට සාත්තායට ප්‍රධන්වියායට නැමෙයි. මෙසේ ඔහුගේ මේ ප්‍රථම වෙනොබිලය ප්‍රභිණ වෙයි.

පුනච්ඡරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධර්මො න කඛිති -පෙ- සඬෙක න කඛිති -පෙ- සික්ඛාය න කඛිති -පෙ- සමුභමචාරීසු න කුපිතො හොති අත්තමනො න ආහන්චිතො න බීලජාතො, යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු සමුභමචාරීසු න කුපිතො හොති අත්තමනො න ආහන්චිතො න බීලජාතො තස්ස චිත්තං නමති ආනප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය. එවමස්සායං පඤ්චමො වෙතොධිලො පභීනො හොති. එවමස්ස පඤ්ච-වෙතොධිලො පභීනො හොති.

කතමස්ස පඤ්ච වෙතසො විනිබන්ධා සුසමුච්ඡිතො හොති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙසු චිත්තරාගො හොති විගතච්ඡන්දෙ විගත-පෙමො විගතපිපාසො විගතපරිලාහො විගතතණ්ණා. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙසු චිත්තරාගො හොති විගතඡන්දෙ විගතපෙමො විගතපිපාසො විගතපරිලාහො විගතතණ්ණා, තස්ස චිත්තං නමති ආනප්පාය අනුයො-ගාය සාතච්චාය පධානාය. එවමස්සායං පඤ්චමො වෙතසො විනිබන්ධො සුසමුච්ඡිතො හොති.

පුනච්ඡරං භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙ චිත්තරාගො හොති -පෙ- රුපෙ චිත්තරාගො හොති -පෙ- න යාවද්දං, උදරාවදෙහකං භුක්ඤ්ඤිතො සෙයාසුඛං පස්සසුඛං මිඤ්ඤුඛං අනුසුතො චිහරති. න අඤ්ඤතරං දෙවනිකායං පණ්ඩාය මුභමචරියං වරති: “ඉමිනාහං සීලෙන වා වතෙන වා තපෙන වා මුභමචරියෙන වා දෙවො වා භවිස්සාමී, දෙවඤ්ඤතරො වා” ති.

යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු න අඤ්ඤතරං දෙවනිකායං පණ්ඩාය මුභමචරියං වරති ‘ඉමිනාහං සීලෙන වා වතෙන වා තපෙන වා මුභමචරියෙන වා දෙවො වා භවිස්සාමී දෙවඤ්ඤතරො වා’ ති. තස්ස චිත්තං නමති ආනප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය. යස්ස චිත්තං නමති ආනප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය එවමස්සායං පඤ්චමො වෙතසො විනිබන්ධො සුසමුච්ඡිතො හොති. ඉමස්ස පඤ්ච වෙතසො විනිබන්ධො සුසමුච්ඡිතො හොති.

තවද මහජනනී, මහණ ධර්මයෙහි සැක නො කරයි .. සඤ්ඤා කෙරෙහි සැක නො කරයි. ශික්ෂායෙහි සැක නො කරයි සමුච්ඡරුන් කෙරෙහි නො කිපියේ සතුටු සිතැත්තේ නො සැටුණු සිතැත්තේ හටගත් හුල් නැතියේ වෙයි. මහජනනී, යම් ඒ මහජනෙක් සමුච්ඡරුන් කෙරෙහි නො කිපියේ සතුටු සිතැතියේ නො සැටුණු සිතැතියේ හටගත් හුල් නැතියේ වෙද, ඔහුගේ සිත ආනාපයට අනුයෝගයට සාත්තායට ප්‍රධන්වියතියට නැමෙයි. මෙයේ ඔහුගේ මේ පස්වන වෙනොබ්ලය ප්‍රතිණ වෙයි. මෙයේ ඔහුගේ පඤ්ච වෙනොබ්ලයෝ ප්‍රතිණ වෙත්:

ඔහුගේ කවර පඤ්චවෙනොවිනිබන්ධ කෙනෙක් සුසමුච්ඡිතන වෙන් ද යත්:

මහජනනී, මේ සස්තෙහි මහණ කාමයන්හි විතරාග වූයේ විගතව්ජ්ඣ වූයේ විගතපෙම වූයේ විගතපිපාස වූයේ විගතපරිලාහ වූයේ විගතතණ්හ වූයේ වෙයි. මහජනනී, යම් ඒ මහජනෙක් කාමයන්හි විතරාග වූයේ විගතව්ජ්ඣ වූයේ විගතපෙම වූයේ විගතපිපාස වූයේ විගතපරිලාහ වූයේ විගතතණ්හ වූයේ වේ නම් ඔහුගේ සිත ආනාපයට අනුයෝගයට සාත්තායට ප්‍රධන්වියතියට නැමෙයි. මෙසේ ඔහුගේ මේ ප්‍රථම වෙනොවිනිබන්ධය සුසමුච්ඡිතන වෙයි.

තවද මහජනනී, මහණ කයෙහි විතරාග වෙයි. ... රූපයෙහි විතරාග ... වෙයි. කුමනි තාක් කුසපුරා වළඳා සෙයාසුඛයෙහි එසසසුඛයෙහි මිද්ධසුඛයෙහි යෙදුනේ වාසය නො කරයි. එක්තරා දෙවනිකායක් පතා බලිසර නො සරයි. “මම මේ සිලින් හෝ වනින් හෝ තෙවෙන් හෝ බලිසරින් හෝ දෙවියෙක් හෝ එක්තරා දෙවියෙක් හෝ වෙමිවමිව” යි.

මහජනනී, යම් මහජනෙක් එක්තරා දෙවනිකායක් පතා බලිසර නො සරා නම්, “මම මේ සිලින් හෝ වනින් හෝ තෙවෙන් හෝ බ්‍රමිසරින් හෝ දෙවියෙක් හෝ එක්තරා දෙවියෙක් වෙමිව” යි. ඔහුගේ සිත ආනාපයට අනුයෝගයට සාත්තායට ප්‍රධන්වියතියට නැමෙයි. යමකුගේ සිත ආනාපයට, අනුයෝගයට සාත්තායට ප්‍රධන්වියතියට නැමේ නම්, මෙසේ ඔහුගේ මේ පස්වන වෙනොවිනිබන්ධය සුසමුච්ඡිතන වෙයි. මෙයේ ඔහුගේ පඤ්ච වෙනොවිනිබන්ධයෝ සුසමුච්ඡිතන වෙත්.

යසස කසසචි භික්ඛවෙ භික්ඛුසස වා භික්ඛුනියා වා ඉමෙ පඤ්චවෙනො-
බ්ලා පභිනා ඉමෙ පඤ්චවෙනසො විනිබ්ඤා සුසමුච්ඡිනො තසස යා
රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති වුද්ධියෙව පාටිකඛිං කුසලෙසු ධම්මෙසු
නො පරිභානි.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ජුණ්ඤපතෙඛි ව්‍යුසස යා රතති වා දිවසො වා
ආගච්ඡති, වඩ්ඪතෙව වනෙණන වඩ්ඪති මණ්ඩලෙන වඩ්ඪති ආභාය
වඩ්ඪති ආරොහපටිනාහෙන. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යසස කසසචි
භික්ඛුසස වා භික්ඛුනියා වා ඉමෙ පඤ්චවෙනොබ්ලා පභිනා ඉමෙ පඤ්ච-
වෙනසො විනිබ්ඤා සුසමුච්ඡිනො, තසස යා රතති වා දිවසො වා
ආගච්ඡති වුද්ධියෙව පාටිකඛිං කුසලෙසු ධම්මෙසු නො පරිභානිති.

10. 1. 2. 5

අප්පමාද සුතං

1. යාවනා භික්ඛවෙ සත්ථා අපද වා දිපද වා වතුපද වා බහුපද වා
රුපිනො වා අරුපිනො වා සඤ්ඤිනො වා අසඤ්ඤිනො වා නෙවසඤ්ඤිනා-
සඤ්ඤිනො වා, තථාගතො තෙසං අභ්‍යමකඛායති අර්ථං සමමාසධ්විද්ධො.
එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යෙ කෙචි කුසලා ධම්මො, සධෙඛ තෙ අප්පමාදමුලකා
අප්පමාදසමොසරණා, අප්පමාදෙ තෙසං ධම්මානං¹ අභ්‍යමකඛායති.

2. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ යාති කානිචි ජබ්බමානං² පාණානං පදජානානි,
සබ්බානි තානි භස්ථපදෙ සමොධානං ගච්ඡන්ති, භස්ථපදං තෙසං
අභ්‍යමකඛායති, යදිදං මහනතතෙතන, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යෙ කෙචි
කුසලා ධම්මො සධෙඛ තෙ අප්පමාදමුලකා අප්පමාදසමොසරණා අප්පමාදෙ
තෙසං ධම්මානං අභ්‍යමකඛායති.

3. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ කුටාගාරස්ස යා කාචි ගොපානපියො සබ්බා
නා කුටඛගමා කුටනිනනා කුටසමොසරණා, කුටො තාසං අභ්‍යමකඛායති.
එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යෙ කෙචි කුසලා ධම්මො, සධෙඛ තෙ අප්පමාදමුලකා
අප්පමාදසමොසරණා, අප්පමාදෙ තෙසං ධම්මානං අභ්‍යමකඛායති.

1. තෙසං - මජ්ඣං.
2. ජබ්බලානං - මජ්ඣං.

මහණෙනි, යම් කිසි මහණකුගේ වෙවයි මෙහෙණකගේ වෙවයි යම් පඤ්ච වෙනොඛිලයෝ ප්‍රභිණ ද, මේ පඤ්ච වෙනොඛිතිඛන්ධයෝ සුසමුච්ඡිනන ද ඔහට යම් රැයක් වෙවයි ද්වසෙක් වෙවයි පැමිණේ නම් කුසල ධර්මයන්හි වාද්ධියෙක් ම කැමැති විය යුතු. පරිහානියෙක් නො වේ.

මහණෙනි, යම් පරිදි පෙරධමස සත්‍රගේ යම් රැයක් වෙවයි, ද්වසෙක් වෙවයි. පැමිණේ නම්, එය වණියෙනු වඩනේ ම ය, මඩුලු-යෙනු වඩනේ ම ය, ආභායෙනු වඩනේය. ආරොහපරිණානයෙනු වඩනේ ය. මහණෙනි, එපරිදි ම යම් කිසි මහණකුගේ හෝ මෙහෙණකගේ මේ පඤ්ච වෙනොඛිලයෝ ප්‍රභිණ ද, මේ පඤ්ච වෙනොඛිති-ඛන්ධයෝ සුසමුච්ඡිනන ද, ඔහට යම් රැයක් හෝ ද්වසෙක් හෝ පැමිණේ නම් කුසලධර්මයන්හි වාද්ධියෙක් ම කැමැති විය යුතු. පරිහාණියෙක් නො වේ.

10. 1. 2. 5

අප්‍රමාද සූත්‍රය

1. මහණෙනි, අපාද වෙන්වයි ද්විපාද වෙන්වයි චතුෂ්පාද වෙන්වයි බහුපාද වෙන් වයි රූපී වෙන් වයි අරූපී වෙන් වයි සංඤී වෙන් වයි අසංඤී වෙන් වයි තෙනවසංඤීනාසංඤී වෙන් වයි යම් තාක් සත්තයෝ වෙන් නම්, නරාගන අර්හත් සමාසක් සමුද්ධියෝ උනට අග්‍රහයි කියනු ලබන්. මහණෙනි, එපරිදි ම යම් කිසි කුසල ධර්ම කෙතෙක් වෙන් නම් උහු හැම අප්‍රමාදය මුල් කොට ඇතියාහු අප්‍රමාදයෙහි වැද නේනාහු වෙන්. ඒ දහමුනට අප්‍රමාදය අග්‍රයි කියනු ලැබේ.

2. මහණෙනි, ජඩගම ප්‍රාණයන්ගේ යම්බදු පද ජාතයෙක් ඇත් ද එ හැම ඇත් පියෙහි සම්මධානයට යෙත්. ඇත් පිය උනට අග්‍රයි කියනු ලැබේ. මහත් බැව්න. මහණෙනි, එ පරිදි ම යම් කිසි කුසල් දම්හු වෙන් නම්, එ හැම අප්‍රමාද මූලක වූවාහු අප්‍රමාදයෙහි බැසගන්නාහු වෙන්. ඒ ධර්මයනට අප්‍රමාදය අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ.

3. මහණෙනි, යම් පරිදි කුළාරගෙහි යම් බදු ගොනැස්හු වෙන් නම් එ හැම කුට්ඨකම වූවාහු කුට්ඨිමන වූවාහු කුට්ඨයෙහි බැසගන්නාහු වෙන්. ඔවුනට කුට්ඨය අග්‍රය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එ පරිදි ම යම් කිසි කුසල ධර්මයෝ වෙන් නම් ඔහු හැම අප්‍රමාද මූලකවූවාහු අප්‍රමාදයෙහි බැසගන්නාහු වෙන්. අප්‍රමාදය ඔවුනට අග්‍ර යි කියනු ලැබේ.

4. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ යෙ කෙවි මූලගන්ධා, කාලානුසාරීයං තෙසං අභ්‍යමකනියති, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ -පෙ-

5. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ යෙ කෙවි සාරගන්ධා ලොභිතව්‍යන්තං තෙසං අභ්‍යමකනියති, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ -පෙ-

6. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ යෙ කෙවි පුපඵගන්ධා, වසසිකං තෙසං අභ්‍යමකනියති, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ -පෙ-

7. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ යෙ කෙවි කුච්චිරාජාපො, ¹සඛෙඛි තෙ රඤ්ඤ චකකචන්තිසා අනුයන්තා භවන්ති, රාජා තෙසං චකකචන්ති අභ්‍යමකනියති, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ -පෙ-

8. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ යා කාවි තාරකරුපානං පභා, සඛො තා චන්ද්‍රපාභාස කලං නාගසන්ති සොළසී, චන්ද්‍රපභා නාසං අභ්‍යමකනියති, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ -පෙ-

9. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ සරදසමයෙ විදොච වීගත්චලාහතෙ දෙවෙ ආදීව්වො නභං අබ්‍රහ්‍මසුකකමානො සඛො ආකාසගතං තමගතං අභිචිහවච භාසතෙ ච තපතෙ ච විරොචති ච. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ -පෙ-

10. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ යා කාවි මහනදියො, සෙය්‍යථීදා ගඛිතා, යමුනා අචිරචතී, සරභු, මභී, සඛො තා සමුද්දඛිතමා සමුද්දන්තනා සමුද්දපොනා සමුද්දපඛිතාරා, මහාසමුද්දෙ තෙසං අභ්‍යමකනියති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යෙ කෙවි කුසලා ධම්මො සඛෙඛි තෙ අප්පමාදමූලකා අප්පමාදසමොසරණා, අප්පමාදෙ තෙසං ධම්මානං අභ්‍යමකනියති.

10. 1. 2. 6

ආහුනෙය්‍ය සුත්තං

දස ඉමෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා ආහුනෙය්‍යා පාහුනෙය්‍යා දකඛිණෙය්‍යා අඤ්ඤලීකරණීයා අනුත්තරං පුඤ්ඤභෙබ්බතං ලොකස්සා. කතමෙ දස:

තථාගතො අරභං සමමාසමබ්බදො, පච්චිකබ්බදො, උභතොභාග විමුත්තො, පඤ්ඤවිමුත්තො, කායසකඛි, දිට්ඨිප්පනො, සද්ධාවිමුත්තො, ධම්මානුසාරී, සද්ධානුසාරී, ගොත්‍රභු.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දස පුග්ගලා ආහුනෙය්‍යා පාහුනෙය්‍යා, දකඛිණෙය්‍යා, අඤ්ඤලීකරණීයා අනුත්තරං පුඤ්ඤභෙබ්බතං ලොකස්සාති.

1. බුදුරාජානො, මජ්ඣ.

4. මහණෙනි, යම් පරිදි කිසි මූලගත කෙනෙක් වෙත් නම්, කළු අඟිල් උනට අග්‍රයයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, ඒපරිදි ම ...

5. මහණෙනි, යම් පරිදි යම් කිසි සාර (හර) ගත කෙනෙක් වෙත් ද, රත්සපුන් ඔවුනට අග්‍රයයි කියනු ලැබේ. එසෙයින් මැ මහණෙනි ...

6. මහණෙනි, යම් පරිදි යම් කිසි පුෂ්පගත කෙනෙක් වෙත් නම්, දැසමන් ඔවුනට අග්‍රයයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, ඒපරිදි ම ...

7. මහණෙනි, යම් පරිදි කිසි කුඩා රජකෙනෙක් වෙත් නම්, ඔහු හැම සක්විති මාරජ් අනුයන්තෘහු වෙත්. සක්විති රජ ඔවුනට අග්‍රයයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, ඒපරිදි ම ...

8. මහණෙනි, තාරක රූපයන්ගේ යම් බදු ප්‍රභායෙක් වේ නම් එ හැම වන්දු ප්‍රභාවගේ සොළොස් වන කලාවට නො අඟී. වන්දු ප්‍රභාව ඔවුනට අග්‍රයයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, ඒපරිදි ම ...

9. මහණෙනි, යම් පරිදි සරාකල්හි පහවූ වලාකුළු ඇති පහන් අහස්හි අහසට නගනා භීරු ආකාශගත හැම අඳුරු නසා බබළා ද තවා ද රස් විහිදුවා ද මහණෙනි, ඒපරිදි ම ..

10. මහණෙනි, යම් පරිදි ගඩයා ය, යමුනා ය, අවිරවිති ය, සරභු ය, මහී ය යන යම් කිසි මහානහුදි වෙත් නම්, ඔහු හැම මුහුදට යන්තෘහු සමුද්‍රානිමිත වූවාහු සමුද්‍ර ප්‍රවණ වූවාහු සමුද්‍ර ප්‍රාග්භාර වූවාහු වෙත්. මහ සමුද්‍ර ඔවුනට අග්‍රයයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, ඒපරිදි ම යම් කිසි කුශලධර්ම කෙනෙක් වෙත් නම් ඔහු හැම අප්‍රමාද මූලක වූහු අප්‍රමාදයෙහි බැසගන්තෘහු වෙත්. අප්‍රමාදය ඒ ධර්මයට අග්‍රයයි කියනු ලැබේ යි.

10. 1. 2. 6

ආහුනෙයා සූත්‍රය

මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ දස දෙන ආහුනාර්භ ද ප්‍රාසුණාර්භ ද දක්ෂිණාර්භ ද අඤ්ජලිකරණාර්භ ද ලොකයට අනුභව පුණ්‍යක්ෂෙත්‍ර ද වෙත්. කවර දස දෙනෙක යත්:

තරාගත අර්භත් සමායක් සම්බුද්ධියහ, ප්‍රත්‍යාක බුද්ධියහ, උභතො භාග විමුක්ත ය, ප්‍රභද විමුක්ත ය, කායසාක්ෂී ය, දෘෂ්ටිප්‍රාප්ත ය, ශ්‍රද්ධා විමුක්ත ය, ධර්මානුසාරී ය, ශ්‍රද්ධානුසාරී ය, ගොත්‍රභු යි.

මහණෙනි, මේ දස පුහුල්හු ආහුනාර්භහ. ප්‍රාසුණාර්භහ. දක්ෂිණාර්භහ, අඤ්ජලිකරණීයහ, ලොකයට අනුභව පුණ්‍යක්ෂෙත්‍ර යි.

10. 1. 2. 7

පශ්චිම නාට්‍යකරණ සුන්‍යතා

සනාථා භික්‍ෂුවේ විහරථ, මා අනාථා. දුක්ඛා භික්‍ෂුවේ අනාථො විහරති. දස ඉමෙ භික්‍ෂුවේ නාට්‍යකරණා ධම්මා. කතමෙ දස:

1. ඉධ භික්‍ෂුවේ භික්‍ෂු සීලවා හොති පාතීමොක්ඛසංවරසංවුතො විහරති ආචාරගොචරසම්පනෙනා, අණුමකෙසු චජේසු භයදක්ඛාචි සමාදය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු. යමෙ භික්‍ෂුවේ භික්‍ෂු සීලවා හොති -පෙ- සමාදය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු, අයමෙ ධම්මො නාට්‍යකරණො.

2. පුනචපරං භික්‍ෂුවේ භික්‍ෂු බහුසුසුතො හොති සුන්ධරො සුන්ධනී-වයො, යෙ තෙ ධම්මා ආදීකල්‍යාණා මජ්ඣිකල්‍යාණා පරියොසාන කල්‍යාණා සාක්ඛා, සබ්බාසුඤ්ඤා කෙචලපරිපුණණං පරිසුඤ්ඤං බ්‍රහ්මචරියං අභිචදනතී, තථාරූපාසස ධම්මා බහුසුසුතා හොනති ධනා චවසා පරිචිතා මනසානුපෙසකීතා දිට්ඨියා සුපථිච්ඤා, යමෙ භික්‍ෂුවේ භික්‍ෂු බහුසුසුතො හොති -පෙ- දිට්ඨියා සුපථිච්ඤා, අයමෙ ධම්මො නාට්‍යකරණො.

3. පුනචපරං භික්‍ෂුවේ භික්‍ෂු කල්‍යාණමිත්තො හොති කල්‍යාණසභායො කල්‍යාණසම්පවචෙතා, යමෙ භික්‍ෂුවේ භික්‍ෂු කල්‍යාණමිත්තො හොති, කල්‍යාණසභායො කල්‍යාණසම්පවචෙතා, අයමෙ ධම්මො නාට්‍යකරණො.

4. පුනචපරං භික්‍ෂුවේ භික්‍ෂු සුවචො හොති සොචචසකරණෙහි ධම්මෙහි සමනනාගතො ධම්මො පදකඛිණගාභී අනුසාසනී. යමෙ භික්‍ෂුවේ භික්‍ෂු සුවචො හොති සොචචසකරණෙහි ධම්මෙහි සමනනාගතො ධම්මො පදකඛිණගාභී අනුසාසනී, අයමෙ ධම්මො නාට්‍යකරණො.

10. 1. 2. 7

ප්‍රථම නාටකරණ සූත්‍රය

මහණෙනි, සනාථ වූවාහු වසවු, නහමක් අනාථ වුවු, මහණෙනි අනාථ වූයේ දුකසේ වසනේය. මහණෙනි, මේ නාටකරණධර්ම දශයෙක; කවර දසයෙක යත්:

1. මහණෙනි, මෙයස්තෙහි හික්සු සිල්වත් වෙයි. ප්‍රාතිමොක්ෂ සංවරයෙන් සංවාත වූයේ ආචාර ගොවර සමපනත වූයේ වාසය කරයි. අණුමාත්‍ර වරදෙහිදු බිය දක්නා සුල්ලේ සමාදන් කොට ගෙන සික පෙදෙහි හික්මෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ සිල්වත් වේ ද... සමාදන් කොටගෙන ශික්ෂාපදයන්හි හික්මේ නම්, මෙ ද නාටකරණ ධර්මයෙකි.

2. තවද මහණෙනි, මහණ ශ්‍රැතධර වූයේ මුළු කොටගත් ශ්‍රැත ඇතියේ බහුශ්‍රැත වෙයි. ආදියෙහි කලණ වූ මධ්‍යයෙහි කලණ වූ පර්යාවසාන-යෙහි කලණ වූ සාතී වූ සවාඤ්ජන වූ යම් ඒ දහම් කෙනෙක් කෙවල පරිපූණ පරිසුඤ චුභවයාභිය කියත් නම්, ඔහු විසින් ඵබ්දු ධර්මයේ බහුශ්‍රැත වෙත්, වචනයෙන් ධෘත වෙත්, පරිචිත වෙත්, මනසින් අනුප්‍රෙක්ෂිත වෙත්, ප්‍රඥ දෘෂ්ටියෙන් සුප්‍රතිච්ඤ වෙත්, මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ, බහුශ්‍රැත වේ නම් ... දෘෂ්ටියෙන් සුප්‍රතිච්ඤ වෙත් නම්, මෙ දහම ද නාටකරණ වෙයි.

3. තවද මහණෙනි, මහණ කලණ මිතුරන් ඇතියේ කලණ යහළුවන් ඇතියේ කලණය සම්ප්‍රවචක වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ කලණ මිතුරන් ඇති කලණ යහළුවන් ඇති කලණය සම්ප්‍ර-වචකයෙක් වේ නම් මෙ ද නාටකරණ ධර්මයෙකි.

4. තවද මහණෙනි, මහණ සුවච බව කරන ධර්මයන්ගෙන් සමනාගත වූයේ සැඟිය හැකියේ පැදකුණෙන් අනුශාසනය පිළිගන්නා සුල්ලේ සුවච වේ. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ සොච්චසා කරණ ධර්-යෙන් සමනාගත වූයේ සැඟිය හැකියේ අනුසස්න පැදකුණින් ගන්නා සුල්ලේ සුවච වේ නම්, මෙ ද නාටකරණ ධර්මයෙකි.

5. පුනච්ඡරං භික්ඛවෙ භික්ඛු යාති තාති සමුභවොච්චිනං උච්චාවචාති කිංකරණියාති, තස් දසෙඛා හොති අනලසො තත්ප්‍රාපායාය වීම්සාය සමනනාගතො අලං කාතුං අලං සංවිධාතුං. යමෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු යාති-තාති සමුභවොච්චිනං උච්චාවචාති කිංකරණියාති, තස් දසෙඛා හොති අනලසො තත්ප්‍රාපායාය වීම්සාය සමනනාගතො අලං කාතුං අලං සං-විධාතුං. අයමෙ ධම්මො නාථකරණො.

6. පුනච්ඡරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මකාමො හොති පියසමුද්දහාරො අභිධම්මෙ අභිවිනයෙ උළාරපාමොජේජා, යමෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මකාමො හොති පියසමුද්දහාරො අභිධම්මෙ අභිවිනයෙ උළාරපා-මොජේජා, අයමෙ ධම්මො නාථකරණො.

7. පුනච්ඡරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ආරද්ධවීරියො විහරති අකුසලානං ධම්මානං පහානාය කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදය ටාමවා දළා-පරක්කමො අතිකඛින්නධුරො කුසලෙසු ධම්මෙසු, යමෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු ආරද්ධවීරියො විහරති අකුසලානං ධම්මානං පහානාය කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදය ටාමවා දළාපරක්කමො අතිකඛින්නධුරො කුසලෙසු ධම්මෙසු, අයමෙ ධම්මො නාථකරණො.

8. පුනච්ඡරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සනතුට්ඨො හොති ඉතරීතරවීචර පිණ්ඩපාතසනාසනගීලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරෙන, යමෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු සනතුට්ඨො හොති ඉතරීතරවීචරපිණ්ඩපාතසනාසන ගීලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරෙන, අයමෙ ධම්මො නාථකරණො.

9. පුනච්ඡරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සතිමා හොති පරමෙන සතීනෙපකෙකන සමනනාගතො විරකතමෙ විරහාසිතමෙ සරිතා අනුසාරිතා, යමෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු සතිමා හොති පරමෙන සතීනෙපකෙකන සමනනාගතො විරක-තමෙ විරහාසිතමෙ සරිතා අනුසාරිතා, අයමෙ ධම්මො නාථකරණො.

5. තවද මහණෙනි, මහණ සබ්බසරුන්ගේ යම් කුසුමහත් කුමකරණිහු වෙත් නම් එහි අනලස වූයේ තන්‍යොපායඥනයෙන් සමන්වාගත වූයේ කරනට සමත් වූයේ සංවිධානයට සුදුසු වූයේ දක්ෂ වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ සබ්බසරුන්ගේ කුසුමහත් යම් කුමකරණිහු වෙත් නම්, එහි අනලස වූයේ තන්‍යොපායඥනයෙන් සමන්වාගත වූයේ කිරීමට සමත් වූයේ සංවිධානයට සුදුසු වූයේ දක්ෂවේ නම්, මෙ ද නාට්කරණ ධර්මයක.

6. තවද මහණෙනි, මහණ තෙවළා දහම් කැමැතියේ පරහට දහම් දෙසනු කැමැතියේ අභිධම්මයෙහි අභිවිතයෙහි මහත් ප්‍රාමොද්‍යය ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ දහම් කැමැතියේ පරහට ප්‍රිය දෙශනා ඇතියේ අභිධම්මයෙහි අභිවිතයෙහි හෙත් ප්‍රාමොද්‍යය ඇතියේ වේ නම්, මෙ ද නාට්කරණ ධර්මයකි.

7. තවද මහණෙනි, මහණ අකුසල් දහමුත්ගේ ප්‍රභාණය සඳහා කුසල් දහමුත්ගේ උපසම්පත් සඳහා ඇරඹූ වැර ඇතියේ ස්වාමවත් වූයේ දළ පැරකුම් ඇතියේ කුශලධර්මයන්හි නො බහා තැබූ වියඕචුර ඇතියේ වාසය කරයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ අකුසල් දහමුත්ගේ ප්‍රභාණය සඳහා කුසල් දහමුත්ගේ උපසම්පත් සඳහා ඇරඹූ වැර ඇතියේ ස්වාමවත් වූයේ දළ පැරකුම් ඇතියේ කුසල් දර්මි නො බහා තැබූ වැර ඇතියේ වාසය කෙරේ නම් මෙ ද නාට්කරණ ධර්මයක.

8. තවද මහණෙනි, මහණ ඉතරෙතර චීවර පිණ්ඩපාත සෙනාසනා ග්ලානප්‍රත්‍යය භෛෂජ්‍ය පරිඡකාරයෙන් සතුටු වූයේ වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ ඉතරෙතර චීවර පිණ්ඩපාත ගෛනාසනා ග්ලානප්‍රත්‍යය භෛෂජ්‍ය පරිඡකාරයෙන් සතුටු වූයේ වේ නම් මෙ ද නාට්කරණ ධර්මයකි.

9. තවද මහණෙනි, මහණ සිහි ඇතියේ පරම සෞඛි සම්ප්‍රජන්‍යයෙන් සමන්වාගත වූයේ විරකාතයත් විරහාමිතයත් සමරනුයේ අනුස්මරණ කරනුයේ වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ සිහි ඇතියේ පරම සෞඛි සම්ප්‍රජන්‍යයෙන් සමන්වාගත වූයේ විරකාතයත් විරහාමිතයත් සමරනුයේ අනුස්මරණ කරනුයේ වේ නම්, මෙ ද නාට්කරණ ධර්මයකි.

10. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්ඤා වා හොති උදයස්ථගාමීනියා පඤ්ඤාය සමන්තාගතො අරියාය නිබ්බට්ඨිකාය සමමා දුක්ඛකුක්ඛියගාමීනියා. යමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්ඤාවා හොති උදයස්ථගාමීනියා පඤ්ඤාය සමන්තාගතො අරියාය නිබ්බට්ඨිකාය සමමා දුක්ඛකුක්ඛියගාමීනියා. අයමපි ධම්මො නාට්ඨකරණො.

සනාථා භික්ඛවෙ විහරට්, මා අනාථා. දුක්ඛං භික්ඛවෙ අනාථො විහරති, ඉමෙ ධො භික්ඛවෙ දස නාට්ඨකරණා ධම්මොති.

10. 1. 2. 8

දුතියනාට්ඨකරණ සුතතං

[සාවකීනිදනා]

සනාථා භික්ඛවෙ විහරට්, මා අනාථා, දුක්ඛං භික්ඛවෙ අනාථො විහරති. දස ඉමෙ භික්ඛවෙ නාට්ඨකරණා ධම්මො. කතමෙ දසා:

1. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලවා හොති -පෙ- සමාදය සික්ඛති සික්ඛා පදෙසු. 'සීලවා වතායං භික්ඛු හොති පාතීමොක්ඛ සංවරසංවුත්තො විහරති ආචාරගොචරසමපනෙනා අනුමනෙත්ථු වජ්ජෙත්ථු භයදසසාචී සමාදය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු'ති. ථෙරොපි නං භික්ඛු වත්තඛං අනුසාසිතඛං මඤ්ඤන්ති. මජ්ඣිමාපි භික්ඛු -පෙ- නවාපි භික්ඛු වත්තඛං අනුසාසිතඛං මඤ්ඤන්ති. තස්ස ථෙරානුකම්පිතස්ස ... මජ්ඣිමානුකම්පිතස්ස ... නවානුකම්පිතස්ස චුද්ධියෙව පාටිකඛිං කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො පරිහානී. අයමපි ධම්මො නාට්ඨකරණො.

2. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුසසුතො හොති -පෙ- දිට්ඨියා සුපච්චි විද්ධා. 'බහුසසුතො වතායං භික්ඛු සුතධරො සුතසනතීවයො, යෙ තෙ ධම්මො ආදිකල්පාණා -පෙ- සාඤ්ඤා සබ්බාද්දනා කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං අභිවිදන්ති. තථාරූපාස්ස ධම්මො බහුසසුතා හොනතී ධතා වචසා පරිචිතා මනසානුපෙක්ඛිතා දිට්ඨියා සුපච්චි විද්ධා'ති. ථෙරොපි නං භික්ඛු වත්තඛං අනුසාසිතඛං මඤ්ඤන්ති. මජ්ඣිමාපි භික්ඛු -පෙ- නවාපි භික්ඛු වත්තඛං අනුසාසිතඛං මඤ්ඤන්ති. තස්ස ථෙරානුකම්පිතස්ස ... මජ්ඣිමානුකම්පිතස්ස ... නවානුකම්පිතස්ස චුද්ධියෙව පාටිකඛිං කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො පරිහානී. අයමපි ධම්මො නාට්ඨකරණො.

10. නවද මහණෙනි, මහණ ප්‍රඥවත් වූයේ ආයඹ වූ ක්ලෙශ නිර්-
වේධයට හිත වූ මොනොවට දුෂ්කර්මයට යන උදයාසාගාමීනී ප්‍රඥයෙන්
සමන්වාගත වූයේ වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් මහණ ප්‍රඥවත්
වූයේ ආයඹ වූ නිර්වේධයට හිත වූ මැනැවින් දුක් නැයුමට යන උදයාසා-
ගාමීනී ප්‍රඥයෙන් සමන්වාගත වේ නම්, මේ ද නාට්කරණ ධර්මයෙකි.

මහණෙනි, සනාථ වූවේ වසවු, නහමක් අනාථ වවු, මහණෙනි,
අනාථ වූයේ දුකසේ වාසය කරයි. මහණෙනි, මේ දස නාට්කරණ
ධර්මයෝ යි.

10. 1. 2. 8

දුතිය නාට්කරණ සූත්‍රය

[සැවැත්තිදන යි]

මහණෙනි, සනාථ වූවේ වාසය කරවු, නහමක් අනාථ වවු.
මහණෙනි, අනාථ වූයේ දුකසේ වාසය කරයි. මහණෙනි, මේ නාට්
කරණ ධර්ම දශයෙක, කවර දශයෙක යත්:

1. මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ සිල්වත් වෙයි. ... සමාදන්
කොට ගෙන සික පෙදෙහි තික්මෙයි. “මෙ මහණ ඵකැතින් සිල්වත්
වෙයි. ප්‍රාතිමොක්ෂ සංවරයෙන් සංවෘත වූයේ ආචාරගොචර සමපන්න
වූයේ වාසය කරයි. අණුමාත්‍රාදායෙහිද භය දක්නා සුල්ලේ සමාදන්
කොට ගෙන සික පෙදෙහි තික්මෙ ය”යි තෙර භෙණ්හු ද ඔහු කීවයුතු
කොට අනුසැසිය යුතු කොට හඟිත්. මැදි මහණ හුද ... සගභෙණ-
හුද ඔහු කීවයුතු කොට අනුසැසිය යුතු කොට හඟිත්. තොරැන් විසින්
අනුකම්පිත - මැදි මහණුන් විසින් අනුකම්පිත - සග භෙණුන් විසින්
අනුකම්පිත ඔහට කුශල ධර්මයන්හි වෘද්ධියෙක් ම කැමැති විය යුතු. පරි-
භානියෙක් නොවේ. මේ ද නාට්කරණ ධර්මයෙකි.

2. නවද මහණෙනි, මහණ බහුශ්‍රැත වෙයි. ... දාම්වියෙන් සුප්‍රති-
ච්ඛි වෙත්. “ඵකැතින් මේ මහණ බහුශ්‍රැත ය, ශ්‍රැතධර ය, ශ්‍රැතසන්නිව-
යෙක, ආදිකල්‍යාණ ... සාරී, සවාසඤ්ඤන වූ යම් ධර්ම කෙනෙක්
කොට පරිපුණී, පරිශුද්ධි, ඉහමවයභිය පවසත් නම් ඵබ්බ ධර්මයෝ
මොහු විසින් බහුශ්‍රැතයහ, ධාතයහ, වචනයෙන් පරිචිතයහ, ජිනින්
අනුප්‍රෙක්ෂිතයහ. දිට්‍රහයෙන් මොනොවට පිලිවිදුනහ”යි සථවීර හිත්ඤුද
ඔහු කියයුතු කොට අනුසැසිය යුතු කොට හඟිත්. මධ්‍යම හික්ඤුහු ද
... නටක හික්ඤුහු ද ඔහු වක්තවායකු කොට අනුශාසනිතවාස කොට
හඟිත්. සථවීරානුකම්පිත - මධ්‍යමානුකම්පිත - නවානුකම්පිත ඔහට කුශල
ධර්මයන්හි වෘද්ධියෙක් ම කැමැති විය යුතු. පරිභානියෙක් නොවේ. මේ ද
නාට්කරණ ධර්මයෙකි.

3. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො හොති කල්‍යාණ සහායො කල්‍යාණසම්පව්චෙතා. 'කල්‍යාණමිත්තො වතායං භික්ඛු කල්‍යාණසහායො කල්‍යාණසම්පව්චෙතා'ති ථෙරාපි නං වහ්නඛං අනුසාසිතඛං මඤ්ඤන්ති. මජ්ඣිමාපි භික්ඛු -පෙ- නවාපි භික්ඛු වහ්නඛං අනුසාසිතඛං මඤ්ඤන්ති. තස්ස ථෙරානුකම්පිතස්ස මජ්ඣිමානුකම්පිතස්ස නවානුකම්පිතස්ස වුද්ධියෙව පාවිකඛිං කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො පරිභානි, අයම්පි ධම්මො නාථකරණො.

4. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සුවචො හොති සෙවවිසසකරණෙහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො ඛමො පදකම්ණගාහි අනුසාසනිං. සුවචො වතායං භික්ඛු සොවවිසසකරණෙහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො ඛමො පදකම්ණගාහි අනුසාසනිනති ථෙරාපි නං වහ්නඛං අනුසාසිතඛං මඤ්ඤන්ති මජ්ඣිමාපි -පෙ- නවාපි භික්ඛු වහ්නඛං අනුසාසිතඛං මඤ්ඤන්ති. තස්ස ථෙරානුකම්පිතස්ස මජ්ඣිමානුකම්පිතස්ස නවානුකම්පිතස්ස වුද්ධියෙව පාවිකඛිං කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො පරිභානි. අයම්පි ධම්මො නාථකරණො.

5. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු යානි තානි සමුභවාරීනං උච්චාවචානි කිඤ්ජරණියානි, තත් දසෙඛා හොති අනලසො, තත්‍රූපායාය චිමංසාය සමන්තාගතො අලං කාතුං අලං සංවිධාතුං, යානි තානි සමුභවාරීනං උච්චාවචානි කිංකරණියානි, තත් දසෙඛා වතායං භික්ඛු අනලසො තත්‍රූපායාය චිමංසාය සමන්තාගතො අලංකාතුං අලංසංවිධාතුන්ති. ථෙරාපි නං වහ්නඛං අනුසාසිතඛං මඤ්ඤන්ති. මජ්ඣිමාපි භික්ඛු -පෙ- නවාපි භික්ඛු වහ්නඛං අනුසාසිතඛං මඤ්ඤන්ති. තස්ස ථෙරානුකම්පිතස්ස මජ්ඣිමානුකම්පිතස්ස නවානුකම්පිතස්ස වුද්ධියෙව පාවිකඛිං කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො පරිභානි. අයම්පි ධම්මො නාථ කරණො.

3. තවද මහණෙනි, භෙණ කලණ මිතුරන් ඇතියේ කලණ යහළුවන් ඇතියේ කලාණ සම්ප්‍රවඛකයෙක් වෙයි. “මේ මහණ එකැතින් කලණ මිතුරන් ඇතියෙක, කලණ යහළුවන් ඇතියෙක, කලාණ සම්ප්‍රවඛකයෙකැ”යි සථවිර භික්ෂුහු ද ඔහු චක්තව්‍යයකු කොට අනුශාසායකු කොට හඟිත්. මධ්‍යම භික්ෂුහු ද ... නවක භික්ෂුහු ද ඔහු චක්තව්‍යයකු අනුශාසායකු කොට හඟිත්. සථවිරානුකම්පිත - මධ්‍යමානුකම්පිත - නවකානුකම්පිත ඔහු කුශල ධර්මයන්හි වාදයෙක් ම වෙයි. පරිහානියෙක් නොවේ. මෙ ද නාටකරණ ධර්මයෙකි.

4. තවද මහණෙනි, මහණ සොච්චසසකාර ධර්මයෙන් සමන්වාගත වූයේ සැහිය හැකියේ අනුශාසනාව පැදකුණින් ගන්නා සුල්ලේ සුවච වෙයි. ‘එකැතින් මේ මහණ සුවචය, සොච්චසසකාර ධර්මයෙන් සමන්වාගතයෙක. සැහිය හැකියෙක, පැදකුණින් අනුසස්ත ගන්නා සුල්ලෙකැ’යි සථවිර භික්ෂුහු ද ඔහු චක්තව්‍යයකු අනුශාසායකු කොට හඟිත්. මධ්‍යම භික්ෂු ද ... නවක භික්ෂුහු ද ඔහු චක්තව්‍යයකු අනුශාසායකු කොට හඟිත්. සථවිරානුකම්පිත - මධ්‍යමානුකම්පිත - නවකානුකම්පිත ඔහු කුශල ධර්මයන්හි වාදයෙක් ම කැමැති විය යුතු, පරිහානියෙක් නො වේ. මෙ ද නාටකරණ ධර්මයෙක.

5. තවද මහණෙනි, භෙණ සබ්බසරුන්ගේ යම් කුසු මහත් කුමකරණී වෙත් නම් එහි දක්ෂ වූයේ අනලස් වෙයි. තත්‍රොපාය වීමංසායෙන් සමන්වාගත වූයේ කිරීමට සුදුසු වෙයි. සංවිධානයට යුදුසු වෙයි, “එකැතින් මේ මහණ සබ්බසරුන්ගේ යම් ඒ කුසු මහත් කුමකරණීහු වෙත් නම් එහි දක්ෂ වූයේ අනලස් වෙයි. තත්‍රොපාය වීමංසායෙන් සමන්වාගත වූයේ කිරීමට සමත් වෙයි. සංවිධාන කිරීමට සමත් වේ යයි සථවිර භික්ෂුහු ද ඔහු චක්තව්‍යයකු කොට අනුශාසායකු කොට හඟිත්. මධ්‍යම භික්ෂුහු ද... නවක භික්ෂුහු ද ඔහු චක්තව්‍යයකු කොට අනුශාසායකු කොට හඟිත්. සථවිරානුකම්පිත වූ - මධ්‍යමානුකම්පිත වූ - නවකානුකම්පිත වූ ඔහු කුශල ධර්මයන්හි වාදයෙක් ම කැමැති විය යුතු. පරිහානියෙක් නො වේ. මෙ ද නාටකරණ ධර්මයෙකි.

6. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මකාමො හොති පියසමුද්දනාරො, අභිධම්මෙ අභිච්ඡතයෙ උළාරපාමොඡේජා. 'ධම්මකාමො වතායං භික්ඛු පියසමුද්දනාරො අභිධම්මෙ අභිච්ඡතයෙ උළාරපාමොඡේජා'ති ථෙරාපි නං භික්ඛු වහ්නබ්බං අනුසාසිතබ්බං මඤ්ඤන්ති. මජ්ඣිමාපි -පෙ- නවාපි භික්ඛු වහ්නබ්බං අනුසාසිතබ්බං මඤ්ඤන්ති. තස්ස ථෙරානුකම්පිතස්ස මජ්ඣිමානුකම්පිතස්ස නවානුකම්පිතස්ස වුද්ධියෙව පාටිකඝිඛා කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො පරිභානී. අයමපි ධම්මො නාථකරණො.

7. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ආරභිච්චියො විහරති අකුසලානං ධම්මානං පහානාය, කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදය ටාමවා දුඝ්ඤපරකකමො අනිකම්භනධුරො කුසලෙසු ධම්මෙසු 'ආරභිච්චියො වතායං භික්ඛු විහරති අකුසලානං ධම්මානං පහානාය කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදය ටාමවා දුඝ්ඤපරකකමො අනිකම්භනධුරො කුසලෙසු ධම්මෙසු'ති ථෙරාපි නං භික්ඛු වහ්නබ්බං අනුසාසිතබ්බං මඤ්ඤන්ති. මජ්ඣිමාපි භික්ඛු -පෙ- නවාපි භික්ඛු වහ්නබ්බං අනුසාසිතබ්බං මඤ්ඤන්ති. තස්ස ථෙරානුකම්පිතස්ස මජ්ඣිමානුකම්පිතස්ස නවානුකම්පිතස්ස වුද්ධියෙව පාටිකඝිඛා කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො පරිභානී. අයමපි ධම්මො නාථකරණො.

8. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සන්තුටෙධා හොති ඉතරීතරච්චිර පිණ්ඩපාතසෙනාසනෙ ලානපච්චයභෙසජ්ජපරිකඛාරෙන 'සන්තුටෙධා වතායං භික්ඛු ඉතරීතරච්චිර පිණ්ඩපාතසෙනාසන ගිලානපච්චය භෙසජ්ජපරිකඛාරෙනා'ති ථෙරාපි නං භික්ඛු වහ්නබ්බං අනුසාසිතබ්බං මඤ්ඤන්ති, මජ්ඣිමාපි භික්ඛු -පෙ- නවාපි භික්ඛු වහ්නබ්බං අනුසාසිතබ්බං මඤ්ඤන්ති. තස්ස ථෙරානුකම්පිතස්ස මජ්ඣිමානුකම්පිතස්ස නවානුකම්පිතස්ස වුද්ධියෙව පාටිකඝිඛා කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො පරිභානී. අයමපි ධම්මො නාථකරණො.

6. තවද මහණෙනි, මහණ තෙවලා දම් කැමැතියේ ප්‍රිය කථා ඇතියේ අභිධම්මයෙහි අභිවිනයෙහි මහත් ප්‍රාමොද්‍ය ඇතියේ වෙයි. “එකැතින් මෙ මහණ ධර්මකාම වූයේ ප්‍රිය කථා ඇතියේ අභිධම්මයෙහි අභිවිනයෙහි මහත් ප්‍රාමොද්‍ය ඇත්තෙකැ”යි සථවීර භික්ෂුහු ද ඔහු වක්තව්‍යයකු කොට අනුශාසිතව්‍යයකු කොට හඟිත්. මධ්‍යම භික්ෂුහු ද ... නවක භික්ෂුහු ද ඔහු වක්තව්‍යයකු - අනුශාසිතව්‍යයකු කොට හඟිත්. සථවීරානුකම්පිත වූ - මධ්‍යමානුකම්පිත වූ - නවකානුකම්පිත වූ ඔහට කුසලධර්මයන්හි වෘද්ධියෙක් ම කැමැති විය යුතු. පරිභානියෙක් නො වෙයි. මෙ ද නාටකරණ ධර්මයෙක.

7. තවද මහණෙනි, මහණ අකුශල ධර්මයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස කුශල ධර්මයන්ගේ උපසම්පත් පිණිස ඇරඹූ වැර ඇතියේ ස්ථාමචන් වූයේ දළපැරකුම් ඇතියේ කුශල දහම් හි බහා නො තැබූ වැර ඇතියේ වෙසෙයි, “එකැතින් මෙ මහණ අකුශලධර්මයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස කුශලධර්මයන්ගේ උපසම්පත් පිණිස, ඇරඹූ වැර ඇතියේ ස්ථාමචන් වූයේ දළ පැරකුම් ඇතියේ කුශලධර්මයන්හි නො බහා තැබූ වියඳිඳුර ඇතියෙකැ”යි. සථවීර භික්ෂුහු ද ඔහු වක්තව්‍යයකු කොට අනුශාසායයකු කොට හඟිත්. මධ්‍යම භික්ෂුහු ද ... නවක භික්ෂුහු ද ඔහු වක්තව්‍යයකු කොට අනුශාසිතව්‍යයකු කොට හඟිත්. සථවීරානුකම්පිත - මධ්‍යමානුකම්පිත - නවකානුකම්පිත ඔහට කුශල ධර්මයන්හි වෘද්ධියෙක් ම කැමැති විය යුතු. පරිභානියෙක් නො වෙයි. මෙ ද නාටකරණ ධර්මයෙක.

8. තවද මහණෙනි, මහණ ඉතරෙතර වීචර පිණ්ඩපාතශයනාසන ග්ලාන ප්‍රත්‍යය භෛෂජ්ජ්‍ය පරිෂ්කාරයෙන් සතුටු වෙයි. “එකැතින් මෙ මහණ ඉතරෙතර වීචර පිණ්ඩපාත ශයනාසන ග්ලානප්‍රත්‍යය භෛෂජ්ජ්‍ය පරිෂ්කාරයෙන් සතුටු වෙ”යි. සථවීර භික්ෂුහු ද ඔහු වක්තව්‍යයකු අනුශාසිතව්‍යයකු කොට හඟිත්. මධ්‍යම භික්ෂුහු ද ... නවක භික්ෂුහු ද ඔහු වක්තව්‍යයකු කොට අනුශාසිතව්‍යයකු කොට හඟිත්. සථවීරානුකම්පිත මධ්‍යමානුකම්පිත - නවකානුකම්පිත ඔහට කුශල ධර්මයන්හි වෘද්ධියෙක් ම වෙයි. පරිභානියෙක් නො වෙයි. මෙ ද නාටකරණ ධර්මයෙකි.

9. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සතිමා හොති පරමෙන සතිනෙ පකෙකන සමනනාගතො වීරකතමි වීරභාසිතමි සරිතා අනුසාරිතා. 'සතිමා වතායං භික්ඛු පරමෙන සතිනෙපකෙකන සමනනාගතො වීරකතමි වීරභාසිතමි සරිතා අනුසාරිතා'ති ථෙරාපි නං භික්ඛු වතතඛං අනුසාසිතඛං මඤ්ඤනති. මජ්ඣිමා පි -පෙ- නවා පි භික්ඛු වතතඛං අනුසාසිතඛං මඤ්ඤනති. තස්ස ථෙරානුකමිතස්ස මජ්ඣිමානුකමිතස්ස නවානුකමිතස්ස වුද්ධියෙව පාවිකඛිං කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො පරිහානි. අයමි ධම්මො නාථකරණො.

10. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්ඤවා හොති උදයස්ථාගමිතියා පඤ්ඤාය සමනනාගතො අරියාය නිබ්බට්ඨිකාය සමමාදුක්ඛකඛයගාමිතියා පඤ්ඤවා වතායං භික්ඛු උදයස්ථාගමිතියා 'පඤ්ඤාය සමනනාගතො අරියාය නිබ්බට්ඨිකාය සමමාදුක්ඛකඛයගාමිතියා'ති ථෙරාපි නං භික්ඛු වතතඛං අනුසාසිතඛං මඤ්ඤනති, මජ්ඣිමා පි භික්ඛු -පෙ- නවා පි භික්ඛු වතතඛං අනුසාසිතඛං මඤ්ඤනති. තස්ස ථෙරානුකමිතස්ස මජ්ඣිමානුකමිතස්ස-නවානුකමිතස්ස වුද්ධියෙව පාවිකඛිං කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො පරිහානි. අයමි ධම්මො නාථකරණො.

සනාථා භික්ඛවෙ විහරථ, මා අනාථා, දුක්ඛං භික්ඛවෙ අනාථො විහරති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දසනාථකරණො ධම්මාති.

10. 1. 2. 9
පට්මාරියවාස සුතතං

[සාවස්ථිතිදනං]

දස ඉමෙ භික්ඛවෙ අරියවාසා යදරියා ආවසිංසු වා ආවසන්ති වා ආවසිස්සන්ති වා. කතමෙ දස:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්ඤවිප්පභිතො හොති ජලධගසමනනාගතො ථකාරකෙඛා වතුරාපසෙසනො පනුණ්ණපච්චිකසච්චවා සමවයසච්චධසනො අනාවිලසඛකපො පසාදධිකායසඛිඛාරො සුච්චුත්ථවිතො සුච්චුත්ථපඤ්ඤා. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දස අරියවාසා යදරියා ආවසිංසු වා ආවසන්ති වා ආවසිස්සන්ති වා ති.

9. තවද මහණෙනි, මහණ සමානිමන් වූයේ පරමසමානිසම්ප්‍රජන්‍යයෙන් යුක්ත වූයේ චිරකාන්තය ද චිරභාෂිතය ද සමරනුයේ අනුස්මරණය කරනුයේ වෙයි: “එකැතින් මේ මහණ සමානිමන් වූයේ පරම සමානිසම්ප්‍රජන්‍යයෙන් සමන්වාගත වූයේ චිරකාන්තය ද චිරභාෂිතය ද සමරනුයේ අනුස්මරණය කරනුයේ වෙයි, සථවීර භික්ෂුහු ද ඔහු චක්තව්‍ය අනුශාසිතව්‍ය කොට හඟිත්. මධ්‍යම භික්ෂුහු ද... නවක භික්ෂුහු ද ඔහු චක්තව්‍යයකු අනුශාසිතව්‍යයකු කොට හඟිත්. සථවීරානුකමසිත - මධ්‍යමානුකමසිත - නවකානුකමසිත ඔහට කුශල ධර්මයන්හි වෘද්ධියෙක් ම වෙයි. පරිභානියෙක් නො වෙයි. මෙ ද නාට්කරණ ධර්මයෙකි.

10. තවද මහණෙනි, මහණ ප්‍රඥවත් වූයේ ආයතී වූ ක්ලෙශනිවේධය පිණිස පවත්නා මැනැවින් දුක් කෙළවරට යන උදයාක්‍ෂාගාමිනී ප්‍රඥවෙන් සමන්වාගත වූයේ වෙයි: “එකැතින් මේ මහණ ප්‍රඥවත් වූයේ ආයතී වූ නිවේධයට භිත වූ මැනැවින් දුක් කෙළවරට පමුණුවන උදයාක්‍ෂාගාමිනී ප්‍රඥයෙන් සමන්වාගත යයි සථවීර භික්ෂුහු ද ඔහු චක්තව්‍යයකු අනුශාසිතව්‍යයකු කොට හඟිත්. මධ්‍යම භික්ෂුහු ද... නවක භික්ෂුහු ද ඔහු චක්තව්‍යයකු අනුශාසිතව්‍යයකු කොට හඟිත්. සථවීරානුකමසිත - මධ්‍යමානුකමසිත නවකානුකමසිත ඔහට කුශල ධර්මයන්හි වෘද්ධියෙක් ම වෙයි. පරිභානියෙක් නො වෙයි. මෙ ද නාට්කරණ ධර්මයෙකි.

මහණෙනි, සනාථ වූවෝ වසවු, නහමක් අනාථ වවු, මහණෙනි, අනාථ වූයේ දුකයේ වෙසෙයි. මහණෙනි, මොහු දග නාට්කරණ ධර්ම යි.

10. 1. 2. 9

පයමාරියවාස සූත්‍රය

[සැවැක්නිදන යි]

මහණෙනි, යම් ආයතීවාසයෙකු ආයතීයෝ වුසුහු හෝ වසත් හෝ වසන්තාහු හෝ නම් මේ දස ආයතීවාස කෙනෙක කවර දශයෙක යත්:

මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ පක්‍ෂාධික විප්‍රභිණ වූයේ ඡඩ්ඛන-සමන්වාගත වූයේ එකාරක්ෂා ඇතියේ සතර අපරෙක්‍ෂනායන් ඇතියේ බැහැර කළ ප්‍රත්‍යාක සත්‍ය ඇතියේ වුහුටු හැම එසනා ඇතියේ නොකැලඹුණු සංකල්පනා ඇතියේ සන්හුත් කායසංස්කාර ඇතියේ මොනොවට මිදුණු සිත් ඇතියේ මොනොවට මුත් පැන ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, යම් ආයතීවාසයන් ආයතීයෝ වුසුහු නම් වසත් නම් වසන්තාහු නම් මේ ඒ දස ආයතීවාස යි.

10. 1. 2. 10

දුකිය අරියවාස සුත්තං

එකං සමයං භගවා කුරුසු විහරති කම්මාසසදම්මං නාම කුරුනං
නිගමො, නත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි -පෙ- භගවා එතදවොච:
දස ඉමෙ භික්ඛවෙ අරියවාසා යදරියා ආවසිංසු වා ආවසන්ති වා
ආවසිසසන්ති වා, කතමෙ දස:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්ඤාචාර්යභිනො හොති ජලඛග සමනනාගතො
එකාරකෙඛා චතුරාපසෙසනො, පත්‍රණ්ණපච්චෙකසවෙචා සමවයසට්ඨං-
සනො අනාවලයඛසට්ඨො පසංඤාකායසඛාරො සුවිමුක්ඛවිනෙතො
සුවිමුක්ඛපඤ්ඤා.

1. කප්ඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්ඤාචාර්යභිනො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ
භික්ඛුනො කාමච්ඡන්දො පභිනො හොති, ඛාපාදො පභිනො හොති,
ථිනම්ඤ්ඤා පභිනං හොති, උඤ්චචකුක්ඛචචං පභිනං හොති, විචිකිච්ඡා
පභිනං හොති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්ඤාචාර්යභිනො හොති.

2. කප්ඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු ජලඛගසමනනාගතො හොති: ඉධ
භික්ඛවෙ භික්ඛු චක්ඛුනා රූපං දීඝවා නෙව සුමනො හොති, න
දුමමනො. උපෙඛකො විහරති සතො සමපජානො. යොතෙන සඤ්ඤා-
සුඤ්ඤා -පෙ- සානෙන ගන්ධං සාධිඤ්ඤා -පෙ- ජිවහාය රසං සාධිඤ්ඤා
-පෙ- කායෙන ථොට්ඨංඛං චුඤ්ඤා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය
නෙව සුමනො හොති න දුමමනො උපෙඛකො විහරති සතො සමපජානො.
එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ජලඛගසමනනාගතො හොති.

3. කප්ඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු එකාරකෙඛා හොති: ඉධ භික්ඛවෙ
භික්ඛු සකාරකෙඛන වෙනසා සමනනාගතො හොති. එවං ඛො භික්ඛවෙ
භික්ඛු එකාරකෙඛා හොති.

1. යෙ අරියා - මජ්ඣ.

10. 1. 2. 10

දෙවෙනි අරියවාස සූත්‍රය

එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කුරුප්තපදයෙහි කම්මාසාදම්ම නම් කුරුන්ගේ නියමිගමිහි වාසය කෙරෙත්. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂුන් ඇමතුහ. ... භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදල සේක. මහණෙනි, ආයඨයෝ යම් වාසයෙකැ වුසුහු ද වෙසෙත් ද වසන්නාහු ද මේ ඒ ආයඨවාසයෝ දඟයෙක. කවර දඟයෙක යත්:

මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ පඤ්චධර්මපහින වෙයි. ජලධරණසමනතාගත වෙයි. එකාරකඛ වෙයි; වතුරාපසොසන වෙයි. පත්‍රණණපචේකසව්ව වෙයි. සම්මවසරොසන වෙයි. අනාවල සධනප වෙයි. පසංඛකායසඛිත වෙයි. සුවිමුක්තචිත්ත වෙයි, සුවිමුක්තපඤ්ඤ වෙයි.

1. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ පඤ්චධර්මපහින වෙ ය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණහුගේ කාමච්ඡන්දය ප්‍රහීණ වෙයි, ව්‍යාපාදය ප්‍රහීණ වෙයි. ධීනමිඛිය ප්‍රහීණ වෙයි. උඛ්චවකුකකුච්චය ප්‍රහීණය වෙයි. විච්චි, ව්‍යා ප්‍රහීණ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ පඤ්චධර්මපහින වෙයි.

2. මහණෙනි, කිසෙයින් මහණ ජලධරණසමනතාගත වෙ ය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ වක්ඝ්‍රස්ප්‍රසාදයෙන් රූපාලම්බනයක් දක නො ම සුමන වෙයි. නො ම දුමමන වෙයි. උපෙක්ෂායෙන් යුක්ත වූයේ ඝෝනි ඇතියේ සමාක්ප්‍රඥ ඇතියේ වාසය කරයි. ශ්‍රොත්‍රප්‍රසාදයෙන් ශබ්දලම්බනය අසා-සුරණප්‍රසාදයෙන් ගන්ධාලම්බනය ආසුරණ කොට ජීව්‍යාප්‍රසාදයෙන් රසාලම්බනය වීද - කායප්‍රසාදයෙන් ස්ප්‍රණ්ඩව්‍යාලම්බනය පැහැස - මනසින් ධර්මාලම්බනය දන නො ම සුමන වෙයි. නො ම දුමමන වෙයි. උපෙක්ෂා ඇතියේ සිහි ඇතියේ සමාක්ප්‍රඥ ඇතියේ වසයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ජලධරණසමනතාගත වෙයි.

3. මහණෙනි, කිසෙයින් මහණ එකාරකඛ වෙ ද? මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ ඝෝනිය ආරක්ෂා කොට ඇති සිතින් සමන්වාගත වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ එකාරකඛ වෙයි.

4. කථංකඤ්ඤි භික්ඛවෙ භික්ඛු චතුරාපසෙසනො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සඛ්ඛායෙකං පටිසෙවති. සඛ්ඛායෙකං අධිවාසෙති, සඛ්ඛායෙකං පටිච්චෙජ්ජති. සඛ්ඛායෙකං වීනොදෙති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු චතුරාපසෙසනො හොති.

5. කථංකඤ්ඤි භික්ඛවෙ භික්ඛු පනුණ්ණපච්චෙවකසචේවා හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො යාති තාති පුට්ඨසමණබ්බාභමණානං පුට්ඨපච්චෙවකසචචාති සෙයාරීදං: සසුනො ලොකොති වා අසසුනො ලොකොති වා අනනවා ලොකොති වා අනනාවා ලොකොති වා නං ජීවං තං සරීරන්ති වා අක්ඝං ජීවං අක්ඝං සරීරන්ති වා හොති තථාගනො පරමමරණාති වා න හොති තථාගනො පරමමරණාති වා හොති ච න හොති ච තථාගනො පරමමරණාති වා නෙව හොති න න හොති තථාගනො පරමමරණාති වා, සබ්බාති තාති නුණ්ණාති හොන්ති පනුණ්ණාති, චන්තාති චන්තාති මුක්ඛාති පභීනාති පටිතිසුධාති, එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු පනුණ්ණ පච්චෙවකසචේවා හොති.

6. කථංකඤ්ඤි භික්ඛවෙ භික්ඛු සමචයසචේවසනො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො කාමෙසනා පභීනා හොති, භවෙසනා පභීනා හොති, බ්‍රහ්මචරියෙසනා පටිසුසඝ්ඛා. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සමචයසචේවසනො හොති.

7. කථංකඤ්ඤි භික්ඛවෙ භික්ඛු අනාවිලසච්චසො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො කාමසච්චසො පභීනො හොති, බ්‍යාපාදසච්චසො පභීනො හොති, විභිංසාසච්චසො පභීනො හොති, එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු අනාවිලසච්චසො හොති.

8. කථංකඤ්ඤි භික්ඛවෙ භික්ඛු පසසඝ්ඛකායසඛ්ඛාරො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සුඛසො ච පහානා දුක්ඛසො ච පහානා පුබ්බෙව යොමනසා දෙමනසානං අසබ්බමා අදුක්ඛමසුඛං උපෙකඛාසතිපාරිසුද්ධිං චතුස්කාරං උපසමපජ්ජ වීහරති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු පසසඝ්ඛකායසඛ්ඛාරො හොති.

4. මහණෙනි, කිසෙයින් මහණ වතුරාපසෙසන වෙයි ද? මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ නුවණින් සලකා එකක් සෙවුනේ ය. නුවණින් සලකා එකක් ඉවසන්නේ ය. නුවණින් සලකා එකක් හරණේ ය. නුවණින් සලකා එකක් දුරලන්නේ ය. මහණෙනි, මෙසේ මහණ වතුරාපසෙසන වෙයි.

5. මහණෙනි, කිසෙයින් මහණ පනුණණ පට්ටකසච්ච වේ ය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණහට බොහෝ මහණ බමුණන්ගේ යම් ඒ බොහෝ ප්‍රත්‍යක්‍ෂසත්‍යයෝ වෙත් ද, ඒ කිසේ ය: ලොකය ශාඛිතය කියා වේවයි, ලොකය අශාඛිතය කියා වේවයි, ලොකය අත්‍යවත්ය කියා වේවයි, ලොකය අනත්‍යවත්ය කියා වේවයි, එය ම ජීවය එය ම ශරීරය වෙයි කියා වේවයි, ජීවය අනෙකෙක ශරීරය අනෙකෙක කියා වේවයි, සත්ත්ව තෙමේ මරණින් මතු (පුනර්භව වීසින්) වේය කියා වේවයි, සත්ත්ව තෙමේ මරණින් මතු නො වේ ය කියා වේවයි සත්ත්ව තෙමේ මරණින් මතු වේ ය නො වේ ය කියා වේවයි, සත්ත්ව තෙමේ මරණින් මතු නොව වෙයි නොවන්නේ නොම වෙයි කියා වේවයි, එ හැම බැහැර ද්‍රව්‍යානු මොනොවට බැහැර ද්‍රව්‍යානු තැත්ත ද්‍රව්‍යානු වාතන ද්‍රව්‍යානු ලුක්ත ද්‍රව්‍යානු ප්‍රභීණ ද්‍රව්‍යානු ප්‍රතිනිසාභෙව ද්‍රව්‍යානු වෙති. මහණෙනි, මෙසේ මහණ පනුණණ පට්ටකසච්ච වෙයි.

6. මහණෙනි, කිසෙයින් මහණ සමච්චසට්ඨසන වේ ය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණහට කාමමසනා ප්‍රභීණ වෙයි. භවෙසනා ප්‍රභීණ වෙයි, බ්‍රහ්මචරියෙඝ්ඝසනා ප්‍රතිප්‍රග්‍රහිධ ය, මහණෙනි, මෙසේ මහණ සමච්චසට්ඨසන වෙයි.

7. මහණෙනි, මහණ කිසෙයින් අනාච්ච සඛ්‍යසා වේ ය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණහුගේ කාමසඛ්‍යල්පය ප්‍රභීණ වෙයි, ව්‍යාපාදසඛ්‍යල්පය ප්‍රභීණ වෙයි, විභිංසා සංකල්පය ප්‍රභීණ වෙයි, මහණෙනි, මෙසේ මහණ අනාච්ච සඛ්‍යසා වෙයි.

8. මහණෙනි, කිසෙයින් මහණ පසංඛිකාය සඛ්‍යාර වේ ය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ සුඛ්‍යාගේ ද ප්‍රහාණයෙන් දුඃඛ්‍යාගේ ද ප්‍රහාණයෙන් පළමු වැ සොමිතස් දෙමනසුන්ගේ අසාගමයෙන් අදුඛ දු අසුඛ දු උපෙක්ඛා පාරිශුඛි ඇති වතුරීධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ පසංඛිකායසඛ්‍යාර වෙයි.

9. කථංකච්චි භික්ඛවෙ භික්ඛු සුචිත්තච්චිත්තො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුතො රාගා චිත්තං චිත්තං හොති, දෙසා චිත්තං චිත්තං හොති, මොහා චිත්තං චිත්තං හොති, එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සුචිත්තච්චිත්තො හොති.

10. කථංකච්චි භික්ඛවෙ භික්ඛු සුචිත්තච්චිත්තො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු රාගො මෙ පභීතො, උච්ඡිත්තමුලො තාලාවඤ්ඤකතො අනභාවකතො. ආයතිං අනුප්පාදධමෙමාති පජානාති. දෙසො මෙ -පෙ- මොහො මෙ පභීතො උච්ඡිත්තමුලො තාලාවඤ්ඤකතො අනභාවකතො ආයතිං අනුප්පාදධමෙමාති පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සුචිත්තච්චිත්තො හොති.

යෙ හි කෙච්චි භික්ඛවෙ අනිත්තමධානං අරියා අරියවාසෙ ආවසිංසු, සබ්බෙ තෙ ඉමෙව දස අරියවාසෙ ආවසිංසු. යෙ හි කෙච්චි භික්ඛවෙ අනාගතමධානං අරියා අරියවාසෙ ආවසිස්සන්ති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙව දසඅරියවාසෙ ආවසිස්සන්ති. යෙ හි කෙච්චි භික්ඛවෙ එතරහි අරියා අරියවාසෙ ආවසන්ති සබ්බෙ තෙ ඉමෙව දසඅරියවාසෙ ආවසන්ති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දසඅරියවාසා යෙ අරියා ආවසිංසු වා ආවසන්ති වා ආවසිස්සන්ති වාති.

නාථචගෙගා දුතියො.

තසසුද්දනා:

සෙනාසනකච්චි අධ්ගාති සංයොජන

බ්ලොන ච අපමාදෙ ආහුනෙයෙසා දෙව නාථා දෙව අරියවාසා වා'ති.

1. සෙනාසනකච්චි පඤ්චධං සංයොජනා බ්ලොන ච අපමාදෙ ආහුනෙයෙසා දෙව නාථා දෙව අරියවාසාති. - මජ්ඣ.

9. මහණෙනි, කිසෙයින් මහණ සුවිමුක්තවිතත වෙය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්නෙහි මහණහුගේ සිත රුගයෙන් විමුක්ත වෙයි, දෙෂයෙන් සිත විමුක්ත වෙයි, මොහයෙන් සිත විමුක්ත වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ සුවිමුක්තවිතත වෙයි.

10. මහණෙනි, කෙසේ මහණ සුවිමුක්තපක්ඛද වෙය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්නෙහි මහණ මාගේ රාගය ප්‍රභීණය, උසුන්මුල් ඇතියේ ය, තාලාවස්තුකාතය, අනභාවකාත ය, මතුයෙහි නුපදනා සැහැවි ඇතියේ යි දන්තේ ය. මාගේ දෙෂය ... මාගේ මොහය ප්‍රභීණය, උච්ඡින්නමුල ය, තාලාවස්තුකාත ය, අනභාවකාත ය, මතුයෙහි නුපදනා සැහැවි ඇතියේ යි දන්තේ ය. මහණෙනි, මෙසේ මහණ සුවිමුක්තවිතත වෙයි.

මහණෙනි, අතීතකාලයෙහි යම් කිසි ආයතියෝ ආයතීවාසයෙකු වූසුහු නම් ඒ හැම මේ දග ආයතීවාසයෙහි ම වූසුහ. මහණෙනි අනාගතයෙහි යම් කිසි ආයතියෝ ආයතීවාසයෙකු වසන්තාහු නම් ඒ හැම මේ දග ආයතීවාසයෙහි ම වසන්තාහ. මහණෙනි, මෙ කල්හි යම් ආයතියෝ ආයතීවාසයෙකු වසන් නම් ඒ හැම මේ දග ආයතීවාසයෙහි ම වසන්. මහණෙනි, යම් ආයතීවාසයෙකු ආයතීයෝ වූසුහු නම්, වසන් නම්, වසන්තාහු නම් මොහු ඒ දගායතීවාස යෝ යි.

දෙවන නාට්‍ය වර්ගය.

එහි උද්දනය :

සෙනාසන සූත්‍රය ද අඛග සූත්‍ර ද සංයෝජන සූත්‍රය ද බීල සූත්‍රය ද අපමාද සූත්‍රය ද ආහුනෙය්‍ය සූත්‍රය ද නාට්‍ය සූත්‍ර දෙක ද අරියවාස සූත්‍ර දෙක දැයි දගයෙකි.

3. මහාවග්ගො

10. 1. 3. 1

සීහනාද සුත්තං

[සාවකීන්දනං]

සීහො භික්ඛවෙ මීගරාජා සායනභසමයං ආසයා තික්ඛමනී. ආසයා තික්ඛමිත්වා විජමහනී; විජමහිත්වා සමනතා චතුදදීසං¹ අනුච්චොකෙති. සමනතා චතුදදීසං අනුච්චොකෙත්වා තික්ඛනතුං සීහනාදං නදති. තික්ඛනතුං සීහනාදං නදිත්වා ගොචරාය පක්ඛමනී. තං කියස හෙතු; “මාහං බුද්දකෙ-පාණේ වීසමගතෙ සඛසාතං ආපාදෙසිත්ති”.

සීහොති ඛො භික්ඛවෙ තථාගතපෙසකං අධිවචනං අරහතො සමමා සමබුද්ධසා; යං ඛො භික්ඛවෙ තථාගතො පරිසාය ධම්මං දෙසෙති, ඉදම්සා හොති සීහනාදසමිං.

දස ඉමානි භික්ඛවෙ තථාගතසා තථාගතබලානි යෙහි බලෙහි සමනතා-ගතො තථාගතො අභසහං යානං පටිජානාති, පරිසායු සීහනාදං නදති, බ්‍රහමචකං පවනෙති. කතමානි දස:

1. ඉධ භික්ඛවෙ තථාගතො යානඤ්චි යානතො අට්ඨානඤ්චි අට්ඨා-නතො යථාභූතං පජානාති. යමි භික්ඛවෙ තථාගතො යානඤ්චි යානතො අට්ඨානඤ්චි අට්ඨානතො යථාභූතං පජානාති, ඉදමි භික්ඛවෙ තථාගතසා තථාගතබලං හොති. යං බලං ආගමි තථාගතො ආසහං යානං පටිජානාති, පරිසායු සීහනාදං නදති, බ්‍රහමචකං පවනෙති.

2. පුනචපරං භික්ඛවෙ තථාගතො අතීතානාගතපච්චුප්පනනානං කම්මසමාදනානං යානසො හෙතුසො විපාකං යථාභූතං පජානාති. යමි භික්ඛවෙ තථාගතො අතීතානාගතපච්චුප්පනනානං කම්මසමාදනානං යානසො හෙතුසො විපාකං යථාභූතං පජානාති, ඉදමි භික්ඛවෙ තථාගතසා තථාගතබලං හොති යං බලං ආගමි තථාගතො ආසහං යානං පටිජානාති, පරිසායු සීහනාදං නදති, බ්‍රහමචකං පවනෙති.

3. පුනචපරං භික්ඛවෙ තථාගතො සබ්බසුඤ්චිතීපටිපදං යථාභූතං පජානාති. යමි භික්ඛවෙ තථාගතො සබ්බසුඤ්චිතීපටිපදං යථාභූතං පජානාති, ඉදමි භික්ඛවෙ තථාගතසා තථාගතබලං හොති, යං බලං ආගමි තථාගතො ආසහං යානං පටිජානාති, පරිසායු සීහනාදං නදති, බ්‍රහමචකං පවනෙති.

1. චතුදදීසා - සාය කං:

3. මහාවර්ගය

10. 1. 3. 1

සිංහනාද සූත්‍රය

[සැවැත්නිදන යි]

මහණෙනි, මෘගරාජත් වන සිංහ සවස් වේලෙහි ලැග්මෙන් නික්මෙයි. ලැග්මෙන් නික්ම වජ්ඣතේය. වජ්ඣා වටා සිවු දිගුන් නහමයි. වටා සිවුදිගුන් නහමා තෙවරක් සිංහ නාද කරයි. තෙවරක් සිංහ නාද කොට ගොඳුරට නික්ම යයි. එ කවර හෙයින් යත්: "විෂම ස්ථානගත ක්ෂුද්‍ර ප්‍රාණින් නහමක් වධයට පමුණුව මැ"යි.

මහණෙනි සිහ යන තෙල අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ තථාගතයනට නමෙකි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් තථාගතයෝ (සිවුවණක්) පර්ෂද්ධි දහම් දෙසත් ද මේ උන්විහන්සේගේ සිංහනාද යයි.

මහණෙනි, යම්බඳු බලයෙකින් සමන්විත තථාගතයෝ ශ්‍රේණි-සථානය පිළින කෙරෙත් ද අට පිරිස්හි සිංහනාද කෙරෙත් ද විසිත්ට ධර්මවක්‍රය පවත්වත් ද තථාගතයන්ගේ එබඳු වූ මේ බලයෝ ද ශ දෙනෙක. කවර, ද ශ කෙනෙක යත්:

1. මහණෙනි, මෙලොව්හි තථාගතයෝ කාරණය කාරණ වශයෙන් ද අසථානය අසථානය විසින් ද යථාභූත ව දන්නාහ: මහණෙනි, යම් කරුණෙකින් තථාගතයෝ සථානය සථාන වශයෙන් ද අසථානය අසථාන වශයෙන් ද යථාභූතයෙන් දන්නාහු ද මහණෙනි, යම්බඳු බලයකට පැමිණ තථාගතයෝ ශ්‍රේණි සථානය ප්‍රතිඥ කෙරෙත් ද අට පිරිස්හි සිංහ නාද කරත් ද බ්‍රහ්ම වක්‍රය පවත්වත් ද තථාගතයන්ගේ මේ ද තථාගතබලයි.

2. තවද මහණෙනි, තථාගතයෝ අතීත, අනාගත, ප්‍රත්‍යුත්පන්න කම් සමාදානයන්ගේ විපාකය යථාභූත ප්‍රත්‍යය විසින් හෙතු විසින් දන්නාහ. මහණෙනි, යම් කරුණෙකින් තථාගතයෝ අතීතානාගත ප්‍රත්‍යුත්පන්න කම්සමාදානයන්ගේ විපාකය යථාභූත ව ප්‍රත්‍යය විසින් හෙතු විසින් දන්නාහු ද මහණෙනි, යම් බලයකට පැමිණ තථාගතයෝ ශ්‍රේණි සථානය පිළින කරත් ද පිරිස්හි සිංහනාද කරත් ද බ්‍රහ්මවක්‍රය පවත්වත් ද තථාගතයන්ගේ මේ ද තථාගතබල යි.

3. තවද මහණෙනි, යථාභූත වූ සච්ඡුගාමීනිප්‍රතිපද් දන්නාහ. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් තථාගතයෝ යථාභූතයෙන් සච්ඡුගාමීනිප්‍රතිපද් දන්නාහු ද මහණෙනි, යම් බලයකට පැමිණ තථාගතයෝ ශ්‍රේණිසථාන පිළින කරත් ද පර්ෂද්ධි සිංහනාද කරත් ද බ්‍රහ්මවක්‍රය පවත්වත් ද තථාගතයන්ගේ මේ ද තථාගතබල යි.

4. පුනවපරං භික්ඛවෙ තථාගතො අනෙකධාතු¹නානාධාතු¹ලොකං
 යථාභුතං පජානාති. යමි භික්ඛවෙ තථාගතො අනෙකධාතු නානාධාතු
 ලොකං යථාභුතං පජානාති, ඉදමි භික්ඛවෙ තථාගතස්ස තථාගතබලං
 හොති. යං බලං ආගමම තථාගතො ආසභං යානං පටිජානාති, පරිසාසු
 සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං උච්ඤෙති.

5. පුනවපරං භික්ඛවෙ තථාගතො සඤ්ඤානං නානාධිවුත්ඤ්ඤකතං
 යථාභුතං පජානාති, යමි භික්ඛවෙ තථාගතො සඤ්ඤානං නානාධිවුත්ඤ්ඤකතං
 යථාභුතං පජානාති, ඉදමි භික්ඛවෙ තථාගතස්ස තථාගතබලං හොති, යං
 බලං ආගමම තථාගතො ආසභං යානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං
 නදති, බ්‍රහ්මචක්කං උච්ඤෙති.

6. පුනවපරං භික්ඛවෙ තථාගතො පරසඤ්ඤානං පරපුඤ්ඤානං ඉන්ද්‍රිය
 පරොපරියක්ඛං යථාභුතං පජානාති. යමි භික්ඛවෙ තථාගතො පරසඤ්ඤානං
 පරපුඤ්ඤානං ඉන්ද්‍රියපරොපරියක්ඛං යථාභුතං පජානාති, ඉදමි භික්ඛවෙ
 තථාගතස්ස තථාගතබලං හොති, යං බලං ආගමම තථාගතො ආසභං යානං
 පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං උච්ඤෙති.

7. පුනවපරං භික්ඛවෙ තථාගතො ක්කානචිමොක්ඛසමාධිසමාපනනීනං
 සංකිලෙසං චොදනං වුට්ඨානං යථාභුතං පජානාති, යමි භික්ඛවෙ තථාගතො
 ක්කානචිමොක්ඛසමාධිසමාපනනීනං සංකිලෙසං චොදනං වුට්ඨානං යථා-
 භුතං පජානාති, ඉදමි භික්ඛවෙ තථාගතස්ස තථාගතබලං හොති, යං
 බලං ආගමම තථාගතො ආසභං යානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති
 බ්‍රහ්මචක්කං උච්ඤෙති.

8. පුනවපරං භික්ඛවෙ තථාගතො අනෙකච්චිතං පුඤ්ඤනිවාසං
 අනුසුරති, සෙය්‍යාථිදං: එකමි ජාතීං, දෙමි ජාතියො, තිසෙය්‍යාපි ජාතියො,
 චතසෙය්‍යාපි ජාතියො, පඤ්චපි ජාතියො - ටෙ - දසපි ජාතියො - විසමුප්ප
 ජාතියො, තිංසමි ජාතියො, චතසාරිසමි ජාතියො, පඤ්ඤසමි ජාතියො,
 ජාතිසතමි, ජාතිසහසුමි, ජාතිසතසහසුමි, අනෙකෙපි සංචරිකපෙස,
 අනෙකෙපි විචරිකපෙස, අනෙකෙපි සංචරිකවිචරිකපෙස, අමුත්‍රාසිං
 එවනනාමො, උච්චංගොතො, එච්චංගොතො එච්චංගොතො එච්චං සුඛදුක්ඛ
 පරිසංචෙදී එච්චංගුපරියනො. යො තතො වුතො අමුත්‍ර උපපාදී,

1. අනෙකධාතු: නානාධාතුං - මජ්ඣ.

4. තවද මහණෙනි, තථාගතයෝ යථාභූත වූ (කාමධාතු ඇ) බහුධාතුක (විලක්ෂණ වීසින්) නානාධාතුක ස්කන්ධලොකය දන්තාභ. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් තථාගතයෝ අනෙකධාතු නානාධාතු ලොකය ඇති සෑවියෙන් දන්තාභු ද, මහණෙනි, යම් බලයකට පැමිණ තථාගතයෝ ශ්‍රේෂ්ඨස්ථානය පිළින කරත් ද, පඨිද්භි සිංහනාද කරත් ද, බ්‍රහ්මචක්‍රය පවත්වත් ද, මෙ ද තථාගතයන්ගේ තථාගත බල යි.

5. තවද මහණෙනි, තථාගතයෝ සත්ත්වයන්ගේ (භීනාදි) නානාධි- මුක්තික භාවය වූ යථාභූතය දන්තාභ. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් තථාගතයෝ සත්ත්වයන්ගේ යථාභූත කොට නානාධිමුක්තිකභාවය දැනිත්ද, මහණෙනි, යම් බලයකට පැමිණ තථාගතයෝ ශ්‍රේෂ්ඨස්ථානය පිළින කරත්ද පඨිද්භි සිංහනාද කරත් ද බ්‍රහ්මචක්‍රය පවත්වත් ද, තථාගතයන්ගේ මෙ ද තථාගත බල යි.

6. තවද මහණෙනි, තථාගතයෝ ප්‍රධාන සත්ත්වයන්ගේ හා භීනසත්ත්ව යන්ගේ ඉන්ද්‍රියපරාවර්භාවය යථාභූත කොට දන්තාභ, මහණෙනි, යම් කරුණෙකින් තථාගතයෝ ප්‍රධානප්‍රධාන සත්ත්වයන්ගේ ඉන්ද්‍රිය පරාවර්තාව යථාභූත කොට දැනිත් ද, මහණෙනි, යම් බලයකට පැමිණ තථාගතයෝ සාෂභස්ථානය පිළින කරත් ද, පිරිස්භි සිංහනාද කරත් ද බ්‍රහ්මචක්‍රය පවත්වත් ද, තථාගතයන්ගේ මෙ ද තථාගත බල යි.

7. තවද මහණෙනි, තථාගතයෝ ධ්‍යාන, විමොක්ෂ, සමාධි සමාපත්තීන්ගේ (භානභාගිය ධම්පඤ්ඤාන) සංක්ලෙශයන් (විශෙෂ භාගිය ධම් පඤ්ඤාන) ව්‍යවදනයත් ප්‍රගුණධ්‍යාන හා භවාඛය ඵලසමාපතති සඤ්ඤාන) ව්‍යුත්ථානයත් යථාභූතයෙන් දන්තාභ. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් තථාගතයෝ ධ්‍යානවිමොක්ෂ සමාධිසමාපත්තීන්ගේ සංක්ලෙශව්‍යවදන ව්‍යුත්ථාන යථාභූතයෙන් දන්තාභු ද, මහණෙනි, යම් බලයකට පැමිණ තථාගතයෝ සාෂභස්ථානය ප්‍රතිඤකරත් ද, පඨිද්භි සිංහනාද කරත් ද, ධම්මක්‍රය පවත්වත් ද, තථාගතයන්ගේ මෙ ද තථාගත බල යි.

8. තවද මහණෙනි, තථාගතයෝ අනෙකවිධ පුච්චිවාසානු සමාතිය, එතම් එක් ජාතියකුදු ජාති දෙකකුදු ජාති තුනකුදු ජාති සතරකුදු ජාති පසකුදු ජාති දශයකුදු ජාති විස්සකුදු ජාති තිසකුදු ජාති සතලියකුදු ජාති පනස්කුදු ජාති සියයකුදු ජාති දහසකුදු ජාති සියදහසකුදු නොයෙක් සංවථි කල්පයකුදු නොයෙක් විචර්ත කල්පයකුදු නොයෙක් සංවර්ත විචර්ත කල්පයකුදු සිහි කරත්: “මෙසේ නම් ඇතියෙමි, මෙසේ ගොනු ඇතියෙමි, මෙසේ වණි ඇතියෙමි, මෙසේ ආහාර ඇතියෙමි, මෙසේ සුවදුක් විදුනා සුල්ලෙමි, මෙසේ ආයුපරියන්ත ඇතියෙමි අසෝකන්භි වීමි. හෙ මම එයින් යැව අයෝ තැන්හි උපන් මි.

තත්‍රාපාසි. එවි. නාමො එවි.ගොතොනො එවි.වි.ණේණා එවිමාහරො එවි.සුබද්‍රසකිපටිසංවෙදී එවිමාසුපටියනො යො තතො වුතො දුටුපපනොනාති. ඉති සාකාරං සඋදෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති. යමපි හිකබ්බෙව තථාගතො අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති, සෙයාපීදං එකමපි ජාතිං දෙමපි ජාතියො - පෙ - දුති සාකාරං සඋදෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති, ඉදමපි හිකබ්බෙව තථාගතසස තථාගතබලං හොති, යං බලං ආගම්ම තථාගතො ආසහං යානං පටිජානාති, පරිසාසු සිහනාදං නදති, බ්‍රහ්ම වකකං පටිකොති.

9. පුනවපරං හිකබ්බෙව තථාගතො දිබ්බෙන වකඛුනා විසුද්ධන අතිකකතන මානුසකෙන සතෙන පසාති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීනෙ පණීතෙ සුවිචේණේණ දුබ්බචේණේණ සුගතෙ දුගතෙන යථාකම්මුපගෙ සතෙන පජානාති: “ඉමෙ වත භොතොනො සත්තා කාය දුච්චිතෙන සමන්තාගතා - වචී - පෙ - මනො දුච්චිතෙන සමන්තාගතා ආරියානං උපවාදකා, මීච්ඡාදිට්ඨිකා මීච්ඡාදිට්ඨිකමම සමාදනා, තෙ කායසස භෙද පරමමරණා අපායං දුගාතිං විනිපානං තීරයං උපපන්නා. ඉමෙ වා පන භොතොනො සත්තා කායසුච්චිතෙන සමන්තාගතා වචී - පෙ - මනො සුච්චිතෙන සමන්තාගතා. අරියානං අනුපවාදකා සම්මාදිට්ඨිකා සම්මාදිට්ඨිකමමසමාදනා. තෙ කායසස භෙද පරමමරණා සුගතිං සගාං ලොකං උපපන්නාති. ඉති දිබ්බෙන වකඛුනා විසුද්ධන අතිකකතන මානුසකෙන සතෙන පසාති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීනෙ පණීතෙ සුවිචේණේණ දුබ්බචේණේණ සුගතෙ දුගතෙන යථාකම්මුපගෙ සතෙන පජානාති. යමපි හිකබ්බෙව තථාගතො දිබ්බෙන වකඛුනා විසුද්ධන අතිකකතන මානුසකෙන සතෙන පසාති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීනෙ පණීතෙ සුවිචේණේණ දුබ්බචේණේණ සුගතෙ දුගතෙන යථාකම්මුපගෙ සතෙන පජානාති. යමපි හිකබ්බෙව තථාගතො දිබ්බෙන වකඛුනා විසුද්ධන අතිකකතන මානුසකෙන - පෙ - යථාකම්මුපගෙ සතෙන පජානාති. ඉදමපි හිකබ්බෙව තථාගතසස තථාගතබලං හොති. යං බලං ආගම්ම තථාගතො ආසහං යානං පටිජානාති, පරිසාසු සිහනාදං නදති, බ්‍රහ්මවකකං පටිකොති.

එහිදු මෙසේ නමැතියෙම මෙසේ ගොත්‍ර ඇතියෙම මෙසේ වණ ඇතියෙම මෙසේ ආහාර ඇතියෙම මෙසේ සුවදුක් විදුනෙම මෙසේ ආපිරියත් ඇතියෙම වීම්. හෙ මම ඉන් ව්‍යුත්පන්නයෙම මෙහි උපන්මි'යි. මෙසේ ආකාර සහිත, උදෙසා සහිත අනෙකවිධ පුච්චිවාසානු සමානිය සිහිකරත්. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් අනෙකවිධ පුච්චිවාසය එ නම් එක්ජාතියකුදු, ජාති දෙකකුදු, ... සිහිකරත්, ... මෙසේ ආකාර සහිත උදෙසා සහිත අනෙකවිභිත පුච්චිවාසය සිහිකරත් ද, මහණෙනි, යම් බලයකට පැමිණ තරාගතයෝ සෘණභව්‍යානස ප්‍රතිඥ කරත් ද, පඪ්ද්භි සිංහනාද කරත් ද, බ්‍රහ්මචක්‍රය පවත්වන්නාහු ද, තරාගතයන්ගේ මෙ ද තරාගත බල යි.

9. තවද මහණෙනි, තරාගතයෝ විඤ්ඤධ වූ මිනිසැස ඉක්මගිය දිවා-වක්ඛුසින් ව්‍යුත්පන්නා වූ ද උපදනා වූ ද භීත වූ ද ප්‍රණීත වූ ද සුවණ් වූ ද දුච්ඡි වූ ද සුගත වූ ද දුගීත වූ ද සත්ත්වයන් දක්නාහ. කම් වූ පරිදි යන සත්ත්වයන් දක්නාහ: එකතින් මේ හවත් සත්ත්වයෝ කායදුඤ්චරිතයෙන් සමන්වාගතහ. වාක්දුඤ්චරිතයෙන් සමන්වාගතහ, මනෝ දුඤ්චරිතයෙන් සමන්වාගතහ. ආයථියනට උපවාද කරන්නාහ. මිසදිටු ඇතියහ, මිච්චාදානික කම්මසමාදන ඇතියහ. උහු කාබුත් මරණින් මතු අපාය නම් වූ දුගීති වූ චිනිපාත නම් වූ භිරයට (ප්‍රතිසන්ධි විසින්) පැමිණියාහු වෙති. මේ හවත්සත්ත්වයෝ ද කායසුවරිතයෙන් සමන්වාගත වූවාහු වාක් සුවරිතයෙන් සමන්වාගතවූවා මනස්සුවරිතයෙන් සමන්වාගත වූවාහු වෙති. ආයථියනට උපවාද නො කරන්නාහ, සම්පිටු ඇතියහ, සමාක් දානිකකම්මසමාදන ඇතියහ. උහු කාබුත් මරණින් සුභති නම් වූ ස්වරී ලොකයට (ප්‍රතිසන්ධි විසින්) පැමිණියහ. මෙසේ විඤ්ඤධ වූ මිනිසැස ඉක්මැ පවත්නා දිවැසින් ව්‍යුත්පන්නා වූත් උපදනාවූත් භීතවූත් ප්‍රණීත වූත් සුවණ් වූත් දුච්ඡි වූත් සුගත වූත් දුගීත වූත් සත්ත්වයන් දක්නාහ. යථා කමොපග සත්ත්වයන් දක්නාහ. මහණෙනි, යම්හෙයෙකින් තරාගතයෝ විඤ්ඤධ වූ මිනිසැස ඉක්මගිය දිවැසින් ව්‍යුත්පන්න උපදනා, භීත ප්‍රණීත, සුවණ් දුච්ඡි සත්ත්වයන් දක්නාහු ද, යථාකමොපග සත්ත්වයන් දක්නාහු ද, මහණෙනි, යම්හෙයෙකින් තරාගතයෝ විඤ්ඤධ වූ මිනිසැස ඉක්මගියා වූ දිවැසින් ... යථාකමොපග සත්ත්වයන් දක්නාහු නම්, මහණෙනි, යම් බලයකට පැමිණ තරාගතයෝ සෘණභව්‍යානස ප්‍රතිඥ කරත් ද පඪ්ද්භි සිංහනාද කරත් ද, බ්‍රහ්මචක්‍රය පවත්වත් ද, මෙ ද තරාගතයන්ගේ තරාගත බල යි.

10. පුනවපරං භික්ඛවෙ තථාගතො ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතො විමුක්තිං පඤ්ඤවිමුක්තිං දිට්ඨව ධර්මෙ සයං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකක්ඛා උප සම්පජ්ජ විහරති යමපි භික්ඛවෙ තථාගතො ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතො විමුක්තිං පඤ්ඤවිමුක්තිං දිට්ඨවධර්මෙ සයං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකක්ඛා උප සම්පජ්ජ විහරති, ඉදමපි භික්ඛවෙ තථාගතස්ස තථාගතබලං හොති, යං බලං ආගමම තථාගතො ආසභං ඨානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්ම චක්කං පවනෙතති.

ඉමාති ඛො භික්ඛවෙ දස තථාගතස්ස තථාගතබලාති, යෙහි බලෙහි සමනතාගතො තථාගතො ආසභං ඨානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති. බ්‍රහ්මචක්කං පවනෙතති.

සීහනාද සුතතං පඨමං.

10. 1. 3. 2

අධිවුත්තිපද සුතතං

[සාවස්ථිතිදනං]

අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ යෙන හගවා තෙනුපසංකමි. උපසඛයමිත්ථා හගවතතං අභිවාදෙත්ථා එකමතතං තිසිදි. එකමතතං තිසිතං ඛො ආයස්මිතතං ආනන්දං හගවා එතදවොච:

යෙ තෙ ආනන්ද, ධර්මා තෙසං තෙසං අධිවුත්තිපදනං¹ අභිඤ්ඤ සච්ඡිකක්ඛිරියාය සංවත්තනති. විසාරදෙ අභං ආනන්ද තත්‍ර පටිජානාමි තෙසං තෙසං තථා තථා ධර්මොදෙසෙතුං, යථා යථා පටිපනෙතා සතතං වා අස්ථිති ඤ්ඤසති, අසතතං වා නස්ථිති ඤ්ඤසති, භීතං වා භීතනති ඤ්ඤසති, පණීතං වා පණීතනති ඤ්ඤසති. ස උත්තරං වා ස උත්තරනති ඤ්ඤසති, අනුත්තරං වා අනුත්තරනති ඤ්ඤසති, යථා යථා වා පන තං ඤ්ඤතෙයාං වා දට්ඨෙයාං වා සච්ඡිකාතයාං වා තථා තථා ඤ්ඤසති වා දක්ඛති වා සච්ඡිකරිසාතිති වා ඨාන මෙතං ච්ජති. එතදනුත්තරියං² ආනන්ද ඤ්ඤානං යදිදං තස්ථ තස්ථ යථා-භ්‍රතඤ්ඤං, එතස්මා වාහං ආනන්ද ඤ්ඤා අඤ්ඤං ඤ්ඤං උත්තරිතරං වා පණීතතරං වා නස්ථිති වදමි.

1. අධිවුත්තිපදනං -- අධිවුත්තිපධානං -- කසථි.
 2. එතදනුත්තරියං -- මජ්ඣ.

10. කවද මහණෙනි, තරාගතයෝ ආසුචක්ෂයයෙන් අනාසුච විකත විමුක්තිය ප්‍රඥ විමුක්තිය ඉහාත්මයෙහි ම තුමු විශිෂ්ට ඥානයෙන් දූත සාක්ෂාත් කොට පැමිණ වෙසෙත්. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් තරාගතයෝ ආසුචක්ෂයයෙන් අනාසුච විකත විමුක්තිය ප්‍රඥ විමුක්තිය ඉහාත්මයෙහි ම තුමු විශිෂ්ට ඥානයෙන් දූත සාක්ෂාත් කොට එයට එළඹ වෙසෙත් ද, මහණෙනි, යම් බලයකට පැමිණ තරාගතයෝ සාෂ්ඨ ස්ථානය ප්‍රතිඥ කරත් ද, පඨිද්ධි ශ්‍රේෂ්ඨ නාදකරත් ද බ්‍රහ්මචක්‍රය පවත්වත් ද මෙ ද තරාගතයන්ගේ තරාගතබල යි.

මහණෙනි, යම් බදු බලයන්ගෙන් සමන්විත වූවාහු තරාගතයෝ ශ්‍රේෂ්ඨ ස්ථානය ප්‍රතිඥා කරත් ද පඨිද්ධි සිංහනාද කරත් ද (ධම්) බ්‍රහ්මචක්‍රය පවත්වත් ද මෙ ඒ දඟ බල යි.

10. 1. 3. 2

අධිචුතතිපද සූත්‍රය

[සැවැත්තිදන යි]

එකල්හි ආයුෂ්මත් අනද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹීහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකක් පස්ව හුන්හ. එකත් පස්ව හුන් ආයුෂ්මත් අනද තෙරණුවනට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළ සේක:

ආනන්දයෙනි, ඒ ඒ (ස්කන්ධාක්‍රායතන ධම් හා දෘෂ්ටිව්‍යවහාර සංඛ්‍යාත) අධිචුතපදයන් දූත පසක් කිරීම සදහා යම් ඒ (දඟබලඥාන සඵඥනාඥානසංඛ්‍යාත) ධම්යෝ වෙත් නම්, ආනන්දයෙනි, එහිලා ඒ ඒ දෘෂ්ටිතයනට ඒ ඒ පරිදි ධම්ය දෙසනුවට මම විශාරද වූයෙමි (ඥාන-සොමනසාප්‍රාප්ත වූයෙමි) පිළින කරමි. යම් යම් පරිදි පිළිපත්තේ විද්‍යමාන වූ ධම්ය ‘ඇතැයි දන්තේ හෝ වෙද, අවිද්‍යමාන ධම්ය ‘නැතැයි දන්තේ හෝ වෙ ද, හීන ධම්ය හීන ධම් යයි දන්තේ හෝ වෙ ද, ප්‍රණීත වූ ධම්ය ප්‍රණීතධම් යයි දන්තේ හෝ වෙ ද, සොත්තර ධම්ය සොත්තර ධම් යයි දන්තේ හෝ වෙ ද, අනුත්තර ධම්ය අනුත්තරධම් යයි දන්තේ හෝ වෙද, ඥාතව්‍යය වෙවයි. ප්‍රභ්ටව්‍යය වෙවයි. සාක්ෂාත් කතීව්‍යය වෙවයි යම් යම් පරිදි වෙ නම්, එය ඒ ඒ පරිදි දූතගන්තේ වෙවයි දන්තේ වෙවයි සාක්ෂාත් කරන්නේ වෙවයි යන තෙල කාරණය ඇත. ආනන්දයෙනි, ඥානයන් අතුරෙහි ඒ ඒ ධම්යන් විෂයයෙහි යම්බදු යථාභූත (යථාසම්භාව) ඥානයෙක් වෙ නම් තෙල අනුත්තරිය වෙයි ආනන්දයෙනි, තෙල (යථාභූත) ඥානයෙන් උත්තරීතර වූ හෝ ප්‍රණීතතර අන්‍යඥානයෙක් නැතැයි මම කියමි.

දස ඉමානි ආනන්ද, තථාගතස්ස තථාගතබලානි යෙතී, බලෙති සමන්තා-
ගතො තථාගතො ආසභං ධානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්ම
වක්කං පවිකෙතති, කතමාහි දස:

1. ඉධානන්ද, තථාගතො ධානඤ්ච ධානතො අට්ඨානඤ්ච අට්ඨානතො
යථාභූතං පජානාති, යමපනානන්ද තථාගතො ධානඤ්ච ධානතො අට්ඨා-
නඤ්ච අට්ඨානතො යථාභූතං පජානාති ඉදං පනානන්ද තථාගතස්ස තථාගත
බලං හොති, යං බලං ආගම්ම තථාගතො ආසභං ධානං පටිජානාති,
පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මවක්කං පවිකෙතති.

2. පුනවපරං ආනන්ද, තථාගතො අනීකානාගතපච්චුප්පනනං කම්ම
සමාදනානං ධානසො හෙතුයො වීජාකං යථාභූතං පජානාති. යමපනානන්ද
- පෙ - ඉදම්පනානන්ද - පෙ -

3. පුනවපරං ආනන්ද, තථාගතො සබ්බන්ථගාමීනිං පටිපදං යථාභූතං
පජානාති - පෙ - යමපනානන්ද - පෙ - ඉදම්පනානන්ද - පෙ -

4. පුනවපරං ආනන්ද, තථාගතො අනෙකධාතුනානාධාතුලොකං
යථාභූතං පජානාති. යමපනානන්ද - පෙ - ඉදම්පනානන්ද - පෙ -

5. පුනවපරං ආනන්ද, තථාගතො සත්තානං නානාධිවුත්ඤ්ඤතං
යථාභූතං පජානාති. යමපනානන්ද - පෙ - ඉදම්පනානන්ද - පෙ -

6. පුනවපරං ආනන්ද, තථාගතො පරසත්තානං පරපුග්ගලානං ඉන්ද්‍රිය
පරොප්පිසක්කං යථාභූතං පජානාති. යමපනානන්ද - පෙ - ඉදම්පනානන්ද
- පෙ -

7. පුනවපරං ආනන්ද, තථාගතො ක්කානවිමොක්ඛාමාසීසමාපක්ඤ්ඤතං
සංකිලෙසං වොදනං චුට්ඨානං යථාභූතං පජානාති. යමපනානන්ද - පෙ -
ඉදම්පනානන්ද - පෙ -

8. පුනවපරං ආනන්ද, තථාගතො අනෙකවිහිතං පුබ්බන්තිවාසං
අනුසාරති, සෙයාථීදා උකම්පිජාතිං දෙවිචජාජයො - පෙ - ඉති සාකාරං
සලද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බන්තිවාසං අනුසාරති. යමපනානන්ද
- පෙ - ඉදම්පනානන්ද - පෙ -

ආනන්දයෙනි, යම් බල කෙනෙකුන්ගෙන් සමන්විත තථාගත තෙම ඉෂ්ඨස්ථානය ප්‍රතිඥ කරනුයේ ද, පෂ්ඨිති සිංහනාද කෙරෙයි ද බ්‍රහ්මචක්‍රය පවත්වා ද, තථාගතයන්ගේ මෙ එබඳු බල දශයෙක: කවර දශයෙක යත්:

1. ආනන්දය, මෙලොච්ඡි තථාගත ස්ථානය ස්ථාන විසිනුත් අස්ථානය අස්ථාන විසිනුත් දන්තේය. ආනන්දයෙනි, යම්ගෙයෙකින් තථාගත ස්ථානය ස්ථාන විසින්ද අස්ථානය අස්ථාන විසින් ද යථාභූතකොට ප්‍රතිඥ කෙරේ ද, ආනන්දයෙනි, තථාගත යම් බලයකට පැමිණ ඉෂ්ඨස්ථානය පිළින කෙරේ ද, පිරිස්ති සිංහනාද කෙරෙයි ද බ්‍රහ්මචක්‍රය පවත්වා ද තථාගත යන්ගේ මෙ ඒ තථාගත බලයයි.

2. තවද ආනන්දයෙනි, තථාගත අතීතානාගත ප්‍රත්‍යුත්පන්න කම්සමාදන යන්ගේ විපාකය යථාභූත කොට ප්‍රත්‍යය විසින් හෙතු විසින් පිළින කරයි ආනන්දයෙනි, යම් ගෙයෙකින් ... ආනන්දයෙනි, මේ වනාහි ...

3. තවද ආනන්දයෙනි, තථාගත සචිත්‍රගාමීනි ප්‍රතිපද් සඛ්ඛාන යථාභූතව, දන්තේය. ... ආනන්දයෙනි, යම් ගෙයෙකින් ... ආනන්දයෙනි, මේ වනාහි ...

4. තවද ආනන්දයෙනි, තථාගත අනෙකධාතු නානාධාතු ලොක-සඛ්ඛාන යථාභූතය දන්තේය, ආනන්දයෙනි, යම් ගෙයෙකින් ... ආනන්දයෙනි මේ වනාහි ...

5. තවද ආනන්දයෙනි, තථාගත සත්ත්වයන්ගේ නානාධිමුක්තිකතා සඛ්ඛාන යථාභූතය දන්තේය. ආනන්දයෙනි, යම් ගෙයෙකින් ... ආනන්දයෙනි, මේ වනාහි ...

6. තවද ආනන්දයෙනි, තථාගත පරසත්ත්වයන්ගේ පරපුද්ගලයන්ගේ ඉද්දියපරාවරතා සඛ්ඛාන යථාභූතය දන්තේය. ආනන්දයෙනි, යම් ගෙයෙකින් ... ආනන්දයෙනි, මේ වනාහි ...

7. තවද ආනන්දයෙනි, තථාගත ධ්‍යානවිමෝක්ෂ සමාධි සමාපත්තීන්ගේ සංකිලෙස, වොදන, චූච්චාන සඛ්ඛාන යථාභූතය දන්තේය. ආනන්දයෙනි, යම් ගෙයෙකින් ... ආනන්දයෙනි, මේ වනාහි...

8. තවද ආනන්දයෙනි, තථාගත අනෙකවිධ සුච්චිවාසය එනම් එක් ජාතියකුදු ජාතීදෙකකුදු ... සිහිකරතේය, ... මෙසේ සාකාර යොදෙඉඟ වූ අනෙකවිධ සුච්චිවාසය සිහිකරතේය. ආනන්දයෙනි, යම්ගෙයෙකින් ... ආනන්දයෙනි, මේ වනාහි ...

9. පුනවපරං ආනන්ද තරාගතො දිබ්බින චක්ඛිනා විසුද්ධින අතීක්කන්ත මානුසකෙන - පෙ - යථාකමමුපගෙ සකෙත පජානාති - පෙ - යමපනානන්ද තරාගතො - පෙ - ඉදමපනානන්ද - පෙ -

10. පුනවපරං ආනන්ද තරාගතො ආසවානං බයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තං පඤ්ඤවිමුත්තං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකක්ඛා උපසම්පජ්ජ විහරති. යමපනානන්ද තරාගතො ආසවානං බයා - පෙ - සච්ඡිකක්ඛා උපසම්පජ්ජ විහරති. ඉදමපනානන්ද තරාගතස්ස තරාගත බලං හොති. යමබලං ආගමම තරාගතො ආසභං යානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්ම චක්කං පවතෙති.

ඉමානි බො ආනන්ද දස තරාගතස්ස තරාගතබලාති, යෙහි බලෙහි සමනනාගතො ආසභං යානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්ම චක්කං පවතෙති.

10. 1. 3. 3

කාය සුත්තං

[සාවත්ථිනිදනං]

අපී භික්ඛවෙ ධම්මො කායෙන පහාතබ්බා නො වාචාය. අපී භික්ඛවෙ ධම්මො වාචාය පහාතබ්බා නො කායෙන. අපී භික්ඛවෙ ධම්මො නෙව කායෙන පහාතබ්බා නො වාචාය, පඤ්ඤය දිසවා දිසවා පහාතබ්බා.

කතමෙ ව භික්ඛවෙ ධම්මො කායෙන පහාතබ්බා නො වාචාය:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අකුසලං ආපනොනා හොති කඤ්ඤිදෙව දෙසං¹ කායෙන. තමෙතං අනුච්චව විඤ්ඤ සබ්බමචාරී ඵවමාහංසු: “ආයසමා බො අකුසලං ආපනොනා කඤ්ඤිදෙව දෙසං කායෙන, සාධු ව්‍යායසමා කාය-දුච්චරිතං පහාය කායසුච්චරිතං භාවෙතු”ති. යො අනුච්චව විඤ්ඤහි සබ්බමචාරීහි වුච්චමානො කාය දුච්චරිතං පහාය කාය සුච්චරිතං භාවෙති. ඉමෙ වුච්චන්ති භික්ඛවෙ ධම්මො කායෙන පහාතබ්බා නො වාචාය.

1. කි.වි දෙසං - මජ්ඣං

9. තවද ආනන්දයෙනි, තථාගත චිත්‍රද්ධි වූ මිනිසුන් ඉක්ම පවත්නා දිවැසින් ... යථා කමොපභ සත්ත්වයන් දන්තෝය. ආනන්දයෙනි, යම්භෙයෙකින් ... ආනන්දයෙනි, මේ වනාහි ...

10. තවද ආනන්දයෙනි, තථාගත ආසුචක්ෂයයෙන් අනාසුච වූ වික්ඛවිච්චක්ඛිය හා ප්‍රඥවිච්චක්ඛිය තෙමේ දූත පසක් කොට එයට එළඹ වාස කරයි. ආනන්දයෙනි, යම්භෙයෙකින් තථාගත ආසුචක්ෂයයෙන් අනාසුච වික්ඛවිච්චක්ඛිය, ප්‍රඥ විච්චක්ඛිය ... පසක් කොට එළඹ වෙසේ ද, ආනන්දයෙනි, යම්බලයකට පැමිණ තථාගත ශ්‍රේෂ්ඨ ස්ථානය ප්‍රතිඥ කෙරේ ද පමිද්භි සිංහනාද කෙරේ ද බබ්සක් පවත්වා ද, මේ තථාගතයන්ගේ තථාගත බල යි.

ආනන්දයෙනි, යම්බල කෙනකුන්ගෙන් සමන්වාගත තථාගත ශ්‍රේෂ්ඨ ස්ථානය පිළින කෙරේද, පමිද්භි සිංහනාද කරයි ද මුඛමචක්‍රය පවත්වාද, තථාගතයන්ගේ මේ තථාගත බල යි.

10. 1. 3. 3

කාය සූත්‍රය

[සැවැත්තිදන යි]

මහණෙනි, වාග්ආචාරය තබා කායආචාරයෙන් ප්‍රභාතව්‍ය ධර්මයෝ ඇත. මහණෙනි, කායආචාරය තබා වාග්ආචාරයෙන් ප්‍රභාතව්‍ය ධර්මයෝ ඇත. මහණෙනි, කායආචාරය ද තබා වාග්ආචාරය ද තබා ප්‍රඥායෙන් දැක දැක ප්‍රභාතව්‍ය ධර්මයෝ ඇති.

මහණෙනි, වාග්ආචාරය තබා කායආචාරයෙන් ප්‍රභාතව්‍ය ධර්ම කවර යත්:

මහණෙනි, මේ සස්තෙනි මහණ කයින් කිසි ලෙගමානු වූ අකුශලා-පකනියක් අවන්තේ වෙයි. විඤ සමුම්සරහු එයට බැස ගෙන ඔහට මෙසේ කියත්: “ඇවැත් කයින් කිසි ලෙගමානු වූ අකුශලයක් අවන්තේ වෙයි, ඇවැත් කායදුශ්චරිතය හැරපියා කායසුචරිතය වඩා නම් මැනැවැ”යි. හේ විඤ සමුම්සරුන් විසින් බැස ගෙන දූත කියනු ලබන්නේ කායදුශ්චරිතය හැරපියා කායසුචරිතය වඩන්නේය. මහණෙනි, මොහු වාග්ආචාරය තබා කායආචාරයෙන් ප්‍රභාතව්‍ය ධර්මයහයි කියනු ලැබෙත්.

කතමෙ ව භික්ඛවෙ ධම්මා වාචාය පහාතඛබ්බා නො කායෙන:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අකුසලං ආපනෙනා හොති කඤ්ඤිදෙව දෙසං වාචාය. තමෙනං අනුච්චව විඤ්ඤ සමුභමචාරි උචමාහංසු: ආයඤ්ඤා ඛො අකුසලං ආපනෙනා කඤ්ඤිදෙව දෙසං වාචාය, සාධුවතායඤ්ඤා වචී දුච්චරිතං පහාය වට්ඨුවරිතං භාවෙතු'ති. යො අනුච්චව විඤ්ඤති සමුභමචාරිති වුවචමානො වට්ඨුවරිතං පහාය වට්ඨුවරිතං භාවෙති. ඉමෙ වුවචනති භික්ඛවෙ ධම්මා වාචාය පහාතඛබ්බා, නො කායෙන.

කතමෙ ව භික්ඛවෙ ධම්මා නෙව කායෙන පහාතඛබ්බා නො වාචාය, පඤ්ඤාය දිස්වා දිස්වා පහාතඛබ්බා:

ලොහො භික්ඛවෙ නෙව කායෙන පහාතඛබ්බා, නො වාචාය. පඤ්ඤාය දිස්වා දිස්වා පහාතඛබ්බා. දෙසො භික්ඛවෙ - පෙ - මොහො භික්ඛවෙ - පෙ - කොධො භික්ඛවෙ - පෙ - උපනාහො භික්ඛවෙ - පෙ - මකො භික්ඛවෙ - පෙ - පළාසො භික්ඛවෙ - පෙ - මචජරියං භික්ඛවෙ නෙව කායෙන පහාතඛබ්බං නො වාචාය, පඤ්ඤාය දිස්වා දිස්වා පහාතඛබ්බං. පාපිකා භික්ඛවෙ ඉසො නෙව කායෙන පහාතඛබ්බා නො වාචාය, පඤ්ඤාය දිස්වා දිස්වා පහාතඛබ්බා.

කතමා ව භික්ඛවෙ පාපිකා ඉසො:

ඉධ භික්ඛවෙ ඉජ්ඣති ගහපතීසො වා ගහපතීපුත්තසො වා ධනෙන වා ධනෙඤ්ඤෙන වා රජතෙන වා ජාතරුපෙන වා. තත්ඤ්ඤතරසං දසසං වා ඔපවාසසං වා එවං හොති: "අහො වතීමසං ගහපතීසො වා ගහපතීපුත්තසො වා න ඉජ්ඣසා ධනෙන වා ධනෙඤ්ඤෙන වා රජතෙන වා ජාතරුපෙන වා"ති. සමණො වා පන බ්‍රාහ්මණො වා ලාභී හොති චීවරපිණ්ඩපාතසෙනාසන ගිලානපච්චයභෙසජජපරික්ඛාරානං තත්ඤ්ඤතරසං සමණසො වා බ්‍රාහ්මණසො වා එවං හොති: "අහො වත අයමායඤ්ඤා න ලාභී අසං චීවරපිණ්ඩපාත සෙනාසනගිලානපච්චයභෙසජජපරික්ඛාරානන්ති". අයං වූචති භික්ඛවෙ පාපිකා ඉසො, පාපිකා භික්ඛවෙ ඉසො නෙව කායෙන පහාතඛබ්බා නො වාචාය, පඤ්ඤාය දිස්වා දිස්වා පහාතඛබ්බා.

මහණෙනි, කායඥාරය තබා වාග්ඥාරයෙන් ප්‍රභාතව්‍ය ධර්ම කවරහ යන්:

මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ කිසි දෙශමාත්‍ර අකුශලාපනණියක් වාග්ඥාරයෙන් අවන්තේ වෙයි. විඤ සමුම්භරහු එයට බැස ගෙන දන ඔහට මෙසේ කියන්: ආයුෂ්මක් වනාහි වාග්ඥාරයෙන් කිසි දෙශමාත්‍ර අකුශලයක් අවන්තේය, ඇවැත් වාග්දුශ්චරිතය හැරපියා වාග්සුචරිතය වඩා නම් මැනැවැ"යි හේ විඤ සමුම් සරුන් විසින් බැස ගෙන දන කියනු ලබනුයේ වාග්දුශ්චරිතය හැරපියා වාග්සුචරිතය වඩනේය. මහණෙනි, මොහු කායඥාරය තබා වාග්ඥාරයෙන් ප්‍රභාතව්‍ය ධර්ම යි කියනු ලබන්.

මහණෙනි, කායඥාරය හා වාග්ඥාරය තබා ප්‍රඥායෙන් දක දක ප්‍රභාතව්‍ය ධර්ම කවර යන්:

මහණෙනි, ලොහය නොද කායඥාරයෙන් නො ද වාග්ඥාරයෙන් ප්‍රභාතව්‍ය වෙයි. ප්‍රඥායෙන් දක දක ප්‍රභාතව්‍ය වෙයි. මහණෙනි, දොෂය ... මහණෙනි, මොහය ... මහණෙනි, න්‍යොධය ... මහණෙනි, උපනාහය ... මහණෙනි, මකකය ... මහණෙනි, පලාසය ... මහණෙනි, මච්ඡරියය නො ද කසින් නොද වචසින් ප්‍රභාතව්‍ය වෙයි. ප්‍රඥායෙන් දක දක ප්‍රභාතව්‍ය වෙයි. මහණෙනි, ලමු රිඡ්භාව නො ම කසින් නො ම වචසින් ප්‍රභාතව්‍ය යි ප්‍රඥායෙන් දක දක ප්‍රභාතව්‍ය යි.

මහණෙනි, ලාමක රිඡ්භාව කවර යන්:

මහණෙනි, මෙ ලොවහි ගැහැවියකුහට වේවයි, ගැහැවිපුත්තහට වේවයි ධනයෙන් හෝ ධාන්‍යයෙන් හෝ රිදියෙන් හෝ රතීන් හෝ සමාද්ධියෙන් වෙයි. එහිලා අන්‍යතර දයයකුහට වේවයි වෙන ව්‍යානුචකුහට වේවයි මෙ බදු සිතෙන් වෙයි: "එකැතින් මේ ගැහැවි හට හෝ ගැහැවි පුත්තට හෝ ධනයෙන් වේවයි, ධාන්‍යයෙන් වේවයි, රිදියෙන් වේවයි, රතීන් වේවයි සමාධියෙන් නොවේ නම් යෙහෙකැ"යි, මහණෙක් වේවයි බමුණෙක් වේවයි සිවුරු පිඬුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකර ලබන සුලු වෙයි. එහිලා අන්‍යතර මහණෙක්හට හෝ බමුණකු හට හෝ මෙ බදු සිතෙන් වෙයි: "එකැතින් මේ ඇවැත් සිවුරු පිඬුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකර නොලබන සුලු නම්, අහෝ යෙහෙකැ"යි. මහණෙනි, මෙ ලාමක රිඡ්භාව යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, ලාමක රිඡ්භාව නො ද කසින් නො ද වචසින් ප්‍රභ.තව්‍ය වෙයි, (චිද්භිනා මාර්) ප්‍රඥායෙන් දක දක ප්‍රභාතව්‍ය වෙයි.

පාපිකා හික්කවෙ ඉව්ජා නෙව කායෙන පහාතඛ්ඛා නො වාචාය, පඤ්ඤාය දිස්වා දිස්වා පහාතඛ්ඛා.

කතමා ච හික්කවෙ පාපිකා ඉව්ජා:

ඉධ හික්කවෙ එකවෙචා අසසදොධා සමානො ‘සදොධා’ති ම. ජානෙය්‍යුතති ඉව්ජති, දුසසිලො සමානො ‘සිලවා’ති ම. ජානෙය්‍යුතති ඉව්ජති, අපසසුතො සමානො ‘බහුසසුතො’ ති ම. ජානෙය්‍යුතති ඉව්ජති, සබ්බසංකාරාමො සමානො පටිච්චෙක්ඛාති ම. ජානෙය්‍යුතති ඉව්ජති, කුසිනො සමානො ආරඤ්චිරියොති ම. ජානෙය්‍යුතති ඉව්ජති, මුච්චසසති-සමානො උපට්ඨිතසතිති ම. ජානෙය්‍යුතති ඉව්ජති අසමාහිතො සමානො සමාහිතොති ම. ජානෙය්‍යුතති ඉව්ජති, දුපපඤ්ඤා සමානො පඤ්ඤවාති ම. ජානෙය්‍යුතති ඉව්ජති, අබිණාසවොයමානො බිණාසවොති ම. ජානෙය්‍යුතති ඉව්ජති, අයං චුච්චති හික්කවෙ පාපිකා ඉව්ජා, පාපිකා හික්කවෙ ඉව්ජා නෙව කායෙන පහාතඛ්ඛා නො වාචාය, පඤ්ඤාය දිස්වා දිස්වා පහාතඛ්ඛා.

තං වෙ හික්කවෙ හික්ඛුං ලොභො අභිභුයා ඉරියති. දෙසො - පෙ - මොහො - පෙ - කොධො - පෙ - උපනාහො - පෙ - මකෙඛා - පෙ - පළාසො - පෙ - මච්ඡරියං. පාපිකා ඉසා - පෙ - පාපිකා ඉව්ජා අභිභුයා ඉරියති, සො එවමසස වෙදිනඛෙඛා: න අයමායසමා තථා පජානාති, යථා පජානෙතො ලොභො න හොති, තථා හිමං ආයසමනං ලොභො අභිභුයා ඉරියති, න අයමායසමා තථා පජානාති, යථා පජානෙතො දෙසො න හොති - පෙ - මොහො - කොධො - උපනාහො-මකෙඛා - පළාසො - මච්ඡරියං- පාපිකා ඉසා - පාපිකා ඉව්ජා න හොති තථා හිමං ආයසමනං පාපිකා ඉව්ජා අභිභුයා ඉරියති. තකෙඤ්ච හික්කවෙ හික්ඛුං ලොභො නාභිභුයා ඉරියති. දෙසො - මොහො - කොධො - උපනාහො - මකෙඛා - පළාසො මච්ඡරියං- පාපිකා ඉසා - පාපිකා ඉව්ජා නාභිභුයා ඉරියති. සො එවමසස වෙදිනඛෙඛා: - පෙ - තථා අයමායසමා පජානාති යථා පජානෙතො ලොභො න හොති, තථා හිමං ආයසමනං ලොභො නාභිභුයා ඉරියති, තථා යමායසමා පජානාති යථා පජානෙතො දෙසො න හොති. මොහො - පෙ - කොධො - පෙ - උපනාහො - පෙ - මකෙඛා - පෙ - පළාසො - පෙ - මච්ඡරියං - පෙ - පාපිකා ඉසා - පෙ - පාපිකා ඉව්ජා න හොති. තථා හි මං ආයසමනං පාපිකා ඉව්ජා නාභිභුයා ඉරියතිති.

මහණෙනි, ලාමක ඉව්ඡාව නොද කසිත් නොද වචසිත් ප්‍රභාතව්‍යයයි. ප්‍රඥායෙන් දැක දැක ප්‍රභාතව්‍ය යි.

මහණෙනි, පාපිකා ඉව්ඡා කවර යත්:

මහණෙනි, මෙසස්නෙහි කිසිවෙක් ශ්‍රධා නැති‍යේ ම මා සැදහැනියේයි දනිත්වයි කැමැති වෙයි. දුස්සිල වූයේ ම මා “සිල්වතැයි දනිත්ව” යි කැමැති වෙයි. අල්පග්‍රැක වූයේ ම “මා බහුග්‍රැකයි දනිත්ව”යි කැමැති වෙයි. ගණාහි ඇලුනේ ම “මා ප්‍රවිච්ඡිතයි දනිත්ව”යි කැමැති වෙයි. කුසිද වූයේ ම “මා ප්‍රාරබ්ධවීයයි දනිත්ව”යි කැමැති වෙයි. නටසිහි ඇති‍යේ ම “මා එළඹ සිටි සිහි ඇති‍යේ දනිත්ව”යි කැමැති වෙයි. අසමාහිත වූයේ ම “මා සමාහිතැයි දනිත්ව”යි කැමැති වෙයි. දුෂ්ප්‍රාඥ වූයේ ම “මා ප්‍රාඥයයි දනිත්ව”යි කැමැති වෙයි. ක්ෂිණාශ්‍රව නො වූයේ ම “මා ක්ෂිණාශ්‍රවයි දනිත්ව”යි කැමැති වෙයි. මහණෙනි, මේ පාපිකා ඉව්ඡායි කියනු ලැබේ. මහණෙනි පාපිකා ඉව්ඡාව නො ද කසිත් නො ද වචසිත් ප්‍රභාතව්‍යයි. ප්‍රඥායෙන් දැක දැක ප්‍රභාතව්‍ය යි.

මහණෙනි ඉදින් ලොභය ඒ මහණ මැඩ ගෙන වැටේ නම් ... දෙව්‍යය ... මොහය ... ක්‍රොධය ... උපනාභය ... මකඛය ... පලාසය ... මාත්සයයි ... ලාමක ච්ඡාච ... ලාමක ඉව්ඡාව දැඩගෙන වැටේ නම්, හෙ මෙසේ දහයුතු වෙයි: “යම් පරිදි දන්නාහුට ලොභය නො වේද, මේ ඇවැත් එපරිදි නොදන්නේය. එහෙයින් ම ලොභය මේ ඇවැත් මැඩගෙන සිටුනේය. යම් පරිදි දන්නාහුගේ දෙව්‍යය නො වේද, මේ ආයුෂ්මත් එපරිදි නොදන්නේය. ... මොහය ... ක්‍රොධය ... උපනාභය ... මකඛය ... පලාසය ... මාත්සයයි ... ලාමක ඉව්ඡාව ... ලාමක ඉව්ඡාව නොවේද .. එහෙයින් ම පාපිකා ඉව්ඡාව මේ ආයුෂ්මත් මැඩගෙන සිටුනේය”යි. මහණෙනි, ඉදින් ලොභය එ මහණ මැඩගෙන නො වැටේ නම්, දෙව්‍යය ... මොහය ... ක්‍රොධය ... උපනාභය ... මකඛය ... පලාසය ... මච්ඡරිය ... ලච්චි ඉසසාව ... ලච්චි ඉව්ඡාව එ මහණ මැඩගෙන නො වැටේ නම්, හෙ මෙසේ දහයුතු වෙයි: ... යම් පරිදි දන්නාහුගේ ලොභය නොවේ නම්, මේ ආයුෂ්මත් එපරිදි දන්නේය. එහෙයින් ම ලොභය මේ ආයුෂ්මත් මැඩ ගෙන නො වැටෙයි. යම් පරිදි දන්නාහුගේ දෙව්‍යය නොවේ නම්, එපරිදි මේ ආයුෂ්මත් දන්නේය. මොහය ... ක්‍රොධය ... උපනාභය ..මකඛය ... පලාසය ... මච්ඡරිය ... ලාමක ඉසසාව .. ලාමක ඉව්ඡාව නො වේ නම්, එහෙයින් ම ලාමක ඉව්ඡාව මේ ආයුෂ්මත් මැඩගෙන නො වැටෙයි.

10. 1. 3. 4

මහාචාර්ය සුතතං

එකං සමයං ආයස්මා මහාචාර්ය වෙතිසු විහරති සහජාතියං. තත්‍ර ඛො ආයස්මා මහාචාර්ය භික්ඛු ආමනෙතසි ආචාර්යො භික්ඛවොති. 'ආචාර්යො'ති ඛො තෙ භික්ඛු ආයස්මතො මහාචාර්යස්ස පච්චසොස්සං. ආයස්මා මහාචාර්ය ඵතදවොච:

ඤ්ඤාචාර්යං ආචාර්යො භික්ඛු වදමානො ජානාමිමං ධම්මං පසාමිමං ධම්මං'තති. තඤ්ඤා ආචාර්යො භික්ඛුං ලොභො අභිභුය්‍ය තිට්ඨති. දෙසො - පෙ - මොහො - පෙ - කොධො - පෙ - උපනාහො - පෙ - මකෙඛා - පෙ - පළාසො - පෙ - මච්ඡරියං - පෙ - පාපිකා ඉස්සා - පෙ - පාපිකා ඉච්ඡා අභිභුය්‍ය තිට්ඨති. සො ඵචමස්ස වෙදිතඛෙඛා: න අයමායස්මා තථා පජානාති යථා පජානතො ලොභො න භොති. තථා භිමං ආයස්මතං ලොභො අභිභුය්‍ය තිට්ඨති. න අයමායස්මා තථා පජානාති යථා පජානතො දෙසො න භොති. මොහො - පෙ - කොධො - පෙ - උපනාහො - පෙ - මකෙඛා - පෙ - පළාසො - පෙ - මච්ඡරියං - පෙ - පාපිකා ඉස්සා - පෙ - පාපිකා ඉච්ඡා න භොති. තථා භිමං ආයස්මතං පාපිකා ඉච්ඡා අභිභුය්‍ය තිට්ඨති.

භාවනාචාර්යං ආචාර්යො භික්ඛු වදමානො භාවිතකායොමභි භාවිතසිලො භාවිතච්ඤ්ඤා භාවිතපඤ්ඤාති. තඤ්ඤා ආචාර්යො භික්ඛුං ලොභො අභිභුය්‍ය තිට්ඨති. දෙසො - පෙ - මොහො - පෙ - කොධො - පෙ - උපනාහො - පෙ - මකෙඛා - පෙ - පළාසො - මච්ඡරියං - පෙ - පාපිකා ඉස්සා - පෙ - පාපිකා ඉච්ඡා අභිභුය්‍ය තිට්ඨති. සො ඵචමස්ස වෙදිතඛෙඛා: න අයමායස්මා තථා පජානාති, යථා පජානතො ලොභො න භොති. තථා භිමං ආයස්මතං ලොභො අභිභුය්‍ය තිට්ඨති. න අයමායස්මා තථා පජානාති, යථා පජානතො දෙසො න භොති. මොහො - පෙ - කොධො - පෙ - උපනාහො - පෙ - මකෙඛා - පෙ - පළාසො - පෙ - මච්ඡරියං - පෙ - පාපිකා ඉස්සා - පෙ - පාපිකා ඉච්ඡා න භොති. තථා භිමං ආයස්මතං පාපිකා ඉච්ඡා අභිභුය්‍ය තිට්ඨති.

10. 1. 3. 4

මහාවුදු සූත්‍රය

එක් සමයෙකි ආයුෂ්මත් මහාවුදු තෙරණුවෝ වෙති ජනපදයෙහි වූ සහජාති යෙහි වාස කරන්නාහ. එකල්හි ආයුෂ්මත් මහාවුදු තෙරණුවෝ 'ඇවැත් මහණෙනි' යි හිඤ්ඤන් ඇමතුහ. 'ඇවැත්නි' යි ඒ හික්ෂුහු ආයුෂ්මත් මහාවුදු තෙරුන්ට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ආයුෂ්මත් මහාවුදු තෙරණුවෝ තෙල කීහ.

ඇවැත්නි, මහණ "මේ දහම් දන්මි, මේ දහම් දක්මි යි ඥානවාදය කියන්නේ වේ ද, ඇවැත්නි, ඉදින් ලොභය එ මහණ මැඩ ගෙන සිටුනේ නම්, දොෂය ... මොහය ... ක්‍රොධය ... උපනාහය ... මකනය ... පළාසය ... මච්ඡරිය ... පාපෙෂ්ඨාය ... පාපෙච්ඡාය මැඩ ගෙන සිටුනේ නම්, ඒ මහණ මෙසේ දතයුතු වෙයි: මේ ආයුෂ්මත් යම් පරිද්දෙකින් දන්නාහට ලොභයෙක් නොවේ ද, එ පරිදි නො දන්නේ ය. එසේ මැයි ලොභය මේ ආයුෂ්මත්හු මැඩ ගෙන සිටුනේ ය. මේ ආයුෂ්මත් යම් පරිදි දන්නාහට දොෂය නො වේ ද එපරිදි නොදන්නේ ය. මොහය ... ක්‍රොධය ... උපනාහය ... මකනය ... පළාසය ... මච්ඡරිය ... පාපෙෂ්ඨාය ... පාපෙච්ඡාය නො වේ ද, එ පරිදි නො දන්නේ ය. එසේමය, පාපෙච්ඡාව මේ ආයුෂ්මත්හු මැඩ ගෙන සිටුනේ ය.

ඇවැත්නි, මහණ "භාවිකකාය ඇතියෙමි, භාවිකශීල ඇතියෙමි, භාවිත විකත ඇතියෙමි, භාවිත ප්‍රඥා ඇතියෙමි" යි භාවනා වාදය කියන්නේ වේ ද, ඇවැත්නි, ඉදින් ලොභය ඒ මහණ මැඩ ගෙන සිටුනේ නම්, දොෂය ... මොහය ... ක්‍රොධය ... උපනාහය ... මකනය ... පළාසය ... මච්ඡරිය ... පාපෙෂ්ඨාය ... පාපෙච්ඡාය මැඩ ගෙන සිටුනේ නම්, ඒ මහණ මෙසේ දතයුතු වෙයි: "මේ ආයුෂ්මත් යම් පරිදි දන්නාහට ලොභය නො වේ ද, එ පරිදි නො දන්නේ ය. එසේ මැයි, ලොභය මේ ආයුෂ්මත්හු මැඩ ගෙන සිටුනේ ය. මේ ආයුෂ්මත් යම් පරිදි දන්නාහට දොෂය නො වේ ද, එ පරිදි නොදන්නේ ය. මොහය ... ක්‍රොධය ... උපනාහය ... මකනය ... පළාසය ... මච්ඡරිය ... පාපෙෂ්ඨාය, ... පාපෙච්ඡාය නො වේ ද, එ පරිදි නො දන්නේ ය. එසේ ම ය. පාපෙච්ඡාව මේ ආයුෂ්මත්හු මැඩ ගෙන සිටුනේ ය.

ඤාණවාදකඤ්ච ආවුසො භික්ඛු වදමානො භාවනාවාදකඤ්ච ජානාමීමං ධම්මං පසාමීමං ධම්මං. භාවිතකායොමභි භාවිතසීලො භාවිතවිකේතො භාවිතපඤ්ඤානි. තඤ්ඤච ආවුසො භික්ඛුං ලොභො අභිභුයා නිට්ඨන්ති. දෙසො - පෙ - මොහො - පෙ - කොධො - පෙ - උපනාහො - පෙ - මකේඛා - පෙ - පළාසො - පෙ - මච්ඡරියං - පෙ - පාපිකා ඉසා - පෙ - පාපිකා ඉච්ඡා අභිභුයා නිට්ඨන්ති. සො එවමස්ස වේදිතඛේධා: “න අයමායස්මා තථා පජානාති යථා පජානතො ලොභො න හොති. තථා භීමං ආයස්මිනං ලොභො අභිභුයා නිට්ඨන්ති. න අයමායස්මා තථා පජානාති යථා පජානතො දෙසො න හොති - මොහො - පෙ - කොධො - පෙ - උපනාහො - පෙ - මකේඛා - පෙ - පළාසො - පෙ - මච්ඡරියං - පෙ - පාපිකා ඉසා - පෙ - පාපිකා ඉච්ඡා න හොති. තථා භීමං ආයස්මිනං පාපිකා ඉච්ඡා අභිභුයා නිට්ඨන්ති.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරියො දළිඤ්ඤව සමානො අඛඨවාදං වදෙය්‍ය, අධනොව සමානො ධනවාදං වදෙය්‍ය, අහොගවාච සමානො හොගවාදං වදෙය්‍ය. සො කිසිඤ්චිදෙව ධන කරුණියෙ සමුප්පනෙනා න සකතුණෙය්‍ය උපනිහතතුං¹ ධනං වා ධක්ඤං වා රජතං වා ජාතරූපං වා. තමෙන එවං ජානෙය්‍ය: දළිඤ්ඤව අයමායස්මා සමානො අඛඨවාදං වදෙති, අධනොව අයමායස්මා සමානො ධනවාදං වදෙති, අහොගවාච අයමායස්මා සමානො හොගවාදං වදෙති. තං කිසස හෙතු: තථා හි අයමායස්මා කිසිඤ්චිදෙව ධනකරුණියෙ සමුප්පනෙන න සකේකාති උපනිහතතුං ධනං වා ධක්ඤං වා රජතං වා ජාතරූපං වාති.

එවමෙව ඛො ආවුසො ඤාණවාදකඤ්ච භික්ඛු වදමානො භාවනාවාදකඤ්ච ජානාමීමං ධම්මං පසාමීමං ධම්මං, භාවිතකායොමභි භාවිතසීලො භාවිත විකේතො භාවිතපඤ්ඤානි. තඤ්ඤච ආවුසො භික්ඛුං ලොභො අභිභුයා නිට්ඨන්ති, දෙසො - පෙ - මොහො - පෙ - කොධො - පෙ - උපනාහො - පෙ - මකේඛා - පෙ - පළාසො - පෙ - මච්ඡරියං - පාපිකා ඉසා - පෙ - පාපිකා ඉච්ඡා අභිභුයා නිට්ඨන්ති. සො එවමස්ස වේදිතඛේධා: “න අයමායස්මා තථා පජානාති යථා පජානතො ලොභො න හොති. තථා භීමං ආයස්මිනං ලොභො අභිභුයා නිට්ඨන්ති. න අයමායස්මා තථා පජානාති යථා පජානතො දෙසො න හොති - මොහො - පෙ - කොධො - පෙ - උපනාහො - පෙ - මකේඛා - පෙ - පළාසො - පෙ - මච්ඡරියං - පෙ - පාපිකා ඉසා - පෙ - පාපිකා ඉච්ඡා න හොති. තථා භීමං ආයස්මිනං පාපිකා ඉච්ඡා අභිභුයා නිට්ඨන්ති.

1. උපනිහතතුං - සිඹු. උපනිහාතුං - මජ්ඣ.

ආවුත්ති, මහණ “මේ දහම් දන්මි, මේ දහම් දක්මි, භාවිතකාය ඇතියෙමි භාවිතශීල ඇතියෙමි භාවිතවික්ක ඇතියෙමි භාවිතප්‍රඥා ඇතියෙමි”යි ඥානවාදය හා භාවනා වාදය හා කියන්නේ වේ ද, ආවුත්ති, ඉදින් ලොභය ඒ මහණ මැඩ ගෙන සිටුනේ නම් දෙව්ගය ... මොහය ... ක්‍රොධය ... උපනාහය ... මක්ඛය ... පළාසය ... මච්ඡරිය ... පාපෙඡ්ඡාය ... පාපෙච්ඡාය මැඩ ගෙන සිටුනේ නම්, ඒ මහණ මෙසේ දහ යුතු වෙයි: මේ ආයුෂ්මත් යම් පරිදි දන්නාහට ලොභය නො වේ ද, එ පරිදි නො දන්නේ ය. එසේමය, ලොභය මේ ආයුෂ්මත්හු මැඩ ගෙන සිටුනේය, මේ ආයුෂ්මත් යම් පරිදි දන්නාහට දෙව්ගය නො වේ ද එ පරිදි නො දන්නේ ය. මොහය ... ක්‍රොධය ... උපනාහය... මක්ඛය... පළාසය... මච්ඡරිය ... පාපෙඡ්ඡාය ... පාපෙච්ඡාය නො වේ ද, එ පරිදි නො දන්නේ ය, එසේමය පාපෙච්ඡාව මේ ආයුෂ්මත්හු මැඩ ගෙන සිටුනේ ය.

ආවුත්ති, යම්සේ පුරුෂයෙක් දිළිඳු වූයේ ම ආභ්‍යාවාදය කියන්නේ වේ ද, නිර්ධන වූයේ ම ධනවාදය කියන්නේ වේ ද, හොඟ රහිත වූයේ ම හොඟවාදය කියන්නේ වේ ද, හේ යම් ධනකරණී ඇතිවත් ම ධනය වේවයි, ධාන්‍යය වේවයි, රජත වේවයි, කනක වේවයි, එළවන්නට නො හැකි වන්නේ ය. “මේ ආයුෂ්මත් දිළිඳු වූයේ ම ආභ්‍යාවාදය කියයි, මේ ආයුෂ්මත් නිර්ධන වූයේ ම ධනවාදය කියයි, මේ ආයුෂ්මත් හොඟ නැතිසේ ම හොඟවාදය කියා ය”යි තුලුන් මෙසේ හඳුනා ගන්නේ ය. එ කවර හෙයින් යත්: මේ ආයුෂ්මත් යම් ම ධනකරණී ඇතිවත් ධන වේවයි ධාන්‍ය වේවයි රජත වේවයි කනක වේවයි එළවන්නට නො හැකි වන්නේ ය. ද එහෙයිනි.

ආවුත්ති, එසෙයින් ම “මේ දහම් දන්මි, මේ දහම් දක්මි, භාවිතකාය යෙමි, භාවිතශීලයෙමි, භාවිතවික්කයෙමි, භාවිතප්‍රඥයෙමි”යි මහණ ඥානවාදය හා භාවනා වාදය හා කියන්නේ වේ ද, ආවුත්ති, ඉදින් ලොභය ඒ මහණ මැඩගෙන සිටුනේ නම්, දෙව්ගය-මොහය-ක්‍රොධය-උපනාහය-මක්ඛය-පළාසය-මච්ඡරිය - පාපෙඡ්ඡාය - පාපෙච්ඡාය මැඩ ගෙන සිටුනේ නම්, ඒ මහණ මෙසේ දහයුතු වෙයි. “මේ ආයුෂ්මත් යම් පරිදි දන්නාහට ලොභය නො වේ ද, එපරිදි නො දන්නේ ය”යි. එසේ ම ය, ලොභය මේ ආයුෂ්මත්හු මැඩ ගෙන සිටුනේ ය, මේ ආයුෂ්මත් යම්පරිදි දන්නාහට දෙව්ගය නො වේ ද, එපරිදි නො දන්නේ ය. මොහය-ක්‍රොධය-උපනාහය-මක්ඛය-පළාසය-මච්ඡරිය - පාපෙඡ්ඡාය - පාපෙච්ඡාය නො වේ ද එපරිදි නො දන්නේය. එසේ ම පාපෙච්ඡාව මේ ආයුෂ්මත්හු මැඩ ගෙන සිටුනේ ය.

ඤ්ඤාචාර්යො ආචාර්යො භික්ඛු වදාමානො ජානාමිමං ධම්මං පසසාමිමං ධම්මනති. තඤ්ඤා ආචාර්යො භික්ඛුං ලොභො නාභිභුය්‍ය නිට්ඨති - දෙසො - පෙ - මොහො - පෙ - කොධො - පෙ - උපනාහො - පෙ - මකෙඛා - පෙ - පළාසො - පෙ - මච්ඡරියං - පෙ - පාපිකා ඉසා - පෙ - පාපිකා ඉච්ඡා නාභිභුය්‍ය නිට්ඨති. සො ඵවමසා වෙදිතඤ්ඤා: තථා අයමායසමා පජානාති යථා පජානතො ලොභො න හොති. තථා භිමං ආයසමනං ලොභො නාභිභුය්‍ය නිට්ඨති. තථා අයමායසමා පජානාති යථා පජානතො දෙසො න හොති. මොහො - පෙ - කොධො - පෙ - උපනාහො - පෙ - මකෙඛා - පෙ - පළාසො - පෙ - මච්ඡරියං - පෙ - පාපිකා ඉසා - පෙ - පාපිකා ඉච්ඡා න හොති. තථා භිමං ආයසමනං පාපිකා ඉච්ඡා නාභිභුය්‍ය නිට්ඨති.

භාවනාවාදො ආචාර්යො භික්ඛු වදාමානො භාවිතකායොමභි භාවිත සීලො භාවිතවිතො භාවිතපඤ්ඤාති, තඤ්ඤා ආචාර්යො භික්ඛුං ලොභො නාභිභුය්‍ය නිට්ඨති. දෙසො - පෙ - මොහො - පෙ - කොධො - පෙ - උපනාහො - පෙ - මකෙඛා - පෙ - පළාසො - පෙ - මච්ඡරියං - පෙ - පාපිකා ඉසා - පෙ - පාපිකා ඉච්ඡා නාභිභුය්‍ය නිට්ඨති. සො ඵවමසා වෙදිතඤ්ඤා: තථා අයමායසමා පජානාති යථා පජානතො ලොභො න හොති. තථා භිමං ආයසමනං ලොභො නාභිභුය්‍ය නිට්ඨති. තථා අයමායසමා පජානාති යථා පජානතො දෙසො න හොති - මොහො - පෙ - කොධො - පෙ - උපනාහො - පෙ - මකෙඛා - පෙ - පළාසො - පෙ - මච්ඡරියං - පෙ - පාපිකා ඉසා - පෙ - පාපිකා ඉච්ඡා න හොති. තථා භිමං ආයසමනං පාපිකා ඉච්ඡා නාභිභුය්‍ය නිට්ඨති.

ඤ්ඤාචාර්යො ආචාර්යො භික්ඛු වදාමානො භාවනාවාදකො ජානාමිමං ධම්මං පසසාමිමං ධම්මං, භාවිතකායොමභි භාවිතසීලො භාවිතවිතො භාවිතපඤ්ඤාති. තඤ්ඤා ආචාර්යො භික්ඛුං ලොභො නාභිභුය්‍ය නිට්ඨති. දෙසො - පෙ - මොහො - පෙ - කොධො - පෙ - උපනාහො - මකෙඛා - පෙ - පළාසො - පෙ - මච්ඡරියං - පෙ - පාපිකා ඉසා - පෙ - පාපිකා ඉච්ඡා නාභිභුය්‍ය නිට්ඨති. සො ඵවමසා වෙදිතඤ්ඤා: තථා අයමායසමා පජානාති යථා පජානතො ලොභො න හොති. තථා භිමං ආයසමනං ලොභො නාභිභුය්‍ය නිට්ඨති. තථා අයමායසමා පජානාති යථා පජානතො දෙසො න හොති. මොහො - පෙ - කොධො - පෙ - උපනාහො - පෙ - මකෙඛා - පෙ - පළාසො - පෙ - මච්ඡරියං - පෙ - පාපිකා ඉසා - පෙ - පාපිකා ඉච්ඡා න හොති. තථා භිමං ආයසමනං පාපිකා ඉච්ඡා නාභිභුය්‍ය නිට්ඨති.

ආචාරිනි, මහණ “මේ දහම් දන්මි, මේ දහම් දක්මි”යි ඥානවාදය කියන්නේ වේද, ආචාරිනි, ඉදින් ලොභය ඒ මහණ මැඩ ගෙන නො සිටුවේ නම්, -පෙ- දෙවසය-මොහය-ක්‍රොධය-උපනාහය-මක්ඛය-පළාසය-මච්ඡරිය-පාපෙෂ්ඨාය-පාපෙච්ඡාය මැඩ ගෙන නො සිටුවේ නම්, ඒ මහණ මෙසේ දකුණු වෙයි: මේ ආයුෂ්මත් යම් පරිදි දන්නාක්භට ලොභය නොවේ නම්, එපරිදි දන්නේ ය, එසේ ම ය, ලොභය මේ ආයුෂ්මත්හු මැඩ ගෙන නො සිටුවේ ය, මේ ආයුෂ්මත් යම් පරිදි දන්නාක්භට එපරිදි දන්නේ ය. මොහය-ක්‍රොධය-උපනාහය-මක්ඛය-පළාසය-මච්ඡරිය-පාපෙෂ්ඨාය-පාපෙච්ඡාය නො වේ නම් එපරිදි දන්නේ ය, එසේ ම ය, පාපෙච්ඡාව මේ ආයුෂ්මත්හු මැඩ ගෙන නො සිටුවේ ය.

ආචාරිනි, මහණ භාවිතකායයෙහි, භාවිතශීලයෙහි, භාවිතප්‍රඥයෙහි යි භාවනාවාදය කියන්නේ වේද, ආචාරිනි, ඉදින් ලොභය එ මහණ මැඩ ගෙන නො සිටුවේ නම්, දෙවසය-මොහය-ක්‍රොධය-උපනාහය-මක්ඛය-පළාසය-මච්ඡරිය-පාපෙෂ්ඨාය-පාපෙච්ඡාය මැඩගෙන නො සිටුවේ නම්, ඒ මහණ මෙසේ දකුණු වෙයි. “මේ ආයුෂ්මත් යම් පරිදි දන්නාක්භට ලොභය නොවේ නම් එපරිදි දන්නේ ය. එසේ ම ය ලොභය මේ ආයුෂ්මත්හු මැඩගෙන නො සිටුවේ ය, මේ ආයුෂ්මත් යම් පරිදි දන්නාක්භට දෙවසය නො වේ නම් එපරිදි දන්නේ ය, මොහය-ක්‍රොධය-උපනාහය-මක්ඛය-පළාසය-මච්ඡරිය-පාපෙෂ්ඨාය-පාපෙච්ඡාය නො වේ නම් එපරිදි දන්නේ ය. එසේ ම ය, පාපෙච්ඡාව මේ ආයුෂ්මත්හු මැඩගෙන නො සිටුවේ ය.

ආචාරිනි, මහණ “මේ දහම් දන්මි, මේ දහම් දක්මි භාවිතකායයෙහි, භාවිතශීලයෙහි, භාවිතවිතකයෙහි, භාවිතප්‍රඥායෙහි යි ඥානවාදය හා භාවනාවාදය හා කියන්නේ වේද, ආචාරිනි, ඉදින් ලොභය එ මහණ මැඩ ගෙන නො සිටුවේ නම්, දෙවසය-මොහය-ක්‍රොධය-උපනාහය-මක්ඛය-පළාසය-මච්ඡරිය-පාපෙෂ්ඨාය-පාපෙච්ඡාය මැඩ ගෙන නො සිටුවේ නම් ඒ මහණ මෙසේ දකුණු වෙයි: “මේ ආයුෂ්මත් යම් පරිදි දන්නාක්භට ලොභය නො වේ නම් එපරිදි දන්නේ ය. එසේ ම ය, ලොභය මේ ආයුෂ්මත්හු මැඩ ගෙන නො සිටුවේ ය. මේ ආයුෂ්මත් යම් පරිදි දන්නාක්භට දෙවසය නො වේ නම් එපරිදි දන්නේ ය. මොහය-ක්‍රොධය-උපනාහය-මක්ඛය-පළාසය-මච්ඡරිය-පාපෙෂ්ඨාය-පාපෙච්ඡාය නො වේ නම්, එපරිදි දන්නේ ය. එසේ ම ය, පාපෙච්ඡාව මේ ආයුෂ්මත්හු මැඩ ගෙන නො සිටුවේ ය.

සෙය්‍යථාපි ආච්චසො පුරිසො අඛෙඨාච සමානො අඛිඨවාදං වදෙය්‍ය,
 ධනවාච සමානො ධනවාදං වදෙය්‍ය, භොගවාච සමානො භොගවාදං
 වදෙය්‍ය, සො කිසඨිඤ්චිදෙව ධනකරඨිඨෙය සමුප්පනො සකකුණෙය්‍ය උප-
 නිහනතුං ධනං වා ධඤ්ඤං වා රජතං වා ජාතරූපං වා. තමෙන ඵචි-
 ජානෙය්‍යුං: “අඛෙඨාච අයමායසමා සමානො අඛිඨවාදං වදෙති, ධනවාච
 අයමායසමා සමානො ධනවාදං වදෙති, භොගවාච අයමායසමා සමානො
 භොගවාදං වදෙති. තං කිසසු හෙනු: තථාහි අයමායසමා කිසඨිඤ්චි දෙව ධන
 කරඨිඨෙය සමුප්පනො සකෙකාති උප නිහනතුං ධනං වා ධඤ්ඤං වා රජතං
 වා ජාතරූපං වා”ති.

ඵචමෙව ඛො ආච්චසො ඤ්ඤවාදඤ්ච භික්ඛු වදමානො භාවි-
 නාවාදඤ්ච ජානාමිමං ධම්මං පසාමිමං ධම්මං, භාවිතකායොමහි භාවිත
 සීලො භාවිතචිකො භාවිතපඤ්ඤාති. තඤ්ඤො ආච්චසො භික්ඛු ලොභො
 නාහිභුය්‍ය තිට්ඨති - දෙසො - පෙ - මොහො - පෙ - කොධො - පෙ - උප
 නාහො - පෙ - මකෙධා - පෙ - පළාසො - පෙ - මච්ඡරියං - පෙ - පාපිකා
 ඉසා - පෙ - පාපිකා ඉච්ඡා නාහිභුය්‍ය තිට්ඨති. සො ඵචමසු වෙදිතඛො:
 තථා අයමායසමා පජානාති යථා පජානතො ලොභො න හොති, තථාහි මං
 ආයසමනං ලොභො නාහිභුය්‍ය තිට්ඨති. තථා යමායසමා පජානාති යථා
 පජානතො දෙසො න හොති. මොහො - පෙ - කොධො - පෙ - උප
 නාහො - පෙ - මකෙධා - පෙ - පළාසො - පෙ - මච්ඡරියං - පෙ - පාපිකා
 ඉසා - පෙ - පාපිකා ඉච්ඡා න හොති. තථා හිමං ආයසමනං පාපිකා
 ඉච්ඡා නාහිභුය්‍ය තිට්ඨතිති.

10. 1. 3. 5

කසිණ සුත්තං

දස ඉමාහි භික්ඛවෙ කසිණායතනාහි, කතමාහි දස: පඨවිකසිණ-
 මෙකො සඤ්ජානාති උද්ධං අධො තිරියං අද්ධං අප්පමාණං. ආපොකසිණ
 මෙකො සඤ්ජානාති - පෙ - තෙජොකසිණ මෙකො සඤ්ජානාති - පෙ -
 වායොකසිණ මෙකො සඤ්ජානාති - පෙ - නිලකසිණ මෙකො සඤ්ජානාති
 - පෙ - පීතකසිණමෙකො සඤ්ජානාති - පෙ - ලොභිතකසිණ මෙකො
 සඤ්ජානාති - පෙ - ඔදුතකසිණමෙකො සඤ්ජානාති - පෙ - ආකාස
 කසිණ මෙකො සඤ්ජානාති - පෙ - වීඤ්ඤාණ කසිණ මෙකො සඤ්ජානාති
 උද්ධං අධො තිරියං අද්ධං අප්පමාණං. ඉමාහි ඛො භික්ඛවෙ දස
 කසිණායතනාහිති.

ආචාරිකී, යම් පරිදි පුරුෂයෙක් ආසාද වූයේ ම ආසාදවාදය කියන්නේ වේ ද, ධනවත් වූයේ ම ධනවාදය කියන්නේ වේ ද, භොගවත් වූයේ ම භොගවාදය කියන්නේ වේ ද, හේ යම් ම ධනකරණී ආකීවත් ධන වේවයි, ධාන්‍ය වේවයි, රජන වේවයි, කනක වේවයි එළවන්නට හැකි වන්නේ වේ ද, “මේ ආයුෂ්මත් ආසාද වූයේ ම ආසාදවාද කියන්නේ ය, මේ ආයුෂ්මත් ධනවත් වූයේ ම ධනවාද කියන්නේ ය, මේ ආයුෂ්මත් භොගවත් වූයේ ම භොගවාද කියන්නේ යයි මෙසේ තුලුන් හඳුනා ගන්නේ ය. එ කවර භෙයින යත්: එසේ ම ය, මේ ආයුෂ්මත් යම් ම ධන කරණී ආකීවත් ම ධන වේවයි ධාන්‍ය වේවයි රජන වේවයි, කනක වේවයි එළවන්නට හැකිවන්නේ ය.

ආචාරිකී, එසෙයින් ම මහණ ‘මේ දහම් දන්මී. මේ දහම් දක්මී, භාවිතකායයෙමී, භාවිතශීලයෙමී, භාවිතවිඤ්ඤායෙමී, භාවිත-ප්‍රාඥයෙමී’යි දැනවාද හා භාවිතවාද හා කියන්නේ වේ ද, ආචාරිකී, ඉදින් ලොභය ඒ මහණ මැඩගෙන නො සිටුනේ නම්, දොෂය-මොහය-ක්‍රොධය-උපතාහය-මකකය-පළාසය-මච්ඡරිය-පාපෙෂ්ඨාය - පාපෙච්ඡාය මැඩගෙන නො සිටුනේ නම් හේ මෙසේ දහයුතු වෙයි: මේ ආයුෂ්මත් යම් පරිදි දන්නාක්හට ලොභය නො වේ ද එසේ දන්නේය, එසේ ම ය, ලොභය මේ ආයුෂ්මත්හු මැඩගෙන නො සිටුනේ ය. මේ ආයුෂ්මත් යම් පරිදි දන්නාක්හට දොෂය නො වේ ද එසේ දන්නේ ය මොහය-ක්‍රොධය-උපතාහය-මකකය-පළාසය-මච්ඡරිය - පාපෙෂ්ඨාය - පාපෙච්ඡාය නො වේ නම්, එසේ දන්නේ ය. එසේ ම ය, පාපෙච්ඡාව මේ ආයුෂ්මත්හු මැඩ ගෙන නො සිටුනේ යයි.

10. 1. 3. 5

කසිණ සූත්‍රය

මහණෙනි, මේ කසිණායතනයෝ දස දෙනෙකි, කවර දස දෙනෙක යත්: කිසිවෙක් ගගනකලාහිමුඛ වූ, භූමිකලාහිමුඛ වූ නියඹගතන වූ අනන්‍ය වූ ප්‍රමාණ රහිත වූ පඨවිකසිණායතනය දන්නේ ය. කිසිවෙක් ආපොකසිණායතනය දන්නේ ය; ... කිසිවෙක් තෙජොකසිණායතනය දන්නේ ය ... කිසිවෙක් වායොකසිණායතන ය දන්නේ ය ... කිසිවෙක් නීලකසිණායතනය දන්නේ ය ... කිසිවෙක් පීතකසිණායතනය දන්නේ ය ... කිසිවෙක් ශ්‍රීලොහිත කසිණායතනය දන්නේ ය ... කිසිවෙක් ඔදන කසිණායතනය දන්නේ ය ... කිසිවෙක් ගගනකලගත වූ භූමි කලගත වූ නියඹගත වූ අනන්‍ය වූ ප්‍රමාණ රහිත වූ විඤ්ඤාණ කසිණායතනය දන්නේ යයි. මහණෙනි, මේ දසකසිණායතන යි.

10. 1. 3. 6

කාලී සුඛතං

එකං සමයං ආයඝමා මහාකවචානො අවනතීසු විහරති කුරරසරෙ පවතෙත පබ්බතෙ. අඵ ඛො කාලී උපාසිකා කුරරසරිකා යෙනායඝමා මහාකවචානො තෙනුපසංකමී. උපසංකමීනා ආයඝමනා මහාකවචානා අභිවාදෙතා එකමනනං භිසිදි. එකමනනං භිසිනනා ඛො කාලී උපාසිකා කුරරසරිකා ආයඝමනා මහාකවචානං එතදවොච:

චුතමීදං භනෙන භගවතා කුමාරි පඤ්ඤසු:

1. “අඤ්ඤ පතතිං භදයසස සන්තීං
 ජෙකානා සෙනං පියසාතරුපං
 එකොභං ක්කායං සුඛමනුඛොධිං
 තඝමා ජනෙන කරොමී සතඛිං²
 සකඛිං³ න සමපජ්ජති කෙනචි මෙ’ති.

ඉමසස නු ඛො භනෙන භගවතා සබ්බිතෙතන භාසිත සස කඵං වීඤ්ඤාචරන අඤ්ඤා දච්චිඤ්ඤාති?

පඤ්ඤකසිඤ්ඤසමාපතතිපරමා ඛො භගිනි එකෙ සමඤ්ඤාභමඤ්ඤා අඤ්ඤාභිභිඤ්ඤකෙතසු⁴. යාවතා ඛො භගිනි පඤ්ඤි කසිඤ්ඤසමාපතති පරමතා, තදභිඤ්ඤසි භගවා. තදභිඤ්ඤස භගවා ආදිමදදස,⁵ ආදිනවමදදස, භිසසරඤ්ඤ මදදස, මඤ්ඤාමඤ්ඤඤ්ඤදසසනමදදස, තසස ආදි දසසනහෙතු⁶ ආදිනව දසසනහෙතු භිසසරඤ්ඤදසසනහෙතු මඤ්ඤාමඤ්ඤඤ්ඤදසසනහෙතු අඤ්ඤා සතති, භදයසස සනතී විදිතා හොති.

ආපොකසිඤ්ඤසමාපතති පරමා ඛො භගිනි - පෙ - තෙජොකසිඤ්ඤ සමාපතති පරමා ඛො භගිනි - පෙ - වායොකසිඤ්ඤසමාපතති පරමා ඛො භගිනි - පෙ - නිලකසිඤ්ඤසමාපතති පරමා ඛො භගිනි - පෙ - ඕතකසිඤ්ඤ සමාපතති පරමා ඛො භගිනි - පෙ -

1. තසමා ජනෙන - මජ්ඣං.	4. අඤ්ඤාභි අභි නිබ්බතෙතසු. මජ්ඣං.
2. සඛිං මජ්ඣං.	5. අසසාදමදදස - මජ්ඣං.
3. සඛි මජ්ඣං.	6. අසසාද දසසනහෙතු - මජ්ඣං.

10. 1. 3. 6

කාලී සූත්‍රය

එක් සමයෙක්හි ආයුෂ්මත් මහාකවචාන තෙරණුවෝ අවන්ති ජනපදයෙහි කුරරසර සමීපයෙහි වූ පවකන පව්වෙහි වාසය කරන්. එකල්හි කුරරසර වැසි කාලී උපාසිකා ආයුෂ්මත් මහාකවචාන තෙරුන් වෙත එළඹියා. එළඹ ආයුෂ්මත් මහාකවචාන තෙරුන් වැද එකන්පස් ව හුනු. එකන්පස් ව හුන් කුරරසර වැසි කාලී උපාසිකා ආයුෂ්මත් මහාකවචාන තෙරුන්ට තෙල සැලකළා:

වහන්ස, (මාරදුභිතා) කුමාරි ප්‍රශ්නයන්හිදී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මෙය වදරණ ලදී:

1. “ප්‍රිය සචභාව ඇත්තාවූද සාක සචරූප ඇත්තාවූ දකෙලෙස් මරයෙන් දිනා මම එකාකී වූයෙමි ධ්‍යාන කරමින් (අර්හත නැමැති) අතී ප්‍රාජ්නිය ඇති හෘදයාගේ ශාන්තිය වූ සුඛය සාක්‍ෂාත් කෙළෙමි. එහෙයින් ජනයා සමග ධර්මසාක්ෂිතාවයක් නො කරමි, කිසිවකු හා මාගේ සාක්ෂි ධර්මයක් නො සැපයේ” යි.

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් දෙසන ලද කෙල භාෂිතයාගේ අථීය කියෙයින් විතර විසින් දැක්ක යුතුද? යි.

බුහුන, ඇතැම් මහණබමුණෝ “අතීයෝ පෘථිවිකාන්සනය පරම කොට ඇතියහ” යි (එදහන) කීපදවුහ. බුහුන, පයවී කසිණසමාපතනියගේ යම් පමණ වූ උත්තමත්‍යයෙක් වේ නම් භාග්‍යවත්හු එය අභිඤ ප්‍රඤයෙන් දත්හ, එය අභිඤ ප්‍රඤයෙන් දන භාග්‍යවත්හු එහි ආදිය (සමුදය සත්‍යය) දුටහ, එහි ආදීනව (දූඛසත්‍යය) දුටහ, එහි ක්‍රියාපණය (නිරොධ සත්‍යය) දුටහ. මාඛාමාච්ඤානදභිතය (මාච්චසත්‍යය) දුටහ. ඔහුගේ ආදිදභිතහෙතුයෙන් ආදීනවදභිත හෙතුයෙන් ක්‍රියාපණ දභිත හෙතුයෙන් මාඛාමාච්ඤානදභිත හෙතුයෙන් (අර්හත සංඛ්‍යාත) අතී ප්‍රාජ්නිය, හෘදය ශාන්තිය දන්තාලද වෙයි.

බුහුන, ඇතැම් මහණබමුණෝ අතීයෝ ආපොකසිණසමාපතනිය පරම කොට ඇතියහයි ... බුහුණ, තෙජොකසිණසමාපතනිය පරම කොට ඇතියහ යි ... බුහුන, වායොකසිණසමාපතනිය පරම කොට ඇතියහයි ... බුහුන, නිලකසිණසමාපතනිය පරම කොට ඇතියහයි ... බුහුන, ජීවකසිණ සමාපතනිය පරම කොට ඇතියහයි ...

ලොහිතකසිණසමාපතතිපරමා ඛො හගිනී - පෙ - ඔදනකසිණ සමාපතති පරමා ඛො හගිනී - පෙ - ආකාසකසිණසමාපතතිපරමා ඛො හගිනී - පෙ - විඤ්ඤාණකසිණසමාපතතිපරමා ඛො හගිනී, එකෙ සමණ්ත්‍රාහමණා අත්ථාහිනිඛතොසුං. යාවතා ඛො හගිනී, විඤ්ඤාණ කසිණසමාපතතිපරමනා, තදභිඤ්ඤාසි හගවා. තදභිඤ්ඤාස හගවා ආදිමදදස, ආදිනවමදදස, නියසරණමදදස, මඟ්‍යාමඟ්‍යඤ්ඤාණදසස නමදදස, තසස ආදිදසසනහෙතු ආදිනවදසසනහෙතු නියසරණදසසන හෙතු මඟ්‍යාමඟ්‍යඤ්ඤාණදසසනහෙතු අත්ථසස පතති හදයසස සග්ඨී විදිතා හොති.

ඉති ඛො හගිනී යත්තං චුත්තං හගවතා කුමාරි පඤ්ඤාසු:

- 2. අත්ථසස පතතිං හදයසස සග්ඨීං
- ඡෙත්තාන සෙනං පිය සාතරුපං
- එකොභං ක්කියං සුඛමනුඛොධිං
- තසමා ජනෙ න කරොමී සකඛිං
- සකඛී න සමපජ්ජති කෙනවී ඡෙති.

ඉමසස ඛො හගිනී, හගවතා සඛිඛිතොන භාසිතසස එවං විජාරෙන අත්ථො දදංඛෙඛාති.

10. 1. 3. 7

පඨම මහාපඤ්ඤා සුත්තං

එකංසමයංහගවා සාවතීයං විහරති ඡෙත්තවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකසස ආරාමෙ, අථ ඛො සම්භුලා භික්ඛු පුඛ්ඛනභ සමයං නිවාසෙත්තො පත්තවිචර මාදය සාවතීයං පිණ්ඩාය පවිසිංසු. අථ ඛො තෙසං භික්ඛුනං එතදහොසි:

“අනිපපගො ඛො තාව සාවතීයං පිණ්ඩාය වරිතුං, යනනුන මයං යෙන අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිඛොජ්ජානං ආරාමො තෙනුපසඛක මෙයඤාමා”ති.

අථ ඛො තෙ භික්ඛු යෙන අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිඛොජ්ජානං ආරාමො තෙනුපසංකමිංසු. උපසංකමිත්වා තෙහි අඤ්ඤාතිත්ථියෙහි පරිඛොජ්ජෙහි සඤ්ඤා සමමොදිංසු, සමමොදනීයං කථං සාරාණීයං විනිසාරෙත්තො එකමනං ගාමිදිංසු. එකමනං නිසිනොන ඛො තෙ භික්ඛු තෙ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිඛොජ්ජා එතදචොචු.

බුහුන, ලොභිතකසිණ සමාපතනිය පරම කොට ඇතියහයි ... බුහුන, ඔදනකසිණසමාපතනිය පරම කොට ඇතියහයි ... බුහුන, ආකාසකසිණ සමාපතනිය පරම කොට ඇතියහයි ... බුහුන, විඤ්ඤාණකසිණ සමාපතනිය පරම කොට ඇතියහයි එය නිපද වූහ. බුහුන, විඤ්ඤාණකසිණ සමාපතනිහුගේ යම් පමණ වූ පරමතායෙක් වේ නම් හඟවත්හු එය විශිෂ්ට ඥානයෙන් දත්ත, හඟවත්හු එය විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන ආදිය දුටහ, ආදී නවය දුටහ, නිසාරණය දුටහ, මඤ්ඤාමඤ්ඤාණදසසනය දුටුහ. ඔබ විසින් ආදිදේශනය හෙතෙයෙන් ආදිනවදේශන හෙතෙයෙන් නිසාරණදේශන හෙතෙයෙන් මාඛාමාච්ඡාදේශන හෙතෙයෙන් භාදයයාගේ ශාන්තිය වූ අර්හත්ථිප්‍රාප්තිය විදින වෙයි.

බුහුන, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කුමාරි ප්‍රශ්නයෙහි:

2. “ප්‍රිය සචභාව හා සාතසචරූප ඇති ක්ලෙශසේනාව දිනා එකලා වූයෙම් ධ්‍යාන කරනෙම් මම භාදයාගේ ශාන්තිය වූ අර්හත් සංඛ්‍යාත අභිප්‍රාප්තිය නම් වූ සුඛය ලදිමි, එහෙයින් ජනයා කෙරෙහි සාක්ෂි නො කරමි. කිසිවකු හා මාගේ සාක්ෂියෙක් නො යෙදේ ය”යි. මෙසේ යමක් දෙසන ලද නම්:

බුහුන, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් දෙසන ලද මේ භාෂිතයාගේ අභිය විස්තර විසින් මෙසේ දැනගනුයි.

10. 1. 3. 7

පුරම මහාපඤ්ඤා සූත්‍රය

එක්සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර ජෙනවන නම් වූ අනාරාමිණ්ඩික සිටුහුගේ ආරාමයෙහි වාසය කරන සේක. එකල්හි සම්මහල භික්ෂුහු පෙරවරුයෙහි හැද පෙරව පා සිවුරු ගෙන සැවැත්හි පිඬුපිණිය පිවිසගත්හ. එකල්හි මහණුන්ට තෙල සිත විය:

“සැවැත්හි පිඬු පිණිය සරනට දැන් ඉතා අලුයම ය. අපි දන්තොටු පිරිවැජියන්ගේ අසපුව කරා එළඹෙමෝ නම් යෙහෙකැ”යි.

ඉක්බිති ඒ මහණහු දන්තොටු පිරිවැජියන්ගේ අසපුවට එළඹියහ. එළඹ ඒ දන්තොටු පිරිවැජියන් හා සතුටු වූහ. සමමාදනාවට භිත වූ සිහිකටයුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ඒ භික්ෂුන්ට ඒ දන්තොටු පිරිවැජියෝ කෙල කීහ:

“සමණො ආවුසො ගොතමො සාවකානං එවං ධම්මං දෙසෙති: “එථ තුමෙහ භික්ඛවෙ සබ්බං ධම්මං අභිජානාථ; සබ්බං ධම්මං අභිඤ්ඤාය අභිඤ්ඤාය විහරථා”ති. මයමපි ඛො ආවුසො සාවකානං එවං ධම්මං දෙසෙම: “එථ තුමෙහ ආවුසො සබ්බං ධම්මං අභිජානාථ; සබ්බං ධම්මං අභිඤ්ඤාය අභිඤ්ඤාය විහරථා”ති.

ඉධ නො ආවුසො කො විසෙසො, කො අධිප්පායො, කිං නානා කරණං සමණස්ස වා ගොතමස්ස අමනාකං වා යද්දිං ධම්මදෙසනාය වා ධම්මදෙසනං, අනුසාසනියා වා අනුසාසනීනී”?

අථ ඛො තෙ භික්ඛු තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං නෙව අභිනාදිංසු න පටිකෙකාසිංසු, අනභිනාදිත්වා අපපටිකෙකාසිත්වා උච්චායාසනා පකකම්භු භගවතො සනතීකෙ එකස්ස භාසිතස්ස අත්ථං ආජානිසාමාති.

අථ ඛො තෙ භික්ඛු සාවත්ථියං පිණ්ඩාය වරිත්වා පච්ඡා භනනං පිණ්ඩපාත පටිකකතනා යෙන භගවා තෙනුපසංකමිංසු. උපසංකමිත්වා භගවතනං අභිවාදෙත්වා එකමතනං නිසීදිංසු. එකමතනං නිසිතනා ඛො තෙ භික්ඛු භගවතනං එතදවොචුං:

ඉධ මයං භනෙහ, පුබ්බන්තභසමයං නිවාසෙත්වා පත්ත වීචරමාදය සාවත්ථියං පිණ්ඩාය පටිසිමහ. තෙසං නො භනෙහ, අමනාකං එතදහොසි: “අභිප්පගො ඛො තාව සාවත්ථියං පිණ්ඩාය වරිත්වා, යනානුන මයං යෙන අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙනුපසංකමෙය්‍යාමා”ති. අථ ඛො මයං භනෙහ යෙන අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො, තෙනුපසංකමිමහ. උපසංකමිත්වා තෙහි අඤ්ඤාතිත්ථියෙහි පරිබ්බාජකෙහි සද්ධිං සමෙමාදිමහ. සමෙමාදනීයං කථං සාරාණීයං විනිසාරෙත්වා එකමතනං නිසීදිමහ. එකමතනං නිසිනෙහ ඛො භනෙහ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා අමෙහ එතදවොචුං: “සමණො ආවුසො ගොතමො සාවකානං එවං ධම්මං දෙසෙති: ‘එථ තුමෙහ භික්ඛවෙ සබ්බං ධම්මං අභිජානාථ, සබ්බං ධම්මං අභිඤ්ඤාය අභිඤ්ඤාය විහරථා’ති. මයමපි ඛො ආවුසො සාවකානං එවං ධම්මං දෙසෙම: “එථ තුමෙහ ආවුසො සබ්බං ධම්මං අභිජානාථ, සබ්බං ධම්මං අභිඤ්ඤාය අභිඤ්ඤාය විහරථා”ති. ඉධ නො ආවුසො කො විසෙසො, කො අධිප්පායො කිංනානා කරණං, සමණස්ස වා ගොතමස්ස අමනාකං වා යද්දිං ධම්මදෙසනාය වා ධම්මදෙසනං අනුසාසනියා වා අනුසාසනීනී”.

ආචාර්ය, මහණ ගොයුම්හු සච්චනට මෙසේ දම් දෙසත්: එව, මහණෙනි, හැම දහම් දැන පසක්කොට වාසය කරව, හැම දහම් පසක් කොට කොට වසව''යි, ආචාර්ය, අපිදු සච්චනට මෙසේ දම් දෙසමු: ''ආචාර්ය, එව, කෙපි මෙ දහම් හැම දැන පසක් කරව, හැම දහම් දැන පසක්කොට වාසය කරව''යි.

ආචාර්ය, ශ්‍රමණ ගෞතමයන් ගේ මේ ධර්ම දෙශනාව හෝ අනුශාසනාව සමග අපගේ ධර්ම දෙශනාව හෝ අනුශාසනාව අරභයා අපගේ කවර වෙසෙසෙක? කවර අධිප්‍රායයෙක? කවර වෙනසෙක?''යි.

එකල්හි එ මහ ඤාණ ඒ අන්තොටු පිරිවැරියනගේ වචනය නො ම පිළිගත්හ, පරිත්‍යාග නො ද කළහ, නො ද පිළිගෙන පරිත්‍යාග නො ද කොට හුනස්නෙන් නැගී ''හගවත්හු වෙතින් තෙල භාෂිතයාගේ අර්ථය දැනගනුමහ''යි ගියහ.

ඉක්බිති එ මහණෝ සැචාර්ය පිඬු පිණිස සැර පිඬුවායෙන් වැළකියාහු පසුබිත්ති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වැඳ එකත්පස් ව හුන්හ, එකත්පස් ව හුන්නා වූ ඒ හික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකළහ:

වහන්ස, මෙ සැචාර්ය අපි පෙරවරයෙහි හැඳපෙරෙව පා සිවුරු ගෙන පිඬු පිණිස බැස ගනුමහ. වහන්ස, එ අපහට තෙල සිත විය: ''සැචාර්ය පිඬු පිණිස සරනට තව බොහෝ කල් ඇත් මැයි. අපි අන්තොටු පිරිවැරියන්ගේ අරමට එළඹමෝ නම් මැනැවැ''යි. වහන්ස, ඉක්බිති අපි අන්තොටු පිරිවැරියන්ගේ අරමට එළඹියෙමු. එළඹ ඒ අන්තොටු පිරිවැරියන් හා සතුටු වීමහ, සතුටු වියයුතු සිහි කටයුතු කපා කොට ගිමවා එකත්පස් ව හුනුමහ. වහන්ස, එකත්පස් ව හුන් අපට අන්තොටු පිරිවැරියෝ තෙල කීහ:

''ආචාර්ය, මහණ ගොයුම්හු සච්චනට මෙසේ දම් දෙසන්නාහ: ''මහණෙනි, එව, කෙපි හැම දහම් මොනොවට දැනුව, හැම දහම් මොනොවට දැන පසක් කොට වාසය කරව''යි. ආචාර්ය, අපිදු සච්චනට මෙසේ දහම් දෙසමු: ''ආචාර්ය, එව, කෙපි සියලු දහම් මොනොවට දැනුව. සියලු දහම් මොනොවට දැන දැන වාසය කරවු''යි. ආචාර්ය, මෙ කරුණෙහි ලා අප අතර කවර වෙසෙසෙක? කවර අධිප්‍රායයෙක? මහණ ගොයුම් හුගේ ධර්ම දෙශනාව හෝ අනුශාසනාව සමග අපගේ ධර්ම දෙශනාව ඇරඹ කවර නාතා කරණයෙක්ද?''

අප් බො මයං භනෙත තෙසං අඤ්ඤානිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං භාසිතං
නෙව අභිනන්දිමහ, න පටිකෙකාසිමහ. අනභිනන්දිත්වා අපටිකෙකාසිත්වා
උට්ඨායාසනා පකකම්මහ. “භගවතො සන්තීකෙ එතස්ස භාසිතස්ස අස්ථං
ආජානිස්සාමා” තී.

එවං වාදිතො භික්ඛවෙ අඤ්ඤානිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවමස්ස චචනියා:
“එකො ආවුසො පඤ්ඤා, එකො උදෙද්දො, එකං වෙය්‍යාකරණං, දෙව
පඤ්ඤා, දෙව උදෙද්දො, දෙව වෙය්‍යාකරණානී, තයො පඤ්ඤා, තයො
උදෙද්දො නිණ් වෙය්‍යාකරණානී, චත්තාරො පඤ්ඤා, චත්තාරො උදෙද්දො,
චත්තාරී වෙය්‍යාකරණානී, පඤ්ඤා පඤ්ඤා, පඤ්ඤාදෙද්දො, පඤ්ඤා වෙය්‍යා
කරණානී, ඡ පඤ්ඤා, ඡ උදෙද්දො, ඡ වෙය්‍යාකරණානී, සත්ත පඤ්ඤා, සත්ත
උදෙද්දො සත්ත වෙය්‍යාකරණානී, අට්ඨ පඤ්ඤා, අට්ඨ උදෙද්දො, අට්ඨ
වෙය්‍යාකරණානී, නව පඤ්ඤා, නව උදෙද්දො, නව වෙය්‍යාකරණානී, දස
පඤ්ඤා දසුද්දො, දස වෙය්‍යාකරණානීනී. එවං පුට්ඨො භික්ඛවෙ
අඤ්ඤානිත්ථියා පරිබ්බාජකා න වෙච සම්පාඨිස්සන්තී, උත්තරිඤ්ඤා විසානං
ආපජ්ජස්සන්තී. තං කිස්ස හෙතු: යථා තං භික්ඛවෙ අභිසයස්මිං. නාභන්තං
භික්ඛවෙ පසසාමි සදෙවකෙ ලොක සමාරකෙ සමුහමකෙ සසසමණ
බ්‍රාහ්මණියා පජාය සදෙව මනුස්සාය, යො ඉමෙසං පඤ්ඤානං වෙය්‍යා
කරණෙන විත්තං ආරාධෙය්‍ය, අඤ්ඤානු තථාගතෙන වා තථාගතසාවි-
කෙන වා, ඉතො වා පන සුත්වා.

1. එකො පඤ්ඤා, එකො උදෙද්දො, එකං වෙය්‍යාකරණනී ඉති බො
පනෙතං වුත්තං, කිඤ්ඤෙවතං පටිච්ච වුත්තං: එකධමෙම භික්ඛවෙ භික්ඛු
සමමා නිබ්බිදුමානො සමමා වීරජ්ජමානො සමමා විචුච්චමානො සමමා
පරියන්තදස්සාවී සමමාභිසමෙච්ච¹ දිට්ඨෙව ධමෙම දුක්ඛස්සන්තකරො
හොති, කතමස්මිං එක ධමෙම: සබ්බෙ සත්තා ආභාරට්ඨිතිකා. ඉමස්මිං බො
භික්ඛවෙ එකධමෙම භික්ඛු සමමා නිබ්බිදුමානො සමමා වීරජ්ජමානො
සමමා විචුච්චමානො සමමා පරියන්තදස්සාවී සමමාභිසමෙච්ච දිට්ඨෙව
ධමෙම දුක්ඛස්සන්තකරො හොති. එකො පඤ්ඤා, එකො උදෙද්දො,
එකං වෙය්‍යාකරණනී ඉති යන්තං වුත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

1. සමමාභිසමෙච්ච - සෙසං.

වහන්ස, එකල්හි අපි ඒ අන්තොටු පිරිවැරියනගේ භාසිතය නො ද පිළිගනුමිහ, නො ද බැහැරලුමිහ, නො පිළිගෙන බැහැර නොලා හුනස්-
නෙන් නැති ගියමිහ, හෙල භාසිතයාගේ අජීය භාගාවතුන් වහන්සේ
හමුයෙහි දනුමිහ''යි.

මහණෙනි, මෙසේ කියන සුලු අන්තොටු පිරිවැරියෝ මෙසේ
කියයුතුවහ. ඇවැත්නි, එක් ප්‍රශ්නයෙක, එක් උදෙසයෙක, එක්
ව්‍යාකරණයෙක, ප්‍රශ්න දෙකෙක, උදෙස දෙකෙක, ව්‍යාකරණ දෙකෙක,
ප්‍රශ්න තුනෙක උදෙස තුනෙක, ව්‍යාකරණ තුනෙක, පැන සතරෙක,
උදෙස් සතරෙක, විසඳුම් සතරෙකැයි, පැන පසෙක, උදෙසුම් පසෙක,
විසඳුම් පසෙකැයි, පැනසයෙක, උදෙසුම් සයෙක, විසඳුම් සයෙකැයි,
පැන සතෙක, උදෙසුම් සතෙක, විසඳුම් සතෙකැයි, පැන අටෙක,
උදෙසුම් අටෙක, විසඳුම් අටෙකැයි, පැන නවයෙක, උදෙසුම් නවයෙක,
විසඳුම් නවයෙකැයි, පැන දසයෙක, උදෙසුම් දසයෙක, විසඳුම් දසයෙකැයි,
මහණෙනි, මෙසේ පුළුස්සනා ලද අන්තොටු පිරිවැරියෝ සපයා කියනට ද
නො හැකි වෙත්, මතුයෙහිදු වීසාතයට යෙන්: ඒ කවර හෙයින් යත්:
මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් අවිෂයෙහි පැන පුළුස්සනා ලදහු ද එහෙයින්,
මහණෙනි, යමෙක් තපාගතයන් හැර හෝ තපාගත ශ්‍රාවකයකු හැර හෝ
මෙ සස්තෙන් අසා දතුවකු හෝ හැර මෙ ප්‍රශ්නයන් විසඳීමෙන් සිත්
ගන්තෝ ද, දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බඹුන් සහිත ලොවහි මහණ
බමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත සත්ත්වාවා ප්‍රජාවෙහි එබන්දකු මම
නො දක්මි.

1. එක් පැනසෙක, එක් උදෙසුමෙක, එක් විමසුමෙකැයි, මෙසේ
තෙල යමක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් පිණිස කියන ලදය යත්:
මහණෙනි, එකම ධර්මයෙකින් මහණ මොනොවට උකටලි වනුයේ
මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මිදෙනුයේ මොනොවට
පිරිසිදු දක්නා සුලු වූයේ සම සභාගතය තුවණින් අවබෝධ කොට
ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. කවර එක් ධර්මයෙක යත්:
හැම සත්හු ආහාර සචිතිය හ. මහණෙනි, මේ එක්ම දහමිනි මහණ
මොනොවට උකටලි වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට
මිදෙනුයේ මොනොවට පිරිසිදු දක්නා සුලු වූයේ සම සභාගතය තුවණින්
දැන ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. එක් පැනෙක, එක්
උදෙසුමක, එක් විසඳුමෙකැයි මෙසේ යමක් කියන ලද නම් මෙය තෙල
සදහා කියන ලද.

2. දෙව පඤ්ඤා, දෙව උදෙද්දසා, දෙව වෙය්‍යාකරණානීති ඉති ඛො පනෙනං වුත්තං කිංකෙඤ්ඤං පටිච්ච වුත්තං: දවීසු භික්ඛවෙ ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා නිබ්බිදුමානො සමමා වීරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදසසාථී සමමස්ථාභිසමෙච්ච¹ දිට්ඨෙඨව ධම්මෙ දුක්ඛසසන්තකරො හොති, කතමෙසු දවීසු: නාමෙ ච රුපෙ ච. ඉමෙසු ඛො භික්ඛවෙ දවීසු ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා නිබ්බිදුමානො සමමා වීරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදසසාථී සමමස්ථාභිසමෙච්ච දිට්ඨෙඨව ධම්මෙ දුක්ඛසසන්තකරො හොති. දෙව පඤ්ඤා, දෙව උදෙද්දසා. දෙව වෙය්‍යාකරණානීති ඉති යං තං වුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

3. තයො පඤ්ඤා, තයො උදෙද්දසා, තයො වෙය්‍යාකරණානීති, ඉති ඛො පනෙනං වුත්තං කිංකෙඤ්ඤං පටිච්ච වුත්තං: තීසු භික්ඛවෙ ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා නිබ්බිදුමානො සමමා වීරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදසසාථී සමමස්ථාභිසමෙච්ච දිට්ඨෙඨව ධම්මෙ දුක්ඛසසන්තකරො හොති කතමෙසු තීසු: තීසු වෙදනාසු. ඉමෙසු ඛො භික්ඛවෙ තීසු ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා නිබ්බිදුමානො සමමා වීරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදසසාථී සමමස්ථාභිසමෙච්ච දිට්ඨෙඨව ධම්මෙ දුක්ඛසසන්තකරො හොති. තයො පඤ්ඤා තයො උදෙද්දසා තීණි වෙය්‍යාකරණානීති ඉති යං තං වුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

4. වත්තාරො පඤ්ඤා, වත්තාරො උදෙද්දසා වත්තාරී වෙය්‍යාකරණානීති, ඉති ඛො පනෙනං වුත්තං, කිංකෙඤ්ඤං පටිච්ච වුත්තං: වතුසු භික්ඛවෙ ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා නිබ්බිදුමානො සමමා වීරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදසසාථී සමමස්ථාභිසමෙච්ච දිට්ඨෙඨව ධම්මෙ දුක්ඛසසන්තකරො හොති. කතමෙසු වතුසු. වතුසු ආහාරෙසු. ඉමෙසු ඛො භික්ඛවෙ වතුසු ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා නිබ්බිදුමානො සමමා වීරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදසසාථී සමමස්ථාභිසමෙච්ච දිට්ඨෙඨව ධම්මෙ දුක්ඛසසන්තකරො හොති, වත්තාරො පඤ්ඤා වත්තාරො උදෙද්දසා වත්තාරී වෙය්‍යාකරණානීති, ඉති යං තං වුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

1: සමදස්ථා අභිසමෙච්ච මජ්ඣං:

2. පැන දෙකෙක, උදෙසුම් දෙකෙක, විමසුම් දෙකෙකැයි. මෙසේ තෙල යමක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් පිණිස කියන ලද ය යත්: මහණෙනි, ධර්ම දෙකෙක මහණ මොනොවට උකටලී වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මිදෙනුයේ මොනොවට පිරිසිදු දක්නා සුලුයේ සම සභාගතිය දැන ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. කවර දෙකෙක යත්: නාමයෙහි ද රූපයෙහි දැයි. මහණෙනි, මේ දහම් දෙකේ මහණ මොනොවට උකටලී වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මිදෙනුයේ මොනොවට පයඝින්නය දක්නා සුල්ලේ සමසභා ගතිය මොනොවට දැන ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරන්නේ වෙයි. පැන දෙකෙක, උදෙසුම් දෙකෙක, විමසුම් දෙකෙකැයි මෙසේ යම් ම බසක් කියන ලද නම් තෙල මේ පිණිස කියන ලද.

3. පැන තුනෙක, උදෙසුම් තුනෙක, විමසුම් තුනෙකැයි. මෙසේ තෙල යමක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් කියන ලද ය යත්: මහණෙනි, ධර්ම තුනෙක, මහණ මොනොවට උකටලී වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මිදෙනුයේ මොනොවට පිරිසිදු දක්නා සුලුයේ සමසභාගතිය දැන ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. කවර තුනෙක යත්: තුන් වේදනායෙහිය. මහණෙනි, මේ තුන් දහම්හි මහණ මොනොවට උකටලී වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මිදෙනුයේ මොනොවට පිරිසිදු දක්නා සුල්ලේ සම සභාගතිය දැන ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. තුන් පැනයෙක, තුන් උදෙසුමෙක, තුන් විමසුමෙකැයි මෙසේ යම් ම බසක් කියන ලද නම් තෙල මේ පිණිස කියන ලද.

4. සතර පැනයෙක, සතර උදෙසුමෙක, සතර විමසුමෙකැයි. මෙසේ තෙල බසක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් පිණිස කියන ලද ය යත්: මහණෙනි, සතර දහමෙක. මහණ මොනොවට උකටලී වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මිදෙනුයේ මොනොවට පයඝින්නය දක්නා සුලු වූයේ සම සභාගතිය දැන ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. කවර සතරෙක ය යත්: සතර ආහාරයෙහි ය. මහණෙනි, මේ සිවුදහම්හි මහණ මොනොවට උකටලී වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මිදෙනුයේ මොනොවට පයඝින්නය දක්නා සුල්ලේ සම සභාගතිය දැන දිට්ඨිමයෙහි ම දුක් කෙළවර කරන්නේ වෙයි. සතර පැනයෙක, සතර උදෙසුමෙක, සතර විමසුමෙකැයි. මෙසේ යම් ම බසක් කියන ලද නම් තෙල මේ පිණිස කියන ලද.

5. පඤ්ච පඤ්ඤා, පඤ්චද්දෙසසා, පඤ්ච වෙය්‍යාකරණානීති. ඉති ඛො පනෙනං වුතං කිංඤ්ඤිතං පටිච්ච වුතං: පඤ්ඤ සු භික්ඛවෙ ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා නිබ්බිදුමානො සමමා වීරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියනාදසසාචී සමමස්ථාභිසමෙච්ච දිට්ඨව ධම්මෙ දුක්ඛස්සනාකරො හොති. කතමෙසු පඤ්ඤා: පඤ්ඤා උපාදාසාකරොති. ඉමෙසු ඛො භික්ඛවෙ පඤ්ඤා ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා නිබ්බිදුමානො සමමා වීරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියනාදසසාචී සමමස්ථාභිසමෙච්ච දිට්ඨව ධම්මෙ දුක්ඛස්සනාකරො හොති පඤ්ච පඤ්ඤා, පඤ්චද්දෙසා, පඤ්චවෙය්‍යාකරණානීති. ඉති යං නං වුතං ඉදමෙනං පටිච්ච වුතං.

6. ඡ පඤ්ඤා ඡ උදෙසා ඡ වෙය්‍යාකරණානීති ඉති ඛො පනෙනං වුතං. කිංඤ්ඤිතං පටිච්ච වුතං: ඡසු භික්ඛවෙ ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා නිබ්බිදුමානො සමමා වීරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියනාදසසාචී සමමස්ථාභිසමෙච්ච දිට්ඨව ධම්මෙ දුක්ඛස්සනාකරො හොති. කතමෙසු ඡසු: ඡසු අඤ්ඤාකෙසු ආයතනෙසු. ඉමෙසු ඛො භික්ඛවෙ ඡසු ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා නිබ්බිදුමානො සමමා වීරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියනාදසසාචී සමමස්ථාභිසමෙච්ච දිට්ඨව ධම්මෙ දුක්ඛස්සනාකරො හොති. ඡ පඤ්ඤා, ඡ උදෙසා, ඡ වෙය්‍යාකරණානීති. ඉති යං නං වුතං ඉදමෙනං පටිච්ච වුතං.

7. සත්ත පඤ්ඤා සත්ත උදෙසා සත්ත වෙය්‍යාකරණානීති. ඉති ඛො පනෙනං වුතං, කිංඤ්ඤිතං පටිච්ච වුතං. සත්තසු භික්ඛවෙ ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා නිබ්බිදුමානො සමමා වීරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියනාදසසාචී සමමස්ථාභිසමෙච්ච දිට්ඨව ධම්මෙ දුක්ඛස්සනාකරො හොති. කතමෙසු සත්තසු: සත්තසු විඤ්ඤාණධර්මීනිසු. ඉමෙසු ඛො භික්ඛවෙ සත්තසු ධම්මෙසු සමමා නිබ්බිදුමානො සමමා වීරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියනාදසසාචී සමමස්ථාභිසමෙච්ච දිට්ඨව ධම්මෙ දුක්ඛස්සනාකරො හොති. සත්තපඤ්ඤා, සත්ත උදෙසා, සත්ත වෙය්‍යාකරණානීති. ඉති යං නං වුතං ඉදමෙනං පටිච්ච වුතං.

5. පස් පැනෙක, පස් උදෙසුමෙක පස් විමසුමෙකැයි. මෙසේ තෙල යමක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් පිණිස කියන ලද යත්: මහණෙනි, දහම් පසෙක මහණ මොනොවට උකටලි වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මිදෙනුයේ මොනොවට පයඝින්නය දක්නා සුල්ලේ සම සභාගතිය දැන දිටුදුමියෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. කවර පසෙක ය යත්: පඤ්ච උපාදාන්තකතියෙහි ය. මහණෙනි, මේ දහම් පසෙහි මහණ මොනොවට උකටලි වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මිදෙනුයේ මොනොවට පයඝින්නය දක්නා සුල්ලේ සම සභාගතිය දැන දිටුදුමියෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. පස් පැනෙක. පස් උදෙසුමෙක, පස් විසඳුමෙකැයි. මෙසේ යම් ම බසක් කියන ලද නම් තෙල මෙ පිණිස කියන ලද.

6. ස පැනෙක, ස උදෙසුමෙක, ස විසඳුමෙකැයි මෙසේ තෙල යමක් කියන ලද නම්, තෙල කුමක් පිණිස කියන ලද ය යත්: මහණෙනි, දහම් සයෙක, මහණ මොනොවට උකටලි වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මිදෙනුයේ මොනොවට පයඝින්නය දක්නා සුලු වූයේ සම සභාගතිය දැන ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරන්නේ වෙයි. කවර සයෙක යත්: ඡට ආධ්‍යාත්මික ආයතනයන්හි ය. මහණෙනි, ස දහම්හි මහණ මොනොවට උකටලි වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මිදෙනුයේ මොනොවට පයඝින්න දක්නා සුල්ලේ සම සභාගතිය දැන, දිටුදුමියෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. ස පැනෙක. ස උදෙසුමෙක ස විසඳුමෙකැයි. මෙසේ යම් ම බසක් කියන ලද නම් තෙල මෙ පිණිස කියන ලද.

7. සත් පැනෙක, සත් උදෙසුමෙක, සත් විසඳුමෙකැයි මෙසේ තෙල යමක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් පිණිස කියන ලද යත්: මහණෙනි, දහම් සතෙක මහණ මොනොවට උකටලි වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මිදෙනුයේ මොනොවට පයඝින්නය දක්නා සුලු වූයේ සම සභාගතිය දැන ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරන්නේ වෙයි. කවර සතෙක යත්: සඵත විඤ්ඤාසට්ඨියෙහි ය. මහණෙනි, මේ දහම් සතෙහි මහණ මොනොවට උකටලි වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මිදෙනුයේ මොනොවට පයඝින්න දක්නා සුලු වූයේ සම සභාගතිය දැන දිටුදුමියෙහි ම දුක් කෙළවර කරන්නේ වෙයි. සත් පැනෙක. සත් උදෙසුමෙක. සත් විසඳුමෙකැයි. මෙසේ යම් ම බසක් කියන ලද නම් තෙල මෙ පිණිස කියන ලද.

8. අට්ඨ පඤ්ඤා, අට්ඨදේද්දසා, අට්ඨ වෙය්‍යාකරණානිති. ඉති ඛො පනෙනං වුත්තං කිංකෙඤ්චනං පටිච්ච වුත්තං: අට්ඨසු භික්ඛවෙ ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා නිබ්බිද්දමානො සමමා විරජ්ජමානො සමමා විචුච්චමානො සමමා පරියනාදසාඨී සමමජාභිසමෙච්ච දිට්ඨිච්ච ධම්මෙ දුක්ඛසසනාකරො හොති කතමෙසු අට්ඨසු: අට්ඨසු ලොකධම්මෙසු. ඉමෙසු ඛො භික්ඛවෙ අට්ඨසු ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා නිබ්බිද්දමානො සමමා විරජ්ජමානො සමමා විචුච්චමානො සමමා පරියනාදසාඨී සමමජාභිසමෙච්ච දිට්ඨිච්ච ධම්මෙ දුක්ඛසසනාකරො හොති. අට්ඨ පඤ්ඤා, අට්ඨදේද්දසා අට්ඨ වෙය්‍යාකරණානිති. ඉති යං තං වුත්තං ඉදමෙනං පටිච්ච වුත්තං.

9. නව පඤ්ඤා, නව උදේද්දසා, නව වෙය්‍යාකරණානිති ඉති ඛො පනෙනං වුත්තං කිංකෙඤ්චනං පටිච්ච වුත්තං. නවසු භික්ඛවෙ ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා නිබ්බිද්දමානො සමමා විරජ්ජමානො සමමා විචුච්චමානො සමමා පරියනාදසාඨී සමමජාභිසමෙච්ච දිට්ඨිච්ච ධම්මෙ දුක්ඛසසනාකරො හොති. කතමෙසු නවසු: නවසු සත්තාවාසෙසු. ඉමෙසු ඛො භික්ඛවෙ නවසු ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා නිබ්බිද්දමානො සමමා විරජ්ජමානො සමමා විචුච්චමානො සමමා පරියනාදසාඨී සමමජාභිසමෙච්ච දිට්ඨිච්ච ධම්මෙ දුක්ඛසසනාකරො හොති. නව පඤ්ඤා නව උදේද්දසා නව වෙය්‍යාකරණානිති ඉති යං තං වුත්තං, ඉදමෙනං පටිච්ච වුත්තං.

10. දස පඤ්ඤා, දසුදේද්දසා, දස වෙය්‍යාකරණානිති ඉති ඛො පනෙනං වුත්තං කිංකෙඤ්චනං පටිච්ච වුත්තං. දසසු භික්ඛවෙ ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා නිබ්බිද්දමානො සමමා විරජ්ජමානො සමමා විචුච්චමානො සමමා පරියනාදසාඨී සමමජාභිසමෙච්ච දිට්ඨිච්ච ධම්මෙ දුක්ඛසසනාකරො හොති. කතමෙසු දසසු: දසසු අකුසලෙසු ධම්මෙසු,¹ ඉමෙසු ඛො භික්ඛවෙ දසසු ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා නිබ්බිද්දමානො සමමා විරජ්ජමානො සමමා විචුච්චමානො සමමා පරියනාදසාඨී සමමජාභිසමෙච්ච දිට්ඨිච්ච ධම්මෙ දුක්ඛසසනාකරො හොති. දස පඤ්ඤා දසුදේද්දසා දස වෙය්‍යාකරණානිති ඉති යං තං වුත්තං ඉදමෙනං පටිච්ච වුත්තංනි.

1. අකුසලෙසු කම්මසරෙසු, මඤ්ඤා.

8. අට පැනෙක, අට උදෙසුමෙක, අට විසඳුමෙකැයි මෙසේ යමක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් පිණිස කියන ලද ය යත්: මහණෙනි, දහම් අටෙක මහණ මොනොවට උකටලී වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මීදෙනුයේ මොනොවට පයඝින්නය දක්නා සුල්ලේ සම සභාගතිය දැන ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. කවර අටෙක යත්: අටලෝදහම්හි ය. මහණෙනි, මේ අට දහම්හි මහණ මොනොවට උකටලී වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මීදෙනුයේ මොනොවට පයඝින්නය දක්නා සුලු වූයේ සම සභාගතිය දැන ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. අට පැනෙක. අට උදෙසුමෙක, අට විසඳුමෙකැයි මෙසේ යම් ම බසක් කියන ලද නම් තෙල මේ පිණිස කියන ලද.

9. නව පැනෙක, නව උදෙසුමෙක, නව විසඳුමෙකැයි. මෙසේ තෙල යමක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් පිණිස කියන ලද ය යත්: මහණෙනි, නව දහමෙක මහණ මොනොවට උකටලී වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මීදෙනුයේ මොනොවට පයඝින්නය දක්නා සුලු වූයේ සම සභාගතිය දැන ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරන්නේ වෙයි. කවර නවයෙක යත්: නව සත්තවාසයන්හි ය. මහණෙනි, මේ නව දහම්හි මහණ මොනොවට උකටලී වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මීදෙනුයේ මොනොවට පයඝින්නය දක්නා සුල්ලේ සම සභාගතිය දැන ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරන්නේ වෙයි. නව පැනෙක, නව උදෙසුමෙක, නව විසඳුමෙකැයි මෙසේ යම් ම බසක් කියන ලද නම් තෙල මේ පිණිස කියන ලද.

10. දස පැනෙක, දස උදෙසුමෙක, දස විසඳුමෙකැයි, මෙසේ තෙල යමක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් පිණිස කියන ලද ය යත්: මහණෙනි, දස දහමෙක මහණ මොනොවට උකටලී වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මීදෙනුයේ මොනොවට පයඝින්නය දක්නා සුල්ලේ සම සභාගතිය දැන ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරන්නේ වෙයි. කවර දසයක යත්: දස අකුසල්දහම්හි ය. මහණෙනි, මේ දස දහම්හි මහණ මොනොවට උකටලී වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මීදෙනුයේ මොනොවට පයඝින්නය දක්නා සුල්ලේ සම සභාගතිය දැන දිට්‍රදාහම්යෙහි ම දුක් කෙළවර කරන්නේ වෙයි. දස පැනෙක, දස උදෙසුමෙක, දස විසඳුමෙකැයි. මෙසේ යම් ම බසක් කියන ලද නම් තෙල මේ පිණිස කියන ලද යි.

10. 1. 3. 8

දුතිය මහාපඤ්ච සූතමං

එකං සමයං භගවා කප්ඛගලායං වීභරති වෙඨවනෙ. අථ ඛො සමඛුලා කප්ඛගලා¹ උපාසකා යෙන කප්ඛගලා² භික්ඛුනි තෙනුපසංකමීංසු. උපසංකමීනා කප්ඛගලං භික්ඛුනිං අභිවාදෙතවා එකමනනං නිසිදිංසු එකමනනං නිසිතනා ඛො කප්ඛගලා උපාසකා කප්ඛගලං භික්ඛුනිං එතදවොචුං:

චූතනමීදං අයො භගවතා මහාපඤ්චසු: එකොපඤ්ඤා, එකො උද්දෙසො, එකං වෙය්‍යාකරණං. දෙඵ පඤ්ඤා, දෙඵ උද්දෙසා දෙඵ වෙය්‍යාකරණානි, තයො පඤ්ඤා තයො උද්දෙසා තීණී වෙය්‍යාකරණානි, චතනාරො පඤ්ඤා. චතනාරො උද්දෙසා චතනාරි වෙය්‍යාකරණානි. පඤ්ච පඤ්ඤා පඤ්චද්දෙසා පඤ්ච වෙය්‍යාකරණානි. ඡ පඤ්ඤා ඡ උද්දෙසා ඡ වෙය්‍යාකරණානි. සතන පඤ්ඤා සතන උද්දෙසා, සතන වෙය්‍යාකරණානි. අචං පඤ්ඤා අචං උද්දෙසා අචං වෙය්‍යාකරණානි. නච පඤ්ඤා නච උද්දෙසා නච වෙය්‍යාකරණානි, දස පඤ්ඤා දස උද්දෙසා දස වෙය්‍යාකරණානිති. ඉමස්ස නු ඛො අයො භගවතා සඬබ්බෙනන භාසිතස්ස කථං විතාරෙන අසො දචංචෙතාති?

න ඛො පනෙනං ආචුසො භගවතො සමමුඛා සුතං, සමමුඛා පටිඤ්ඤානිතං. නපි මනොභාවතීයානං භික්ඛුනං සමමුඛා සුතං, සමමුඛා පටිඤ්ඤානිතං, අපිච යථා මෙඤ්ඤා ඛායති, තං සුඤ්ඤාච, සාධුකං මනසිකරොච, භාසිසාමීති. එවං අයොති ඛො කප්ඛගලා උපාසකා කප්ඛගලාය භික්ඛුනීයා පච්චයෙස්ස. කප්ඛගලා භික්ඛුනි එතදවොච:

එකො පඤ්ඤා, එකො උද්දෙසො, එකං වෙය්‍යාකරණනති ඉති ඛො පනෙනං චූතනං භගවතා, කිඤ්ඤානං පටිච්ච චූතනං. එකධමෙම ආචුසො භික්ඛු සමමා නිබ්බිදුමානො සමමා වීරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියනතදස්සාවී සමමස්ථිසමෙච්ච දිට්ඨෙච්ච ධමෙම දුක්ඛස්සත්තකරො හොති. කතමස්මී එකධමෙම: සබ්බෙ සතනා ආභාරට්ඨිතිකා, ඉමස්මී ඛො ආචුසො එකධමෙම භික්ඛු සමමා නිබ්බිදුමානො සමමා වීරජ්ජමානො, සමමා විමුච්චමානො සමමාපරියනතදස්සාවී සමමස්ථිසමෙච්ච දිට්ඨෙච්ච ධමෙම දුක්ඛස්සත්තකරො හොති. එකො පඤ්ඤා, එකො උද්දෙසො, එකං වෙය්‍යාකරණනති ඉති යං තං චූතනං භගවතා ඉදමෙනං පටිච්චචූතනං.

1. කප්ඛගලකා- මජ්ඣ. 2. කප්ඛගලිකා- මජ්ඣ.

10. 1. 3. 8

දෙවන මහාපඤ්ච සූත්‍රය

එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කප්ඛඛලා නගරයෙහි වෙළඳවනයෙහි වැඩවෙසෙන යේක. එකල්හි බොහෝ කප්ඛඛලා වැසි උවසුවෝ කප්ඛඛලා මෙහෙණ වෙත එළඹියහ. එළඹි කප්ඛඛලා මෙහෙණ වැද එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව සුන් කප්ඛඛලා වැසි උවසුවෝ කප්ඛඛලා මෙහෙණට තෙල කීහ:

ආයතීවෙනි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මහා ප්‍රශ්නයන්හි ලා මෙය වදරන ලද: “එක් පැනයෙක, එක් උදෙසුමෙක, එක් විසඳුමෙක. දෙ පැනයක, දෙ උදෙසුමෙක, දෙ විසඳුමෙක. තුන් පැනයක, තුන් උදෙසුමෙක, තුන් විසඳුමෙක. සිවු පැනයක, සිවු උදෙසුමෙක, සිවු විසඳුමෙක. පස් පැනයක, පස් උදෙසුමෙක, පස් විසඳුමෙක. ස පැනයක, ස උදෙසුමෙක, ස විසඳුමෙක. සත් පැනයක, සත් උදෙසුමෙක, සත් විසඳුමෙකැයි: අට පැනයක, අට උදෙසුමෙක, අට විසඳුමෙක. නව පැනයක, නව උදෙසුමෙක, නව විසඳුමෙක. දස පැනයක, දස උදෙසුමෙක, දස විසඳුමෙකැ”යි. ආයතීවෙනි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් වදළ මේ භාෂිතයාගේ විසාර විසින් කෙසේ අතී දකුණු දැයි.

ඇවැත්නි, තෙල හඟවතුන් හමුයෙන් නො ම අසන ලද. හමුයෙන් නො ම පිළිගන්නා ලද. මනොභාවතීය හික්ෂුන් හමුයෙන් නො ද අසන ලද. නො ද පිළිගන්නා ලද. වැලික් මෙහි ලා මට යම් සේ වැටහේ නම් ඒ අසවු. මොනොවට මෙනෙහි කරවු. කියමි යි. ආයතීවෙනි, එසේ ය යි කප්ඛඛලා උපායකයෝ කප්ඛඛලා හික්ෂුණියට පිළිවදන් අස් වූ හ. කප්ඛඛලා හික්ෂුණී තෙල කීවු ය.

එක් පැනයක, එක් උදෙසුමෙක, එක් විසඳුමෙකැයි මෙසේ තෙල යමක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද නම් තෙල කුමක් සදහා කියන ලදය. ඇවැත්නි, එක් ම දහමෙක මොනොවට මහණ උකටලි වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මිදෙනුයේ මොනොවට පයඝීන්තය දක්නා සුල්ලේ සම සභාගඤ්චය දැන දිටු දැමියෙහි ම දුක් කෙළවර කරන්නේ වෙයි. කවර එක් දහමෙක යත්: පටිසන්ධියෝ ආහාරසමීකිකයහ. ඇවැත්නි, මේ එක් ධර්මයෙහි මහණ මොනොවට උකටලි වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මිදෙනුයේ මොනොවට පයඝීන්තය දක්නා සුල්ලේ සම සභාගඤ්චයට පැමිණ දිටුදැමියෙහි ම දුක් කෙළවර කරන්නේ වෙයි. එක් පැනයක, එක් උදෙසුමෙක, එක් විසඳුමෙකැයි මෙසේ යම් ම බසක් කියන ලද නම් තෙල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මේ පිණිස කියන ලද.

දෙව පඤ්ඤා දෙව උදෙසා, දෙව වෙය්‍යාකරණානීති ඉති ඛො පනොතං වුතං භගවතා, කිංකේතං පටිච්ච වුතං: ද්විසු ආවුසො ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා නිබ්බිඤ්ඤාමානො සමමා විරජ්ජමානො, සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදසාඨී සමමෙව දිට්ඨව ධම්මෙ දුක්ඛසාන්තකරො භොති. කතමෙසු ද්විසු: නාමෙ ව රූපෙ ව. -පෙ- කතමෙසු තීසු: තීසු වෙදනාසු. ඉමෙසු ඛො ආවුසො තීසු ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා නිබ්බිඤ්ඤාමානො, සමමා විරජ්ජමානො, සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදසාඨී සමමෙව දිට්ඨව ධම්මෙ දුක්ඛසාන්තකරො භොති, තයො පඤ්ඤා තයො උදෙසා, තීණී වෙය්‍යාකරණානීති ඉති යං තං වුතං භගවතා ඉදමෙතං පටිච්ච වුතං.

වන්තාරො පඤ්ඤා, වන්තාරො උදෙසා වන්තාරී වෙය්‍යාකරණානීති ඉති යං තං වුතං භගවතා, කිංකේතං පටිච්ච වුතං: වතුසු ආවුසො ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා සුභාවීතවිතො සමමා පරියන්තදසාඨී සමමෙව දිට්ඨව ධම්මෙ දුක්ඛසාන්තකරො භොති. කතමෙසු වතුසු: වතුසු සතිපට්ඨානෙසු. ඉමෙසු ඛො ආවුසො වතුසු ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා සුභාවීතවිතො සමමා පරියන්තදසාඨී සමමෙව දිට්ඨව ධම්මෙ දුක්ඛසාන්තකරො භොති. වන්තාරො පඤ්ඤා, වන්තාරො උදෙසා, වන්තාරී වෙය්‍යාකරණානීති ඉති යං තං වුතං භගවතා ඉදමෙතං පටිච්ච වුතං.

පඤ්ච පඤ්ඤා, පඤ්චුදෙසා, පඤ්ච වෙය්‍යාකරණානීති ඉති ඛො පනොතං වුතං භගවතා, කිංකේතං පටිච්ච වුතං: පඤ්චසු ආවුසො ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා සුභාවීතවිතො සමමා පරියන්තදසාඨී සමමෙව දිට්ඨව ධම්මෙ දුක්ඛසාන්තකරො භොති. කතමෙසු පඤ්චසු: පඤ්චසු ඉඤ්චියෙසු. -පෙ- කතමෙසු ඡසු: ඡසු නිසාරණියාසු ධාතුසු. -පෙ- කතමෙසු සත්තසු: සත්තසු ඛොඡ්ඤ්ඤාසු. -පෙ- කතමෙසු අට්ඨසු: අට්ඨෙ අට්ඨඞ්ඤා මග්ගො¹ ඉමෙසු ඛො ආවුසො අට්ඨසු ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා සුභාවීතවිතො සමමා පරියන්තදසාඨී, සමමෙව දිට්ඨව ධම්මෙ දුක්ඛසාන්තකරො භොති. අට්ඨ පඤ්ඤා, අට්ඨ උදෙසා, අට්ඨ වෙය්‍යාකරණානීති ඉති යං තං වුතං භගවතා ඉදමෙතං පටිච්ච වුතං.

1. අට්ඨසු අට්ඨ අට්ඨඞ්ඤාමග්ගො මග්ගො.

දෙ පැනෙක, දෙ උදෙසුමෙක, දෙ විසදුමෙකැයි මෙසේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් තෙල යමක් කියන ලද නම්, තෙල කුමක් දෙසන ලද ය යත්: ඇවැත්නි, දහම් දෙකෙකැ මහණ මොනොවට උකටලී වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මීදෙනුයේ මොනොවට පයඝීන්තය දක්නා සුල්ලේ සම සභාගතියට පැමිණ දිටුදුමියෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. කවර දෙකෙක යත්: නාමයෙහි හා රූපයෙහි හා යි. ... කවර තුනෙක යත්: තුන් වෙදනායෙහි ය -පෙ- ඇවැත්නි, මේ තුන් දහම්හි මහණ මොනොවට උකටලී වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මීදෙනුයේ මොනොවට පයඝීන්තය දක්නා සුල්ලේ සම සභාගතියට පැමිණ ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. තුන් පැනෙක, තුන් උදෙසුමෙක, තුන් විසදුමෙකැයි මෙසේ යම් ම බසක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කියන ලද නම්, තෙල මෙ පිණිස කියන ලද.

සතර පැනෙක, සතර උදෙසුමෙක, සතර විසදුමෙකැයි මෙසේ යමක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද නම් තෙල කුමක් පිණිස දෙසන ලද ය යත්: ඇවැත්නි, සතර දහමෙක මහණ මොනොවට වැඩු සිතැතියේ මොනොවට පයඝීන්තය දක්නා සුලුයේ සම සභාගතියට පැමිණ ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. කවර සතරෙක යත්: සතර සිව්වන්හි ය. ඇවැත්නි, මේ සතර දහම්හි මහණ මොනොවට සුභාවිත විකනය ඇතියේ මොනොවට පයඝීන්තය දක්නේ සම සභාගතියට පැමිණ ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. සතර පැනෙක, සතර උදෙසුමෙක, සතර විමසුමෙකැයි මෙසේ යම් ම බසක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද නම් තෙල කරුණ මෙ පිණිස දෙසන ලද.

පස් පැනෙක, පස් උදෙසුමෙක, පස් විසදුමෙකැයි මෙසේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යමක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් පිණිස කියන ලද ය යත්: ඇවැත්නි, පස් දහමෙකහි මහණ මොනොවට වැඩු සිතැතියේ මොනොවට පයඝීන්තය දක්නා සුල්ලේ සම සභාගතියට පැමිණ දිටුදුමියෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. කවර පසෙක යත්: පඤ්ඤා-ච්ඡේදයන්හි ය. ... කවර සයෙකයන්; ඡට් භි:සාරණිය ධාතුයෙහි ය ... කවර සතෙක යත්: සජ්ඣ ඛොධ්‍යඛණ්ඩයන්හි ය. ... කවර අටෙක යත්: ආයඝීඤ්ඤාඛණ්ඩක මාභියෙහි ය. ඇවැත්නි, මේ අට දහම්හි මහණ මොනොවට වැඩු සිතැතියේ මොනොවට පයඝීන්තය දක්නේ මොනොවට ස්වභාවාත්මය දැන ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. අට පැනෙක, අට උදෙසුමෙක, අට විසදුමෙකැයි මෙසේ යම් ම බසක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද නම් තෙල මෙ පිණිස දෙසන ලද.

නව පඤ්ඤා, නවුදෙද්දසා නව වෙය්‍යාකරණානීති ඉති යං තං චූඤ්ඤා භගවතා, කිංකෙඤ්ඤා පටිච්ච චූඤ්ඤා: නවසු ආච්චයො ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා නිබ්බිද්දමානො සමමා වීරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියනතදසසාවී සමමද්දජාභිසමෙච්ච දීඨෙඨව ධම්මෙ දුක්ඛස්සනතකරො හොති. කතමෙසු නවසු: නවසු සත්තාවාසෙසු, ඉමෙසු ටො ආච්චයො නවසු ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා නිබ්බිද්දමානො සමමා වීරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියනතදසසාවී සමමද්දජාභිසමෙච්ච දීඨෙඨව ධම්මෙ දුක්ඛස්සනතකරො හොති. නව පඤ්ඤා, නවුදෙද්දසා නව වෙය්‍යාකරණානීති ඉති යං තං චූඤ්ඤා භගවතා, ඉදමෙතං පටිච්ච චූඤ්ඤා.

දස පඤ්ඤා දස උදෙද්දසා, දස වෙය්‍යාකරණානීති ඉති ටො පනෙතං චූඤ්ඤා භගවතා, කිංකෙඤ්ඤා පටිච්ච චූඤ්ඤා: දසසු ආච්චයො ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා සුභාවිනවිනෙතා සමමාපරියනතදසසාවී සමමද්දජාභිසමෙච්ච දීඨෙඨව ධම්මෙ දුක්ඛස්සනතකරො හොති. කතමෙසු දසසු: දසසු කුසලෙසු කම්මපට්ඨෙසු: ඉමෙසු ටො ආච්චයො දසසු ධම්මෙසු සමමා සුභාවිනවිනෙතා සමමාපරියනත දසසාවී සමමද්දජාභිසමෙච්ච දීඨෙඨව ධම්මෙ දුක්ඛස්සනතකරො හොති. දස පඤ්ඤා, දසුදෙද්දසා, දස වෙය්‍යාකරණානීති ඉති යං තං චූඤ්ඤා භගවතා, ඉදමෙතං පටිච්ච චූඤ්ඤා.

ඉති ටො ආච්චයො යං තං චූඤ්ඤා භගවතා මහාපඤ්ඤාසු¹ එකො පඤ්ඤා, එකො උදෙද්දසො, එකං වෙය්‍යාකරණං -පෙ- දසවෙය්‍යා කරණානීති ඉමස්ස ටො අහං ආච්චයො භගවතා සබ්බිකෙතන භාසිතස්ස එවං විජ්ජාරෙන අස්මං ආජානාමී. ආකඛිමානා ච පන තුමෙහ ආච්චයො භගවතං යෙව උපසංඛතමීත්ථා එතමස්මං පුට්ඨෙය්‍යාථ², භගවා නො භවා ව්‍යාකරොති³, තථා නං ධාරෙය්‍යාථාති.

එවං අයොති ටො කච්චලා උපාසකා කච්චලාය භික්ඛුනියා භාසිතං අභිනන්දිත්ථා අනුමොදිත්ථා උට්ඨායාසනා කච්චලං භික්ඛුනිං අභිවාදෙත්ථා පදකඛිණං කත්වා යෙන භගවා තෙනුපසංකමී සු. උපසංකමීත්ථා භගවතං අභිවාදෙත්ථා එකමන්තං නිසීදි සු. එකමන්තං නිසින්නා ටො කච්චලා උපාසකා යාවතකො අහොසි කච්චලාය භික්ඛුනියා සද්ධිං- කථාසප්ප්‍රාපො, තං සබ්බං භගවතො ආරොචෙසුං.

1. සබ්බිකෙතන භාසිතං සු මහාපඤ්ඤාසු- මජ්ඣං.
 2. පටිපුට්ඨෙය්‍යාථ- මජ්ඣං.
 3. යථා නො තං- මජ්ඣං.

නව පැනෙක, නව උදෙසුමෙක, නව විසදුමෙකැ යි මෙසේ යම් ම බසක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කියන ලද නම්, තෙල කුමක් පිණිස දෙසන ලද ය යත්: ඇවැත්නි, දහම් නවයෙක මහණ මොනොවට උකටලී වනුයේ නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මීදෙනුයේ මොනොවට ස්වභාවානුකූල දැන ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. කවර නවයෙක යත්: නව සන්තොසයන්හි ය. ඇවැත්නි, මේ නව දහමහි මහණ මොනොවට උකටලීවනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මීදෙනුයේ මොනොවට පයඝින්නය දක්නා සුලුයේ මොනොවට ස්වභාවානුකූල දැන ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. නව පැනෙක, නව උදෙසුමෙක, නව විසදුමෙකැ යි මෙසේ යම් ම බසක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කියන ලද නම් තෙල මෙ සඳහා කියන ලද:

දස පැනෙක, දස උදෙසුමෙක දස විසදුමෙකැ යි මෙසේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් තෙල යමක් දෙසන ලද නම් තෙල කුමක් පිණිස කියන ලද ය යත්: ඇවැත්නි, දස දහමෙක මොනොවට වැඩු සිතැතියේ මොනොවට පයඝින්නය දක්නාසුලු වූයේ මොනොවට ස්වභාවානුකූල දැන ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. කවර දසයෙක යත්: දස කුසල කම්පජයෙහි ය: ඇවැත්නි, මේ දස දහමහි මොනොවට වැඩු සිතැතියේ මොනොවට පයඝින්නය දක්නා සුලුයේ මොනොවට ස්වභාවානුකූල දැන ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. දස පැනෙක, දස උදෙසුමෙක, දස විසදුමෙකැ යි මෙසේ යම් ම බසක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද නම් තෙල මෙ පිණිස කියන ලද.

ඇවැත්නි, මෙසේ මහාප්‍රශ්නයන්හි එක් පැනෙක, එක් උදෙසුමෙක, එක් විමසුමෙකැ යි ... දස විසදුමෙකැ යි මෙසේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් ම බසක් කියන ලද නම්, ඇවැත්නි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් දෙසන ලද මේ භාෂිතයා ගේ අතීය මෙසේ විසාර විසින් මම දනමි, ඇවැත්නි, තෙපි කැමැත්තනු නම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා ම එළඹ තෙල අතීය පුළුවුණි. යම් පරිද්දෙකින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තොපට ව්‍යාකරණ කරන සේක් නම් එය එපරිද්දෙන් දරවු යි.

ආයඝාවෙනි, එසේ යයි කථකලා වැසි උපාසකයෝ කථකලා මෙහෙණගේ භාෂිතය පිලිගෙන අනුමෝදන් කොටගෙන හුනස්තෙන් නැගී කථකලා භික්ෂුණිය වැඳ පැදකුණු කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹී සිටියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැඳ එකත් පස් ව හුන්හ, එකත්පස් ව හුන් කථකලා වැසි උවසුවෝ කථකලා භික්ෂුණිය සමග යම්තාක් කථා සලලාපයෙක් වී නම් එ හැම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැලකළහ.

සාධු, සාධු ගහපතයො, පණ්ඩිතා ගහපතයො කප්ඛලා භික්ඛුනී මහාපඤ්ඤා ගහපතයො කප්ඛලා භික්ඛුනී, සවෙට්ඨා තුමො ගහපතයො මං උපසංකමිකා එතමස්ස පුට්ඨයාථ, අඤ්ඤි චෙතං එවමෙව ඛ්‍යාකරෙයා යථා තං කප්ඛලාය භික්ඛුනියා ඛ්‍යාකතං. එසො චෙව කසුඤ්ඤා, එවඤ්ඤා තං ධාරෙයාථානී.

10. 1. 3. 9

පට්ඨකොසල සුතතං

[සාවකී]

1. යාවතා භික්ඛවෙ කාසිකොසලා, යාවතා රඤ්ඤෙ පසෙනදිසු කොසලසු විජිතෙ¹, රාජා තස්ස පසෙනදී කොසලො රාජා අග්ගමකඛායනී. රඤ්ඤෙ ඛො භික්ඛවෙ පසෙනදිසු කොසලසු අඤ්ඤෙව අඤ්ඤෙථනං, අනී විපරිණාමො. එවං පසං භික්ඛවෙ සුතවා අරියසාවකො තස්මිංසි නිබ්බිදන්ති. තස්මිං නිබ්බිදන්තො අග්ගෙ විරජජති, පගෙව භීතස්මිං.

2. යාවතා භික්ඛවෙ වජ්ඣමසුරියා පරිහරන්ති, දිසා හන්ති විරොචනා, තාව සහසුඛා ලොකො, තස්මිං සහසුඛා ලොකෙ සහසුං චදන්තා, සහසුං සුරියානං², සහසුං සිනෙරුපබ්බතරාජානං, සහසුං ජලබුද්ධිපානං, සහසුං අපරමොයානානං සහසුං උකාරකුරුනං, සහසුං පුබ්බවිදෙහානං, විකාරි මහාසම්මුද්දසහසානී, වකාරි මහාරාජසහසානී, සහසුංවාතුමහාරාජිකානං, සහසුං කාවතීසානං, සහසුං යාමානං, සහසුං තුසිතානං, සහසුං නිම්මාණරතීනං, සහසුං පරනිමිතවසවකන්තං, සහසුං බ්‍රහ්මලොකානං, යාවතා භික්ඛවෙ සහසිලොකධාතු, මහාබ්‍රහ්මා තස්ස අග්ගමකඛායනී. මහාබ්‍රහ්මනොසි ඛො භික්ඛවෙ අඤ්ඤෙව අඤ්ඤෙථනං, අනී විපරිණාමො. එවං පසං භික්ඛවෙ සුතවා අරියසාවකො තස්මිංසි නිබ්බිදන්ති. තස්මිං නිබ්බිදන්තො අග්ගෙ විරජජති, පගෙව භීතස්මිං.

1. ඔඤ්ඤෙ- ඔජසං.
2. විජිතං- ඔජසං.
3. සුරියානං- ඔජසං.

ගැහැවියෙනි, මැනැව්, මැනැව්, ගැහැවියෙනි, කප්ඛකලා මෙහෙණ පණ්ඩිතය, ගැහැවියෙනි, කප්ඛකලා මෙහෙණ මහපැනැතියක. ගැහැවියෙනි, ඉදින් තෙපි මා කරා එළඹ මෙ අත්ථිය පුළුවස්සු නම්, යම් පරිද්දෙකින් එය කප්ඛකලා භික්ෂුණිය විසින් විසඳන ලද නම් එපරිද්දෙන් ම විසඳන්නෙමි. තෙල භාෂිතයාගේ අත්ථිය තෙල මැයි. එසෙයින් ම එය දරවුයි.

10. 1. 3. 9

ප්‍රථම කොසල සූත්‍රය

[සැවැත්]

1. මහණෙනි, යම්තාක් කසි කොසොල් ජනපද වැයියෝ වෙත් නම්, පසෙනදි කොසල රජුගේ විජිතයෙහි යම්තාක් රජහු වෙත් නම්, ඔවුන් අතුරෙහි පසෙනදි කොසල රජ අග්‍රය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, පසෙනදි කොසොල් රජහුගේ ද අන්‍යාථාඤායෙක් ඇත. විචරිණාමයෙක් (මරණය) ඇත. මහණෙනි, මෙසේ දක්නා ශ්‍රැතවත් අරියවු එ සැපත්හි දු උකටලී වෙයි. එහි උකටලී වනුයේ අග්‍ර කොසල රාජ්‍යයෙහි නො ඇලෙන්නෝ ය. භීත (පඤ්ඤාකාම ගුණ) යෙහි කැලමැයි.

2. මහණෙනි, යම්තාක් සඳහිරුහු වට ඇවිදිද් ද, බබළන්නාහු දිගුන් හොබවන් ද, එතෙක් සහසී ලොකධාතු වෙයි. එ සහසී ලොකධාතූයෙහි සඳ දහසෙක, හිරු දහසෙක, මහමෙර දහසෙක, දඹදිවු දහසෙක, අපර ගොයාන දහසෙක, උතුරුතුරු දහසෙක, පූථිවිදෙහ දහසෙක, මහ මුහුදු සාරදහසෙක. වරමරජහු සාරදහසෙක, වාතුථිහාරාථික දහසෙක, ත්‍රයත්ත්‍රිංශත් දහසෙක, යාම දහසෙක, කුසිත දහසෙක, නිමොණරති දහසෙක, පරනිර්මිතවගචර්ති දහසෙක, බ්‍රහ්මලොක දහසෙක, මහණෙනි, යම්තාක් සහසී ලොකධාතු වෙ ද, එහි මහබඹු අග්‍රය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මහබඹුහු දු ගේ අන්‍යාථාඤායෙක් ඇත. ව්‍යුතියෙක් ඇත, මහණෙනි, මෙසේ දක්නා ශ්‍රැතවත් ආයථි ශ්‍රාවක ඒ බබසැපත්හි දු උකටලී වෙයි. එහි උකටලී වනුයේ අග්‍රබ්‍රහ්මසමපත්හි නො ඇලෙයි යටත් සැපත්හි කැල මැයි.

3. හොති ඛො සො භික්ඛවෙ සමයො, යං අයං ලොකො සංවට්ඨති, සංවට්ඨමානෙ භික්ඛවෙ ලොකෙ යෙභුයොන සත්තා ආභසාර සංවත්තනිකා¹ භවන්ති, තෙ තස්ස හොන්ති මනොමයා, පිතිභක්ඛා සයං පභා අන්තලිකෙඛරා සුභවධාසීනො වීරං දිසමඤ්ඤානං තිට්ඨන්ති. සංවට්ඨමානෙ භික්ඛවෙ ලොකෙ ආභසාරා දෙවා අග්ගමක්ඛායන්ති. ආභසාරානමපි ඛො භික්ඛවෙ දෙවානා අසෝච අඤ්ඤාප්ඵන්තං. අස්ථි විපරිණාමො, එවං පසසං භික්ඛවෙ සුභවා අරියසාවකො තස්මිමපි තිබ්බිඤ්ඤති, තස්මිං තිබ්බිඤ්ඤන්තො අග්ගෙ වීරජ්ජති, පගෙව භීතස්මිං.

4. දසගුමානි භික්ඛවෙ කසිණායත්තානි. කතමානි දස: පඨවිකසිණං මෙකො සඤ්ජානාති උද්ධං අධො තිරියං අද්දමයං අප්පමාණං. ආපොකසිණං මෙකො සඤ්ජානාති උද්ධං අධො, තිරියං අද්දමයං අප්පමාණං. තෙජොකසිණං මෙකො සඤ්ජානාති -පෙ- වායොකසිණං මෙකො සඤ්ජානාති -පෙ- නිල කසිණං මෙකො සඤ්ජානාති -පෙ- පිතකසිණං මෙකො සඤ්ජානාති -පෙ- ලොභිතකසිණං මෙකො සඤ්ජානාති -පෙ- ඔදනකසිණං මෙකො සඤ්ජානාති -පෙ- ආකාසකසිණං මෙකො සඤ්ජානාති -පෙ- විඤ්ඤාණකසිණං මෙකො සඤ්ජානාති උද්ධං අධො තිරියං අද්දමයං අප්පමාණං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ දස කසිණානි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං දසත්තා කසිණායත්තානං යදිදං විඤ්ඤාණකසිණං මෙකො සඤ්ජානාති උද්ධං අධො තිරියං අද්දමයං අප්පමාණං, එවං සඤ්ඤාදීනොපි ඛො භික්ඛවෙ සන්ති සත්තා. එවං සඤ්ඤානමපි භික්ඛවෙ සත්තානං අසෝච අඤ්ඤාප්ඵන්තං, අස්ථි විපරිණාමො. එවං පසසං භික්ඛවෙ සුභවා අරියසාවකො තස්මිමපි තිබ්බිඤ්ඤති, තස්මිං තිබ්බිඤ්ඤන්තො අග්ගෙ වීරජ්ජති, පගෙව භීතස්මිං.

5. අට්ඨිමානි භික්ඛවෙ අභිභායත්තානි, කතමානි. අට්ඨ: අජ්ඣක්ඛනං රූපසඤ්ඤාදී එකො බහිද්ධා රූපානි පසසති පරිත්තානි සුව ණණ දුබ්බ ණණානි. “තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පසසාමි”ති එවං සඤ්ඤාදී හොති ඉදං පඨමං අභිභායත්තං.

අජ්ඣක්ඛනං රූපසඤ්ඤාදී එකො බහිද්ධා රූපානි පසසති අප්පමාණානි සුව ණණ දුබ්බ ණණානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි, පසසාමි’ති එවං සඤ්ඤාදී හොති. ඉදං දුතියං අභිභායත්තං.

අජ්ඣක්ඛනං අරූපසඤ්ඤාදී එකො බහිද්ධා රූපානි පසසති පරිත්තානි සුව ණණ දුබ්බ ණණානි, “තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි, පසසාමි”ති එවං සඤ්ඤාදී හොති. ඉදං තතියං අභිභායත්තං.

1. වත්තනිකා- සිලු.

3. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මෙ ලොව නස්නේ වේ ද, එබඳු කාලයෙක් වේ මැ ය, මහණෙනි, ලොව නස්නා කල්හි බෙහෙවින් සත්හු ආභාසවර දෙවිලොව උපදනාහු වෙත් ඔහු ඒ බිඹලොව ධ්‍යානමනසින් මනෝමය වුවාහු ප්‍රීතිහක්ෂ්‍ය වුවාහු ස්වයම්ප්‍රභා ඇත්තාහු අනාරික්ෂවර වුවාහු ශුභස්ථායී වුවාහු දීර්ඝ කාලයක් සිටින්නාහු වෙත්. මහණෙනි, ලොකය, නස්නා කල්හි ආභාසවර දෙවියෝ අග්‍රයහ යි කියනු ලැබෙත්. මහණෙනි, ආභාසවර දෙවියනුදු ගේ අන්‍යථාත්වයෙක් ඇත, ව්‍යුතියෙක් ඇත. මහණෙනි, මෙසේ දක්නා ශ්‍රැතවත් ආයඤ්චාවක එ බිඹසැපත්හි දු උකටලී වෙයි. එහි උකටලී වනුයේ එ අග්‍ර සැපත්හි නො ඇලෙයි. යටත් සැපත්හි කැල ම ය.

4. මහණෙනි, මේ කසිණායතනයෝ දස දෙනෙකි. කවර දස දෙනෙක යත්: එකෙක් උඩ යට සරස ද්‍රව්‍ය රහිත ප්‍රමාණ රහිත පස්විකසිණය දන්නෝය. එකෙක් ... ආපෝකසිණය දන්නෝය ... එකෙක් තෙජෝ කසිණය දන්නෝය ... එකෙක් වායෝකසිණය දන්නෝය ... එකෙක් නීලකසිණය දන්නෝය ... එකෙක් පීතකසිණය දන්නෝය ... එකෙක් ලොහිතකසිණය දන්නෝය ... එකෙක් ඔදනකසිණය දන්නෝය ... එකෙක් ආකාසකසිණය දන්නෝය ... එකෙක් උඩ යට සරස ද්‍රව්‍ය රහිත ප්‍රමාණ රහිත විඤ්ඤාණකසිණය දන්නෝය. මහණෙනි, මොහු දස කසිණායතනයෝ ය. මහණෙනි, එකෙක් උඩ යට සරස ද්‍රව්‍ය රහිත ප්‍රමාණ රහිත විඤ්ඤාණකසිණය දන්නෝය යන යම් මේ කරුණෙක් ඇද්ද, මේ දස කසිණයන් අතුරෙහි තෙල අග්‍ර වෙයි. මහණෙනි, මේ බඳු සංඥ ඇති සත්ත්වයෝ වෙත් ද මහණෙනි, මේබඳු සංඥ ඇති සත්ත්වයන් අතුරෙහි දු අන්‍යථාත්වයෙක් ඇත, ව්‍යුතියෙක් ඇත. මහණෙනි, මෙසේ දක්නා ආයඤ්චාවක එ සැපත්හි දු උකටලී වෙයි. එහි උකටලී වනුයේ ඒ අග්‍ර සැපත්හි නො ඇලෙයි. යටත් සැපත්හි කැල ම ය.

5. මහණෙනි, මේ අභිභායතනයෝ අට දෙනෙක, කවර අට දෙනෙක යත්: එකෙක් තමා තුළ රූප සංඥ ඇතියේ අල්ප වූ සුවණ් දුච්ඡි වූ බැහැර රූ දක්නෝය. එ රූ අභිභවා දන්මි, දක්මි යි යන මෙබඳු සංඥ ඇතියේ වෙයි. මේ ප්‍රථමාභිභායතන යි.

එකෙක් තමා තුළ රූප සංඥ ඇතියේ ප්‍රමාණ රහිත සුවණ් දුච්ඡි වූ බැහැර රූ දක්නෝය. එ රූ අභිභවා දන්මි, දක්මි යි මෙබඳු සංඥ ඇතියේ වෙයි. මේ ද්විතීයාභිභායතන යි.

එකෙක් තමා තුළ අරූප සංඥ ඇතියේ අල්ප වූ සුවණ් දුච්ඡි වූ බැහැර රූ දක්නෝය. එ රූ අභිභවා දන්මි, දක්මි යි මෙසේ සංඥ ඇතියේ වෙයි. මේ තෘතීයාභිභායතන යි.

අර්ඝනං අරූපසඤ්ඤාදී ඵකො බහිද්ධා රූපානි පසසති අප්පමාණානි සුව ණණදුබ්බ ණණානි, 'තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පසසාමි'ති ඵවං සඤ්ඤාදී හොති ඉදං වතුඤ්ඤං අභිභායතනං.

අර්ඝනං අරූපසඤ්ඤාදී ඵකො බහිද්ධා රූපානි පසසති නීලානි නීල-
ව ණණානි නීල නිදසසනානි නීල නිභාසානි සෙය්‍යථාපි නාම උච්චො පුපථං¹
නීලං නීලව ණණං නීලනිදසසනං නීලනිභාසං, සෙය්‍යථාපි වා පන තං වඤ්ඤං
බාරාණසෙය්‍යකං උභතොභාග වීමච්ඤං නීලං නීලව ණණං නීලනිදසසනං
නීල නිභාසං, ඵවමෙව අර්ඝනං අරූපසඤ්ඤාදී ඵකො බහිද්ධා රූපානි
පසසති නීලානි නීලව ණණානි නීලනිදසසනානි. 'තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි,
පසසාමි'ති ඵවං සඤ්ඤාදී හොති, ඉමං පඤ්ඤිමං අභිභායතනං.

අර්ඝනං අරූපසඤ්ඤාදී ඵකො බහිද්ධා රූපානි පසසති පිතානි පිත-
ව ණණානි පිතනිදසසනානි, පිතනිභාසානි, සෙය්‍යථාපි නාම කණ්ණිකාර-
පුපථං පිතං පිතව ණණං පිතනිදසසනං පිතනිභාසං, සෙය්‍යථාපි වා පන තං
වඤ්ඤං බාරාණසෙය්‍යකං උභතොභාගවීමච්ඤං පිතං පිතව ණණං පිත
නිදසසනං පිතනිභාසං, ඵවමෙව අර්ඝනං අරූපසඤ්ඤාදී ඵකො බහිද්ධා
රූපානි පසසති පිතානි පිතව ණණානි පිතනිදසසනානි පිතනිභාසානි. 'තානි
අභිභුය්‍ය ජානාමි, පසසාමි'ති ඵවං සඤ්ඤාදී හොති ඉදං ජච්ඤං අභිභායතනං.

අර්ඝනං අරූපසඤ්ඤාදී ඵකො බහිද්ධා රූපානි පසසති ලොහිතකානි
ලොහිතකව ණණානි ලොහිතකනිදසසනානි ලොහිතකනිභාසානි සෙය්‍ය-
ථාපි නාම බන්ධුජීවකපුපථං ලොහිතකං ලොහිතකව ණණං ලොහිතක
නිදසසනං ලොහිතකනිභාසං, සෙය්‍යථාපි වා පන තං වඤ්ඤං බාරාණසෙය්‍යකං
උභතොභාගවීමච්ඤං ලොහිතකං ලොහිතකව ණණං ලොහිතකනිදසසනං
ලොහිතක නිභාසං, ඵවමෙව අර්ඝනං අරූපසඤ්ඤාදී ඵකො බහිද්ධා
රූපානි පසසති ලොහිතකානි ලොහිතකව ණණානි ලොහිතක නිදසසනානි
ලොහිතක නිභාසානි තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි, පසසාමි'ති ඵවං සඤ්ඤාදී හොති
ඉදං සත්තමං අභිභායතනං.

අර්ඝනං අරූපසඤ්ඤාදී ඵකො බහිද්ධා රූපානි පසසති ඔදනානි ඔදන-
ව ණණානි ඔදනනිදසසනානි ඔදන නිභාසානි.

1. උමා පුපථං, මයසං.

එකෙක් තමා තුළ අරූපසංඥ ඇතියේ අප්‍රමාණ වූ සුවණ් දුවණ් වූ බැහැර රූ දක්නේය. එ රූ අභිභවා දන්මි. දක්මි යි මෙසේ සංඥ ඇතියේ වෙයි. මේ වතුන්ධාභිභායතන යි.

එකෙක් තමා තුළ අරූපසංඥ ඇතියේ නිල වූ නිලවණ් වූ නිල නිදඹන වූ නිලනිභාස වූ බැහැර රූ දක්නේය. නිල වූ නිල වණ් වූ නිල නිදඹන වූ දිය මෙරලිය මල යම් සේ වේ ද, බරණැස වියු දෙපස මොළොක් වූ නිල වූ නිලවණ් වූ නිලනිදඹන වූ නිලනිභාස වූ ඒ පිළි යම්සේ වේ ද එපරිදි ම එකෙක් තමා තුළ අරූපසංඥ ඇතියේ නිල වූ නිල වණ් වූ නිලනිදඹන වූ නිලනිභාස වූ බැහැර රූ දක්නේ ය. ඒ රූ අභිභවා දන්මි. දක්මි'යි මෙසේ සංඥ ඇතියේ වෙයි. මේ පඤ්චමාභිභායතනය යි.

එකෙක් තමා තුළ අරූපසංඥ ඇතියේ පිත වූ පිත වණ් වූ පිතනිදඹන වූ පිතනිභාස වූ බැහැර රූ දක්නේ ය. පිත වූ පිතවණ් වූ පිතනිදඹන වූ පිතනිභාස වූ කිණිහිරි පුජ් යම්සේ වේ ද, බරණැස වියු දෙපස මොළොක් වූ පිත වූ පිතවණ් වූ පිතනිදඹන වූ පිතනිභාස වූ ඒ පිළි යම්සේ වේ ද, එපරිදි ම එකෙක් තමා තුළ අරූපසංඥ ඇතියේ පිත වූ පිතවණ් වූ පිතනිදඹන වූ පිත නිභාස වූ බැහැර රූ දක්නේ ය. ඒ රූ අභිභවා දන්මි, දක්මි යි මෙසේ සංඥ ඇතියේ වෙයි. මේ ඡෂ්ඨාභිභායතනය යි.

එකෙක් තමා තුළ අරූපසංඥ ඇතියේ ලොහිත වූ ලොහිතවණ් වූ ලොහිතකනිදඹන වූ ලෝහිතකනිභාස වූ බැහැර රූ දක්නේ ය, ලොහිත වූ ලොහිතක වණ් වූ ලොහිතක නිදඹන වූ ලොහිතක නිභාස වූ බදුවද පුජ් යම්සේ වේ ද බරණැස වියු දෙපස මොළොක් වූ ලොහිතක වූ ලොහිතක වණ් වූ ලොහිතක නිදඹන වූ ලොහිතක නිභාස වූ ඒ පිළි යම් සේ වේ ද, එපරිදිම එකෙක් තමා තුළ අරූපසංඥ ඇතියේ ලොහිතක වූ ලොහිතක වණ් වූ ලොහිතක නිදඹන වූ ලොහිතක නිභාස වූ බැහැර රූ දක්නේ ය. ඒ රූ අභිභවා දන්මි දක්මි යි මෙසේ සංඥ ඇතියේ වෙයි. මේ සජ්ජමාභිභායතනය යි,

එකෙක් තමා තුළ අරූපසංඥා ඇතියේ ඔදන වූ ඔදන වණ් වූ ඔදන නිදඹන වූ ඔදන නිභාස වූ බැහැර රූ දක්නේ ය.

සෙය්‍යථාපි නාම ඔසධිතාරකා ඔදනා ඔදනවණණා ඔදනනිදසසනා ඔදනනිභාසා, සෙය්‍යථාපි වා පන තං ව්‍යං ධාරාණසෙය්‍යාකං උභතො භාගවිමට්ඨං ඔදනං ඔදනවණණං ඔදනනිදසසනං ඔදනනිභාසං එවමෙවං අජ්ඣන්තං අරූපසඤ්ඤී එකො ඛනිඤ්ඤා රූපානි පසසති ඔදනානි ඔදනවණණානි ඔදනනිදසසනානි ඔදනනිභාසානි. ‘තානි අභිභුග්‍ය ජානාමි, පසසාමි’ ති එවංසඤ්ඤී භොති ඉදං අට්ඨමං අභිභායනනං.

ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ අට්ඨ අභිභායනනානි. එතදග්‍හං භික්ඛවෙ ඉමෙස අට්ඨනතං අභිභායනනානං යදීදං අජ්ඣන්තං අරූපසඤ්ඤී එකො ඛනිඤ්ඤා රූපානි පසසති ඔදනානි ඔදනවණණානි ඔදනනිදසසනානි ඔදනනිභාසානි. තානි අභිභුග්‍ය ජානාමි පසසාමි ති එවං සඤ්ඤී භොති. එවංසඤ්ඤීනොපි ඛො භික්ඛවෙ සනාති සනතා. එවං සඤ්ඤීනමි ඛො භික්ඛවෙ සනතානං අපෙඨව අඤ්ඤථනං, අනී විපරිණාමො, එවං පසං භික්ඛවෙ සුත්ථා අරියසාවකො තස්මිමි නිබ්බිද්දති. තස්මි නිබ්බිද්දනො අග්‍හෙ විරජ්ජති, පගෙව භීතස්මි.

6. වතසෙසා ඉමා භික්ඛවෙ පටිපදු, කතමා වතසෙසා: දුක්ඛා පටිපදු දන්තාභිඤ්ඤා, දුක්ඛා පටිපදු බ්‍යාපාභිඤ්ඤා, සුඛාපටිපදු දන්තාභිඤ්ඤා, සුඛාපටිපදු බ්‍යාපාභිඤ්ඤා, ඉමා ඛො භික්ඛවෙ වතසෙසා පටිපදු, එතදග්‍හං භික්ඛවෙ ඉමාසං වතුනතං පටිපදනං යදීදං සුඛා පටිපදු බ්‍යාපාභිඤ්ඤා, එවං පටිපනනාපි ඛො භික්ඛවෙ සනාති සනතා. එවං පටිපනනානමි ඛො භික්ඛවෙ සනතානං අපෙඨව අඤ්ඤථනං, අනී විපරිණාමො, එවං පසං භික්ඛවෙ සුත්ථා අරිය සාවකො තස්මිමි නිබ්බිද්දති. තස්මි නිබ්බිද්දනො අග්‍හෙ විරජ්ජති, පගෙව භීතස්මි.

7. වතසෙසා ඉමා භික්ඛවෙ සඤ්ඤා, කතමා වතසෙසා: පරිනතමෙකො සඤ්ඤානාති, මහග්‍ගතමෙකො සඤ්ඤානාති, අපමාණමෙකො සඤ්ඤානාති නනී කිඤ්චිති ආකිඤ්චිඤ්ඤායතනමෙකො සඤ්ඤානාති, ඉමා ඛො භික්ඛවෙ වතසෙසා සඤ්ඤා, එතදග්‍හං භික්ඛවෙ ඉමාසං වතුනතං සඤ්ඤානං යදීදං “නනී කිඤ්චි” ති ආකිඤ්චිඤ්ඤායතනමෙකො සඤ්ඤානාති. එවං සඤ්ඤීනොපි ඛො භික්ඛවෙ සනාති සනතා. එවං සඤ්ඤීනමි ඛො භික්ඛවෙ සනතානං අපෙඨව අඤ්ඤථනං, අනී විපරිණාමො එවං පසං භික්ඛවෙ සුත්ථා, අරියසාවකො තස්මිමි නිබ්බිද්දති. තස්මි නිබ්බිද්දනො අග්‍හෙ විරජ්ජති, පගෙව භීතස්මි.

අවදන වූ අවදන වණ් වූ අවදන නිදහන වූ අවදන නිහාස වූ දවහන් තරු යම් සේ වේ ද අවදන වූ අවදන වණ් වූ අවදන නිදහන වූ අවදන නිහාස වූ බරණැස වියු ඒ වසායක් යම් සේ වේ ද එසේ එකෙක් තමා තුළ අරුප සංඥ ඇතියේ අවදන වූ අවදන වණ් වූ අවදන නිදහන වූ අවදන නිහාස වූ බැහැර රු දක්නේය. එ රු දන්මි, දක්මි යි මෙසේ සංඥා ඇත්තේ වෙයි. මේ අෂ්ටම අභිභායනන යි.

මහණෙනි, මේ අෂ්ට අභිභායනනයෝ යි. මහණෙනි, “එකෙක් තමා තුළ අරුප සංඥ ඇතියේ අවදන වූ අවදන වණ් වූ අවදන නිදහන වූ අවදන නිහාස වූ බැහැර රු දක්නේ ය. ඒ රු අභිභවා දන්මි දක්මි යි මෙසේ සංඥ ඇතියේ වෙයි” යන යම් මේ අභිභායනනයෙක් වේ ද, මේ අෂ්ට-අභිභායනනයන් අතුරෙන් තෙල අග්‍ර වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ සංඥ ඇති වූත් සත්ත්වයෝ ඇත. මහණෙනි, මෙසේ සංඥ ඇති වූත් සත්ත්වයන්ගේ අන්‍යාථාතවයෙක් ඇත් ම ය. ව්‍යුතියෙක් ඇත් ම ය. මහණෙනි, මෙසේ දක්නා ශ්‍රැතවත් ආයඤ්ඤාවක ඒ සැපත්හීදු උකටලී වෙයි. එහි උකටලී වනුයේ ඒ අග්‍ර සැපත්හි නො ඇලෙයි. යටත් සැපතෙහි කැල ම ය.

6. මහණෙනි, මේ ප්‍රතිපදවෝ සතර දෙනෙක, කවර සතර දෙනෙක යත්: දක්ඛණිඤ දුක්ඛාපට්ඨපද ය, ක්ෂිප්‍රාණිඤ දුක්ඛාපට්ඨපද ය, දක්ඛණිඤ සුඛාපට්ඨපද ය, ක්ෂිප්‍රාණිඤ සුඛාපට්ඨපද ය. මහණෙනි, මොහු සතර ප්‍රතිපදවෝ යි. මහණෙනි, ක්ෂිප්‍රාණිඤ සුඛාපට්ඨපද යැ යන යම් මේ ප්‍රතිපද-යෙක් වේ ද, මේ සතර ප්‍රතිපදවන් අතුරෙන් තෙල අග්‍ර ය. මහණෙනි, මෙසේ පිළිපත් සත්ත්වයෝ ද ඇත. මහණෙනි, මෙසේ පිළිපත් සත්ත්-වයනුදු ගේ අන්‍යාථාතවයෙක් ඇත. ව්‍යුතියෙක් ඇත. මහණෙනි, මෙසේ දක්නා ශ්‍රැතවත් ආයඤ්ඤාවක එහි උකටලී වෙයි. එහි උකටලී වනුයේ එ අග්‍රප්‍රතිපත්හි නො ඇලෙයි. යටත් ප්‍රතිපත්හි කැල ම ය.

7. මහණෙනි, මේ සංඥවෝ සතර දෙනෙක, කවර සතර දෙනෙක යත්; එකෙක් සුක්ෂම ය දන්තේ ය. එකෙක් මහද්ගන්ධය දන්තේ ය. එකෙක් අප්‍රමාණාය දන්තේ ය. එකෙක් කිසිදු නැති ආකීඤ්ඤාය දන්තේ ය. මහණෙනි, මේ සතර සංඥවෝ ය. මහණෙනි එකෙක් කිසිදු නැති ආකීඤ්ඤාය දන්තේ ය යන යම් මේ සංඥයෙක් වේ ද, මේ සතර සංඥවන් අතුරෙන් තෙල අග්‍ර ය. මහණෙනි, මෙසේ සංඥ ඇති සත්ත්වයෝ ද ඇත. මහණෙනි, මෙසේ සංඥ ඇති සත්ත්වයනුදු ගේ අන්‍යා-ථාතවයෙක් ඇත. ව්‍යුතියෙක් ඇත. මහණෙනි, මෙසේ දක්නා ශ්‍රැතවත් ආයඤ්ඤාවක එහිදු උකටලී වෙයි. එහි උකටලී වනුයේ අග්‍රසංඥවෙහි නො ඇලෙයි. යටත් සංඥයෙහි කැල ම ය.

8. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඛාහිරකානං දිට්ඨිගතානං යදිදං නො වසා,
 නො ව මෙ සියා, න හවිසසාමි, න මෙ හවිසසනතිති. එවංදිට්ඨිනො
 භික්ඛවෙ එතං පාටිකඛිං: යා වායං හවෙ අප්පටිකුලාතා, සා වසා න
 හවිසසති, යාවායං හවතිරොධෙ පාටිකුලාතා, සා වසා න හවිසසතිති. එවං
 දිට්ඨිනොපි ඛො භික්ඛවෙ සන්තී සත්තා. එවං දිට්ඨිනමපි ඛො භික්ඛවෙ
 සත්තානං අප්පටි අඤ්ඤාඵතං, අපී විපරිණාමො. එවං පසා භික්ඛවෙ
 සුතවා අරියසාවකො තස්මිමපි නිබ්බිද්දති. තස්මිං නිබ්බිද්දනො අග්ගෙ
 විරජ්ජති, පගෙව හීනස්මිං.

9. සන්තී භික්ඛවෙ එකෙ සමණ්‍යාහමණා පරමස්ථිපුඤ්ඤිං පඤ්ඤා-
 පෙතන්ති. එතදග්ගං භික්ඛවෙ පරමස්ථිපුඤ්ඤිං පඤ්ඤාපෙතානං යදිදං සබ්බසො
 ආතිකඤ්ඤායතනං සමතිකකමම නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං උප-
 සමපජ්ජ විහරති. තෙ තද්භිඤ්ඤාය තසා සච්ඡිකිරියාය ධමමං දෙසෙතති.
 එවං වාදිනොපි ඛො භික්ඛවෙ සන්තී සත්තා. එවං වාදිනමපි ඛො භික්ඛවෙ
 සත්තානං අප්පටි අඤ්ඤාඵතං, අපී විපරිණාමො. එවං පසා භික්ඛවෙ
 සුතවා අරියසාවකො තස්මිමපි නිබ්බිද්දති, තස්මිං නිබ්බිද්දනො අග්ගෙ
 විරජ්ජති. පගෙව හීනස්මිං.

10. සන්තී භික්ඛවෙ එකෙ සමණ්‍යාහමණා පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බානවාද,
 තෙ පරමදිට්ඨධම්මං නිබ්බානං පඤ්ඤාපෙතන්ති. එතදග්ගං භික්ඛවෙ පරමදිට්ඨ
 ධම්ම නිබ්බානං පඤ්ඤාපෙතානං යදිදං ඡන්තං එසායසනානං සමුදයඤ්ඤා
 අත්භමඤ්ඤා අසසාදඤ්ඤා ආදිනවඤ්ඤා නිසසරණඤ්ඤා යථාභූතං විදිත්වා අනුපාද
 විමොක්ඛා. එවං වාදිං ඛො මං භික්ඛවෙ එඵම්ඛබ්බාධිං. එකෙ සමණ-
 යාහමණා අසතා තුච්ඡා මුසා අභූතෙන අඛයාවික්ඛන්ති: න සමණො
 ගොතමො කාමානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙති. න රූපානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤා-
 පෙති, න වේදනානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙතිති. කාමානං ඛො අහං භික්ඛවෙ
 පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙමි, රූපානඤ්ඤා පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙමි, වේදනානඤ්ඤා
 පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙමි දිට්ඨොච ධම්මෙ නිච්ඡාතො කිඤ්චුතො සීතිභූතො
 අනුපාද පටිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙමිති.

8. මහණෙනි, “අතීතයෙහි නො වීම් නම් වර්තමානයෙහි මාගේ ආත්මභාවයෙක් නැත. මතුයෙහි නොවෙමි නම් මාගේ කිසි පළිබොධයෙක් නැත” යන යම් මේ දෘෂ්ටිගතයෙක් වේද ශාසනසම්මයෙන් බැහැර සිටුවනා දෘෂ්ටිගතයන් අතුරෙන් තෙල අග්‍රය. මහණෙනි, මෙසේ දෘෂ්ටි ඇතියා හට තෙල කැමැති විය යුතු ය: “හවයෙහි ලා යම් මේ අපසට්කුලානායෙක් වේ ද එද ඔහුට නො වේ. හවනිරොධයෙහි ලා යම් මේ පටිකුලානායෙක් වේ ද එද නො වේ ය”යි: මහණෙනි, මෙසේ දෘෂ්ටි ඇති සත්හු ද ඇත. මහණෙනි, මෙසේ දෘෂ්ටි ඇති සතුන්හු ගේ අන්‍යථාත්වයෙක් ඇත. ව්‍යුතියෙක් ඇත. මහණෙනි, මෙසේ දක්නා ශ්‍රැතවත් ආයච්ඡාවක එහිදු උකටලි වෙයි. එහි උකටලි වනුයේ අග්‍රදෘෂ්ටිගතයෙහි නො ඇලෙයි. යටත් දෘෂ්ටිගතයෙහි කැල ම ය.

9. මහණෙනි, නෙවසංඝාතාසංඝායතන සමාපත්තිය පනවන ඇතැම් මහණ බමුණු කෙතෙක් ඇත. මහණෙනි, “සච්ඡකාරයෙන් ආකිංකු-සංඝායතනය ඉක්ම නෙවසංඝාතාසංඝායතනය උපයා වෙසෙයි” යන යම් මේ පරමාත්ම විසුඤ්ඤයෙක් වේද පරමාත්ම විසුඤ්ඤ පනවනුවන් අතුරෙන් තෙල අග්‍රය. ඔහු එ දැනු එය සාක්ෂාත් කරනු පිණිස දහම් දෙසත්. මහණෙනි, මෙසේ වාද ඇති සත්හුදු ඇත. මහණෙනි, මෙසේ වාද ඇති සතුන්හු ගේ අන්‍යථාත්වයෙක් ඇත. ව්‍යුතියෙක් ඇත, මහණෙනි මෙසේ දක්නා ශ්‍රැතවත් ආයච්ඡාවක ඒ පරමාත්ම විසුඤ්ඤයෙහිදු උකටලි වෙයි. එහි උකටලි වනුයේ නෙවසංඝාතාසංඝායතනයෙහි නො ඇලෙයි. යටතෙහි කැල ම ය.

10. මහණෙනි, පරමදෘෂ්ටධම් නිව්ඤ්ඤාවාද ඇති ඇතැම් මහණ බමුණු කෙතෙක් ඇත. ඔහු පරමදෘෂ්ටධම් නිව්ඤ්ඤාය පනවත්. මහණෙනි, “ඡට්ඨපඨායතනයන්ගේ සමුදය හා අසනභවය හා ආසවාදය හා දෙමය හා නිසාරණය හා තත් වූ පටිදි දැන අනුපාද විමොක්ෂයෙක් වේ” යන යම් මේ අර්හත්වයෙක් වේ ද, පරමදෘෂ්ටධම් නිව්ඤ්ඤාය පනවන්න වූන් අතුරෙන් තෙල අග්‍රය. මහණෙනි, මෙසේ බණන සුලු මෙසේ කියන සුලු මා ඇතැම් මහණ බමුණෝ අසත් වූ ඒ ලසුමාසා වූ අනුක-යෙන් අන්‍යාබ්‍යාන කෙරෙත්: “ශ්‍රමණ ගෞතම කාමයන් ගේ සමතික්‍රමණය නො පනවයි. රූපසමතික්‍රමණය නො පනවයි. වේදනා සමතික්‍රමණය නො පනවයි” කියා යි. මහණෙනි, මම කාමසමතික්‍රමණය පනවමි, රූපසමතික්‍රමණය ද පනවමි. වේදනාසමතික්‍රමණය ද පනවමි. ඉහාත්මයෙහි නිෂ්තාඡණ වූයෙම නිව්ඤ්ඤා වූයෙම ශීතීභූත වූයෙම අනුපාදපට්ඨිනිව්ඤ්ඤාය පනවමි.

10.1.3.10

දුකිය කොසල සුතනං

එකං සමයං භගවා සාවඤ්ඤාං විහරති ජෙනවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකසා ආරාමේ. තෙන ඛො පන සමයෙන රාජා පසෙනදී කොසලො උයොධි-කාය¹ නිවර්තො හොති විජිතසඛ්ඛාමො උද්ධාධිපායො අථ ඛො රාජා පසෙනදී කොසලො යෙන ආරාමො තෙන පායාසි. යාවඤ්ඤා යානසහුමී, යානෙන ගණ්ඨා යානා පච්චාරොහිතා පතතිකොච ආරාමං පාවිසි. තෙන ඛො පන සමයෙන සමඛ්ඛුලා භික්ඛු අබ්බොකාසෙ ච ඛසමනති. අථ ඛො රාජා පසෙනදී කොසලො යෙන තෙ භික්ඛු තෙත්තාසංකමී. උපසංකමීතා තෙ භික්ඛු එතදවොච:

කභහත්ත ඛො භතෙන භගවා එතරති විහරති අරහං සමමො සමුද්දො? දසානකාමො හි මයං භතෙන තං භගවන්තං අරහන්තං සමමොසමුද්ධන්ති.

ඒසො මහාරාජ විහාරො සංවුත්ථාරො, තෙන අසසඤ්ඤා උපසංකමීතා අතරමානො ආලිඤ්ඤං පවිසිතා උකකාසිතා අග්ගලං ආකොටෙහි, විචරිසාති තෙ භගවා චාරන්ති.

අථ ඛො රාජා පසෙනදී කොසලො යෙන සො විහාරො සංවුත්ථාරො, තෙන අසසඤ්ඤා උපසංකමීතා අතරමානො ආලිඤ්ඤං පවිසිතා උකකාසිතා අග්ගලං ආකොටෙහි. විචරි භගවා චාරං. අථ ඛො රාජා පසෙනදී කොසලො විහාරං පවිසිතා භගවතො පාදෙසු සිරසා නිපතිතා භගවතො පාදනී මුඛෙන ච පරිවුඛෙති, පාණිහි ච පරිසමොහති, නාමං ච යාවෙති: 'රාජාහං භතෙන පසෙනදී කොසලො, රාජාහං භතෙන පසෙනදී කොසලො'ති.

කමපන තං මහාරාජ අත්ථවසං සමපසාමානො ඉමසමී. සරිරෙ එචරුපං පරමනිපච්චාකාරං කරොසි මෙතතුපහාරං උපදංසෙහිති?

කතඤ්ඤං ඛො අහං භතෙන කතවෙදිතං සමපසාමානො භගවති එචරුපං පරමනිපච්චාකාරං කරොමී, මෙතතුපහාරං උපදංසෙමී.

1. භගවා හි භතෙන බහුජනභිතාය පටිපනෙකා බහුජනසුඛාය, බහුතො ජනසා අරියෙ ඤ්ඤෙ පතිට්ඨාපිතා යදිදං කල්‍යාණධම්මතාය කුසලධම්මතාය, යමපි භතෙන භගවා බහුජනභිතාය පටිපනෙකා බහුජන සුඛාය බහුතො ජනසා අරියෙ ඤ්ඤෙ පතිට්ඨාපිතා යදිදං කල්‍යාණධම්මතාය කුසලධම්මතාය, ඉදමපි ඛො අහං භතෙන අත්ථවසං සමපසාමානො භගවති එචරුපං පරමනිපච්චාකාරං කරොමී, මෙතතුපහාරං උපදංසෙමී.

1. උයොධිකා- මජ්ඣ.

10. 1. 3. 10

ද්විතීය කොසල සූත්‍රය

එක් සමයෙකිහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර සමීපයෙහි වූ ජෙනවන නම් වූ අනේවිඬු සිටුවුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩ වාසය කරන සේක. එසමයෙහි පසේනදී කොසල රජ යුධයෙන් නැවතියේ දිනු සඩ්ග්‍රාම ඇතියේ ලැබූ අධිප්‍රාය ඇතියේ වෙයි. එසඳ ප්‍රසෙනජිත් කොසොල් රජ අරම් කරා ගියේ ය. යානභූමිය වැටෙන තාක් යානයෙන් ගොස් යානයෙන් බැස පාගමන් ඇතියේ ම අරමට පිවිසියේ ය. එසමයෙහි බොහෝ භික්ෂුහු අභ්‍යවකාශයෙහි සක්මන් කෙරෙත්. එසඳ ප්‍රසෙනජිත් කොසොල් රජ ඒ භික්ෂූන් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ඒ භික්ෂූන් අතින් තෙල විචාළේ ය:

වහන්ස, අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැන් කොහි වෙසෙද්ද? වහන්ස, අපි අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නට කැමැත්තමිහ යි.

මහරජ, තෙල ගඳොළ ය: පියු දෙර ඇත. එයින් නිශ්ශබ්ද ව නො වෙළෙචි ව එළඹ දෙර කොවුටට වැද කැසෑ අගුළු පහරව. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තොපට දෙර විවර කරන්නාහ යි.

එසඳ ප්‍රසෙනජිත් කොසොල් රජ පියු දෙර ඇති ඒ ගඳොළ වෙත එළඹ එහි අල්පශබ්ද ව නො වෙළෙචි ව එළඹ ප්‍රමුඛයට වැද කැසි හඬ නගා අගුළු පහළේ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දෙර විවර කළ සේක. එසඳ ප්‍රසෙනජිත් කොසොල් රජ වෙහෙරට වැද බුදුන් පාමුල්හි හිසින් වැටි බුදුන් සිරිපා මුඛිනුදු සුඹුනේ ය. දෙයතිනුදු පරිමදනේ ය. “වහන්ස, මම ප්‍රසෙනජිත් කොසොල් රජිමි. වහන්ස, මම ප්‍රසෙනජිත් කොසොල් රජිමි”යි නම ද අස්වනුයේ වෙයි.

මහරජ, තෙපි කවර කරුණක් දක්නේ මේ ශරීරයෙහි මෙබඳු පරමනිපත්‍යාකාරයක් මෙමත්‍රීසම්ප්‍රයුක්ත උපහාරයක් දක්වනු ද?

වහන්ස, මම කානඤ්ඤා කානවෙදිතා දක්මින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි මෙබඳු පරමනිපත්‍යාකාරයක් කෙරෙමි. මෙමත්‍රී සම්ප්‍රයුක්ත උපහාරයක් දක්වමි.

1. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කල්‍යාණධර්මතායෙනුදු කුසල-ධර්මතායෙන් දැයි යම් ඒ මහෙකින් බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සුඛ පිණිස පිළිපත් සේක් බොහෝ දෙනා විදැනිතා සහිත මාභීයෙහි පිහිටුවන සේක. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කල්‍යාණධර්මතායෙනුදු කුසලධර්මතායෙන් දැයි යම් ඒ මහෙකින් බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සුඛ පිණිස පිළිපත් සේක් බොහෝ දෙනා ආයථී න්‍යායයෙහි පිහිටුවන සේක් ද වහන්ස, මම මෙ කරුණ ද දක්මින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි මෙබඳු පරමනිපත්‍යාකාරයක් කෙරෙමි, මෙමත්‍රීසම්ප්‍රයුක්ත උපහාර දක්වමි.

2. පුනවපරං භනෙන භගවාසීලවා චුද්ධසීලො අරියසීලො කුසලසීලො කුසලසීලෙන සමන්තාගතො. යමි භනෙන භගවා සීලවා චුද්ධසීලො අරියසීලො කුසලසීලො කුසලසීලෙන සමන්තාගතො, ඉමමි බො අභං භනෙන අත්ථසං සමපසාමානො භගවති ඵවරූපං පරමනිපව්වාකාරං කරොමි, මෙනතුපහාරං උපදංසෙමි.

3. පුනවපරං භනෙන භගවා දීඝරතං ආරක්ඛකො අරක්ඛක වනපස්ථානි පනනානි සෙනාසනානි පටිසෙවති. යමි භනෙන භගවා දීඝරතං ආරක්ඛකො අරක්ඛක වනපස්ථානි පනනානි සෙනාසනානි පටිසෙවති, ඉමමි බො අභං භනෙන අත්ථසං සමපසාමානො භගවති ඵවරූපං පරමනිපව්වාකාරං කරොමි, මෙනතුපහාරං උපදංසෙමි.

4. පුනවපරං භනෙන භගවා සනතුට්ඨො ඉතරීතරචීවර පිණ්ඩපාත සයනාසනාගීලානපථව්වයභෙසජ්ජපරිකඛාරෙන, යමි භනෙන භගවා සනතුට්ඨො ඉතරීතරචීවරපිණ්ඩපාතසෙනාස්නගීලානපථව්වයභෙසජ්ජපරිකඛාරෙන, ඉමමි බො අභං භනෙන අත්ථසං සමපසාමානො භගවති ඵවරූපං පරමනිපව්වාකාරං කරොමි මෙනතුපහාරං උපදංසෙමි.

5. පුනවපරං භනෙන භගවා ආහුනෙයො පාහුනෙයො දකඛිණෙයො අඤ්චිකරණීයො අනුභතරං පුඤ්ඤකෙඛිතං ලොකසස. යමි භනෙන භගවා ආහුනෙයො පාහුනෙයො දකඛිණෙයො අඤ්චිකරණීයො අනුභතරං පුඤ්ඤකෙඛිතං ලොකසස, ඉමමි බො අභං භනෙන අත්ථසං සමපසාමානො භගවති ඵවරූපං පරමනිපව්වාකාරං කරොමි, මෙනතුපහාරං උපදංසෙමි.

2. තවද වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සිල්වත්හ. වැඩුණු සිල් ඇතියහ, ආයඹ්ශීල ඇතියහ. අනවද්‍ය ශීල ඇතියහ, කුශලශීලයෙන් සමන්වාගතයහ. වහන්ස, ‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සිල්වත්හ, වැඩුණු සිල් ඇතියහ. ආයඹ් ශීල ඇතියහ. අනවද්‍ය ශීල ඇතියහ. කුශලශීලයෙන් සමන්වාගතයහ’ යන යමෙක් ඇද්ද, වහන්ස, මම මෙ කරුණ ද දක්මින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි මෙබඳු පරමනිපක්‍යාකාර කෙරෙමි. මෙෙත්‍රී සම්ප්‍රයුක්ත උපහාර දක්වමි.

3. තව ද වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දීඝිරාත්‍රයෙහි ආරණ්‍යකයහ. අරණ සෙනසුන් ද වනපෙත් සෙනසුන් ද ඉතා දුර වනසෙනසුන් ද සෙවුනාහ. වහන්ස, “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දීඝිරාත්‍රයෙහි ආරණ්‍යකයහ අරණ සෙනසුන් ද වනපෙත් සෙනසුන් ද ඉතා දුර වනපෙත් සෙනසුන් ද සෙවුනාහ” යන යමෙක් ඇද්ද, වහන්ස, මම මෙ කරුණ ද, දක්මින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි මෙබඳු පරමනිපක්‍යාකාර කෙරෙමි, මෙෙත්‍රී සම්ප්‍රයුක්ත උපහාර දක්වමි,

4. තවද වහන්ස, “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉතරෙතර විවර පිණ්ඩපාතශයනාසන ග්ලානප්‍රත්‍යයගෙහසජ්ජකාරයෙන් සන්තුෂ්ටයහ, වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉතරෙතරවිවර පිණ්ඩපාත ශයනාසනග්ලාන ප්‍රත්‍යය ගෙහසජ්ජකාරයෙන් සන්තුෂ්ටයහ” යන යමෙක් ඇද්ද, වහන්ස, මම මෙ කරුණ ද දක්මින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි මෙබඳු පරමනිපක්‍යාකාරයක් කෙරෙමි. මෙෙත්‍රී සම්ප්‍රයුක්ත උපහාර දක්වමි.

5. තවද වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආහුනෙය්‍යයහ, පාහුනෙය්‍යයහ. දකඛිණෙය්‍යයහ, අඤ්ඤාලිකරණියයහ. ලොකයට අනුතර පුණ්‍යක්ෂේත්‍රයහ, වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආහුනෙය්‍යයහ, පාහුනෙය්‍යයහ, දකඛිණෙය්‍යයහ, අඤ්ඤාලිකරණියයහ, ලොකයට අනුතර පුණ්‍යක්ෂේත්‍රයහ යන යමක් ඇද්ද, වහන්ස, මම මෙ කරුණ ද දක්මින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි මෙබඳු පරමනිපක්‍යාකාරයක් කෙරෙමි, මෙෙත්‍රී සම්ප්‍රයුක්ත උපහාර කෙරෙමි.

6. පුනවපරං භනෙත භගවා යායං කථා අභිසලෙප්ඵිකා වෙතො-
 විවරණසප්පායා, සෙය්‍යථීදං අපච්චිකථා, සනතුධිකථා, පච්චෙතකථා,
 අසංසන්නකථා, විරියාරම්භකථා, සීලකථා, සමාධිකථා, පඤ්ඤාකථා,
 විමුක්තිකථා, විමුක්තිඤ්ඤාදසසනකථා ඵවරුපියා කථාය නිකාමලාභී
 අකච්චලාභී අකසිරලාභී. යමි භනෙත භගවා යායං කථා අභිසලෙප්ඵිකා
 වෙතො විවරණසප්පායා සෙය්‍යථීදං අපච්චිකථා -පෙ- විමුක්තිඤ්ඤා-
 දසසනකථා. ඵවරුපියා කථාය නිකාමලාභී, අකච්චලාභී අකසිරලාභී. ඉමමි
 ඛො අභං භනෙත අඤ්චසං සමපසමානො භගවති ඵවරුපං පරම නිපට්ඨා-
 කාරං කරොමී, මෙතතුපහාරං උපදංසෙමී.

7. පුනවපරං භනෙත භගවා චතුනකං කුමාරානං ආභිවෙතසිකානං
 දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං නිකාමලාභී අකච්චලාභී අකසිරලාභී. යමි භනෙත
 භගවා චතුනකං කුමාරානං ආභිවෙතසිකානං දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං
 නිකාමලාභී අකච්චලාභී අකසිරලාභී, ඉමමි ඛො අභං භනෙත අඤ්චසං
 සමපසමානො භගවති ඵවරුපං පරම නිපට්ඨාකාරං කරොමී, මෙතතුපහාරං
 උපදංසෙමී.

8. පුනවපරං භනෙත භගවා අනෙකච්චිතං පුඤ්ඤනිවාසං අනුසාරති,
 සෙය්‍යථීදං ඵකමිජාතීං, දෙවමි ජාතියො, තිසෙසාපි ජාතියො, චතසෙසාපි
 ජාතියො, පඤ්ඤාපි ජාතියො දසපි ජාතියො, වීසමි ජාතියො තිංසමි ජාතියො
 චත්තාරිසමි ජාතියො ජ ඤ්ඤාසමි ජාතියො ජාතිසතමි, ජාතිසහසමි, ජාති-
 සතසහසමි අනෙකෙපි සංවට්ඨකප්පෙ අනෙකෙපි විච්චිකප්පෙ අනෙකෙපි
 සංවට්ඨවිච්චකප්පෙ, අමුත්තාසිං ඵචනනාමො ඵචංගොනො ඵචං-
 විභංගො ඵචමාහාරො ඵචං සුඛදුක්ඛපට්ඨංවෙදී ඵචමායුපරියනො. සො
 තතො චුතො ඉඤ්ඤපපනෙනාති. ඉති සාකාරං සඋදෙද්දසං අනෙකච්චිතං
 පුඤ්ඤනිවාසං අනුසාරති. යමි භනෙත භගවා අනෙකච්චිතං පුඤ්ඤනිවාසං
 අනුසාරති, සෙය්‍යථීදං ඵකමි ජාතීං දෙවමි ජාතියො -පෙ- ඉති සාකාරං
 සඋදෙද්දසං අනෙකච්චිතං පුඤ්ඤනිවාසං අනුසාරති. ඉමමි ඛො අභං
 භනෙත අඤ්චසං සමපසමානො භගවති ඵවරුපං පරම නිපට්ඨාකාරං
 කරොමී, මෙතතුපහාරං උපදංසෙමී.

6. තවද වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මොනොවට කෙලෙස් ලියන සුලු වූ සමථවිදුඤ්ඤාවික්‍ෂාවිචරණයට සන්ප්‍රාය වූ යම් මේ කථායෙක් වේ නම්, එ කවර යන්: අප්පිච්ඡකථා ය, සන්තුට්ඨිකථා ය, පච්චෙකකථා ය, අසංසන්නකථා ය, විරියාරම්භකථා ය, සීලකථා ය, සමාධිකථා ය, පඤ්ඤා කථා ය, විමුත්තිකථා ය, විමුත්තිඤ්ඤාදසානකථා යි. මෙබඳු කථාකැමතිසේ ලබන සුල්ලභු නිදුකින් ලබන සුල්ලභු විපුල කොට ලබන සුල්ලභු වෙත්. වහන්ස, “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙලෙස් ලියන සුලු වෙතො විචරණයට සන්ප්‍රාය වන යම් ඒ කථායෙක් වේ නම් ඒ කවර යන්: අප්පිච්ඡකථා ය ... විමුත්තිඤ්ඤාදසානකථා යි. එබඳු කථා කැමතිසේ ලබන සුල්ලභ, නිදුකින් ලබන සුල්ලභ, විපුල කොට ලබන සුල්ලභ” යන යමෙක් වේ ද, වහන්ස, මම මෙ කරුණ ද මොනොවට දක්නොම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි මෙබඳු පරමනිපත්‍යාකාරයක් කෙරෙම්, මෙමුත්තිසම්ප්‍රසුක්ඛ උපහාර දක්වමි.

7. තවද වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අධිවික්‍ෂයෙහි හටගත් ඉහාත්-මයෙහි සුඛවිහරණ වූ සතර ධ්‍යානයන් කැමැතියේ ලබන සුල්ලභ, නිදුකින් ලබන සුල්ලභ, විපුල සේ ලබන සුල්ලභ. වහන්ස, “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අධිවික්‍ෂයෙහි හටගන්නා දිට්ඨධම්මෙසුඛවිහාර වන සතර ධ්‍යානයන් කැමැතියේ ලබන සුල්ලභ, නිදුකින් ලබන සුල්ලභ, විපුල සේ ලබන සුල්ලභ” යන යමෙක් වේ නම්, වහන්ස, මම මෙ කරුණ මොනොවට දක්නොම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි මෙබඳු පරමනිපත්‍යාකාරයක් කරමි. මෙමුත්තිසම්ප්‍රසුක්ඛ උපහාර දක්වමි.

8. තවද, වහන්ස ‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනෙකවිධ පූර්විනිවාසය සිහි කෙරෙත්. ඒ කියෙ ය යන්: එක් ජාතියක් ද, ජාති දෙකක් ද, ජාති තුනක් ද, ජාති සතරක් ද, ජාති පසක් ද, ජාති දසයක් ද, ජාති විස්සක් ද, ජාති තිසක් ද, ජාති සතලිසක් ද, ජාති පනසක් ද, ජාති සියයක් ද, ජාති දහසක් ද, ජාති සියදහසක් ද, නොයෙක් සංවතීකල්පයන් ද, නොයෙක් විචතීකල්පයන් ද, නොයෙක් සංවතීවිචතීකල්පයන් දැයි, මෙබඳු නම් ඇතියෙමි; මෙබඳු ගොත්‍ර ඇතියෙමි, මෙබඳු සිරුරු පැහැ ඇතියෙමි, මෙබඳු ආහාර ඇතියෙමි, මෙබඳු සුව දුක් විඳුනෙමි, මෙබඳු ආයු කෙළවර කොටැතියෙමි අනෙක්තන්හි වීමි, ඒ මම එතැනින් ව්‍යුත ව මෙහි උපන්මි’යි. මෙසේ ආකාර සහිත උදෙසා සහිත අනෙකවිධ වූ පූර්විනිවාසය සිහි කෙරෙත්. වහන්ස, “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනෙකවිධ පූර්විනිවාසය සිහි කෙරෙත් නම්, ඒ කෙසේ ය යන්: එක් ජාතියක් ද ජාති දෙකක් ද ... මෙසේ ආකාර සහිත උදෙසා සහිත අනෙකවිධ පූර්විනිවාසය සිහි කෙරෙත් ද, වහන්ස, මම මෙ කරුණ ද දක්මින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි මෙබඳු පරම නිපත්‍යාකාරයක් කරමි, මෙමුත්ති සම්ප්‍රසුක්ඛ උපහාර දක්වමි.

9. පුනව්‍යපරං භනෙන භගවා දිට්ඨො චකක්ඛානා විසුද්ධාන අතිකකතන-
 මානුසකෙන සකෙන පසසති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීනෙ පඤ්ඤෙ
 සුච්චෙණණ්ණ දුඛධෙණණ්ණ සුගතෙ දුගතෙ යථා කමමුපගෙ සකෙන පජානාති.
 “ඉමෙ වධනොනො සත්තා කායදුච්චරීතෙන සමනනාගතා වචී -පෙ-
 මනොදුච්චරීතෙන සමනනාගතා -පෙ- අරියානං උපවාදකා මීච්ඡා-
 දිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකමමසමාදානා, තෙ කායසස භෙද පරමමරණා අපාය-
 දුගතති විනිපාතං නිරයං උපපන්නා. ඉමෙ වා පන භොනො සත්තා කාය
 සුචරීතෙන සමනනාගතා වචී -පෙ- මනො -පෙ- අරියානං අනුපවාදකා
 සමමාදිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකමමසමාදානා, තෙ කායසස භෙද පරමමරණා
 සුගතති සඤ්ඤා ලොකං උපපන්නාති. ඉති දිට්ඨො චකක්ඛානා විසුද්ධාන
 අතිකකතනමානුසකෙන සකෙන පසසති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීනෙ
 පඤ්ඤෙ සුච්චෙණණ්ණ දුඛධෙණණ්ණ සුගතෙ දුගතෙ යථා කමමුපගෙ සකෙන
 පජානාති. ඤජි භනෙන භගවා දිට්ඨො චකක්ඛානා විසුද්ධාන අතිකකතන-
 මානුසකෙන යථා කමමුපගෙ සකෙන පජානාති. ඉමිමි ඛො අහං භනෙන
 අඤ්ඤා සමපසසමානො භගවති ඵච රූපං පරමනිපච්චාකාරං කරොමි.
 මෙතනුපහාරං උපදංසෙමි,

10. පුනව්‍යපරං භනෙන භගවා ආසවානං ඛයා ආනාසවං වේතො-
 විමුක්තිං පඤ්ඤා විමුක්තිං දිට්ඨො ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසම්පජ්ජ
 වීහරති. ඤජි භනෙන භගවා ආසවානං ඛයා -පෙ- සච්ඡිකතා උපසම්පජ්ජ
 වීහරති ඉමමි ඛො අහං භනෙන අඤ්ඤා සමපසසමානො භගවති ඵච රූපං
 පරමනිපච්චාකාරං කරොමි, මෙතනුපහාරං උපදංසෙමි.

භන්දුග්ගි මයං භනෙන ගච්ඡාම බහුකිච්චා මයං බහුකරණියාති.
 යසද්දති කචං මහාරාජ කාලං මඤ්ඤාසීති.

අථ ඛො රාජා පසෙතදී කොසලො උඨයායාසනා භගවතනං අභිච්චා-
 දෙඤ්ඤා පදකඛණං කතවා පකකාමී ති.

මහාවග්ගො කතියො.

කත්‍රුද්දනං:-

සිහාධිච්චුපතිකායෙන චුදෙතන කසිණෙන ච
 කාලී දො මහාපඤ්ඤා කොසලෙහී පරෙ දුච්ච.

9. තවද වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මිනිසුන් ඉක්ම පවත්නා විශුද්ධ වූ දිවැසින් ව්‍යුත් වන්නා වූත් උපදනා වූත් භීත වූත් ප්‍රණීත වූත් සුවණ් වූත් දුර්ණ වූත් සත්ත්‍වයන් දක්නාහ. කම් වූ පරිදි මියන සත්‍වයන් දක්නාහ. “මේ භවත් සත්ත්‍වයෝ කායදුශ්චරිතයෙන් සමන්වාගතයහ. වාක් ... මනොදුශ්චරිතයෙන් සමන්වාගතයහ ... අරිනට උපවාද කරන්නාහු ගත් මිසදිටු ඇත්තාහු මිථ්‍යාදාෂ්ටික කම්සමාදන කොට ඇත්තාහු වෙති. ඔහු කාබුන් මරණින් මතු අපාය නම් වූ දුර්ග්ගි නම් වූ විනිපාන නම් වූ භිරයට පැමිණියාහු වෙති. මේ භවත් සත්ත්‍වයෝත් කාය සුවරිතයෙන් සමන්වාගත වූවාහු වාක් ... මනො ... අරිනට උපවාද නො කරන්නාහු සමාක්දාෂ්ටික වූවාහු සමාක්දාෂ්ටික කම්සමාදන ඇත්තාහු වෙති. ඔහු කාබුන් මරණින් මතු සුගති නම් වූ ස්වර්ගලොකයෙහි උපන්නාහු වෙතියි මෙසේ මිනිසුන් ඉක්ම පවත්නා විශුද්ධ වූ දිවැසින් ව්‍යුත් වන්නා වූත් උපදනා වූත් භීත වූත් ප්‍රණීත වූත් සුවණ් වූත් දුර්ණ වූත් සුගත වූත් දුර්ග්ගි ඇත්තා වූත් සත්ත්‍වයන් දක්නාහ. යථාකමෝපග සත්ත්‍වයන් දන්නාහ. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මිනිසුන් ඉක්ම පවත්නා විශුද්ධ වූ දිවැසින් ... යථා කමෝපග සත්ත්‍වයන් දන්නාහ” යන යමෙක් ඇත් ද, වහන්ස, මම මේ කරුණ ද මොනොවට දක්නෙමි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි මෙබදු පරමනිපත්‍යාකාරයක් කරමි, මෙමුත්‍රී සම්ප්‍රයුක්ත උපහාරය දක්වමි.

10. තවද වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආසුච්චයන්ගේ ක්ෂයයෙන් අනාසුච්ච වූ විතතවිමුක්තිය හා ප්‍රඤ්චිමුක්තිය ඉහාත්මයෙහි ම තුමු විශිෂ්ට-ඥනයෙන් දූත පසක් කොට එළඹ වාසය කරන්. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආසුච්චයෙන් ... පසක් කොට එළඹ වෙසෙත් යන යමක් ඇත් නම් වහන්ස, මම මේ කරුණ ද මොනොවට දක්නෙමි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි මෙබදු පරමනිපත්‍යාකාරයක් කරමි. මෙමුත්‍රී සම්ප්‍රයුක්ත උපහාරය දක්වමි.

වහන්ස, දන් අපි යමු, අපි බොහෝ කීස ඇත්තමහ, බොහෝ කරණි ඇත්තමහ යි.

මහරජ, යමක් සඳහා දන් කල් නම් එය දනුව යි. ඉක්බිති පසෙනදි කොසල රජ හුනස්නෙන් නැඟී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද පැදකුණු කොට ගියේ යි.

තුන් වැනි මහාවර්ග යි.

එහි උද්දනය:

සීහනාද සූත්‍රය, අධිචුක්ඛපද සූත්‍රය, කාය සූත්‍රය, මහාවුඤ්ඤ සූත්‍රය, කසිණ සූත්‍රය, කාලී සූත්‍රය, මහාපඤ්ඤ සූත්‍ර දෙක ය, කොසල සූත්‍ර දෙක යැයි සූත්‍ර දශයෙකි.

4. උපාලිවග්ගො

10. 1. 4. 1

උපාලි සුත්තං

[සාවකී]

අථ ඛො ආයස්මා උපාලි යෙන භගවා තෙනුපසංකමී. උපසංකමීතිා භගවන්තං අභිවාදෙතීා එකමන්තං හිසීදි. එකමන්තං හිසිනෙතා ඛො ආයස්මා උපාලි භගවන්තං එතදවොච:

කති නුඛො භනෙන අස්ඵවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං සිකංඛා-පදං පඤ්ඤාන්තං ? පාතිමොක්ඛං උද්දිට්ඨන්ති?

දස ඛො උපාලි අස්ඵවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං සිකංඛාපදං පඤ්ඤාන්තං. පාතිමොක්ඛං උද්දිට්ඨං කතමෙ දස: සඛ්ඤ්ඤාපුට්ඨතාය, සඛ්ඤ්ඤාපු-තාය, දුමච්ඤ්ඤානං පුග්ගලානං නිග්ගහාය, පෙසලානං භික්ඛුනං එාසු විහාරාය, දිට්ඨධම්මිකානං ආසවානං සංවරාය, සමපරාසීකානං ආසවානං-පටිසානාය, අප්පසන්නානං පසාදය, පසන්නානං භියොගාභාවාය, සඤ්ඤාචාර්යාය, විනායානුග්ගහාය,

ඉමෙ ඛො උපාලි දස අස්ඵවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං සිකංඛා-පදං පඤ්ඤාන්තං, පාතිමොක්ඛං උද්දිට්ඨන්ති.

10. 1. 4. 2

පාතිමොක්ඛධම්පන සුත්තං

[සාවකී]

කති නු ඛො භනෙන පාතිමොක්ඛධම්පනානීති?

දස ඛො උපාලි පාතිමොක්ඛධම්පනා කතමෙ දස: පාරාජිකො තස්සං පරිසායං හිසිනෙතා හොති, පාරාජිකකථා විපකතා හොති, අනුප-සම්පනෙතා තස්සං පරිසායං හිසිනෙතා හොති, අනුපසම්පනකකථා විප-කතා හොති, සිකංඛා පච්චිකාතකො තස්සං පරිසායං හිසිනෙතා හොති, සිකංඛා පච්චිකාතකථා විපකතා හොති, පණ්ඩකො තස්සං පරිසායං හිසිනෙතා හොති, පණ්ඩකකථා විපකතා හොති, භික්ඛුනීදුසකො තස්සං පරිසායං හිසිනෙතා හොති, භික්ඛුනීදුසකකථා විපකතා හොති. ඉමෙ ඛො උපාලි දස පාතිමොක්ඛධම්පනානී.

4. උපාලිවර්ගය

10. 1. 4. 1

උපාලි සූත්‍රය

[සැවැත්]

එකල්හි ආයුෂ්මත් උපාලි තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැඳ එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂ්මත් උපාලි තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළහ:

වහන්ස, කෙතෙක් කරුණු පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ශ්‍රාවකයනට ශික්ෂාපද පනවන ලදද? පාමොක් උදෙසන ලද දැ යි?

උපාලි, කරුණු දසයක් පිණිස තථාගතයන් විසින් ශ්‍රාවකයනට ශික්ෂාපද පනවන ලද, පාමොක් උදෙසන ලදී. කවර දසයෙක යන්: සඛ්‍යයාගේ සෞඤ්චය පිණිස ය, සඛ්‍යයාගේ පහසුබව පිණිස ය, දුසිල් පුද්ගලයනට නිග්‍රහ පිණිස ය, ප්‍රියශීල හික්ෂුන්ගේ පහසුවිහරණය පිණිස ය, දාෂ්ටධාර්මික ආසුචියන්ගේ සංචිරය පිණිස ය, සාමපරාධික ආසුචියන් නැසීම පිණිස ය, අප්‍රසන්නයන්ගේ ප්‍රසාදය පිණිස ය, ප්‍රසන්නයන්ගේ භූයෝභාවය පිණිස ය, සඳ්ධිමයාගේ සථිතිය පිණිස ය, විනයානුග්‍රහය පිණිස යි.

උපාලි, මේ කරුණු දසය පිණිස තථාගතයන් විසින් ශ්‍රාවකයනට ශික්ෂාපද පනවන ලද, පාමොක් උදෙසනලද යි.

10. 1. 4. 2

පාතිමොකබ්බට්ඨපන සූත්‍රය

[සැවැත්]

වහන්ස, පාමොක් තැබීමහු කෙතෙකැයි?

උපාලි, පාමොක් තැබීමහු දසයෙක. කවර දසයෙක යන්: පරිච්ඡේදවන්තෙක් එ පිරිස්හි හුන්තේ වෙයි, පාරාජික කථාව කොට අධිහළ වෙයි, අනුපසපනෙක් එ පිරිස්හි හුන්තේ වෙයි. අනුපසම්පන්නකථාව කොට අධිහළ වෙයි, ශික්ෂාප්‍රත්‍යාධ්‍යාන කෙළේ එ පිරිස්හි හුන්තේ වෙයි, ශික්ෂාප්‍රත්‍යාධ්‍යාන කළහු පිළිබඳ කථාව කොට අධිහළ වෙයි, පණ්ඩකයෙක් එ පිරිස්හි හුන්තේ වෙයි, පණ්ඩකකථාව කොට අධිහළ වෙයි, හික්ෂුණිදුෂකයෙක් එ පිරිස්හි හුන්තේ වෙයි, හික්ෂුණිදුෂක කථාව කොට අධිහළ වෙයි. උපාලි, මේ දස පාමොක් තැබීමහු වෙති යි.

10. 1. 4. 3

උබ්බාහිකා සුත්තං.

[සාවස්ථී]

කතී හි තු ඛො භනො ධම්මෙහි සමන්තාගතො හික්ඛු උබ්බාහිකාය සමමනනිතඛෙඛා භොති?

දසහි ඛො උපාලි ධම්මෙහි සමන්තාගතො හික්ඛු උබ්බාහිකාය සමමනනිතඛෙඛා කතමෙහි දසහි: ඉධුපාලි හික්ඛු සීලවා භොති පානිමොකඛසංවරසංවුත්තො විහරති, ආචාරගොචරසම්පන්නො අනුමනෙත්ථු වජ්ජසු භයදසාවී සමාදය සිකඛති සිකඛාපදෙසු, බහුසුත්තො භොති සුතධරො සුතසනතිවයො යෙ තෙ ධම්මො ආදිකල්‍යාණො මජ්ඣකල්‍යාණො පරියොසානකල්‍යාණො සාඤ්ඤා සංඛ්‍යාඤ්ඤා, කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං අභිවදන්ති, තථාරූපාසාස ධම්මො බහුසුත්තො භොන්ති ධතා වචසා පරිචිතා මනසානුපෙකඛිතා දිට්ඨියා සුප්පට්ඨිද්ධා, උභයානි ඛො පනස්ස පානිමොකඛානි විඤ්ඤානෙ සමාගතානි භොන්ති සුවිභක්ඛානි සුච්චිකතීනි සුච්චිච්ඡිකතීනි සුභතසො අනුච්චාඤ්ඤාසො, විතයෙ ඛො පන ධීතො භොති අසංහීරො, පටිබලො භොති උභො අත්තපච්චිකීකෙ සඤ්ඤාපෙත්තුං පඤ්ඤාපෙත්තුං නිජ්ඣාපෙත්තුං පෙකෙඛතුං පසාදෙත්තුං, අධිකරණසම්පෘද්ධං චුපභුමකුසලො භොති, අධිකරණං ජානාති අධිකරණසම්ප්‍රදයං ජානාති අධිකරණනිරොධං ජානාති, අධිකරණනිරොධගාමිනිපට්ඨදං ජානාති. ඉමෙහි ඛො උපාලි දසහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො හික්ඛු උබ්බාහිකාය සමමනනිතඛෙඛාති.

10. 1. 4. 4

උපසම්පද සුත්තං.

[සාවස්ථී]

කතීහි තු ඛො භනො ධම්මෙහි සමන්තාගතො හික්ඛුතා උපසම්පාදෙද තඛන්ති?

දසහි ඛො උපාලි ධම්මෙහි සමන්තාගතො හික්ඛුතා උපසම්පාදෙතඛං. කතමෙහි දසහි: ඉධුපාලි හික්ඛු සීලවා භොති පානිමොකඛසංවරසංවුත්තො විහරති ආචාරගොචරසම්පන්නො අනුමනෙත්ථු වජ්ජසු භයදසාවී සමාදය සිකඛති සිකඛාපදෙසු, බහුසුත්තො භොති සුතධරො සුතසනතිවයො, යෙ තෙ ධම්මො ආදිකල්‍යාණො මජ්ඣකල්‍යාණො පරියොසානකල්‍යාණො සාඤ්ඤා සංඛ්‍යාඤ්ඤා කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං අභිවදන්ති, තථාරූපාසාස ධම්මො බහුසුත්තො භොන්ති ධතා වචසා පරිචිතා මනසානුපෙකඛිතා දිට්ඨියා සුප්පට්ඨිද්ධා.

10. 1. 4. 3

උබ්බාභිකා සූත්‍රය

[සැවැත්]

වහන්ස, කෙනෙක් ධර්මයෙන් සමන්වාගත මහණෙක් උබ්බාභිකායෙන් සමමත කළයුතු වේද?

උපාලි, දඹ ධර්මයෙන් සමන්වාගත මහණ උබ්බාභිකායෙන් සමමත කටයුත්තේ ය: කවර දසයෙකින යත්: උපාලි, මේ සස්තෙහි මහණ සිල්වත් වෙයි. ප්‍රාතිමොක්ෂ සංචරයෙන් සංචාත වූයේ වාස කරයි. ආචාරගොචර සමානන වූයේ අනුමාත්‍ර වරදෙහිදී බියදක්නා සුලුයේ ශික්ෂාපදවිෂයෙහි සමාදන් කොට ගෙන හික්මෙයි. ශ්‍රැතධර වූයේ ශ්‍රැත සන්තිවය ඇතියේ බහුශ්‍රැත වෙයි. ආදි කල්‍යාණ වූ මධ්‍යයෙහි කල්‍යාණ වූ පයච්චසානයෙහි කල්‍යාණ වූ සාඤ්ච සච්චාඤ්ඤා වූ යම් ඒ ධර්ම කෙනෙක් කෙටුල් පරිපුණී, පරිශුද්ධි, බ්‍රහ්මචර්යාණීය කියත් නම්, ඔහු විසින් ඵබ්බු ධර්මයෝ බහුශ්‍රැත වෙති, ධාතවෙති, වචනයෙන් පරිචිත වෙති, මනසින් අනුප්‍රේක්ෂිත වෙත්, පුඤ්ඤ දාමයෙන් සුප්‍රතිවිද්ධි වෙති, ඔහට උභය ප්‍රාතිමොක්ෂයෝ විසාර විසින් සභාගත වෙති, සූත්‍ර විසින් ද අනුච්චාඤ්ඤා විසින් ද සුවිභක්ත වූවාහු මොනොවට පවත්නාහු සුවිනිශ්චිත වෙති. අසංයතවචනමාත්‍රයෙන් සචලබ්බිය නො හරනේ චිතයෙහි සිටියේ වෙයි. උභය අඤ්ඤාපෙක්ෂකයන් හභවනට දන්වනුවට දක්වනුවට බලවනුවට පහදවනුවට ප්‍රතිබල වෙයි. චතුර්විධාධිකරණ සමුත්පාදය සන්තිඤ්චිමෙහි කුලල වේ. අධිකරණය දන්තේ ය, අධිකරණ සමුදය දන්තේ ය, අධිකරණ භිරොධය දන්තේ ය, අධිකරණනිරොධගාමිනීපටිපදා දන්තේ යි. උපාලියෙනි, මේ දසදහමින් සමන්වාගත වූ මහණ උබ්බාභිකායෙන් සමමත කළයුත්තේ යි.

10. 1. 4. 4

උපසම්පද සූත්‍රය

[සැවැත්]

වහන්ස, කෙනෙක් ධර්මයෙන් සමන්වාගත මහණහු විසින් උපසම්පද කළයුතු දැයි?

උපාලි, දඹ ධර්මයෙකින් සමන්වාගත වූ මහණහු විසින් උපසම්පදව කළ යුතු ය. කවර දසයෙකින යත්: උපාලි, මේ සස්තෙහි මහණ සිල්වත් වෙයි. පාමොක් සංචරයෙන් සංචාත වූයේ ආචාර ගොචර සමානන වූයේ වාස කෙරෙයි. අණුමාත්‍ර වූද වරදෙහි බියදක්නා සුලුයේ සමාදන් කොට ගෙන සිකපෙදෙහි හික්මෙයි. ශ්‍රැතධර වූයේ ශ්‍රැතසන්තිවය ඇතියේ බහුශ්‍රැත වෙයි. ආදියෙහි කල්‍යාණ වන, මධ්‍යයෙහි කල්‍යාණ වන පයච්චසානයෙහි කල්‍යාණ වන සාඤ්ච සච්චාඤ්ඤා වූ යම් ඒ ධර්මයෝ කෙටුල් පරිපුණී පරිශුද්ධි බ්‍රහ්මචර්යාණීය පවසත් නම්, ඔහු විසින් ඵබ්බු ධර්මයෝ ධාත වූවාහු බහුශ්‍රැත වෙති. වචනයෙන් පරිචිත වූහු මනසින් අනුප්‍රේක්ෂිත වූහු දිට්‍රහයෙන් මොනොවට පිළිවිදියාහු වෙත්.

පාතිමොක්ඛං ඛො පනස්ස විඤාරෙන ස්වාගතං හොති සුවිභක්ඛං සුප්පවක්ඛං සුවීතිච්ඡිතං සුත්තංයො අනුධ්‍යාඤ්ජනංයො, පටිබලො හොති ගීලානං උපට්ඨාතුං වා උපට්ඨාපෙතුං වා, පටිබලො හොති අනභිරතීං වූපකාසෙතුං වා වූපකාසාපෙතුං වා, පටිබලො හොති උප්පන්නං කුක්කුට්ඨං ධම්මතො වීනොදෙතුං, පටිබලො හොති උප්පන්නං දිට්ඨිගතං ධම්මතො වීචෙචෙතුං, පටිබලො හොති අධිසීලෙ සමාදපෙතුං, පටිබලො හොති අධි-විනෙක සමාදපෙතුං, පටිබලො හොති අධිපඤ්ඤාය සමාදපෙතුං. ඉමෙහි ඛො උපාලි දසති ධම්මෙහි සමන්තාගතෙන භික්ඛුනා උපසම්පාදෙනධංකති.

10. 1. 4. 5

නිසසය සුත්තං

[සාවස්ථී]

කතිහි නු ඛො හතෙන ධම්මෙහි සමන්තාගතෙන භික්ඛුනා නිසසයො දතඛෙබ්බාති?

දසති ඛො උපාලි ධම්මෙහි සමන්තාගතෙන භික්ඛුනා නිසසයො දතඛෙබ්බා. කතමෙහි දසති: ඉධුපාලි භික්ඛු සීලවා හොති -පෙ- සමාදාය සිකඛති සිකඛාපදෙසු, බහුසසුතො හොති -පෙ- දිට්ඨියා සුප්පට්ඨිඤා, පාති මොක්ඛං ඛො පනස්ස විඤාරෙන ස්වාගතං හොති සුවිභක්ඛං සුප්පවක්ඛං සුවීතිච්ඡිතං සුත්තංයො අනුධ්‍යාඤ්ජනංයො, පටිබලො හොති ගීලානං උපට්ඨා-තුං වා උපට්ඨාපෙතුං වා, පටිබලො හොති අනභිරතීං වූපකාසෙතුං වා වූපකාසාපෙතුං වා, පටිබලො හොති උප්පන්නං කුක්කුට්ඨං ධම්මතො වීනො-දෙතුං, පටිබලො හොති උප්පන්නං දිට්ඨිගතං ධම්මතො වීචෙචෙතුං, පටි-බලො හොති අධිසීලෙ -පෙ- අධිවිනෙක -පෙ- අධිපඤ්ඤාය සමාදපෙතුං. ඉමෙහි ඛො උපාලි දසති ධම්මෙහි සමන්තාගතෙන භික්ඛුනා නිසසයො දතඛෙබ්බාති.

ඔහුට ප්‍රාතිමොක්ෂය විසාර විසින් ස්වාගත වෙයි. සූත්‍ර විසින් අනුවාඤ්ඤා විසින් සුවිභක්ත වූයේ මොනොවට පැවැත්තේ සුවිනිශ්චිත වෙයි. ගිලනු උවටනුවට හෝ උවටන් කරවනුවට ප්‍රතිබල වෙයි. උකටලිබව දුරැලීමට වෙවයි දුරැ කරවීමට වෙවයි ප්‍රතිබල වෙයි. උපන් කුකුස් ධර්මයෙන් සන්තිදුටීමට ප්‍රතිබල වෙයි. උපන් දාෂ්ටිගතය ධර්මයෙන් විවෙචන කිරීමට ප්‍රතිබල වෙයි. අධිගිලයෙහි සමාදන් කරවීමට ප්‍රතිබල වෙයි. අධිවිභතයෙහි සමාදන් කරවනුවට ප්‍රතිබල වෙයි. අධිප්‍රඥයෙහි සමාදන් කරවනුවට ප්‍රතිබල වෙයි. උපාලි, මේ දසදහමින් සමන්වාගත මහණු විසින් උපසම්පද කළයුතු වේ.

10. 1. 4. 5

නිස්සය සූත්‍රය

[සැවැත්]

වහන්ස, කෙතෙක් කරුණින් සමන්වාගත මහණු විසින් නි:ශ්‍රය දිය යුතු දැයි?

උපාලි, දස කරුණෙකින් සමන්වාගත මහණු විසින් නි:ශ්‍රය දිය යුත්තේය. කවර දසයෙකින් යත්: උපාලි, මේ සස්තෙහි මහණ සිල්වත් වෙයි ... සමාදන් කොට ගෙන සිකපෙදෙහි භික්ෂෙයි ... බහුශ්‍රැත වෙයි. ... දාෂ්ටියෙන් මොනොවට පිළිවිදින ලදහ. ඔහුට ප්‍රාතිමොක්ෂය විසාර විසින් ස්වාගත වෙයි. සූත්‍ර විසින් අනුවාඤ්ඤා විසින් සුවිභක්ත වූයේ මොනොවට පවත්වන ලද්දේ සුවිනිශ්චිත වෙයි. ගිලන් උවටනුවට වෙවයි උවටවනුවට වෙවයි සමථි වෙයි. උකටලි බව සන්තිදු-වනට හෝ සන්තිදුටීම කරවනුවට සමථි වෙයි. උපන් කුකුස් දහමින් දුරලනුවට සමථි වෙයි. උපන් දාෂ්ටිගතය ධර්මයෙන් දුරැලීමට ප්‍රතිබල වෙයි. අධිගිලයෙහි ... අධිවිභතයෙහි ... අධිප්‍රඥයෙහි සමාදන් කරනුවට සමථි වෙයි. උපාලි, මේ දසදහමින් සමන්වාගත වූ භික්ෂු විසින් නි:ශ්‍රය දිය යුතු වේ.

10. 1. 4. 6

සාමණේර සුතතං

[සාවස්ථී]

කතීති නු ඛො භතෙන ධම්මෙහි සමනනාගතෙන භික්ඛුනා සාම-
ණේරො උපට්ඨාපෙනබ්බොති?

දසති ඛො උපාලි ධම්මෙහි සමනනාගතෙන භික්ඛුනා සාමණේරො
උපට්ඨාපෙනබ්බො. කතමෙහි දසති: ඉධුපාලි භික්ඛු සීලවා හොති -පෙ-
සමාදය සිකඛති සිකඛාපදෙසු, ඛහුසසුනො හොති -පෙ- දිට්ඨියා සුපච්චිද්ධා,
පාතිමොකඛං ඛො පනසා විඤ්ඤානෙහි ස්වාගතං හොති සුචිහතං සුපච්චිතං
සුචිතිච්ඡිතං සුතතසො අනුබ්බා ඤ්ඤානසො, පට්ඨලො හොති ගීලානං උපට්ඨා
තුං වා උපට්ඨාපෙනුං වා, පට්ඨලො හොති අනභීරතීං වූපකාසෙනුං වා වූප-
කාසාපෙනුං වා, පට්ඨලො හොති උපපන්නං කුසකුච්චං ධම්මතො විනො-
දෙනුං, පට්ඨලො හොති උපපන්නං දිට්ඨිතතං ධම්මතො විචේවෙනුං,
පට්ඨලො හොති අධිසීලෙ සමාදපෙනුං. පට්ඨලො හොති අධිවිකෙහ
සමාදෙනුං. පට්ඨලො හොති අධිපඤ්ඤය සමාදපෙනුං. ඉමෙහි ඛො උපාලි
දසතිධම්මෙහි සමනනාගතෙන භික්ඛුනා සාමණේරො උපට්ඨාපෙනබ්බොති.

10. 1. 4. 7

සඬ්ඤ්ඤා සුතතං

[සාවස්ථී]

සඬ්ඤ්ඤාදෙ සඬ්ඤ්ඤාදෙති භතෙන වුච්චති. කිත්තාවතා නුඛො භතෙන
සඬ්ඤ්ඤා හිතෙනා හොතිති?

ඉධුපාලි භික්ඛු අධම්මං. “ධම්මො” ති දිපෙනති, ධම්මං ‘අධම්මො’ති
දිපෙනති, අච්චයං ‘ච්චයො’ති දිපෙනති, ච්චයං ‘අච්චයො’ ති දිපෙනති,
අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙන ‘භාසිතං ලපිතං තථාගතෙනා’ති දිපෙනති,
භාසිතං ලපිතං තථාගතෙන ‘අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙනා’ති දිපෙනති,
අනාච්ඡිණ්ණං තථාගතෙන ‘ආච්ඡිණ්ණං තථාගතෙනා’ති දිපෙනති,
ආච්ඡිණ්ණං තථාගතෙන ‘අනාච්ඡිණ්ණං තථාගතෙනා’ති දිපෙනති,
අසාඤ්ඤාතං තථාගතෙන ‘පඤ්ඤාතං තථාගතෙනා’ති දිපෙනති, පඤ්ඤාතං
තථාගතෙන, අසාඤ්ඤාතං තථාගතෙනාති දිපෙනති. තෙ ඉමෙහි දසති වස්සුභි
අවකසසනති, ච්චකසසනති, ආච්චති කම්මොති කරොනති, ආච්චති පාති-
මොකඛං උද්දිසනති. එතතාවතා ඛො උපාලි සඬ්ඤ්ඤා හිතෙනා හොති ති.

10. 1. 4. 6 සාමඥෙර සූත්‍රය

[සැවැත්]

වහන්ස, කෙනෙක් අධිකයෙන් සමන්වාගත මහණහු විසින් හෙරණ ඵලඹවාගත යුත්තේ දැයි?

උපාලියෙනි, දශාධිකයෙකින් සමන්වාගත මහණහු විසින් හෙරණ ඵලඹවාගත යුත්තේය: කවර දශයෙකින් යත්: උපාලියෙනි, මේ සස්තෙනි මහණ සිල්වත් වෙයි .. සමාදන් නොට ගෙන සිකපෙදෙහි හික්මෙයි. ... බහුශ්‍රාත වෙයි ... ප්‍රඥදාෂ්ටියෙන් මොනොවට පිළිවිදුනා ලදහ. ඔහට ප්‍රාතිමොක්ෂය විසාර විසින් සවාගත වෙයි. සුත්‍ර විසිතුණු අනුවාසඤ්ජන විසිතුණු සුවිභක්ත වූයේ මොනොවට පවත්වන ලද්දේ සුවිනිශ්චිත වූයේ වෙයි. ගිලන්හු උච්චතුවට හෝ උච්චන්කරවන්තට ප්‍රතිබල වෙයි. උපන් අනභිරතිය සංහිදුනට හෝ සංහිදුවන්තට ප්‍රතිබල වෙයි. උපන් කුකුස ධම්මයෙන් දුරලිමට ප්‍රතිබල වෙයි. උපන් දාෂ්ටිගතය ධම්මයෙන් දුරලිමට සමථි වෙයි. අධිශීලයෙහි සමාදන් කරවනට සමථි වෙයි. අධිවිකනයෙහි සමාදන් කරවනට සමථි වෙයි. අධිප්‍රඥයෙහි සමාදන් කරවනට සමථි වෙයි. උපාලියෙනි, මේ දශාධිකයෙන් සමන්වාගත මහණහු විසින් සාමඥෙරයෙක් ඵලඵිය යුත්තේයි.

10. 1. 4. 7 සඬ්ඝහෙද සූත්‍රය

[සැවැත්]

වහන්ස, සඬ්ඝහෙදය, සඬ්ඝහෙදයයි කියනු ලැබේ. වහන්ස, කෙනෙක් කරුණින් සඬ්ඝහෙද වේ දැයි

උපාලියෙනි, මේ සස්තෙනි මහණහු අධම්මය ධම්මයයි දක්වත්, ධම්මය 'අධම්ම'යයි දක්වත්, අවිනය විනයයි දක්වත්, විනය අවිනයයි දක්වත්, තරාගතයත් විසින් අභාසිත අලපිතය තරාගත විසින් භාසිතය ලපිතයයි දක්වත්, තරාගත විසින් භාසිතය ලපිතය තරාගත විසින් අභාසිතය අලපිතයයි දක්වත්. තරාගත විසින් අනාවිණිය තරාගත විසින් ආවිණියයි දක්වත්. තරාගත විසින් ආවිණිය තරාගත විසින් අනාවිණිය යයි දක්වත්, තරාගතයත් විසින් නො පනවන ලද්ද තරාගතයත් විසින් පනවන ලද්දි දක්වත්, තරාගතයත් විසින් පනවන ලද්ද තරාගතයත් විසින් නො පනවන ලද්දි දක්වත්, ඔහු මේ දශ වංශුයෙන් (පිරිස) ඇද ගනිත්, අත්‍යක්කියෙන් ඇද ගනිත්, වෙන් ව කම් කෙරෙත්, වෙන් ව පාමොක් උදෙසත්, උපාලියෙනි, මෙනෙකින් සඬ්ඝ හෙද වෙයි.

10. 1. 4. 8

සධ්‍යසාමග්‍රහි සුත්තං.

[සාවස්ථී]

සධ්‍යසාමග්‍රහි සධ්‍යසාමග්‍රහිති භනෙන චුට්ඨති. කිත්ඤ්චිතා නු ඛො භනෙන සධෙතා සමග්‍ගො හොති ති:

ඉඛුපාලි භීතඛු අධිච්චං අධිච්චොති දීපෙනති, ධිච්චං ධිච්චොති දීපෙනති, අචීනඤ්චං අචීනඤ්චොති දීපෙනති. චීනඤ්චං චීනඤ්චොති දීපෙනති, අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙන අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙනාති දීපෙනති, භාසිතං ලපිතං තථාගතෙන භාසිතං ලපිතං තථාගතෙනාති දීපෙනති; අනාචීණ්ණං තථාගතෙන අනාචීණ්ණං තථාගතෙනාති දීපෙනති, ආචීණ්ණං තථාගතෙන ආචීණ්ණං තථාගතෙනාති දීපෙනති, අපඤ්ඤානං තථාගතෙන අපඤ්ඤානං තථාගතෙනාති දීපෙනති, පඤ්ඤානං තථාගතෙන පඤ්ඤානං තථාගතෙනාති දීපෙනති. තෙ ඉමෙහි දසභි වස්සුභි න අවකසසනති, න වචකසසනති, න ආචේනිකමමානි කරොනති, න ආචේනිපාතිමොකඛං උද්දීසනති. එත්ඤ්චිතා ඛො උපාලි සධෙතා සමග්‍ගො හොති ති.

10. 1. 4. 8
සඛස සාමග්ගි සූත්‍රය

[සැවැත්]

වහන්ස, සඛස සාමග්ගිය, සඛස සාමග්ගිය යයි කියනු ලැබේ. වහන්ස, කෙතෙක් කරුණින් සඛස සාමග්ගිය වේ දැයි?

උපාලියෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණහු අධම්ම අධම්මයයි දක්වත්. ධම්ම ධම්මයයි දක්වත්, අවිනය අවිනයයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් අභාමිත අලපිතය තථාගතයන් විසින් අභාමිත අලපිතයයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් භාමිත ලපිතය තථාගතයන් විසින් භාමිත ලපිතයයි දක්වත් තථාගතයන් විසින් අනාවිණිය තථාගතයන් විසින් අනාවිණියයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් ආවිණිය තථාගතයන් විසින් ආවිණියයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් නො පනවන ලද්ද තථාගතයන් විසින් නො පනවන ලද්දයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් පනවන ලද්ද තථාගතයන් විසින් පනවන ලද්දයි දක්වත්, ඔහු මේ දශ වසකුයෙන් පිරිස නො ඇද ගනිත්, අත්‍යජීයෙන් නො ඇද ගනිත්, වෙන්ව කම් නො කෙරෙත්, වෙන්ව ප්‍රාතිමොක්ෂය නො උදෙසත්, උපාලියෙනි, මෙතෙක් කරුණින් සඛස සාමග්ගිය වේ.

10. 1. 4. 9

පදම්-ආනන්ද සුතනං

[සාවකී]

අපං බො ආයස්මා ආනන්දෙ යෙන භගවා නෙත්‍රපසංකමී. උපසංඛා-
මීන්ධා භගවන්තං අභිවාදෙක්ඛා එකමන්තං කිසිදි. එකමන්තං කිසිකො බො
ආයස්මා ආනන්දෙ භගවන්තං එතදවොච:

සඛ්ඤ හෙදෙ සඛ්ඤහෙදෙති භනෙන චුට්ඨති, කිත්තාවතා නු බො භනෙන
සඛ්ඤා භිනෙතා හොතී තී.

ඉධානන්ද භික්ඛු අධම්මං ධම්මොති දීපෙනී, ධම්මං අධම්මොති
දීපෙනී, අදිනං විනංයොති දීපෙනී, විනං අවිනංයොති දීපෙනී, අභා-
සිතං අලපිතං තපාගතෙන භාසිතං ලපිතං තපාගතෙනාති දීපෙනී,
භාසිතං ලපිතං තපාගතෙන අභාසිතං අලපිතං තපාගතෙනාති දීපෙනී,
අනාවිණ්ණං තපාගතෙන ආවිණ්ණං තපාගතෙනාති දීපෙනී ආවිණ්ණං,
තපාගතෙන අනාවිණ්ණං තපාගතෙනාති දීපෙනී. අපසංකන්තං තපා-
ගතෙන පසංකන්තං තපාගතෙනාති දීපෙනී, පසංකන්තං තපාගතෙන
අපසංකන්තං තපාගතෙනාති දීපෙනී. තෙ ඉමෙහි දසභි වත්ථුහි
අවකස්සනී, වචකස්සනී; ආවෙනිකම්මොති කරොනී, ආවෙනි
පාතිමොක්ඛං උඤ්ඤිසන්ති. එත්තාවතා බො ආනන්ද සඛ්ඤා භිනෙතා
හොතී තී.

සමභං පන භනෙන සඛ්ඤං භික්ඛුන්ධා¹ කිං යො පසවතී තී?
කප්පට්ඨියං² ආනන්ද කිඛ්ඛිසං පසවතීති.
කිං පන භනෙන කප්පට්ඨියං කිඛ්ඛිසනී?
කප්පං ආනන්ද නිරයමභි පට්ඨතීති.

- 1. ආසාධිතො තෙරධිකො කප්පට්ඨියා සඛ්ඤහෙදතො
වග්ගරතො අධිඉච්චෙට්ඨියා - යොගසෙධම්මා³පධංසති
සඛ්ඤං සමභං භෙත්වාන - කප්පං නිරයමභි පට්ඨතීති.

1. ජෙනා-දිචු
2. කප්පට්ඨියා-මජ්ඣං
3. යොගසෙධම්මො-දිචු

ප්‍රථම-ආනන්ද සූත්‍රය

[සැවැත්]

එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹීයහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මොනොවට වැඳ එකත්පස්ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ සැල කළහ:

වහන්ස, සඛ්‍ය හෙදය සඛ්‍ය හෙදය යි කියනු ලැබෙයි. වහන්ස, කෙතෙක් කරුණින් සඛ්‍ය හෙදය වෙදයි?

ආනන්දයෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණහු අධම්මය ධම්මය යි දක්වත්, ධම්මය අධම්මය යි දක්වත්, අවිනය විනය යි දක්වත්, විනය අවිනය යි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් අභාෂිත අලපිතය තථාගතයන් විසින් භාෂිතය ලපිතය යි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් භාෂිත ලපිතය තථාගතයන් විසින් අභාෂිතය අලපිතය යි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් අනාවිණිය තථාගතයන් විසින් අනාවිණිය යි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් අනාවිණිය තථාගතයන් විසින් අනාවිච්ඡේදය යි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් අප්‍රඥප්තය තථාගතයන් විසින් ප්‍රඥප්තය යි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් ප්‍රඥප්තය තථාගතයන් විසින් අප්‍රඥප්තය යි දක්වත්, ඔහු මේ දඟවසානුයෙන් පිරිස ඇද ගනිත්, අන්‍යකීයෙන් ඇද ගනිත්, ආවෙති කම් කෙරෙත්, ආවෙති ප්‍රාතිමොක්ෂය උදෙසත්, ආනන්දයෙනි, මෙතෙක් කරුණින් සඛ්‍ය හෙදය වේ.

වහන්ස, සමග සඛ්‍යයා බිඳුවා හේ කුමක් ප්‍රසව කෙරේ දැයි?

ආනන්දයෙනි, සමග සඛ්‍යයා බිඳුවා හේ කල්පසථායී පාපවිපාකය ප්‍රසව කෙරෙයි.

වහන්ස කල්පසථායී කිල්විෂය නම් කවර?

ආනන්දයෙනි, ආයුෂ්කල්පයක් නිරැහි පැසේ යයි.

1. අධම්මයෙහි සිටුනා හෙදයෙහි ඇලුණු අපායට යන සුලු නිරයෙහි උපදනා කල්පසථායී සඛ්‍ය හෙදකයා යොගක්ෂෙම සංඛ්‍යාත අර්හකයෙන් පිරිහෙයි. සමග සභුන් බිඳ කපක් නිරැහි පැසේ යයි.

10. 1. 4. 10

දුකිය-ආනන්ද සුතතං

[සාවකී]

සඛ්‍යසාමග්‍හි සඛ්‍යසාමග්‍හිති භනෙන වුවවති. කිත්තාවතා නු ධො භනෙන සඛෙකා සමගො හොතිති?

ඉධානන්ද භික්ඛු අධිච්චං අධිච්චොති දීපෙනති. ධම්මං ධම්මොති දීපෙනති. අවිනයං අවිනයොති දීපෙනති, විනයං විනයොති දීපෙනති. අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙන අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙනාති දීපෙනති. භාසිතං ලපිතං තථාගතෙන භාසිතං ලපිතං තථාගතෙනාති දීපෙනති. අනාවිණ්ණං තථාගතෙන අනාවිණ්ණං තථාගතෙනාති දීපෙනති. ආවිණ්ණං තථාගතෙන ආවිණ්ණං තථාගතෙනාති දීපෙනති. අපඤ්ඤාතං තථාගතෙන අපඤ්ඤාතං තථාගතෙනාති දීපෙනති. පඤ්ඤාතං තථාගතෙන පඤ්ඤාතං තථාගතෙනාති දීපෙනති. තෙ ඉමෙහි දසභි වස්සුභි න අටකසසනති, න වටකසසනති න ආවේනිකකම්මොති කරොන්ති. න ආවේනිපාතිමොක්ඛං උද්දිසන්ති. උත්තාවතා ධො ආනන්ද සඛෙකා සමගො හොතිති.

භික්තං පන භනෙන සඛ්‍යං සමග්‍හං කත්වා කිං සො පසවති ති?

බ්‍රහ්මං ආනන්ද පුඤ්ඤං පසවතිති.
කිං පන භනෙන බ්‍රහ්මං පුඤ්ඤන්ති?
කප්පං ආනන්ද සග්ගච්චි මොදතිති.

- 1 සුධා සඛ්‍යසාමග්‍හි සමගොනාඤ්ච අනුග්ගහො සමග්ගරතො ධම්මචේධා යොගසෙඛම්මා න ධංසති සඛ්‍යං සමග්ගං කත්වාන කප්පං සග්ගච්චි මොදතිති.

උපාලිවගො වතුකො.

තත්තුද්දනා:

උපාලිවධපන උඛ්ඛාගො - උපසම්පද නිසස්සෙන ව සාමග්ගෙරො ව දෙච්ච භෙද ආනන්දෙහි පරෙ දුවෙති.

10. 1. 4. 10
ද්විතීය-ආනන්ද සූත්‍රය

[සැවැත්]

චන්ද්‍රන්ස, සඛක සාමණිය, සඛක සාමණිය යි කියනු ලැබේ. චන්ද්‍රන්ස, කෙනෙක් කරුණින් සඛකයා සමග වේ දැයි?

ආනන්දයෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණහු අධම්ම අධම්මයයි දක්වති, ධම්ම ධම්මයයි දක්වති, අච්චන්ස අච්චන්සයයි දක්වති, ච්චන්ස ච්චන්සයයි දක්වති, තථාගතයන් විසින් අභාෂිත අලපිතය තථාගතයන් විසින් අභාෂිතය අලපිතය යි දක්වති, තථාගතයන් විසින් භාෂිත ලපිතය තථාගතයන් විසින් භාෂිත ලපිතය යි දක්වති. තථාගතයන් විසින් අනාචර්ණය තථාගතයන් විසින් අනාචර්ණය යි දක්වති, තථාගතයන් විසින් ආචර්ණය තථාගතයන් විසින් ආචර්ණය යි දක්වති. තථාගතයන් විසින් අප්‍රඥප්තය තථාගතයන් විසින් අප්‍රඥප්තය යි දක්වති, තථාගතයන් විසින් ප්‍රඥප්තය තථාගතයන් විසින් ප්‍රඥප්තය යි දක්වති. ඔහු මේ දඟ වඤ්ඤයෙන් පිරිස නො ඇද ගනිති, අත්‍යඤ්ඤයෙන් නො ඇද ගනිති, ආවේනි කම් නො කෙරෙති, ආවේනි ප්‍රාතිමොක්ඛය නො උදෙසන් යි. ආනන්දයෙනි, මෙතෙක් කරුණින් සඛකයා සමග වේ යයි.

චන්ද්‍රන්ස, ඔුත් සහහු සමග කොට හේ කුමක් ප්‍රසව කෙරේ දැයි?

ආනන්දයෙනි, ඔුත්ම පුණ්‍යය ප්‍රසව කෙරේ යයි.

චන්ද්‍රන්ස, ඔුත්ම පුණ්‍යය කවර?

ආනන්දයෙනි, ආයුෂ්කල්පයක් සවර්ණයෙහි සතුටු වේ යයි.

1. සභුන්ගේ සමගිය සුවැතියේ වෙයි. සමග සභුන්ගේ අනුග්‍රහය ද සුවැතියේ ය. සමගියෙහි ඇලුනේ ධම්මසථ වූයේ යොග ක්ෂේමයෙන් නො පිරිහෙයි. සභුන් සමග කොට කපක් සගෙහි ප්‍රමොදිතවේ යයි.

සතර වැනි උපාලි වර්ග යි.

එහි උද්දනය:

උපාලි සූත්‍රය, පාතිමොක්ඛවර්ණ සූත්‍රය, උඛ්ඛානිකා සූත්‍රය, උපසම්පද සූත්‍රය, හිත්තය සූත්‍රය, සාමණෙර සූත්‍රය, සඛක හෙද සූත්‍රය, සඛක සාමණි සූත්‍රය, ආනන්ද සූත්‍ර දෙක දැයි මේ වර්ගයෙහි සූත්‍ර දඟයෙකි.

5. අශක්තියාවගො

10. 1. 5. 1

විවාද සූත්‍රය

[සාවක]

අප්‍ර මො ආයසමා උපාලි යෙන භගවා තෙනුපසසිකම්. උපසංකම්කා භගවතං අභිවාදෙකා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසිනො මො ආයසමා උපාලි භගවතං එතදවොච:

“කො නු මො භතො තෙනු, කො පච්චයො යෙන සමෙස භණ්ඛන-කලහවිග්ගභවිවාද උපපජ්ජති භික්ඛු ච න ඵාසු විහරන්ති” ති?

ඉධුපාලි භික්ඛු අධිමං ධරොමාති දීපෙනි, ධරමං අධිමෙමාති දීපෙනි, අවිනයං චිනයොති දීපෙනි, විනයං අවිනයොති දීපෙනි, අභාසිතං අලපිතං තථාගතො භාසිතං ලපිතං තථාගතොති දීපෙනි; භාසිතං ලපිතං තථාගතො අභාසිතං අලපිතං තථාගතොති දීපෙනි, අනාවිණ්ණං තථාගතො ආවිණ්ණං තථාගතොති දීපෙනි, ආවිණ්ණං තථාගතො අනාවිණ්ණං තථාගතොති දීපෙනි, අපඤ්ඤතං තථාගතො පඤ්ඤතං තථාගතොති දීපෙනි, පඤ්ඤතං තථාගතො අපඤ්ඤතං තථාගතොති දීපෙනි. අයං මො උපාලි තෙනු අයං පච්චයො යෙන සමෙස භණ්ඛන කලහ විග්ගභවිවාද උපපජ්ජති, භික්ඛු ච න ඵාසු විහරන්ති ති.

5. අනෙකාසවර්ගය

10. 1. 5. 1

විවාද සූත්‍රය

[සැවැත්තිදන යි]

ඒකල්හි ආයුෂ්මත් උපාලි තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකඝා වැද එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂ්මත් උපාලි තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කෙල සැලකළහ:

වහන්ස, යම් හෙයෙනින් සඛ්‍යයාගේ භණ්ඩන කලහ විග්‍රහ විවාදයෝ උපදනාහු නම් භික්ෂුහු ද පහසු සේ නො වෙසෙත් නම් ඒ හේතු කවර, ඒ ප්‍රත්‍යය කවරැ? යි.

උපාලියෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණහු දධම්‍ය ධම්‍යයි දක්වත්, ධම්‍ය අධම්‍යයි දක්වත්, දව්‍යය විනයයි දක්වත්, විනය අවිනයයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් අභාෂිතය අලපිතය තථාගතයන් විසින් භාෂිත ය ලපිත යයි දක්වත්, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් භාෂිතය ලපිතය තථාගතයන් විසින් අභාෂිත ය අලපිත යයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් අනාවර්ණය තථාගතයන් විසින් ආවර්ණ යයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් ආවර්ණය තථාගතයන් විසින් අනාවර්ණයයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් අප්‍රඥප්තය තථාගතයන් විසින් ප්‍රඥප්ත යයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් ප්‍රඥප්තය තථාගතයන් විසින් අප්‍රඥප්ත යයි දක්වත්, උපාලියෙනි, යම් හෙයෙනින් සඛ්‍යයා කෙරෙහි භණ්ඩන කලහ විග්‍රහ විවාදයෝ උපදනාහු නම්, භික්ෂුහු ද පහසු සේ නො වෙසෙත් නම් මේ ඒ හේතු ය, මේ ඒ ප්‍රත්‍යය යි.

10. 1. 5. 2

පයම විවාදමූල සුඛතං

[සාවස්තීදානං]

කති නු ඛො භනෙත විවාදමූලානිති?

දස ඛො උපාලි විවාදමූලානි. කතමානි දස: ඉධුපාලි භික්ඛු අධිමලං ධම්මොති දීපෙනති. ධම්මං අධිමලොති දීපෙනති. අවිනයං විනයොති දීපෙනති. විනයං අවිනයොති දීපෙනති. අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙන භාසිතං ලපිතං තථාගතෙනාති දීපෙනති, භාසිතං ලපිතං තථාගතෙන අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙනාති දීපෙනති. අනාවිණ්ණං තථාගතෙන ආවිණ්ණං තථාගතෙනාති දීපෙනති, ආවිණ්ණං තථාගතෙන අනාවිණ්ණං තථාගතෙනාති දීපෙනති. අපඤ්ඤාතං තථාගතෙන පඤ්ඤාතං තථාගතෙනාති දීපෙනති. පඤ්ඤාතං තථාගතෙන අපඤ්ඤාතං තථාගතෙනාති දීපෙනති. ඉමානි ඛො උපාලි දස විවාදමූලානිති.

10. 1. 5. 3

දුතිය විවාදමූල සුඛතං

[සාවස්තීදානං]

කති නු ඛො භනෙත විවාදමූලානිති?

දස ඛො උපාලි විවාද මූලානි. කතමානි දස? ඉධුපාලි භික්ඛු අනාපඤ්ඤා ආපකඤ්ඤා දීපෙනති. ආපඤ්ඤා අනාපඤ්ඤා දීපෙනති. ලහුකං ආපඤ්ඤා ගරුකං ආපකඤ්ඤා දීපෙනති. ගරුකං ආපඤ්ඤා ලහුකං ආපකඤ්ඤා දීපෙනති. දුඛුප්පං අපකඤ්ඤා අදුඛුප්පං අපකඤ්ඤා දීපෙනති. අදුඛුප්පං ආපකඤ්ඤා දුඛුප්පං අපකඤ්ඤා දීපෙනති. සාවපෙසං ආපකඤ්ඤා අනාවපෙසං ආපකඤ්ඤා දීපෙනති. අනාවපෙසං ආපකඤ්ඤා සාවපෙසං අපකඤ්ඤා දීපෙනති. සප්පට්ඨමමං ආපකඤ්ඤා අප්පට්ඨමමං ආපකඤ්ඤා දීපෙනති. අප්පට්ඨමමං ආපකඤ්ඤා සප්පට්ඨමමං ආපකඤ්ඤා දීපෙනති. ඉමානි ඛො උපාලි දස විවාදමූලානිති:

10. 1. 5. 2 ප්‍රථම විවාදමූල සූත්‍රය

[සැවැත්තිදන යි]

වහන්ස, විවාදමූලයෝ කෙතෙක් දැයි?

උපාලියෙනි, විවාදමූලයෝ දසයෙක. කවර දසයෙක යත්: උපාලි මෙ සස්තෙනහි මහණහු අධම්ම ධම්ම යයි දක්වත්, ධම්ම අධම්ම යයි දක්වත්, අවිනය විනය යි දක්වත්, විනය අවිනය යි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් අභාමිතය අලපිතය තථාගතයන් විසින් භාමිතය ලපිත යයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් භාමිතය ලපිතය අභාමිත ය අලපිත යයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් අනාවර්ණය තථාගතයන් විසින් ආවර්ණ යයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් ආවර්ණය තථාගතයන් විසින් අනාවර්ණ යයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් අප්‍රඥප්තය තථාගතයන් විසින් ප්‍රඥප්ත යයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් අප්‍රඥප්තය තථාගතයන් විසින් ප්‍රඥප්ත යයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් ප්‍රඥප්තය තථාගතයන් විසින් අප්‍රඥප්ත යයි දක්වත්, උපාලියෙනි, මේ දස විවාදමූලයෝ යි.

10. 1. 5. 3 ද්විතීය විවාදමූල සූත්‍රය

[සැවැත්තිදන යි]

වහන්ස, විවාදමූල කෙතෙක් දැයි?

උපාලියෙනි, විවාදමූල දසයෙකි. කවර දසයෙක යත්: උපාලියෙනි, මෙයස්තෙනහි භික්ෂුහු අනාපඤ්චි ආපඤ්චි යයි දක්වත්, ආපඤ්චි අනාපඤ්චි යයි දක්වත්, ලභ්‍යකාපඤ්චි ගරුකාපඤ්චි යයි දක්වත්, ගරුකාපඤ්චි ලභ්‍යකාපඤ්චි යයි දක්වත්, දුඛුලොපඤ්චි අදුඛුලොපඤ්චි යයි දක්වත්, අදුඛුලොපඤ්චි දුඛුලොපඤ්චි යයි දක්වත්, සාවසෙසාපඤ්චි අනවසෙසාපඤ්චි යයි දක්වත්, අනවසෙසාපඤ්චි සාවසෙසාපඤ්චි යයි දක්වත්, සප්පට්ඨමාපඤ්චි අප්පට්ඨමාපඤ්චි යයි දක්වත්, අප්පට්ඨමාපඤ්චි සප්පට්ඨමාපඤ්චි යයි දක්වත්, උපාලියෙනි, මේ දස විවාදමූල යි.

10. 1. 5. 4

කුසිනාරා සුතනං

එකං සමයං භගවා කුසිනාරායං විහරති බලිහරණෙ වනයගේඛෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි භික්ඛවොති. හදනෙතති ඛො තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චසෙසාසුං. භගවා එතදවොච:

වොදකෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා පරං වොදෙතුකාමෙන පඤ්ඤා ධම්මෙ අජකිත්තං පච්චවෙකඛිතා පඤ්ඤා ධම්මෙ අජකිත්තං උපධංසෙතා පරො වොදෙතඛෙඛො කතමෙ පඤ්ඤා ධම්මා අජකිත්තං පච්චවෙකඛිතධ්මා:

වොදකෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා පරං වොදෙතුකාමෙන එවං පච්චවෙකඛිතධ්මා: පරිසුඤ්ඤාසමාචාරො නු ඛොමහි, පරිසුඤ්ඤාමහි කායසමාචාරෙන සමනනාගතො අච්ඡේදෙන අපච්චංසෙන. සංවිජ්ජති නු ඛො මෙ එසො ධම්මො, උද්භු නො ති. නො වෙ භික්ඛු පරිසුඤ්ඤාසමාචාරො හොති පරිසුඤ්ඤා කායසමාචාරෙන සමනනාගතො අච්ඡේදෙන අපච්චංසෙන, තස්ස භවතති වත්තාරො “ඉඛික තාව ආයසමා කායිකං සික්ඛසස්ස”ති ඉතිස්ස භවතති වත්තාරො.

පුතචපරං භික්ඛවෙ වොදකෙන භික්ඛුනා පරං වොදෙතුකාමෙන එවං පච්චවෙකඛිතධ්මා: “පරිසුඤ්චවච්චසමාචාරො නු ඛොමහි” පරිසුඤ්ඤාමහි වච්චසමාචාරෙන සමනනාගතො අච්ඡේදෙන අපච්චංසෙන සංවිජ්ජති නු ඛො මෙ එසො ධම්මො, උද්භු නොති නො වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු පරිසුඤ්ච වච්චසමාචාරො හොති, පරිසුඤ්ඤා වච්චසමාචාරෙන සමනනාගතො අච්ඡේදෙන අපච්චංසෙන, තස්ස භවතති වත්තාරො, “ඉඛික තාව ආයසමා වාචසිකං සික්ඛසස්ස”ති. ඉතිස්ස භවතති වත්තාරො.

පුතචපරං භික්ඛවෙ වොදකෙන භික්ඛුනා පරං වොදෙතුකාමෙන එවං පච්චවෙකඛිතධ්මා: “මෙතං නු ඛො මෙ විතං පච්චුපච්චිතං සමුභමචාරිසු අනාසාතං, සංවිජ්ජති නු ඛො මෙ එසො ධම්මො, උද්භු නො”ති. නො වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො මෙතං විතං පච්චුපච්චිතං හොති සමුභමචාරිසු අනාසාතං, තස්ස භවතති වත්තාරො, “ඉඛික තාව ආයසමා සමුභමචාරිසු මෙතං විතං පච්චුපච්චිතං”ති. ඉතිස්ස භවතති වත්තාරො.

10. 1. 5. 4

කුසිනාරා සූත්‍රය

එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කුසිනාරායෙහි බලිහරණ නම් වන ලැහැබිහි වාසය කරනසේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙනි'යි හික්කුන් ඇමතු සේක. වහන්සැයි ඒ හික්කුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළහ.

මහණෙනි, මෙරමාහට වොදනා කරනු කැමැති වොදක මහණහු විසින් කරුණු පසක් තමා කෙරෙහි ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කොට තමා කෙරෙහි කරුණු පසක් එළවා මෙරමා වොදනා කළයුතු. කවර කරුණු පසෙක් තමා කෙරෙහි ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කළයුතු වේ යැ යත්:

මහණෙනි, පරහට වොදනා කරනු කැමැති වොදක හික්කුහු විසින් මෙසේ ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කටයුතු: අච්ඡද වූ ප්‍රත්‍යාමඪි නො කට හැකි වූ පරිශුද්ධි කායසමාවාරයෙන් සමන්වාගත වූයෙමි පරිශුද්ධි කායසමාවාර ඇතියෙමි දැයි, තෙල දහම මට විද්‍යාමාන වේද නො හොත් අවිද්‍යාමානවේදැයි. ඉදින් මහණ අච්ඡද වූ ප්‍රත්‍යාමඪි නො කට හැකි පරිශුද්ධි කායසමාවාරයෙන් සමන්වාගත වූයේ පරිශුද්ධි කායසමාවාරය ඇතියේ නො වේද ඔහට "එසේ නම් ආයුෂ්මත් පළමු ම කායිකසමාවාරයෙහි හික්මෙව"යි කියන්නාහු වෙත්. මෙසේ ඔහට කියන්නාහු වෙත් මැයි.

තවද මහණෙනි, පරහට වොදනා කරනු කැමැති වොදක මහණහු විසින් මෙසේ ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කටයුතු: "අච්ඡද වූ ප්‍රත්‍යාමඪි නො කට හැකි පරිශුද්ධි වාක්සමාවාරයෙන් සමන්වාගතයෙමි පරිශුද්ධි වාක්සමාවාර ඇතියෙමි ද, මට තෙල දහම විද්‍යාමාන වේද නැතහොත් අවිද්‍යාමාන වේද"යි. ඉදින් මහණ අච්ඡද වූ ප්‍රත්‍යාමඪි නො කට හැකි පරිශුද්ධි වාක්සමාවාරයෙන් සමන්වාගත වූයේ පරිශුද්ධි වාක්සමාවාර ඇතියේ නො වේ නම් ඔහට "එසේ නම් ආයුෂ්මත් පළමුව වාක්සමාවාරයෙහි හික්මෙව"යි කියන්නාහු වෙති. ඔහට මෙසේ කියන්නාහු ම වෙති.

තවද මහණෙනි, පරහට වොදනා කරනු කැමැති වොදක මහණහු විසින් මෙසේ ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කටයුතු: "සත්‍රුමසරුන් කෙරෙහි ආසාත රහිත මාගේ මෙන් සිත එළඹ සිටියේ ද මට තෙල දහම විද්‍යාමාන වේද නො හොත් අවිද්‍යාමාන වේද"යි. ඉදින් මහණහුගේ ආසාත විරහිත මෙන් සිත සත්‍රුමසරුන් කෙරෙහි එළඹනො සිටියේ නම් ඔහට "අයුෂ්මත් එසේ නම් පළමුව සත්‍රුමසරුන් කෙරෙහි මෙන්සිත පිහිටුව"යි කියන්නාහු වෙති. ඔහට මෙසේ කියන්නාහු වෙත්ම ය.

පුනවපරං භික්ඛවෙ වොදකෙන භික්ඛුනා පරං වොදෙතුකාමෙන ඵව. පච්චවෙකඛිතබ්බං: “බහුසුතො නු බොච්ඡි සුතධරො සුතසනිච්චයො යෙ තෙ ධම්මා ආදීකල්‍යාණා, මජ්ඣෙක කල්‍යාණා පරියොසානකල්‍යාණා සාසා සබ්බාසුඤ්ඤා කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුඤ්ඤං බ්‍රහ්මචරියං අභිවදන්තී. තථාරූපා මෙ ධම්මා බහුසුතා හොන්තී ධ්‍යා වචසා පරිචිතා මනසානු පෙකඛිතා දිට්ඨියා සුප්පච්චිද්ධා, සංවිජ්ජති නු බො මෙ ඵසො ධම්මො, උදුහුනො”ති. නො වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුසුතො හොති සුතධරො සුතසනිච්චයො, යෙ තෙ ධම්මා ආදීකල්‍යාණා මජ්ඣෙක කල්‍යාණා පරියොසානකල්‍යාණා සාසා සබ්බාසුඤ්ඤා කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුඤ්ඤං බ්‍රහ්මචරියං අභිවදන්තී, තථාරූපාසු ධම්මො බහුසුතා හොන්ති ධ්‍යා වචසා පරිචිතා මනසානුපෙකඛිතා දිට්ඨියා සුප්පච්චිද්ධා. තසු භවන්තී වක්ඛාරො: “ඉඛික තාව ආයසමා ආගමං පරියාපුණසු”ති. ඉතිසු භවන්තී වක්ඛාරො,

පුනවපරං භික්ඛවෙ වොදකෙන භික්ඛුනා පරං වොදෙතුකාමෙන ඵව. පච්චවෙකඛිතබ්බං. “උභයාති නු බො මෙ පාතිමොක්ඛාති විසාරෙන ස්වාගතාති හොන්තී, සුචිහතාති සුප්පච්චිතාති සුචිච්ඡිතාති සුතතසො අනුබ්බාසුඤ්ඤාසො. සංවිජ්ජති නු බො මෙ ඵසො ධම්මො. උදුහු නො”ති. නො වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො උභයාති පාතිමොක්ඛාති විසාරෙන ස්වාගතාති හොන්ති සුචිහතාති සුප්පච්චිතාති සුචිච්ඡිතාති සුතතසො අනුබ්බාසුඤ්ඤාසො. ඉදං පතායසමා “කසු චුක්ඛං භගවතා”ති ඉති පුට්ඨො න සමපායති, තසු භවන්තී වක්ඛාරො: “ඉඛික තාව ආයසමා විනයං සික්ඛසු”ති ඉතිසු භවන්තී වක්ඛාරො. ඉමෙ පඤ්ච ධම්මො අජ්ඣක්ඛං පච්චවෙකඛිතබ්බො.

කතමෙ පඤ්චධම්මො අජ්ඣක්ඛං උපට්ඨපෙතබ්බො: කාලෙන වක්ඛාමී. නො අකාලෙන, භූතෙන වක්ඛාමී නො අභූතෙන, සන්තොතෙන වක්ඛාමී නො ඵරුසෙන, අසංසංහිතෙන වක්ඛාමී නො අනසංසංහිතෙන. මෙතෙවිතෙතො වක්ඛාමී නො දෙසන්තරොති. ඉමෙ පඤ්ච ධම්මො අජ්ඣක්ඛං උපට්ඨපෙතබ්බො.

වොදකෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා ඉමෙ පඤ්ච ධම්මෙ අජ්ඣක්ඛං පච්චවෙකඛිතා, ඉමෙ පඤ්ච ධම්මෙ අජ්ඣක්ඛං උපට්ඨපෙත්වා පරො වොදෙ තබ්බොති.

තව ද මහණෙනි, අන්තට වොදනා කරනු කැමැති වොදක මහණහු විසින් මෙසේ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කටයුතු: “ග්‍රැතධර වූයෙම් ග්‍රැතසනතිවය ඇතියෙම් බහුග්‍රැතයෙම් ද සාඤ්ඤා සව්‍යාඤ්ඤාන වූ ආදි කල්‍යාණ වූ මධ්‍ය කල්‍යාණ වූ පයඨිවසාන කල්‍යාණ වූ යම් ඒ ධර්ම කෙනෙක් කෙවල පරිපූර්ණ පරිශුද්ධ භ්‍රමවයඨිය ප්‍රකාශ කරත් නම් මා විසින් එබඳු දහම්හු ධාත වූවාහු බහුග්‍රැත වෙත් ද, වචනයෙන් පරිචිත වෙත් ද, මනසින් අනුප්‍රේක්ෂිත වෙත් ද ප්‍රඥාප්තියෙන් සුප්‍රතිචිත වෙත් ද මට කෙල දහම විද්‍යාමාන ද නැත හොත් අවිද්‍යාමාන ද”යි. ඉදින් මහණ ග්‍රැතධර වූයේ, ග්‍රැතසනතිවය ඇතියේ බහුග්‍රැත නො වේ නම් සාඤ්ඤා සව්‍යාඤ්ඤාන වූ ආදිකල්‍යාණ වූ මධ්‍යකල්‍යාණ වූ පයඨිවසානකල්‍යාණ වූ යම් ඒ ධර්ම කෙනෙක් කෙවල පරිපූර්ණ පරිශුද්ධ භ්‍රමවයඨිය පවසත් නම් ඔහු විසින් එබඳු ධර්මයෝ ධාත-බහුග්‍රැත නො වෙත් නම් වචනයෙන් පරිචිත නො වෙත් නම් මනසින් අනුප්‍රේක්ෂිත නො වෙත් නම් දෘෂ්ටියෙන් සුප්‍රතිචිත නො වෙත් නම් ඔහට “එසේ නම් ආයුෂ්මත් පළමුව ආගමය දිරිවහට”යි කියන්නාහු වෙති. ඔහට මෙසේ කියන්නාහු ම වෙත්.

තව ද මහණෙනි, අනිකකුට වොදනා කරනු කැමැති වොදක මහණ විසින් මෙසේ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කටයුතු: “මට උභය ප්‍රාතිමොක්ෂයෝ සුවිහක්ත වූවාහු මොනොවට පචිත්තාහු සූත්‍ර විසින් අනුඛ්‍යාඤ්ඤා විසින් සුවිනිශ්චිත වූවාහු විසාර විසින් ස්වාගත වෙත් ද මට කෙල දහම විද්‍යා-මාන ද නැත හොත් අවිද්‍යාමාන ද”යි. ඉදින් මහණහට උභය ප්‍රාතිමොක්ෂයෝ සුවිහක්ත වූවාහු මොනොවට පචිත්තාහු සූත්‍ර විසින් අනුඛ්‍යාඤ්ඤා විසින් සුවිනිශ්චිත වූවාහු විසාර විසින් ස්වාගත නො වෙත් නම් ‘ආයුෂ්මත්, මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කොහි දෙසන ලද ද”යි. මෙසේ පුළුල්වන්නා ලද්දේ නො සපයා නම් ඔහට “ආයුෂ්මත් එසේ නම් පළමුව විනයෙහි හික්මව”යි කියන්නාහු වෙති. ඔහට මෙසේ කියන්නාහු ම වෙති. මේ පඤ්ච ධර්මයෝ අධ්‍යාත්මයෙහි ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කටයුතුවහ.

තවර පඤ්ච ධර්ම කෙනෙක් අධ්‍යාත්මයෙහි ඵලවිය යුතුවහ යත්: නො කල්හි නොව කල්හි ම කියනෙම් අභුතයෙත් නොව භුතයෙන් කියනෙම් පරුෂයෙන් නොව මොළොකින් කියනෙම් දනඤ්ඤාන ව නොව අඤ්ඤාන ව කියනෙම් දුෂ්ට චිත්තයෙන් නොව මෙන්සින් ඇතියෙම් කියනෙම් මේ පඤ්ච ධර්මයෝ අධ්‍යාත්මයෙහි ඵලවිය යුතු වෙත්.

මහණෙනි, වොදක මහණහු විසින් මෙ පස් දහම් තමා තුළ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කොට මේ පස් දහම් තමා තුළ ඵලවා පරා වොදනා කටයුත්තේ යි.

10. 1. 5. 5

රාජතෙතපුරපථවෙසන සුතකං

[සාවකී]

දසගුමෙ භික්ඛවෙ ආදීනවා රාජතෙතපුරපථවෙසනෙ. කතමෙ දස:

1. ඉධ භික්ඛවෙ රාජා මහෙසියා සද්ධිං නිසිනෙනා හොති, තත්‍ර භික්ඛු පච්චිසති, මහෙසී වා භික්ඛු දිඤ්චා ධිතං පාතු කරොති, භික්ඛු වා මහෙසීං දිඤ්චා ධිතං පාතු කරොති, තස්ස රඤ්ඤෙ ඵලං හොති: “අද්ධා ඉමෙසං කතං වා කච්චස්සන්ති වා”ති. අයං භික්ඛවෙ පඨමො ආදීනවො රාජතෙතපුරපථවෙසනෙ.

2. පුනච්ච පරං භික්ඛවෙ රාජා බහුකීටොවා බහුකරණියො අඤ්ඤාතරං ඉත්ථිං ගාඤ්චා න සරති, සා තෙන ගබ්භා ගණ්ඤාති, තස්ස රඤ්ඤෙ ඵලං හොති: “න ඛො ඉධ අඤ්ඤෙ කොච්චි පච්චිසති. අඤ්ඤත්‍ර පබ්බජිතෙන, සියා නු ඛො පබ්බජිතස්ස කම්මන්ති. අයං භික්ඛවෙ දුතියො ආදීනවො රාජතෙත පුරපථවෙසනෙ.

3. පුනච්ච පරං භික්ඛවෙ රඤ්ඤෙ අතෙතපුරෙ අඤ්ඤාතරං රතනං නාසති තස්ස රඤ්ඤෙ ඵලං හොති: “න ඛො ඉධ අඤ්ඤෙ කොච්චි පච්චිසති අඤ්ඤත්‍ර පබ්බජිතෙන, සියා නු ඛො පබ්බජිතස්ස කම්මන්ති”. අයං භික්ඛවෙ තතියො ආදීනවො රාජතෙතපුරපථවෙසනෙ.

4. පුනච්ච පරං භික්ඛවෙ රඤ්ඤො අතෙතපුරෙ අබ්භන්තරා ගුහාමනනා බනිද්ධා සමමහදං ගච්ඡන්ති. තස්ස රඤ්ඤො ඵලං හොති: “න ඛො ඉධ අඤ්ඤො කොච්චි පච්චිසති අඤ්ඤත්‍ර පබ්බජිතෙන, සියා නු ඛො පබ්බජිතස්ස කම්මන්ති. අයං භික්ඛවෙ චතුසො ආදීනවො රාජතෙතපුරපථවෙසනෙ.

5. පුනච්ච පරං භික්ඛවෙ රඤ්ඤො අතෙතපුරෙ පිතා වා පුත්තං පඤ්ඤති, පුත්තො, වා, පිතරං, පඤ්ඤති, තෙසං ඵලං හොති: “න ඛො ඉධ අඤ්ඤො කොච්චි පච්චිසති අඤ්ඤත්‍ර පබ්බජිතෙන, සියා නු ඛො පබ්බජිතස්ස කම්මන්ති, අයං භික්ඛවෙ පඤ්ඤො ආදීනවො රාජතෙතපුරපථවෙසනෙ.

6. පුනච්ච පරං භික්ඛවෙ රාජා නිවට්ඨානියං උච්චි වානෙ ඵපෙති. යෙසං කං අමනාපං තෙසං ඵලං හොති: “රාජා ඛො පබ්බජිතෙන සංසට්ඨො, සියා නු ඛො පබ්බජිතස්ස කම්මන්ති.” අයං භික්ඛවෙ ඡවෙසා ආදීනවො රාජතෙතපුරපථවෙසනෙ.

10. 1. 5. 5

රාජනේතූරපවෙසන සූත්‍රය

[සැවැත්]

මහණෙනි, රාජාන්ත:පුරප්‍රවේෂයෙහි මේ ආදීනවයෝ දස දෙනෙකි. කචර දස දෙනෙක යන්:

1. මහණෙනි, රජ තෙම මෙහෙසිය හා සමග හුන්නේ වෙයි, මහණ එහි පිවිසෙයි. මෙහෙස්න හෝ මහණහු දැක සිනහ පහළ කෙරෙයි. මහණ හෝ මෙහෙස්න දැක සිනහ පාළ කෙරෙයි. එහි ලා රජහට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: “එකැතින් මොවුන් විසින් අසද්ධම් කෙළේ දෝ හෝ කරන් දෝ හෝ”යි. මහණෙනි, මේ ඇතොරට වැදීමෙහි පළමුවන ආදීනව යි.

2. තව ද මහණෙනි, රජ බහුකාර්‍ය ව බහුකරණීය ව සිට අන්‍යතර ස්ත්‍රියක කරා ගොස් සඳහන් නො කෙරෙයි. ඔ එයින් ගබ් ගනියි. එහි ලා රජුට මෙසේ සිත් වෙයි: “මේ ඇතොරට පැවිද්දකු ඒනා අන් කිසිවෙක් නො වදනේ ය. පැවිද්දහුගේ කමෙක දෝ හෝ”යි. මහණෙනි, මේ ඇතොරට වැදීමෙහි මේ දෙවෙනි ආදීනව යි.

3. තව ද මහණෙනි, රජුගේ ඇතොරෙහි අන්‍යතර රත්නයෙක් නස්නේ ය. එහි ලා රජුට මෙසේ සිත් වෙයි: “මෙහි පැවිද්දහු මීය අන් කිසිවෙක් නො වදනේ ය. පැවිද්දහුගේ කමෙක දෝ හෝ”යි. මහණෙනි, මේ ඇතොරට වැදීමෙහි තෙවන ආදීනවය යි.

4. තව ද මහණෙනි, රජුගේ ඇතොරෙහි වූ අභ්‍යන්තර ගුණාමන්ත්‍රණයෝ බැහැර පළට බවට යෙත්. එහි ලා රජුට මෙසේ සිත් වෙයි: “මෙහි පැවිද්දකු මීය අන් කිසිවෙක් නො වදනේ ය, පැවිද්දහුගේ කමෙක දෝ හෝ”යි. මහණෙනි, මේ ඇතොරට වැදීමෙහි සතරවන ආදීනව යි.

5. තව ද මහණෙනි, රජුගේ ඇතොරෙහි පියා හෝ පුත්‍ර නස්නා පතයි. පුතා හෝ පියා නස්නා පතයි. ඔවුනට මෙසේ සිත් වෙයි: “මෙහි පැවිද්දහු මීය අන් කිසිවෙක් නො වදනේ ය. පැවිද්දහුගේ කමෙක් දෝ හෝ”යි. මහණෙනි, මේ ඇතොරට වැදීමෙහි පස්වන ආදීනව යි.

6. තව ද මහණෙනි, රජ යටතට නිසියකු උස්තැන තබයි. යම් කෙනකුට ඒ අමනාප වෙ ද, ඔවුනට මෙසේ සිත් වෙයි: “රජ පැවිද්දහු හා සමග සසභ වෙයි, පැවිද්දහුගේ කමෙක් දෝ හෝ”යි, මහණෙනි, මේ ඇතොරට වැදීමෙහි සවන ආදීනව යි.

7. පුනව්‍යපරං භික්ඛවෙ රාජා උච්චට්ඨානීයං නිවෙ ඨානෙ ඨපෙනී යෙසං කං අමනාපං තෙසං එවං හොති: “රාජා ඛො පඛඛජිතෙන සංසට්ඨා, සීයා නු ඛො පඛඛජිතස්ස කම්මන්ති”. අයං ඛො භික්ඛවෙ සක්කමො ආදීනවො රාජතෙනපුරුප්පවෙසනෙ.

8. පුනව්‍යපරං භික්ඛවෙ රාජා අකාලෙ සෙනං උයොසාජෙති, යෙසං කං අමනාපං, තෙසං එවං හොති: “රාජා ඛො පඛඛජිතෙන සංසට්ඨා, සීයා නු ඛො පඛඛජිතස්ස කම්මන්ති.” අයං භික්ඛවෙ අට්ඨමො ආදීනවො රාජතෙනපුරුප්පවෙසනෙ.

9. පුනව්‍යපරං භික්ඛවෙ රාජා කාලෙ සෙනං උයොසාජෙත්වා අත්තරාමග්ගතො නිවිකාපෙති, යෙසං කං අමනාපං තෙසං එවං හොති. “රාජා ඛො පඛඛජිතෙන සංසට්ඨා, සීයා නු ඛො පඛඛජිතස්ස කම්මන්ති.” අයං භික්ඛවෙ නවමො ආදීනවො. රාජතෙනපුරුප්පවෙසනෙ.

10. පුනව්‍යපරං භික්ඛවෙ රසෙඤ්ඤ අනෙතපුරං හත්ථිසම්මදං අසසම්මදං රථසම්මදං¹ රජනීයානි රූප සද්ද ගඤ්චිරසථොට්ඨබ්බානී යානි න පඛඛජිත සාරූපානි. අයං භික්ඛවෙ දසමො ආදීනවො රාජතෙනපුරුප්පවෙසනෙ.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දස ආදීනවා රාජතෙනපුරුප්පවෙසනෙති.

10. 1. 5. 6

සකාය සුක්කං

එකං සමයං භගවා සකෙකසු වීහරති කපිලවන්දුසමීං නිග්‍රොධාරාමෙ අට්ඨමො සම්බුද්ධා සකකායා² උපාසකා නදහුපොසථෙ යෙන භගවා තෙනුපසංකමීංසු, උපසංකමීත්වා භගවතං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදීංසු. එකමන්තං නිසීනෙත ඛො සකෙය උපාසකෙ භගවා එතදවොච: “අපි නු ඛො ඤාමෙහ සකායා අට්ඨබ්බතසමන්තාගතං උපොසථං උපවසථා” තී?

“අපෙකද මයං භතෙන අට්ඨබ්බතසමන්තාගතං උපොසථං උපවසාම, අපෙකද න උපවසාමා” තී. තෙසං වො සකායා අලාභා තෙසං දුප්පඤ්ඤා යෙ තුමෙහ එවං යොකසහයෙ ජීවිතෙ මරණසහයෙ ජීවිතෙ අපෙකද අට්ඨබ්බතසමන්තාගතං උපොසථං උපවසථ, අපෙකද න උපවසථ, කං කිං මඤ්ඤථ සකායා, ඉධ පුරිසො යෙන කෙනවී කම්මට්ඨානෙන අනාපජජා අකුසලං දිවසං අඛඞ්කභාපණෙ නිබ්බිසෙය්‍ය, දකෙඛා දුරිසො උට්ඨානසම්පන්නොති අලං වචනායානි? එවං භතෙන,

1. හත්ථිසම්මදං, අසසම්මදං, රථසම්මදං, - සීඉ
2. සකකායා, මජ්ඣං
3. අනාපජජා, - සීඉ.

7. තවද මහණෙනි, රජ උස්තැනට නිසියහු යටත් තැන තබන්නේ ය. යම් කෙනකුන්ට එය අමනාප වේ ද, ඔවුන්ට මෙසේ සිත් වෙයි: “රජ පැවිද්දහු හා සමග සසට වෙයි. පැවිද්දහුගේ කමෙක් වේ දෝ හෝ”යි. මහණෙනි, ඇතොරට වැදීමෙහි මේ සත්වන ආදිනව යි.

8. තවද මහණෙනි, රජ අකාලයෙහි සෙන් මෙහෙයයි. යම් කෙනකුට ඒ අමනාප වේ ද, ඔවුන්ට මෙසේ සිත් වෙයි: “රජ පැවිද්දහු හා සමග සසට වෙයි. පැවිද්දහුගේ කමෙක් දෝ හෝ”යි. හෙණෙනි, මේ ඇතොරට වැදීමෙහි අටවන ආදිනව යි.

9. තවද මහණෙනි, රජ නිසිකල හේන් මෙහෙයා අතරවිභින්නවත්වා ලදී. යම් කෙනකුට ඒ අමනාප වේද ඔවුන්ට මෙසේ සිත් වෙයි: ‘රජ පැවිද්දහු හා සමග සසට වෙයි. පැවිද්දහුගේ කමෙක් දෝ හෝ’යි. මහණෙනි, මේ ඇතොරට වැදීමෙහි නවවන ආදිනව යි.

10. තවද මහණෙනි, රජුගේ ඇතොර හසනිසම්මර්දය අභවසම්මර්දය රට සම්මර්දය වෙයි. පැවිද්දනට නොසරුප් යම් රූපාදිහු ඇද්ද රජනිය වූ ඒ රූප ඉබ්ද ඉති රස ස්ප්‍රුණ්වර්ගයෝ ඇත. මහණෙනි, මේ ඇතොරට වැදීමෙහි දසවන ආදිනව යි.

මහණෙනි, ඇතොරට වැදීමෙහි මේ දස ආදිනවයෝ යි.

10. 1. 5. 6

සකකාය සූත්‍රය

එක් සමයෙක්හි භාග්‍යදිකුන් වෑන්සේ ශාකා ජනපදයෙහි කපිල වාසකුයෙහි නිග්‍රොධාරාමයෙහි වැඩවසන සේක. ඒකල බොහෝ සැහැ උච්ඡුවෝ පොහෝ ලක් ඵදින භාග්‍යවකුන් වහන්සේ කරා ඵලභීයහ, ඵලභී භාග්‍යදිකුන් වහන්සේ ඇඳුරු කොට වැද එකත්පස් ව හුන්හ. භාග්‍යවකුන් වහන්සේ එකත්පස් ව හුන් සැහැ උච්ඡුවන්ට තෙල වදල සේක: “ශාකායෙනි, තෙපි අටහින් යුතු පෙහෙවස් දියවුදු”යි.

වහන්ස, අපි කිසි දිනෙක අටහින් යුත් පෙහෙවස් වසම්හ. කිසි දිනෙක නො වසම්හ යි. ශාකායෙනි, යම් බඳු තෙපි මෙසේ ශොකයෙන් බිය ඇති දිව් වැටෙන් ම මරණයෙන් බිය ඇති දිව්වැටෙන් ම කිසි දිනක අණ්ඨක සමන්වාගත හෙහෙවස් වසව නම් කිසි දිනක නො දියව නම් ඒ තොපට අලාභයෙක. ඒ තොපට නපුරු දකාට ලැබීමෙක. ශාකායෙනි, ඒ තෙසේ හභිව්ද? මෙලොව පුරුෂයෙක් යම් ම කම්භානසයෙකින් අකුලයට නොවදනේ දවසට අධිකභවණුවක් උපදවන්නේ ය. දක්ෂ පුරුෂයෙක. උක්භන වීයබ්දමනනෙකැයි කියනට නිසි වේද? වහන්ස එසේය.

තං කිං මඤ්ඤථ සක්කා, ඉධ පුරියො යෙන කෙනවි කම්මට්ඨානෙන අනාපජ්ජ අකුසලං දිවසං කභාපණං තිබ්බියෙය්‍ය, දසෙබ්බා පුරියො උට්ඨානසම්පනෙතාති අලං වචනායාති? එවං භනෙන,

තං කිං මඤ්ඤථ සක්කා, ඉධ පුරියො යෙන කෙනවි කම්මට්ඨානෙන අනාපජ්ජ අකුසලං දිවසං දෙව කභාපණං තිබ්බියෙය්‍ය -පෙ- නයො කභා- පණං තිබ්බියෙය්‍ය -පෙ- චක්කාරො කභාපණං තිබ්බියෙය්‍ය -පෙ- පඤ්ච කභාපණං තිබ්බියෙය්‍ය -පෙ- ඡ කභාපණං තිබ්බියෙය්‍ය -පෙ- සත්ත- කභාපණං තිබ්බියෙය්‍ය -පෙ- අධි කභාපණං තිබ්බියෙය්‍ය. -පෙ- නව කභාපණං තිබ්බියෙය්‍ය -පෙ- දස කභාපණං තිබ්බියෙය්‍ය -පෙ- වීසති කභාපණං තිබ්බියෙය්‍ය -පෙ- තිංස කභාපණං තිබ්බියෙය්‍ය -පෙ- චක්කා- රියං කභාපණං තිබ්බියෙය්‍ය, පඤ්ඤසං කභාපණං තිබ්බියෙය්‍ය, “දසෙබ්බා පුරියො උට්ඨානසම්පනෙතා”ති අලං වචනායාති? එවං භනෙන,

තං කිම්මඤ්ඤ ථ සක්කා, අපි නු සො පුරියො දිවසෙ දිවසෙ කභාපණසතං කභාපණසහසං තිබ්බියමානො ලඤ්ඤං ලඤ්ඤං තිකම්පනො වසසතො- සුතො වසසතජීවී මහත්තං මොගඝඤ්ඤං අධිගච්ඡෙය්‍යාති? එවං භනෙන,

තං කිං මඤ්ඤථ සක්කා, අපි නු සො පුරියො මොගඝෙකු මොගතිදනං මොගාධිකරණං එකං වා රත්තිං එකං වා දිවසං උපඩ්ඨිං වා රත්තිං උපඩ්ඨිං වා දිවසං එකත්තසුඛපට්ඨංචෙදී විහරෙය්‍යාති? නො භෙනං භනෙන,

තං කියස භෙතු?

කාමා හී භනෙන අනිච්චා තුට්ඨා මුසා මොස ධම්මොති.

ඉධ බොපනවො සක්කා මම් සාවකො දස වසානාති අසාමනො ආතාපී පචිත්තො විහරතො යථා මයානුඤ්චිට්ඨං කථා පටිපජ්ජමානො සතමි වසානාති සතමි වසානාති සතමි වසානසානාති සතමි වසානසහසානාති එකත්තසුඛපට්ඨංචෙදී විහරෙය්‍ය, සො ව ඛවසා සකදගාමී වා අනාගාමී වා අපණ්ණිකං වා සොකාපනො, තීරුනානු සක්කා දස වසානාති.

ශාකායයෙනි, එ කෙසේ හඟිවුද? මෙහි මෙලොව පුරුෂයෙක් යම් ම කම්මාන්තයෙකින් අකුශලයට නොවදනේ දවසට කහවණුවක් උපයනේ ය. දක්ෂ පුරුෂයෙක, උසානවියඝීසමපන්නයෙකැයි කියනට නිසි වේද? වහන්ස, එසේ ය.

ශාකායයෙනි, ඒ කිමැයි හඟිවුද? මෙ ලොව පුරුෂයෙක් යම් ම කම්මාන්තයෙකින් අකුසලට නොවදනේ දවසට දෙකහවණුවක් උපයනේය... තුන් කහවණුවක් උපයනේ ය... සතර කහවණුවක් උපයනේ ය... පස් කහවණුවක් උපයනේ ය... ස කහවණුවක් උපයනේ ය... සත් කහවණුවක් උපයනේ ය... අට කහවණුවක් උපයනේ ය... නව කහවණුවක් උපයනේ ය... දස කහවණුවක් උපයනේ ය... විසි කහවණුවක් උපයනේ ය... තිස් කහවණුවක් උපයනේ ය... සතලිස් කහවණුවක් උපයනේ ය... පනස් කහවණුවක් උපයනේ ය. “දක්ෂ පුරුෂයෙක, උසාන වියඝී සමපන්නයෙකැයි කියන්නට නිසි වේද? වහන්ස, එසේය.

ශාකායයෙනි, ඒ කිමැයි හඟිවුද? ඒ පුරිස් දවස දවස කහවණු සියක් කහවණු දහසක් උපයනේ ලද ලද කහවණු නික්මෙප කරනුයේ ශතවම්භා යුෂ්ත වූයේ සියක් වස් දිවි වටනුයේ මහත් භොගශ්ක්කඤ්චියක් ලබන්නේ දැයි? වහන්ස, එසේය.

ශාකායයෙනි, එ කුමැයි හඟිවුද? එ පුරිස් භොගහෙතුවෙන් භොගනිදනායෙන් භොගාධිකරණයෙන් එක් රැයක් වේව යි එක් දවසක් වේවයි අඩ රැයක් වේවයි. අඩ දවසක් වේවයි එකාන්තසුඛ විදින සුලුයේ වාසය කෙරේ දැයි? වහන්ස, තෙල නො වේ ම ය.

එ කවර හෙයින් යත්: වහන්ස, කාමයෝ වනාහි අතිත්‍යාහ, තුවජයහ, මාෂාය. නස්තා සුල්ලහයි.

ශාකායයෙනි, මෙ සස්තෙහි මාගේ සව්වෙක් දස වසක් අප්‍රමකන වූයේ කෙලෙස් තවන වැර ඇතියේ ප්‍රතිතාත්ම වූයේ වාසය කරනුයේ මා විසින් යම්යේ අනුසස්තා ලද නම් එසේ පිළිපදනේ සියවසකුදු සියවස් සියයකුදු සියවස් දහසකුදු සියවස් සියදහසකුදු එකාන්තසුඛ විදිනුයේ වාසය කෙරෙයි. හෙද වනාහි සකාදගාමී හෝ අනාගාමී හෝ අවිරුද්ධ කොට යෝවන් හෝ වෙයි. ශාකායයෙනි, දසවසක් තිබේවා,

ඉධ මම සාවකො නව වසානි අධි වසානි-පෙ- සත වසානි-
 ඡ වසානි - පඤ්ච වසානි - චතාරි වසානි - තීණි වසානි -
 දො වසානි - එකං වසං අපමනො ආතාපි පහිතනො විහ-
 රනො යථා මයානුසිධං තථා පටිපජ්ජමානො සතමි වසානි- සතමි
 වස සතානි සතමි වසසහසානි- සතමි වසසහසානි- සතමි වසසහ-
 සහසානි එකතනසුඛපටිසංවෙදී විහරෙයා සො ච ඛවසස සකදගාමී වා
 අප ඡණ්ණකං වා සොනාපනො.

තිට්ඨතු සකා ඒකං වසං. ඉධ පන සාවකො දස මාසෙ අපමනො
 ආතාපි පහිතනො විහරනො යථා මයානුසිධං තථා පටිපජ්ජමානො
 සතමි වසානි- සතමි වසසහසානි- සතමි වසසහසානි- සතමි වසසහ-
 සහසානි එකතනසුඛපටිසංවෙදී විහරෙයා සො ච ඛවසස සකදගාමී වා
 අප ඡණ්ණකං වා සොනාපනො.

තිට්ඨතු සකා දස මාසා ඉධ මම සාවකො නව මාසෙ - අධි
 මාසෙ - සත මාසෙ - ඡ මාසෙ - පඤ්ච මාසෙ - චතාරො මාසෙ - තයො
 මාසෙ - දො මාසෙ - එකං මාසං - අධිමාසං - අපමනො ආතාපි
 පහිතනො යථා මයානුසිධං තථා පටිපජ්ජමානො සතමි වසානි -
 සතමි වසසහසානි - සතමි වස සහසානි - සතමි වසසහසහසානි
 එකතනසුඛපටිසංවෙදී විහරෙයා, සො ච ඛවසස සකදගාමී වා
 අප ඡණ්ණකං වා සොනාපනො

තිට්ඨතු සකා අධිමාසො ඉධ මම සාවකො දස රතනිඤ්චෙ අපමනො
 ආතාපි පහිතනො විහරනො යථා මයානුසිධං තථා පටිපජ්ජමානො
 සතමි වසානි - සතමි වසසහසානි - සතමි වසසහසානි - සතමි
 වසසහසහසානි එකතන සුඛපටිසංවෙදී විහරෙයා, සො ච ඛවසස
 සකදගාමී වා අනාගාමී වා අප ඡණ්ණකං වා සොනාපනො.

තිට්ඨතු සකකා දස රතනිඤ්චො. ඉධ මම සාවකො නව රතනිඤ්චෙ-අධි
 රතනිඤ්චෙ - සත රතනිඤ්චෙ - ඡ රතනිඤ්චෙ - පඤ්ච රතනිඤ්චෙ -
 චතාරො රතනිඤ්චෙ - තයො රතනිඤ්චෙ - දො රතනිඤ්චෙ - එකං
 රතනිඤ්චං අපමනො ආතාපි පහිතනො විහරනො යථා මයානුසිධං
 තථා පටිපජ්ජමානො සතමි වසානි - සතමි වසසහසානි - සතමි වසස
 සහසානි - සතමි වසසහසහසානි එකතනසුඛපටිසංවෙදී විහරෙයා,

මෙසස්නෙහි මගේ සච්ච නව වසක්... අට වසක්... සත් වසක්... සවසක් .. පස් වසක්... සිවු වසක්... තුන් වසක්... දෙවසක්... එක් වසක් අප්‍රමන වූයේ ආතාප ඇතියේ ප්‍රතිතාත්ම වූයේ වසනුයේ ම විසින් යම් අනුසස්නා ලද නම් එසේ පිළිපදනේ සියවසකුදු සියවස්සියයකුදු සියවස් දහසකුදු සියවස් සියදහසකුදු එකාන්තසුඛ විදිනුයේ වාසය කෙරෙයි. හෙද චනාහි සෙදගැමි හෝ අනගැමි හෝ අචිරාධ කොට සෝචන් හෝ වෙයි.

ශාකායෙනි, එක් වසෙක් තිබේවා, මෙ සස්නෙහි මාගේ සච්ච දසමසක් අප්‍රමන වූයේ ආතාප ඇතියේ ප්‍රතිතාත්ම වූයේ වසනුයේ ම විසින් යම් පරිදි අනුසස්නා ලද නම් එ පරිදි පිළිපදනේ සියක් වසකුදු සියවස් සියයකුදු සහස්වස් සියයකුදු සුවහස්වස් සියයකුදු එකාන්තසුඛ විදිනුයේ වෙසෙයි. හෙද සෙදගැමි හෝ අනගැමි හෝ අචිරාධ කොට සෝචන් හෝ වෙයි.

ශාකායෙනි, දසමසෙක් තිබේවා, මෙ සස්නෙහි මාගේ සච්ච නව මසක්.....අට මසක්.....සත් මසක්.....සමසක්..... පස්මසක්..... සිවුමසක්...තෙමසක්...දෙමසක්...එක්මසක්..... අධිමසක් අප්‍රමන වූයේ ආතාප ඇතියේ ප්‍රතිතාත්ම ව වසනුයේ ම විසින් යම් පරිදි අනුසස්නා ලද නම් එ පරිදි පිළිපදනේ සියවසකුදු සියවස් සියයකුදු සහස්වස් සියයකුදු සුවහස්වස් සියයකුදු එකාන්ත සුඛවිදිනුයේ වාසය කෙරෙයි. හෙද වනාහි සෙදගැමි හෝ අනගැමි හෝ අචිරාධ කොට සෝචන් හෝ වෙයි.

ශාකායෙනි, අධිමසෙක් තිබේවා, මෙ සස්නෙහි ම සච්ච දස රූදවලක් අප්‍රමන වූයේ ආතාප ඇතියේ ප්‍රතිතාත්ම ව වසනුයේ ම විසින් යම් පරිදි අනුසස්නා ලද නම් එ පරිදි පිළිපදනේ සියවසකුදු සියවස් සියයකුදු සහස්වස් සියයකුදු සුවහස් වස් සියයකුදු එකාන්තසුඛ විදිනුයේ වාසය කෙරෙයි. හෙද වනාහි සෙදගැමි හෝ අනගැමි හෝ අචිරාධ කොට සෝචන් හෝ වෙයි.

ශාකායෙනි, දස රූදවලෙක් තිබේවා, මෙ සස්නෙහි ම සච්ච නව රූදවලක්අට රූදවලක්.....සත් රූදවලක්..... ස රූදවලක්.....පස් රූදවලක්..... සිවු රූ දවලක්.....තුන් රූ දවලක්.....දෙ රූදවලක්.....එක් රූදවලක් අප්‍රමන වූයේ ආතාප ඇතියේ ප්‍රතිතාත්ම ව වසනුයේ ම විසින් යම් පරිදි අනුසස්නා ලද නම් එ පරිදි පිළිපදනේ සියවසකුදු සියවස් සියයකුදු දහස්වස් සියයකුදු සුවහස් වස් සියයකුදු එකාන්තසුඛ විදිනුයේ වෙසෙයි.

සො ව ඛවසසකදගාමී වා අනාගාමී වා අපඤ්ඤාකං වා සොනා-
පනොතා.

තෙසං ථො සක්කා අලොභා, තෙසං දුරුලඛා, යෙ කුලෙභ ඵචිං
සොකසහජය ජීවිතෙ මරණසහජය ජීවිතෙ අපෙපකද අට්ඨබ්බසමනනාගතං
උපොසථං උපවසථං, අපෙපකද න උපවසථාති.

ඵතෙ මයං භනෙත අජ්ජතග්ගෙ අට්ඨබ්බසමනනාගතං උපොසථං
උපවසිසාමාති.

10. 1. 5. 7

මහාලී සුතතං

ඵකං සමයං භගවා වෙසාලියං විහරති මහාවතෙ කුටාගාරසාලායං
අථ ඛො මහාලී ලිච්චී යෙන භගවා තෙනුපසබ්බමි. උපසඬාමිත්ථා
භගවනං අභිවාදෙත්වා ඵකමනං ගිසීදී. ඵකමනං ගිසිනොතා ඛො
මහාලී ලිච්චී භගවනං ඵතදවොච:

“කො ඤු ඛො භනෙත හෙතු, කො පච්චයො, පාපස්ස කම්මස්ස
කිරියාය, පාපස්ස කම්මස්ස පච්චකතියාති?”

ලොභො ඛො මහාලී හෙතු, ලොභො පච්චයො පාපස්ස කම්මස්ස
කිරියාය, පාපස්ස කම්මස්ස පච්චකතියා. දෙසො ඛො මහාලී හෙතු, දෙසො
පච්චයො, පාපස්ස කම්මස්ස කිරියාය, පාපස්ස කම්මස්ස පච්චකතියා,
මොහො ඛො මහාලී හෙතු, මොහො පච්චයො පාපස්ස කම්මස්ස කිරියාය,
පාපස්ස කම්මස්ස පච්චකතියා. අයොනියො මනසිකාරො ඛො මහාලී
හෙතු, අයොනියො මනසිකාරො පච්චයො පාපස්ස කම්මස්ස කිරියාය,
පාපස්ස කම්මස්ස පච්චකතියා, මිච්චා පණ්ඨිතං ඛො මහාලී විනං
හෙතු, මිච්චා පණ්ඨිතං විනං පච්චයො පාපස්ස කම්මස්ස කිරියාය පාපස්ස
කම්මස්ස පච්චකතියා, අයං ඛො මහාලී හෙතු, අයං පච්චයො පාපස්ස
කම්මස්ස කිරියාය, පාපස්ස කම්මස්ස පච්චකතියා ති.

හෙ ද වනාහි සෙදුගුම් හෝ අනගුම් හෝ අවිරාධ කොට සෝචන් හෝ වෙයි.

ශාක්‍යයෙහි, ඒ තෙපි මෙසේ ශොකයෙන් සහය වූ ජීවිතයෙහි මෙසේ මරණින් සහය වූ ජීවිතයෙහි කිසි දිනෙක අටහින් යුත් පෙහෙවස් වසවු නම්, කිසි දිනක නො වසවු නම් ඒ තොපට අලාභයෙක, ඒ තොපට නපුරු කොට ලැබීමෙක.

වහන්ස, තෙල අපි අද පටන් කොට අටහින් යුත් පෙහෙවස් වසමහ යි.

10. 1. 5. 7

මහාලි සූත්‍රය

එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විශාලා නුවර සමීපයෙහි වූ මහා වන කුලාරහල්හි වැඩ වෙසෙති. එසඳ මහාලි ලිච්ඡවී රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹීමේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අයුරු කොට වැඳ එකත්පස් ව හින. එකත්පස් ව හුන් මහාලි ලිච්ඡවී රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකෙළේ ය.

වහන්ස, පාපක්‍රියා කරන්නට වේවයි පාපක්‍රියා පවත්නට වේවයි හෙතු කවරේ ය? ප්‍රත්‍යය කවරේ ය?

මහාලිය පාපක්‍රියා කරන්නට වේවයි පාපක්‍රියා පවත්නට වේවයි ලොභය හෙතු වන්නේ ය. ලොභය ප්‍රත්‍යය වන්නේ ය. මහාලිය පාපක්‍රියා කරන්නට දේවයි පාපක්‍රියා පවත්නට වේවයි ඥාණය හේතු වන්නේ ය. ඥාණය ප්‍රත්‍යය වන්නේ ය. මහාලිය පාපක්‍රියා කරන්නට වේවයි පාපක්‍රියා පවත්නට වේවයි මොහය හෙතු වන්නේ ය, මොහය ප්‍රත්‍යය වන්නේ ය. මහාලිය, පාපක්‍රියා කරන්නට වේවයි පාපක්‍රියා පවත්නට වේවයි අයෝනිසොමනසිකාරය හෙතු වන්නේ ය. අයෝනිසොමනසිකාරය ප්‍රත්‍යය වන්නේ ය. මහාලිය, පාපක්‍රියා කරන්නට වේවයි පාපක්‍රියා පවත්නට වේවයි නො සෙ පිහිටුවා ලූ සිත හෙතු වන්නේ ය. නො සෙ පිහිටුවා ලූ සිත ප්‍රත්‍යය වන්නේ ය. මහාලිය, පාපක්‍රියා කරන්නට වේවයි පාපක්‍රියා පවත්නට වේවයි මේ හෙතු වන්නේ ය. මේ ප්‍රත්‍යය වන්නේ යයි.

කො පන භනෙන හෙතු, කො පච්චයො කල්‍යාණස්ස කම්මස්ස කිරියාය, කල්‍යාණස්ස කම්මස්ස පච්චතියාති?

අලොභො ඛො මහාලි හෙතු, අලොභො පච්චයො කල්‍යාණස්ස කම්මස්ස කිරියාය, කල්‍යාණස්ස කම්මස්ස පච්චතියා. අද්දෙසො ඛො මහාලි-ථො අමො-භො ඛො භොලිහෙතු, අමොභො පච්චයො කල්‍යාණස්ස කම්මස්ස කිරියාය, කල්‍යාණස්ස කම්මස්ස පච්චතියා. යොනිසො මනසිකාරො ඛො මහාලි හෙතු, යොනිසො මනසිකාරො පච්චයො කල්‍යාණස්ස කම්මස්ස කිරියාය, කල්‍යාණස්ස කම්මස්ස පච්චතියා. සමමාපණිහිතං ඛො මහාලි විතතං හෙතු, සමමාපණිහිතං විතතං පච්චයො, කල්‍යාණස්ස කම්මස්ස කිරියාය, කල්‍යාණස්ස කම්මස්ස පච්චතියා. අයං ඛො මහාලි හෙතු අයං පච්චයො, කල්‍යාණස්ස කම්මස්ස කිරියාය, කල්‍යාණස්ස කම්මස්ස පච්චතියා.

ඉමෙ ච ඛො මහාලි දස ධම්මා ලොකෙ න සංවිජ්ජය්‍යාං, නඤ්ඤං පඤ්ඤායෙථ අධම්මචරියා විසම්මචරියාති වා, ධම්මචරියා සම්මචරියාති වා, යසමා ච ඛො මහාලි ඉමෙ දස ධම්මා ලොකෙ සංවිජ්ජන්තී, තස්මා පඤ්ඤායති අධම්මචරියා විසම්මචරියාති වා ධම්මචරියා සම්මචරියාති වාති.

10. 1. 5. 8

දසධම්ම සූතතං

[සාමිකීතිදන්]

දසඉමෙ භික්ඛවො ධම්මා පබ්බජිතෙන අභිණං පච්චවෙකඛිතබ්බං. කතමෙ දස:

1. “වෙවණණියමභි අජක්ඛුපගතො”ති පබ්බජිතෙන අභිණං පච්චවෙකඛිතබ්බං,
2. “පරපට්ඨඤා මෙ ජීටිකා”ති පබ්බජිතෙන අභිණං පච්චවෙකඛිතබ්බං.
3. “අසෙසු මෙ ආකප්පො කරණියො”ති පබ්බජිතෙන අභිණං පච්චවෙකඛිතබ්බං.

වහන්ස, කල්‍යාණකම් කිරීමට වේවයි කල්‍යාණ කම් පවත්නට වේවයි හෙතු කවරෙ ය? ප්‍රත්‍යය කවරෙ ය?

මහාලිය, කල්‍යාණකම් කිරීමට වේවයි, කල්‍යාණ කම් පවත්නට වේවයි අලෝභය හෙතු වන්නේ ය. අලෝභය ප්‍රත්‍යය වන්නේ ය: මහාලිය, කල්‍යාණකම් කිරීමට වේවයි, කල්‍යාණකම් පවත්නට වේවයි, අද්දේශය.....අමෝහය හෙතු වන්නේ ය, අමෝහය ප්‍රත්‍යය වන්නේ ය. මහාලිය, කල්‍යාණකම් කිරීමට වේවයි කල්‍යාණකම් පවත්නට වේවයි යෝනියොමනසිකාරය හෙතු වන්නේ ය, යෝනියොමනසිකාරය ප්‍රත්‍යය වන්නේ ය, මහාලිය, කල්‍යාණකම් කිරීමට වේවයි කල්‍යාණකම් පවත්නට වේවයි මනාසේ පිහිටුවා ලු සිත හෙතු වන්නේ ය, මනාසේ පිහිටුවා ලු සිත ප්‍රත්‍යය වන්නේ ය. මහාලිය, කල්‍යාණකම් කිරීමට වේවයි, කල්‍යාණකම් පවත්නට වේවයි මේ හෙතු වන්නේ ය, මේ ප්‍රත්‍යය වන්නේ ය.

මහාලිය, ලොවිති මේ දශධම්මයෝ නො වැටෙන්නාහු නම් (අකුශල-කම්පටාධ්‍ය) අධම්මවයභී සඛ්ඛ්‍යාත විෂමවයභී යි හෝ (දශකුශලකම්පටාධ්‍ය) ධම්මවයභී සඛ්ඛ්‍යාත සමවයභී යි හෝ යන මෙය නො පැනෙන්නේ ය. මහාලිය, යම් හෙයෙකින් ලොවිති මේ දසදහම්මහු වැටෙත් ද එහෙයින් අධම්මවයභී සඛ්ඛ්‍යාත විෂමවයභී යි හෝ ධම්මවයභී සඛ්ඛ්‍යාත සමවයභී යි හෝ පැනෙන්නේ යි.

10. 1. 5. 8

දසධම්ම සූත්‍රය

[සැවැත්]

මහණෙනි, මේ දහම් දස දෙනෙක් පැවිද්දහු විසින් හිතර ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කටයුතුවහ. කවර දස දෙනෙක යත්:

- 1. 'විවණ්භාවයට පැමිණියෙම් වෙමි'යි පැවිද්දහු විසින් නිතර ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කටයුතු.
- 2. 'මාගේ දිවි වැටුම් පරා අයත්'යි පැවිද්දහු විසින් නිතර ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කටයුතු යි.
- 3. 'මා විසින් අත්‍ය වූ ආකල්පයෙක් කටයුතුය'යි පැවිද්දහු විසින් හිතර ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කටයුතු.

4. “කවචිත්‍ර ඛො මෙ අත්තා සීලතො න උපවදති”ති පබ්බජිතෙන අභිණ්ණං පච්චවෙකඛිතබ්බං.

5. “කවචිත්‍ර ඛො මං අනුච්චව චීඤ්ඤ සබ්බභවාරී සීලතො න උපවදතී”ති පබ්බජිතෙන අභිණ්ණං පච්චවෙකඛිතබ්බං,

6. “සබ්බෙති මෙ පියෙති මනාපෙති නානා භාවො විනාභාවොති” පබ්බජිතෙන අභිණ්ණං පච්චවෙකඛිතබ්බං.

7. “කමමසසකොමහි කමමදයාදෙ කමමයොති කමමඛන්ඤු කමම-පටිසරණො යං කමමං කරිසසාමී කල්‍යාණං වා පාපකං වා තසස දයාදෙ භවීසසාමීති” පබ්බජිතෙන අභිණ්ණං පච්චවෙකඛිතබ්බං.

8. “කථං භුතසස මෙ රතතින්ද්‍රවා චිතිපතතී”ති පබ්බජිතෙන අභිණ්ණං පච්චවෙකඛිතබ්බං.

9. “කවචිත්‍රඛොහං සුඤ්ඤභාරෙ අභිරමාමී”ති පබ්බජිතෙන අභිණ්ණං පච්චවෙකඛිතබ්බං.

10. “අත්ච ඛො මෙ උත්තරිමත්‍රසසධිමො අලමරියඤ්ඤාදසසන-විසෙසො අධිගතො සොහං පච්ඡිමෙ කාලෙ සබ්බභවාරීභි පුට්ඨො න මබ්බුභවීසසාමී”ති පබ්බජිතෙන අභිණ්ණං පච්චවෙකඛිතබ්බං.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දස ධර්මො පබ්බජිතෙන අභිණ්ණං පච්චවෙකඛි-තබ්බා තී.

10. 1. 5. 9

සරිරට්ඨධම්ම සුත්තං

[සාවජී]

දස ඉමෙ භික්ඛවෙ ධම්මො සරිරට්ඨා, කතමෙ දස: සීතං, උණං ජිසවණා, පිපාසා, උච්චාරො, පසසාවො, කායසංචරො, වචිසංචරො, ආචීචසංචරො, පොනොභවිකො¹ භවසංඛාරො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දස ධර්මො සරිරට්ඨා තී.

1. පොනොඛභරිකො, මජ්ඣ.

4. 'කිමෙක මාගේ සිත සීලහෙතෙයෙන් උපවාද නො කෙරේද'යි පැවිද්දහු විසින් නිතර ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කටයුතු.

5. "කිමෙක විභූ සමුම්සරහු කරුණු දන සීලහෙතෙවෙන් මට උපවාද නො කෙරෙත් ද"යි පැවිද්දහු විසින් නිතර ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කටයුතු.

6. 'ප්‍රිය වූ මනාප වූ භෑමයෙන් මාගේ නානාභාවය, විනාභාවය වේ'යි පැවිද්දහු විසින් නිතර ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කටයුතු.

7. "කම්ය සවකීය කොට ඇතියෙමි කම්ය දයාද කොට ඇතියෙමි කම්ය යොති කොට ඇතියෙමි කම්ය බ්‍රහ්ම කොට ඇතියෙමි වෙමි. කල්‍යාණ වූ හෝ පාපක වූ හෝ යම් ම කම්යක් කෙරෙමි නම් ඒයට දයාද වෙමි"යි පැවිද්දහු විසින් නිතර ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කටයුතු.

8. "කෙබඳු වූ මට රූ දවල් හු ඉක්ම යෙන් ද"යි පැවිද්දහු විසින් නිතර ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කටයුතු.

9. "කිමෙක මම ශුන්‍යාභාරයෙහි සිත් අලවා වෙසෙමි ද"යි පැවිද්දහු විසින් නිතර ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කටයුතු.

10. "උතුරුමිතිස්දම්න් වැඩි ආයතීභාව කරණයට සමන් ඥානදම්ත විශෙෂයක් ම විසින් අධිගත වූයේ ඇද්දැයි ඒ මම පැසුළු කල්හි සමුම්සරුන් විසින් පුළුවස්නා ලද්දෙමි නිනෙද නො වෙමැ"යි පැවිද්දහු විසින් නිතර ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කටයුතු.

මහණෙනි, පැවිද්දහු විසින් නිතර ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කටයුතු මේ ධර්ම දසදෙනා යි.

10. 1. 5. 9

ශරීරධම්ම සූත්‍රය

[සැවැන්]

මහණෙනි, මේ ශරීරසථධම්ම දසදෙනෙකි. කවර දසදෙනෙක යත්; ශීත හා උෂ්ණ හා ක්ෂුද්‍රා හා පිපාසා හා උච්චාර හා ප්‍රසූච හා කායසංචර හා වාක්සංචර හා ආජීවසංචර හා පුනර්භව කරන භවසංස්කාර හා යි. මහණෙනි, මේ දස දහම්හු ශරීරසථ යි.

10. 1. 5. 10

භණ්ඩන සුතතං

එකං සමයං භගවා සාවකස්සීයං විහරති ජෙනවනෙ අනාඨපිණ්ඩි-
කස්ස ආරාමෙ, ඵෙන ඛො පන සමයෙන සඛෙහුලා භික්ඛු පච්ඡාභක්ඛං
පිණ්ඩපාතපටිකකන්තා උපට්ඨානසාලායං සනිධිකතා සනිඨිපතිතා
භණ්ඩනජාතා කලහජාතා විවාදපනතා අඤ්ඤමඤ්ඤං මුඛසන්තිභි විතුදන්තා
විහරන්ති.

අථ ඛො භගවා සායනභසමයං පටිසලලානා වුට්ඨිතො යෙනු-
පට්ඨානසාලා තෙනුපසඬ්ඛමී. උපසඩ්ධමීඨවා පඤ්ඤතෙ ආසනෙ නිසීදී.
නිසජ්ජ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි. “කායනුඤ්ඤං භික්ඛවෙ ඵතරභි
කථාය සනිධිකතා, කා ව පන වො අන්තරා කථා විපකකතා”ති?

“ඉධ මයං භතෙන පච්ඡාභක්ඛං පිණ්ඩපාතපටිකකන්තා උපට්ඨාන
සාලායං සනිධිකතා සනිඨිපතිතා භණ්ඩනජාතා කලහජාතා විවාදපනතා
අඤ්ඤමඤ්ඤං මුඛසන්තිභි විතුදන්තා විහරාමා”ති.

“න ඛො පන ඉදං භික්ඛවෙ තුම්භාකං පතිරුපං, කුලපුත්තානං
සද්ධා අගාරස්ථො අනගාරියං පට්ඨප්පිතානං යං තුලෙභ භණ්ඩනජාතා
කලහජාතා විවාදපනතා, අඤ්ඤමඤ්ඤං මුඛසන්තිභි විතුදන්තා
විහරෙය්‍යාථ”

දස ඉමෙ භික්ඛවෙ ධම්මො සාරාණියො¹ පියකරණො ගරුකරණො සඛන-
භාය අව්වාදය සාමග්ගියා එකිභාවාය සංවත්තන්ති. කතමෙ දස:

1. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලවා හොති පාතිමොක්ඛසංවරසංවුත්තො
විහරති, ආචාරගොචරසම්පන්නො අනුමනෙත්ථු වජේස්ථු භයදසසාවී සමාදය
සිකති සිකඛාපදෙස්ථු. යච්ඡි භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලවා හොති -පෙ- සමාදය
සිකති සිකඛාපදෙස්ථු. අයච්ඡි ධම්මො සාරාණියො පියකරණො ගරුකරණො
සඛනභාය අව්වාදය සාමග්ගියා එකිභාවාය සංවත්තන්ති.

1. සාරණියා (මජ්ඣං)

10. 1. 5. 10

හණධන සූත්‍රය

එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවක අසල අනේපිඬු සිටුවුණේ ජෙනවන නම් වූ අරමිහි වැඩවසන සේක. එකල්හි බොහෝ මහණහු පසුබත පිඬුවායෙන් වැළකියාහු උවටත් හල්හි රැස්ව හුන්නාහු සනි-පතික දිවාහු හටගත් පූර්ණාග කලහ ඇත්තාහු හටගත් කලහ ඇත්තාහු විරුඬවාදයට පැමිණියාහු උතුන් මුවසැතින් පෙළන්නාහු වෙසෙත්.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සවස් කල පිළිසලනින් නැගී සේක් උවටත්හල් කරා වැඩී සේක. වැඩ ප්‍රඥප්තාසනයෙහි හුන් සේක. හිඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණුන් ඇමතු සේක. “මහණෙනි, දැන් කවර කලායෙකින් හුන්නාව? තොප විසින් කවර අතුරු කලායෙක් අධාල කරන ලද ද දී?”

“වහන්ස, අපි මෙ සැවක පසුබත පිඬුවායෙන් පෙරලා පැමිණියමෝ උවටත් හල්හි හුන්නමෝ රැස්වුවමෝ හටගත් පූර්ණාග කලහ ඇතියමෝ හටගත් කලහ ඇතියමෝ විරුඬවාදයට පැමිණියමෝ උතුන් මුවසැතින් පෙළමින් වසමහ”යි.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් තෙපි හටගත් පූර්ණාග කලහ ඇතියහු, හටගත් කලහ ඇතියහු විවාදපනන වුවහු උතුන් මුවසැතින් පෙළමින් වසනු නම් මෙය සැදහැයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම අනගායඨ ශාසනයෙහි පැවිදි වූ කුලපුත් තොපට නුසුදුසු මැ යි.

මහණෙනි, මේ දස ධර්ම කෙනෙක් සාරාණිය වුවහු ප්‍රියභාවය කරන්නාහු ගුරුභාවය කරන්නාහු සඩග්‍රහ පිණිස අවිවාදය පිණිස සමගීය පිණිස එක් බව පිණිස වටනාහ. කවර දස දෙනෙක යන්:

1. මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ සිල්වත් වෙයි. ආචාරගොචර සමපනන වූයේ පාමොක් සංවරසිලින් සංවෘත ව වෙසෙයි. අනුමාත්‍ර වරදෙහිදූ බිය දක්නාසුලු වැ සිකපෙදෙහි සමාදන් කොට ගෙන හික්මෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් මහණ සිල්වත් වේ ද.....සමාදන් කොට ගෙන සිකපෙදෙහි හික්මේ ද. මෙ දහමද සාරාණිය යි. ප්‍රිය කරණ යි. ගරුකරණ යි. සඩග්‍රහ පිණිස අවිවාද පිණිස සමගී පිණිස එක් බව පිණිස වැටෙයි.

2. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ඛහුසුතො හොති සුතධරො සුත සනුතිවයො, යෙ තෙ ධම්මො ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣෙකි කල්‍යාණං පරියොසාන කල්‍යාණං සාත්ථා සබ්බා ඝර්ඨනා කෙවල පරිපුණ්ණං පරිසුඤ්ඤා ඛුභ්වවරියං අභිවදන්ති, තථාරූපාසා ධම්මො ඛහුසුතො හොන්ති ධනා වචසා පරිචිතා, මනසානුපෙක්ඛිතා, දිට්ඨියා සුප්පට්ඨිඤ්ඤා. අයමපි ධම්මො සාරාණියො පියකරණො ගරුකරණො සඛගභාය අච්චාදය සාමඝෙයා එකිභාවාය සංවත්තති.

3. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො හොති කල්‍යාණ සභායො කල්‍යාණසමථවචෙතො. යමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො හොති කල්‍යාණසභායො කල්‍යාණසමථවචෙතො. අයමපි ධම්මො සාරාණියො පියකරණො -පෙ- ඒකිභාවාය සංවත්තති.

4. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සුවචො හොති සොච්චසුකරණෙහි ධම්මෙහි සමනනාගතො, ඛමො පදකඛිණාහි අනුසාසනිං. යමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු සුවචො හොති සොච්චසුකරණෙහි ධම්මෙහි සමනනාගතො, ඛමො පදකඛිණාහි අනුසාසනිං, අයමපි ධම්මො සාරාණියො පියකරණො ගරුකරණො සඛගභාය අච්චාදය සාමඝෙයා එකිභාවාය සංවත්තති.

5. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු යාති තාති සමුභ්වචාරිනං උච්චාවචාති කිංකරණියාති තස් දඤ්ඤා හොති අනලසො තනුපායාය වීමංසාය සමනනාගතො අලං කාතුං අලං සංවිධාතුං. යමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු යාති තාති සමුභ්වචාරිනං උච්චාවචාති කිංකරණියාති, තස් දඤ්ඤා හොති අනලසො තනුපායාය වීමංසාය සමනනාගතො අලං කාතුං අලං සංවිධාතුං. යමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු යාති තාති සමුභ්වචාරිනං උච්චාවචාති කිංකරණියාති තස් දඤ්ඤා හොති අනලසො තනුපායාය වීමංසාය සමනනාගතො අලං කාතුං අලං සංවිධාතුං. අයමපි ධම්මො සාරාණියො පියකරණො-පෙ- එකිභාවාය සංවත්තති.

6. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මකාමො හොති පියසමුද්දහාරො අභිධම්මෙ අභිචිතයෙ උළාරපාමොජ්ජො, යමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මකාමො හොති පියසමුද්දහාරො අභිධම්මෙ අභිචිතයෙ උළාරපාමොජ්ජො. අයමපි ධම්මො සාරාණියො, පියකරණො -පෙ- ඒකිභාවාය සංවත්තති.

2. තවද මහණෙනි, මහණ ශ්‍රැතධර වූයේ රැස්කොට ගත් ශ්‍රැත ඇතියේ බහුශ්‍රැත වෙයි' යම් මේ දහම් කෙනෙක් ආදිකල්‍යාණ ද මධ්‍යකල්‍යාණ ද පයඨවසාන කල්‍යාණ ද සාත්සවාසඤ්ඤාන වූවාහු කෙටිල පරිපූණි වූ පරිඤ්ඤා වූ බ්‍රහ්මවයඨී පවසත් නම් එබඳු ධර්මයෝ ඔහු විසින් ධාත වූවාහු බහුශ්‍රැත වෙත් වචනයෙන් පරිචිත වෙත්. මනසින් අනුප්‍රක්ෂිත වෙත්. ප්‍රඥයෙන් සුප්‍රතිච්ඡේද වෙත්. මේ දහමුදු සාරාණිය යි. ප්‍රියකරණ යි. ගරු කරණ යි. සඛිග්‍රහ පිණිස අවිවාද පිණිස සමග්‍රි පිණිස එක්බව පිණිස වැටෙයි.

3. තවද, මහණෙනි, මහණ කලණ යහළුවන් ඇතියේ කලණයනට නැඹුරු වූයේ කල්‍යාණ මිත්‍ර වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ කලණ යහළුවන් ඇතියේ කලණයනට නැඹුරු වූයේ කල්‍යාණමිත්‍ර වෙද මේ දහමුදු සාරාණිය යි. ප්‍රියකරණ යි.....එක් බව පිණිස වැටෙයි.

4. තවද මහණ සුවචභාවය කරන ධර්මයන් සමන්වාගත වූයේ අවිවාදක්ෂම වූයේ අනුශාසනය ප්‍රදක්ෂිණායෙන් ගන්නා සුලු සුවච වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ සුවචභාවය කරන දහමින් සමන්වාගත වූයේ අවිවාදක්ෂම වූයේ අනුශාසනය ප්‍රදක්ෂිණායෙන් ගන්නා සුලු සුවච වේ නම් මේ දහම ද සාරාණිය යි. ප්‍රියකරණ යි. ගරුකරණ යි. සඛිග්‍රහ පිණිස අවිවාද පිණිස සමග්‍රි පිණිස එක්බව පිණිස වැටෙයි.

5. තවද මහණෙනි, මහණ සමුම්සරුන් පිළිබඳ කුම් කෙරෙමි දැයි පිළිවිස කටයුතු කුදුමහක් යම් ඒ කටයුතු වේ නම් එහි දක්ෂ වෙයි. අනලස් වූයේ නත්‍රොපායච්ඡේදයෙන් සමන්වාගත වූයේ කරනට හා සංවිධානයට සමත් වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ සමුම්සරුන් පිළිබඳ යම් ඒ කුදු මහක් කිංකඨිච්ච වේ නම් එහිත් දක්ෂ වූයේ වෙද අනලස් වූයේ නත්‍රොපායච්ඡේදයෙන් සමන්වාගත වූයේ කරනට හා සංවිධානයට සමත් වෙද මේ දහම ද සාරාණිය යි. ප්‍රියකරණ යි.....එක් බව පිණිස වටනේ ය.

6. තවද මහණෙනි, මහණ ප්‍රිය සමුද්ගාර ඇත්තේ අභිධර්මයෙහි අභිවිතයෙහි මහත් ප්‍රාමොද්‍ය ඇත්තේ ධර්මකාම වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ පිය සමුද්ගාර ඇතියේ අභිධර්මයෙහි අභිවිතයෙහි මහත් ප්‍රාමොද්‍ය ඇතියේ ධර්මකාම වෙද මේ දහම ද සාරාණිය යි ප්‍රියකරණයි.....එකී භාවයට වැටෙයි.

7. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ආරඤ්චිරියො විහරති අකුසලානං ධම්මානං පහානාය කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදය ථාමවා දළහපරකකමො අනිකම්මනධුරො කුසලෙසු ධම්මෙසු. යමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු ආරඤ්චිරියො විහරති අකුසලානං ධම්මානං පහානාය කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදය ථාමවා දළහපරකකමො අනිකම්මනධුරො කුසලෙසු ධම්මෙසු. අයමපි ධම්මො සාරාණියො පියකරණො ගරුකරණො සඛගහය අවිවාදය සාමග්ගියා එකීභාවාය සංවහනති;

8. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සනතුටෙධා හොති ඉතරීතරවිචර පිණ්ඩපාත සෙනාසන ගිලානපච්චය හෙසජ්ජපරිකඛාරෙන. යමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු සනතුටෙධා හොති ඉතරීතර විචරපිණ්ඩපාතසෙනාසන ගිලාන-පච්චයහෙසජ්ජපරිකඛාරෙන. අයමපි ධම්මො සාරාණියො පියකරණො -පෙ- එකීභාවාය සංවහනති.

9. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සනීමා හොති පරමෙන සනීනෙපකෙකන සමනනාගතො විරකනමපි විරහාසිතමපි සරිතා අනුසසරිතා. යමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු සනීමා හොති පරමෙන සනීනෙපකෙකන සමනනාගතො විරකනමපි විරහාසිතමපි සරිතා අනුසසරිතා. අයමපි ධම්මො සාරාණියො -පෙ- එකී-භාවාය සංවහනති.

10. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්ඤවා හොති උදයත්ථගාමීතියා පඤ්ඤය සමනනාගතො' අරියාය නිබ්බට්ඨිකාය සමමා දුක්ඛක්ඛයගාමීතියා. යමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්ඤවා හොති උදයත්ථගාමීතියා පඤ්ඤය සමනනා-ගතො අරියාය නිබ්බට්ඨිකාය සමමා දුක්ඛක්ඛයගාමීතියා. අයමපි ධම්මො සාරාණියො පියකරණො ගරුකරණො සඛගහය අවිවාදය සාමග්ගියා එකීභාවාය සංවහනති.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දසධම්මො සාරාණියො පියකරණො ගරුකරණො සඛගහය අවිවාදය එකීභාවාය සංවහනනති ති.

අකෙකාසවගෙගා පඤ්ඤවමො.

තත්ථාදදනා:

විවාද දො ව මූලානි කුසිනාරා පවෙසනෙ,
සකකා මාලී ධම්මො ව සරිරට්ඨා ව භණ්ඩනානි.

පඨමො පණ්ණාසකො සමනෙතා.

7. තවද මහණෙනි, මහණ අකුසල දහමුත්තේ ප්‍රභාණය පිණිස කුසල් දහමුත්තේ උපසම්පත් පිණිස ස්ථාවරත් වූයේ දළපැරකුම් ඇතියේ කුසලධර්මයන්හි නො බහා තැබූ වියඹ්බුර ඇතියේ රුකුළු වැර ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ අකුසල් දහමුත්තේ ප්‍රභාණය පිණිස කුසල් දහමුත්තේ උපසම්පත් පිණිස ස්ථාවරත් වූයේ දළපැරකුම් ඇතියේ කුසල් දහමුත්තේ නො බහා තැබූ වියඹ්බුර ඇතියේ රුකුළු වැර ඇතියේ වෙසේ ද, මේ දහම ද සාරාණිය යි. පිය කරණ යි. ගරුකරණ යි. සඬග්‍රහ පිණිස අවිවාද පිණිස සමගී පිණිස එකී භාව පිණිස වැටෙයි.

8. තවද මහණෙනි, මහණ ඉතරෙතරවීචර පිණ්ඩපාත ගයනාසන ග්ලානප්‍රත්‍යය ගෞෂ්ඨ පරිඡකාරයෙන් සතුටු වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ ඉතරෙතරවීචර පිණ්ඩපාත ගයනාසන ග්ලානප්‍රත්‍යය ගෞෂ්ඨපරිඡකාරයෙන් සතුටු වේ ද, මේ දහම ද සාරාණිය යි. පියකරණයයි.....එකී භාව පිණිස වැටෙයි.

9. තවද මහණෙනි, මහණ පරම ංමානිතිපකභාවයෙන් සමන්වාගත වූයේ විරකාතයත් විරහාමිතයත් සමරනුයේ පුන-පුනා සමරනුයේ ංමානිමත් වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ පරම ංමානිතිපකභාවයෙන් සමන්වාගත වූයේ විරකාතයත් විරහාමිතයත් සමරනුයේ පුන-පුනා සමරනුයේ ංමානිමත් වේ ද, මේ දහම ද සාරාණිය යි.....එකී භාවයට වැටෙයි.

10. තවද මහණෙනි, මහණ උද-විය අනුව යන ආයඹ් වූ නිවේදය ඇසුරු කළ මොනොවට දුඛක්ෂයට යන ප්‍රඥයෙන් සමන්වාගත වූයේ ප්‍රඥවත් වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ උද-විය අනුව යන ආයඹ් වූ නිවේදය ඇසුරු කළ මොනොවට දුඛක්ෂයට යන සුදු ප්‍රඥයෙන් සමන්වාගත වූයේ ප්‍රඥවත් වේ ද මේ දහම ද සාරාණිය යි. ප්‍රිය කරණ යි. ගරුකරණ යි සඬග්‍රහය පිණිස අවිවාද පිණිස සමගී පිණිස එකී භාව පිණිස වැටෙයි.

මහණෙනි, මේ දස දහමුහු සාරාණියහ. පිය කරණහ. ගරුකරණහ. සඬග්‍රහයට ප්‍රිය භාවයට අවිවාදයට එකී භාවයට වැටෙත් ය යි.

පස්වැනි අනෙකාසවර්ග යි.

එහි උද්දනය:

විවාද සූත්‍රය, විවාදමූලසූත්‍ර දෙකය, කුසිනාරා සූත්‍රය, අනෙකපුරස-වෙසනසූත්‍රය, සකකාසූත්‍රය, මහාලී සූත්‍රය, දසධම්ම සූත්‍රය, සරීරධ්ම සූත්‍රය, භණ්ඩන සූත්‍රය දැයි දසයෙක.

පට්ඨපණ්ණාසකය සමාපත යි.

2. දුතියො පණණාසකො

1. සවිතතවගෙයා

10. 2. 1. 1.

සවිතත සුතතං

එකං සමයං හගවා සාවන්තියං විහරති. ඡෙතවනො අනාථපිණ්ඩිකසා ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො හගවා භික්ඛු ආමනෙහි භික්ඛවොති. හදනෙහති නෙ භික්ඛු හගවතො පව්වසෙසාසු. හගවා එතදවොච.

නො චෙ¹ ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු පරචිත්තපරියාය කුසලො හොති, අථ 'සවිතතපරියාය කුසලො හවිසා²මි'ති එව. හි වො භික්ඛවෙ සිකඛිතබ්බං.

තථ ඤච භික්ඛවෙ භික්ඛු සවිතතපරියාය කුසලො හොති: සෙයාථාපි භික්ඛවෙ ඉත්ථි වා පුරියො වා දහරො යුවා මණ්ඩනකජාතිකො ආදයෙ වා පරිපුඤ්ඤි පරියොදනෙ අවෙජ වා උදපනෙත සකං මුඛනිමිත්තං පව්වචෙක්ඛමානො සවෙ තත්ථ පසසති රජං වා අඛණං වා, තසෙසව රජසස වා අඛණසස වා, පහානාය වායමති. නො චෙ තත්ථ පසසති රජං වා අඛණං වා නෙතෙවත්තමනො හොති පරිපුණ්ණසමාපයො "ලාභා වත මෙ පරිපුණ්ණං වත මෙ"ති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛුනො පව්වචෙක්ඛණා ඛහුකාරා හොති කුසලෙසු ධම්මෙසු. අභිජ්ඣාදු නු ඛො ඛහුලං විහරාමි, අනභිජ්ඣාදු නු ඛො ඛහුලං විහරාමි, ව්‍යාපනකච්ඤො නු ඛො ඛහුලං විහරාමි, අව්‍යාපනකච්ඤො නු ඛො ඛහුලං විහරාමි, චීනමිඤ්ඤපරිපුඤ්ඤිනො නු ඛො ඛහුලං විහරාමි, විගතචීනමිඤ්ඤා නු ඛො ඛහුලං විහරාමි, උද්ධතො නු ඛො ඛහුලං විහරාමි, අනුද්ධතො නු ඛො ඛහුලං විහරාමි, විචිකිචෙජා නු ඛො ඛහුලං විහරාමි, නිණ්ණචිචිකිචෙජා නු ඛො ඛහුලං විහරාමි, කොධනො නු ඛො ඛහුලං විහරාමි. අනෙකාධනො නු ඛො ඛහුලං විහරාමි, සඛ්ඛිලිඨච්ඤො නු ඛො ඛහුලං විහරාමි, අසඛ්ඛිලිඨච්ඤො නු ඛො ඛහුලං විහරාමි, සාරඤ්ඤායො නු ඛො ඛහුලං විහරාමි, අසාරඤ්ඤායො නු ඛො ඛහුලං විහරාමි, කුපිතො නු ඛො ඛහුලං විහරාමි, ආරඤ්චිරියො නු ඛො ඛහුලං විහරාමි, අසමාහිතො නු ඛො ඛහුලං විහරාමි, සමාහිතො නු ඛො ඛහුලං විහරාමි ඤී.

1. නො ව, - සිදු
2. හවිසාමාති - සායා

2. දෙවැනි පනස

1. සවිහනවර්ගය

10. 2. 1. 1

සවිහන සූත්‍රය

එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර සමීපයෙහි අනේ-
පිඬු සිටුහුගේ ජෙනවන නම් වූ අරමිහි වාසය කරන සේක. එකල්හි
භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙනිගි භික්ෂුන් ඇමතු සේක. වහන්සැයි ඒ
භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
තෙල වදළහ.

මහණෙනි, ඉදින් මහණ පරචික්‍ෂා පරියාය කුසල නො වේ නම් එකල
සවිහනපරියායකුසල වෙමැයි මහණෙනි, මෙසේ ම තොප විසින් භික්ෂීය
සූත්‍ර ය.

මහණෙනි, තෙසේ මහණ සවිහනපරියායකුසලවේ ය යත්: මහණෙනි,
දහර වූ තරුණ වූ සැරසිම් සැහැවී කොට ඇති ස්ත්‍රියක් වෙවයි පුරුෂයෙක්
වෙවයි පරිශුද්ධ වූ පයච්චදන වූ කැටපතෙක වෙවයි පහන් දියබඳුනෙක
වෙවයි තම මුච්චිමිනි පිරික්සා බලනුයේ ඉදින් එහි රජසක් හෝ තල
කැලලක් හෝ දක්නේ ද ඒ රජස හෝ තලකැලල දැරලීමට ව්‍යායාම
කෙරෙයි. ඉදින් එහි රජසක් වෙවයි තලකැලලක් වෙවයි නො දක්නේ
නම් “එකැතින් මට ලාභයෙක, එකැතින් මාගේ මුච්ච පරිපූර්ණ ය”යි
එයින් තුටු සිත් ඇත්තේ පිරිපුන් සඛකල්ප ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි
එපරිදි ම මහණහට කුසල්දහමිහි ප්‍රත්‍යවේක්ෂණව බහුපකාර වෙයි:
අභිධ්‍යා බහුල කොට ඇතියෙම් බෙහෙවින් වෙසෙම් දෝ අභිධ්‍යා බහුල
කොට නැතියෙම් බෙහෙවින් වෙසෙම් දෝ යි; ව්‍යාපාදයෙන් යුක් සිතැති
යෙම් බෙහෙවින් වෙසෙම් දෝ ව්‍යාපාදයෙන් වියුක් සිතැතියෙම් බෙහෙ-
වින් වෙසෙම් දෝ යි; ඊනම්ඳයෙන් වැඩුනෙම් බෙහෙවින් වෙසෙම් දෝ
පහවූ ඊනම්ඳ ඇතියෙම් බෙහෙවින් වෙසෙම් දෝ යි, උඤ්ඤයෙම්
බෙහෙවින් වෙසෙම් දෝ අනුඤ්ඤයෙම් බෙහෙවින් වෙසෙම් දෝ යි
විචිකිට්ඨා ඇතියෙම් බෙහෙවින් වෙසෙම් දෝ තරණය කළ විචිකිට්ඨා
ඇතියෙම් බෙහෙවින් වෙසෙම් දෝයි කිපෙන සුල්ලෙම් බෙහෙවින්
වෙසෙම් දෝ නො කිපෙන සුල්ලෙම් බෙහෙවින් වෙසෙම් දෝ යි; සකිලිවී
සිතැත්තෙම් බෙහෙවින් වෙසෙම් දෝ යි; නො කිලිවී සිතැත්තෙම් බෙහෙ-
වින් වෙසෙම් දෝ යි; ගිලන් කය ඇතියෙම් බෙහෙවින් වෙසෙම් දෝ නො
ගිලන් කය ඇතියෙම් බෙහෙවින් වෙසෙම් දෝ යි; කුසීතයෙම් බෙහෙවින්
වෙසෙම් දෝ ඇරඹිවැර ඇතියෙම් බෙහෙවින් වෙසෙම් දෝ යි; අසමාහි-
තයෙම් බෙහෙවින් වෙසෙම් දෝ සමාහිතයෙම් බෙහෙවින් වෙසෙම්-
දෝ”යි.

සචෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො ඵච ජානාති: “අභිජ්ඣාලු බහුලං විහරාමි, බ්‍යාපනනවිතො බහුලං විහරාමි, ථිනමිඳ්ධපරිසුරිසිතො බහුලං විහරාමි, උඳ්ධතො බහුලං විහරාමි, විචිකිට්ඨො බහුලං විහරාමි, කොධතො බහුලං විහරාමි, සංකිලිට්ඨවිතො බහුලං විහරාමි, සාරඳ්ධකායො බහුලං විහරාමි, කුසිතො බහුලං විහරාමි, අසමාහිතො බහුලං විහරාමි”ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය අධිමතො ජජෙද ව වායාමො ව උසාහො ව උසොළහි ව අපච්චානි ව සති ව සමපජ්ඣාඤ්ඤා කරණියං. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ආදිසනවෙලො වා ආදිපනසීසො වා තසෙසව වෙලසස වා සීසසස වා නිබ්බාපනාය අධිමතං ජජෙද්ද වායාමඤ්ඤා උසාහඤ්ඤා උසොළහිඤ්ඤා අපච්චානිඤ්ඤා සතිඤ්ඤා සමපජ්ඣාඤ්ඤා කරෙය්‍ය, ඵචමෙව, ඛො තෙන භික්ඛුනා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය අධි. මතො ජජෙද ව වායාමො ව උසාහො ව උසොළහි ව අපච්චානි ව සති ව සමපජ්ඣාඤ්ඤා කරණියං.

සචෙ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො ඵච ජානාති; “අභිජ්ඣාලු බහුලං විහරාමි, අච්චාපනනවිතො බහුලං විහරාමි, විගත-ථිනමිඳ්ධො බහුලං විහරාමි, අනුඳ්ධතො බහුලං විහරාමි, කිණ්ණවිචිකිට්ඨො බහුලං විහරාමි, අකෙකාධතො බහුලං විහරාමි, අසභිකිලිට්ඨවිතො බහුලං විහරාමි, අසාරඳ්ධකායො බහුලං විහරාමි, ආරඳ්ධවිරියො බහුලං විහරාමි. සමාහිතො බහුලං විහරාමිති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා තෙසුයෙව කුසලෙසු ධම්මෙසු පතිට්ඨාය උත්තරිං ආසවානං බයාය යොගො කරණියො ති.

10. 2. 1. 2

සාරිපුත්ත සුත්තං

[සාවතටී]

තනු ඛො ආයසමා සාරිපුත්තො භික්ඛු ආමනෙකසි “ආට්ඨසො භික්ඛවො”ති. “ආට්ඨසො”ති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමතො සාරිපුත්තසස පච්චසෙසාසුං. ආයසමා සාරිපුත්තො ඵනදවොච:

නො වෙ ආට්ඨසො භික්ඛු පරචිත්තපරියාය කුසලො භොති, අථ “සචිත්තපරියාය කුසලො භවිසාමි”ති. ඵච භි වො ආට්ඨසො සික්ඛි-තබ්බං.

මහණෙනි, ඉදින් මහණ මෙසේ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරනුයේ මෙසේ දන්නේ නම්: “අභිධ්‍යා බහුලයෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි, ව්‍යාපාද යුත් සිතැතියෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි, ඊනම්ඤයෙන් වැඩුණෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි, උඤ්ඤයෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි, සකිලිටි සිතැතියෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි, ගිලන්කය ඇතියෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි, කුසීනයෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි, අසමාහිත-යෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමැ”යි මහණෙනි, එ මහණහු විසින් ඒ ලමු අකුසල් දහමුත්තේ ප්‍රභාණය පිණිස අධිමාත්‍ර ඡන්දයක් හා ව්‍යායාමයක් හා උත්සාහයක් හා උසෙසාලතියක් හා නො පසු බැස්මක් හා සමානි-යෙක් හා සම්ප්‍රජන්‍යයක් හා කටයුතු. මහණෙනි යම් සේ ඇදිලගත් පිළි ඇත්තේ වෙවයි ඇවිලගත් හිස් ඇත්තේ වෙවයි එ ම පිළිය හෝ හිස හෝ නිවීමට අධිමාත්‍රඡන්දයක් ද ව්‍යායාමයක් ද උත්සාහයක් ද උසෙසාලතියක් ද නො පසුබැස්මක් ද සමානියක් ද සම්ප්‍රජන්‍යයක් ද කෙරේ නම් එසෙයින් ම එ මහණහු විසින් එ ලමු අකුසල් දහමුත්තේ ප්‍රභාණය පිණිස අධිමාත්‍ර ඡන්දයක් හා උත්සාහයක් හා උසෙසාලති-යක් හා නොපසුබැස්මක් හා සමානියක් හා සම්ප්‍රජන්‍යයක් හා කටයුතු.

මහණෙනි, ඉදින් මහණ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරනුයේ මෙසේ දන්නේ නම්: “අභිධ්‍යා බහුල කොට නැතියෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි, ව්‍යාපාද වියුත් සිතැතියෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි, පහවූ ඊනම්ඤ ඇතියෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි, අනුඤ්ඤයෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි, තරණය කළ විවිකිච්ඡා ඇතියෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි, නො කිලිටි සිතැතියෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි, නො ගිලන් කය ඇතියෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි, නො කුසීනයෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි, සමාහිතයෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමැ”යි. මහණෙනි, එහෙයින් මහණහු විසින් ඒ කුසල් දහමහි ම පිහිටා මතු ආසුචක්ෂය පිණිස යොග කටයුතු”යි.

10. 2. 1. 2
සාරිපුතන සූත්‍රය

[සැවැත්]

එකල ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ‘ඇවැත් මහණෙනි’යි හික්ෂුන් ඇමතුහ. ‘ඇවැත්නි’යි ඒ හික්ෂුහු ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරැන්ට පිළි වදන් ඇස්වූහ. ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවෝ තෙල කීහ:

“ඇවැත්නි, ඉදින් මහණ පරවික්ඛපරියාය කුසල නො වේ නම් එකල සවික්ඛපරියාය (කම සිතට අවවාද කිරීමෙහි) කුසල වේමි”යි ඇවැත්නි මෙසෙයින් නොප විසින් හික්ෂිය යුතු.

ඇවැත්නි, මහණ කෙසේ සවිකතවරියාය කුසල වේ ය යත්: ඇවැත්නි, යම් පරිදි අහර වූ කරුණ වූ සැරසුම් සැහැවී ඇති ස්ත්‍රියක් වේව යි, පුරුෂයෙක් වේව යි පරිශුද්ධ පයඝ්වදාන කැටපතෙක හෝ පහන් දිය-බඳුනෙක හෝ සිය මුවනිමිති පිරික්සා බලනුයේ ඉදින් එහි රජසක් වේවයි අඛණ්ණයක් වේවයි දන්නේ නම් එම රජස හෝ අඛණ්ණය හෝ දුරලීමට ව්‍යායාම කෙරෙයි. ඉදින් එහි රජසක් හෝ අඛණ්ණයක් හෝ නො දන්නේ නම් එකැනින් මට ලාභයෙක. එකැනින් මාගේ මුව පිරිසිදුය යි පිරිපුන් සංකල්ප ඇතියේ එයින් ම කුටු සිතැත්තේ වෙයි. ඇවැත්නි, එ පරිදි ම මහණහට කුසල් දහමිහි ප්‍රත්‍යවේක්ෂණාව බහුපකාර වෙයි: “අභිජ්ඣා බහුල කොට ඇතියෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි ද, අභිජ්ඣා බහුල කොට නැතියෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ අව්‍යාපාදයෙන් යුක් සිතැත්තෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි ද ව්‍යාපාදයෙන් වියුත් සිතැත්තෙමි බහුල කොට වෙසෙමි ද, චීනමිඤ්ඤයෙන් මැඳුණු සිතැතියෙමි බහුල කොට වෙසෙමි ද, පහවූ චීනමිඤ්ඤ ඇතියෙමි බහුල කොට වෙසෙමි ද, උඤ්ඤයෙමි බහුල කොට වෙසෙමි ද, අනුඤ්ඤයෙමි බහුල කොට වෙසෙමි ද, විචිකිච්ඡා ඇතියෙමි බහුල කොට වෙසෙමි ද, තරණය කළ විචිකිච්ඡා ඇතියෙමි බහුල කොට වෙසෙමි ද. කිපෙන සුල්ලෙමි බහුල කොට වෙසෙමි ද, නො කිපෙන සුල්ලෙමි බහුල කොට වෙසෙමි ද, සකිලිටි සිතැතියෙමි බහුල කොට වෙසෙමි ද, නො කිලිටි සිතැතියෙමි බහුල කොට වෙසෙමි ද, ගිලන් කය ඇතියෙමි බහුල කොට වෙසෙමි ද, නො ගිලන් කය ඇතියෙමි බහුල කොට වෙසෙමි ද, කුසිතයෙමි බහුල කොට වෙසෙමි ද, ඇරඹිවැර ඇතියෙමි බහුල කොට වෙසෙමි ද, සමාහිතයෙමි බහුල කොට වෙසෙමි ද, අසමාහිතයෙමි බහුල කොට වෙසෙමි ද” යි.

ඇවැත්නි, ඉදින් මහණ ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරනුයේ මෙසේ දන්නේ නම්: “අභිජ්ඣා බහුල කොට ඇත්තෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ..... අසමාහිතයෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ” යි. ඇවැත්නි, එ මහණහු විසින් එ ම ලමු අකුසල් දහමුන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස අධිමාත්‍ර ඡන්දයෙක් හා ව්‍යායාමයෙක් හා උත්සාහයෙක් හා මහාවියඝ්වයෙක් හා නොපසුබැස්මෙක් හා සමානියෙක් හා සම්ප්‍රජනායෙක් හා කටයුතු. ඇවැත්නි, යම් පරිදි ඇවිළි පිළි ඇතියේ වේව යි ඇවිළි හිස ඇතියේ වේව යි එ පිළිය හෝ හිස නිවීම පිණිස අධිමාත්‍ර ඡන්දයක් හා ව්‍යායාමයෙක් හා උත්සාහයෙක් හා මහ වැරක් හා නො පසුබැස්මක් හා සතියක් හා සම්ප්‍රජනායෙක් හා කෙරේ නම් ඇවැත්නි, එ පරිදි ම එ මහණහු එ ම ලමු අකුසල් දහමුන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස අධිමාත්‍ර ඡන්දයෙක් හා ව්‍යායාමයෙක් හා උත්සාහයෙක් හා මහවැරෙක් හා නො පසු බැස්මෙක් හා සමානියෙක් හා සම්ප්‍රජනායෙක් හා කටයුතු:

ඇවැත්නි, ඉදින් මහණ ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරනුයේ මෙසේ දන්නේ වේ නම් අනභිජ්ඣා බහුල කොට ඇතියෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි..... සමාහිතයෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි” යි. ඇවැත්නි, එ මහණ විසින් එ ම කුසල් දහමිහි පිහිටා මතුයෙහි ආසුචික්ෂය පිණිස යොග කටයුතු යි,

10. 2. 1. 3

ධීති සුතතං

[සාවකී]

ධීතිමුඛාහං¹ භික්ඛවෙ න වණණයාමී කුසලෙසු ධර්මෙසු පරෙව පරිභානිං, වුද්ධිං ච ඛො අහං භික්ඛවෙ වණණයාමී කුසලෙසු ධර්මෙසු නො ධීතිං නො භානිං.

කථංකච භික්ඛවෙ භානි හොති කුසලෙසු ධර්මෙසු, නො ධීති නො වුද්ධි. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යතතකො හොති සද්ධාය සීලෙන සුතෙන වාගෙන පඤ්ඤය පටිභානෙන, තසස තෙ ධර්මො නෙව තිට්ඨන්ති, නො වඩස්න්ති. භානිමෙතං භික්ඛවෙ වදමී, කුසලෙසු ධර්මෙසු. නො ධීති, නො වුද්ධි.

කථංකච භික්ඛවෙ ධීති හොති කුසලෙසු ධර්මෙසු, නො භානි නො වුද්ධි. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යතතකො හොති සද්ධාය සීලෙන සුතෙන වාගෙන පඤ්ඤය පටිභානෙන, තසස තෙ ධර්මො නෙව භායන්ති, නො වඩස්න්ති. ධීතිමෙතං භික්ඛවෙ වදමී කුසලෙසු ධර්මෙසු, නො භානිං නො වුද්ධිං. එවං ඛො භික්ඛවෙ ධීති හොති කුසලෙසු ධර්මෙසු නො වුද්ධි නො භානි.

කථංකච භික්ඛවෙ වුද්ධි හොති කුසලෙසු ධර්මෙසු, නො ධීති, නො භානි, ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යතතකො හොති සද්ධාය සීලෙන සුතෙන වාගෙන පඤ්ඤය පටිභානෙන, තසස තෙ ධර්මො නෙව තිට්ඨන්ති නො භායන්ති. වුද්ධිමෙතං භික්ඛවෙ වදමී කුසලෙසු ධර්මෙසු නො ධීතිං නො භානිං, එවං ඛො භික්ඛවෙ වුද්ධි හොති කුසලෙසු ධර්මෙසු, නො ධීති, නො භානි.

නො වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු පරචික්ඛපරියායකුසලො හොති, අප “සචික්ඛපරියායකුසලො භවීසාමී”ති, එවං හි වො භික්ඛවෙ සිකඛිතඛං.

1. ධීතිමුඛං, පිඤ්ඤ.

10. 2. 1. 3

ධීති සූත්‍රය

මහණෙනි, මම කුසල් දහමිහි සථිතිය ද නොවනමි. පරිහානිය කැලැමැයි. මහණෙනි, මම කුසල් දහමිහි වෘද්ධිය ද වනමි. සථිතිය නොවනමි පරිහානිය නොවනමි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් කුසල් දහමිහි හානි වේ ද, සථිති නො වේ ද, වෘද්ධි නො වේ ය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ ශ්‍රද්ධායෙන් ශීලයෙන් ශ්‍රැතයෙන් ත්‍යාගයෙන් ප්‍රඥයෙන් ප්‍රතිභානායෙන් යම් පමණ වේ ද, ඔහට එ දහමිහු නොම සිටුනාහ. නො වඩනාහ. මහණෙනි, තෙල කුසල් දහමිහි හානි යයි කියමි. සථිතිය නො වෙයි. වෘද්ධි නො වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් කුසල් දහමිහි සථිතිය වේ ද, හානි නො වේ ද, වෘද්ධි නො වේ ය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ ශ්‍රද්ධායෙන්, ශීලයෙන්, ශ්‍රැතයෙන්, ත්‍යාගයෙන්, ප්‍රඥයෙන්, ප්‍රතිභානායෙන් යම් පමණ වේ නම් ඔහට එ දහමිහු නො ම පිරිහෙත්. නො වැඩෙත්. මහණෙනි, තෙල කුසල් දහමිහි සථිතිය යි කියමි. හානිය යි නො කියමි. වෘද්ධිය යි නො කියමි. මහණෙනි මෙසේ කුසල් දහමිහි සථිතිය වෙයි. වෘද්ධි නො වේ. හානි නො වේ.

මහණෙනි, කෙසේ නම් කුසල් දහමි වෘද්ධි වේ ද, සථිති නො වේ ද, හානි නොවේ ය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ ශ්‍රද්ධායෙන් ශීලයෙන් ශ්‍රැතයෙන් ත්‍යාගයෙන් ප්‍රඥයෙන් ප්‍රතිභානායෙන් යම් පමණ වේ ද ඔහට එ දහමිහු නො ම සිටුනාහ. නො ම පිරිහෙන්නාහ.

මහණෙනි, තෙල කුසල් දහමිහි වෘද්ධියයි කියමි. සථිති යයි නො කියමි. හානිය යි නො කියමි. මහණෙනි, මෙසේ වනාහි කුසල් දහමිහි වෘද්ධි වේ. සථිති නොවේ. හානි නො වේ.

මහණෙනි, ඉදින් මහණ පරවික්කපරියාය කුසල නො වේ නම් එකල සවික්කපරියාය කුසල වෙමියි මහණෙනි මෙසේ ම තොප විසින් හික්මිය යුතු.

කරුණී භික්ඛවෙ භික්ඛු සචිත්තපරියායකුසලො හොති, සෙය්‍යාථාපි භික්ඛවෙ ඉඤ්චී වා පුරියො වා දහරො යුචා මණ්ඩනාජාතීකො ආදයෙ වා පරිසුද්ධං පරියොදුතෙ අවෙජ වා උදපකෙත සකං මුඛනිමිත්තං පච්ච-
 වෙකඛමානො සචෙ තස්ස පසසති රජං වා අඛගණං වා, තසෙච්ච රජස්ස වා අඛගණස්ස වා පහානාය වායමති, නො චෙ තස්ස පසසති රජං වා අඛගණං වා තෙනෙච්චකමනො හොති පරිපුණ්ණසංකප්පො “ලාභා වත මෙ පරිසුද්ධං වත මෙ”ති.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛුනො පච්චවෙකඛනා ඛහුකාරා හොති කුසලෙසු ධරෙමසු “අභිජ්ඣාලු නු ඛො ඛහුලං විහරාමී අනභිජ්ඣාලු නු ඛො ඛහුලං විහරාමී” ඛ්‍යාපනතචිත්තො නු ඛො ඛහුලං විහරාමී, අඛ්‍යා-
 පනතචිත්තො නු ඛො ඛහුලං විහරාමී, ථිනමිද්ධපරියුඤ්චිතො නු ඛො ඛහුලං විහරාමී, විගත ථිනමිද්ධො නු ඛො ඛහුලං විහරාමී, උද්ධතො නු ඛො ඛහුලං විහරාමී, අනුද්ධතො නු ඛො ඛහුලං විහරාමී, විචිකිචෙජා නු ඛො ඛහුලං විහරාමී, තිණ්ණචිචිකිචෙජා නු ඛො ඛහුලං විහරාමී, කොධතො නු ඛො ඛහුලං විහරාමී, අකෙකාධතො නු ඛො ඛහුලං විහරාමී, සංකිලිඨචිත්තො නු ඛො ඛහුලං විහරාමී, අසංකිලිඨචිත්තො නු ඛො ඛහුලං විහරාමී, සාරද්ධකායො නු ඛො ඛහුලං විහරාමී, අසාරද්ධ කායො නු ඛො ඛහුලං විහරාමී, කුසීතො නු ඛො ඛහුලං විහරාමී, ආරද්ධ වීරියො නු ඛො ඛහුලං විහරාමී, සමාහිතො නු ඛො ඛහුලං විහරාමී, අසමාහිතො නු ඛො ඛහුලං විහරාමී”ති.

සචෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු පච්චවෙකඛමානො එවං ජානාති: අභිජ්ඣාලු ඛහුලං විහරාමී, ඛ්‍යාපනතචිත්තො ඛහුලං විහරාමී, ථිනමිද්ධපරියුඤ්චිතො ඛහුලං විහරාමී, උද්ධතො ඛහුලං විහරාමී, විචිකිචෙජා ඛහුලං විහරාමී, කොධතො ඛහුලං විහරාමී, සංකිලිඨචිත්තො ඛහුලං විහරාමී, සාරද්ධ-
 කායො ඛහුලං විහරාමී, කුසීතො ඛහුලං විහරාමී, අසමාහිතො ඛහුලං විහරාමී”ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා තෙසංසෙව පාපකානා අකුසලානා ධර්මානා පහානාය අධිමත්තො ඡන්දෙ ච වායාමො ච උස්සාහො ච උසෙසාලභි ච අපච්චාති ච සති ච සමපජ්ඣාදුකුණී කරුණියං.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ සවිතතවර්ගයා කුසල වෙය යන්: මහණෙනි, යම් ජරිදී දහර වූ නරුණවූ සරහන සැහැවී ඇති, ස්ත්‍රියක් වේවයි පුරුෂයෙක් වේවයි පිරිසිදු පයච්චදන ආදර්ශයෙක හෝ පහන් දිය බඳුනෙක හෝ නම් මුඛනිමිති පිරික්සා බලනුයේ ඉදින් එහි රජසක් හෝ (නල කැලැල් ආදී) අඛණ්ඩයක් හෝ දක්නේ හෝ එම රජස් හෝ අඛණ්ඩය දුරලීමට ව්‍යායාම කෙරෙයි. ඉන් එහි රජසක් හෝ අඛණ්ඩයක් නො දක්නේ නම් එ කැනින් මට ලාභය, එ කැනින් මා මුඛ පිරිසිදුය යි පිරිපුන් මනදෙළ ඇතියේ එයින් ම තුටු සිතැතියේ වෙ යි.

මහණෙනි, එජරිදී ම භික්ෂුහට කුසල් දහමිහි ප්‍රත්‍යවෙක්ෂණාව බහුපකාර වේ. අභිධ්‍යාලයෙහි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ අනභිධ්‍යාලයෙහි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ යි. ව්‍යාපනනවිතකයෙහි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ අව්‍යාපනනවිතකයෙහි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ යි. ථීනමිද්ධියෙන් මැඩුණෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ පහවූ ථීනමිද්ධි ඇතියෙහි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ යි. උද්ධතයෙහි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ අනුද්ධතයෙහි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ යි. විචිකිච්ඡා ඇතියෙහි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ තරණය කළ විචිකිච්ඡා ඇතියෙහි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ යි. කිපෙන සුල්ලෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ නො කිපෙන සුල්ලෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ යි. සකිලිටි ඩිකැතියෙහි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ යි, ගීලන් කය ඇතියෙහි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ නො ගීලන් කය ඇතියෙහි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ යි. කුසීතයෙහි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ, ඇරඹු වැර ඇතියෙහි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ යි. අසමාහිතයෙහි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ සමාහිතයෙහි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ" යි.

මහණෙනි, ඉදින් මහණ ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කරනුයේ මෙසේ දන්නේ නම්: “අභිධ්‍යාලයෙහි බොහෝ කොට වෙසෙමි. බ්‍යාපනනවිතකයෙහි බොහෝ කොට වෙසෙමි. ථීනමිද්ධිපරිසුට්ඨිතයෙහි බොහෝ කොට වෙසෙමි. උද්ධතයෙහි බොහෝ කොට වෙසෙමි. විචිකිච්ඡා ඇතියෙහි බොහෝ කොට වෙසෙමි. කිපෙන සුල්ලෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි. සකිලිටි ඩිකැතියෙහි බොහෝ කොට වෙසෙමි. ගීලන් කය ඇතියෙහි බොහෝ කොට වෙසෙමි. කුසීතයෙහි බොහෝ කොට වෙසෙමි. අසමාහිතයෙහි බොහෝ කොට වෙසෙමි” යි. මහණෙනි, එ මහණහු විසින් එම ලමු අකුසල දහමුත්තේ ප්‍රහාණය පිණිස අධිමාත්‍ර ජනුයෙක් හා ව්‍යායාමයෙක් හා උත්සාහයෙක් හා මහවැරෙක් හා නො පසුබැස්මෙක් හා සතියෙක් හා සම්පජ්ජායෙක් හා කටයුතු යි.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ආදිත්තවෙලො වා ආදිත්තසීයො වා තසෙව වෙලසා වා සීසසා වා නිබ්බාපනාය අධිමත්තං ජන්දකඤ්ච වායාමකඤ්ච උසසා-
හකඤ්ච, උසෙසාලභිකඤ්ච අපථිවානිකඤ්ච සතිකඤ්ච සමපජ්ඣකඤ්ච කරෙය්‍ය ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ තෙන භික්ඛුනා තෙසංයෙව පාපකානාං අකුසලානාං
ධමමානාං පහානාය අධිමත්තො ජන්දෙ ව වායාමො ව උසසාහො ව උසෙසාලභි ව අපථිවානි ව සති ව සමපජ්ඣකඤ්ච කරණීයං.

සවෙ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු පච්චවෙකඛමානො ඵවං ඡානාති: ‘අනභිජ්ඣාලු බහුලං විහරාමී, අබ්‍යාපනතථිත්තො බහුලං විහරාමී, වීගත
ටීනමිඤ්ඤා බහුලං විහරාමී, කිණ්ණච්චිකිවෙචා බහුලං විහරාමී, අකෙකා-
ධතො බහුලං විහරාමී, අසංකිලිට්ඨථිත්තො බහුලං විහරාමී, අසාරද්ධි-
කායො බහුලං විහරාමී, ආරද්ධිවිරියො බහුලං විහරාමී, සමාභිතො බහුලං
විහරාමී’ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා තෙසුයෙව කුසලෙසු ධමමෙසු පතිට්ඨාය උත්තරං ආසවානං බයාය යොගො කරණීයො ති.

10. 2. 1. 4

සමථ සුත්තං

[සාවස්ථි]

නො වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු පරචිත්තපරියායකුසලො හොති, අථ
“සචිත්තපරියායකුසලො හථිසසාමී”ති ඵවං හි වො භික්ඛවෙ සිකඛිතබ්බං.

කථකඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු සචිත්තපරියාය කුසලො හොති, සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ඉජ්චී වා පූරිසො වා දහරො යුවා මණ්ඩනකජාතිකො ආදසෙ
වා පරිසුද්ධි පරියොදනෙ අවෙජ වා උදපනෙක සකං මුඛනිමිත්තං පච්ච-
වෙකඛමානො සවෙ තඤ්ච පසාති රජං වා අඛගණං වා, තසෙව රජසා
වා අඛගණසා වා පහාණාය වායමති, නො වෙ තඤ්ච පසාති රජං වා
අඛගණං වා, තෙතෙවකතමනො හොති පරිපුණ්ණසඛසපො “ලාභා
වත මෙ පරිපුද්ධං වත මෙ”ති. ඒවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛුනො පච්ච-
වෙකඛණා බහුකාරා හොති කුසලෙසු ධමමෙසු. “ලාභී නු ඛොමහි
අක්ඛිත්තං වෙතොසමථසා, න නු ඛොමහි ලාභී අජ්ඣත්තං වෙතොසම-
ථසා, ලාභී නු ඛොමහි අධිපඤ්ඤධමමෙවිපසානාය. න නු ඛොමහි ලාභී
අධිපඤ්ඤධමමෙවිපසානායා”ති.

මහණෙනි, යම් පරිදි ඇවිළි පිළි ඇතියේ හෝ ඇවිළි නිස ඇතියේ හෝ එම දිළිය හෝ හිස නිවීම පිණිස අධිමාත්‍ර ඡන්දයක් හා ව්‍යායාමයක් හා උත්සාහයක් හා උසෙසාලනියක් හා නො පසුබැස්මක් හා සතියක් හා සමපඡක්ඛයක් හා කෙරේ ද, මහණෙනි, එ පරිදි ම එ මහණහු විසින් එ ලමු දකුසල් දහමුත්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස අධිමාත්‍ර ඡන්දයක් හා ව්‍යායාමයක් හා උත්සාහයක් හා උසෙසාලනයක් හා නො පසු බැස්මක් හා සතියක් හා සමපඡක්ඛයක් කටයුතු යි.

මහණෙනි, ඉදින් මහණ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරනුයේ මෙසේ දන්නේ නම්, “අනභිධ්‍යාලයෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි. අබ්‍යාපනනවිතත යෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි. විගතචීනමිඤ්ඤයෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි. තිණණවිවිකිච්ඡයෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි. නො කිපෙන සුල්ලෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි. නො කිලිචි සිතැතියෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි. ඇරඹූ වැර ඇතියෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි. සමානිත-යෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි”යි. මහණෙනි, එ මහණහු විසින් එ කුසල් දහමිහි ම පිහිටා මත්තෙහි ආභ්‍යවක්ෂය පිණිස යොග කටයුතුයි.

10. 2. 1. 4

සමථ සූත්‍රය

[සැවැත්]

මහණෙනි, ඉදින් මහණ පරවිතතපරියායකුසල නො වේ නම් එකල සවිතතපරියායකුසල වෙමි යි මහණෙනි, නොප විසින් මෙසේ ම භික්ෂිය යුතු යි.

මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් සවිතතපරියායකුසල වේ ය යත්: “මහණෙනි, යම් සේ දහර වූ තරුණ වූ සදා සැහැවි ඇති ස්ත්‍රියක් වේවයි පුරුෂයෙක් වේවයි පරිශුද්ධ පයභිවදන ආදර්ශක වේවයි පහත් දියබදුනක වේවයි සිය මුව නිලීති උරික්සා දක්නේ ඉදින් එහි රජසක් වේවයි තලකැලලක් වේවයි දක්නේ නම් එම රජස හෝ තල කැලල දුරලීමට ව්‍යායාම කෙරෙයි. ඉදින් එහි රජසක් වේවයි තල කැලලක් වේවයි නොදක්නේ නම් පිරිපුන් මනදෙළ ඇතියේ එකැනින් මට ලාභ-යෙක, එකැනින් මා මුව පිරිසිදු යයි එයින් ම තුටු සිත් ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, එ පරිදි ම මහණහට කුසල් දහමිහි ප්‍රත්‍යාවේක්ෂණාව බහුපකාර වෙයි. “අධ්‍යාත්මයෙහි විතසමථය ලබන සුලු වෙමි දෝ යි අධ්‍යාත්ම යෙහි විතසමථය නො ලබන සුලුයෙමිදෝයි අධිප්‍රඥ ධම්මිදර්ශනාව ලබන සුල්ලෙමිදෝයි අධිප්‍රඥධම්මිදර්ශනාව නො ලබන සුල්ලෙමි දෝ”යි.

සචෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො ඵච. ඡානාති: “ලාභිමහි අර්ඛිතං වෙතොසමථස්ස, න ලාභී අධිපඤ්ඤාධම්මච්චසස්සනායා”ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා අර්ඛිතං වෙතොසමථෙ පතිට්ඨාය අධිපඤ්ඤා ධම්මච්චසස්සනාය යොගො කරණියො සො අපරෙත සමයෙන ලාභිවෙච භොති අර්ඛිතං වෙතොසමථස්ස ලාභී ච අධිපඤ්ඤාධම්මච්චසස්සනාය.

සචෙ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො ඵච. ඡානාති: “ලාභිමහි අධිපඤ්ඤාධම්මච්චසස්සනාය න ලාභී අර්ඛිතං වෙතොසමථස්සා”ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා අධිපඤ්ඤාධම්මච්චසස්සනාය පතිට්ඨාය අර්ඛිතං වෙතොසමථෙ යොගො කරණියො. සො අපරෙත සමයෙන ලාභී වෙච භොති අධිපඤ්ඤාධම්මච්චසස්සනාය ලාභී ච අර්ඛිතං වෙතොසමථස්ස.

සචෙ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො ඵච. ඡානාති: “න ලාභී අර්ඛිතං වෙතොසමථස්ස න ලාභී අධිපඤ්ඤාධම්මච්චසස්සනායා”ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා තෙසංයෙච කුසලානං ධම්මානං පටිලාභාය අධිමනො ඡන්දෙ ච වායාමො ච උසසාගො ච උසොළහි ච අපච්චාති ච සති ච සමපඤ්ඤාඤච කරණියං.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ආදිත්තවෙලො වා ආදිත්තසීසො වා කසෙස ච වෙලස්ස වා සීසස්ස වා තිබ්බාපනාය අධිමනං ඡන්දඤච වායාමඤච උසසාගඤච උසොළහිඤච අපච්චාතිඤච සතිඤච සමපඤ්ඤාඤච කරෙය්‍ය, ඵචමො ඛො භික්ඛවෙ තෙන භික්ඛුනා තෙසංයෙච කුසලානං ධම්මානං, පටිලාභාය අධිමනො ඡන්දෙ ච වායාමො ච උසසාගො ච උසොළහි ච අපච්චාති ච සති ච සමපඤ්ඤාඤච කරණියං. සො අපරෙත සමයෙන ලාභිවෙච භොති අර්ඛිතං වෙතොසමථස්ස ලාභී ච අධිපඤ්ඤාධම්මච්චසස්සනාය.

සචෙ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො ඵච. ඡානාති: “ලාභිමහි අර්ඛිතං වෙතොසමථස්ස, ලාභී අධිපඤ්ඤාධම්මච්චසස්සනායා”ති තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා තෙසුත්ථෙ ඤාපලෙසු, ධම්මෙසු පතිට්ඨාය උත්තරිං. ආසවානං ඛයාය යොගො කරණියො.

මහණෙනි, ඉදින් මහණ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරනුයේ මෙසේ දන්තේ නම් “අධ්‍යාත්මයෙහි වික්‍රමය ලබන සුල්ලෙම්, අධිප්‍රඥා ධර්මවිදර්ශනාව නො ලබන සුල්ලෙම්”යි. මහණෙනි, එ මහණහු විසින් අධ්‍යාත්මයෙහි වික්‍රමයෙහි පිහිටා අධිප්‍රඥාධර්මවිදර්ශනාව පිණිස යොග කටයුතු යි.

හේ පසු කල්හි අධ්‍යාත්මයෙහි වික්‍රමය ලබන සුල්ලේත් අධිප්‍රඥා-ධර්මවිදර්ශනාව ලබන සුල්ලේත් වෙයි.

මහණෙනි, ඉදින් මහණ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරනුයේ මෙසේ දන්තේ නම් අධිප්‍රඥාධර්මවිදර්ශනාව ලබන සුල්ලෙම් වෙමි. අධ්‍යාත්මයෙහි විත්ත-සමථය නො ලබන සුල්ලෙම් වෙමි’යි. මහණෙනි, එ මහණහු විසින් අධිප්‍රඥාධර්මවිදර්ශනාවෙහි පිහිටා අධ්‍යාත්මයෙහි වික්‍රමය පිණිස යොග කටයුතු යි. හේ පසු කල්හි අධිප්‍රඥාධර්මවිදර්ශනා ලබන සුල්ලේත් අධ්‍යාත්මයෙහි වික්‍රමය ලබන සුල්ලේත් වෙයි.

මහණෙනි, ඉදින් මහණ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරනුයේ මෙසේ දන්තේ නම් අධ්‍යාත්මයෙහි විත්තසමථය නො ලබන සුල්ලෙම්, අධිප්‍රඥාධර්ම-විදර්ශනාව නොලබන සුල්ලෙම්’යි, මහණෙනි, එ මහණහු විසින් එ කුසල් දහම් ලබනු පිණිස අධිමාත්‍ර ඡන්දයක් හා ව්‍යායාමයක් හා උත්සාහයක් හා මහාවිශ්වයක් හා නො පසුබැස්මෙක් හා සතියක් හා සම්ප්‍රජන්‍යයක් හා කටයුතු.

මහණෙනි, යම් පරිදි ඇවිලුගත් පිළි ඇතියේ වේවයි ඇවිලුගත් හිස් ඇතියේ වේවයි එම පිළිය හෝ හිස ගිවීමට අධිමාත්‍ර ඡන්දය හා ව්‍යායාමය හා උත්සාහය හා උසෙසාලහිය හා අප්‍රවිචාරිය හා සතිය හා සමපඡක්කදය හා කෙරෙයි. මහණෙනි, එපරිදි ම එ මහණහු විසින් එම කුසල් දහම් ලබනු වස් අධිමාත්‍ර ඡන්දය හා ව්‍යායාමය හා උත්සාහය හා උසෙසාලහිය හා හා අප්‍රවිචාරිය හා සතිය හා සමපඡක්කදය හා කටයුතු. හේ පසුකල්හි අධ්‍යාත්මයෙහි වික්‍රමය ලබන සුල්ලේත් අධිප්‍රඥාධර්මවිදර්ශනාව ලබන සුල්ලේත් වෙයි.

මහණෙනි, ඉදින් මහණ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරන්නේ මෙසේ දන්තේ නම්: “අධ්‍යාත්මයෙහි වික්‍රමය ලබන සුල්ලෙම් වෙමි: අධිප්‍රඥාධර්ම විදර්ශනාව ලබන සුල්ලෙම් වෙමි”යි. මහණෙනි, එ මහණහු විසින් එම කුසල් දහමිහි පිහිටා මත්තෙහි ආසුචික්ෂයට යොග කටයුතු යි.

වීචරමපහං භික්ඛවෙ දුට්ඨෙත වදුමී, සෙවිතඛබ්බෙ අසෙවිතඛබ්බෙ,
 පිණ්ඩපාතමපහං භික්ඛවෙ දුට්ඨෙත වදුමී, සෙවිතඛබ්බෙ අසෙවිතඛබ්බෙ,
 සෙනාසනමපහං භික්ඛවෙ දුට්ඨෙත වදුමී සෙවිතඛබ්බෙ අසෙවිතඛබ්බෙ,
 ගාමනිගමමපහං භික්ඛවෙ දුට්ඨෙත වදුමී, සෙවිතඛබ්බෙ අසෙවිතඛබ්බෙ,
 ජනපදපදසමපහං භික්ඛවෙ දුට්ඨෙත වදුමී, සෙවිතඛබ්බෙ අසෙවිතඛබ්බෙ,
 පුක්කලමපහං භික්ඛවෙ දුට්ඨෙත වදුමී, සෙවිතඛබ්බෙ අසෙවිතඛබ්බෙ.

“වීචරමපහං භික්ඛවෙ දුට්ඨෙත වදුමී සෙවිතඛබ්බෙ අසෙවිතඛබ්බෙ”ති
 ඉති ඛො පනෙතං වුක්ඛං කිංකෙඤ්ඤං පටිච්ච වුක්ඛං. තස්ස යං ජඤ්ඤ
 වීචරං. “ඉදං ඛො මෙ වීචරං සෙවතො අකුසලා ධම්මා අභිවධිතීන්ති.
 කුසලා ධම්මා පරිභාසනී”ති. එවරුපං වීචරං න සෙවිතඛබ්බං, තස්ස යං
 ජඤ්ඤ වීචරං ඉදං ඛො මෙ වීචරං සෙවතො අකුසලා, ධම්මා පරිභාසනී.
 කුසලා ධම්මා අභිවධිතීන්ති”ති. එව රුපං වීචරං සෙවිතඛබ්බං, වීචරමපහං
 භික්ඛවෙ දුට්ඨෙත වදුමී, සෙවිතඛබ්බෙ අසෙවිතඛබ්බෙති ඉති යං තං වුක්ඛං
 ඉදමෙතං පටිච්ච වුක්ඛං.

“පිණ්ඩපාතමපහං භික්ඛවෙ දුට්ඨෙත වදුමී, සෙවිතඛබ්බෙ අසෙවි-
 තඛබ්බෙ”ති ඉති ඛො පනෙතං වුක්ඛං, කිංකෙඤ්ඤං පටිච්ච වුක්ඛං. තස්ස යං
 ජඤ්ඤ පිණ්ඩපාතං ඉමං ඛො මෙ පිණ්ඩපාතං සෙවතො අකුසලා ධම්මා
 අභිවධිතීන්ති කුසලා ධම්මා පරිභාසනී, එවරුපො පිණ්ඩපාතො න
 සෙවිතඛබ්බං. තස්ස යං ජඤ්ඤ පිණ්ඩපාතං ඉමං ඛො මෙ පිණ්ඩපාතං
 සෙවතො අකුසලා ධම්මා පරිභාසනී කුසලා ධම්මා අභිවධිතීන්ති.
 එවරුපො පිණ්ඩපාතො සෙවිතඛබ්බං. පිණ්ඩපාතමපහං භික්ඛවෙ දුට්ඨෙත
 වදුමී, සෙවිතඛබ්බෙ අසෙවිතඛබ්බෙති. ඉති යං තං වුක්ඛං ඉදමෙතං
 පටිච්ච වුක්ඛං.

සෙනාසනමපහං භික්ඛවෙ දුට්ඨෙත වදුමී, සෙවිතඛබ්බෙ අසෙවි-
 තඛබ්බෙති. ඉති ඛො පනෙතං වුක්ඛං, කිංකෙඤ්ඤං පටිච්ච වුක්ඛං. තස්ස යං
 ජඤ්ඤ සෙනාසනං ඉදං ඛො මෙ සෙනාසනං සෙවතො අකුසලා ධම්මා
 අභිවධිතීන්ති, කුසලා ධම්මා පරිභාසනී” ති. එවරුපං සෙනාසනං න
 සෙවිතඛබ්බං. තස්ස යං ජඤ්ඤ සෙනාසනං ඉදං ඛො මෙ සෙනාසනං
 සෙවතො අකුසලා ධම්මා පරිභාසනී කුසලා ධම්මා අභිවධිතීන්ති.
 එවරුපං සෙනාසනං සෙවිතඛබ්බං. සෙනාසනමපහං භික්ඛවෙ දුට්ඨෙත
 වදුමී, සෙවිතඛබ්බෙ අසෙවිතඛබ්බෙති. ඉති යං වුක්ඛං ඉදමෙතං පටිච්ච
 වුක්ඛං.

මහණෙනි, මම සිවුරු ද දෙපරිදි විසින් කියමි: සෙවිතව්‍ය ද අසෙවිතව්‍ය දැයි. මහණෙනි, මම පිඬුවා ද දෙපරිදි විසින් කියමි: සෙවිතව්‍ය ද අසෙවිතව්‍ය දැයි. මහණෙනි, මම සෙනසුන් ද දෙපරිදි විසින් කියමි: සෙවිතව්‍ය ද අසෙවිතව්‍ය දැයි. මහණෙනි, මම ගම-නියමගම ද දෙපරිදි විසින් කියමි: සෙවිතව්‍ය ද අසෙවිතව්‍ය දැයි. මහණෙනි, මම දනව පියෙස් ද දෙපරිදි විසින් කියමි: සෙවිතව්‍ය ද අසෙවිතව්‍ය දැයි. මහණෙනි, මම චුභුල් ද දෙපරිදි විසින් කියමි: සෙවිතව්‍ය ද අසෙවිතව්‍ය දැයි.

මහණෙනි, මම සිවුරුද දෙපරිදි විසින් කියමි: සෙවිතව්‍ය ද අසෙවිතව්‍ය දැයි. මෙසේ තෙල යමක් කියන ලද නම් තෙල කුමක්පිණිය කියන ලද යත්: “එහි මේ සිවුර සෙවුනා මට අකුසල් දහම් වැඩෙත්, කුසල් දහම් පිරිහෙත්”යි යම් ම සිවුරක් දන්නේ නම් එබඳු සිවුර නො සෙවිය යුතු. එහි මේ සිවුර සෙවුනා මට අකුසල් දහම් පිරිහෙත් කුසල් දහම් වැඩෙතියි යම් ම සිවුරක් දන්නේ නම් එබඳු සිවුරු සෙවිය යුතු. “මහණෙනි, මම සිවුරු ද දෙපරිදි විසින් කියමි. සෙවිතව්‍ය ද අසෙවිතව්‍ය දැයි. මෙසේ තෙල යමක් කියන ලද නම් තෙල මේ පිණිය කියන ලද.

මහණෙනි, පිඬුවා ද දෙපරිදි විසින් කියමි: සෙවිතව්‍ය ද අසෙවිතව්‍ය දැයි මෙසේ තෙල යමක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් පිණිය කියන ලද ය යත්: එහි මේ පිඬුවා සෙවුනා මට අකුසල් දහම්හු වැඩෙත්. කුසල් දහම්හු පිරිහෙති යි යම් ම පිඬුවාවක් දන්නේ නම් එබඳු පිඬුවා නො සෙවිය යුතු. එහි මේ පිඬුවා සෙවුනා මට අකුසල් දහම්හු පිරිහෙත්, කුසල් දහම්හු වැඩෙති යම් පිඬුවාවක් දන්නේ නම් එබඳු පිඬුවා සෙවිය යුතු. මහණෙනි, මම පිඬුවා ද දෙපරිදි විසින් කියමි: සෙවිතව්‍ය ද අසෙවිතව්‍ය දැයි. මෙසේ යමක් කියන ලද නම් තෙල මේ පිණිය කියන ලද.

මහණෙනි, මම සෙනසුන් ද දෙපරිදි විසින් කියමි: සෙවිතව්‍ය ද අසෙවිතව්‍ය දැයි. මෙසේ තෙල යමක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් පිණිය කියන ලද ය යත්: එහි මේ සෙනසුන් සෙවුනා මට අකුසල් දහම්හු වැඩෙත්, කුසල් දහම්හු පිරිහෙති යම් සෙනසුනක් දන්නේ නම් එබඳු සෙනසුන නො සෙවිය යුතු. එහි මේ සෙනසුන් සෙවුනා මට අකුසල් දහම්හු පිරිහෙත්, කුසල් දහම්හු වැඩෙති යි යම් ම සෙනසුනක් දන්නේ නම් මේ බඳු සෙනසුනක් සෙවිය යුතු; මහණෙනි, මම සෙනසුන් දෙපරිදි විසින් කියමි: සෙවිතව්‍ය ද අසෙවිතව්‍ය දැයි. මෙසේ එ යමක් කියන ලද නම් තෙල මේ පිණිය කියන ලද.

“ගාමනිගමමපහං භික්ඛවෙ දුට්ඨෙත වදුමි, සෙවිතබ්බං අසෙවි-
 තබ්බමුපිති” ඉති බො පනෙතං වුත්තං කිංකෙඛිතං පටිච්ච වුත්තං: “තස්ස
 යං ජඤ්ඤා ගාමනිගමං ඉදං බො මෙ ගාමනිගමං සෙවතො අකුසලා
 ධම්මා අභිවච්ඡන්ති කුසලා ධම්මා පරිභාසන්ති, එවරුපො ගාමනිගමො න
 සෙවිතබ්බො, තස්ස යං ජඤ්ඤා ගාමනිගමං ඉමං බො මෙ ගාමනිගමං
 සෙවතො අකුසලා ධම්මා පරිභාසන්ති, කුසලා ධම්මා අභිවච්ඡන්ති.
 එවරුපො ගාමනිගමො සෙවිතබ්බො. ගාමනිගමමපහං භික්ඛවෙ දුට්ඨෙත
 වදුමි, සෙවිතබ්බමපි අසෙවිතබ්බමුපිති, ඉති යං තං වුත්තං ඉදමෙතං
 පටිච්ච වුත්තං.

“ජනපදපදෙසමපහං භික්ඛවෙ දුට්ඨෙත වදුමි, සෙවිතබ්බමපි අසෙවි-
 තබ්බමුපිති” ඉති බො පනෙතං වුත්තං කිංකෙඛිතං පටිච්ච වුත්තං: තස්ස යං
 ජඤ්ඤා ජනපද පදෙසං ඉමං බො මෙ ජනපදපදෙසං සෙවතො අකුසලා ධම්මා
 අභිවච්ඡන්ති, කුසලා ධම්මා පරිභාසන්ති. එවරුපො ජනපද පදෙසො න
 සෙවිතබ්බො. තස්ස යං ජඤ්ඤා ජනපදපදෙසං ඉමං බො මෙ ජනපදපදෙසං
 සෙවතො අකුසලා ධම්මා පරිභාසන්ති කුසලා ධම්මා අභිවච්ඡන්ති.
 එවරුපො ජනපදපදෙසො සෙවිතබ්බො. ජනපදපදෙසමපහං භික්ඛවෙ
 දුට්ඨෙත වදුමි, සෙවිතබ්බමපි අසෙවිතබ්බමුපිති, ඉති යං තං වුත්තං
 ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

“පුග්ගලමපහං භික්ඛවෙ දුට්ඨෙත වදුමි, සෙවිතබ්බමපි අසෙවිතබ්බමුපිති”
 ඉති බො පනෙතං වුත්තං කිංකෙඛිතං පටිච්ච වුත්තං: තස්ස යං ජඤ්ඤා
 පුග්ගලං ඉමං බො මෙ පුග්ගලං සෙවතො අකුසලා ධම්මා අභිවච්ඡන්ති
 කුසලා ධම්මා පරිභාසන්ති. එවරුපො පුග්ගලො න සෙවිතබ්බො.
 තස්ස යං ජඤ්ඤා පුග්ගලං ඉමං බො මෙ පුග්ගලං සෙවතො අකුසලා
 ධම්මා පරිභාසන්ති කුසලා ධම්මා අභිවච්ඡන්ති. එවරුපො පුග්ගලො
 සෙවිතබ්බො. පුග්ගලමපහං භික්ඛවෙ දුට්ඨෙත වදුමි, සෙවිතබ්බමපි
 අසෙවිතබ්බමුපිති ඉති යං තං වුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තන්ති.

“මහණෙනි, මම ගම් නියමිතම දූ දෙපරිදි විසින් කියමි: සෙවිතව්‍ය ද අසෙවිතව්‍ය දැයි මෙසේ තෙල යමක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් පිණිස කියන ලද ය යත්: එහි ගම් නියමිතම සෙවුනා මට අකුසල් දහම්හු වැඩෙත්, කුසල් දහම්හු පිරිහෙති යි යම් ම ගම් නියමිතමක් දන්නේ නම් එ බඳු ගම් නියමිතම නො සෙවිය යුතු. එහි මේ ගම් නියමිතම සෙවුනා මට අකුසල් දහම්හු පිරිහෙත්, කුසල් දහම්හු වැඩෙති යි යම් ම ගම් නියමිතම දන්නේ නම් එ බඳු ගම්-නියමිතම සෙවිය යුතු. මහණෙනි, ගම් නියමිතම ද මම දෙපරිදි විසින් කියමි, සෙවිතව්‍ය ද අසෙවිතව්‍ය දැයි. මෙසේ ඒ යමක් කියන ලද නම් තෙල මේ පිණිස කියන ලද.

“මහණෙනි, මම දනව පියසුදු දෙපරිදි විසින් කියමි, සෙවිතව්‍ය ද අසෙවිතව්‍ය දැයි මෙසේ තෙල යමක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් පිණිස කියන ලද ය යත් නම් එහි මේ දනව පියස සෙවුනා මට අකුසල් දහම්හු වැඩෙත්, කුසල් දහම්හු පිරිහෙති යි යම් දනව පියසෙක් දන්නේ නම් එ බඳු දනව පියසේ නො සෙවිය යුතු. එහි මේ දනව පියස සෙවුනා මට අකුසල් දහම්හු පිරිහෙත් කුසල් දහම්හු වැඩෙති යි යම් ම දනව පියසෙක් දන්නේ නම් මෙ බඳු දනව පියස සෙවිය යුතු. මහණෙනි, දනව පියසුදු මම දෙපරිදි විසින් කියමි. සෙවිතව්‍ය ද අසෙවිතව්‍ය දැයි. මෙසේ ඒ යමක් කියන ලද නම් තෙල මේ පිණිස කියන ලද.

“මහණෙනි, මම පුභුල් ද දෙපරිදි විසින් කියමි. සෙවිතව්‍ය ද අසෙවි- තව්‍ය දැයි මෙසේ තෙල යමක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් පිණිස කියන ලද ය යත්: එහි මේ පුභුල් සෙවුනා මට අකුසල් දහම්හු වැඩෙත්, කුසල් දහම්හු පිරිහෙති යි යම් ම පුභුලකු දන්නේ නම් මෙ බඳු පුද්ගල නො සෙවිය යුත්තේ ය. එහි මේ පුභුල් සෙවුනා මට අකුසල් දහම්හු පිරිහෙත්, කුසල් දහම්හු වැඩෙති යි යම් පුභුලකු දන්නේ නම් මෙ බඳු පුද්ගල සෙවිය යුත්තේ යි. මහණෙනි, මම පුභුල් ද දෙපරිදි විසින් කියමි. සෙවිතව්‍ය ද අසෙවිතව්‍ය දැයි. මෙසේ ඒ යමක් කියන ලද නම් තෙල මේ පිණිස කියන ලද යි.

10. 2. 1. 5

පරිහාන සුඛතා

[සාවස්ථී]

තනු ඛො ආයස්මා සාරිපුඤ්ඤා භික්ඛු ආමනෙතස්සී ආවුසො භික්ඛ-
වොති, ආවුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයස්මතො සාරිපුඤ්ඤා පච්චසෙසාසුං.
ආයස්මා සාරිපුඤ්ඤා එතදවොච:

පරිහානධම්මො පුග්ගලො පරිහානධම්මො පුග්ගලොති ආවුසො
වුච්චති කිත්තාවතා නු ඛො ආවුසො පරිහානධම්මො පුග්ගලො වුඤ්ඤා
හගචතා, කිත්තාවතා ච ජන අපරිහානධම්මො පුග්ගලො වුඤ්ඤා
හගචතාති?

දුරතොපි ඛො මයං ආවුසො ආගචෙජ්ජයාම ආයස්මතො සාරිපුඤ්ඤා
සන්තීතෙ එතස්ස භාසිතස්ස අන්මඤ්ඤාදා, සාධුවතායස්මන්තං යෙච
සාරිපුඤ්ඤා පටිභාදා, එතස්ස භාසිතස්ස අන්තො, ආයස්මතො සාරිපුඤ්ඤා
සුඤ්ඤා භික්ඛු ධාරෙස්සන්තීති.

තෙනහාවුසො සුඤ්ඤා, සාධුතං මනසිකරොථ භාසිස්සාමීති. ඵචමා-
වුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයස්මතො සාරිපුඤ්ඤා පච්චසෙසාසුං. ආයස්මා
සාරිපුඤ්ඤා එතදවොච:

කිත්තාවතා නු ඛො ආවුසො පරිහානධම්මො පුග්ගලො වුඤ්ඤා හගචතා:
ඉධාවුසො භික්ඛු අසපුතකෙඤ්ච ධම්මං න සුඤ්ඤාති, සුතා වස්ස ධම්මො
සමමොහං ගච්ඡන්ති. යෙ වස්ස ධම්මො පුඤ්ඤා චෙතසො සමපුඤ්ඤා,
තෙ ච න සමුද්ධරන්ති. අවිඤ්ඤාඤ්ච විජානාති. එත්තාවතා ඛො
ආවුසො පරිහානධම්මො පුග්ගලො වුඤ්ඤා හගචතා.

කිත්තාවතා ච ජනාවුසො අපරිහානධම්මො පුග්ගලො වුඤ්ඤා
හගචතා: ඉධාවුසො භික්ඛු අසපුතකෙඤ්ච ධම්මං සුඤ්ඤාති. සුතා වස්ස
ධම්මො න සමමොහං ගච්ඡන්ති, යෙ වස්ස ධම්මො පුඤ්ඤා චෙතසො
සමපුඤ්ඤා, තෙ ච සමුද්ධරන්ති, අවිඤ්ඤාඤ්ච විජානාති එත්තාවතා
ඛො ආවුසො අපරිහානධම්මො පුග්ගලො වුඤ්ඤා හගචතා.

10. 2. 1. 5

පරිභාන සූත්‍රය

[සැවැත්]

එකල්හි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ඇවැත් මහණෙනි යි භික්ෂුන් ඇමතුහ, එ භික්ෂුහු ඇවැත්නි යි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන්ට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ තෙල කීහ:

ඇවැත්නි, පිරිහෙන සැහැවි ඇති පුභුලා ය, පිරිහෙන සැහැවි ඇති පුභුලා යි කියනු ලැබේ. ඇවැත්නි, කෙතෙකින් පුභුල් පිරිහෙන සැහැවි ඇත්තේ ය යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරන ලද්දේ ද? 'කෙතෙක් කරුණින් පුභුල් නො පිරිහෙන සැහැවි ඇත්තේ ය' යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරන ලද්දේ ද?

“ඇවැත්නි, අපි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන් හමුයෙහි තෙල භාෂිතයාගේ අතීය දූතගන්තට දුර සිට වුවත් පැමිණෙමිහ. එකැතින් තෙල භාෂිතයාගේ අතීය ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන්ට ම වැටහේ නම් මැනැව්. ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන්ගේ භාෂිතය අසා භික්ෂුහු ධරන්තාහ” යි.

ඇවැත්නි, එසේ නම් අසවු, මොනොවට මෙනෙහි කරවු, කියන්නෙමි යි. ඇවැත්නි, එසේයයි ඒ භික්ෂුහු ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන්ට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ තෙල කීහ.

ඇවැත්නි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කෙතෙක් කරුණින් පුභුල් පිරිහෙන සැහැවි ඇතියෝ යි වදාරණ ලද්දේය යත්: ඇවැත්නි, මේ සස්තෙහි මහණ ශ්‍රැත ධර්මයන් නො අසන්නේ ය. ඔහු විසින් අශ්‍රැත ධර්මයෝත් සමමොහයට යෙත්. යම් දහම් කෙනෙකුත් පෙර ඔහු විසින් සිතින් පහස්නාලැවිරූ නම් ඔහුත් උදුනො වෙත්. අවිඤ්ඤනයන් නො දන්නේ ය. ඇවැත්නි, මෙතෙකින් පුභුල් පිරිහෙන සැහැවි ඇත්තේ ය යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද්දේ ය.

ඇවැත්නි, කෙතෙකින් පුභුල් නො පිරිහෙන සැහැවි ඇතැයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරන ලද්දේ ද යත්: ඇවැත්නි, මේ සස්තෙහි මහණ අශ්‍රැත ධර්මය ද අසන්නේ ය. ඔහු විසින් ශ්‍රැත ධර්මයෝ ද සමමොහයට නො යෙත්. යම් ධර්ම කෙනෙකුත් ඔහු විසින් පෙර සිතින් නො පහස්නා ලද වරූ නම් ඔහු ද උදු වෙත්. අවිඤ්ඤනය ද දූතගන්තේය. ඇවැත්නි, මෙතෙකින් පුද්ගල අපරිභානධර්ම ය යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද්දේ ය.

නො වෙ ආවුසො භික්ඛු පරචිත්තපරියාය කුසලො හොති, අථ සචිත්තපරියාය කුසලො භවිස්සාමී ති ජවං හි වො ආවුපසා ධිකඛිතඛං.

කථකඤ්චාචුසො භික්ඛු සචිත්තපරියාය කුසලො හොති: සෙය්‍යථාපි ආවුපසා ඉත්ථි වා පුරිසො වා දහරො යුවා මණ්ඩනක ජාතිකො ආදසෙ වා පරිසුද්ධි පරියොදනෙ, අවෙජ වා උදපනෙ සකං මුඛතිමිත්තං පච්චවෙකඛානො සවෙ නක්ථ පසසති රජං වා අඛයණං වා, තස්‍ය රජස්ස වා අඛයණස්ස වා පහානාය වායමති. නො වෙ නක්ථ පසසති රජං වා අඛයණං වා, තෙනෙවත්තමනො හොති පටිපුණ්ණසංකප්පො, ලාභා වත මෙ, පරිසුද්ධිං වත මෙති. ඵචමෙච ඛො ආවුසො භික්ඛුනො පච්චවෙකඛානා බහුකාරා හොති කුසලෙසු ධමමෙසු.

අනභිජ්ඣාලු නු ඛො බහුලං විහරාමී, සංචිජ්ජති නු ඛො මෙ ඵසො ධමමො, උදහු නො අබ්‍යාපනතචිත්තො නු ඛො බහුලං විහරාමී, සංචිජ්ජති නු ඛො මෙ ඵසො ධමමො, උදහු නො. විගතචිතමිඤ්ඤො බහුලං විහරාමී. සංචිජ්ජති නු ඛො මෙ ඵසො ධමමො, උදහු නො. අනුද්ධිතො නු ඛො බහුලං විහරාමී, සංචිජ්ජති නු ඛො මෙ ඵසො ධමමො, උදහු නො. තිණ්ණචිචිකිචෙජා නු ඛො බහුලං විහරාමී, සංචිජ්ජති නු ඛො මෙ ඵසො ධමමො, උදහු නො. අතකාධනො නු ඛො බහුලං විහරාමී, සංචිජ්ජති නු ඛො මෙ ඵසො ධමමො, උදහු නො. අසංකිලිට්ඨචිත්තො නු ඛො බහුලං විහරාමී, සංචිජ්ජති නු ඛො මෙ ඵසො ධමමො, උදහු නො. ලාභී නු ඛොමහි අජ්ඣක්කං ධමමපාමුජ්ජස්ස, සංචිජ්ජති නු ඛො මෙ ඵසො ධමමො, උදහු නො. ලාභී නු ඛොමහි අජ්ඣක්කං වෙතො සමථස්ස, සංචිජ්ජති නු ඛො මෙ ඵසො ධමමො, උදහු නො. ලාභී නු ඛොමහි අධිපඤ්ඤ ධමමචිපසස්සනාය, සංචිජ්ජති නු ඛො මෙ ඵසො ධමමො, උදහු නොති.

සවෙ ආවුසො භික්ඛු පච්චවෙකඛානො සබ්බෙපි මෙ කුසලෙ ධමමෙ අත්තනි නා සමනුපසසති, තෙනභාවුසො භික්ඛුනා සබ්බෙසකෙඤ්ඤච ඉමෙසං කුසලානං ධමමානං පටිලාභාය අධිමනො ඡන්දො ච වායාමො ච උසසාහො ච උසෙසාලුභී ච අපට්ඨානී ච සති ච සමපජඤ්ඤාඤ්ඤා කරණියං. සෙය්‍යථාපි ආවුසො ආදිත්තවෙලො වා ආදිත්තස්සො වා තසෙච වෙලස්ස වා සීසස්ස වා නිබ්බාපනාය අධිමනං ඡන්දො වායාමො ඤ්ඤා උසසාහඤ්ඤා උසෙසාලුභීඤ්ඤා අපට්ඨානීඤ්ඤා සතිඤ්ඤා සමපජඤ්ඤාඤ්ඤා කරෙය්‍ය, ඵචමෙච ඛො ආවුපසා තෙන භික්ඛුනා සබ්බෙසකෙඤ්ඤච ඉමෙසං කුසලානං ධමමානං පටිලාභාය අධිමනො ඡන්දො ච වායාමො ච උසසාහො ච උසෙසාලුභී ච අපට්ඨානී ච සති ච සමපජඤ්ඤාඤ්ඤා කරණියං.

ඇවැත්නි, ඉදින් මහණ පරිභ්‍යාපරියාය කුසල නො වේ නම් එකල සවිඤ්ඤාය කුසල වෙමි යි ඇවැත්නි, තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතු.

ඇවැත්නි, කෙසේ නම් මහණ සවිඤ්ඤාය කුසල වේ ය යත්: ඇවැත්නි, යම්යේ දහර වූ තරුණ වූ සරහන සැහැවි ඇති ස්ත්‍රියක් වෙවයි දුරුෂයෙක් වෙවයි පිරිසිදු පයව්දන ආදර්ශයක හෝ පහන් දියබඳුනෙක හෝ නම මුඛ ඡිමිති පිරික්සනුයේ ඉදින් එහි රජසක් වෙවයි තලකැලලෙක් වෙවයි දක්නේ නම් ඒ රජස හෝ තලකැලල හෝ දුරලිමට ව්‍යායාම කෙරෙයි. ඉදින් එහි රජසක් හෝ තලකැලලක් නො දක්නේ නම් පිරිපුන් මනලෙළ ඇතියේ එකැතින් මට ලාභයක, එකැතින් මා මුව පිරිසිදු ය යි එයින් ම කුටු සිත් ඇත්තේ වෙයි. ඇවැත්නි, එසෙයින් ම හික්මුනට කුසලධර්මයන්හි ප්‍රත්‍යාවේක්ෂණාව බහුපකාර වෙයි.

අනාභිජ්ඣාලයෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි ද මට තෙල දහම විද්‍යාමාන ද, නොහොත් අවිද්‍යාමාන ද යි. අව්‍යාපනන විඤ්ඤායෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි ද. මට තෙල දහම විද්‍යාමාන වේ ද නොහොත් අවිද්‍යාමාන වේ ද යි. විග්‍රහභික්ඛියෙමි බහුලකොට වෙසෙමි ද. මට තෙල දහම ඇත්තේ ද, නැතහොත් නැත්තේ ද යි. අනුඤ්ඤායෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි ද, මට තෙල ධර්මය ඇත්තේ ද යි, නැතහොත් නැත්තේ ද යි. නිණ්ණෙවිච්චිකිච්ඡයෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි මට තෙල දහම ඇත්තේ ද නැතහොත් නැත්තේ ද යි, නොකිපෙන සුල්ලෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි ද, මට තෙල දහම ඇත්තේ ද, නොහොත් නැත්තේ ද යි. නොකිළිටි සිතැතියෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි ද, මට තෙල දහම ඇත්තේ ද, නොහොත් නැත්තේ ද යි. අධ්‍යාත්මයෙහි ධර්මප්‍රාමෝදාය ලබන සුලු වෙමි ද, මට තෙල දහම ඇත්තේ ද නොහොත් නැත්තේ ද, අධ්‍යාත්මයෙහි චිත්තසමර්ථය ලබන සුලු වෙමි ද. මට තෙල දහම ඇත්තේ ද නොහොත් නැත්තේ ද, අධිප්‍රඥධර්මවිදර්ශනාව ලබන සුලු වෙමි ද, මට තෙල දහම ඇත්තේ ද නොහොත් නැත්තේ ද යි.

ඇවැත්නි, ඉදින් මහණ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරනුයේ මෙ හැම කුසල් දහම තමා කෙරෙහි ලා නො දක්නේ ද, ඇවැත්නි, එ මහණහු විසින් මෙ හැම කුසල් දහම ලබනු වස් අධිමාත්‍ර ඡන්දයෙක් හා ව්‍යායාමයෙක් හා උත්සාහයෙක් හා මහාචර්යියෙක් හා නො පසුබැස්මෙක් හා ස්මාතියෙක් හා සම්ප්‍රජනායෙක් කටයුතු. ඇවැත්නි, යම් යේ ඇවිලගත් පිළි ඇතියේ වෙවයි, ඇවිලගත් හිස ඇතියේ වෙවයි එම පිළිය හෝ හිස හෝ නිවීමට අධිමාත්‍ර ඡන්දයක් හා ව්‍යායාමයක් හා උත්සාහයක් හා වියභියක් හා නො පසුබැස්මක් ස්මාතියක් හා සම්ප්‍රජනායක් හා කරන්නේ ය. ඇවැත්නි, එ පරිදිම එ මහණහු විසින් මෙ හැම කුසල් දහම ලබනු වස් අධිමාත්‍ර ඡන්දයෙක් හා ව්‍යායාමයෙක් හා උත්සාහයෙක් හා වියභියෙක් හා නො පසුබැස්මක් හා සිතියක් හා මනා නුවණක් හා කටයුතු.

සථෙ පනාච්චෙසා භික්ඛු පච්චෙවෙකඛමානො එකථෙව කුසලෙ ධම්මෙ අතති සමනුපසාති, එකථෙව කුසලෙ ධම්මෙ අතති න සමනුපසාති, තෙනාච්චෙසා භික්ඛුනා යෙ කුසලෙ ධම්මෙ අතති සමනුපසාති, තෙසු කුසලෙසු ධම්මෙසු පතිට්ඨාය, යෙ කුසලෙ ධම්මෙ අතති න සමනු-පසාති, තෙසං කුසලානං ධම්මානං පටිලාභාය අධිමනො ඡන්දො ව වායාමො ව උසාහො ව උසොසුභි ව අපට්ඨානි ව සති ව සමප-ඡන්දාකඤ්ඤා කරණියං.

සෙය්‍යථා පි ආච්චෙසා ආදින්නාවලො වා ආදින්නසීසො වා තසෙව චෙලසා වා සීසසා වා තිබ්බාපනාය අධිමනං ඡන්දාකඤ්ඤා වායාමකඤ්ඤා උසාහකඤ්ඤා උසොසුභිකඤ්ඤා අපට්ඨානිකඤ්ඤා සතිකඤ්ඤා සමපඡන්දාකඤ්ඤා කරෙය්‍යා, එවමෙව චො ආච්චෙසා තෙන භික්ඛුනා යෙ කුසලෙ ධම්මෙ අතති සමනුපසාති, තෙසු කුසලෙසු ධම්මෙසු පතිට්ඨාය යෙ කුසලෙ ධම්මෙ අතති න සමනුපසාති, තෙසං කුසලානං ධම්මානං පටිලාභාය අධිමනො ඡන්දො ව වායාමො ව උසාහො ව උසොසුභි ව අපට්ඨානි ව සති ව සමපඡන්දාකඤ්ඤා කරණියං.

සථෙ පනාච්චෙසා භික්ඛු පච්චෙවෙකඛමානො සබ්බෙ පි මෙ කුසලෙ ධම්මෙ අතති සමනුපසාති, තෙනාච්චෙසා භික්ඛුනා සබ්බෙසුයෙව ඉමෙසු කුසලෙසු ධම්මෙසු පතිට්ඨාය උත්තරිං ආසවානං ධර්මාය යොගො කරණියොති.

10. 2. 1. 6

පඨමසකඤ්ඤා සුත්තං

[සාවච්චී]

දසගුමා භික්ඛවෙ සකඤ්ඤා භාවිතා බහුලිකතා මහපථො භොනති මහානිසංසා අමනොගධා අමතපරියොසානා කතමා දස:

අසුභසකඤ්ඤා, මරණසකඤ්ඤා, ආහාරෙපටිකකුලසකඤ්ඤා, සබ්බලොකෙ අනභිරතසකඤ්ඤා, අනිච්චසකඤ්ඤා, අනිච්චෙව දුක්ඛසකඤ්ඤා, දුක්ඛ අනාතසකඤ්ඤා, පහාදසකඤ්ඤා, විරාගසකඤ්ඤා, තිරොධසකඤ්ඤා. ඉමා චො භික්ඛවෙ දසසකඤ්ඤා භාවිතා බහුලිකතා මහපථො භොනති මහානිසංසා අමනොගධා අමතපරියොසානාති.

ඇවැත්හි, ඉදින් මහණ ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කරනුයේ ඇතැම් කුසල් දහම් තමා කෙරෙහි ලා දක්නේ ද, සමහර කුසල් දහම් තමා කෙරෙහි ලා නොදක්නේද, ඇවැත්හි, එ මහණහු විසින් යම් කුසල් දහම් තමා කෙරෙහි ලා දක්නේ නම් එ කුසල් දහමහි පිහිටා යම් කුසල් දහම් තමා කෙරෙහි ලා නොදක්නේ නම් එ කුසල් දහම් ලබනුවට අධිමාත්‍ර ජන්දයෙක් හා ව්‍යායාමයෙක් හා උත්සාහයෙක් හා වියඪයෙක් හා නොපසුබැස්මෙක් හා සිහියක් හා මනා නුවණක් හා කටයුතු.

ඇවැත්හි, යම් පරිදි ඇවිලගත් පිළි ඇතියේ වේවයි, ඇවිලගත් හිස ඇතියේ වේව යි එම පිළිය හෝ හීය නිවනට අධිමාත්‍ර ජන්දයක් හා ව්‍යායාමයක් හා උත්සාහයක් හා වියඪයක් හා නොපසුබැස්මෙක් හා සිහියක් හා මනා නුවණක් හා කරන්නේ ද ඇවැත්හි, එ පරිදි ම එ මහණහු විසින් යම් කුසල් දහම් තමා කෙරෙහි දක්නේ නම් එ කුසල් දහමහි පිහිටා, යම් කුසල් දහම් තමා කෙරෙහි ලා නොදක්නේ නම් එ කුසල් දහම් ලබනු වස් අධිමාත්‍ර ජන්දයෙක් හා ව්‍යායාමයෙක් හා උත්සාහයෙක් හා වියඪයෙක් හා නොපසුබැස්මෙක් හා සිහියක් හා මනා නුවණක් හා කටයුතු.

ඇවැත්හි, ඉදින් මහණ ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කරනුයේ මෙ හැම කුසල් දහම් තමා කෙරෙහි දක්නේ නම්, ඇවැත්හි, එ මහණහු විසින් මෙ හැම කුසල් දහමහි පිහිටා මත්තෙහි ආසුවක්ෂය පිණිස යොග කටයුතු යි.

10. 2. 1. 6

ප්‍රථම සංඥ සූත්‍රය

[සැවැත්]

මහණෙනි, මේ දසසංඥවෝ භාවිත බහුලිකෘත වූවාහු මහත්ඵල මහානාශංස වූවාහු නිවනට වදනාහු නිවන් අවසන් කොට ඇත්තාහු වෙත්. කවර දසයෙක යත්:

අඤ්භසංඥ යැ මරණසංඥ යැ ආහාරයෙහි ප්‍රතිකුලසංඥ යැ සඵලොකයෙහි අනභිරතසංඥ යැ අනිත්‍යසංඥ යැ අනිත්‍යයෙහි දුඛ සංඥ යැ දුඛයෙහි අනාන්තසංඥ යැ ප්‍රභාණසංඥ යැ විරාගසංඥ යැ නිරොධසංඥ යි. මහණෙනි, මේ දස සංඥවෝ භාවිත බහුලිකෘත වූවාහු නිවනට වදනාහු නිවන් අවසන් කොට ඇත්තාහු වෙත් යි.

10. 2. 1. 7

දුතිය සඤ්ඤා සුත්තං

[සාවකී]

දස ඉමා භික්ඛවෙ සඤ්ඤා භාවිතා බහුජීකතා මහපඵලා හොන්තී මහානිසංසා අමනොගධා අමතපරියොසානා කතමා දස:

අනිච්චසඤ්ඤා අනත්තසඤ්ඤා මරණසඤ්ඤා ආහාරෙ පටිකකුලසඤ්ඤා සබ්බලොකෙ අනභිරතසඤ්ඤා අධිකසඤ්ඤා, පුලවකසඤ්ඤා විනිලක සඤ්ඤා විච්ඡදකසඤ්ඤා උදුමුමාතකසඤ්ඤා.

ඉමා ඛො භික්ඛවෙ දස සඤ්ඤා භාවිතා බහුජීකතා මහපඵලා හොන්තී මහානිසංසා අමනොගධා අමතපරියොසානාති.

10. 2. 1. 8

මූලක සුත්තං

[සාවකී]

සඵව භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා ඵව. පුලව්ඡය්ඪු: “කිමමූලකා ආච්ඡියො සබ්බෙ ධම්මො, කිංසමෙභවා සබ්බෙ ධම්මො, කිංසමුදයා සබ්බෙ ධම්මො කිංසමොසරණා සබ්බෙ ධම්මො, කිංපමුඛා සබ්බෙ ධම්මො, කිමාධිපතෙය්ඪා සබ්බෙ ධම්මො, කිංඋභතරා සබ්බෙ ධම්මො, කිංසාරා සබ්බෙ ධම්මො, කිංඔගධා සබ්බෙ ධම්මො, කිංපරියොසානා සබ්බෙ ධම්මාති?” ඵව. චුට්ඨා තුමෙහ භික්ඛවෙ තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං කින්තී ඛ්‍යාකරෙය්ඪාපාති?

හගවමමූලකා නො හනෙත ධම්මො, හගවනෙතනතිකා, හගවංපට්ඨසරණා සාධු වත හනෙත හගවතං ඥෙව පටිභාතු ඵතස්ස භාසිතස්ස අඤ්ඤා. හගවතො සුඤ්ඤා භික්ඛු ධාරෙය්ඪනති.

තෙන හී භික්ඛවෙ සුණංඵ, සාධුකං මනසිකරොඵ, භාසිප්පාමී තී. ඵවං හනෙතති ඛො තෙ භික්ඛු හගවතො පච්චිඤ්ඤාසු. හගවා ඵතදවොච:

10. 2. 1. 7

දුකිය සාක්කො සුත්‍රය

මහණෙනි, මේ දසසංඤ්චෝ භාවිත බහුලීකාත වූවාහු මහත්ඵල මහානාශංස වූවාහු නිවනට වදනාහු නිවන අවසන් කොට ඇත්තාහු වෙත්. කවර දසසංඤක යත්:

අනිත්‍ය සංඤ යැ අනාත්මිසංඤ යැ මරණසංඤ යැ ආභාරයෙහි ප්‍රතිකූලසංඤ යැ සඵලොකයෙහි අනභිරතසංඤ යැ අඤ්ඤිකසංඤ යැ පුලවකසංඤ යැ විනිලකසංඤ යැ විච්ඡේදකසංඤ යැ උද්ධමානකසංඤයි.

මහණෙනි, මේ දසසංඤාචෝ භාවිත බහුලීකාත වූවාහු මහත් ඵල මහානාශංස වූවාහු නිවනට වදනාහු නිවන අවසන් කොට ඇත්තාහු වෙත් යි.

10. 2. 1. 8

මූලක සුත්‍රය

දුදින් මහණෙනි, අන්තොටු පිරිවැජ්ජේ මෙසේ පුළුවුස්නාහු නම: “ඇවැත්නි හැම දහම්හු කුමක් මුල්කොට ඇද්ද? හැම දහම්හු කුමක් සමඟව කොට ඇද්ද? හැම දහම්හු කුමක් සමුදය කොට ඇද්ද? හැම දහම්හු කුමක් සමවසරණ කොට ඇද්ද? හැම දහම්හු කුමක් සාමොක් කොට ඇද්ද? හැම දහම්හු කුමක් අධිපති කොට ඇද්ද? හැම දහම්හු කුමක් උතුරු කොට ඇද්ද? හැම දහම්හු කුමක් සාර කොට ඇද්ද? හැම දහම්හු කුමකට වදනාහු ද? හැම දහම්හු කුමක් අවසන් කොට ඇද්ද”යි. මහණෙනි, මෙසේ පුළුවුස්නා ලද තෙපි ඒ අන්තොටු පිරිවැජ්ජනට කුමැයි පවසවු ද?

වහන්ස, අපගේ ධර්මයෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මුල්කොට ඇතියහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නෙතා කොට ඇතියහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිළිසරණ කොට ඇතියහ. වහන්ස, එකැතින් තෙල භාෂිතයාගේ අඤ්ඤික භාග්‍යවතුන්වහන්සේට ම වැටහේ නම් මැනව. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය අසා හික්සුහු ධරන්තාහ යි.

මහණෙනි, එසේ වී නම් අසව, මැනවින් මෙනෙහි කරව, කියන්නෙමියි ‘වහන්ස, එසේය’යි එ මෙණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළහ:

සචෙ භික්ඛවෙ අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්චෙය්‍යාං:
 කිංමුලකා ආවුච්චෙයා සචෙබ්බ ධම්මො, කිංසමාචාරා සචෙබ්බ ධම්මො, කිංසමුදයා
 සචෙබ්බ ධම්මො, කිංසමොසරණා සචෙබ්බ ධම්මො, කිංපමුඛා සචෙබ්බ ධම්මො,
 කිංආධිපතෙය්‍යා සචෙබ්බ ධම්මො, කිංඋත්තරා සචෙබ්බ ධම්මො, කිංසාරා
 සචෙබ්බ ධම්මො, කිංමගධා සචෙබ්බ ධම්මො, කිංපරියොසානා සචෙබ්බ ධම්මොති.
 එවං පුට්ඨා තුමො භික්ඛවෙ තෙසං අඤ්ඤතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං
 එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාථ:

ජන්දමුලකා ආවුච්චෙයා සචෙබ්බ ධම්මො, මනසිකාරසමභවා සචෙබ්බ ධම්මො,
 එසසමුදයා සචෙබ්බ ධම්මො වේදනා සමොසරණ සචෙබ්බ ධම්මො, සමාධිපමුඛා
 සචෙබ්බ ධම්මො, සතාධිපතෙය්‍යා සචෙබ්බ ධම්මො, පඤ්ඤාත්තරා සචෙබ්බ ධම්මො,
 විමුක්තිසාරා සචෙබ්බ ධම්මො, අමනොගධා සචෙබ්බ ධම්මො, නිබ්බානා
 පරියොසානා සචෙබ්බ ධම්මොති. එවං පුට්ඨා තුමො භික්ඛවෙ තෙසං
 අඤ්ඤතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාථාති.

10. 2. 1. 9

පබ්බජ්ජා සුතතං

[සාවච්චී]

තස්මාතිහ භික්ඛවෙ එවං සිකඛිතබ්බං: යථා පබ්බජ්ජාපරිචිතඤ්ඤා නො
 විතං හවිසසති. න චුප්පනතා පාපකා අකුසලා ධම්මො විතං පරියාදය
 ධසසනති. අභිච්චසඤ්ඤාපරිචිතඤ්ඤා නො විතං හවිසසති අනාත්තසඤ්ඤා
 පරිචිතඤ්ඤා නො විතං හවිසසති. අසුභසඤ්ඤාපරිචිතඤ්ඤා නො විතං හවිසසති
 ආදීනවසඤ්ඤාපරිචිතඤ්ඤා නො විතං හවිසසති. ලොකසස සමඤ්ඤා චිසමඤ්ඤා
 ඤ්ඤා නං සඤ්ඤාපරිචිතඤ්ඤා නො විතං හවිසසති. ලොකසස සමභවඤ්ඤා
 විභවඤ්ඤා ඤ්ඤා නං සඤ්ඤාපරිචිතඤ්ඤා නො විතං හවිසසති. ලොකසස
 සමුදයඤ්ඤා අත්ඛමඤ්ඤා ඤ්ඤා නං සඤ්ඤාපරිචිතඤ්ඤා නො විතං
 හවිසසති. පහානසඤ්ඤාපරිචිතඤ්ඤා නො විතං හවිසසති. විරාමසඤ්ඤා-
 පරිචිතඤ්ඤා නො විතං හවිසසති. නිරොධසඤ්ඤාපරිචිතඤ්ඤා නො විතං
 හවිසසති. එවං භි වො සිකඛිතබ්බං.

මහණෙනි, ඉදින් අන්තොටු පිරිවැජ්ජයේ මෙසේ පුළුවස්නාහු නම්: “ඇවැත්නි, හැම දහම්හු කුමක් මුල් කොට ඇතියහු ද? හැම දහම්හු කුමක් සමභව කොට ඇතියහු ද? හැම දහම්හු කුමක් සමුදය කොට ඇතියහු ද? හැම දහම්හු කුමක් සමවසරණ කොට ඇතියහු ද? හැම දහම්හු කුමක් පාමොක් කොට ඇතියහු ද? හැම දහම්හු කුමක් අධිපති කොට ඇතියහු ද? හැම දහම්හු කුමක් උතුරු කොට ඇතියහු ද? හැම දහම්හු කුමක් සාර කොට ඇතියහු ද? හැම දහම්හු කුමක් වදනාහු ද? හැම දහම්හු කුමක් අවසන් කොට ඇතියහු ද?” යි. මහණෙනි, මෙසේ පුළුවස්නා ලද තෙහි ඒ අන්තොටු පිරිවැජ්ජනට මෙසේ කියව:

ඇවැත්නි, හැම දහම්හු ඡන්දය මුල්කොට ඇතියහ. හැම දහම්හු මනසිකාරය සමභව කොට ඇතියහ. හැම දහම්හු ස්පඨය සමුදය කොට ඇතියහ. හැම දහම්හු වේදනාව සමවසරණ කොට ඇතියහ. හැම දහම්හු සමාධිය පාමොක් කොට ඇතියහ. හැම දහම්හු ස්මාතිය අධිපති කොට ඇතියහ. හැම දහම්හු ප්‍රඥව උතුරු කොට ඇතියහ. හැම දහම්හු නිවනට වදනාහ. හැම දහම්හු නිවන අවසන් කොට ඇතියහ යි. මහණෙනි, මෙසේ පුළුවස්නා ලද තෙහි ඒ අන්තොටු පිරිවැජ්ජනට මෙසේ කියවු යි.

10. 2. 1. 9

පබ්බජ්ජා සූත්‍රය

[සැවැත්]

මහණෙනි, මෙහිලා මෙසේ හික්මිය යුතු: අපට පැවිද්දට නිසි සේ පුරුදු කළ සිතෙක් වන්නේ ය, උපන් ලමු අකුසල් දහම්හු සිත මැඩගෙන නො සිටුනාහ, අනිත්‍යසංඤචට පුරුදු කළ සිත අපට වන්නේ ය, අනාත්මසංඤචෙහි පුරුදු කළ සිත අපට වන්නේ ය, අශුභසංඤචෙහි පුරුදු කළ සිත අපට වන්නේ ය, ආදීනවසංඤයෙහි පුරුදු කළ සිත අපට වන්නේ ය, ලොකයාගේ සමය හා වීසමය ද දැන ඒ සංඤචෙහි පුරුදු කළ සිත අපට වන්නේ ය. ලොකයාගේ සමභවය හා විභවය හා දැන ඒ සංඤචෙහි පුරුදු කළ සිත අපට වන්නේ ය, පක්ඛස්කන්ධ ලොකයාගේ සමුදය ද අසනගමය ද දැන ඒ සංඤයෙහි පරිචිත වූ සිත අපට වන්නේ ය, ප්‍රභාණසංඤයෙහි පරිචිත විභ්‍යය අපට වන්නේ ය, විරාගසංඤයෙහි පරිචිත සිත අපට වන්නේ ය, තිරොධසංඤයෙහි පරිචිත සිත අපට වන්නේ ය යි තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතු.

යනො ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛුනො යථා පබ්බජ්ජාපටිච්චිතඤ්ඤා චිත්තං
 හොති. න චූප්පනතා පාපකා අකුසලා ධම්මා චිත්තං පටියාදය තිට්ඨන්තී.
 අනිච්චසඤ්ඤා පටිච්චිතඤ්ඤා චිත්තං හොති. අනන්තසඤ්ඤා පටිච්චිතඤ්ඤා
 චිත්තං හොති. අසුභසඤ්ඤා පටිච්චිතඤ්ඤා චිත්තං හොති, ආදීනවසඤ්ඤා පටිච්චිතඤ්ඤා
 චිත්තං හොති. ලොකස්ස සමඤ්ඤා විසමඤ්ඤා ඤ්ඤා නංසඤ්ඤා පටිච්චිතඤ්ඤා
 චිත්තං හොති. ලොකස්ස සමභවඤ්ඤා විභවඤ්ඤා ඤ්ඤා නංසඤ්ඤා-
 පටිච්චිතඤ්ඤා චිත්තං හොති. ලොකස්ස සමුදයඤ්ඤා අත්ඛගමඤ්ඤා ඤ්ඤා නං-
 සඤ්ඤා පටිච්චිතඤ්ඤා චිත්තං හොති. පහානසඤ්ඤා පටිච්චිතඤ්ඤා චිත්තං හොති.
 විරාභසඤ්ඤා පටිච්චිතඤ්ඤා චිත්තං හොති. නිරොධසඤ්ඤා පටිච්චිතඤ්ඤා චිත්තං
 හොති, තස්ස ද්විතනං. ඵලානං අඤ්ඤාතරං, ඵලං පාටිකඛිං දිට්ඨව
 ධම්මෙ අඤ්ඤා, සති වා උපාදියෙසෙ අනාගාමීතාති.

10. 2. 1. 10

ගිරිමානඤ්ඤා සුත්තං

ඵකං සමයං භගවා සාවඤ්ඤියං විහරති ජෙනවනෙ අනාථපිණ්ඩකස්ස
 ආරාමෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා ගිරිමානඤ්ඤා ආබාධිකො
 හොති දුක්ඛිතො බාලභගීලානො. අථ ඛො ආයස්මා ආනඤ්ඤා යෙන
 භගවා තෙනුපසංකමී, උපසංකමීඤ්ඤා භගවන්තං අභිවාදෙතී ඵකමන්තං
 නිසීදී. ඵකමන්තං නිසීනො ඛො ආයස්මා ආනඤ්ඤා භගවන්තං
 ඵතදවොච:

ආයස්මා භතෙන ගිරිමානඤ්ඤා ආබාධිකො හොති දුක්ඛිතො
 බාලභගීලානො, සාධු භතෙන භගවා යෙනායස්මා ගිරිමානඤ්ඤා
 තෙනුපසංකමතු අනුකමපං උපාදයාති.

සථෙ ඛො ඤ්ඤා ආනඤ්ඤා ගිරිමානඤ්ඤා භික්ඛුනො උපසංකමීඤ්ඤා දස-
 සඤ්ඤා භාසෙය්‍යාසී, ඨානං ඛො පනෙතං විජ්ජති යං ගිරිමානඤ්ඤා
 භික්ඛුනො දසසඤ්ඤා සුඤ්ඤා යො ආබාධො ඨානසො පටිපසස්සමෙඨයා.

කතමා දස:

අනිච්චසඤ්ඤා, අනන්තසඤ්ඤා, අසුභසඤ්ඤා, ආදීනවසඤ්ඤා, පහාන-
 සඤ්ඤා, විරාභසඤ්ඤා, නිරොධසඤ්ඤා, සබ්බලොකෙ අනභිරතසඤ්ඤා,
 සබ්බසම්බාරෙපු අනිච්චසඤ්ඤා, ආනාපානසති.

මහණෙනි, යම් කලෙක සිට මහණහට පැවිද්දට නිසි කොට පුරුදු කළ සිත වේ ද, උපන් ලමු අකුසල් දහමිහු සිත මැඩගෙන නො සිටුවනාහු ද, අනිත්‍යසංඤයෙහි පරිචිත සිතක් වේ ද, අනාත්මසංඤයෙහි පරිචිත සිතක් වේ ද, අශුභසංඤයෙහි පරිචිත සිතක් වේ ද, ආදීනවසංඤයෙහි පරිචිත සිතක් වේ ද, සන්තලොකයාගේ සම විසමත් දැන එ සංඤයෙහි පරිචිත සිතක් වේ ද, ලොකයාගේ සමභව විභව දෙකත් දැන එ සංඤයෙහි පරිචිත සිතක් වේ ද, ලොකයාගේ සමුදය අසාගමයත් දැන එ සංඤයෙහි පරිචිත සිතක් වේ ද, ප්‍රභාණසංඤයෙහි පරිචිත සිතක් වේ ද, වීරාගසංඤයෙහි පරිචිත සිතක් වේ ද, නිරොධසංඤයෙහි පරිචිත සිතක් වේ ද, ඔහට ඉහාත්මයෙහි අර්හත්ත්වය හෝ උපාදිගෞෂ්‍ය අති වත් ම අනාගාමීත්වය හෝ යි උභය ඵලයන්ගෙන් අත්‍යන්තර ඵලයක් කැමැති වියයුතු යි.

10. 2. 1. 10

ගිරිමානඤ්ඤ සූත්‍රය

එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැහ සමීපයෙහි අනෝපිඬුහුගේ ජෙනවන නම් අරමිචි වැඩ වසන සේක. එකල්හි ආයුෂ්මත් ගිරිමානඤ්ඤ තෙරණුවෝ හටගත් ආබාධ ඇතියාහු දුකට පැමිණියාහු දැඩි ගිලන් බැව් ඇතියාහු වෙත්. එකල්හි ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කීහ:

වහන්ස, ආයුෂ්මත් ගිරිමානඤ්ඤ තෙරණුවෝ උපන් ආබාධ ඇතියාහු පැමිණි දුක් ඇතියාහු දැඩි ගිලන්බව ඇතියාහු වෙත්. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනුකම්පා පිණිස ආයුෂ්මත් ගිරිමානඤ්ඤ තෙරුන් කරා වඩනා සේක් නම් මැනැවැ යි.

ආනන්දයෙනි, ඉදින් තෙපි ගිරිමානඤ්ඤ මහණහු වෙත එළැඹි දශ සංඤ කියනු නම්, යම් භෙයෙකින් දශසංඤ අසා ගිරිමානඤ්ඤ මහණහුගේ ඒ ආබාධය හෙකු විසින් සන්තිදෙන්තේ ය යන තෙල කරුණ ඇත.

කවර දශයෙක යත්:

අනිත්‍යසංඤ යැ, අනාත්මසංඤ යැ, අශුභසංඤා යැ, ආදීනවසංඤා යැ, ප්‍රභාණසංඤ යැ, වීරාගසංඤ යැ, නිරොධසංඤ යැ, හැමලෝහි අනභිත්තසංඤ යැ, සවුසකරන්හි අනිත්‍යසංඤා යැ, ආනාපාන සති යැ යි.

1. කතමාවානඤ්ඤා අනිවච්චසංකප්පා:

ඉධානඤ්ඤා භික්ඛු අරඤ්ඤාගතො වා රුක්ඛමුලගතො වා සුඤ්ඤාගාර-
ගතො වා ඉති පටිසංචික්ඛති: “රූපං අනිවච්චං වෙදනා අනිවච්චා සංකප්පා
අනිවච්චා සංකප්පා අනිවච්චා විඤ්ඤාණං අනිවච්චනති”. ඉති ඉමෙසු පඤ්ඤා-
පාදනා කම්මෙසු අනිවච්චානුපසංඝි විහරති. අයං චූච්චතානඤ්ඤා

2. කතමාවානඤ්ඤා අනන්තසංකප්පා:

ඉධා නඤ්ඤා භික්ඛු අරඤ්ඤාගතො වා -පෙ- ඉති පටිසංකප්පි කම්භි: “චක්ඛුං¹
අනන්තං, රූපං² අනන්තං සොනං අනන්තං, සඳ්ද අනන්තං, ඝානං අනන්තං, ගඤ්ඤා
අනන්තං, ජීව්හා අනන්තං, රසා අනන්තං, කායො අනන්තං, ඵොඨධම්මා
අනන්තං, මනො අනන්තං, ධම්මා අනන්තං” ති. ඉති ඉමෙසු පසු අඤ්ඤානික
බාහිරෙසු ආයතනෙසු අනන්තානුපසංඝි විහරති. අයං චූච්චතානඤ්ඤා
අනන්තසංකප්පා.

3. කතමාවානඤ්ඤා අසුභසංකප්පා:

ඉධානඤ්ඤා භික්ඛු ඉමමෙව කායං උද්ධං පාදනලා අධො කෙස-
මඤ්ඤා තවපරිච්ඡාදං පුරං නානපසකාරසං -අසුචිනො පච්චවෙකම්භි:
“අනි ඉමසම් කායෙ කෙසා ලොමා නධා දහතා තවො මංසං
නහාරු අට්ඨි අට්ඨිම්ඤ්ඤා වක්ඛං හදයං යකනං කිලොමකං පිහකං
පපථාසං අනන්තං අනන්තං උදරියං කර්මං පිත්තං සෙමං පුඤ්ඤා
ලොහිතං සෙදෙ මෙදෙ, අසුභ වසා ඛෙලො ධිඤ්ඤානිකා ලඤ්ඤා
මුක්ඛනති” ඉති ඉමසම් කායෙ අසුභානුපසංඝි විහරති, අයං චූච්චතානඤ්ඤා
අසුභසංකප්පා.

4. කතමාවානඤ්ඤා ආදීනවසංකප්පා:

ඉධානඤ්ඤා භික්ඛු අරඤ්ඤාගතො වා රුක්ඛමුලගතො වා සුඤ්ඤාගාර-
ගතො වා ඉති පටිසංකප්පි කම්භි: “බහු දුක්ඛා ඛො අයං කායො
බහු ආදීනවො, ඉති ඉමසම් කායෙ විවිධා ආබාධා උපපජ්ජන්ති,
සෙය්‍යථීද: වක්ඛුරොගො සොනරොගො ඝානරොගො ජීව්හා-
රොගො කායරොගො සීසරොගො කණ්ණරොගො මුඛරොගො

1. චක්ඛු අනන්තං - මඤ්ඤා. 2. රූපං - සිඉ.

1. ආනන්දයෙනි, අනිච්චසංඤ්ඤ කවර:

ආනන්දයෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ වලට ගියේ වේවයි රුක්මුලට ගියේ වේවයි ගුණාගාරයට ගියේ වේවයි මෙසේ නුවණින් සලකන්නේ ය: “රූපය අනිත්‍ය ය, වේදනා අනිත්‍ය ය, සංඤ්ඤා අනිත්‍ය ය, සංස්කාරයෝ අනිත්‍යයහ, විඤ්ඤාන අනිත්‍ය ය”යි. මෙසේ මේ පඤ්ඤාපාදනස්කන්ධයන්හි අනිත්‍යානුදර්ශී ව වසයි. ආනන්දයෙනි, මේ අනිත්‍යසංඤ්ඤ යයි කියනු ලැබේ.

2. ආනන්දයෙනි, අනාත්මසංඤ්ඤ කවර:

ආනන්දයෙනි, මෙ සස්නෙහි මහණ වලට ගියේ වේවයි ... මෙසේ නුවණින් සලකන්නේ ය: වක්ඝ්‍රස අනාත්ම ය, රූප අනාත්ම ය, ශ්‍රෝතස අනාත්ම ය, ශබ්ද අනාත්ම ය, ස්‍රාණය අනාත්ම ය, ගන්ධ අනාත්ම ය ජීව්වා අනාත්ම ය උස අනාත්ම ය, කය අනාත්ම ය ධර්ම අනාත්ම ය”යි මෙසේ මේ ස වැදැරුම් ආධ්‍යාත්මික බාහිර ආයතනයන්හි අනාත්මානුදර්ශී ව වාසය කරයි. ආනන්දයෙනි, මේ අනාත්මසංඤ්ඤ යයි කියනු ලැබේ.

3. ආනන්දයෙනි, අශුභසංඤ්ඤ කවර:

ආනන්දයෙනි, මෙ සස්නෙහි මහණ පා තලින් උඩ, කෙස්මතුයෙන් යට සම හිමි කොට ඇති නානාප්‍රකාර අශුචියෙන් පිරි මෙම කය ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරන්නේ ය: මේ කායයෙහි කෙශයෝ ය, රොමයෝ ය, නිය ය, දත් ය, සම් ය, මාංස ය, නහර ය, ඇට ය, ඇටමිදුලු ය, වකුගඩු ය; භාදය ය, අක්මා ය, දලඛු ය, බඩදිව ය, පපුකැණ ය, අතුනු ය, අතුනුබහන ය, ඔෂදයා ය, පුරිෂ ය, පිත් ය, ශ්ලේෂ්මා ය, පුයා ය, ලේ ය, සෝදිය ය, මේදස් ය, කඳුළු ය, වුරුණුතෙල් ය, කෙල ය, මුකුනු ය, සඳ මිදුලු ය, මු ය යන මොහු ඇතැයි මෙසේ මෙ කයෙහි අශුභානුදර්ශී ව වාසය කරයි. ආනන්දයෙනි, මේ අශුභසංඤ්ඤ යයි කියනු ලැබේ.

4. ආනන්දයෙනි, ආදිනවසංඤ්ඤ කවර:

ආනන්දයෙනි, මෙ සස්නෙහි මහණ වලට ගියේ වේවයි රුක්මුලට ගියේ වේවයි ගුණාගාරයට ගියේ වේවයි මෙසේ සලකන්නේ ය: බොහෝ දුක් ඇති මේ කය බොහෝ ආදිනව ඇත්තේ ය. මෙසේ මේ කයෙහි විවිධ ආබාධයෝ උපදනාහ. ඔහු කවරහයන්: වකුරොග ය, සොතරොග ය, ඝාතරොග ය, දිව්භාරොග ය, කායරොග ය, සීසරොග ය, කණ්ණරොග ය, මුඛරොග ය,

දහනරොගො කායො සායො චිතායො ධගො ජරො කුච්ඡරොගො මුච්ඡා පකඤ්ඤා සුලා විසුච්ඤා කුච්ඡං ගණේඛා කිලායො සොයො අපමාණො දඤ්ඤා කණ්ඩු කච්ඡු රබසා¹ විතච්ඡකා ලොභිතපිනතං මධුමෙහො අංසා පිලකා භගදලා පිනතසමුදධානා ආබාධා, සෙමසමුදධානා ආබාධා, වාතසමුදධානා ආබාධා සන්තිපාතිකා ආබාධා උතුපරිණාමජා ආබාධා විසමපරිභාරජා ආබාධා ඔපකකමිකා ආබාධා කම්මවිපාකජා ආබාධා සිතං උණ්ඤං ජීසවජා පිපාසා උච්චාරො පසාඨො'ති. ඉති ඉමෙඤ්ඤං කායෙ ආදීනවානුපසී විහරති. අයං චුච්චතානානු ආදීනවසඤ්ඤා.

5. කතමාවානානු පහානසඤ්ඤා:

ඉධානානු භික්ඛු උප්පන්නං කාමචිතකකං නාධිවාසෙති පජ්භති විනොදෙති බ්‍යඤ්ඤාකරොති අනභාවං ගමෙති. උප්පන්නං ව්‍යාපාද විතකකං නාධිවාසෙති පජ්භති විනොදෙති බ්‍යඤ්ඤාකරොති අනභාවං ගමෙති. උප්පන්නං විභිංසා විතකකං නාධිවාසෙති පජ්භති විනොදෙති බ්‍යඤ්ඤාකරොති අනභාවං ගමෙති. උප්පන්නුප්පන්නෙ ජාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ නාධිවාසෙති පජ්භති විනොදෙති බ්‍යඤ්ඤාකරොති අනභාවං ගමෙති. අයං චුච්චතානානු පහානසඤ්ඤා.

6. කතමාවානානු විරාගසඤ්ඤා:

ඉධානානු භික්ඛු අරඤ්ඤාගතො වා රුකඛමුලගතො වා සුඤ්ඤාගාරගතො වා ඉති පටිසංචිකකති: “එතං සන්නං එතං පණිතං යදිදං සබ්බසබ්බාරසමප්පො සබ්බුපටිපටිනිසසග්ගො, තණ්හකඛයො විරාගො නිබ්බානානති. අයං චුච්චතානානු විරාගසඤ්ඤා.

7. කතමාවානානු නිරොධසඤ්ඤා:

ඉධානානු භික්ඛු අරඤ්ඤාගතො වා රුකඛමුලගතො වා සුඤ්ඤාගාරගතො වා ඉති පටිසංචිකකති: “එතං සන්නං එතං පණිතං යදිදං සබ්බසබ්බාරසමප්පො සබ්බුපටිපටිනිසසග්ගො තණ්හකඛයො නිරොධො නිබ්බානානති”. අයං චුච්චතානානු නිරොධසඤ්ඤා.

1. තබසා - මජ්ඣ.

දත්තරොග ය, කාස ය, ශ්වාස ය, පිනාස ය, දහ ය, ජීවර ය, කුච්ඡරොග ය, මූර්ඡා ය, පක්කන්දිකා ය, ශූලා ය, වීග්‍රහිකා ය, කුෂ්ඨ ය, ගණ්ඩ ය, කිලාස ය, සවාස ය, අපස්මාර ය, දද්දු ය, කණ්ඩු ය, කච්ඡු ය, රඛසා ය, විකච්ඡිකා ය, ලොහිතපික්ක ය, මධුමෙහ ය, අංස ය, පිළකා ය, භගඤ්ජා ය, පිනිත් උපදනා ආබාධ ය, සෙමෙන් උපදනා ආබාධ ය, වානයෙන් උපදනා ආබාධ ය, සන්තිපාතික ආබාධ ය, සාතුපරිණාමයෙන් වන ආබාධ ය, විෂමපරිහාරයෙන් උපදනා ආබාධ ය, උපක්‍රමයෙන් උපදනා ආබාධ ය, කම්චිපාකයෙන් උපදනා ආබාධ ය, ගීත ය, උෂ්ණ ය, සා ය, පවසය, උච්චාර ය, පසාව ය යි. මෙසේ මෙ කාහි ආදීනවානුදර්ශී ව වෙසෙයි. ආනඤ්ජයෙහි, මේ ආදීනවානුසංඤ්ඤ යි කියනු ලැබේ.

5. ආනඤ්ජයෙනි, ප්‍රභාණසංඤ්ඤ කචර:

ආනඤ්ජයෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ උපන් කාමචිතර්ක නො ඉවසයි. දුරලයි, විනොදනා කෙරෙයි, විගතාන්ත කෙරෙයි, අනභාවයට යවයි. උපන් ව්‍යාපාදචිතර්ක නො ඉවසයි, දුරලයි, විනොදනා කරයි, විගතාන්ත කරයි, අනභාවයට යවයි. උපන් විහිංසාවිතර්කය නො ඉවසයි දුරලයි, විනොදනා කරයි, විගතාන්ත කරයි, අනභාවයට යවයි, උපනුපත් ලමු අකුසල් දහමී නො ඉවසයි, දුරලයි, විනොදනා කරයි, විගතාන්ත කරයි, අනභාවයට යවයි. ආනඤ්ජයෙනි, මේ ප්‍රභාණසංඤ්ඤ යි කියනු ලැබේ.

6. ආනඤ්ජයෙනි, විරාගසංඤ්ඤ කචර:

ආනඤ්ජයෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ වලට ගියේ වේවයි රුක්මුලට ගියේ වේවයි ශුන්‍යාගාරයට ගියේ වේවයි මෙසේ සලකන්නේ ය; සර්ව සංස්කාරයන්ගේ යම්බඳු ශමථයෙක් සචොපධිත්තේ දුරලීමෙක් තෘෂ්ණා ක්ෂයයෙක් විරාගයෙක් නිව්‍යාණයෙක් වේ නම් තෙල ශාන්ත ය, තෙල ප්‍රණීත ය, ආනඤ්ජයෙනි, මේ විරාගසංඤ්ඤ යි කියනු ලැබේ.

7. ආනඤ්ජයෙනි, නිරොධසංඤ්ඤ කචර:

ආනඤ්ජයෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ වලට ගියේ වේවයි, රුක්මුලට ගියේ වේවයි, ශුන්‍යාගාරයට ගියේ වේවයි මෙසේ සලකන්නේ ය; සර්ව සංස්කාරයන්ගේ යම්බඳු ශමථයෙක් සචොපධිත්තේ දුරලීමෙක් තෘෂ්ණා ක්ෂයයෙක්, විරාගයෙක්, නිරොධයෙක්, නිව්‍යාණයෙක් වේ නම් තෙල ශාන්ත ය, තෙල ප්‍රණීත යි. ආනඤ්ජයෙනි, මේ නිරොධසංඤ්ඤ යි කියනු ලැබේ.

8. කතමාවානානු සබ්බලොකෙ අනභිරතසඤ්ඤා:

ඉධානනු භික්ඛු යෙ ලොකෙ උපයුජාදනා වෙතසො අධිච්ඡානා-
භිනිවෙසානුසයා, තෙ පජහනෙතා වීරමනී න උපාදියනෙතා. අයං චුච්චතා-
නනු සබ්බලොකෙ අනභිරතසඤ්ඤා.

9. කතමාවානානු සබ්බසම්මාරෙභු අනිච්චසඤ්ඤා:

ඉධානනු භික්ඛු සබ්බසම්මාරෙභි අච්චියති හරායති ජීගුච්ඡති. අයං
චුච්චතානනු සබ්බසම්මාරෙභු අනිච්චසඤ්ඤා.

10. කතමාවානනු ආනාපානසති:

ඉධානනු භික්ඛු අරඤ්ඤගතො වා රුක්ඛමුලගතො වා සුඤ්ඤාගාර-
ගතො වා නිසීදති පලලඛකං ආභුජ්ඣො උජුං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං
සති. උපච්චපෙඣො. යො සතො ව අසසසති, සතො පසසසති.

දීඝං වා අසසසනෙතා දීඝං අසසසාමීති පජානාති. දීඝං වා පසසසනෙතා
දීඝං පසසසාමීති පජානාති. රසසං වා අසසසනෙතා රසසං අසසසාමීති
පජානාති. රසසං වා පසසසනෙතා රසසං පසසසාමීති පජානාති. සබ්බකාය
පට්ඨංචෙදී අසසසිසාමීති සිකඛති. සබ්බකාය පට්ඨංචෙදී පසසසිසාමීති
සිකඛති. පසසමහයං කායසම්මාරං අසසසිසාමීති සිකඛති. පසසමහයං
කායසම්මාරං පසසසිසාමීති සිකඛති.

පිනිපට්ඨංචෙදී අසසසිසාමීති සිකඛති. පිනිපට්ඨංචෙදී පසසසිසාමීති
සිකඛති. සුඛපට්ඨංචෙදී අසසසිසාමීති සිකඛති. සුඛපට්ඨංචෙදී
පසසසිසාමීති සිකඛති. විනතසම්මාරපට්ඨංචෙදී අසසසිසාමීති සිකඛති.
විනතසම්මාරපට්ඨංචෙදී පසසසිසාමීති සිකඛති. පසසමහයං
විනතසම්මාරං අසසසිසාමීති සිකඛති. පසසමහයං විනතසම්මාරං
පසසසිසාමීති සිකඛති.

8. ආනාදායෙනි, සඵලොකයෙහි අනභිරතසංඥා කවර:

ආනාදායෙනි, මෙ සස්තෙනහි මහණ ලොවහි යම් උපය සඛ්ඛාන තෘෂ්ණා - මාන - දෘෂ්ටිභූ වෙන් ද කාමුපාදනාදී උපාදනයෝ වෙන් ද විභතාධිධාන සඛ්ඛාන ශාශ්වත උච්ඡද කෙනෙක් වෙන් ද අභිනිවෙස සඛ්ඛාන අත්තානුදිට්ඨියෙක් වේ ද අනුසය සඛ්ඛාන ආමගත ක්ලේශ යෝ වෙන් ද, ඔවුන් දුරලමීන් දැඩි ව නො ගනිමින් නො ඇලෙයි. ආනාදායෙනි, මෙ සඵලොකයෙහි අනභිරතසංඥා යි කියනු ලැබේ.

9. ආනාදායෙනි, සඵසංස්කාරයන්හි අනිත්‍යසංඥා කවර:

ආනාදායෙනි, මෙ සස්තෙනහි මහණ හැම ප්‍රත්‍යුත්පන්නධම්මයන්ගෙන් පෙළෙයි. හිරි කෙරෙයි, පිළිකුල් කෙරෙයි. ආනාදායෙනි, මෙ සර්ව සංස්කාරයන්හි අනිත්‍යසංඥා යි කියනු ලැබේ.

10. ආනාදායෙනි, ආනාපානසති කවර:

ආනාදායෙනි, මෙ සස්තෙනහි මහණ වලට ගියේ වේවයි රුක්මුලට ගියේ වේවයි ගුන්‍යාගාරයට ගියේ වේවයි කය සාඝු කොට තබා සිහි පෙරට කොට එළවා පලක් බැඳ හිදීයි. හේ සිහි ඇතියේ ම ආශ්වාස කෙරෙයි, සිහි ඇතියේ ම ප්‍රශ්වාස කෙරෙයි:

දීඪි කොට ආශ්වාස කරනුයේ හෝ දීඪි කොට ආශ්වාස කෙරෙමි යි දනී, දීඪි කොට ප්‍රශ්වාස කරනුයේ හෝ දීඪි කොට ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි දනී, ලසු කොට ආශ්වාස කරනුයේ හෝ ලසු කොට ආශ්වාස කෙරෙමි යි දනී. ලසු කොට ප්‍රශ්වාස කරනුයේ හෝ ලසු කොට ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි දනී. සකල අශ්වාසකායය මුල මැද-අග පාළ කරනුයේ ආශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. සකල ප්‍රශ්වාසකායය මුල-මැද-අග පාළ කරනුයේ ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. ඖදරික ආශ්වාසකායසංස්කාරය සන්තිද්‍රවමින් ආශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. ඖදරික ප්‍රශ්වාසකාය-සංස්කාරය සන්තිද්‍රවමින් ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි.

ප්‍රීතිය මොනොවට දන්තේ ආශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. ප්‍රීතිය මොනොවට දන්තේ ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. තුන් දූහැන් විසින් සුඛය මොනොවට දන්තේ ආශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙ යි. තුන් දූහැන් විසින් සුඛය මොනොවට දන්තේ ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. සිවුදූහැන් විසින් විභතසංස්කාරය දන්තේ ආශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. සිවු දූහැන් විසින් විභතසංස්කාර දන්තේ ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. ඖදරික විභතසංස්කාරය සන්තිද්‍රවමින් ආශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. ඖදරික විභතසංස්කාරය සන්තිද්‍රවමින් ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි.

චිත්තපටිසංචෙදී අසසයිසසාමීති සිකඛති. චිත්තපටිසංචෙදී පසසයිසසාමීති සිකඛති. අභිපපමොදයං චිත්තං අසසයිසසාමීති සිකඛති. අභිපපමොදයං චිත්තං පසසයිසසාමීති සිකඛති. සමාදහං චිත්තං අසසයිසසාමීති සිකඛති. සමාදහං චිත්තං පසසයිසසාමීති සිකඛති. විමොචයං චිත්තං අසසයිසසාමීති සිකඛති. විමොචයං චිත්තං පසසයිසසාමීති සිකඛති.

අභිච්චානුපසසී අසසයිසසාමීති සිකඛති. අභිච්චානුපසසී පසසයිසසාමීති සිකඛති. විරාගානුපසසී අසසයිසසාමීති සිකඛති. විරාගානුපසසී පසසයිසසාමීති සිකඛති. නිරොධානුපසසී අසසයිසසාමීති සිකඛති. නිරොධානුපසසී පසසයිසසාමීති සිකඛති. පටිනිසසභානුපසසී අසසයිසසාමීති සිකඛති. පටිනිසසභානුපසසී පසසයිසසාමීති සිකඛති. අයං චුච්චතානන්ද ආනාපානසති.

යචෙ ඛො කං ආනන්ද ගිරිමානන්දසස භික්ඛුතො උපසංකමීති ඉමා දස සක්ඛන්දා භාසෙය්‍යාසී, යානං ඛො පනෙනං විජ්ජති යං ගිරිමානන්දසස භික්ඛුතො ඉමා දස සක්ඛන්දා සුඤ්ඤා සො ආබාධො යානසො පටිපපසසමෙහය්‍යාති.

අථ ඛො ආයසමා ආනන්දෙ හගචිතො සන්තීකෙ ඉමා දස සක්ඛන්දා උග්ගහෙතො යෙනායසමා ගිරිමානන්දෙ තෙනුපසංකමී. උපසංකමීති ආයසමතො ගිරිමානන්දසස ඉමා දස සක්ඛන්දා අභාසී. අථ ඛො ආයසමතො ගිරිමානන්දසස ඉමා දස සක්ඛන්දා සුඤ්ඤා සො ආබාධො යානසො පටිපපසසමහි, චුච්චාහි වායසමා ගිරිමානන්දෙ තමහා ආබාධො තථා පභීතො ච පනායසමතො ගිරිමානන්දසස සො ආබාධො අභාසීති.

සචිත්තචග්ගො පඨමො.

තස්සුද්දනං:

සචිත්ත සාරීපුත්තා ච ධීතීක්ඛ ජමථෙත ච
අභිභානා ච ජෙඨ සක්ඛන්දා මූලා පඛඛජ්ජතා ගිරීති,

සිවු දහන් විසින් විඤ්චා දන්නේ ආශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. සිවුදහන් විසින් විඤ්චා දන්නේ ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. සමථ-විපස්සනා විසින් සිත පහන් කරවමින් ආශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. සමථ-විපස්සනා විසින් සිත පහන් කරවමින් ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. ධ්‍යාන විසින් සිත අරමුණෙහි සමච තබමින් ආශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. ධ්‍යාන විසින් සිත අරමුණෙහි සමච තබමින් ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. නිවරණයෙන් සිත මුදමින් ආශ්වාස කෙරෙමි හික්මෙයි. නිවරණයෙන් සිත මුදමින් ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි.

අනිත්‍යානුදර්ශී වූයෙමි ආශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. අනිත්‍යානුදර්ශී වූයෙමි ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. විරාගානුදර්ශී වූයෙමි ආශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. විරාගානුදර්ශී වූයෙමි ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. නිරොධානුදර්ශී වූයෙමි ආශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. නිරොධානුදර්ශී වූයෙමි ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. ප්‍රතිනිසංඛානුදර්ශී වූයෙමි ආශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. ප්‍රතිනිසංඛානුදර්ශී වූයෙමි ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. ආනාදයෙනි, මේ ආනාසානසති යි කියනු ලැබේ.

ආනාදයෙනි, ඉදින් තෙපි ගිරිමානඤ්ඤ මහණහු වෙත ගොස් මේ දස සංඤ්ඤා කියවු නම් යම් හෙයෙකින් මේ දසසංඤ්ඤා අසා ගිරිමානඤ්ඤ මහණහු ගේ ඒ ආබාධය හේතු විසින් සන්තිදෙන්තේ ය යන තෙල කරුණ ඇත.

එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනාද තෙරණුවෝ භාගාවතුන් හමුයෙහි මේ දසසංඤ්ඤා උගෙන ආයුෂ්මත් ගිරිමානඤ්ඤ තෙරුන් කරා එළැඹියහ. එළඹ ආයුෂ්මත් ගිරිමානඤ්ඤ තෙරුන්ට මේ දසසංඤ්ඤා කීහ. ඉක්බිති මේ දසසංඤ්ඤා අසා ආයුෂ්මත් ගිරිමානඤ්ඤ තෙරුන්ගේ ඒ ආබාධය හේතු විසින් සන්තිත. ආයුෂ්මත් ගිරිමානඤ්ඤ තෙරණුවෝ ඒ ආබාධයෙන් නැගියහ. ආයුෂ්මත් ගිරිමානඤ්ඤ තෙරුන්ගේ ඒ ආබාධය එසේ ප්‍රතීණ ම වී.

පළමුවැනි සවික්තවර්ගී යි.

එහි උද්දනය:

සවිඤ්චා සූත්‍රය, සාරිපුඤ්ඤා සූත්‍රය, ධීනි සූත්‍රය, සමථ සූත්‍රය, පරිනාන සූත්‍රය, සඤ්ඤා සූත්‍ර දෙකය, මූල සූත්‍රය, පඤ්චක සූත්‍රය, ගිරිමානඤ්ඤ සූත්‍රය දැයි දසයෙකි.

2. යමකවගො

10. 2. 2. 1

අවිජජා සුතතං

[සාවකී]

පුරිමා භික්ඛවෙ කොටි න පඤ්ඤායති අවිජජාය 'ඉතො පුබ්බෙ අවිජජා නාහොසි, අථ පච්ඡා යමහවී' ති. එවමෙතං භික්ඛවෙ වුවච්චි, අථ ච පන පඤ්ඤායති 'ඉදපච්චයා අවිජජා' ති.

අවිජජමපහං¹ භික්ඛවෙ සාහාරං වදම් නො අනාහාරං, කො වාහාරො අවිජජාය: පඤ්ඤා නිවරණං කියස වචනියං. පඤ්ඤාපහං² භික්ඛවෙ නිවරණෙ සාහාරෙ වදම් නො අනාහාරෙ. කො වාහාරො පඤ්ඤානතං නිවරණානං: නිණි දුච්චරිතානිකියස වචනියං. කිණිපහං³ භික්ඛවෙ දුච්චරිතානි සාහාරානි වදම් නො අනාහාරානි කො වාහාරො කිණිපහං දුච්චරිතානං: ඉන්ද්‍රියාසංචරො⁴ තියස වචනියං. ඉන්ද්‍රියාසංචරමපහං භික්ඛවෙ සාහාරං වදම් නො අනාහාරං, කො වාහාරො ඉන්ද්‍රියාසංචරසස: අසනාසමපජඤ්ඤානිසස වචනියං. අසනාසමපජඤ්ඤමපහං භික්ඛවෙ සාහාරං වදම් නො අනාහාරං, කො වාහාරො අසනාසමපජඤ්ඤසස: අයොනියො මනසිකාරොනිසස වචනියං. අයොනියො මනසිකාරමපහං භික්ඛවෙ සාහාරං වදම් නො අනාහාරං, කො වාහාරො අයොනියො මනසිකාරසස: අසසඤ්ඤානිසස වචනියං. අසසඤ්ඤමපහං භික්ඛවෙ සාහාරං වදම් නො අනාහාරං, කො වාහාරො අසසඤ්ඤසස: අසඤ්ඤමසචණනිසස වචනියං. අසඤ්ඤමසචණමපහං භික්ඛවෙ සාහාරං වදම් නො අනාහාරං, කො වාහාරො අසඤ්ඤමසචණසස: අසපුරිසසංසෙවොනිසස වචනියං.

ඉති ඛො භික්ඛවෙ අසපුරිසසංසෙවො පරිපුරො අසඤ්ඤමසචණං පරිපුරෙති. අසඤ්ඤමසචණං පරිපුරං අසසඤ්ඤං පරිපුරෙති. අසසඤ්ඤං පරිපුරං අයොනියොමනසිකාරං පරිපුරෙති. අයොනියො මනසිකාරො පරිපුරො අසනාසමපජඤ්ඤං පරිපුරෙති. අසනාසමපජඤ්ඤං පරිපුරං ඉන්ද්‍රියාසංචරං පරිපුරෙති. ඉන්ද්‍රියාසංචරො පරිපුරො කිණි දුච්චරිතානි පරිපුරෙති. කිණි දුච්චරිතානි පරිපුරානි පඤ්ඤා නිවරණෙ පරිපුරෙති. පඤ්ඤා නිවරණං පරිපුරො අවිජජං පරිපුරෙති. එවමෙතිසා අවිජජාය ආහාරො හොති, එවඤ්ඤා පාරිපුරි.

1. අවිජජාහං - මජ්ඣං; අවිජජාපහං - සීඝ්‍ර
2. පඤ්ඤාපහං - මජ්ඣං
3. කිණිපහං - මජ්ඣං
4. ඉන්ද්‍රිය අසංචරො - මජ්ඣං

2. යමකවර්ගය

10. 2. 2. 1

අවිද්‍යා සූත්‍රය

[සැවැත්]

“මහණෙනි, මෙයින් පෙර අවිද්‍යා නො වී ය, එයින් පසු පහළ වී යැ”යි අවිද්‍යාවගේ පුරිම කෙළවරෙක් නො පැනේ. මෙසේ කෙළ කියනු ලැබේ වැලිදු අවිද්‍යාව ඉදම්ප්‍රත්‍යයෙන් පැනේ.

මහණෙනි, මම අවිද්‍යාව ද සප්තත්‍යය කොට කියමි, නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. අවිද්‍යාවගේ අහර කවරේ ය: පඤ්චනිවරණයහයි කියයුතු වෙයි. මහණෙනි, මම පඤ්චනිවරණයනුදු සප්තත්‍යය කොට කියමි, නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. පඤ්චනිවරණයන්ගේ ආහාර කවරේ ය. ත්‍රිවිධ දුශ්චරිතයහයි කියයුතු වෙයි. මහණෙනි, මම ත්‍රිවිධ දුශ්චරිතයන් ද සප්තත්‍යය කොට කියමි, නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. ත්‍රිවිධ දුශ්චරිතයන් ගේ ආහාරය කවරේ ය: ඉන්ද්‍රිය අසංචරය යි කියයුතු වෙයි. මහණෙනි, මම ඉන්ද්‍රිය අසංචරය ද සප්තත්‍යය කොට කියමි. නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. ඉන්ද්‍රිය අසංචරයාගේ ආහාර කවරේ ය: අසමානි අසම්ප්‍රජන්‍යය යි කිය යුතු වෙයි. මහණෙනි, මම අසමානි අසම්ප්‍රජන්‍යය ද සප්තත්‍යය කොට කියමි, නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. අසමානිය හා අසම්ප්‍රජන්‍යයාගේ ආහාර කවරේ ය: අයොනිසොමනසිකාරය යි කියයුතු වෙයි. මහණෙනි, මම අයොනිසොමනසිකාරය ද සප්තත්‍යය කොට කියමි, නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. අයොනිසොමනසිකාරයාගේ ආහාර කවරේ ය: නො ඇදහිලි බව ය යි කිය යුතු වෙයි. මහණෙනි, මම නො ඇදහිලි බව ද සප්තත්‍යය කොට කියමි, නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි, නො ඇදහිලිබවහුගේ ආහාර කවරේ ය: අසඤ්චිතය ය යි කිය යුතු වෙයි. මහණෙනි, මම අසඤ්චිතය ද සප්තත්‍යය කොට කියමි, නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. අසඤ්චිතයාගේ ආහාර කවරේ ය: අසත්පුරුෂ සංසෙවා ය යි කිය යුතු වෙයි.

මහණෙනි, මෙසේ අසත්පුරුෂසංසෙවා පරිපුර්ණ වූයේ අසඤ්චිතය පුරයි. අසඤ්චිතය පරිපුර්ණ වූයේ නො ඇදහිලිබව පුරයි. නො ඇදහිලිබව පරිපුර්ණ වූයේ අයොනිසොමනසිකාරය පුරයි. අයොනිසොමනසිකාරය පරිපුර්ණ වූයේ අසමානි අසම්ප්‍රජන්‍යය පුරයි. අසමානි අසම්ප්‍රජන්‍යය පරිපුර්ණ වූයේ ඉන්ද්‍රිය අසංචරය පුරයි. ඉන්ද්‍රිය අසංචරය පරිපුර්ණ වූයේ ත්‍රිවිධ දුශ්චරිතයන් පුරයි. ත්‍රිවිධ දුශ්චරිත පරිපුර්ණ වූවාහු පඤ්චනිවරණයන් පුරත්. පඤ්චනිවරණයෝ පරිපුර්ණ වූවාහු අවිද්‍යාව පුරත්. මෙසේ කෙළ අවිද්‍යාවගේ ප්‍රත්‍යය වෙයි මෙසේ පරිපුර්ණ භාවය ද වේ.

සෙය්‍යාථාපි භික්ඛවෙ උපරි පබ්බතෙ චුලලුච්ඡිතතෙ දෙවෙ වසසනෙන දෙවෙ ගලගලායනෙත¹ තං උදකං යථානිතතං පවිනමානං පබ්බත-කඤ්ඤපදරසාධා පරිපුරෙති, පබ්බතකඤ්ඤපදරසාධා පරිපුරා කුසුඤ්ඤ² පරිපුරෙත්ති, කුසුඤ්ඤා³ පරිපුරා මහාසොබ්බ පරිපුරෙත්ති, මහාසොබ්බා පරිපුරා කුනාදියො පරිපුරෙත්ති, කුනාදියො පරිපුරා මහානාදියො පරිපුරෙත්ති, මහානාදියො පරිපුරා මහාසමුද්දං සාගරං පරිපුරෙත්ති. එවමෙනසා මහාසමුද්දසා සාගරසා ආභාරො හොති, එවඤ්ඤ පාරිපුරි.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ අසපුරිසසංසෙවො පරිපුරො අසඤ්ඤ-සවනං පරිපුරෙති අසඤ්ඤසවනං පරිපුරං අසසදධියං පරිපුරෙති, අසසදධියං පරිපුරං අයොනියොමනසිකාරං පරිපුරෙති, අයොනියො මනසිකාරො පරිපුරො අසනා'සමපජ්ඣඤ්ඤං පරිපුරෙති, අසනා' සමපජ්ඣඤ්ඤං පරිපුරං ඉන්ද්‍රියා'සංචරං පරිපුරෙති, ඉන්ද්‍රියා'සංචරො පරිපුරො තිණි දුච්චිතානි පරිපුරෙති. තිණි දුච්චිතානි පරිපුරානි පඤ්චනිවරණෙ පරිපුරෙත්ති, පඤ්චනිවරණා පරිපුරා අච්ඡං පරිපුරෙත්ති. එවමෙතිස්සා අච්ඡාය ආභාරො හොති. එවඤ්ඤ පාරිපුරි.

විජ්ජාවිමුක්ඛිමපහං³ භික්ඛවෙ සාහාරං වදුම් නො අනාහාරං. කො වාහාරො විජ්ජාවිමුක්ඛියා: “සත්තංඛොජ්ඣංඛා”තිස්ස වචනියං. සත්තපහං⁴ භික්ඛවෙ ඛොජ්ඣංඛො සාහාරෙ වදුම් නො අනාහාරෙ. කො වාහාරො සත්තකතං ඛොජ්ඣංඛානා: “චක්ඛාරො සතිපට්ඨානා”තිස්ස වචනියං. චක්ඛාරොපහං භික්ඛවෙ සතිපට්ඨානො සාහාරෙ වදුම් නො අනාහාරෙ. කොවාහාරො චක්ඛාරං සතිපට්ඨානානා: “තිණි සුච්චිතානි” තිස්ස වචනියං. තිණිපහං භික්ඛවෙ සුච්චිතානි සාහාරානි වදුම් නො අනාහාරානි. කො වාහාරො තිණිකතං සුච්චිතානා: “ඉන්ද්‍රියසංචරො”-තිස්ස වචනියං. ඉන්ද්‍රියසංචරමපහං භික්ඛවෙ සාහාරං වදුම් නො අනාහාරං. කො වාහාරො ඉන්ද්‍රියසංචරසා: “සතිසමපජ්ඣඤ්ඤානිස්ස” වචනියං. සතිසමපජ්ඣඤ්ඤමපහං භික්ඛවෙ සාහාරං වදුම් නො අනාහාරං.

1. මජ්ඣං - නාමි
 2. කුසුඤ්ඤා - මජ්ඣං.
 3. විජ්ජාවිමුක්ඛිමපහං - මජ්ඣං.
 4. සත්තපහං - මජ්ඣං.

මහණෙනි, යම් පරිදි ගල් මතුයෙහි දළපොද ඇති වැසි වස්තූ කල්හි වැසිදිය ගලා යන්ම එ දිය හිමින තැන් තුබු සේ වැටෙමින් පඵත කන්දර ප්‍රදර ශාඛා පුරාලන්නේ වේ ද, පඵත කන්දර ප්‍රදරශාඛාවෝ පරිපූරණ වූවාහු කුඩා හෙබි පුරා ලත් ද, කුඩා හෙබිහු පරිපූරණ වූවාහු මහහෙබි පුරා ලත් ද, මහහෙබිහු පරිපූරණ වූවාහු කුඩා නදින් පුරා ලත් ද, කුඩා නදිහු පරිපූරණ වූවාහු මහනදින් පුරා ලත් ද, මහ නදිහු පරිපූරණ වූවාහු මහාසමුද්‍රය පුරා ලත් ද, මෙසේ තෙල මහාසමුද්‍රයාගේ ප්‍රත්‍යය වෙයි. මෙසේත් පරිපූරණභාවය වේ.

මහණෙනි, එ පරිදි ම අසත්පුරුෂ සංසෙවය පරිපූරණ වූයේ අසඤ්චි ශ්‍රවණය පුරයි. අසඤ්චිශ්‍රවණය පරිපූරණ වූයේ නො හැදහිලි බව පුරයි. නො හැදහිලි බව පරිපූරණ වූයේ අයෝනිසොමනසිකාරය පුරයි. අයෝ නිසොමනසිකාරය පරිපූරණ වූයේ අස්මාති අසම්ප්‍රජන්‍යය පුරයි. අස්මාති අසම්ප්‍රජන්‍යය පරිපූරණ වූයේ ඉන්ද්‍රිය අසංවරය පුරයි. ඉන්ද්‍රිය අසංවරය පරිපූරණ වූයේ ත්‍රිවිධ දුශ්චරිතයන් පුරයි. ත්‍රිවිධ දුශ්චරිතයෝ පරිපූරණ වූවාහු පඤ්චනිවරණයන් පුරන්. පඤ්චනිවරණයෝ පරිපූරණ වූවාහු අවිද්‍යාව පුරන්. මෙසේ තෙල අවිද්‍යාවගේ ප්‍රත්‍යය වෙයි. මෙසේත් පරිපූරණ භාවය වේ.

මහණෙනි, මම විද්‍යාවිමුක්තිය ද සප්‍රත්‍යය කොට කියමි, නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. විද්‍යාවිමුක්තියට ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: සත් වැදෑරුම් මාභිබොධ්‍යඛණයහ යි කියයුතු වෙයි. මහණෙනි, මම සප්තබොධ්‍යඛණයන් සප්‍රත්‍යය කොට කියමි, නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. සප්ත බොධ්‍යඛණයන්ගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: සතර සිව්චතයහ යි කියයුතු වෙයි. මහණෙනි, මම සතර සිව්චතදු සප්‍රත්‍යය කොට කියමි, නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. සතර සිව්චන්හුගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: ත්‍රිවිධ සුවරිතය යි කියයුතු වෙයි. මහණෙනි, මම ත්‍රිවිධ සුවරිතයතුදු සප්‍රත්‍යය කොට කියමි, නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. ත්‍රිවිධ සුවරිතයන්ගේ ප්‍රත්‍යයෝ කවර හ: ඉන්ද්‍රියසංවරය යි කියයුතු වෙයි. මහණෙනි, මම ඉන්ද්‍රියසංවරය සප්‍රත්‍යය කොට කියමි, නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි, ඉන්ද්‍රියසංවරයාගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: ස්මාති සම්ප්‍රජන්‍යය යි කියයුතු ය. මහණෙනි, මම ස්මාති සම්ප්‍රජන්‍යය සප්‍රත්‍ය කොට කියමි, නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි.

කො වාහාරො සතිසම්පජ්ඣාසා: “යොනියොමනසිකාරො” තිසස වචනීයං, යොනියොමනසිකාරම්පභං භික්ඛවෙ සාහාරං වදමී නො අනාහාරං. කො වාහාරො යොනියොමනසිකාරසා: “සද්ධා” තිසස වචනීයං. සද්ධම්පභං භික්ඛවෙ සාහාරං වදමී නො අනාහාරං. කො වාහාරො සද්ධාසා: “සද්ධම්මසවනානිසා” වචනීයං. සද්ධම්මසවනම්පභං භික්ඛවෙ සාහාරං වදමී, නො අනාහාරං. කො වාහාරො සද්ධම්මසවනසා: “සප්පුරිසසංසෙවො” තිසස වචනීයං.

ඉති ඛො භික්ඛවෙ සප්පුරිසසංසෙවො පරිපුරො සද්ධම්මසවනං පරිපුරෙති, සද්ධම්මසවනං පරිපුරං සද්ධං පරිපුරෙති, සද්ධා පරිපුරා යොනියොමනසිකාරං පරිපුරෙති, යොනියොමනසිකාරො පරිපුරො සතිසම්පජ්ඣාසං පරිපුරෙති, සතිසම්පජ්ඣාසං පරිපුරං ඉන්ද්‍රියසංවරං පරිපුරෙති, ඉන්ද්‍රියසංවරො පරිපුරො තිණී සුවරිතානි පරිපුරෙති, තිණී සුවරිතානි පරිපුරානි වක්ඛාරො සතිපට්ඨානෙ පරිපුරෙතී, වක්ඛාරො සතිපට්ඨානා පරිපුරා සත්තබ්බොඤ්ඤිමිඛ පරිපුරෙතී, සත්තබ්බොඤ්ඤිමිඛා පරිපුරා විජ්ජාවිමුත්තිං පරිපුරෙතී. එවමෙතිසා විජ්ජාවිමුත්තියා ආහාරො හොති. එවඤ්ඤි පාරිපුරි.

සෙය්‍යාපාපි භික්ඛවෙ උපරි පබ්බතෙ ජුරුලුච්ඡිකතෙ දෙවෙ වසසන්නෙ දෙවෙ ගලගලායන්නෙ නං උදකං යථා භික්ඛං පවක්ඛමානං පබ්බත කඤ්ජරපදරසාබා පරිපුරෙති, පබ්බතකඤ්ජරපදරසාබා පරිපුරා කුසස්සුඛො පරිපුරෙතී. කුසස්සුඛා පරිපුරා මහාසොබෙහ පරිපුරෙතී, මහාසොබහා පරිපුරා කුක්ඛාදියො පරිපුරෙතී, කුක්ඛාදියො පරිපුරා මහානදියො පරිපුරෙතී, මහානදියො පරිපුරා මහාසමුද්දං සාගරං පරිපුරෙතී. එවමෙතසා මහාසමුද්දං සාගරං ආහාරො හොති, එවඤ්ඤි පාරිපුරි.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ සප්පුරිසසංසෙවො පරිපුරො සද්ධම්මසවනං පරිපුරෙති, සද්ධම්මසවනං පරිපුරං සද්ධං පරිපුරෙති, සද්ධා පරිපුරා යොනියොමනසිකාරං පරිපුරෙති, යොනියොමනසිකාරො පරිපුරො සතිසම්පජ්ඣාසං පරිපුරෙති, සතිසම්පජ්ඣාසං පරිපුරං ඉන්ද්‍රියසංවරං පරිපුරෙති, ඉන්ද්‍රියසංවරො පරිපුරො තිණී සුවරිතානි පරිපුරෙති, තිණී සුවරිතානි පරිපුරානි වක්ඛාරො සතිපට්ඨානෙ පරිපුරෙතී, වක්ඛාරො සතිපට්ඨානා පරිපුරා සත්තබ්බොඤ්ඤිමිඛ පරිපුරෙතී, සත්තබ්බොඤ්ඤිමිඛා පරිපුරා විජ්ජාවිමුත්තිං පරිපුරෙතී. එවමෙතිසා විජ්ජාවිමුත්තියා ආහාරො හොති, එවඤ්ඤි පාරිපුරිති.

ස්මාති සම්ප්‍රජන්‍යයාගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: යොනියොමනසිකාරය යි කිය යුතු ය. මහණෙනි, මම යොනියොමනසිකාරය ද සප්‍රත්‍යය කොට කියමි. නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. යොනියොමනසිකාරයාගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: ශ්‍රද්ධා ය යි කියයුතු වේ. මහණෙනි, මම ශ්‍රද්ධාව ද සප්‍රත්‍යය කොට කියමි. නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. ශ්‍රද්ධාවගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය; සඤ්ඡි ශ්‍රවණය යි කියයුතු වෙයි. මහණෙනි, මම සඤ්ඡිශ්‍රවණය ද සප්‍රත්‍යය කොට කියමි. නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. සඤ්ඡිශ්‍රවණයාගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: සත්පුරුෂසංයෝගය යි කියයුතු වෙයි.

මහණෙනි, මෙසේ සත්පුරුෂසංයෝගය පරිපූර්ණ වූයේ සඤ්ඡිශ්‍රවණය පුරයි. සඤ්ඡිශ්‍රවණය පරිපූර්ණ වූයේ ශ්‍රද්ධාව පුරයි. ශ්‍රද්ධාව පරිපූර්ණ වූවා යොනියොමනසිකාරය පුරයි. යොනියොමනසිකාරය පරිපූර්ණ වූයේ ස්මාති සම්ප්‍රජන්‍යයය පුරයි. ස්මාතිසම්ප්‍රජන්‍යය පරිපූර්ණ වූයේ ඉන්ද්‍රියසංචරය පුරයි. ඉන්ද්‍රියසංචරය පරිපූර්ණ වූයේ ත්‍රිවිධ සුවර්තයන් පුරයි. ත්‍රිවිධ සුවර්තයෝ පරිපූර්ණ වූවාහු සතරසිව්වන් පුරන්. සතර සිව්වන්හු පරිපූර්ණ වූවාහු සප්ත බොධ්‍යඛනයන් පුරන්. සප්ත බොධ්‍යඛනයෝ පරිපූර්ණ වූවාහු විද්‍යාවිමුක්තිය පුරන්. මෙසේ තෙල විද්‍යාවිමුක්තිය ගේ ප්‍රත්‍යය වෙයි. මෙසේත් පරිපූර්ණභාවය වෙයි.

මහණෙනි, යම් පරිදි ගල් මුදුනෙහි දළ පොද ඇති වැසි වස්තූ කල්හි වැසිදිය ගලායන කල්හි ඒ දිය නිමින කුඩු සේ වැටෙමින් පඵත කැරු පුදර ශාඛා පුරා ලත්තේ වේද, පඵතකැරු පුදර ශාඛාවෝ පරිපූර්ණ වූවාහු කුඩා ගෙබි පුරා ලත් ද, කුඩා ගෙබිහු පරිපූර්ණ වූවාහු මහගෙබි පුරා ලත් ද, මහගෙබිහු පරිපූර්ණ වූවාහු කුඩා නදීන් පුරා ලත් ද, කුඩා නදීහු පරිපූර්ණ වූවාහු මහානදීන් පුරා ලත් ද, මහානදීහු පරිපූර්ණ වූවාහු මහමුහුදු පුරා ලත් ද මෙසේ තෙල මහාසාගරයාගේ ප්‍රත්‍යය වෙයි. මෙසේත් පරිපූර්ණභාවය වෙයි.

මහණෙනි, එ පරිදි ම සත්පුරුෂසංයෝගය පරිපූර්ණ වූයේ සඤ්ඡි ශ්‍රවණය පුරයි. සඤ්ඡිශ්‍රවණය පරිපූර්ණ වූයේ සාද්දහා පුරයි ශ්‍රද්ධාව පරිපූර්ණ වූවා යොනියොමනසිකාරය පුරයි. යොනියොමනසිකාරය පරිපූර්ණ වූයේ ස්මාති සම්ප්‍රජන්‍යය පුරයි. ස්මාතිසම්ප්‍රජන්‍යය පරිපූර්ණ වූයේ ඉන්ද්‍රියසංචරය පුරයි, ඉන්ද්‍රියසංචරය පරිපූර්ණ වූයේ ත්‍රිවිධ සුවර්තයන් පුරයි. ත්‍රිවිධ සුවර්තයෝ පරිපූර්ණ වූවාහු සතර සිව්වන් පුරන්. සතර සිව්වන්හු පරිපූර්ණ වූවාහු සප්ත බොධ්‍යඛනයන් පුරන්. සප්ත බොධ්‍යඛනයෝ පරිපූර්ණ වූවාහු විද්‍යාවිමුක්තිය පුරන්. මෙසේ තෙල විද්‍යාවිමුක්තිය ගේ ප්‍රත්‍යය වෙයි. මෙසේත් පරිපූර්ණභාවය වේ ය යි.

10. 2. 2. 2

කණහා සුතනං

[සාවකී]

“පුරිමා භික්ඛවෙ කොටී න පඤ්ඤායති භවතණ්ඛාය, ඉතො පුබ්බෙ භවතණ්ඛා නාහොසී, අථ පච්ඡා සමුභවී” තී. ඵවකෙඤ්ඤං භික්ඛවෙ වුවවති, අථ ච පන පඤ්ඤායති “ඉද්දසාවචයා භවතණ්ඛා” තී.

භවතණ්ඛමපනං¹ භික්ඛවෙ සාහාරං වදමී, නො අනාහාරං, කො වාහාරො භවතණ්ඛාය: ‘අච්ඡා’ තියස වචනියං. අච්ඡ මපනං භික්ඛවෙ සාහාරං වදමී, නො අනාහාරං. කො වාහාරො අච්ඡාය: “පඤ්ඤා නීවරණා” තියස වචනියං. පඤ්ඤාපනං භික්ඛවෙ නීවරණෙ සාහාරෙ වදමී, නො අනාහාරෙ. කො වාහාරො පඤ්ඤානා නීවරණානා: “තීණි දුච්චරිතානී” තියස වචනියං. තීණිපනං භික්ඛවෙ දුච්චරිතානී සාහාරානී වදමී, නො අනාහාරානී. කො වාහාරො තීණිපනං දුච්චරිතානා: “ඉද්දියාසංචරො” තියස වචනියං. ඉද්දියාසංචරමපනං භික්ඛවෙ සාහාරං වදමී. නො අනාහාරං. කො වාහාරො ඉද්දියාසංචරසසා: අසනාසමපඤ්ඤානී” තියස වචනියං. අසනාසමපඤ්ඤාමපනං භික්ඛවෙ සාහාරං වදමී, නො අනාහාරං. කො වාහාරො අසනා සමපඤ්ඤාසසා: “අයොනියොමනසිකාරො” තියස වචනියං. අයොනියොමනසිකාරමපනං භික්ඛවෙ සාහාරං වදමී. නො අනාහාරං. කො වාහාරො අයොනියොමනසිකාරසසා: “අසද්ධිය” නීසස වචනියං. අසද්ධියමපනං භික්ඛවෙ සාහාරං වදමී, නො අනාහාරං. කො වාහාරො අසද්ධියසසා: “අසද්ධිමසවන” නීසස වචනියං. අසද්ධිමසවනමපනං භික්ඛවෙ සාහාරං වදමී, නො අනාහාරං. කො වාහාරො අසද්ධිමසවනසසා: අසප්පුරිසසංසෙවොතීසස වචනියං.

ඉති ඛො භික්ඛවෙ අසප්පුරිසසංසෙවො පරිපුරො අසද්ධිමසවනං පරිපුරෙති. අසද්ධිමසවනං පරිපුරං අසද්ධියං පරිපුරෙති, අසද්ධියං පරිපුරං අයොනියොමනසිකාරං පරිපුරෙති, අයොනියොමනසිකාරො පරිපුරො අසනාසමපඤ්ඤාං පරිපුරෙති, අසනාසමපඤ්ඤාං පරිපුරං ඉද්දියාසංචරං පරිපුරෙති, ඉද්දියාසංචරො පරිපුරො තීණි දුච්චරිතානී පරිපුරෙති, තීණි දුච්චරිතානී පරිපුරානී පඤ්ඤානීවරණෙ පරිපුරෙති. පඤ්ඤානීවරණා පරිපුරා අච්ඡං පරිපුරෙති. අච්ඡා පරිපුරා භවතණ්ඛා පරිපුරෙති. ඵවමෙතීසසා භවතණ්ඛාය ආහාරො හොති, ඵවකෙඤ්ඤං පාරිපුරි.

1. සමහරීති - මජ්ඣං.
2. භවතණ්ඛාමපනං - මජ්ඣං.

10.2.2.2

තෘතීය සූත්‍රය

[සැවැත්]

“මහණෙනි, මෙයින් පෙර භවතෘතීයාව නො විය. යළි පසුව ඇතිවී යැ”යි භවතෘතීයාවගේ පුරිම කෙළවරක් නො පැවතේ. මහණෙනි, තෙල මෙසේ කියනු ලැබේ. එතෙකුදුවත් භවතෘතීයාව මේ ප්‍රත්‍යයනැයි” පැවතේ.

මහණෙනි, භවතෘතීයාව ද සප්තත්‍යය කොට කියමි. නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. භවතෘතීයාවගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: අවිද්‍යා ය යි කිවයුතු වෙයි. මහණෙනි, මම අවිද්‍යාව ද සප්තත්‍යය කොට කියමි. නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. අවිද්‍යාවගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ යැ: පඤ්චනිවරණයහ යි කිවයුතු වෙයි. මහණෙනි, මම පඤ්චනිවරණයනුදු සප්තත්‍යය කොට කියමි. නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. පඤ්චනිවරණයන්ගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: ත්‍රිවිධ දුශ්චරිතයෝ ය යි කිය යුතුය. මහණෙනි, මම ත්‍රිවිධ දුශ්චරිතයන් ද සප්තත්‍යය කොට කියමි. නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. ත්‍රිවිධ දුශ්චරිතයන්ගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: ඉන්ද්‍රිය අසංචරය යි කිය යුතු වෙයි. මහණෙනි, මම ඉන්ද්‍රිය අසංචරය ද සප්තත්‍යය කොට කියමි. නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. ඉන්ද්‍රිය අසංචරයාගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය අස්මාති-අසම්ප්‍රජන්‍යය යි කිය යුතු ය. මහණෙනි, මම අස්මාති - අසම්ප්‍රජන්‍යය ද සප්තත්‍යය කොට කියමි. නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. අස්මාති අසම්ප්‍රජන්‍යයාගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: අයොනියොමනසිකාරය යි කිය යුතු වෙයි. මහණෙනි, මම අයොනියොමනසිකාරය ද සප්තත්‍යය කොට කියමි. නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. අයොනියොමනසිකාරයාගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: නො ඇදහිලිබව ය යි කිය යුතු වෙයි. මහණෙනි, මම නොඇදහිලිබව ද සප්තත්‍යය කොට කියමි. නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. නොඇදහිලිබවගුණේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: අසඤ්චිතභාවය යි කියමි. මහණෙනි, මම අසඤ්චිතභාවය ද සප්තත්‍යය කොට කියමි. නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. අසඤ්චිතභාවයාගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: අසත්පුරුෂසංසෙවය යි කිය යුතු වෙයි.

මහණෙනි, මෙසේ අසත්පුරුෂසංසෙවය පරිපූර්ණ වූයේ අසඤ්චිතභාවය පුරයි. අසඤ්චිතභාවය පරිපූර්ණවූයේ නොඇදහිලිබව පුරයි. නොඇදහිලි බව පරිපූර්ණ වූයේ අයොනියොමනසිකාරය පුරයි. අයොනියොමනසිකාරය පරිපූර්ණ වූයේ අස්මාති අසම්ප්‍රජන්‍යය පුරයි, අස්මාති අසම්ප්‍රජන්‍යය පරිපූර්ණ වූයේ ඉන්ද්‍රියඅසංචරය පුරයි. ඉන්ද්‍රිය අසංචරය පරිපූර්ණ වූයේ ත්‍රිවිධ දුශ්චරිත පුරයි. ත්‍රිවිධ දුශ්චරිතයෝ පරිපූර්ණ වූවාහු පඤ්චනිවරණයන් පුරත්. පඤ්චනිවරණයෝ පරිපූර්ණ වූවාහු අවිද්‍යාව පුරත්. අවිද්‍යාව පරිපූර්ණ වූවා භවතෘතීයාව පුරයි. මෙසේ තෙල භවතෘතීයාවගේ ප්‍රත්‍යය වෙයි මෙසේත් පරිපූර්ණභාවය වෙයි.

සෙය්‍යාථාපි භික්ඛවෙ උපරිපබ්බතො ජුජ්ජුජුඝ්ඝිතකෙ දෙවෙ වසානෙන දෙවෙ ගලුගලායනෙන නං උදකං යථානිතතං පවනතමානං පබ්බතකඤ්ජර-පදරසාධා පරිපුරන්ති. පබ්බතකඤ්ජරපදරසාධා පරිපුරා කුසුඛෙහ පරිපුරන්ති. කුසුඛභා පරිපුරා මහාසොබ්බෙහ පරිපුරන්ති. මහාසොබ්බා පරිපුරා කුන්තදියො පරිපුරන්ති. කුන්තදියො පරිපුරා මහානදියො පරිපුරන්ති. මහානදියො පරිපුරා මහාසමුද්දං සාගරං පරිපුරන්ති. එවමෙතස්ස මහාසමුද්දස්ස සාගරස්ස ආහාරො හොති, එවඤ්ච පාරිපුරි.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ අසපුරිසසංසෙවො පරිපුරො අසඤ්චිමි සවනං පරිපුරන්ති, අසඤ්චිමිසවනං¹ පරිපුරං අසසද්ධියං පරිපුරන්ති, අසසද්ධියං පරිපුරං අයොනියොමනසිකාරං පරිපුරන්ති. අයොනියො මනසිකාරො පරිපුරො අසනාසමපජ්ඣඤ්ඤං පරිපුරන්ති, අසනාසමපජ්ඣඤ්ඤං පරිපුරං ඉන්ද්‍රියාසංවරං පරිපුරන්ති, ඉන්ද්‍රියාසංවරො පරපුරො තිණි දුට්ඨරිතානි පරිපුරන්ති, තිණි දුට්ඨරිතානි පරිපුරානි පඤ්ඤානිවරණෙ පරිපුරන්ති-පඤ්ඤානිවරණො පරිපුරා අවිජ්ජං පරිපුරන්ති, අවිජ්ජා පරිපුරා භවනණාං පරිපුරන්ති. එවමෙතිස්සා භවනණාය ආහාරො හොති එවං ච පාරිපුරි.

විජ්ජාවිමුක්ඛිමපහං භික්ඛවෙ සාහාරං වදමී, නො අනාහාරං, කො වාහාරො විජ්ජාවිමුක්ඛිසා: සත්තබ්බොරුක්ඛයාතිස්ස වචනීයං. සත්තපහං භික්ඛවෙ බ්බොරුක්ඛෙහ සාහාරෙ වදමී, නො අනාහාරෙ කොවාහාරො සත්තනනං බ්බොරුක්ඛයානං: වත්තාරො සතිපට්ඨානාතිස්ස වචනීයං. වත්තාරොපහං භික්ඛවෙ සතිපට්ඨානො සාහාරෙ වදමී, නො අනාහාරෙ. කො වාහාරො චතුත්තං සතිපට්ඨානානං: තිණි සුචරිතානි²තිස්ස වචනීයං. තිණිපහං භික්ඛවෙ සුචරිතානි සාහාරානි වදමී, නො අනාහාරානි. කො වාහාරො තිණිපහනං සුචරිතානං: ඉන්ද්‍රියසංවරොතිස්ස වචනීයං. ඉන්ද්‍රියසංවරමපහං භික්ඛවෙ සාහාරං වදමී, නො අනාහාරං, කො වාහාරො ඉන්ද්‍රියසංවරස්ස: සතිසමපජ්ඣඤ්ඤානිතිස්ස වචනීයං. සතිසමපජ්ඣඤ්ඤාමපහං භික්ඛවෙ සාහාරං වදමී, නො අනාහාරං. කො වාහාරො සතිසමපජ්ඣඤ්ඤාස්ස: යොනියොමනසිකාරොතිස්ස වචනීයං. යොනියොමනසිකාරමපහං භික්ඛවෙ සාහාරං වදමී, නො අනාහාරං. කො වාහාරො යොනියො මනසිකාරස්ස: සඤ්ඤාතිස්ස වචනීයං: සඤ්ඤාමපහං භික්ඛවෙ සාහාරං වදමී, නො අනාහාරං. කො වාහාරො සඤ්ඤා: සඤ්ඤාමපහනාතිස්ස වචනීයං. සඤ්ඤාමපහං භික්ඛවෙ සාහාරං වදමී, නො අනාහාරං. කො වාහාරො සඤ්ඤාමපහනාතිස්ස වචනීයං. සඤ්ඤාමපහං භික්ඛවෙ සාහාරං වදමී, නො අනාහාරං. කො වාහාරො සඤ්ඤාමපහනාතිස්ස වචනීයං.

1. අසඤ්චිමිසවනං - ඡෙස.

මහණෙනි, යම් පරිදි ගල්මතුයෙහි මහත් පොද ඇති වැසි වස්තා කල්හි වැසි දිය ගලා යන කල්හි එ දිය නිමන තුබූ යේ වැටෙමින් පච්ඡිකකඤ්ඤා ප්‍රදර්ශාධා පුරාලත්තෝ වේ ද පච්ඡිකකඤ්ඤා ප්‍රදර්ශාධා පිරුණාහු කුඩා හෙබි පුරා ලත් ද, කුඩාහෙබිහු පිරුණාහු මහ හෙබි පුරා ලත් ද, මහහෙබිහු පිරුණාහු කුඩා නදීන් පුරා ලත් ද, කුඩා නදීහු පිරුණාහු මහානදීන් පුරාලත් ද, මහා නදීහු පිරුණාහු සයුර පුරා ලත් ද මෙසේ තෙල සමුද්‍රයාගේ ආහාරය වෙයි. මෙසේත් පරිපූර්ණභාවය වෙයි.

මහණෙනි, එපරිදි ම අසත්පුරුෂ සංසෙවය පරිපූර්ණ වූයේ අසඤ්චි- ශ්‍රවණ පුරයි. අසඤ්චිශ්‍රවණය පරිපූර්ණ වූයේ නොහැඳහිලිබව පුරයි. නොහැඳහිලිබව පරිපූර්ණ වූයේ අයෝනියොමනසිකාරය පුරයි. අයෝනි- සොමනසිකාරය පරිපූර්ණ වූයේ අස්මාති අසම්ප්‍රජන්‍යය පුරයි. අස්මාති අසම්ප්‍රජන්‍යය පරිපූර්ණ වූයේ ඉන්ද්‍රිය අසංවරය පුරයි. ඉන්ද්‍රිය අසංවරය පරිපූර්ණ වූයේ ත්‍රිවිධ දුශ්චරිතයන් පුරයි. ත්‍රිවිධ දුශ්චරිතයෝ පරිපූර්ණ වූවාහු පඤ්චවරණයන් පුරත්. පඤ්චවරණයෝ පරිපූර්ණ වූවාහු අවිද්‍යාව පුරත්. අවිද්‍යාව පරිපූර්ණ වූවා හවතෘණාව පුරයි. මෙසේ තෙල හවතෘණාවගේ ප්‍රත්‍යය වෙයි. මෙසේත් පරිපූර්ණ භාවය වේ.

මහණෙනි, මම විද්‍යාවිමුක්තිය ද සප්‍රත්‍යය කොට කියමි. අප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. විද්‍යාවිමුක්තියගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: සජ්තබොධ්‍යබ්‍රහ්මය හයි කිය යුතු වෙයි. මහණෙනි, මම සජ්තබොධ්‍යබ්‍රහ්මයන් ද සප්‍රත්‍යය කොට කියමි. අප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. සජ්තබොධ්‍යයන්ගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය; සතර සතිපට්ඨානායහයි කියයුතු වෙයි. මහණෙනි, මම සතර සතිපට්ඨානායන් ද සප්‍රත්‍යය කොට කියමි. අප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. සතර සතිපට්ඨානායන්ගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: ත්‍රිවිධ සුචරිතයහ යි කියයුතු වෙයි. මහණෙනි, මම ත්‍රිවිධ සුචරිතයන් ද සප්‍රත්‍යය කොට කියමි. අප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. ත්‍රිවිධ සුචරිතයන්ගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: ඉන්ද්‍රියසංවර යයි කියයුතු වෙයි. මහණෙනි, මම ඉන්ද්‍රිය සංවරය ද සප්‍රත්‍යය කොට කියමි. අප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. ඉන්ද්‍රියසංවරයාගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: ස්මාතිසම්ප්‍රජන්‍ය යයි කිය යුතු වෙයි. මහණෙනි, මම ස්මාතිසම්ප්‍රජන්‍යය ද සප්‍රත්‍යය කොට කියමි. භිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නොකියමි. ස්මාතිසම්ප්‍රජන්‍ය- යාගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය; යෝනියොමනසිකාර යයි කිය යුතු වෙයි. මහණෙනි, මම යෝනියොමනසිකාරය ද සප්‍රත්‍යය කොට කියමි. අප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. යෝනියොමනසිකාරයාගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: ශ්‍රද්ධා යයි කියයුතු වෙයි. මහණෙනි, මම ශ්‍රද්ධාව ද සප්‍රත්‍යය කොට කියමි. අප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. ශ්‍රද්ධාවගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: සඤ්චිශ්‍රවණ යයි කිව යුතු වෙයි. මහණෙනි, මම සඤ්චිශ්‍රවණය ද සප්‍රත්‍යය කොට කියමි. භිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. සඤ්චිශ්‍රවණයාගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය. සත්පුරුෂසංසෙව යයි කිය යුතු වෙයි.

ඉති ඛො භික්ඛවෙ සප්පරිසසංසෙවො පරිපුරො සද්ධම්මෙසවනං පරිපුරෙති සද්ධම්මෙසවනං පරිපුරං, සද්ධං පරිපුරෙති, සද්ධා පරිපුරා යොනිසොමනසිකාරං පරිපුරෙති, යොනිසොමනසිකාරො පරිපුරො සතිසම්පජ්ඣාං පරිපුරෙති, සතිසම්පජ්ඣාං පරිපුරං ඉන්ද්‍රියසංචරං පරිපුරෙති, ඉන්ද්‍රියසංචරො පරිපුරො, තිණි සුවරිතානි පරිපුරෙති තිණි සුවරිතානි පරිපුරානි, වක්ඛාරො සතිපට්ඨානො පරිපුරෙතී, වක්ඛාරො සතිපට්ඨානා පරිපුරා සත්ත ඛොජ්ඣබ්බෙහ පරිපුරෙතී, සත්ත ඛොජ්ඣබ්බො පරිපුරා විජ්ජාවිමුක්ඛං පරිපුරෙතී. එවමෙතිස්සා විජ්ජාවිමුක්ඛයා ආභාරො හොති. එවඤ්ච පාරිපුරි.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ උපරිපබ්බතෙ ජුලපුප්පිසිතකො දෙවෙ වසුතො දෙවෙ ගලගලායතො නං උදකං යථාතීතං පවක්ඛමානං පබ්බතකඤ්ජර පදරසාධා පරිපුරෙති, පබ්බතකඤ්ජරපදරසාධා පරිපුරා කුසස්සබ්බො පරිපුරෙතී. කුසස්සබ්බා පරිපුරා මහාසොබ්බො පරිපුරෙතී, මහාසොබ්බා පරිපුරා කුන්තදියො පරිපුරෙතී. කුන්තදියො පරිපුරා මහානදියො පරිපුරෙතී. මහානදියො පරිපුරා මහාසමුද්දං සාගරං පරිපුරෙතී එව මෙත්ඝං මහාසමුද්දං සාගරං ආභාරො හොති. එවඤ්ච පාරිපුරි.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ සප්පරිසසංසෙවො පරිපුරො සද්ධම්මෙසවනං පරිපුරෙති. සද්ධම්මෙසවනං පරිපුරං සද්ධං පරිපුරෙති, සද්ධා පරිපුරා යොනිසොමනසිකාරං පරිපුරෙති, යොනිසොමනසිකාරො පරිපුරො සතිසම්පජ්ඣාං පරිපුරෙති. සතිසම්පජ්ඣාං පරිපුරං ඉන්ද්‍රියසංචරං පරිපුරෙති, ඉන්ද්‍රියසංචරො පරිපුරො තිණි සුවරිතානි පරිපුරෙති. තිණි සුවරිතානි පරිපුරානි වක්ඛාරො සතිපට්ඨානො පරිපුරෙතී. වක්ඛාරො සතිපට්ඨානා පරිපුරා සත්ත ඛොජ්ඣබ්බෙහ පරිපුරෙතී, සත්ත ඛොජ්ඣබ්බො පරිපුරා විජ්ජාවිමුක්ඛං පරිපුරෙතී. එවමෙතිස්සා විජ්ජාවිමුක්ඛයා ආභාරොහොති. එවඤ්ච පාරිපුරිති.

මහණෙනි, මෙසේ සත්පුරුෂසංසෙවය පරිපුණ් වූයේ සඤ්ඡිග්‍රවණය පුරයි. සඤ්ඡිග්‍රවණය පරිපුණ් වූයේ ග්‍රඤ්චාච උරිපුණ් වෙයි. ග්‍රඤ්චාච උරිපුණ් වූවා යොනිසොමනසිකාරය පුරයි. යොනිසොමනසිකාරය උරිපුණ් වූයේ ස්මාන්තිසම්ප්‍රජන්‍යය පුරයි. ස්මාන්තිසම්ප්‍රජන්‍යය පරිපුණ් වූයේ ඉන්ද්‍රිය සංවරය පුරයි. ඉන්ද්‍රියසංවරය උරිපුණ් වූයේ ත්‍රිවිධ සුඤ්චරියන් පුරයි. ත්‍රිවිධ සුචරියයෝ පරිපුණ් වූවාහු සතර සතිපට්ඨාන්‍යන් පුරත්. සතර සතිපට්ඨාන්‍යයෝ පරිපුණ් වූවාහු සප්තබොධ්‍යඛයන් පුරත්. සප්ත බොධ්‍යඛයෝ පරිපුණ් වූවාහු විද්‍යාවිමුක්ඛිය පුරත්. මෙසේ තෙල විද්‍යාවිමුක්ඛියට ආහාරය වෙයි. මෙසේ පාරිපුරිය ද වේ.

මහණෙනි, යම් පරිදි ගල්මතුයෙහි මහත් පොද ඇතිවැසිවස්නා කල්හි වැසි දිය ගලායත්ම එදියනිමින තුබු සේ වැටෙමින් පච්ඡිකකඤ්ච ප්‍රදරශාධා පුරාලත්තෝ වේ ද, පච්ඡිකකඤ්ච ප්‍රදරශාධා පිරුණාහු කුඩාහෙබ් පුරාලත් ද, කුඩාහෙබ්හු පිරුණාහු මහහෙබ් පුරාලත් ද, මහහෙබ්හු පිරුණාහු කුඩානදීන් පුරාලත් ද, කුඩානදීහු පිරුණාහු මහානදීන් පුරාලත් ද, මහානදීහු පිරුණාහු සපුර පුරාලත් ද, මෙසේ තෙල සමුද්‍රයාගේ ආහාරය වෙයි. මෙසේත් පරිපුණ්භාවය වෙයි.

මහණෙනි, එපරිදි ම සත්පුරුෂසංසෙවය පරිපුණ් වූයේ සඤ්ඡිග්‍රවණය පුරයි. සඤ්ඡිග්‍රවණය පරිපුණ් වූයේ ග්‍රඤ්චාච පුරයි. ග්‍රඤ්චාච පරිපුණ් වූවා යොනිසොමනසිකාරය පුරයි. යොනිසොමනසිකාරය පරිපුණ් වූයේ ස්මාන්ති සම්ප්‍රජන්‍යය පුරයි. ස්මාන්තිසම්ප්‍රජන්‍යය පරිපුණ් වූයේ ඉන්ද්‍රියසංවරය පුරයි. ඉන්ද්‍රියසංවරය පරිපුණ් වූයේ ත්‍රිවිධ සුඤ්චරියන් පුරයි. ත්‍රිවිධ සුඤ්චරියයෝ පරිපුණ් වූවාහු සතර සතිපට්ඨාන්‍යන් පුරත්. සතර සතිපට්ඨාන්‍යයෝ උරිපුණ් වූවාහු සප්ත බොධ්‍යඛයන් පුරත්. සප්ත බොධ්‍යඛයෝ පරිපුණ් වූවාහු විද්‍යාවිමුක්ඛිය පුරත්. මෙසේ තෙල විද්‍යාවිමුක්ඛියට ආහාරය වෙයි. මෙසේත් පරිපුණ්භාවය වෙයි.

10. 2. 2. 3

නිවසාධගත සුතතං

[සාවකී]

යෙ කෙවි හික්ඛවෙ මයි නිඛා ගතා, සබ්බෙ තෙ දිව්විසම්පන්නා,
තෙසං දිව්විසම්පන්නානං පඤ්ඤානං ඉධ නිඛා, උක්ඛවනං ඉධ විභාය
නිඛා, කතමෙසං පඤ්ඤානං ඉධ නිඛා: සත්තකකිත්තුපරමස්ස කොල-
ඛෙකාලස්ස එකඛිජ්ඣස්ස සකදුගාමීස්ස, යො ච දිවෙඤ්ච ධම්මෙ අරහා,
ඉමෙසං පඤ්ඤානං ඉධ නිඛා,

කතමෙසං පඤ්ඤානං ඉධ විභාය නිඛා: අනතරාපරිනිබ්බායිස්ස,
උපහච්චපරිනිබ්බායිස්ස, අසඛාරපරිනිබ්බායිස්ස, සසඛාරපරිනිබ්බායිස්ස,
උද්ධං සොතස්ස අකනිවසාගාමීනො. ඉමෙසං පඤ්ඤානං ඉධ විභාය
නිඛා. යෙ කෙවි හික්ඛවෙ මයි නිඛා ගතා, සබ්බෙ තෙ
දිව්විසම්පන්නා. තෙසං දිව්විසම්පන්නානං ඉමෙසං පඤ්ඤානං ඉධ
විභාය නිවසාති.

10. 2. 2. 4

අවෙච්චපපසනා සුතතං

[සාවකී]

යෙ කෙවි හික්ඛවෙ මයි අවෙච්චපපසනා, සබ්බෙ තෙ සොතාපනනා
තෙසං සොතාපනනානං පඤ්ඤානං ඉධ නිඛා, පඤ්ඤානං ඉධ විභාය
නිඛා. කතමෙසං පඤ්ඤානං ඉධ නිඛා: සත්තකකිත්තුපරමස්ස කොල-
ඛෙකාලස්ස එකඛිජ්ඣස්ස සකදුගාමීස්ස, යො ච දිවෙඤ්ච ධම්මෙ අරහා ඉමෙසං
පඤ්ඤානං ඉධ නිඛා.

කතමෙසං පඤ්ඤානං ඉධ විභාය නිඛා: අනතරාපරිනිබ්බායිස්ස
උපහච්චපරිනිබ්බායිස්ස අසඛාරපරිනිබ්බායිස්ස සසඛාරපරිනිබ්බායිස්ස
උද්ධං සොතස්ස අකනිවසාගාමීනො. ඉමෙසං පඤ්ඤානං ඉධ විභාය
නිඛා. යෙ කෙවි හික්ඛවෙ මයි අවෙච්චපපසනා, සබ්බෙ තෙ සොතාපනනා.
තෙසං සොතාපනනානං ඉමෙසං පඤ්ඤානං ඉධ නිඛා, ඉමෙසං
පඤ්ඤානං ඉධ විභාය නිවසාති.

10. 2. 2. 3

නිව්යංගිතක සූත්‍රය

[සෑවෑක්]

මහණෙනි, යම් කෙනෙක් මා කෙරෙහි නිවේමනික වෙත් ද එ හැම දෘෂ්ටිසම්පන්නයහ. ඒ දෘෂ්ටිසම්පන්නයන් ගෙන් එ පස්දෙනෙකුන්ගේ මේ ලොකයෙහි ම නිඝ්ඛාව (පරිනිව්‍යාණය) වෙයි. පස් දෙනෙකුන්ගේ මේ ලොකය හැර (බ්‍රහ්මලොකයෙහි) නිඝ්ඛාව වෙයි. මේ ලොකයෙහි නිඝ්ඛාව කවර පස් දෙනෙකුන්ගේ ය යත්: සත්‍යකඛන්තූපරමයාගේ ය, කොලංකොලයාගේ ය, එකඛිච්ඡුගේ ය, සකදගාමීහුගේ ය, යමෙකුත් ඉහාත්මයෙහි ම අර්හත් වේ නම්, ඔහුගේ ය යි මේ පස්දෙනාගේ නිඝ්ඛාව මෙ ලොවහි ම වෙයි.

කවර පස්දෙනෙකුන්ගේ මෙ ලොව හැර නිඝ්ඛාව වේ ය යත්: අන්තරා-පරිනිබ්බාසීහු ගේ ය, උපහවච්චපරිනිබ්බාසී හුගේ ය, අසඛිඛාරපරිනිබ්බාසී හුගේ ය, සසඛිඛාරපරිනිබ්බාසීහු ගේ ය, අකනිව්යංගාමී උද්ධංසොත්තයාගේ යයි, මේ පස් දෙනාගේ මෙ ලොව හැර නිඝ්ඛාව වෙයි. මහණෙනි, යම් කෙනෙක් මා කෙරෙහි නිඝ්ඛංගත වෙත් ද එ හැම දෘෂ්ටිසම්පන්නයහ. ඒ දෘෂ්ටිසම්පන්නයන්ගෙන් මෙ පස් දෙනාගේ මෙ ලෝහි ම නිඝ්ඛාව වෙයි. මෙ පස්දෙනාගේ මෙ ලෝ හැර නිඝ්ඛාව වේ යයි.

10. 2. 2. 4

අවෙච්චස්පසන්ත සූත්‍රය

[සෑවෑක්]

මහණෙනි, යම් කෙනෙක් මා කෙරෙහි අවලප්‍රසාදයෙන් සම්පන්න වෙත් නම් එ හැම ස්‍යොතාපන්නයහ. ඒ ස්‍යොතාපන්නයන්ගෙන් පස්දෙනෙකුන්ගේ මෙලෝහි නිඝ්ඛාව වෙයි. පස්දෙනෙකුන්ගේ නිඝ්ඛාව මෙලෝ හැර වෙයි. මෙලෝහි නිඝ්ඛාව කවර පස්දෙනෙකුන්ගේ ය යත්: සත්‍යකඛන්තූපරමයාගේ ය, කොලංකොලයාගේ ය, එකඛිච්ඡුගේ ය, සකදගාමීහුගේ ය, යමෙක් ඉහාත්මයෙහි ම අර්හත් වේ නම් ඔහුගේ යයි, මේ පස්දෙනාගේ නිඝ්ඛාව මෙලෝහි ම වෙයි.

කවර පස්දෙනෙකුන්ගේ මෙලෝ හැර නිඝ්ඛාව වේ ය යත්: අන්තරා-පරිනිබ්බාසීහුගේ ය, උපහවච්චපරිනිබ්බාසීහුගේ ය, අසඛිඛාරපරිනිබ්බාසී-හුගේ ය, සසඛිඛාරපරිනිබ්බාසීහුගේ ය, අකනිව්යංගාමී උද්ධංසොත්තයාගේ යයි. මේ පස්දෙනාගේ නිඝ්ඛාව මෙ ලොව හැර වෙයි. මහණෙනි, යම් කෙනෙක් මා කෙරෙහි අවලප්‍රසන්න වෙත් නම් එ හැම ස්‍යොතාපන්නයහ. ඒ ස්‍යොතාපන්නයන් අතුරෙන් මෙ පස්දෙනාගේ නිඝ්ඛාව මෙහි ම වෙයි. මේ පස්දෙනාගේ නිඝ්ඛාව මෙ ලොව හැර වේ යයි.

10. 2. 2. 5

පයමසුබ සුතතං

එකං සමයං ආයඤ්චා සාරිපුතො මගධෙසු, විහරති නාලකගාමකෙ.
 අථ ඛො සාමණ්ඤ්ඤානි පරිබ්බාජකො යෙනායඤ්චා සාරිපුතො
 තෙනුපසඛකම්. උපසංකමිත්වා ආයඤ්චා සාරිපුතො සද්ධිං සමමොදි.
 සමමොදනියං කථං සාරාණියං¹ විතියාරොක්ඛා එකමනං නිසීදි. එකමනං
 නිසීතො ඛො සාමණ්ඤ්ඤානි පරිබ්බාජකො ආයඤ්චා සාරිපුතො
 එතදවො ච. කිණු ඛො ආචුසො සාරිපුතො සුඛං කිං දුක්ඛනති.

අභිනිබ්බතති ඛො ආචුසො දුක්ඛං, අනභිනිබ්බතති සුඛං. අභිනිබ්බතතියා
 ආචුසො සති ඉදං දුක්ඛං පාටිකඛිං. සීතං උණං ජීසච්ඡා පිපාසා
 උච්චාරො පසාචො අග්හිසමඵසො දණ්ඩසමඵසො සත්ඵසමඵසො ඤ්ඤිපි
 මිත්තාපි සඛග්ගම සමාගමම රොසෙතති. අභිනිබ්බතතියා ආචුසො සති
 ඉදං දුක්ඛං පාටිකඛිං.

අනභිනිබ්බතතියා ආචුසො සති ඉදං සුඛං පාටිකඛිං. න සීතං න උණං
 න ජීසච්ඡා න පිපාසා න උච්චාරො න පසාචො න අග්හිසමඵසො
 න දණ්ඩසමඵසො න සත්ඵසමඵසො ඤ්ඤිපි මිත්තාපි සඛග්ගම සමාගමම
 න රොසෙතති. අනභිනිබ්බතතියා ආචුසො සති ඉදං සුඛං පාටිකඛිනති.

10. 2. 2. 6

දුතියසුබ සුතතං

එකං සමයං ආයඤ්චා සාරිපුතො මගධෙසු විහරති නාලකගාමකෙ.
 අථ ඛො සාමණ්ඤ්ඤානි පරිබ්බාජකො යෙනායඤ්චා සාරිපුතො තෙනුප-
 සංකම්. උපසංකමිත්වා ආයඤ්චා සාරිපුතො සද්ධිං සමමොදි. සමමොද-
 නියං කථං සාරාණියං විතියාරොක්ඛා එකමනං නිසීදි. එකමනං
 නිසීතො ඛො සාමණ්ඤ්ඤානි පරිබ්බාජකො ආයඤ්චා සාරිපුතො
 එතදවො ච. කිණු ඛො ආචුසො සාරිපුතො ඉමසම්. ධම්ම විනායෙ
 සුඛං කිං දුක්ඛනති.

1. සාරණියං - මජ්ඣ.

10. 2. 2. 5

පයම සුඛ සූත්‍රය

එක්කලෙක ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර තෙරණුවෝ මගධ ජනපදයෙහි නාලක ශාමකයෙහි වාසය කරන්නාහ. එකල්හි සාමණ්ඩකානී චිරිවැප් ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරුන් කරා එළඹියේ ය. එළඹ ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරුන් හා සතුටු විය. සතුටු විය යුතු සිහිකටයුතු කරා කොට නිමවා එකත්පස් ව හින. එකත්පස් ව හුන් සාමණ්ඩකානී චිරිවැප් ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරුන්ට තෙල කීය: “ඇවැත්නි, ශාරීපුත්‍රයෙනි, සුඛ කීමෙක, දුකක කීමෙකැ”යි

ඇවැත්නි, අභිනිච්ඡානිය (ඉපැන්ම) දුඛය, අනභිනිච්ඡානිය (නොඳිපැන්ම) සුඛය යි ඇවැත්නි, අභිනිච්ඡානිය ඇතිවත් ම මෙ දුඛය කැමැති විය යුතු: ශීත ය, උෂ්ණ ය, සා ය, පවස් ය, උච්චාර ය, ප්‍රසාව ය, අග්නිස්පර්ශ ය, දණ්ඩස්පර්ශ ය, ශක්‍රස්පර්ශ ය යි. ඥාතිහු ද මිත්‍රයෝ ද එක් රැස්ව කොප ගන්වත්. ඇවැත්නි, අභිනිච්ඡානිය ඇතිවත් ම මෙ දුක කැමැති විය යුතු.

ඇවැත්නි, අනභිනිච්ඡානිය ඇතිවත් ම මෙ සුඛය කැමැති විය යුතු. ශීත නැත, උෂ්ණ නැත, සා නැත, පවස් නැත, උච්චාර නැත, ප්‍රසාව නැත, අග්නිස්පර්ශ නැත, දණ්ඩස්පර්ශ නැත, ශක්‍රස්පර්ශ නැත, ඥාතිහු ද මිත්‍රයෝ ද එක් රැස් ව කොප නො ගන්වත්. ඇවැත්නි අනභිනිච්ඡානිය ඇතිවත් ම මෙ සුඛය කැමැති විය යුතු යි.

10. 2. 2. 6

දුතිය සුඛ සූත්‍රය

එක් කලෙක ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවෝ මගධ ජනපදයෙහි නාලක ශාමකයෙහි වාසය කරන්නාහ. එකල්හි සාමණ්ඩකානී චිරිවැප් ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරුන් කරා එළඹියේ ය. එළඹ ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරුන් හා සතුටු විය. සතුටු විය යුතු සිහිකටයුතු කරා කොට නිමවා එකත්පස් ව හින. එකත්පස් ව හුන් සාමණ්ඩකානී චිරිවැප් ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරුන්ට තෙල කීය. ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයෙනි, මෙ ධර්මවිනයෙහි සුඛ නම් කීමෙක? දුකක නම් කීමෙකැ?යි.

අනභිරතී ඛො ආවුසො ඉදං සුඛං ධම්මචිතයෙ දුක්ඛා. අභිරතී සුඛා, අනභිරතියා ආවුසො සති ඉදං දුක්ඛං පාටිකඛිඛි: ගච්ඡන්තොපි සුඛං සාතං නාධිගච්ඡති. ධීතොපි -පෙ- නිසීනොපි - සයානොපි ගාමගතොපි - අරඤ්ඤගතොපි - රුක්ඛමුලගතොපි - සුඤ්ඤගාරගතොපි - අබ්බෙඤ්ඤාසගතොපි -පෙ- භික්ඛුමජ්ඣගතොපි සුඛං සාතං නාධිගච්ඡති. අනභිරතියා ආවුසො සති ඉදං දුක්ඛං පාටිකඛිඛි.

දභිරතියා ආවුසො සති ඉදං සුඛං පාටිකඛිඛි: ගච්ඡන්තොපි සුඛං සාතං අධිගච්ඡති -පෙ- ධීතොපි - නිසීනොපි - සයානොපි - ගාමගතොපි - අරඤ්ඤගතොපි - රුක්ඛමුලගතොපි - සුඤ්ඤගාරගතොපි - අබ්බෙඤ්ඤාසගතොපි -පෙ- භික්ඛුමජ්ඣගතොපි සුඛං සාතං අධිගච්ඡති. දභිරතියා ආවුසො සති ඉදං සුඛං පාටිකඛිඛිනති.

10. 2. 2. 7

සධම්මනළකපාන සුත්තං

එකං සමයං භගවා කොසලෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛු- සඤ්ඤන සද්ධිං යෙන නළකපානං නාම කොසලානං නිගමො, තදවසරි. තත්ථ සුදං භගවා නළකපානෙ විහරති පලාසවනො, තෙන ඛො පන සමයෙන භගවා කදහුපොසප්ඵෙ භික්ඛුසඛ්ඤපරිවුතො නිසීනො හොති. අප්ඵ ඛො භගවා ඛහුදෙවරතති. භික්ඛුනං ධම්මියා කථාය සන්දසොකා සමාදපෙකා සමුඤ්ඤාපෙකා සමිඤ්ඤාසෙකා තුණ්හිභුතං තුණ්හිභුතං භික්ඛුසඛ්ඤ අනුච්චොකෙකා ආයසමනං සාරිපුතං ආමනෙකසී.

විගතථිතමිදෙධා¹ ඛො සාරිපුතන භික්ඛුසඤ්ඤා, පටිභාතු තං සාරිපුතන භික්ඛුනං ධම්මී කථා, පිට්ඨිමෙ ආභිලායති, තමහං ආයමිසසාමීති. ‘එවමහනෙත’ති ඛො ආයසමා සාරිපුතනො භගවතො පච්චසොසාසී.

1. විගතථිතමිදෙධා - මජ්ඣ.

ඇවැත්නි, මෙ ධර්මවිනයෙහි අනභිරතිය දුක්ඛය, අභිරතිය සුඛය. ඇවැත්නි, අනභිරතිය ඇති වන්නේ ම මෙ දුක්ඛය කැමැති විය යුතු: යනුයේ ද සුඛයක් සාතයක් නො ලබන්නේ ය, සිටියේ ද ... හුන්නේ ද ... හෝනේ ද ... ගම්බඩුයේ ද ... වලට ගියේ ද ... රුක්ඛුලට ගියේ ද ... ශුන්‍යාගාරයට ගියේ ද ... අඛවසට ගියේ ද ... මහණුන් මැදට ගියේ හෝ සුඛයක් සාතයක් නො ලබන්නේ ය. ඇවැත්නි, අනභිරතිය ඇතිවන්නේ ම මෙ දුක් කැමැති විය යුතු.

ඇවැත්නි, අභිරතිය ඇතිවන්නේ ම මෙ සුඛය කැමැතිවිය යුතු: යනුයේ ද සුඛය සාතය ලබන්නේ ය. සිටියේ ද ... හුන්නේ ද ... හෝනේ ද ... ගම්බඩුයේ ද ... වලට ගියේ ද ... රුක්ඛුලට ගියේ ද ... ශුන්‍යාගාරයට ගියේ ද ... අඛවසට ගියේ ද ... මහණුන් මැදට ගියේ ද සුඛය සාතය ලබන්නේ ය. ඇවැත්නි, අභිරතිය ඇතිවන්නේ ම මෙ සුඛ කැමැති විය යුතුයි.

10. 2. 2. 7

පශ්චාත් නළකපාන සූත්‍රය

එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසල ජනපදයෙහි වාරිකා කරනපේක් මහබික්සහුන් යමග කොසලයන්ගේ නළකපාන නම් නියම ගමට වැඩියේක. එහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නළකපානය අසල වූ පලාස වනයෙහි වාසය කරන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පොහෝ ලත් එදවස්හි බික්සහුන් විසින් පිරිවරන ලද සේක් පුත්තාහු වෙත්. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රැ බොහෝ වේලාවක් හික්ෂුන්ට දැනුම් කථායෙන් කරුණු දක්වා සමාදන් කරවා සමුද්දායන කොට සම්ප්‍රහර්ෂණය කොට තුළණිමහන වූ බික්සහුන් අනුච්චොකනය කොට ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන් ඇමතු සේක.

“ශාරීපුත්‍රයෙනි, හික්සුසඛකයා පහවූ ථීනමිඳ්ධි ඇතියේ ය. ශාරීපුත්‍රයෙනි, හික්සුන් සදහා ධාර්මික කථාව තොපට වැටහේ නම් මනා මැනු. මා පිට රද නැහෙයි. ඒ මම සන්හිදු වන්නෙමි’යි. ‘එසේ යැ වහන්සැ’යි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිලිවදන් ඇස්වූහ.

අථ ඛො භගවා චතුගුණං සඛ්ඛාටිං පඤ්ඤාපෙත්වා දක්ඛිණෙන පසෙසන සීභසෙය්‍යං කපෙසසී. පාදෙ පාදං අවචාධාය සතො සම්පජානො උඨ්ඨානසක්ඤාං මනසිකරිත්වා, තත්‍ර ඛො ආයස්මා සාරිපුතො භීතඤ්ඤා ආලිභෙත්ති “ආවුසො භීතඛවො”ති. ‘ආවුසො’ති ඛො තෙ භීතඤ්ඤා ආයස්මිනො සාරිපුතස්ස පච්චසෙය්‍යා. ආයස්මා සාරිපුතො එතදචොච:

යස්ස කසුචි ආවුසො සඤ්ඤා නත්ථී කුසලෙසු ධම්මෙසු භිරි¹ නත්ථී ඔක්ඛාපං නත්ථී, විරියං² නත්ථී, පඤ්ඤා නත්ථී කුසලෙසු ධම්මෙසු. තස්ස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, භානියෙච පාටිකඛිඛා කුසලෙසු ධම්මෙසු නො වුදධි. සෙය්‍යාථාපි ආවුසො කාළපතෙකච චන්දස්ස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, භාසනෙච චණ්ණෙන, භාසති මණ්ඩලෙන, භාසති ආභාය, භාසති ආරොහපරිණාහෙන. එව මෙච ඛො ආවුසො යස්ස කසුචි සඤ්ඤා නත්ථී කුසලෙසු ධම්මෙසු, භිරි නත්ථී, ඔක්ඛාපං නත්ථී, විරියං නත්ථී, පඤ්ඤා නත්ථී, කුසලෙසු ධම්මෙසු. තස්ස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, භානියෙච පාටිකඛිඛා කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො වුදධි.

“අස්සදෙධා පුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො පරිභානමෙතං. “අභිරිකො පුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො පරිභානමෙතං. “අනොක්ඛපඨිපුරිස පුග්ගලො”ති ආවුසො පරිභානමෙතං. “කුසිකො පුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො පරිභානමෙතං. “දුස්සදෙඤ්ඤා පුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො පරිභානමෙතං. “කොධනො පුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො පරිභානමෙතං. “උපනාභී පුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො පරිභානමෙතං. “පාපිච්චොපුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො පරිභානමෙතං. “පාපමිකො පුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො පරිභානමෙතං. “මිච්චාදිට්ඨිකො පුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො පරිභානමෙතං.

යස්ස කසුචි ආවුසො සඤ්ඤා අත්ථී කුසලෙසු ධම්මෙසු, භිරි අත්ථී, ඔක්ඛාපං අත්ථී, පඤ්ඤා අත්ථී කුසලෙසු ධම්මෙසු. තස්ස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, වුදධියෙච පාටිකඛිඛා කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො පරිභානී. සෙය්‍යාථාපි ආවුසො පුණ්ණපතෙකච චන්දස්ස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති චඩ්ඪතෙච චණ්ණෙන, චඩ්ඪති මණ්ඩලෙන, චඩ්ඪති ආභාය, චඩ්ඪති ආරොහපරිණාහෙන. එව මෙච ඛො ආවුසො යස්ස කසුචි සඤ්ඤා අත්ථී කුසලෙසු ධම්මෙසු, භිරිඅත්ථී, ඔක්ඛාපං අත්ථී, විරියං අත්ථී, පඤ්ඤා අත්ථී කුසලෙසු ධම්මෙසු. තස්ස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, වුදධියෙච පාටිකඛිඛා කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො පරිභානී.

1. භිරි - මජ්ඣං.
2. විරියං - මජ්ඣං.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සහල සිවුඉණ කොට පනවා (කුණන් පසින් දක්ෂිණපාදයෙහි වාමපාද මදක් හැරුණ බව) කීමත් මුවාහු සමාක්ප්‍රඥ දැක්නාහු උත්තානසංඥව මෙනෙහි කොට සිංහගයා කළ සේක. එහි දී ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ 'ඇවැත් මහණෙනි'යි මහණුන් ඇමතුහ. 'ඇවැත්නි'යි ඒ හික්සුහු ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන්ට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ තෙල කීහ.

ඇවැත්නි, යම් කිසිවක්හට කුලලධර්මයන් කෙරෙහි හිරි නැත් ද, ඔහු නැත් ද, වියඪය නැත් ද, කුලලධර්මයන් කෙරෙහි ප්‍රඥා නැත් ද, ඔහුට යම් මැරුණක් හෝ දවලක් හෝ ඒ නම්, කුලලධර්මයන් කෙරෙහි හානියෙක් ම කැමැති විය යුතු. වෘද්ධියෙක් නො වේ. ඇවැත්නි, යම් පරිදි කළුපව්වපස්හි වන්ද්‍රයාට යම් මැරුණක් හෝ දවලක් හෝ ඒ නම්, එ වර්ණයෙහි පිරිහෙයි මදිප්‍රයෙහි පිරිහෙයි, ආහාරයෙහි පිරිහෙයි, ආරෝහපරිණාහයෙහි පිරිහෙයි. ඇවැත්නි, එපරිදි ම යමකුහට කුලලධර්මයන්හි ශ්‍රද්ධා නැත් ද, හිරි නැත් ද, ඔහු නැත් ද, වියඪය නැත් ද, කුලලධර්මයන්හි ප්‍රඥා නැත් ද, ඔහුට යම් මැරුණක් හෝ දවලක් හෝ ඒ නම්, කුලලධර්මයන්හි හානියෙක් ම කැමැති විය යුතු. වෘද්ධියෙක් නො වේ,

ඇවැත්නි, 'අභ්‍රදධ පුරුෂ පුද්ගල' යන තෙල පරිභාණියෙක, ඇවැත්නි, 'අශ්‍රික පුරුෂ පුද්ගල' යන තෙල පරිභාණියෙක, ඇවැත්නි, 'ඔහු නැති පුරුෂ පුද්ගල' යන තෙල පරිභාණියෙක, ඇවැත්නි, 'කුසිත පුරුෂ පුද්ගල' යන තෙල පරිභාණියෙක, ඇවැත්නි, 'දුෂ්ප්‍රාඥ පුරුෂ පුද්ගල' යන තෙල පරිභාණියෙක, ඇවැත්නි, 'ත්‍රොධන පුරුෂ පුද්ගල' යන තෙල පරිභාණියෙක. ඇවැත්නි, 'බද්ධවෙරි පුරුෂ පුද්ගල' යන තෙල පරිභාණියෙක. ඇවැත්නි, 'පාපෙච්ඡ පුරුෂ පුද්ගල' යන තෙල පරිභාණියෙක. ඇවැත්නි, 'පාපමිත්‍ර පුරුෂ පුද්ගල' යන තෙල පරිභාණියෙක. ඇවැත්නි, 'මර්‍යාදාශ්චික පුරුෂ පුද්ගල' යන තෙල පරිභාණියෙක.

ඇවැත්නි, යම් කෙනකුහට කුලලධර්මයන් කෙරෙහි ශ්‍රද්ධා ඇත් ද, හිරි ඇත් ද, ඔහු නැත් ද, ඔහු නැත් ද, කුලලධර්මයන් කෙරෙහි ප්‍රඥා ඇත් ද, ඔහුට යම් මැරුණක් හෝ දවලක් හෝ ඒ නම්, කුලලධර්මයන් කෙරෙහි වෘද්ධියෙක් ම කැමැති විය යුතු, පරිභාණියෙක් නො වේ. ඇවැත්නි, යම් සේ ශක්තපක්ෂයෙහි වන්ද්‍රයා හට යම් බද්ධ රුකක් හෝ දවලක් හෝ ඒ නම් වර්ණනයෙහි වැඩේ මැයි, මැඩිලියෙහි වැඩේ, ආහාරයෙහි වැඩේ, ආරෝහපරිණාහයෙහි වැඩේ. ඇවැත්නි, එසෙයින් ම යමකුහට කුලලධර්මයන්හි ශ්‍රද්ධා ඇත් ද; හිරි ඇත් ද, ඔහු නැත් ද, වියඪය ඇත් ද, කුලලධර්මයන්හි ප්‍රඥා ඇත් ද, කුලලධර්මයන්හි වෘද්ධියෙක් ම කැමැති විය යුතු, පරිභාණියෙක් නො වේ.

“සදො පුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො අපරිභානමෙතං. “හිරිමා පුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො අපරිභානමෙතං. ඔක්කප්ඵි පුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො අපරිභානමෙතං. “ආරද්ධිවිරියො පුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො අපරිභානමෙතං. පඤ්ඤාවා පුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො අපරිභානමෙතං. අකෙකාධනො පුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො අපරිභානමෙතං. “අනුපනාභී පුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො අපරිභානමෙතං. “අපිච්චො පුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො අපරිභානමෙතං. “කලොඤ්චිකො පුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො අපරිභානමෙතං. “සමමොද්ධිකො පුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො අපරිභානමෙතං.

අඵ ඛො භගවා පච්චුට්ඨාය ආයඤ්ඤාං සාරිපුග්ගාං ආමනෙතෙසි සාධු සාධු සාරිපුග්ගාං, යසස කසභවී සාරිපුග්ගාං, සද්ධා නඤ්චී කුසලෙසු ධම්මෙසු, හිරි නඤ්චී, ඔක්කප්ඵං නඤ්චී, වීරියං නඤ්චී, පඤ්ඤා නඤ්චී කුසලෙසු ධම්මෙසු, තසස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, භාභියෙව පාටිකභිඤ්ඤා කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො වුද්ධි.

සෙය්‍යථාපි සාරිපුග්ගාං කාළපඤ්ඤා වන්දසා යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, භාගතෙව වණ්ණණන, භාගති මණ්ඩලෙන, භාගති ආභාය, භාගති ආරොහපරිඤ්ඤාන, ඵ්ඵමෙව ඛො සාරිපුග්ගාං යසස කසභවී සද්ධා නඤ්චී කුසලෙසු-පෙ-ධම්මෙසු, පඤ්ඤා නඤ්චී කුසලෙසු ධම්මෙසු, තසස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, භාගතියෙව පාටිකභිඤ්ඤා කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො වුද්ධි.

“අසසදො පුරිසපුග්ගලො”ති සාරිපුග්ගාං පරිභානමෙතං, අහිරිකො-පෙ-අනොක්කප්ඵි - කුසිතො - දුපපඤ්ඤා - කොධනො - උපනාභී - පාපිච්චො පාපච්චිකො - මිච්චොද්ධිකො පුරිසපුග්ගලො”ති සාරිපුග්ගාං පරිභානමෙතං.

යසස කසභවී සාරිපුග්ගාං අඤ්චී කුසලෙසු ධම්මෙසු, හිරි අඤ්චී - ඔක්කප්ඵං අඤ්චී - වීරියං අඤ්චී-පඤ්ඤා අඤ්චී කුසලෙසු ධම්මෙසු, තසස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, වුද්ධියෙව පාටිකභිඤ්ඤා කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො පරිභානී. සෙය්‍යථාපි සාරිපුග්ගාං පුණ්ණපඤ්ඤා වන්දසා යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, වඩ්ඪතෙව වණ්ණණන, වඩ්ඪති මණ්ඩලෙන, වඩ්ඪති ආභාය, වඩ්ඪති ආරොහපරිඤ්ඤාන.

ඇවැත්නි, ‘ග්‍රහිතා ඇති පුරුෂ පුද්ගල’ යන තෙල අපරිභාණියෙක. ඇවැත්නි, ‘ශ්‍රීමත් පුරුෂ පුද්ගල’ යන තෙල අපරිභාණියෙක, ඇවැත්නි, ‘අපත්‍රපා ඇති පුරුෂ පුද්ගල’ යන තෙල අපරිභාණියෙක. ඇවැත්නි, ‘ආරබ්ධවිංශී ඇති පුරුෂ පුද්ගල’ යන තෙල අපරිභාණියෙක. ඇවැත්නි, ‘ප්‍රඥවත් පුරුෂ පුද්ගල’ යන තෙල අපරිභාණියෙක. ඇවැත්නි, ‘නොකිපෙන සැහැවි ඇති පුරුෂ පුද්ගල’ යන තෙල අපරිභාණියෙක. ඇවැත්නි, ‘බඳ්ධවෙර නැති පුරුෂ පුද්ගල’ යන තෙල අපරිභාණියෙක. ඇවැත්නි, ‘කල්‍යාණමිත්‍ර පුරුෂ පුද්ගල’ යන තෙල අපරිභාණියෙක. ඇවැත්නි, ‘සමාක්ෂාංචික පුරුෂ පුද්ගල’ යන තෙල අපරිභාණියෙකැයි.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන් ඇමතු සේක: “ඉරිපුත්‍රයෙනි, ඉතා මැනවි, ඉතා මැනවි, ඉරිපුත්‍රයෙනි, යම් කෙනෙකුන්ට කුශලධර්ම කෙරෙහි ග්‍රහිතා නැත් ද, හිරි නැත් ද, අපත්‍රපා නැත් ද, විශ්වීය නැත් ද, කුශලධර්මයන් කෙරෙහි ප්‍රඥ නැත් ද, ඔහුට යම්බඳු රාත්‍රියක් හෝ දවලක් හෝ ඒ නම්, කුශලධර්මයන් කෙරෙහි භාතියෙක් ම කැමැතිවිය යුතු. වෘද්ධියෙක් නො වේ.

ඉරිපුත්‍රයෙනි, යම් සේ කාණ්ඩපක්ෂයෙහි වන්ද්‍රයාට යම්බඳු රාත්‍රියක් හෝ දවලක් හෝ ඒ නම් වර්ණයෙහි පිරිහෙයි, මැඩිලියෙහි පිරිහෙයි, ආභායෙහි පිරිහෙයි, ආරොහපරිණාහයෙහි පිරිහෙයි. ඉරිපුත්‍රයෙනි, එළරිදි ම යම් කෙනෙකු හට කුශලධර්මයන් කෙරෙහි යම්බඳු රාත්‍රියක් හෝ දවලක් ඒ නම්, කුශලධර්මයන් කෙරෙහි භාතියෙක් ම කැමැතිවිය යුතු. වෘද්ධියෙක් නො වේ.

ඉරිපුත්‍රයෙනි, ‘අග්‍රහිත පුරුෂ පුද්ගල’ යන තෙල අපරිභාණියෙක, අශ්‍රීත... අපත්‍රපා නැති... කුමිද... දුස්ත්‍රාඤ - කිපෙනසුලු - බඳ්ධවෙර ඇති - පාපෙව්ඡ වූ - පච්චු මිතුරන් ඇති ... ඉරිපුත්‍රයෙනි, මිත්‍රාදායක පුරුෂ පුද්ගල යන තෙල අපරිභාණියෙක.

ඉරිපුත්‍රයෙනි, යම් කෙනෙකුට කුශලධර්මයන් කෙරෙහි ග්‍රහිතා ඇත් ද, හිරි ඇත් ද, ඔහුන් ඇත් ද, විශ්වී ඇත් ද, කුශලධර්මයන් කෙරෙහි ප්‍රඥ ඇත් ද, ඔහුට යම්බඳු රාත්‍රියක් හෝ දවසක් හෝ ඒ නම්, වෘද්ධිය ම කැමැති විය යුතු. උරිභාණිය නො වේ. ඉරිපුත්‍රයෙනි, යම් සේ ඉක්ලාපක්ෂයෙහි වන්ද්‍රයාගේ යම්බඳු රාත්‍රියක් හෝ දවසක් හෝ ඒ නම්, වර්ණයෙහි වැඩේ මැයි, මැඩිලියෙහි වැඩේයි. ආභායෙහි වැඩේයි, ආරොහපරිණාහයෙහි වැඩේයි.

එව මෙව බො සාරිපුත්ත යසා කසාවි සදා අඤ්ඤා කුසලෙසු ධම්මෙසු.
හිරිඅඤ්ඤා - ඔක්කසං - අඤ්ඤා - විරියං - අඤ්ඤා - පඤ්ඤා අඤ්ඤා කුසලෙසු ධම්මෙසු.
තසා යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති වුද්ධියෙව පාවිකඛ්ඛා කුසලෙසු
ධම්මෙසු, නො පරිහානී.

“සදො පුරිසපුග්ගලො”ති සාරිපුත්ත අපරිහානාමෙතං, හිරිමා - පෙ -
ඔක්කපපි - ආරභාවිරියො - පඤ්ඤා වා - අනෙකාධනො - අනුපනාහී - අපට්ටෙචා
- කල්‍යාණමිත්තො - සම්මාදිට්ඨිකො පුරිසපුග්ගලො”ති සාරිපුත්ත අපරිහාන
මෙතනාහී.

10. 2. 2. 8

දුතිය නළකපාන සුත්තං

එකං සමයං භගවා නළකපානෙ විහරති පලාසවනො. තෙන බො පන
සමයෙන භගවා තදහුපොසෙවෙ භික්ඛුසඛ්ඛපරිවුතො භික්ඛනො භොති.
අථ බො භගවා බහුදෙවරතඨිං භික්ඛුතං ධම්මියා කථාය සඤ්ඤාපඤ්ඤා
සමාදපෙතො සමුඤ්ඤාපෙතො සමපතංසෙතො තුණ්හිතො තුණ්හිතො
භික්ඛුසඛ්ඛං අනුච්චොකෙතො ආයසමිත්තං සාරිපුත්තං ආමනෙකයි.

විගතච්චිතේදො බො සාරිපුත්ත භික්ඛුසඛ්ඛො, පටිභාතු තං සාරිපුත්ත
භික්ඛුතං ධම්මිකථා, පිට්ඨි මෙ ආගිලායති, තමහං ආයමිසාමිති. “එවං
හතෙත”ති බො ආයසමා සාරිපුත්තො භගවතො පට්ටසොසි.

අථ බො භගවා චතුෂ්ඨො සඛ්ඛාවිං පඤ්ඤාපෙතො දඤ්ඤාන
පසොන පිහසෙයාං කපෙසසි පාදෙ පාදං අච්චාධාය සතො සමපථානො
උච්චානසඤ්ඤා මනසිකරිතො, තත්‍ර බො ආයසමා සාරිපුත්තො භික්ඛු
ආමනෙකයි. “ආවුසො භික්ඛවෙ”ති. ‘ආවුසො’ති බො තෙ භික්ඛු
ආයසමිත්තො සාරිපුත්තස පට්ටසොසාසු. ආයසමා සාරිපුත්තො එතදවොච.

ශාරීපුත්‍රයෙනි, එ සෙයින් ම යම කෙනකුට කුශලධර්මයන් කෙරෙහි ශ්‍රද්ධා ඇත් ද, භීරී ඇත් ද, ඔහු ඇත් ද, වියඹ ඇත් ද, කුශලධර්මයන් කෙරෙහි ප්‍රඥ ඇත් ද, ඔහුට යම්බඳු රාත්‍රියක් හෝ දවසක් හෝ ඒ නම්, කුශලධර්මයන් කෙරෙහි වෘද්ධිය ම කැමැති විය යුතු. පරිභාණි නො වේ.

ශාරීපුත්‍රයෙනි, ‘ශ්‍රද්ධා ඇති පුරුෂ පුද්ගල’ යන තෙල අපරිභාණියෙක, හරිමන් ... අපත්‍රපා ඇති - ආරබ්ධවියඹ ඇති - ප්‍රඥ ඇති - ක්‍රොධ ස්වභාව නැති - බද්ධවෙර නැති - අල්පෙච්ඡ වූ - කලායාණමිත්‍රයන් ඇති - ‘සමාක්ඛාණික පුරුෂපුද්ගල’ යන තෙල අපරිභාණියෙකැයි.

10. 2. 2. 8

දුතිය නළකපාන සූත්‍රය

එක් කලෙක භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ නළකපානය අසල වූ පලාස-වනයෙහි වාසය කරනසේක. එ සමයෙහි භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ පොහෝලත් එදවසහි බික්සඟුන් විසින් පිරිවරනලඳුහු හුන්නාහු වෙත්. එකල්හි භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ රැ බොහෝ වෙලාවක් හික්ඡුන්ට දඟුම් කපායෙන් සංදර්ශනය කොට සමාදන් කොට සමුකෙතරන කොට සම්ප්‍රහමිණ කොට තුෂණිමහුන හික්ඡුසඛකයා අනුච්චොකනය කොට ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරුන් ඇමතු සේක:

“ශාරීපුත්‍රයෙනි, හික්ඡුසඛකයා පහවූ ඊනම්ඳා ඇතියේය. ශාරීපුත්‍රයෙනි, හික්ඡුන් සදභා නොපට දඟුම් කපාව වැටහේ නම් මනා මැනු. මාගේ පිට රදනැහෙයි. එය මම සන්තිඳුවමැ”යි. ‘වහන්ස, එසේය’ යයි ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවෝ භාග්‍යාවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ.

ඉක්බිති භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ සහල සිවුර සිවුගුණ කොට අතුරා දකුණැලයෙන් වාමපාදයෙහි දකුණුපා මඳක් ඇද තබා සමානිමත් වූවාහු සම්ප්‍රඥන ඇතියාහු උභ්‍යානසංඥ මෙනෙහි කොට සිංහශයාා කළ සේක. එකල්හි ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ‘ඇවැත් මහණෙනි’යි හික්ඡුන් ඇමතුහ. ‘ඇවැත්නි’යි ඒ හික්ඡුහු ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරුන්ට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවෝ තෙල කීහ:

යසස කසසච්ච ආවුසො සඤ්ඤා නස්සී කුසලෙසු ධම්මෙසු, හිරි නස්සී-පෙ-
 මිත්තපං නස්සී-විරියං නස්සී - පඤ්ඤා නස්සී - සොතාවධානං නස්සී-ධම්ම
 ධාරණා නස්සී-අනුච්චාරිකා නස්සී-ධම්මානුධම්මපටිපත්ති නස්සී-අප්පමාදෙ
 නස්සී කුසලෙසු ධම්මෙසු. තසස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති,
 භානියෙව කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො වුද්ධි. සෙය්‍යථාපි ආවුසො කැළපකෙඛ
 වන්දසස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, භායනෙව වණ්ණණන, භායති
 මණ්ඩලෙන, භායති ආභාය, භායති ආරොහපරිණාහෙන. ඵවමෙව ඛො
 ආවුසො යසස කසසච්ච සඤ්ඤා නස්සී කුසලෙසු ධම්මෙසු. හිරි නස්සී - පෙ -
 මිත්තපං නස්සී - විරියං නස්සී - පඤ්ඤා නස්සී - සොතාවධානං නස්සී -
 ධම්මධාරණා නස්සී - අනුච්චාරිකා නස්සී - ධම්මානුධම්මපටිපත්ති නස්සී -
 අප්පමාදෙ නස්සී කුසලෙසු ධම්මෙසු. තසස යා රතති වා දිවසො වා
 ආගච්ඡති, භානියෙව පාටිකඛිං කුසලෙසු ධම්මෙසු. නො වුද්ධි.

යසස කසසච්ච ආවුසො සඤ්ඤා අස්සී කුසලෙසු ධම්මෙසු. හිරි අස්සී
 - පෙ - මිත්තපං අස්සී - විරියං අස්සී - පඤ්ඤා අස්සී - සොතාවධානං
 අස්සී - ධම්මධාරණා අස්සී - අනුච්චාරිකා අස්සී - ධම්මානුධම්මපටිපත්ති
 අස්සී - අප්පමාදෙ අස්සී කුසලෙසු ධම්මෙසු. තසස යා රතති වා දිවසො වා
 ආගච්ඡති, වුද්ධියෙව පාටිකඛිං කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො පරිහානි.
 සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුණ්ණපකෙඛ වන්දසස යා රතති වා දිවසො වා
 ආගච්ඡති, වඩ්ඪිතෙව වණ්ණණන, වඩ්ඪිති මණ්ඩලෙන වඩ්ඪිසි ආභාය,
 වඩ්ඪිසි ආරොහපරිණාහෙන, ඵවමෙව ඛො ආවුසො යසස කසසච්ච
 සඤ්ඤා අස්සී කුසලෙසු ධම්මෙසු -පෙ- අප්පමාදෙ අස්සී කුසලෙසු ධම්මෙසු.
 තසස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, වුද්ධියෙව පාටිකඛිං කුසලෙසු
 ධම්මෙසු. නො පරිහානිති:

අථ ඛො භගවා පච්චුට්ඨාය ආයජමනං සාරිපුත්තං ආමනෙසි.
 සාධු සාධු සාරිපුත්ත යසස කසසච්ච සාරිපුත්ත, සඤ්ඤා නස්සී කුසලෙසු
 ධම්මෙසු. හිරි නස්සී - මිත්තපං නස්සී-පඤ්ඤා නස්සී - විරියං නස්සී - සොතා-
 වධානං නස්සී - ධම්මධාරණා නස්සී - අනුච්චාරිකා නස්සී - ධම්මානුධම්මප-
 ටිපත්ති නස්සී - අප්පමාදෙ නස්සී කුසලෙසු ධම්මෙසු. තසස යා රතති වා
 දිවසො වා ආගච්ඡති, භානියෙව පාටිකඛිං කුසලෙසු ධම්මෙසු. නො
 වුද්ධි. සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත කැළපකෙඛ වන්දසස යා රතති වා දිවසො
 වා ආගච්ඡති, භායනෙව වණ්ණණන, භායති මණ්ඩලෙන, භායති ආභාය,
 භායති ආරොහපරිණාහෙන. ඵවමෙව ඛො සාරිපුත්ත යසස කසසච්ච සඤ්ඤා
 නස්සී කුසලෙසු ධම්මෙසු -පෙ- අප්පමාදෙ නස්සී කුසලෙසු ධම්මෙසු.
 තසස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, භානියෙව පාටිකඛිං කුසලෙසු
 ධම්මෙසු. නො වුද්ධි.

ඇවැත්නි, යම කෙනකුන්ට කුශලධර්මයන්හි ශ්‍රද්ධා නැත් ද, භීරි නැත් ද... ඔතස් නැත් ද, -වියඹී නැත් ද, - ප්‍රඥා නැත් ද, - ශ්‍රෝතාවධාන නැත් ද - ධර්මධාරණා නැත් ද, -අනේඛපපරික්ෂා නැත් ද, -ධර්මානුධර්මප්‍රතිපත්ති නැත් ද, - කුශලධර්මයන්හි අප්‍රමාදය නැත් ද, ඔහට යම්බඳු රාත්‍රියක් හෝ දවසක් හෝ ඒ නම්, කුශලධර්මයන්හි භානිය ම කැමැති වියයුතු. වෘද්ධිය නො වේ. ඇවැත්නි, යම සේ කෘෂණපක්ෂයෙහි වන්ද්‍රයාගේ යම්බඳු රාත්‍රියක් හෝ දවසක් හෝ ඒ නම්, වර්ණයෙහුදු පිරිහෙයි, මැඩිලියෙහුදු පිරිහෙයි, ආභායෙහුදු පිරිහෙයි, ආරොහපරිණාහයෙහුදු පිරිහෙයි. ඇවැත්නි, එසෙයින් ම යම කෙනකුන්ට කුශලධර්මයන්හි ශ්‍රද්ධා නැත් ද, භීරි නැත් ද... ඔතස් නැත් ද, -වියඹී නැත් ද, -ප්‍රඥා නැත් ද, - ශ්‍රෝතාවධානය නැත් ද, - ධර්මධාරණා නැත් ද, -අනේඛපපරික්ෂා නැත් ද, -ධර්මානුධර්මප්‍රතිපත්තිය නැත් ද, කුශලධර්මයන්හි අප්‍රමාදය නැත් ද, ඔහට යම්බඳු රාත්‍රියක් හෝ දවසක් හෝ ඒ නම් කුශලධර්මයන්හි භානිය ම කැමැති වියයුතු. වෘද්ධිය නො වේ.

ඇවැත්නි, යම කෙනකුන්ට කුශලධර්මයන්හි ශ්‍රද්ධා ඇත් ද, භීරි ඇත් ද, ... අප්‍රමාදය ඇත් ද, - වියඹීය ඇත් ද, - ප්‍රඥා ඇත් ද, - ශ්‍රෝතාවධානය ඇත් ද, - ධර්මධාරණා ඇත් ද, -අනේඛපපරික්ෂා ඇත් ද, -ධර්මානුධර්මප්‍රතිපත්ති ඇත් ද, - කුශලධර්මයන්හි අප්‍රමාදය ඇත් ද, ඔහට යම්බඳු රාත්‍රියක් හෝ දවසක් හෝ ඒ නම්, කුශලධර්මයන්හි වෘද්ධිය ම කැමැති වියයුතු. පරිහාණි නො වේ. ඇවැත්නි, යම සේ සුක්ලපක්ෂයෙහි වන්ද්‍රයාගේ යම්බඳු රාත්‍රියක් හෝ දවසක් හෝ ඒ නම්, වර්ණයෙහුදු වැඩේ මැ යි. මැඩිලියෙහුදු වැඩේ, ආභායෙහුදු වැඩේ, ආරොහපරිණාහයෙහුදු වැඩේ. ඇවැත්නි, එසෙයින් ම යම කෙනකුන්ට කුශලධර්මයන්හි ශ්‍රද්ධා ඇත් ද, ... කුශලධර්මයන්හි අප්‍රමාදය ඇත් ද ඔහට යම්බඳු රාත්‍රියක් හෝ දවසක් හෝ ඒ නම් කුශලධර්මයන්හි වෘද්ධිය ම කැමැති විය යුතු. පරිහාණි නො වේ.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යළි නැගීවදුරා ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන් ඇමතු සේක: ශාරීපුත්‍රයෙනි, මැනැවි, ඉතා මැනැවි. ශාරීපුත්‍රයෙහි යම කෙනකුන්ට කුශලධර්මයන්හි ශ්‍රද්ධා නැත් ද, භීරි නැත් ද, -ඔතස් නැත් ද, ප්‍රඥා නැත් ද, -වියඹී නැත් ද, -ශ්‍රෝත වධාන නැත් ද, -ධර්මධාරණා නැත් ද, - අනේඛපපරික්ෂා නැත් ද, -ධර්මානුධර්මප්‍රතිපත්ති නැත් ද, -කුශලධර්මයන්හි අප්‍රමාද නැත් ද, ඔහට යම්බඳු රාත්‍රියක් හෝ දවසක් හෝ එයි නම් කුශලධර්මයන්හි භා නිය ම කැමැති වියයුතු. වෘද්ධිය නො වේ. ශාරීපුත්‍රයෙනි, කෘෂණපක්ෂයෙහි වන්ද්‍රයාගේ යම්බඳු රාත්‍රියක් හෝ දවසක් හෝ එයි නම්, වර්ණයෙහුදු පිරිහෙයි, මැඩිලියෙහුදු පිරිහෙයි, ආභායෙහුදු පිරිහෙයි, ආරොහපරිණාහයෙහුදු පිරිහෙයි. ශාරීපුත්‍රයෙනි, එසෙයින් ම යම කෙනකුන්ට කුශලධර්මයන්හි ශ්‍රද්ධා නැත් ද... කුශලධර්මයන්හි අප්‍රමාදය නැත් ද, ඔහට යම්බඳු රාත්‍රියක් හෝ දවසක් හෝ ඒ නම්, කුශලධර්මයන්හි භානියෙක් ම කැමැති වියයුතු. වෘද්ධිය නො වේ.

යසස කසාවී සාරිපුත්ත සද්ධා අත් කුසලෙසු ධම්මෙසු. හිරි අත්-
 ඔත්තපං අත් - විරියං අත් - පඤ්ඤා අත් + සොනාවධානං අත් ධම්ම ධා-
 රණං අත් - අනුප්පරිකම්බා අත් - ධම්මොනුධම්මපටිපත්ති අත් - අපමාදෙ
 අත් කුසලෙසු ධම්මෙසු. තසස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, වුද්ධියෙව
 පාවිඤ්ඤා කුසලෙසු ධම්මෙසු. නො පරිහානී. සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත
 පුණ්ණපකෙඛ වතුසස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, වඩ්ඪිතෙව
 වග්ගෙණෙන. වඩ්ඪති මණ්ඩලෙන, වඩ්ඪති ආභාය, වඩ්ඪති ආරොහපරි-
 ණාහෙන, එවමෙව ඛො සාරිපුත්ත යසස කසාවී සද්ධා අත් කුසලෙසු
 ධම්මෙසු -පෙ- අපමාදෙ අත් කුසලෙසු ධම්මෙසු. තසස යා රතති වා
 දිවසො වා ආගච්ඡති, වුද්ධියෙව පාවිඤ්ඤා කුසලෙසු ධම්මෙසු. නො
 පරිහානීති.

10. 2. 2. 9

පට්ඨම කථාවතථු සුත්තං

එකං සමයං හගවා සාවතීයං විහරති ජෙනවනෙ අනාථපිණ්ඩිකසස
 ආරාමෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන සම්බුද්ධා භික්ඛු පච්ඡාහන්තං
 පිණ්ඩපාතපටිකකන්තං උපට්ඨානසාලායං සන්ධිසිත්තා සන්ධිපතිතා අනෙක
 විහිතං තිරිඡ්ජානකථං අනුයුක්තා විහරන්ති. සෙය්‍යථීද: රාජකථං වොරකථං
 මහාමත්තකථං සෙනාකථං හයකථං යුද්ධකථං අනන්තකථං පානකථං
 වස්තකථං සයනකථං මාලාකථං ගන්ධකථං ඤාතිකථං යානකථං ගාමකථං
 ගිගමකථං නගරකථං ජනපදකථං ඉත්තකථං සුරකථං විසිඛාකථං
 කුම්භවසානකථං පුබ්බපෙතකථං නානත්තකථං ලොකකාමධිකං සමුද්ද-
 කාමධිකං ඉතිහවාහවකථං ඉති වානී.

අථ ඛො හගවා සායනහසමයං පටිසල්ලානා වුච්ඡිතො යෙන
 උපට්ඨානසාලා තෙනුපසඛිතම්. උපසඛිතම්භා පඤ්ඤානෙහ ආසනෙ
 නිසිදි. නිසජ්ඡ ඛො හගවා භික්ඛු ආමනෙසසි: “කායනුඤ්ඤා භික්ඛවෙ
 එතරහි කථාය සන්ධිසිත්තා සන්ධිපතිතා, කාසි පන වො අනුරාකථා
 විපසකතාති?

ආර්යපුත්‍රයෙහි, යම් කෙනෙකුන්ට කුශලධර්මයන්හි ශ්‍රද්ධා ඇද්ද, භීරි ඇද්ද, ඔක්ෂ ඇද්ද, වියඝිය ඇද්ද, ප්‍රඥ ඇද්ද, ශ්‍රෝතාවධාන ඇද්ද, ධර්මධාරණ ඇද්ද, අනේඛපරික්ෂා ඇද්ද, ධර්මානුධර්මප්‍රතිපත්ති ඇද්ද, කුශලධර්මයන්හි අප්‍රමාදය ඇද්ද, ඔහට යම්බඳු රාත්‍රියක් හෝ දවසෙක් හෝ ඒ නම් කුශලධර්මයන්හි වෘද්ධිය ම කැමැති විය යුතු. පරිභානිය නො වේ. ආර්යපුත්‍රයෙහි, යම් සේ ශුක්ලපක්ෂයෙහි වන්දයාගේ යම්බඳු රාත්‍රියක් හෝ දවසෙක් හෝ ඒ නම් වර්ණයෙන් වැඩේ මැයි. මැඩිලියෙකු වැඩේ මැයි. ආභාදයකු වැඩේ මැයි. ආරෝහපරිභාහයෙකු වැඩේ මැයි. ආර්යපුත්‍රයෙහි එ පරිදි ම යම් කෙනෙකුන්ට කුශලධර්මයන්හි ශ්‍රද්ධා ඇද්ද... කුශලධර්මයන්හි අප්‍රමාද ඇද්ද ඔහට යම් රැයක් හෝ දවසෙක් හෝ ඒ නම් කුශලධර්මයන්හි වෘද්ධිය ම කැමැති විය යුතු. පරිභානිය නො වේ යි.

10. 2. 2. 9

පටම කථාවක්ථු සූත්‍රය

එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ, සැවැත්නුවර ජෙනවන නම් අනේපිඬුසිටුහුගේ ආරාමයෙහි වාසය කරන සේක. එකල්හි බොහෝ භික්ෂුහු පසුබත පිඬුවායෙන් වැළකියාහු වටන්හල්හි රැස්ව හුන්නාහු අනෙකවිධ කිරණවීන කථායෙහි යෙදුනාහු වාසය කරත්. එ කවර යත්: “රාජකථා ය, වොරකථා ය, මහාමාත්‍යකථා ය, සෙනාකථා ය, භයකථා ය, යුඬුකථා ය, අනගකථා ය, පානකථා ය, ව්‍යාජකථා ය, ගයනකථා ය, මාලාකථා ය, ගණකථා ය, ඥාතිකථා ය, යානකථා ය, ග්‍රාමකථා ය, නිගමකථා ය, නගරකථා ය, ජනපදකථා ය, ස්ත්‍රීකථා ය, දුර්වප්‍රකථා ය, නානාත්මකථා ය, ලොකබ්‍යාධිකථා ය, සමුද්‍රාබ්‍යාධිකථා ය, ඉතිහවාහවකථා ය, මෙසේ හෝ” යි.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සවස්වරුයෙහි පිළිසලණින් නැගුණාහු වටන්හල් කරා එළඹියහ. එළඹි පැනවූ අස්නෙහි හුන්හ. භීඤ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂුන් ඇමතු සේක: මහණෙනි, තෙපි මෙකල කවර කථායෙකින් යුක්ත ව රැස්ව හුන්නාහු ද? කවර නම් කථායෙක් තොප විසින් අධාළ කරනලද ය? වහන්ස, පසුබත පිඬුවායෙන් පෙරලා පැමිණියමෝ අපි මේ වටන්හල්හි රැස්ව හුන්නාමෝ අනෙකවිධ කිරණවීන කථායෙහි යෙදුනාමෝ වාසය කරමිහ. ඒ කවර යත්; රාජකථා ය, වොරකථා ය ... ඉතිහවාහවකථා ය, මෙසේ හෝ” යි.

ඉධ මයං භනෙන පච්ඡාභසනං පිණ්ඩපානපටිකකන්තං උපට්ඨාන සාලායං සන්තිසිත්තා සන්තිපතිතා අනෙකවිභිතං තිරච්ඡානකථං අනු-
 යුක්තා විහරාම. සෙය්‍යථීදං රාජකථං චොරකථං -පෙ- ඉති භවාභවකථං.
 ඉති වානී, න ඛො පනෙනං භික්ඛවෙ තුමහාකං පතිරුපං කුලපුත්තානං
 සද්ධාය අගාරස්මා අනගාරියං පඛට්ඨිතානං, යං තුමෙහ අනෙකවිභිතං
 තිරච්ඡානකථං අනුයුක්තා විහරෙය්‍යාථ, සෙය්‍යථීදං රාජකථං චොරකථං
 මහාමත්තකථං සෙනාකථං භයකථං යුද්ධකථං අනතකථං පානකථං
 වස්තකථං සයනකථං මාලාකථං ගජකථං ඤාණිකථං යානකථං භාමකථං
 නිගමකථං නගරකථං ජනපදකථං ඉක්ඛිකථං සුරකථං විසිකාකථං
 කුමභට්ඨානකථං පුඛ්ඛපෙතකථං නානත්තකථං ලොකකුබ්බිකං සමුද්දසුබ්බි-
 ධිකං,, ඉතිභවාභවකථං ඉති වානී.

දස ඉමානි භික්ඛවෙ කථාවන්ඤ්ඤිති. කතමානි දස; අපපිච්ඡකථා සනතු-
 ධීකථා පච්චෙකකථා අසංසග්ගකථා විරියාරම්භකථා සීලකථා සමාධිකථා
 පඤ්ඤාකථා විමුක්තිකථා විමුක්තිඤ්ඤාදසසනකථානි. ඉමානි ඛො
 භික්ඛවෙ දසකථාවන්ඤ්ඤිති.

ඉමෙසං වෙ තුමො භික්ඛවෙ දසනගං කථාවන්ඤ්ඤානං උපාදයුපාදය
 කථං කථෙය්‍යාථ, ඉමෙසමි වන්දිමසුරියානං ඵවං මහිද්ධිකානං ඵවං
 මහානුභාවානං තෙජසා තෙජං පරියාදියෙය්‍යාථ, කො පන වාදෙ අඤ්ඤා
 තික්ඛියානං උරිඛොජකානන්ති.

10. 2. 2. 10

දුතිසකථාවතථු සුතකං

ඵකං සමයං භගවා සාවඤ්ඤියං විහරති ජෙනවනෙ අනාථපිණ්ඩිකසස
 ආරාමෙ, තෙන ඛො පන සමයෙන සම්බහුලා භික්ඛු පච්ඡාභසනං
 පිණ්ඩපානපටිකකන්තා උපට්ඨානසාලායං සන්තිසිත්තා සන්තිපතිතා
 අනෙකවිභිතං තිරච්ඡානකථං අනුයුක්තා විහරන්තී. සෙය්‍යථීදං රාජකථං
 චොරකථං මහාමත්තකථං -පෙ- ඉතිභවාභවකථං ඉති වානී,

1. දස ඉමානි භික්ඛවෙ පාසංසානි ධානානි. කතමානි දස: "ඉධ භික්ඛවෙ
 භික්ඛු අත්තනා ව අපපිච්චෙජා භොති, අපපිච්ඡකථංඤච භික්ඛුනං කත්තා
 භොති. "අපපිච්චෙජා භික්ඛු අපපිච්ඡකථංඤච භික්ඛුනං කත්තා" ති පාසංසමෙතං
 ධානං.
2. අත්තනා ව සනතුට්ඨො භොති. සනතුට්ඨිකථංඤච භික්ඛුනං කත්තා
 "සනතුට්ඨො භොති; භික්ඛු සනතුට්ඨිකථංඤච භික්ඛුනං කත්තා" ති.
 පාසංසමෙතං ධානං.

මහණෙනි, ගෙන් නික් ම අනගාරිය ශාසනයෙහි පැවිදි වූ කුලපුත්‍ර නොපට තෙල පුකිරුප නො වේ ම ය. යම් හෙයෙකින් තෙපි අනෙකවිභින වූ තිරශ්චිත කථායෙහි යෙදුනහු වාසය කරත් නම් - ඒ කවරය යත්; රාජකථා ය, වොරකථා ය, මහාමාත්‍ය කථා ය, සෙනාකථා ය, භයකථා ය, පුඬකථා ය, අන්තකථා ය, පානකථා ය, වියුකථා ය, ශයනකථා ය, මාලාකථා ය, ගෙඩකථා ය, ඤතිකථා ය, යානකථා ය, ග්‍රාමකථා ය, නිගමකථා ය, නගරකථා ය, ජනපදකථා ය, ස්ත්‍රීකථා ය, ශූරකථා ය, විසිබාකථා ය, කුමභසාරානකථා ය, පුච්චෙතකථා ය, නානාචකථා ය, ලොකබ්‍යායිකා ය, සමුද්‍රාබ්‍යායිකා ය, ඉතිහවාහවකථා ය'' යන මේ යි.

මහණෙනි, මේ කථාවකු දශයෙක: කවර දශයෙක යත්: අප්පිච්ඡ-කථා ය, සන්තුවසීකථා ය, පච්චෙකකථා ය, අසංසඤකථා ය, වීරියාරම්භ-කථා ය, සීලකථා ය, සමාධිකථා ය, පඤ්ඤකථා ය, විමුක්තිකථා ය, විමුක්තිඤ්ඤසසනකථා යි. මහණෙනි, මේ දශකථාවකු යි.

මහණෙනි, ඉදින් තෙපි මේ දශකථාවක්ෂුන්ගෙන් කථාවක් ගෙන කියන්නහු නම්, මෙසේ මහර්ධි ඇති මෙසේ මහානුභාව ඇති මේ වන්ද සුයභියන්ගේ ද තෙද සිය තෙදින් මැඩගෙන සිටුනාහු ය. අන්තොටු පිරිවැජියන් පිළිබඳ කවර කථා යැ? යි.

10. 2. 2. 10

දුතිය කථාවක්ෂු සූත්‍රය

එක් කලෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි අනේපිඬු සිටුහුගේ ජෙනවන නම් ආරාමයෙහි වාසය කරන සේක. එ සමයෙහි බොහෝ භික්ෂුහු පසුබත පිටුවායෙන් පෙරලා පැමිණියාහු උවටන්හල්හි රැස්ව හුන්නාහු අනෙකවිධ තිරශ්චිත කථායෙහි ඇලුණාහු වාසය කරත්. ඒ කවර යත්: රාජකථා ය, වොරකථා ය, මහාමාත්‍රකථා ය, -පෙ- ඉතිහවාහවකථාය යි.

1. මහණෙනි, මේ ප්‍රශංසාවහ කරුණු දසයෙකි. කවර දසයෙක යත්; මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ තෙමේ ද අල්පෙච්ඡ වෙයි. අල්පෙච්ඡ කථාත් භික්ෂුන්ට කරන්නේ වේ යයි තෙල කරුණු ප්‍රශංසාවහ වෙයි.

2. තෙමෙන් සතුටු වූයේ වෙයි. සන්තුෂ්චිකථාව භික්ෂුන්ට කරනුයේත් වෙයි.'' මහණ සතුටු වූයේ සන්තුෂ්චිකථාව භික්ෂුන්ට කරන්නේ ය යන තෙල කරුණු ප්‍රශංසාවහ වේ.

3. අත්තනා ව පච්චිනෙතා හොති, පච්චෙකකථංඤච භික්ඛුනා කත්තා හොති. “පච්චිනෙතා භික්ඛු පච්චෙකකථංඤච භික්ඛුනා කත්තා”ති පාසංසමෙතං යානං.

4. අත්තනා ව අසංසට්ඨො හොති, අසංසට්ඨකථංඤච භික්ඛුනා කත්තා හොති, අසංසට්ඨො භික්ඛු අසංසට්ඨකථංඤච භික්ඛුනා කත්තා”ති පාසංසමෙතං යානං.

5. අත්තනා ව ආරද්ධවිරියො හොති, විරියාරම්භකථංඤච භික්ඛුනා කත්තා හොති. “ආරද්ධවිරියො භික්ඛු විරියාරම්භකථංඤච භික්ඛුනා කත්තා” ති පාසංසමෙතං යානං.

6. අත්තනා ව සීලසම්පන්නො හොති, සීලසම්පදකථංඤච භික්ඛුනා කත්තා හොති, “සීලසම්පන්නො භික්ඛු සීලසම්පදකථංඤච භික්ඛුනා කත්තා”ති පාසංසමෙතං යානං.

7. අත්තනා ව සමාධිසම්පන්නො හොති, සමාධි සම්පදකථංඤච භික්ඛුනා කත්තා හොති, සමාධිසම්පන්නො භික්ඛු සමාධිසම්පදකථංඤච භික්ඛුනා කත්තා”ති පාසංසමෙතං යානං.

8. අත්තනා ව පඤ්ඤාසම්පන්නො හොති, පඤ්ඤාසම්පදකථංඤච භික්ඛුනා කත්තා හොති, “පඤ්ඤාසම්පන්නො භික්ඛු පඤ්ඤාසම්පදකථංඤච භික්ඛුනා කත්තා”ති පාසංසමෙතං යානං.

9. අත්තනා ව විමුක්තිසම්පන්නො හොති, විමුක්තිසම්පදකථංඤච භික්ඛුනා කත්තා හොති. “විමුක්තිසම්පන්නො භික්ඛු විමුක්තිසම්පදකථංඤච භික්ඛුනා කත්තා”ති පාසංසමෙතං යානං.

10. අත්තනා ව විමුක්තිඤ්ඤාදසසනසම්පන්නො හොති, විමුක්තිඤ්ඤාදසසනසම්පදකථංඤච භික්ඛුනා කත්තා හොති. ‘විමුක්තිඤ්ඤාදසසන’ සම්පන්නො භික්ඛු විමුක්තිඤ්ඤාදසසනසම්පදකථංඤච භික්ඛුනා කත්තා”ති පාසංසමෙතං යානං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ දස පාසංසානි යානානිති.

සමකචගො ජුතියො.

තමුද්දනං:

අච්ඡා තණ්හා නිට්ඨා ව අවෙච්චදෙව සුඛානි ව නළකපාතෙ දෙව වුත්තා කරාවඤ්ඤ අපරෙ දෙවති.

3. තෙමේත් ප්‍රවීච්ඡන වෙයි, ප්‍රවීච්ඡකකථා භික්ෂුන්ට කරන්නේත් වෙයි. “මහණ ප්‍රවීච්ඡන වූයේ භික්ෂුන්ට ප්‍රවීච්ඡකකථා කරනේ ය”යි තෙල කරුණ ප්‍රශංසාවහ වේ.

4. තෙමේත් අසංසාෂ්ට වූයේ වෙයි. භික්ෂුන්ට අසංසාෂ්ට කථාව කරන්නේත් වෙයි. “මහණ අසංසාෂ්ට වූයේ භික්ෂුන්ට අසංසාෂ්ට කථාව කරන්නෙක” යන තෙල කරුණ ප්‍රශංසාවහ වෙයි.

5. තෙමේත් ආරබ්බවීයභි වෙයි, භික්ෂුන්ට වීයභාරමහකථාව කරන්නේත් වෙයි, “මහණ ආරබ්බවීයභි වූයේ භික්ෂුන්ට වීයභාරමහකථාව කරන්නෙක” යන තෙල කරුණ ප්‍රශංසාවහ වෙයි.

6. තෙමේත් සිල්සපත් වූයේ වෙයි. සීලසම්පදකථාව භික්ෂුන්ට කරන්නේත් වෙයි. “සිල්සපත් මහණ භික්ෂුන්ට සීලසම්පදකථාව කරන්නෙක” යන තෙල කරුණ ප්‍රශංසාවහ වෙයි.

7. තෙමේත් සමාධිසම්පන්න වූයේ වෙයි. භික්ෂුන්ට සමාධිසම්පදකථාව කරන්නේත් වෙයි. “සමාධිසම්පන්න මහණ සමාධිසම්පදකථාව භික්ෂුන්ට කරන්නෙක” යන තෙල කරුණ ප්‍රශංසාවහ වෙයි.

8. තෙමේත් ප්‍රඥසම්පන්න වෙයි, ප්‍රඥසම්පදකථාව භික්ෂුන්ට කරන්නේත් වෙයි. “ප්‍රඥසම්පන්න මහණ භික්ෂුන්ට ප්‍රඥසම්පදකථාව කරන්නෙක” යන තෙල කරුණ ප්‍රශංසාවහ වෙයි.

9. තෙමේත් විමුක්තිසම්පන්න වෙයි, විමුක්තිසම්පදකථාව භික්ෂුන්ට කරන්නේත් වෙයි. “විමුක්තිසම්පන්න මහණ භික්ෂුන්ට විමුක්තිසම්පද කථාත් කරන්නෙක” යන තෙල කරුණ ප්‍රශංසාවහ වෙයි.

10. තෙමේත් විමුක්තිඥානදර්ශනසම්පන්න වෙයි. විමුක්තිඥානදර්ශන කථාව භික්ෂුන්ට කරන්නේත් වෙයි. “විමුක්තිඥානදර්ශනසම්පන්න මහණ භික්ෂුන්ට විමුක්තිඥානදර්ශනකථාව කරන්නේත් වේ” යන තෙල කරුණ ප්‍රශංසාවහ වේ. මහණෙනි, ප්‍රශංසාවහ කරුණු දශය යි.

දෙවන යමකවර්ග යි.

එහි උද්දනය:

දවිජ්ජා ය, තණ්හා ය, නිට්ඨා ය, අවෙච්චසසන්න ය, සුඛ සුත්‍ර දෙක ය; නළකපාන සුත්‍ර දෙක ය, කථාවතී සුත්‍ර දෙක දැයි සුත්‍ර දශයෙක.

3. ආකඩ්ඩවගෙගා

10. 2. 3. 1

ආකඩ්ඩියා සුතතං

එකං සමයං භගවා සාවකීයං විහරති ජෙනවනෙ අනාඨපිණ්ඩකසා ආරාමෙ, තනු ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙකං භික්ඛවොති; හදනෙති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චසොසුං. භගවා එතදවොච. සමපනනසීලා භික්ඛවෙ විහරථ සමපනනපාතිමොක්ඛා, පාතිමොක්ඛසංචරසංවුතා විහරථ ආචාරගොචර සමපනනා, අණුමනෙතසු වජෙජසු හයදසාචිනො සමාදය සික්ඛථ සික්ඛාපදෙසු.

1. ආකඩ්ඩියා වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “සබ්බමචාරිතං පියො වසං මනාපො ච ගරු ච භාවතීයො චා”ති. සීලෙසෙච්චසා පරිපුරකාරී අජකිකං වෙතොසමථමනුසුකෙතො අනිරාකතජකිකො විපසසනාය සමනනාගතො බ්‍රූහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං.

2. ආකඩ්ඩියා වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “ලාභී අසං විචර පිණ්ඩපාතසෙනා සනගීලානපච්චයභෙසජජපරික්ඛාරාන”ති. සීලෙසෙච්චසා පරිපුරකාරී අජකිකං වෙතොසමථමනුසුකෙතො අනිරාකතජකිකො විපසසනාය සමනනාගතො බ්‍රූහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං.

3. ආකඩ්ඩියා වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “යෙසාහං පරිභුජකාමී විචර පිණ්ඩපාතසෙනා සනගීලානපච්චයභෙසජජපරික්ඛාරං, තෙසං තෙ කාරා මහපථලා අසු මහානිසංසා”ති. සීලෙසෙච්චසා පරිපුරකාරී -පෙ- බ්‍රූහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං.

4. ආකඩ්ඩියා වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “යෙ මෙ පෙනා ඤාතිසාලොභිතා කාලකතා පසනනවිකතා අනුසාරනති, තෙසං තං මහපථලං අසා මහානිසංසා”ති. සීලෙසෙච්චසා පරිපුරකාරී -පෙ- බ්‍රූහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං.

5. ආකඩ්ඩියා වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “සනතුට්ඨා අසං ඉතරිතරවිචර පිණ්ඩපාතසෙනා සනගීලානපච්චයභෙසජජපරික්ඛාරොනා”ති, සීලෙසෙච්චසා පරිපුරකාරී -පෙ- බ්‍රූහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං.

3. ආකඩබවර්ගය

10. 2. 3. 1

ආකඩබෙයා සූත්‍රය

එක්සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ, සැවැත්නුවර අනේපිඬු සිටුහුගේ ජෙනවන නම් ආරාමයෙහි වාසය කරන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'මහණෙනි'යි හික්කුන් ඇමතු සේක. වහන්සැ'යි ඒ හික්කුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල කරුණ වදළ සේක; මහණෙනි, සිල්සපත් ව, ප්‍රාතිමොක්ෂ-ශීලයෙන් සමන්වාගත ව වාසය කරවු. ආචාර ගොවර්සමපනන වූවාහු අණුමානු වරදෙහිදු හය දක්නා සුල්ලහු ප්‍රාතිමොක්ෂසංවරයෙන් සංවෘත වූවාහු වාසය කරවු. සමාදන් කොට ගෙන ශික්ෂාපදයන්හි හික්මෙවු.

1. මහණෙනි, ඉදින් මහණ "සබ්බසර්වතට ප්‍රිය භා මනාප හා ගුරු භා භාවනීය හා වෙම්ව"යි කැමැති වේ නම් අධ්‍යාත්මචිත්තසමපයෙහි යෙදුණේ නො හළ ධ්‍යාන අතීතේ විදර්ශනායෙන් සමන්වාගත වූයේ ශුන්‍යාගාරභාවනාව වඩනුයේ ශීලයන්හි ම පරිපූරකාරී වන්නේ ය.

2. මහණෙනි, ඉදින් මහණ විචර පිණ්ඩපාත ගයනාසන ග්ලානප්‍රත්‍යය භෛෂ්‍යපරිෂ්කාර ලබන සුලු වෙම්ව"යි කැමැති වේ නම් අධ්‍යාත්ම-චිත්තසමපයෙහි යෙදුණේ නො හළ දහන් ඇතීතේ සප්තානුදර්ශනායෙන් සමන්වාගත වූයේ ශුන්‍යාගාරයන් වඩනුයේ ශීලයන්හි ම පරිපූරකාරී වන්නේ ය.

3. මහණෙනි, ඉදින් මහණ "මම යම් කෙනකුන්ගේ විචරපිණ්ඩපාත ගයනාසනග්ලානප්‍රත්‍යභෛෂ්‍යපරිෂ්කාර වළඳ කෙරෙමි නම් ඔවුන්ගේ ඒ ප්‍රත්‍යයසක්කාරයෝ මහන්ඵල මහානාශංස වෙත්ව"යි කැමැති වේ නම්... ශුන්‍යාගාරයන් වඩනුයේ ශීලයන්හි ම පරිපූරකාරී වන්නේ ය.

4. මහණෙනි, ඉදින් මහණ "මාගේ යම් ම ඥාතියාලොභිත ප්‍රෙත කෙනෙක් කලුරිය කළාහු පහන් සිතැත්තාහු අනුසම්පණ කෙරෙත් නම් ඔවුන්ගේ එය මහන්ඵල මහානාශංස වෙම්ව"යි... ශුන්‍යාගාරයන් වඩනුයේ ශීලයන්හි ම පරිපූරකාරී වන්නේ ය.

5. මහණෙනි, ඉදින් මහණ "ඉතරෙතර විචරපිණ්ඩපාතගයනාසන ග්ලානප්‍රත්‍යය භෛෂ්‍යපරිෂ්කාරයෙන් සන්තුෂ්ට වෙම්ව"යි කැමැති වේ නම්... ශුන්‍යාගාරයන් වඩනුයේ ශීලයන්හි ම පරිපූරකාරී වන්නේ ය.

6. ආකෛබ්ධය වෙ හිකබ්වෙ හිකබු “බමො අසං සිතස්ස උණ්ණස්ස ජීසච්ඡාය පිපාසාය ඩංසමකසවානාතපසිරිංසපසමචස්සානං දුරුක්ඛානං දුරාගතානං චචනපථානං උප්පත්තානං. සාරීරිකානං චේදනානං දුක්ඛානං නිප්පානං බරානං කට්ඨකානං අසානානං අමනාපානං පාණහරානං අධිවාසකාච්ඡිකා අස්සනති සීලෙසෙච්චස්ස පරිපුරකාරී -පෙ- බ්‍රූහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං.

7. ආකෛබ්ධය වෙ හිකබ්වෙ හිකබු “අරති රති සහො අසං, න ච ම. අරති රති සහෙය්‍ය, උප්පනං අරති රති. අභිභුය්‍ය අභිභුය්‍ය විහරෙය්‍ය”නති සීලෙසෙච්චස්ස පරිපුරකාරී -පෙ- බ්‍රූහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං.

8. ආකෛබ්ධය වෙ හිකබ්වෙ හිකබු “භයහෙරච සහො අසං, න ච ම. භයහෙරචො සහෙය්‍ය, උප්පනං භයහෙරච. අභිභුය්‍ය අභිභුය්‍ය විහරෙය්‍ය”නති, සීලෙසෙච්චස්ස පරිපුරකාරී -පෙ- බ්‍රූහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං.

9. ආකෛබ්ධය වෙ හිකබ්වෙ හිකබු “චතුක්ඛං ක්ඛානානං ආභිචන සිකානං දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං නිකාමලාභී අසං අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී”ති, සීලෙසෙච්චස්ස පරිපුරකාරී ... බ්‍රූහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං.

10. ආකෛබ්ධය වෙ හිකබ්වෙ හිකබු “ආසවානං බයා අනාසච්ච චෙතොච්චුක්ඛිං පඤ්ඤාච්චුක්ඛිං දිඳෙට්ඨච ධම්මෙ සං අභිඤ්ඤාසච්ඡිකඛා උපසමපජ්ජ විහරෙය්‍ය”නති, සීලෙසෙච්චස්ස පරිපුරකාරී අජ්ඣත්තං චෙතොසමච්චනුදුතො අභිරාකතජ්ඣානො විපස්සනාය සමනනාගතො බ්‍රූහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං.

සමපනනසීලා හිකබ්වෙ විහරථ සමපනනපාතිමොක්ඛා, පාතිමොක්ඛසංවරසංවුතා විහරථ ආචාරගොචරසමපනනා අණුමනෙකසු වජ්ජසු භයදස්සාවිනො සමාදය සිකබ්ථ සිකබාපදෙසු”ති. ඉති යං තං වුක්ඛං ඉදමෙතං පටිච්ච වුක්ඛනනී.

6. මහණෙනි, ඉදින් මහණ ශීත හා උෂණ හා සා හා පවස් හා මැසීමදුරු හා වා අවි හා සර්සාපයන්ගේ ස්පර්ශය ඉවසන සුල්ලෙම් වෙමිවයි නපුරු කොට කියු නපුරු කොට පැමිණි වචනමාණියන් ද උපන් දුක් වූ තීව්‍ර වූ රළු වූ කටුක වූ අසාත වූ අමනාප වූ ප්‍රාණහර වූ ශාරීරිකවෙදනාවන් ඉවසන සැහැවි ඇත්තෙම වෙමිවයි... ශුන්‍යාශාරයන් වඩනුයේ ශීලයන්හි ම පරිපූරකාරී වන්නේ ය.

7. මහණෙනි, ඉදින් මහණ (අභිනිෂ්ක්‍රමණ ප්‍රතිපත්තියෙහි) “අරතිය හා කාමශුණයන්හි රතිය හා මැඩ ලන්නෙම වෙමිව යි අරතිය හා රතිය ද මා නහමක් මට්ට යි උපන් අරතිය හා රතිය මැඩ - මැඩ වාස කරමිව”යි කැමැති වේ නම් ... ශුන්‍යාශාරයන් වඩනුයේ ශීලයන්හි පරිපූරකාරී වන්නේ ය.

8. මහණෙනි, ඉදින් මහණ විකොන්‍යාස හා බිහිසුනු අරමුණු සහන සුල්ලෙම් වෙමිවයි, හයහෙරව නහමක් මැඩ යේවයි උපන් හයහෙරව මැඩ - මැඩ වාසය කෙරෙමිව”යි කැමැති වේ නම් ... ශුන්‍යාශාරයන් වඩනුයේ ශීලයන්හි ම පරිපූරකාරී වන්නේ ය.

9. මහණෙනි, ඉදින් මහණ “ආභිවෙතසික වූ දිට්ඨමල්ලසුඛවිහාර වූ සිව්දහැන් කැමැති යේ ලබන්නෙම නියුක් යේ ලබන්නෙම පහසු යේ ලබන්නෙම වෙමිව”යි... ශුන්‍යාශාරයන් වඩනුයේ ශීලයන්හි ම පරිපූරකාරී වන්නේ ය.

10. මහණෙනි, ඉදින් මහණ “ආසුචක්ෂයයෙන් අනාසුච වූ විත්තවිමුක්තිය හා ප්‍රඥාවිමුක්තිය දිටුදමියෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ඨඥානයෙන් සාක්ෂාත් කොට එයට පැමිණ වෙසෙමිව”යි ආධ්‍යාත්ම විත්තසම්ඵයෙහි යෙදුණේ නො හළ දහැන් ඇතියේ විදර්ශනායෙන් සමන්වාගත වූයේ ශුන්‍යාශාරයන් වඩනුයේ ශීලයන්හි පරිපූරකාරී වන්නේ ය.

මහණෙනි, “සිල්සපන් වූවාහු පාමොක්සපන් වූවාහු වාසය කරවූ. ප්‍රාතිමොක්ෂ සංවරයෙන් සංවාත වූවාහු ආචාරගොචර සමපන්න වූවාහු වාසය කරවූ. අණුමානුවදායන්හි හය දක්නා සුල්ලහු සමාදන් කොට ගෙන සිකපදයන්හි හික්මෙවූ”යයි මෙයේ යමක් කියන ලද නම් තෙල මේ පිණිස කියනලද යි.

10. 2. 3. 2

කණ්ටක සූතනං

එකං සමයං භගවා වෙසාලියං විහරති මහාවනෙ කුටාගාරසාලායං සම්බුද්ධො අභිඤ්ඤානෙහි අභිඤ්ඤානෙහි ථෙරෙහි සාවකෙහි සද්ධිං ආයසමනා ච වාලොන¹ ආයසමනා ච උපවාලොන² ආයසමනා ච කකකටොන³ ආයසමනා ච කට්ඨෙඛන⁴ ආයසමනා ච කටොන⁵ ආයසමනා ච කට්ඨසංඛෙතා⁶ අඤ්ඤාති ච අභිඤ්ඤානෙහි අභිඤ්ඤානෙහි ථෙරෙහි සාවකෙහි සද්ධිං.

තෙන ඛො පන සමයෙන සම්බුද්ධා අභිඤ්ඤානා අභිඤ්ඤානා ලිච්චි භද්දෙහි භද්දෙහි යානෙහි වරපුරාය උච්චාසද්ද මහාසද්ද මහාවනං අජේඛාගාහනනී භගවනනං දසසනාය. අථ ඛො තෙසං ආයසමනනානං එතදහොසි: “ඉමෙ ඛො සම්බුද්ධා අභිඤ්ඤානා අභිඤ්ඤානා ලිච්චි භද්දෙහි භද්දෙහි යානෙහි වරපුරාය උච්චාසද්ද මහාසද්දා මහාවනං අජේඛාගාහනනී භගවනනං දසසනාය. සද්දකණ්ටකා ඛො පන ඤානා වුතනා භගවතා, යනුනා මයං යෙන ගොසීඛසාලවනදයො තෙනුපසංඛතමෙයාම, තස් මයං අප්පසද්ද අප්පකිණ්ණො එඤ්ඤා විහරෙයාමා”ති. අථ ඛො තෙ ආයසමනො යෙන ගොසීඛසාලවනදයො තෙනුප සකම්මිසු. තස් තෙ ආයසමනො අප්පසද්ද අප්පකිණ්ණො එඤ්ඤා විහරන්ති.

අථ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙත්ති; “කහනනුඛො භික්ඛවෙ වාලො? කහං උපවාලො? කහං කකකටො? කහං කට්ඨෙඛා? කහං කටො? කහං කට්ඨසංඛො? කහනනු ඛො තෙ භික්ඛවෙ ථෙරා සාවකා ගතාති?

ඉධ භනෙත තෙසං ආයසමනනානං එතදහොසි: “ඉමෙ ඛො සම්බුද්ධා අභිඤ්ඤානා අභිඤ්ඤානා. ලිච්චි භද්දෙහි භද්දෙහි යානෙහි වරපුරාය උච්චාසද්ද මහාසද්ද මහාවනං අජේඛාගාහනනී භගවනනං දසසනාය, සද්දකණ්ටකා ඛො පන ඤානා වුතනා භගවතා, යනුනා මයං යෙන ගොසීඛසාලවනදයො තෙනුපසංඛතමෙයාම, තස් මයං අප්පසද්ද අප්පකිණ්ණො එඤ්ඤා විහරෙයාමා”ති. අථ ඛො තෙ භනෙත ආයසමනො යෙන ගොසීඛසාලවනදයො තෙනුපසංඛම්මිසු. තස් තෙ ආයසමනො අප්පසද්ද අප්පකිණ්ණො එඤ්ඤා විහරන්ති.

1. ආයසමනා වාලොන ච - මජ්ඣං.	5. නිකටෙන - මජ්ඣං.
2. උපපලොන - සනා,	6. කට්ඨසංඛෙන - මජ්ඣං.
3. කුඤ්ඤාටන - මජ්ඣං.	7. වරපුරාය මජ්ඣං - පච්චුරුරාය-සනා.
4. කට්ඨෙඛන - මජ්ඣං.	8. එඤ්ඤා - සනා.

10. 2. 3. 2

කණ්ටක සූත්‍රය

එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසල්පුර සමීපයෙහි වූ මහාවන කුටාගාරශාලායෙහි ආයුෂ්මත් වාලය ආයුෂ්මත් උපවාලය ආයුෂ්මත් කකකටය ආයුෂ්මත් කට්ඨෙය ආයුෂ්මත් කටය ආයුෂ්මත් කට්ඨසංඛය යන ඉතා ප්‍රකට සඵචීර ශ්‍රාවකයන් ද අන්‍ය වූත් ප්‍රකට බොහෝ සඵචීර ශ්‍රාවකයන් ද සමග වාසය කරන සේක;

එකල්හි ඉතා ප්‍රසිද්ධ බොහෝ ලිච්ච්භු උස්භඩ මහභඩ ඇත්තාහු හදු හදු යානයන්ගෙන් පෙර-පසුව යන මහ සෙනග සමග නික්ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දර්ශනය පිණිස මහාවනයට ඇතුළු වෙති. එකල්හි ඒ ආයුෂ්මත්නට තෙල සිත විය: “මේ ප්‍රසිද්ධ ප්‍රසිද්ධ බොහෝ ලිච්ච්භු හදු හදු යානයෙන් පෙර පසුව යන මහසෙන් සමග උස්භඩ ඇත්තාහු මහභඩ ඇත්තාහු භාග්‍යවතුන් දකිනු සඳහා මහාවනයට වදනාහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් “ධ්‍යානයෝ ශබ්දකණ්ටකයහ”යි වදරන ලදී. අපි ගොසිඛගසාලවනයට එළැඹෙමෝ නම් මැනැව්, එහි අපි අල්පශබ්ද අල්පකීර්ණ වූවමෝ පහසුවෙන් වාසය කරමහ”යි. ඉක්බිති ඒ ආයුෂ්මත්හු ගොසිඛගසාලවනයට එළඹියහ. එහි ඒ ආයුෂ්මත්හු අල්පශබ්ද වූවාහු අල්පකීර්ණ වූවාහු පහසුවෙන් වාසය කරත්.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හික්ෂුන් ඇමතු සේක: “මහණෙනි, වාල කොහි ය? උපවාල කොහි ය? කකකට කොහි ය? කට්ඨෙ කොහි ය? කට කොහි ය? කට්ඨසංඛ කොහි ය? මහණෙනි, ඒ තෙරසච්චමහණෝ කොහි ගියාහුද?”යි.

වහන්ස, මෙහිලා ඒ ආයුෂ්මත්නට තෙල සිත විය: “මේ බොහෝ ප්‍රසිද්ධ ප්‍රසිද්ධ ලිච්ච්භු හදු හදු යානයෙන් පෙර-පසුව යන මහසෙන් සමග උස්භඩ ඇතියාහු-මහභඩ ඇතියාහු භාග්‍යවතුන් දකුම සඳහා මහවනයට වදනාහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ධ්‍යානයෝ ශබ්දකණ්ටකයහයි කියන ලදහ. අපි ගොසිඛගසාලවනය කරා එළැඹෙමෝ නම් මැනැව්, එහි අපි අල්පශබ්ද වූවමෝ අල්පකීර්ණ වූවමෝ පහසු සේ වාසය කරමහයි”යි, වහන්ස, ඉක්බිති ඒ ආයුෂ්මත්හු ගොසිඛගසාලවනය කරා එළැඹියහ. එහි ඒ ආයුෂ්මත්හු අල්පශබ්ද වූවාහු අල්පකීර්ණ වූවාහු සුව සේ වාසය කරත්ය”යි.

සාධු සාධු භික්ඛවෙ යථා තෙ මහාසාවකා සම්මා බ්‍යාකරමානා බ්‍යාකරෙය්‍යං. සද්දකණ්ටකා හි භික්ඛවෙ ක්‍යානා වුත්තා මයා.

දසයිමෙ භික්ඛවෙ කණ්ටකා, කතමෙ දස: පච්චේකාරාමස්ස සබ්බ-ණ්ඩාරාමනා කණ්ටකා, අසුභනිමිත්තානුයොගමනුසුක්ඛස්ස සුභනිමිත්තානු-යොගො කණ්ටකො, ඉද්දියෙසු ඉත්තද්ධාරස්ස විසුකදස්සනං කණ්ටකො, බ්‍රහ්මචාරියස්ස¹ මාකුභාමොපච්චාරො² කණ්ටකො, පට්මස්ස ක්‍යානස්ස සද්දො කණ්ටකො, දුතියස්ස ක්‍යානස්ස විතකකච්චාරා කණ්ටකො,³ තතියස්ස ක්‍යානස්ස පිති කණ්ටකො, චතුස්ස ක්‍යානස්ස අස්සාසපස්සාසා⁴ කණ්ටකො, සඤ්ඤවෙදධිතනිරොධසමාපනිදා සඤ්ඤ ව වෙදනා ව කණ්ටකො, රාගො කණ්ටකො, දෙසො කණ්ටකො, මොහො කණ්ටකො. අකණ්ටකා භික්ඛවෙ විහරං, නිකකණ්ටකා භික්ඛවෙ විහරං. අකණ්ටකා භික්ඛවෙ අරහනො, නිකකණ්ටකා භික්ඛවෙ අරහනො. අකණ්ට නිකකණ්ටකා භික්ඛවෙ අරහනොති.

10. 2. 3. 3

ඉට්ඨධම්ම සුත්තං

[සාවස්ථි]

දසයිමෙ භික්ඛවෙ ධම්මො ඉට්ඨා කන්තා මනාපා දුලලහා ලොකස්මිං, කතමෙ දස:

හොගා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා දුලලහා ලොකස්මිං, විණේණො ඉට්ඨා කන්තා මනාපො දුලලහො ලොකස්මිං, ආරෝග්‍යං ඉට්ඨා කන්තං මනාපං දුලලහං ලොකස්මිං, සීලං ඉට්ඨං කන්තං මනාපං දුලලහං ලොකස්මිං, බ්‍රහ්මචරියං ඉට්ඨං කන්තං මනාපං දුලලහං ලොකස්මිං, මිත්තා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා දුලලහා ලොකස්මිං, බ්‍යාහුසච්චං ඉට්ඨං කන්තං මනාපං දුලලහං ලොකස්මිං, පඤ්ඤ ඉට්ඨා කන්තා මනාපා දුලලහා ලොකස්මිං, ධම්මො ඉට්ඨා කන්තා මනාපා දුලලහා ලොකස්මිං, සඤ්ඤා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා දුලලහා ලොකස්මිං.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දසධම්මො ඉට්ඨා කන්තා මනාපා දුලලහා ලොකස්මිං.

1. බ්‍රහ්මචරියස්ස-මජ්ඣං.
2. මාකුභාමුසචාරො-මජ්ඣං.
3. කණ්ටකා-මජ්ඣං.
4. අස්සාසපස්සාසො-මජ්ඣං.

මහණෙනි, මැනවැ, මැනවැ යම් පරිදි ඒ මහසව්වෝ මොනොවට පවසන්නාහු කියත් නම් එසේ මේසින් ධ්‍යානයේ ගබ්දකණ්ටකයහයි කියන ලදහ.

මහණෙනි, මේ කණ්ටක දශයෙක, කවර දශයෙක යත්: ප්‍රවීචේකයෙහි ඇලුනාහුට සම්මතකාරාමතාව කණ්ටක යි. අග්‍රහනිමිත්තානුයෝගයෙහි යෙදුනාහුට ශ්‍රහනිමිත්තානුයෝගය කණ්ටක යි. ඉන්ද්‍රියයන්හි ගුප්තද්වාර-ඇතියහුට විසුලුදස්න කණ්ටක යි. බලසරනුහට මාගමක වෙත හැසිරීම කණ්ටක යි. ප්‍රථමධ්‍යානයට ගබ්දකණ්ටක යි. ද්විතීයධ්‍යානයට චිත්ත-විචාර කණ්ටක යි. තෘතීයධ්‍යානයට ප්‍රීතිය කණ්ටක යි. චතුස්ථධ්‍යානයට ආශ්වාය ප්‍රශ්වාය කණ්ටක යි. සංඤ්චෙදයිත නිරොධයමාපන්නියට සංඤ්ච වෙදනාත් කණ්ටක යි. රාගය කණ්ටක යි, ද්වේෂය කණ්ටක යි, මොහය කණ්ටක යි. මහණෙනි, කණ්ටක රහිත වූවාහු වාසය කරවූ. මහණෙනි, නිෂ්කණ්ටකව වාසය කරවූ. මහණෙනි, අකණ්ටක නිෂ්කණ්ටකව වාසය කරවූ. මහණෙනි, රහත්හු අකණ්ටකයහ. මහණෙනි, රහත්හු නිෂ්කණ්ටකයහ. මහණෙනි, රහත්හු අකණ්ටක නිෂ්කණ්ටකයහ යි.

10. 2. 8: 3

ඉටයධම්ම සූත්‍රය

[සැවැත්]

මහණෙනි, ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ මේ ධම් දශදෙනෙක් ලොවිහි දුර්ලභයහ, කවර දශදෙනෙක යත්:

ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ භොගයේ ලොවිහි දුර්ලභයහ. ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ වර්ණය ලොවිහි දුර්ලභය. ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ ආරොග්‍යය ලොවිහි දුර්ලභය. ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ ශීලය ලොවිහි දුර්ලභය. ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ බ්‍රහ්මවයඝීය ලොවිහි දුර්ලභය. ඉෂ්ට කාන්ත මනාප මිත්‍රයේ ලොවිහි දුර්ලභයහ. ඉෂ්ට කාන්ත මනාප බාහුශ්‍රැත්‍රය ලොවිහි දුර්ලභය. ඉෂ්ට කාන්ත මනාප ප්‍රඤ්ච ලොවිහි දුර්ලභය. ඉෂ්ට කාන්ත මනාප ධර්මයේ ලොවිහි දුර්ලභයහ. ඉෂ්ට කාන්ත මනාප සචර්ගයේ ලොවිහි දුර්ලභයහ.

මහණෙනි, මේ දසදහමහු ඉෂ්ට කාන්ත මනාප වූවාහු ලොවිහි දුර්ලභයහ.

ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ දසනනං ධම්මානං ඉට්ඨානං කන්තානං
 මනාපානං දුලලභානං ලොකසම්, දසධම්මා පරිපජ්ඣා: ආලසං.¹
 අනුට්ඨානං භොගානං පරිපජ්ඣො, අමණ්ඩනා අභුසණං² වණ්ණසං
 පරිපජ්ඣො, අසප්පාය කිරියා ආරොග්ගසං පරිපජ්ඣො, පාපමිත්තනා සීලානං
 පරිපජ්ඣො, ඉන්ද්‍රියාසංචරො බ්‍රහ්මචරියසං පරිපජ්ඣො, විසංවාදනා මිත්තානං
 පරිපජ්ඣො, අසර්කියා කිරියා බාහුසච්චසං පරිපජ්ඣො, අසුසුසා අපරිපුට්ඨා
 පඤ්ඤා පරිපජ්ඣො, අනන්‍යොගො අපච්චවෙකඛනා ධර්මානං පරිපජ්ඣො.
 මිච්ඡාපට්ඨකති සග්ගානං පරිපජ්ඣො.

ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ දසනනං ධම්මානං ඉට්ඨානං කන්තානං
 මනාපානං දුලලභානං ලොකසම්. ඉමෙ දස ධම්මා පරිපජ්ඣො.

ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ දසනනං ධම්මානං ඉට්ඨානං කන්තානං
 මනාපානං දුලලභානං ලොකසම්. දසධම්මා ආහාරා අනාලසං උට්ඨානං
 භොගානං ආහාරො. මණ්ඩනාවිභුසනා වණ්ණසං ආහාරො. සප්පායකිරියා
 ආරොග්ගසං ආහාරො. කල්‍යාණමිත්තනා සීලානං ආහාරො. ඉන්ද්‍රිය-
 සංචරො බ්‍රහ්මචරියසං ආහාරො, අවිසංවාදනා මිත්තානං ආහාරො.
 අසර්කියා කිරියා බාහුසච්චසං ආහාරො. සුසුසා පරිපුට්ඨා පඤ්ඤා
 අනන්‍යොගො පච්චවෙකඛනා ධම්මානං ආහාරො. සමමාපට්ඨකති සග්ගානං
 ආහාරො.

ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ දසනනං ධම්මානං ඉට්ඨානං කන්තානං
 මනාපානං දුලලභානං ලොකසම්. ඉමෙ දසධම්මා ආහාරා ති.

10. 2. 3. 4

වඩ්ඪි සුතතං

[සාවඤ්චි]

දසහි භික්ඛවෙ වඤ්චි වඩ්ඪමානො අරියසාවකො අරියාය වඩ්ඪියා
 වඩ්ඪති, සාරාදුට්ඨි ච හොති වරාදුට්ඨි කායසං. කතමෙති දසහි:

බෙහතච්ඡුභි වඩ්ඪති, ධනධංකොන වඩ්ඪති, පුත්තදුරෙහි වඩ්ඪති.
 දසකමකර පොරිසෙහි වඩ්ඪති, චතුසපදෙහි වඩ්ඪති, සඬාය වඩ්ඪති,
 සීලෙන වඩ්ඪති, සුතෙන වඩ්ඪති, වාගෙන වඩ්ඪති, පඤ්ඤාය වඩ්ඪති,
 ඉමාහි ඛො භික්ඛවෙ දසහි වඤ්චි වඩ්ඪමානො අරියසාවකො අරියාය
 වඩ්ඪියා වඩ්ඪති සාරාදුට්ඨි ච හොති වරාදුට්ඨි කායසං ති.

1. ආලසං - මජ්ඣ.
 2. අභුසණං - මජ්ඣ.

මහණෙනි, ලොවිහි ඉෂ්ට කාන්ත මනාප දුර්ලභ වූ මේ දශධර්මයනට උවදුරු දහම් දස දෙනෙකි: ආලයාය හා අනුසානය භොගයනට උවදුරෙක. අමණ්ඩනය හා අභූෂණය වර්ණයට උවදුරෙක. අසන්ප්‍රායක්‍රියාව ආරොගයට උවදුරෙක. පාපමිත්‍රතාව ශීලයනට උවදුරෙක. ඉන්ද්‍රිය අසංවරය බ්‍රහ්මවයසීයට උවදුරෙක. වීසංවාදනාව මිත්‍රයනට උවදුරෙක. අසධ්‍යායක්‍රියාව බහුශ්‍රැත බවට උවදුරෙක. අශුශ්‍රැතාව හා අපරිපාවජාව ප්‍රඥවට උවදුරෙක. අනුයෝගය හා අප්‍රත්‍යාවේක්ෂණාව ධර්මයනට උවදුරෙක. මිත්‍රාප්‍රතිපත්තිය ස්වර්ගයනට උවදුරෙකි.

මහණෙනි, ලොවිහි ඉෂ්ට කාන්ත මනාප දුර්ලභ වූ මේ දශ ධර්මයන්ට මේ ධර්ම දශ ධර්මයෝ උවදුරු වෙත්.

මහණෙනි, ලොවිහි ඉෂ්ට කාන්ත මනාප දුර්ලභ වූ මේ දශධර්මයනට දශධර්ම කෙනෙක් ප්‍රත්‍යය වෙත්: අනාලයාය හා උසානය භොගයනට ප්‍රත්‍යය යි; මණ්ඩනා හා විභූෂණාව වර්ණයට ප්‍රත්‍යය යි. සන්ප්‍රායක්‍රියාව ආරොගයට ප්‍රත්‍යය යි, කලාණමිත්‍රතාව ශීලයනට ප්‍රත්‍යය යි, ඉන්ද්‍රිය-සංවරය බ්‍රහ්මවයසීයට ප්‍රත්‍යය යි, අවිසංවාදනාව මිත්‍රයනට ප්‍රත්‍යය යි, ස්ථධ්‍යායක්‍රියාව බහුශ්‍රැතයට ප්‍රත්‍යය යි, සුශ්‍රැතාව හා පරිපාවජාව ප්‍රඥවට ප්‍රත්‍යය යි, අනුයෝගය හා ප්‍රත්‍යාවේක්ෂණාව ධර්මයනට ප්‍රත්‍යය යි, සමාක් ප්‍රතිපත්තිය ස්වර්ගයනට ප්‍රත්‍යය යි.

මහණෙනි ලොවිහි ඉෂ්ට කාන්ත මනාප දුර්ලභ වූ මේ දශධර්මයනට මේ දශධර්මයෝ ප්‍රත්‍යයහ යි.

10. 2. 3. 4

වඩවී සූත්‍රය

[සැවැත්]

මහණෙනි, වෘද්ධි දශයකින් වැඩෙන අරිසවු ආයඝ්චෘද්ධියෙන් වැඩෙයි. ශරීරයාගේ සාරය ගන්නා සුලු වෙයි. උත්තමාකීය ගන්නා සුලුත් වෙයි. කවර දසයෙකින යත්:

ක්ෂේත්‍රවාස්තුයෙන් වැඩෙයි. ධනධාන්‍යයෙන් වැඩෙයි. පුත්‍රදරයන්ගෙන් වැඩෙයි. දස් කම්කරු පුරුෂයන්ගෙන් වැඩෙයි. වතුෂ්පදින්ගෙන් වැඩෙයි. ශ්‍රද්ධාවෙන් වැඩෙයි. ශීලයෙන් වැඩෙයි. ශ්‍රැතයෙන් වැඩෙයි. ත්‍යාගයෙන් වැඩෙයි. ප්‍රඥයෙන් වැඩෙයි. මහණෙනි, මේ දශචෘද්ධියෙන් වැඩෙන අරිසවු ආයඝ්චෘද්ධියෙන් වැඩෙයි. ශරීරයාගේ සාරය ගන්නා සුලු වෙයි. උත්තමාකීය ගන්නා සුලුත් වෙයි.

1. ධනෙන් ධනෙකුන් ව යොධ වඩස්සී
පුත්තෙහි දුරෙහි වතුපසදෙහි ව
ස භොගවා හොති යසස්සී පුථිතො
කුන්ති ඵිනෙහි අපොපි රාජුභි.
2. සද්ධාය සිලෙන් ව යොධ වඩස්සී
පඤ්ඤාය වාගෙන් සුතෙන් වූහයං
යො තාදිසො සපපුරිසො විවකකිණො
දිට්ඨංච ධම්මෙ උභයෙන් වඩස්සීති.

10. 2. 3. 5

මිගසාලා සුතතං

එකං සමයං භගවා සාවස්ථියං විහරති ජෙනවනෙ අනාඨපිණ්ඩකසා ආරාමෙ. අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්ත-
විචරමාදය යෙන මීගසාලාය උපාසිකාය නිවෙසනං තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ඤ්ඤා පඤ්ඤානෙ ආසනෙ හිසීදි. අථ ඛො මිගසාලා උපාසිකා
යෙනායස්මා ආනන්දෙ තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ඤ්ඤා ආයස්මන්තං
ආනන්දං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං හිසීදි. එකමන්තං හිසින්නා ඛො
මිගසාලා උපාසිකා ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදවොච:

කථං කථං නාමායං භනෙත ආනන්ද භගවතා ධම්මො දෙසිතො
අඤ්ඤායො, යත්භි නාම බ්‍රහ්මචාරී ව අබ්‍රහ්මචාරී ව උභො සමසමගතිකා
භවීසසන්ති අභිසම්පරායං? පිතා මෙ භනෙත පුරාණො බ්‍රහ්මචාරී අභොසි
ආරාචාරී චිරතො මෙඋත්තා ගාමධම්මො. සො කාලකතො භගවතා
වායකතො සකදගාමී සනෙතා කුසිත්තං කායං උපපනෙතා'ති. පෙනතා පි යො
මෙ භනෙත ඉසිදනෙතා අබ්‍රහ්මචාරී අභොසි සදරසනාභුට්ඨො. සොපි
කාලකතො භගවතා වායකතො සකදගාමී සනෙතා කුසිත්තං කායං
උපපනෙතා'ති.

කථං කථං නාමායං භනෙත ආනන්ද භගවතා ධම්මො දෙසිතො
අඤ්ඤායො, යත්භි නාම බ්‍රහ්මචාරී ව අබ්‍රහ්මචාරී ව උභො සමසමගතිකා
භවීසසන්ති අභිසම්පරායන්ති. එවං ඛො පනෙතං භගීඤ්ඤි භගවතා
බුද්ධකත්තං.

1. මෙ ලොවහි යමෙක් ධනධාන්‍යයෙහුදු පුත්‍රදරයන්ගෙහුදු වතුෂ්පදීන්ගෙහුදු වැඩේ නම් වැලිත් නෑයන් විසිනුදු මිතුරන් විසිනුදු රජුන් විසිනුදු පුදන ලද හේ හොඟවත් වූයේ යශස්වී වෙයි.

2. මෙලොවහි යමෙක් ශ්‍රද්ධායෙහුදු ශීලයෙහුදු ප්‍රඥයෙහුදු ශ්‍රැතයෙහුදු වැඩේ නම් එබඳු විවික්ෂණ ඒ සත්පුරුෂයා ඉහාත්මයෙහි ම උභයාකීයෙන් වැඩෙන්නේ යි.

10. 2. 3. 5

මිගසාලා සූත්‍රය

එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර සමීපයෙහි අනේ-පිඩු සිටුවුහුගේ ජෙනනි නම් ආරාමයෙහි වාසය කරන සේක. එකල්හි ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ පෙරවරුයෙහි හැඳ පෙරව පා සිවුරු රැගෙන මිගසාලා උවැසියගේ නිවස කරා එළඹියහ. එළඹ පැනවූ අස්නෙහි හුන්හ. ඉක්බිති මිගසාලා උපාසිකා ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරුන් කරා එළඹියා. එළඹ ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරුන් සකසා වැඳ එකත්පස්ව හුනු, එකත්පස්ව හුන් මිගසාලා උපාසිකා ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරුන්ට තෙල කරුණ සැළ කළා:

වහන්ස, ආනන්දයෙනි, යම් ම ධර්මයක බ්‍රහ්මචාරීන් අබ්‍රහ්මචාරීන් යන දෙදෙනා පරලොවහි සම සමගතික වෙත් නම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මේ ධර්මය කිසෙයින් කිසෙයින් දතයුතු කොට දෙසන ලද්දේද? වහන්ස, පුරුණ නම් වූ ම පිය ග්‍රාමධර්ම වූ මෙමුත්තයෙන් වැළකියේ දුරුවූයේ බ්‍රහ්මචාරී විය. හේ සකාදගාමීසත්තූ වූයේ කලුරිය කළේ තුෂිත දෙවකායයෙහි උපනැයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ව්‍යාකෘත ය. වහන්ස, මාගේ සුඵපිය ඉසිදක්ත සචරුසන්ගෙන් තුෂ්ට වූයේ අබ්‍රහ්මචාරී විය. හේ ද සකාදගාමී සත්තවූයේ කලුරිය කළේ තුෂිත දෙවකායයෙහි උපනැයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ව්‍යාකෘත ය.

වහන්ස, ආනන්දයෙනි, යම් ධර්මයෙකහි බ්‍රහ්මචාරීන් අබ්‍රහ්මචාරීන් යන දෙදෙනා පරලොවහි සම සමගතික වෙත් නම් මේ ධර්මය කෙසේ කෙසේ දතයුතු කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද්දේ? බ්‍රහ්මණ තෙල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මෙපරිදි ම ව්‍යාකෘත වෙයි.

අප් බො ආයසමා ආනන්දේ මිගසාලාය උපාසිකාය නිවෙසනෙ පිණිසානං ගහෙතවා උට්ඨායාසනා පකකාමී. අප් බො ආයසමා ආනන්දේ පච්ඡාහතනං පිණිසානපටිකකතෙනා යෙන භගවා තෙනුපසඩකමී. උපසඩකමිතවා භගවතනං අභිවාදෙතවා එකමනනං නිසීදි. එකමනනං නිසීතෙනා බො ආයසමා ආනන්දේ භගවතනං එතද වොව:

ඉධාහං භතෙන පුබ්බනහසමයං නිවාසෙතවා පතනවිවරමාදයං යෙන මිගසාලාය උපාසිකාය නිවෙසනං තෙනුපසඩකමී. උපසඩකමිතවා පඤ්ඤතෙන ආසනෙ නිසීදිං. අප් බො භතෙන මිගසාලා උපාසිකා යෙනාහං තෙනුපසඩකමී. උපසඩකමිතවා මං අභිවාදෙතවා එකමනනං නිසීදි. එකමනනං නිසීතනා බො භතෙන මිගසාලා උපාසිකා මං එතද වොව:

කපං කපං නාමායං භතෙන ආනන්ද භගවතා ධම්මො දෙසිතො අපෙඤ්ඤයො, යනු හි නාම ඔුභමචාරී ව අඔුභමචාරී ව උභො සමසමගතිකා භවිසසනති අභිසමපරායං. පිතා මෙ භතෙන පුරාණො ඔුභමචාරී අභොසි ආරාචාරී වීරතො මෙචුතා ගාමධම්මා. සො කාලකතො භගවතා බ්‍යාකතො සකදගාමී සතෙනා කුසිතං කායං උපපනෙතාති. පෙනනාපි යො මෙ භතෙන ඉසීදතෙනා අඔුභමචාරී අභොසි සදරසනකුටෙධා, සො'පි කාලකතො භගවතා බ්‍යාකතො සකදගාමී සතෙනා කුසිතං කායං උපපනෙතාති.

කපං කපං නාමායං භතෙන ආනන්ද භගවතා ධම්මො දෙසිතො අපෙඤ්ඤයො, යනු හි නාම ඔුභමචාරී ව අඔුභමචාරී ව උභො සමසමගතිකා භවිසසනති අභිසමපරායනති, එවං චුතෙන අහං භතෙන මිගසාලා උපාසිකා එතද වොව: එවං බො පනෙතං භගිති භගවතා බ්‍යාකතනති.

කා වානන්ද මිගසාලා උපාසිකා බාලා අබ්‍යන්තා අමබකා අමබක-පඤ්ඤා? කෙ ව පුරිසපුග්ගලපරොපරියඤ්ඤො?

දසගිමෙ ආනන්ද පුග්ගලා සතෙනා සංවිජ්ජමානා ලොකසමී. කතමෙ දස:

1. ඉධානන්ද එකවෙචා පුග්ගලො දුසසීලො හොති, තඤ්ච වෙනො විමුක්තිං පඤ්ඤා විමුක්තිං යථාභුතං නපපජානාති, යඤ්ඤ නං දුසසීලාං. අපරිවෙසසං නිරුජ්ඣති, තස්ස සචඤෙන පි අකතං හොති, බාහුසමෙචන පි අකතං හොති දිට්ඨියා පි අපාටිවිද්ධං හොති, සාමයිකමුප්ඵි විමුක්තිං න ලභති, සො කායසසමෙද පරමමරණා භානාය පරෙති නො විසෙසාය, භානගාමී යෙව හොති නො විසෙසගාමී.

1. අමමකා අමමකපඤ්ඤා - මජ්ඣ. අහධකා අහධකපඤ්ඤා - සක. 2. සාමායිකමුපි-සීඔු, මජ්ඣ.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් අනද තෙරණුවෝ මිගසාලා උවැසියගේ නිවෙස්-
නෙහි පිටුවා ගෙන භූතස්නෙන් නැගී ගියහ. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් අනද
තෙරණුවෝ පසුබත පිටුවායෙන් පෙරළා ආවාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
වෙත එළඹීයහ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස්ව
හුන්හ. එකත්පස්ව හුන් ආයුෂ්මත් අනද තෙරණුවෝ. භාග්‍යවතුන් වහන්-
සේට තෙල කරුණ සැලකළහ:

වහන්ස, මෙහි මම පෙරවරුයෙහි හැඳ පෙරව පාසිවුරු රැගෙන
මිගසාලා උපාසිකාවගේ නිවෙස්නට ගියෙමි, පැන්වූ අස්නෙහි හුන්මි.
වහන්ස, එකල්හි මිගසාලා උපාසිකාව මා කරා එළැඹීයා. එළැඹ මා සකසා
වැද එකත්පස්ව හුණු. වහන්ස, එකත්පස්ව හුන් මිගසාලා උපාසිකා මට
තෙල සැල කළා:

වහන්ස, යම් ම ධර්මයෙක්හි බ්‍රහ්මචාරීන් අබ්‍රහ්මචාරීන් යන දෙදෙන
පරලොච්චි සම සම ගතික වෙන් නම් මේ ධර්මය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
විසින් කෙසේ කෙසේ නම් දතයුතු කොට දෙසන ලද ද? වහන්ස, පුරාණ
නම් ම පිය ග්‍රාමධර්ම වූ මෙමුතයෙන් වැළකියේ, වෙන්වූයේ, බ්‍රහ්මචාරී විය.
හේ සකාදගාමී සත්ත්ව වූයේ කලුරිය කළේ කුෂිතකායයෙහි උපනැයි
භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ව්‍යාකෘතය. වහන්ස, මා සුඵපිය ඉසිදන්ත
සවදරසන්තුෂ්ට වූයේ අබ්‍රහ්මචාරී විය. හෙ ද සකාදගාමී සත්ත්ව වූයේ
කලුරිය කළේ කුෂිතකායයෙහි උපනැයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින්
ව්‍යාකෘත ය.

වහන්ස, යම් ම ධර්මයක බ්‍රහ්මචාරීන් අබ්‍රහ්මචාරීන් යන දෙදෙන
පරලොච්චි සම සම ගතික වෙන් නම් මේ ධර්මය කෙසේ කෙසේ නම්
අදෙය කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසනලද ද? වහන්ස, මෙසේ
කී කල්හි මම මිගසාලා උපාසිකාවට තෙල කීමි: “බ්‍රහ්මන, භාග්‍යවතුන්
වහන්සේ විසින් තෙල එසේම වදරන ලදී යි.

ආනන්දය, බාලවූ අව්‍යක්ත වූ ස්ත්‍රීපුඤ ඇති මාගමක් වන මිගසාලා
උපාසිකා කවර? පුරුෂ පුද්ගලයන්ගේ පරාවරඤනයෙහි ලා (සමමාසම්බුදු
වරයෝ) කවරහ?

ආනන්දයෙනි, ලොවහි මේ පුද්ගලයෝ දසදෙනෙක් විද්‍යාමාන වෙන්.
කවර දසදෙනෙක යන්:

1. ආනන්දයෙනි, මෙලොවහි අන්‍යතර පුද්ගලයෙක් දුස්සීල වෙයි. ඒ
එලසමාධි එලපුඤ ද ඇතිසැටි නොදන්නේය. යම් මාගියක ඔහුගේ ඒ
දොරැගිලිය අනවශෙෂ කොට නිරුද්ධ වේ නම් ඔහු විසින් එය ශ්‍රවණයෙනුදු
නො අසන ලද වෙයි. බාහුග්‍රාන්තයෙනුදු නො හසළ වෙයි. දාෂ්ටියෙනුදු
නො පිළිවිදුනා ලද වෙයි. සාමයික වූ ද (ප්‍රිතිප්‍රාමොදාසසධිබ්‍යාත) විලික්කිය
නො ලබයි. හේ කාබුන් මරණින් මතු භාතියට ම යෙයි. විශෙෂයට නො
යෙයි. භානගාමී ම වෙයි. විශෙෂගාමී නො වේ.

2. ඉධ පනානඤ්ඤ ඵකච්චො පුග්ගලො දුසසීලො හොති, තඤ්ඤ චෙතො විමුක්තිං පඤ්ඤා විමුක්තිං යථාභුතං පඡානාති. යඤ්ඤ නං දුසසීලාං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති, තස්ස සචණෙනපි කතං හොති. බාහුසච්චෙනපි කතං හොති, දිට්ඨියාපි පටිච්චං හොති, සාමයිකමපි විමුක්තිං ලභති, සො කායසහෙද පරමමරණං විසෙසාය පරෙති, නො භානාය, විසෙසගාමී යෙව හොති, නො භානගාමී.

තත්‍රානඤ්ඤ පමාණිකා පමිණන්ති: 'ඉමසසාපි තෙව ධම්මො, අපරසසාපි තෙව ධම්මො. කසමා තෙසං ඵකො හීනො, ඵකො පණිතො'ති. නං හී තෙසං ආනඤ්ඤ හොති දීඝරතතං අභිනාය දුක්ඛාය.

තත්‍රානඤ්ඤ යථායං පුග්ගලො දුසසීලො හොති, තඤ්ඤ චෙතො විමුක්තිං පඤ්ඤා විමුක්තිං යථාභුතං පඡානාති. යඤ්ඤ නං දුසසීලාං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති. තස්ස සචණෙනපි කතං හොති, බාහුසච්චෙනපි කතං හොති, දිට්ඨියාපි පටිච්චං හොති, සාමයිකමපි විමුක්තිං ලභති, අයං ආනඤ්ඤ පුග්ගලො අමුතා පුරිමෙන පුග්ගලෙන අභිකක්ඛන්තරො ව පණිතතරො ව. නං කිසු හෙතු: ඉමං හී ආනඤ්ඤ පුග්ගලං ධම්මයොතො හිබ්බන්ති. තදන්තරං¹ කො ඡානෙය්‍ය අඤ්ඤත්‍ර තථාගන්තො. තස්මාතිභානඤ්ඤ මා පුග්ගලෙසු පමාණිකා අහුවඤ්ඤ මා පුග්ගලෙසු පමාණං ගණන්ඤ්ඤ, බඤ්ඤතිභානඤ්ඤ පුග්ගලො පුග්ගලෙසු පමාණං ගණන්තොතො, අභං වානඤ්ඤ පුග්ගලෙසු පමාණං ගණන්තොතො, යො වාපනසස මාදියො.

3. ඉධ පනානඤ්ඤ ඵකච්චො පුග්ගලො සීලවා හොති, තඤ්ඤ චෙතො විමුක්තිං පඤ්ඤා විමුක්තිං යථාභුතං නපපඡානාති, යඤ්ඤ නං සීලං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති, තස්ස සචණෙනපි අකතං හොති. බාහුසච්චෙනපි අකතං හොති, දිට්ඨියාපි අපට්චිචං හොති, සාමයිකමපි විමුක්තිං න ලභති. සො කායසහෙද පරමමරණං භන්තාය පරෙති, නො විසෙසං. භානගාමී යෙව හොති, නො විසෙසගාමී.

4. ඉධ පනානඤ්ඤ ඵකච්චො පුග්ගලො සීලවා හොති, තඤ්ඤ චෙතො විමුක්තිං පඤ්ඤා විමුක්තිං යථාභුතං පඡානාති, යඤ්ඤ නං සීලං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති, තස්ස සචණෙනපි කතං හොති, බාහුසච්චෙනපි කතං හොති, දිට්ඨියාපි පටිච්චං හොති.

1. නිකාහනි - චහුසු.
 2. තදන්තරං - යතා.
 3. අභඤ්ඤානඤ්ඤ - සිමු. යතා.

2. ආනන්දයෙනි, මේ ලොවිහි අන්‍යතර පුද්ගලයෙක් දුස්සීල වෙයි. චිත්තසමාධිය හා ප්‍රඥවිමුක්තියත් ඇති සැටි දනියි. යම් මගෙක ඔහුගේ ඒ දුස්සීලය අනවශෙෂ කොට නිරුද්ධ වේ නම් ඒ ශ්‍රවණයෙහි අසන ලද වෙයි, බාහුග්‍රාන්‍යයෙහි හසල වෙයි, දාෂ්ටියෙහි පිළිවිදිනා ලද වෙයි, සාමයික විමුක්තිය ද ලබයි. හේ කාබුන් මරණින් මතු විශෙෂයට පැමිණෙයි, භානියට නො පැමිණෙයි. විශෙෂගාමී ම වෙයි, භානගාමී නො වේ.

ආනන්දයෙනි, එහිලා ප්‍රාමාණිකයෝ කුලනා කෙරෙත්: “මොහුගේ ඒ ධර්මයෝ ම වෙත්. පරාගේ ද එම ධර්මයෝ වෙත්. කවර හෙයින් ඔවුන්ගේ ඒ එකෙක් හීන වේ ද, එකෙක් ප්‍රණීත වේද” යි. ආනන්දයෙනි, ඒ ප්‍රමාණකරණය ඔවුන්ට දීර්ඝරාත්‍රයෙහි අහිත පිණිස දුක් පිණිස වෙයි.

ආනන්දයෙනි, එහි ලා යම් ඒ පුද්ගලයෙක් දුස්සීල වේ ද ඒ චිත්තවිමුක්තිය හා ප්‍රඥ විමුක්තිය හා ඇති සැටි නො දනී ද, යම් ම මගෙක ඔහුගේ ඒ දොශශීලය අනවශෙෂ කොට නිරුද්ධ වේද, ඔහු විසින් එය ශ්‍රවණයෙහි අසන ලද වෙයි, බාහුග්‍රාන්‍යයෙහි හසල වෙයි, දාෂ්ටියෙහි ප්‍රතිවිද්ධ වෙයි, සාමයික විමුක්තිය ද ලබයි. ආනන්දයෙනි, මේ පුහුල් අයෝ පළමු පුහුලාගෙන් වඩා සුන්දර ද වඩා උත්තම ද වෙයි. එ කවර හෙයින් යැ: ආනන්දයෙනි, විදර්ශනාඥාන සම්බන්ධ ධර්මශ්‍රොතස මේ පුහුල් (අරිබ්මට) පමුණුවයි. තපාගතයන් හැර එහි වෙනස කවරෙක් දන්නේද? ආනන්දයෙනි, එහෙයින් මේ කරුණෙහි ලා පුහුලන් විසාභි නහමක් ප්‍රාමාණික වවු. පුහුලන් විසාභි නහමක් පමණ ගනිවු. ආනන්දයෙනි, පුද්ගලයන් කෙරෙහි පමණ ගන්නා පුහුල් ගුණ විසින් බන්තයට පැමිණේ මැ යි. ආනන්දයෙනි, මම හෝ පුද්ගලයන් කෙරෙහි ප්‍රමාණය ගන්නෙමි, ම බන්දෙක් හෝ වේ නම් (ප්‍රමාණ ගන්නේ) යි.

3. ආනන්දයෙනි, මෙහි අන්‍යතර පුද්ගලයෙක් සිල්වත් වෙයි. ඒ චිත්තවිමුක්තිය හා ප්‍රඥාවිමුක්තිය හා ඇති සැටි නො දන්නේය. යම් මගෙක ඔහුගේ ඒ ශීලය අනවශෙෂ කොට නිරුද්ධ වේ නම් ඔහු විසින් එය ශ්‍රවණයෙහි අසන ලද වෙයි, බාහුග්‍රාන්‍යයෙහි නො හසල වෙයි, දාෂ්ටියෙහි අප්‍රතිවිද්ධ වෙයි, සාමයිකවිමුක්තියද නො ලබයි. හේ කාබුන් මරණින් මතු භානියට පැමිණෙයි, විශෙෂයට නො පැමිණෙයි. හීනගාමී ම වෙයි. විශෙෂගාමී නො වේ.

4. ආනන්දයෙනි, මෙහි අන්‍යතර පුද්ගලයෙක් සිල්වත් වෙයි. ඒ වෙනාවිමුක්තියත් පඤ්ඤාවිමුක්තියත් ඇති සැටි දනියි. යම් මගෙක ඔහුගේ ඒ ශීලය අනවශෙෂ කොට නිරුද්ධ වේ නම් ඔහු විසින් එය ශ්‍රවණයෙහි අසන ලද වෙයි, බාහුග්‍රාන්‍යයෙහි හසල වෙයි, දාෂ්ටියෙහි ප්‍රතිවිද්ධ වෙයි,

සාමයිකමපි විමුක්තිං ලභති, සො කායසස හෙද පරමමරණා විසෙසාය පරෙති; නො භානාය. විසෙසගාමීයෙව හොති, නො භානගාමී.

තත්‍රානන්ද පමාණිකා පමිණන්ති -පෙ- අහං වානන්ද පුග්ගලෙසු පමාණං ගණෙකයාං, යො වා පනසස මාදිසො.

5. ඉධ පනානන්ද එකවේවා පුග්ගලො නිබ්බරාගො හොති, තඤ්ච වෙතොවිමුක්තිං පඤ්ඤාවිමුක්තිං යථාභූතං නපපජානාති, යත්ථසස සො රාගො අපරිසෙසො නිරුජ්ඣති, තසස සවණෙනපි අකතං හොති, බාහුසච්චනපි අකතං හොති, දිට්ඨියාපි අපච්චිද්ධං හොති, සාමයිකමපි විමුක්තිං න ලභති. සො කායසස හෙද පරමමරණා භානාය පරෙති නො විසෙසාය, භානගාමී එව හොති නො විසෙසගාමී.

6. ඉධ පනානන්ද එකවේවා පුග්ගලො නිබ්බරාගො හොති, තඤ්ච වෙතො විමුක්තිං පඤ්ඤාවිමුක්තිං යථාභූතං පජානාති, යත්ථසස සො රාගො අපරිසෙසො නිරුජ්ඣති. තසස සවණෙනපි කතං හොති, බාහුසච්චනපි කතං හොති, දිට්ඨියාපි පච්චිද්ධං හොති, සාමයිකමපි විමුක්තිං ලභති. සො කායසස හෙද පරමමරණා විසෙසාය පරෙති නො භානාය, විසෙසගාමීයෙව හොති නො භානගාමී.

තත්‍රානන්ද පමාණිකා පමිණන්ති -පෙ- අහං වා ආනන්ද පුග්ගලෙසු පමාණං ගණෙකයාං, යො වා පනසස මාදිසො.

7. ඉධ පනානන්ද එකවේවා පුග්ගලො කොධතො හොති, තඤ්ච වෙතොවිමුක්තිං පඤ්ඤාවිමුක්තිං යථාභූතං නපපජානාති. යත්ථසස සො කොධො අපරිසෙසො නිරුජ්ඣති, තසස සවණෙනපි අකතං හොති, බාහුසච්චනපි අකතං හොති, දිට්ඨියාපි අපච්චිද්ධං හොති, සාමයිකමපි විමුක්තිං න ලභති. සො කායසස හෙද පරමමරණා භානාය පරෙති නො විසෙසාය, භානගාමීයෙව හොති නො විසෙසගාමී.

1. සාමයිකමපි, - ඡෙසං.

සාමයික විමුක්තිය ද ලබයි. හේ කාබුන් මරණින් මතු විශේෂයට පැමිණෙයි, භානියට නොපැමිණෙයි, විශේෂගාමී ම වෙයි. භානගාමී නො වේ.

ආනන්දයෙනි, එහි ලා ප්‍රාමාණිකයෝ පමණ කරන්... මම හෝ පුද්ගලයන් කෙරෙහි ප්‍රමාණ ගන්නෙමි, මා බදු යමෙක් හෝ වේ නම් (ප්‍රමාණ ගන්නේ) යි.

5. ආනන්දයෙනි, මෙලොවහි අන්‍යතර පුද්ගලයෙක් තිවුරාග වෙයි. ඒ චිත්තවිමුක්තියත් ප්‍රඥවිමුක්තියත් ඇතිසැටි නො දන්නේ ය. යම් මාර්ගයෙක්හි ඔහුගේ ඒ රාගය අනවශේෂ කොට නිරුද්ධ වේ නම්, ඔහු විසින් එය ශ්‍රවණයෙනුදු නො අසන ලද වෙයි, බාහුශ්‍රාත්‍රායෙනුදු නො හසල වෙයි, දෘෂ්ටියෙනු අප්‍රතිවිද්ධ වෙයි, සාමයික විමුක්තිය ද නො ලබන්නේ ය. හේ කාබුන් මරණින් මතු භානියට පැමිණෙයි. විශේෂයට නො පැමිණෙයි. භානගාමී ම වෙයි. විශේෂගාමී නො වේ.

6. ආනන්දයෙනි මෙහි අන්‍යතර පුද්ගලයෙක් තිවුරාග වෙයි. ඒ චිත්ත විමුක්තිය හා ප්‍රඥවිමුක්තිය හා ඇතිසැටි දන්නේ ය. යම් මාර්ගයෙක්හි ඔහුගේ ඒ රාගය අනවශේෂව නිරුද්ධ වේ නම්, ඔහු විසින් එය ශ්‍රවණ යෙනුදු අසන ලද වෙයි, බාහුශ්‍රාත්‍රායෙනුදු හසල වෙයි, දෘෂ්ටියෙනුදු අප්‍රතිවිද්ධ වෙයි, සාමයික විමුක්තිය ද ලබන්නේ ය. හේ කාබුන් මරණින් මතු විශේෂයට පැමිණෙයි, භානියට නො පැමිණෙයි. විශේෂගාමී ම වෙයි භානගාමී නො වේ.

ආනන්දයෙනි, එහිලා ප්‍රාමාණිකයෝ ප්‍රමාණ කරන්... ආනන්දයෙනි, පුද්ගලයන් කෙරෙහි මම හෝ ප්‍රමාණය ගන්නෙමි, මා බදු යමෙක් වේ නම් හෝ (ප්‍රමාණය ගන්නේ) යි.

7. ආනන්දයෙනි, මෙහි අන්‍යතර පුද්ගලයෙක් කිපෙනසුලු වෙයි. ඒ චිත්තවිමුක්තිය හා ප්‍රඥ විමුක්තිය හා ඇති සැටි නො දන්නේ ය, යම් මාර්ගයෙක ඔහුගේ ඒ ක්‍රොධය අනවශේෂව නිරුද්ධ වේ නම් ඔහු විසින් ශ්‍රවණයෙනුදු එය අකාහ වෙයි, බාහුශ්‍රාත්‍රායෙනුදු අකාහ වෙයි, දෘෂ්ටියෙනුදු අප්‍රතිවිද්ධ වෙයි, සාමයික විමුක්තිය ද නො ලබන්නේ ය. හේ කාබුන් මරණින් මතු භානියට යෙයි, විශේෂයට නො යෙයි. භානගාමී ම වෙයි, විශේෂගාමී නො වේ.

8. ඉධි පනානන්ද එකවේවා පුග්ගලො කොධනො හොති, තඤ්ච වේතොවිමුක්තිං පඤ්ඤාවිමුක්තිං යථාභුතං පජානාති. යත්ඤ්ඤායො කොධො අපරිසෙසො නිරුජ්ඣති. තස්ස සචණෙනපි කතං හොති, බාහුසචේතනපි කතං හොති, දිට්ඨියාපි පටිච්ඡේදං හොති, සාමයිකමපි විමුක්තිං ලභති. සො කායස්ස හෙද පරමමරණා විසෙසාය පරෙති නො භානාය, විසෙසගාමීයෙව හොති නො භානගාමී.

නත්‍රානන්ද පමාණිකා පමිණන්ති -පෙ- අහං වා ආනන්ද පුග්ගලෙසු පමාණං ගණෙය්‍යං, යො වා පනස්ස මාදිසො.

9. ඉධි පනානන්ද එකවේවා පුග්ගලො උද්ධනො හොති, තඤ්ච වේතො විමුක්තිං පඤ්ඤාවිමුක්තිං යථාභුතං නපජානාති, යත්ඤ්ඤා නං උද්ධචං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති. තස්ස සචණෙනපි අකතං හොති, බාහුසචේතනපි අකතං හොති, දිට්ඨියාපි අපටිච්ඡේදං හොති, සාමයිකමපි විමුක්තිං න ලභති. සො කායස්ස හෙද පරමමරණා භානාය පරෙති නො විසෙසාය, භානගාමීයෙව හොති නො විසෙසගාමී.

10. ඉධි පනානන්ද එකවේවා පුග්ගලො උද්ධනො හොති, තඤ්ච වේතො විමුක්තිං පඤ්ඤාවිමුක්තිං යථාභුතං පජානාති. යත්ඤ්ඤා නං උද්ධචං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති, තස්ස සචණෙනපි කතං හොති, බාහුසචේතනපි කතං හොති, දිට්ඨියාපි පටිච්ඡේදං හොති, සාමයිකමපි විමුක්තිං ලභති. සො කායස්ස හෙද පරමමරණා විසෙසාය පරෙති නො භානාය. විසෙසගාමීයෙව හොති නො භානගාමී.

නත්‍රානන්ද පමාණිකා පමිණන්ති “ඉමස්සපි තෙව ධම්මො, අපරසසපි තෙව ධම්මො. කඤ්චා තෙසං එකො භිනො එකො පණිතො”ති. තං හි තෙසං ආනන්ද හොති දීඝරත්තං අභිනාය දුඝඛාය.

නත්‍රානන්ද යථායං පුග්ගලො උද්ධනො හොති, තඤ්ච වේතොවිමුක්තිං පඤ්ඤාවිමුක්තිං යථාභුතං පජානාති. යත්ඤ්ඤා නං උද්ධචං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති. තස්ස සචණෙනපි කතං හොති, බාහුසචේතනපි කතං හොති, දිට්ඨියාපි පටිච්ඡේදං හොති, සාමයිකමපි විමුක්තිං ලභති.

8. ආනන්දයෙනි, මෙහි අන්‍යතර පුද්ගලයෙක් කීපෙනසුලු වෙයි. ඒ චිත්ත විමුක්තිය හා ප්‍රඥාවිමුක්තිය හා ඇති සැටි දන්නේ ය. යම් මාර්ගයෙක්හි ඔහුගේ ඒ ක්‍රොධය අනවශෙෂව නිරුද්ධ වේ නම් ඔහු විසින් එය ශ්‍රවණයෙනුදු කරන ලද්ද වෙයි, බාහුශ්‍රත්‍රයෙනුදු කරනලද වෙයි, දෘෂ්ටියෙනුදු කරනලද වෙයි, සාමයික විමුක්තිය ද ලබන්නේය. හේ කාඤ්ඤා මරණින් මතු විශෙෂයට යෙයි, භානියට නො යෙයි. විශෙෂගාමී ම වෙයි, භානගාමී නො වෙයි.

ආනන්දයෙනි, එහිලා ප්‍රාමාණිකයෝ ප්‍රමාණ කරත්... ආනන්දයෙනි, මම හෝ, පුද්ගලයන් කෙරෙහි ප්‍රමාණ ගන්නෙමි, යමෙක් මඬු හෝ වේ නම් (ගන්නෝ) යි.

9. ආනන්දයෙනි, මෙහි අන්‍යතර පුද්ගලයෙක් උද්ධත වෙයි. ඒ චිත්ත විමුක්තිය හා ප්‍රඥාවිමුක්තිය ඇති සැටි නො දන්නේ ය. යම් මාර්ගයෙක ඔහුගේ ඒ ඔෂ්ඨකාරය අනවශෙෂව නිරුද්ධ වේ නම් ඔහු විසින් එය ශ්‍රවණයෙනුදු අකාන වෙයි, බාහුශ්‍රත්‍රයෙනුදු අකාන වෙයි, දෘෂ්ටියෙනුදු අප්‍රතිවිද්ධ වෙයි, සාමයික විමුක්තිය ද නො ලබයි. හේ කාඤ්ඤා මරණින් මතු භානියට යෙයි, විශෙෂයට නො යෙයි. භානගාමී ම වෙයි, විශෙෂගාමී නො වේ.

10. ආනන්දයෙනි, මෙහි අන්‍යතර පුද්ගලයෙක් උද්ධත වෙයි. ඒ චිත්ත විමුක්තිය ද ප්‍රඥාවිමුක්තිය ද ඇතිසැටි දන්නේ ය. යම් මාර්ගයෙක්හි ඔහුගේ ඒ ඔෂ්ඨකාරය අනවශෙෂව නිරුද්ධ වේ නම්, ඔහු විසින් එය ශ්‍රවණයෙනුදු කරන ලද වෙයි, බාහුශ්‍රත්‍රයෙනුදු කරන ලද වෙයි, දෘෂ්ටියෙනුදු ප්‍රතිවිද්ධ වෙයි, සාමයික විමුක්තිය ද ලබන්නේ ය. හේ කාඤ්ඤා මරණින් මතු විශෙෂයට පැමිණෙයි, භානියට නො පැමිණෙයි. විශෙෂගාමී ම වෙයි, භානගාමී නො වේ.

ආනන්දයෙනි, එහිලා ප්‍රාමාණිකයෝ ප්‍රමාණ කරත්; මොහුගේ ද එම ධර්මයෝය, අන්හුගේ ද එම ධර්මයෝය. කවර හෙයින් ඔවුනතුරෙන් එකෙක් හීන වේ ද? එකෙක් ප්‍රණීත ධ්‍රී දූ"යි, ආනන්දයෙනි එය ම ඔවුනට දීර්ඝරාත්‍රයෙහි අහිතය පිණිස දුක් පිණිස වෙයි.

ආනන්දයෙනි, එහි යම් මේ පුද්ගලයෙක් උද්ධත වේ නම් ඒ චිත්ත විමුක්තිය හා ප්‍රඥාවිමුක්තිය හා ඇති සැටි දන්නේ නම්, යම් මාර්ගයෙක්හි ඔහුගේ ඒ ඔෂ්ඨකාරය අනවශෙෂව නිරුද්ධ වේ නම් ඔහු විසින් එය ශ්‍රවණයෙනුදු කාන වෙයි, බාහුශ්‍රත්‍රයෙනුදු කාන වෙයි, දෘෂ්ටියෙනුදු ප්‍රතිවිද්ධ වෙයි, සාමයික විමුක්තිය ද ලබන්නේ ය.

අයං ආනන්ද පුග්ගලො අමුනා පුරිමෙන පුග්ගලෙන අභිකක්කන්තනරො ව පභිතනරො ව. තං කිසුං හෙතු: ඉමං හෙතං ආනන්ද පුග්ගලං ධම්මෙයොතො ත්ඨිධිගති. තදන්තරං¹ තො ජාතෙයා අඤ්ඤානු තථාගතෙන, තස්මා තිභානන්ද මා පුග්ගලෙසු පමාණිකා අනුච්ඡද්, මා පුග්ගලෙසු පමාණං ගණහිස්ථි. ධඤ්ඤතිභානන්ද පුග්ගලෙසු පමාණං ගණිතන්තො. අහං වා ආනන්ද පුග්ගලෙසු පමාණං ගණෙකයාං, යො වා පනස්ස මාදිසො.

කා වානන්ද මිගයාලා උපාසිකා බාලා අබ්‍යන්තා අමබ්‍යා අමබ්‍යක-පඤ්ඤා, කෙ ව පුරිසපුග්ගලපරොපරියෙ ඤාණං. ඉමෙ ඛො ආනන්ද දසපුග්ගලා සතොතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්ථි.

යථාරුපෙන ආනන්ද සීලෙන පුරාණො සමන්තාගතො අහොසි, තථාරුපෙන සීලෙන ඉසිදන්තො සමන්තාගතො අහවිසු, නසිධි පුරාණො ඉසිදන්තස්ස ගතිමපි අඤ්ඤස්ස. යථාරුපාය ව ආනන්ද පඤ්ඤාය ඉසිදන්තො සමන්තාගතො අහොසි, යථාරුපාය පඤ්ඤාය පුරාණො සමන්තාගතො අහවිසු, නසිධි ඉසිදන්තො පුරාණස්ස ගතිමපි අඤ්ඤස්ස. ඉති ඛො ආනන්ද ඉමෙ පුග්ගලා උභො එකඛගතිනාති.

10. 2. 3. 6

තයොධම්ම සුත්තං

[සාවස්ථි]

තයොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මො ලොකෙ න සංවිජ්ජය්‍යාං, න තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජය්‍යා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො, න තථාගතප්පච්චිදිතො ධම්මචිතයො ලොකෙ දිප්පෙයා. කතමෙ තයො:

ජාති ව ජරා ව මරණඤ්ඤි. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො ධම්මො ලොකෙ න සංවිජ්ජය්‍යාං, න තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජය්‍යා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො, - න තථාගතප්පච්චිදිතො ධම්මචිතයො ලොකෙ දිප්පෙයා. යස්මා ව ඛො භික්ඛවෙ ඉමෙ තයො ධම්මො ලොකෙ සංවිජ්ජන්ති, තස්මා තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජති අරහං සම්මාසම්බුද්ධො. තස්මා තථාගතප්පච්චිදිතො ධම්මචිතයො ලොකෙ දිප්පති.

1. තයොමෙ භික්ඛවෙධම්මෙ අප්පහාය අභබ්බො ජාතිං පහාතුං ජරං පහාතුං මරණං පහාතුං. කතමෙ තයො: රාගං අප්පහාය දෙසං අප්පහාය මොහං අප්පහාය. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො ධම්මෙ අප්පහාය අභබ්බො ජාතිං පහාතුං ජරං පහාතුං මරණං පහාතුං.

1. තදන්තරං - සිඳු.
2. කහං - මජ්ඣං.

ආනන්දයෙනි, මේ පුභුල් තෙල පළමු පුභුලාගෙන් සුඤ්ජරතර ද ප්‍රණීතතර ද වෙයි. එ කවර හෙයින් යත්: ආනන්දයෙනි, ධර්මප්‍රකාශය මේ පුභුලා නිවනට පමුණුවයි. එ වෙනස තරාගතයන් හැර කවරෙක් දන්තේද? ආනන්දයෙනි, එහෙයින් මෙහිලා පුභුලන් කෙරෙහි නහමක් ප්‍රාමාණික වුව, පුභුලන් කෙරෙහි නහමක් පමණ ගනිවු. ආනන්දයෙනි, පුද්ගලයන් කෙරෙහි පමණ ගන්තේ ගුණ විසින් කණිනු ලබන්නේය. ආනන්දයෙනි, මම හෝ පුද්ගලයන් කෙරෙහි ප්‍රාමාණ ගන්නෙමි, යමෙක් මඬු හෝ වේ නම් (ගන්නේ) යි.

ආනන්දයෙනි, බාල අව්‍යක්ත ස්ත්‍රියක් වන ස්ත්‍රීපුඤා ඇති මිගයාලා උපාසිකා කවර? පුද්ගල පරවරඤානගෙහිලා (තරාගතවරයෝ) කවරහුය? ආනන්දයෙනි, මේ දසපුභුල්හු ලොකයෙහි විද්‍යමාන වෙත්.

ආනන්දයෙනි, යම්ඬු ශීලයෙකින් පුරාණ සමන්වාගත වීද, එඬු ශීලයෙන් ඉසිදත්ත ද සමන්වාගත වී නම් මෙහිලා පුරාණ ඉසිදත්තගේ ගතිදු නො දන්නේය. ආනන්දයෙනි, යම්ඬු පුඤ්ජයෙකින් ඉසිදත්ත සමන්වාගත වී නම්, එඬු පුඤ්ජයෙන් පුරාණ සමන්වාගත වී නම්, මෙහිලා ඉසිදත්ත පුරාණගේ ගතිදු නො දන්නේය. ආනන්දයෙනි, මෙසේ මේ පුද්ගල දෙදෙන එකාධිගහිත වෙති'යි.

10. 2. 3. 6

තයෝධම්ම සූත්‍රය

[සැවැත්]

මහණෙනි, මේ ධර්ම තුණක් ලොව විද්‍යමාන නොවේ නම්, අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ තරාගතයෝ ලොව නුපදනාහ. තරාගත ප්‍රවිදිත ධර්ම විනය ලොවහි දීප්ත නො වන්නේය. කවර තුනෙකයත්:

ජාතිය හා ජරාව හා මරණය හා යි. මහණෙනි, මේ දහම් ගුණ ලොවහි විද්‍යමාන නොවේ නම්, අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ තරාගතයෝ ලොව නුපදනාහ. තරාගත ප්‍රවිදිත ධර්ම විනය ලොව දීප්ත නො වන්නේය. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් මේ දහම් තුන ලොව දීප්ත වේද එහෙයින් අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ තරාගතයෝ ලොව උපදනාහ. එහෙයින් තරාගත ප්‍රවිදිත ධර්ම විනය ලොවහි දීප්ත වෙයි.

1. මහණෙනි, මේ ධර්ම තුනක් නො පියා (ප්‍රභාණය නො කොට) ජාතිය පියන්නට ජරාව පියන්නට මරණය පියන්නට අභව්‍ය වෙයි. කවර තුනෙක යත්: රාගය නො පියා, ද්වේෂය නො පියා, මොහය නො පියා යි. මහණෙනි, මේ තුන් දහම් නොපියා ජාතිය පියන්නට ජරාව පියන්නට මරණය පියන්නට අභව්‍ය වෙයි.

2. නයොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ අප්පභාය අභරෙඛා රාගං පභාතුං දෙසං පභාතුං මොහං පභාතුං. කතමෙ නයො: සකකායදිට්ඨිං අප්පභාය වීචිකිච්ඡං අප්පභාය සීලබ්බතපරාමාසං අප්පභාය, ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ නයො ධම්මෙ අප්පභාය අභරෙඛා රාගං පභාතුං දෙසං පභාතුං මොහං පභාතුං.

3. නයොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ අප්පභාය අභරෙඛා සකකායදිට්ඨිං පභාතුං, වීචිකිච්ඡං පභාතුං සීලබ්බතපරාමාසං පභාතුං. කතමෙ නයො: අයොනියොමනසීකාරං අප්පභාය කුම්මඟ්ගසෙවනං අප්පභාය වෙනසොලීනතං අප්පභාය, ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ නයො ධම්මෙ අප්පභාය අභරෙඛා සකකායදිට්ඨිං පභාතුං වීචිකිච්ඡං පභාතුං සීලබ්බතපරාමාසං පභාතුං.

4. නයොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ අප්පභාය අභරෙඛා අයොනියොමනසීකාරං පභාතුං කුම්මඟ්ගසෙවනං පභාතුං වෙනසො ලීනතං පභාතුං. කතමෙ නයො: මුට්ඨසච්චං අප්පභාය අසම්පජ්ඣාදං අප්පභාය වෙනසො විකේඛපං අප්පභාය, ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ නයො ධම්මෙ අප්පභාය අභරෙඛා අයොනියොමනසීකාරං පභාතුං කුම්මඟ්ගසෙවනං පභාතුං වෙනසොලීනතං පභාතුං.

5. නයොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ අප්පභාය අභරෙඛා මුට්ඨසච්චං පභාතුං අසම්පජ්ඣාදං පභාතුං වෙනසො විකේඛපං පභාතුං. කතමෙ නයො: අරියානමදස්සනකම්මානං අප්පභාය අරියධම්මස්ස අසොතුකම්මානං අප්පභාය උපාරම්භවිතං අප්පභාය, ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ නයො ධම්මෙ අප්පභාය අභරෙඛා මුට්ඨසච්චං පභාතුං අසම්පජ්ඣාදං පභාතුං වෙනසො විකේඛපං පභාතුං.

6. නයොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ අප්පභාය අභරෙඛා අරියානමදස්සනකම්මානං පභාතුං අරියධම්මස්ස අසොතුකම්මානං පභාතුං උපාරම්භවිතතං පභාතුං. කතමෙ නයො: උද්ධච්චං අප්පභාය අසංචරං අප්පභාය දුස්සීලාං අප්පභාය, ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ නයො ධම්මෙ අප්පභාය අභරෙඛා අරියානමදස්සනකම්මානං පභාතුං අරියධම්මස්ස අසොතුකම්මානං පභාතුං උපාරම්භවිතතං පභාතුං.

7. නයොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ අප්පභාය අභරෙඛා උද්ධච්චං පභාතුං අසංචරං පභාතුං දුස්සීලාං පභාතුං. කතමෙ නයො: අස්සද්ධියං අප්පභාය අවද්ඤාදුතං අප්පභාය කොසජ්ජං අප්පභාය, ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ නයො ධම්මෙ අප්පභාය අභරෙඛා උද්ධච්චං පභාතුං අසංචරං පභාතුං දුස්සීලාං පභාතුං.

2. මහණෙනි, මේ දහම් තුන නො පියා රාගය පියන්නට ද්වේෂය පියන්නට මොහය පියන්නට අභව්‍යයි. කචර තුනෙකයත්: සක්කාය දිට්ඨිය නො පියා විච්ඡිව්‍යාව නො පියා සීලබ්බත පරාමාසය නො පියායි. මහණෙනි, මෙතුන් දහම් නො පියා රාගය පියන්නට ද්වේෂය පියන්නට මොහය පියන්නට අභව්‍ය වෙයි.

3. මහණෙනි, මේ තුන් දහම් නො පියා සක්කායදිට්ඨිය පියන්නට විච්ඡිව්‍යාව පියන්නට සීලබ්බතපරාමාසය පියන්නට අභව්‍යයි. කචර තුනෙකයත්: අයොනියොමනසිකාරය නො පියා ය, කුමග සෙවුනා නො පියාය, චිත්තයාගේ ලිනත්වය නො පියා යි, මහණෙනි, මේ තුන් දහම් නො පියා සක්කායදිට්ඨිය පියන්නට විච්ඡිව්‍යාව පියන්නට සීලබ්බත-පරාමාසය පියන්නට අභව්‍යයි.

4. මහණෙනි, මේ තුන් දහමුත් නො පියා අයොනියොමනසිකාරය පියන්නට කුමග සෙවුනා පියන්නට චිත්තයාගේ ලිනත්වය පියන්නට අභව්‍යයි, කචර තුනෙක යත්: සිහි මුළාව නො පියා අසම්පජ්ඣ්ඤය නො පියා චිත්තයාගේ වික්ෂෙපය නො පියා යි. මහණෙනි, මේ දහම් තුන නො පියා අයොනියොමනසිකාරය පියන්නට කුමමගසෙවනය පියන්නට චිත්තයාගේ ලිනත්වය පියන්නට අභව්‍යයි.

5. මහණෙනි මේ දහම් තුන නො පියා මුළා සිහිය පියන්නට අසම්පජ්ඣ්ඤය පියන්නට චිත්තවික්ෂෙපය පියන්නට අභව්‍යයි. කචර තුනෙකයත්: ආයතීයන්ගේ අදර්ශනකාම්‍යතාව නො පියා, ආයතීධම්මයාගේ ආශ්‍රොතුකාම්‍යතාව නො පියා උපාරම්භ (චිත්තය පරිභවකරනු කැමැති සිත) නො පියා යි. මහණෙනි, මේ දහම් තුන නො පියා මුළා සිහිය පියන්නට අසම්පජ්ඣ්ඤය පියන්නට චිත්තවික්ෂෙපය පියන්නට අභව්‍යයි.

6. මහණෙනි, මේ දහම් තුන නො පියා ආයතීයන්ගේ අදර්ශන-කාම්‍යතාව පියන්නට ආයතීධම්මයාගේ අශ්‍රොතුකාම්‍යතාව පියන්නට උපාරම්භ චිත්තතාව පියන්නට අභව්‍යයි. කචර තුනෙක යත්: උද්ධච්චය නො පියා, අසංවරය නො පියා, දොශ්ශීලය නො පියා යි. මහණෙනි, මේ දහම් තුන නො පියා ආයතීයන්ගේ අදර්ශනකාම්‍යතාව පියන්නට ආයතීධර්මයාගේ ආශ්‍රොතුකාම්‍යතාව පියන්නට උපාරම්භචිත්තතාව පියන්නට අභව්‍යයි.

7. මහණෙනි, මේ දහම් තුන නො පියා උද්ධච්චය පියන්නට අසංවරය පියන්නට දොශ්ශීලය පියන්නට අභව්‍යයි. කචරතුනෙක යත්: අස්සද්ධිය නො පියා, අවදඤ්ඤතාව (යාවකයන් බස් නො දන්නා බව) නො පියා, කොසජ්ජය නො පියා යි. මහණෙනි, මේ දහම් තුන නො පියා උද්ධච්චය පියන්නට අසංවරය පියන්නට දොශ්ශීලය පියන්නට අභව්‍යයි.

8. තයො මෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ අප්පභාය අභබ්බො අසුඤ්ඤියං පභාතුං අවදඤ්ඤානං පභාතුං කොසජ්ජං පභාතුං. කතමෙ තයො: අනාදරියං අප්පභාය දෙවච්ඡාසනං අප්පභාය පාපමිත්තනං අප්පභාය, ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො ධම්මෙ අප්පභාය අභබ්බො අසුඤ්ඤියං පභාතුං අවදඤ්ඤානං පභාතුං කොසජ්ජං පභාතුං.

9. තයො මෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ අප්පභාය අභබ්බො අනාදරියං පභාතුං දෙවච්ඡාසනං පභාතුං පාපමිත්තනං පභාතුං. කතමෙ තයො: අභිරික්ඛං අප්පභාය අනොත්තප්පං අප්පභාය වමාදං අප්පභාය, ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො ධම්මෙ අප්පභාය අභබ්බො අනාදරියං පභාතුං දෙවච්ඡාසනං පභාතුං පාපමිත්තනං පභාතුං.

10. අභිරිකොයං භික්ඛවෙ අනොත්තප්පි¹ පමනො හොති, සො පමනො සමානො අභබ්බො අනාදරියං පභාතුං දෙවච්ඡාසනං පභාතුං පාපමිත්තනං පභාතුං, සො පාපමිත්තො සමානො අභබ්බො අසුඤ්ඤියං පභාතුං අවදඤ්ඤානං පභාතුං කොසජ්ජං පභාතුං, සො කුසීනො සමානො අභබ්බො උඤ්චට්ඨං පභාතුං අසංචරං පභාතුං දුස්සීලායං පභාතුං, සො දුස්සීලො සමානො අභබ්බො අරියානමදස්සනකමායනං පභාතුං අරියධම්මස්ස අසොතුකමායනං පභාතුං, උපාරම්භවිත්තනං පභාතුං, සො උපාරම්භවිත්තො සමානො අභබ්බො මුට්ඨසච්චං පභාතුං අසමපජඤ්ඤා පභාතුං චෙතසො විකෙඛපං පභාතුං සො විකඛිත්ත විත්තො සමානො අභබ්බො අයොනිසොමනසීකාරං පභාතුං කුමමඤ්ඤාසෙවනං පභාතුං චෙතසොලීනත්තං පභාතුං, සො ලීනවිත්තො සමානො අභබ්බො සකකායදිට්ඨිං පභාතුං විචිකිච්ඡං පභාතුං සීලබ්බතපරාමාසං පභාතුං, සො විචිකිච්ඡො සමානො අභබ්බො රාගං පභාතුං දෙසං පභාතුං මොහං පභාතුං, සො රාගං අප්පභාය දෙසං අප්පභාය මොහං අප්පභාය අභබ්බො ජාතීං පභාතුං ජරං පභාතුං මරණං පභාතුං.

1. තයො මෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ පභාය භබ්බො ජාතීං පභාතුං ජරං පභාතුං මරණං පභාතුං. කතමෙ තයො: රාගං පභාය දෙසං පභාය මොහං පභාය. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො ධම්මෙ පභාය භබ්බො ජාතීං පභාතුං ජරං පභාතුං මරණං පභාතුං.

2. තයො මෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ පභාය භබ්බො රාගං පභාතුං දෙසං පභාතුං මොහං පභාතුං. කතමෙ තයො: සකකායදිට්ඨිං පභාය විචිකිච්ඡං පභාය සීලබ්බතපරාමාසං පභාය. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො ධම්මෙ පභාය භබ්බො රාගං පභාතුං දෙසං පභාතුං මොහං පභාතුං.

1. අනොත්තප්පි - මජ්ඣ.

8. මහණෙනි, මෙකුන් දහම් නො පියා අස්සද්ධිය පියන්නට අවදානාව පියන්නට කොසප්පය පියන්නට අභව්‍යයි. කවර කුනෙක යත්: අනාදරිය නො පියා, දෙවචස්සතාව නො පියා, පාපමිත්තතාව නො පියා යි. මහණෙනි, මේ කුන් දහම් නො පියා අස්සද්ධිය පියන්නට අවදානාව (දීමෙහි නො කැමැති බව) පියන්නට කොසප්පය පියන්නට අභව්‍යයි.

9. මහණෙනි, මේ දහම් කුන නො පියා අනාදරය පියන්නට දෙවචස්සතාව පියන්නට පාපමිත්තතාව පියන්නට අභව්‍යයි. කවර කුනෙක යත්: අභිරිකය නො පියා, අනොත්තප්පය නො පියා, පමාදය නො පියා යි. මහණෙනි, මේ කුන් දහම් නො පියා අනාදරය පියන්නට දෙවචස්සතාව පියන්නට පාපමිත්තතාව පියන්නට අභව්‍ය යි.

10. මහණෙනි, මේ අභිරික අනොත්තප්පි ප්‍රමත්ත වෙයි. හේ පමාදියේ ම අනාදරය පියන්නට දෙවචස්සතා පියන්නට පාපමිත්තතා පියන්නට අභව්‍ය වෙයි, හේ පවිටු මිතුරන් ඇතියේ ම අස්සද්ධිය පියන්නට අවදානාව පියන්නට කොසප්පය පියන්නට අභව්‍යයි, හේ කුසිතවුයේ ම උද්ධමව්‍ය පියන්නට අසචරය පියන්නට දුශ්ශීලය පියන්නට අභව්‍ය වෙයි, හේ දුශ්ශීල වුයේ ම ආයතියන් නො දක්නා කැමැති බව පියන්නට අරිදහම් නො අසනු කැමැති බව පියන්නට උපාරමිහවිත්තභාවය පියන්නට අභව්‍ය වෙයි, හේ උපාරමිහ විත්ත ඇතියේ ම මුලා සිතිය පියන්නට අසම්ප්‍රඥානය පියන්නට විත්තවික්ෂෙපය පියන්නට අභව්‍ය වෙයි, හේ වික්ෂිප්ත සිත් ඇතියේ ම අයොනියො මනසිකාරය පියන්නට කුමාභි-සෙවනය පියන්නට විත්තයාගේ ලීනකිය පියන්නට අභව්‍යයි, හේ ලීන සිත් ඇතියේ ම සක්කායදිට්ඨිය පියන්නට විචිකිච්ඡාව පියන්නට සීලබ්බතපරාමාසය පියන්නට අභව්‍යයි, හේ විචිකිච්ඡා ඇතියේ ම රාගය පියන්නට ද්වේෂය පියන්නට මොහය පියන්නට අභව්‍යයි, හේ රාගය නො පියා ද්වේෂය නො පියා මොහය නො පියා ජාතිය පියන්නට ජරාව පියන්නට මරණය පියන්නට අභව්‍යයි.

1. මහණෙනි, මේ දහම් කුන පියා ජාතිය පියන්නට ජරාව පියන්නට මරණය පියන්නට භව්‍යයි. කවර කුනෙක යත්: රාගය පියා ය, ද්වේෂය පියාය, මොහය පියා යි. මහණෙනි, මේ කුන්දහම් පියා ජාතිය පියන්නට ජරාව පියන්නට මරණය පියන්නට භව්‍යයි.

2. මහණෙනි, මේ කුන්දහම් පියා රාගය පියන්නට ද්වේෂය පියන්නට මොහය පියන්නට භව්‍යයි. කවර කුනෙක යත්: සක්කායදාෂ්ටිය පියා ය, විචිකිච්ඡාව පියා ය, සීලබ්බතපරාමාසය පියා යි. මහණෙනි, මේ කුන්දහම් පියා රාගය පියන්නට ද්වේෂය පියන්නට මොහය පියන්නට භව්‍යයි.

3. තයොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ පහාය භඛෙඛා සකකායදිට්ඨිං පහාතුං වීචිතිච්ඡං පහාතුං සීලබ්බතපරාමාසං පහාතුං. කතමෙ තයො: අයොනියො මනසිකාරං පහාය කුමමඟ්ගසෙවනං පහාය වෙනසොලීනතනං පහාය. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො ධම්මෙ පහාය භඛෙඛා සකකාය දිට්ඨිං පහාතුං වීචිතිච්ඡං පහාතුං සීලබ්බතපරාමාසං පහාතුං.

4. තයොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ පහාය භඛෙඛා අයොනියොමනසිකාරං පහාතුං කුමමඟ්ගසෙවනං පහාතුං වෙනසොලීනතනං පහාතුං. කතමෙ තයො: මුට්ඨසච්චං පහාය අසමපජ්ඣාදං පහාය වෙනසො විකෙඛපං පහාය. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො ධම්මෙ පහාය භඛෙඛා අයොනියො මනසිකාරං පහාතුං කුමමඟ්ගසෙවනං පහාතුං වෙනසො ලීනතනං පහාතුං.

5. තයොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ පහාය භඛෙඛා මුට්ඨසච්චං පහාතුං අසමපජ්ඣාදං පහාතුං වෙනසො විකෙඛපං පහාතුං. කතමෙ තයො: අරියානමදසසනකමාසනං පහාය අරියධම්මස්ස අසොතුකමාසනං පහාය උපාරමිහ විතතනං පහාය. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො ධම්මෙ පහාය භඛෙඛා මුට්ඨසච්චං පහාතුං අසමපජ්ඣාදං පහාතුං වෙනසො විකෙඛපං පහාතුං.

6. තයොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ පහාය භඛෙඛා අරියානමදසසනකමාසනං පහාතුං අරියධම්මස්ස අසොතුකමාසනං පහාතුං උපාරමිහවිතතනං පහාතුං. කතමෙ තයො: උද්ධච්චං පහාය අසංචරං පහාය දුස්සීලාං පහාය. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො ධම්මෙ පහාය භඛෙඛා අරියානමදසසනකමාසනං පහාතුං අරියධම්මස්ස අසොතුකමාසනං පහාතුං උපාරමිහවිතතනං පහාතුං.

7. තයොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ පහාය භඛෙඛා උද්ධච්චං පහාතුං අසංචරං පහාතුං දුස්සීලාං පහාතුං. කතමෙ තයො: අසසද්ධියං පහාය අච්චදඤ්ඤානං පහාය කොසජ්ජං පහාය. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො ධම්මෙ පහාය භඛෙඛා උද්ධච්චං පහාතුං අසංචරං පහාතුං දුස්සීලාං පහාතුං.

8. තයොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ පහාය භඛෙඛා අසසද්ධියං පහාතුං අච්චදඤ්ඤානං පහාතුං කොසජ්ජං පහාතුං. කතමෙ තයො: අනාදරියං පහාය දෙවචස්සනං පහාය පාපමිතතනං පහාය. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො ධම්මෙ පහාය භඛෙඛා අසසද්ධියං පහාතුං අච්චදඤ්ඤානං පහාතුං කොසජ්ජං පහාතුං.

3. මහණෙනි මේ තුන් දහම් පියා සක්කායදිට්ඨිය පියන්නට විවිකිච්ඡාව පියන්නට සිලබ්බතපරාමාසය පියන්නට හව්‍යයි. කවර තුනෙකයත්: අයෝනියො මනසිකාරය පියා කුමාරිසෙවනය පියා චිත්තයාගේ ලිනත්වය පියා යි. මහණෙනි, මේ තුන්දහම් පියා සක්කායදිට්ඨිය පියන්නට විවිකිච්ඡාව පියන්නට සිලබ්බතපරාමාසය පියන්නට හව්‍යයි.

4. මහණෙනි, මේ තුන් දහම් පියා අයෝනියොමනසිකාරය පියන්නට කුමාරිසෙවනය පියන්නට චිත්තයාගේ ලිනත්වය පියන්නට හව්‍යයි. කවර තුනෙකයත්: සිහිමුළාව පියා ය, අසම්ප්‍රඥානය පියා ය, චිත්තචික්ෂෙපය පියා යි. මහණෙනි, මේ දහම් තුණ හැරපියා අයෝනියො මනසිකාරය පියන්නට කුමාරිසෙවනය පියන්නට චිත්තයාගේ ලිනත්වය පියන්නට හව්‍යයි.

5. මහණෙනි, මෙතුන් දහම් හැරපියා සිහිමුළාව පියන්නට අසම්ප්‍රඥානය පියන්නට චිත්තචික්ෂෙපය පියන්නට හව්‍යයි. කවර තුනෙකයත්: ආයතීයන් නො දන්නා කැමැති බව හැරපියා. ආයතීධර්මය නො අසනු කැමැති බව හැර පියා උපාරම්භචිත්තය ඇති බව හැරපියා යි. මහණෙනි, මේ තුන්දහම් හැරපියා සිහිමුළාව පියන්නට අසම්ප්‍රඥානය පියන්නට චිත්තචික්ෂෙපය පියන්නට හව්‍යයි.

6. මහණෙනි, මේ තුන් දහම් හැරපියා ආයතීයන් නො දන්නා කැමැති බව පියන්නට ආයතීධර්මය නො අසනු කැමැත්ත පියන්නට උපාරම්භසිත් ඇති බව පියන්නට හව්‍යයි. කවර තුනෙකයත්: උද්ධව්වය හැරපියා ය, අසංචරය හැරපියාය, දොශ්ශීලය හැර පියා යි. මහණෙනි, මේ තුන් දහම් හැරපියා ආයතීයන් නො දන්නා කැමැති බව පියන්නට ආයතීධර්මය නො අසනු කැමැති බව පියන්නට උපාරම්භසිත් ඇති බව හැර පියන්නට හව්‍යයි.

7. මහණෙනි, මේ තුන් දහම් හැරපියා උද්ධව්වය පියන්නට අසංචරය පියන්නට දොශ්ශීලය පියන්නට හව්‍යයි. කවර තුනෙකයත්: අස්සද්ධිය හැරපියාය. අවදංඤාතාව හැරපියාය. නොසජ්ජය හැරපියා යි. මහණෙනි, මේ තුන් දහම් හැරපියා උද්ධව්වය පියන්නට අසංචරය පියන්නට දොශ්ශීලය පියන්නට හව්‍යයි.

8. මහණෙනි, මේ තුන් දහම් හැරපියා සැදහැ නැති බව හැර පියන්නට යදිවදන් නො දන්නා බව හැර පියන්නට කුසීත බව පියන්නට හව්‍යයි. තුනුරුවන්ගේ අරු නැති බව හැර පියායි, නො කිකරු බව හැර පියායි, පවිටු මිතුරන් දැනිබව හැර පියායි. මහණෙනි, මේ තුන් දහම් හැරපියා සැදහැ නැති බව පියන්නට යදි වදන් නො දන්නා බව හැර පියන්නට කුසීත බව හැරපියන්නට හව්‍යයි.

9. තයො මෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ පභාය භබ්බො අනාදරියං පභාතුං දෙවචසසනං පභාතුං පාපමිත්තනං පභාතුං. කතමෙ තයො: අභිරික්ඛං පභාය අනොභවසං පභාය පමාදං පභාය. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ තයො ධම්මෙ පභාය භබ්බො අනාදරියං පභාතුං දෙවචසසනං පභාතුං පාපමිත්තනං පභාතුං.

10. භිරිමායං භික්ඛවෙ ඕත්තපපි අපමනො හොති, සො අපමනො සමානො භබ්බො අනාදරියං පභාතුං දෙවචසසනං පභාතුං පාපමිත්තනං පභාතුං. සො කල්යාණමිත්තො සමානො භබ්බො අසද්ධියං පභාතුං අවදානානං පභාතුං කොසජ්ජං පභාතුං. සො ආරද්ධිවිරියො සමානො භබ්බො උද්ධම්මං පභාතුං අසංවරං පභාතුං දුස්සීලාං පභාතුං. සො සීලවා සමානො භබ්බො අරියානමදසසනනම්යනං පභාතුං අරියධම්මෙ සස අයොතුකම්යනං පභාතුං උපාරම්භ විත්තනං පභාතුං. සො අනුපාරම්භවිත්තො සමානො භබ්බො මුච්චස්චචං පභාතුං අසම්පජ්ජකාං පභාතුං චේතසො විකේඛපං පභාතුං. සො අවිකම්භවිත්තො සමානො භබ්බො අයොති-සොමනසිකාරං පභාතුං කුමමගහසෙචනං පභාතුං චේතසොලීනන්තං පභාතුං. සො අලීනවිත්තො සමානො භබ්බො සකකායදිට්ඨිං පභාතුං විචිකිච්ඡං පභාතුං, සීලබ්බතපරාමායං පභාතුං. සො අවිචිකිච්ඡා සමානො භබ්බො රාගං පභාතුං දෙසං පභාතුං මොහං පභාතුං. සො රාගං පභාය දෙසං පභාය මොහං පභාය භබ්බො ජාතිං පභාතුං ජරං පභාතුං මරණං පභාතුනභී.

10. 2. 3. 7

කාක සුත්තං

[සාවසී]

දසභි භික්ඛවෙ අසද්ධිමෙමභි සමන්තාගතො කාකො. කතමෙභි දසභි: ධංසී ච පගබ්භො ච තිත්තීනො ච මහගසසො ච දුද්දෙ ච අකාරුණිකො ච දුබ්බලො ච ඔරවීතා ච මුච්චසසනී ච නොවසිකො¹ ච. ඉමෙභි බො භික්ඛවෙ දසභි අසද්ධිමෙමභි සමන්තාගතො කාකො.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ දසභි අසද්ධිමෙමභි සමන්තාගතො පාපභික්ඛු. කතමෙභි දසභි ධංසී ච පගබ්භො ච තිත්තීනො ච මහගසසො ච දුද්දෙ ච අකාරුණිකො ච දුබ්බලො ච ඔරවීතා ච මුච්චසසනී ච නොවසිකො ච. ඉමෙභි බො භික්ඛවෙ දසභි අසද්ධිමෙමභි සමන්තාගතො පාපභික්ඛුති.

1. තෙරසිකො - සිඉ.

9. මහණෙනි, මේ තුන් දහම් හැර පියා අනදරී බැව් පියන්නට අකීකරු බැව් පියන්නට ලමු මිතුරන් ඇති බව පියන්නට හව්‍යයි. කවර තුනෙක- යත්: අහිරිකය පියාය, අනොත්තප්පය පියාය, ප්‍රමාදය පියායි. මහණෙනි, මේ තුන් දහම් හැර පියා අනදරී බව පියන්නට අකීකරු බව පියන්නට පවිටු මිතුරන් ඇති බව පියන්නට හව්‍යයි.

10. මහණෙනි, මේ හිරි ඇතියේ ඔතප් ඇතියේ අප්පමන්ත වෙයි. අප්‍රමන්ත වූ ම හේ අනාදරිය පියන්නට දුර්වභාවය පියන්නට පාපමිත්‍රතාව පියන්නට හව්‍යයි. හේ කලණමිතුරන් ඇතියේ ම අස්සද්ධිය පියන්නට අවදානනාව පියන්නට කොසප්පය පියන්නට හව්‍යයි. හේ ආරබ්ධවීයා වූයේ ම උද්ධව්වය පියන්නට අසංවරය පියන්නට දෛශ්ඤීලාය පියන්නට හව්‍යයි. හේ සිල්වත් වූයේ ම ආයාසීයන් නො දක්නා කැමැති බව පියන්නට ආයාසීධම්මාදානේ නො අසනු කැමැති බව පියන්නට උපාරමිහ සිත් ඇති බව පියන්නට හව්‍යයි. හේ අනුපාරමිහ චිත්ත ඇතියේ ම සිහි මුළාව පියන්නට සම්ප්‍රඥනය පියන්නට චිත්ත වික්ෂෙපය පියන්නට හව්‍යයි. හේ අවිකම්පිත්ත සිත් ඇතියේ ම අයොනිසො මනාසිකාරය පියන්නට කුමාභි- සෙවනය පියන්නට චිත්තයාගේ ලිනන්ය පියන්නට හව්‍යයි. හේ අලීන චිත්ත වූයේ ම සක්කායදිට්ඨිය පියන්නට විචිකිච්ඡාව පියන්නට සීලබ්බත- පරාමාසය පියන්නට හව්‍යයි. හේ විචිකිච්ඡා නැතියේ ම රාගය පියන්නට ද්වේෂය පියන්නට මොහය පියන්නට හව්‍යයි. රාගය හැරපියා ද්වේෂය හැරපියා මොහය හැරපියා ජාතිය පියන්නට ජරාව පියන්නට මරණය පියන්නට හව්‍යවේයයි.

10. 2. 3. 7

කාක සූත්‍රය

[සැවැත්]

මහණෙනි, කවුඩු දශඅසද්ධම්මයකින් සමන්වාගත වෙයි. කවර දස- යෙකින යත්: ධංසී (ගුණ නාසන්නේ) ද වෙයි, ප්‍රගල්භ ද වෙයි, ආසභිකා බහුල වෙයි; මහග්ගසස (මහත්කොට බුදිනේ) ද වෙයි, දරුණු ද වෙයි, නිෂ්කාරුණික වෙයි, දුර්වල ද වෙයි, ලමුහඬ ඇතියේ ද වෙයි, මුළා සිහි ඇතියේ ද වෙයි, රැස් කරණුයේ ද වේ. මහණෙනි, කවුඩු මේ දශ අසද්ධම්මයෙන් සමන්වා- ගත වේ.

මහණෙනි, එ පරිදි ම ලමු මහණ දශඅසද්ධම්මයෙන් සමන්වාගත වෙයි: කවර දසයෙකින යත්: ධංසී ද වෙයි, ප්‍රගල්භ ද වෙයි, ආසභිකා බහුල ද වෙයි, මහග්ගසස (මහත් කොට බුදිනේ) ද වෙයි, දරුණු ද වෙයි, අකාරුණික ද වෙයි, ලමුහඬ ඇතියේ ද වෙයි, මුළා සිහි ඇතියේ ද වෙයි, රැස් කරණුයේ ද වේ. මහණෙනි, ලමුමහණ මේ දශඅසද්ධම්මයෙන් සමන්වාගත වේ යි.

10. 2. 3. 8

නිගණය සුතතං.

[සාවකී]

දසභි භික්ඛවෙ අසද්ධිමෙමභි සමන්තාගතා නිගණයා. කතමෙභි දසභි: අසද්ධා භික්ඛවෙ නිගණයා, දුසසීලා භික්ඛවෙ නිගණයා, අභිරිකා භික්ඛවෙ නිගණයා, අනොත්තපපිනො භික්ඛවෙ නිගණයා, අසපුරිසමිහත්තනො භික්ඛවෙ නිගණයා, අත්තකක සකපරවමිහකා භික්ඛවෙ නිගණයා, සන්දිඛිපරාමාසා ආධානගාභී දුපටිනිසුභේනො භික්ඛවෙ නිගණයා, කුහකා භික්ඛවෙ නිගණයා, පාපිච්ඡා භික්ඛවෙ නිගණයා, මිච්ඡාදිට්ඨිකා භික්ඛවෙ නිගණයා. ඉමෙභි ඛො භික්ඛවෙ දසභි අසද්ධිමෙමභි සමන්තාගතා නිගණයාති.

10. 2. 3. 9

ආසාතවතථු සුතතං.

[සාවකී]

දස ඉමානි භික්ඛවෙ ආසාතවතථුති. කතමානි දස: අනත්මෙම අචරිති ආසාතං ඛන්ධිති, අනත්මෙම චරතිති ආසාතං ඛන්ධිති, අනත්මෙම චරිසුසතිති ආසාතං ඛන්ධිති. පියසස මෙ මනාපසස අනත්ං අචරිති -පෙ- අනත්ං චරති -පෙ- අනත්ං චරිසුසතිති ආසාතං ඛන්ධිති. අප්පියසස මෙ අමනාපසස අත්ං අචරි -පෙ- අත්ං චරති -පෙ- අත්ං චරිසුසතිති ආසාතං ඛන්ධිති අට්ඨානෙ ව කුප්පති. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ දස ආසාතවතථුතිති.

10. 2. 3. 10

ආසාතපට්ඨිනාය සුතතං.

[සාවකී]

දස ඉමෙ භික්ඛවෙ ආසාතපට්ඨිනායා. කතමෙ දස: අනත්මෙම අචරි, තං කුතෙත්ථ ලබ්භාති ආසාතං පට්ඨිනෙති. අනත්මෙම චරති, තං කුතෙත්ථ ලබ්භාති ආසාතං පට්ඨිනෙති. අනත්මෙම චරිසුසති, තං කුතෙත්ථ ලබ්භාති ආසාතං පට්ඨිනෙති. පියසස මෙ මනාපසස අනත්ං අචරි -පෙ- අනත්ං චරති -පෙ- අනත්ං චරිසුසති, තං කුතෙත්ථ ලබ්භාති ආසාතං පට්ඨිනෙති. අප්පියසස මෙ අමනාපසස අත්ං අචරි -පෙ- අත්ං චරති -පෙ- අත්ං චරිසුසති, තං කුතෙත්ථ ලබ්භාති ආසාතං පට්ඨිනෙති. අට්ඨානෙ ව න කුප්පති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දස ආසාතපට්ඨිනායාති.

ආකඩ්ඛවගෙගා තතිසො.

තත්ථුදදනං

ආකඨෙ ඛිබා කණ්ඨකො ඉට්ඨාවඩ්ඨි ව මිඤ්ජාලයා¹

අභගෙඛා වෙච කාකොච නිගණයා දෙච ව ච කුට්ඨිති²

1. මිඤ්ජාලය - මජ්ඣ.

2. ආසාතානි-මජ්ඣ.

10. 2. 3. 8
නිගණ්ඨ සූත්‍රය

[සැවැත්]

මහණෙනි, නිගණ්ඨයෝ දශඅසද්ධම්මයෙන් සමන්වාගතයහ. කවර දසයෙකිනායත්: මහණෙනි, නුවටෝ අග්‍රද්ධයහ. මහණෙනි, නුවටෝ දුසිල්හ. මහණෙනි, නුවටෝ අභිරිකයහ. මහණෙනි, නුවටහු ඔතජ නැතියහ. මහණෙනි, නුවටහු අසත්පුරුෂයන් කෙරෙහි බැති ඇතියහ. මහණෙනි, නුවටහු ආත්මොත්කර්ෂක පරවච්ඡකයහ. මහණෙනි, නුවටහු ස්වදෘෂ්ටිය පරාමර්ෂ කොට ඇත්තාහු ස්වදෘෂ්ටිය දෘඪ කොට ගත්තාහු ස්වදෘෂ්ටිය නො දුරැලිය හැක්කාහු වෙහි මහණෙනි, නුවටහු කුහකයහ. මහණෙනි, නුවටහු පාපෙච්ඡයහ. මහණෙනි, නුවටහු මීථ්‍යාදෘෂ්ටිකයහ. මහණෙනි, නුවටහු මේ දශ අසද්ධම්මයෙන් සමන්වාගතයහයි.

10. 2. 3. 9
ආසාතවස්තු සූත්‍රය

[සැවැත්]

මහණෙනි, මේ ආසාතවස්තු දශයෙක. කවර දශයෙකයත්: ‘මට අනර්ථ කෙළේ’යි ආසාත බඳනේ ය. ‘මට අනර්ථ කෙරේ’යි ආසාත බඳනේ ය. ‘මට අනර්ථ කරන්නේ’යි ආසාත බඳනේ යි. මාගේ ප්‍රිය-මනාපයාට අනර්ථ කෙළේයි ... අනර්ථ කෙරේයි ... අනර්ථ කරන්නේයි ... ආසාත බඳනේය. ‘මාගේ අප්‍රියඅමනාපයාට අර්ථ කෙළේ’යි ... අර්ථ කෙරේයි ... අර්ථ කරණේයි ආසාත බඳනේය. අසාධානායෙහිදු කිපෙයි. මහණෙනි, මේ දශ ආසාත වස්තු යි.

10. 2. 3. 10
ආසාත පටිච්චනය සූත්‍රය

[සැවැත්]

මහණෙනි, මේ ආසාතපටිච්චනයෝ දස දෙනෙක. කවර දසදෙනෙක යත්: මට අනර්ථ කෙළේ, එය මෙහි කොයින් ලැබේ දැයි ආසාතය දුරලයි. මට අනර්ථ කෙරේ, එය මෙහි කොයින් ලැබේදැයි ආසාතය දුරලයි. මට අනර්ථ කරන්නේය, එය මෙහි කොයින් ලැබේදැයි ආසාතය දුරලයි. මාගේ ප්‍රියමනාපයාට අනර්ථ කෙළේය ... අනර්ථ කරයි ... අනර්ථ කරන්නේය. එය මෙහි කොයින් ලැබේදැයි ආසාතය දුරලයි. අසාධානා-යෙහි ද නො කිපෙයි. මහණෙනි, මේ දස ආසාත පටිච්චනයෝ යි.

තෙවැනි ආකඨකවර්ගී යි.

එහි උද්දනය:

ආකඨක සූත්‍රය කණ්ටක සූත්‍රය ඉටිය සූත්‍රය වඩ්ඪි සූත්‍රය මීගසාලා සූත්‍රය අභබ්බ සූත්‍රය කාක සූත්‍රය නිගණ්ඨ සූත්‍රය වත්ථු සූත්‍ර දෙක දැයි දසයෙකි.

10. 2. 4. 1

බාහුන සුතනං

එකං සමයං භගවා චම්පායං විහරති ගඟ්ඨරාය පොඤ්ඤාණියා තීරෙ. අථ ඛො ආයඤ්ඤා බාහුනෝ¹ යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ඤ්ඤා භගවන්තං අභිවාදෙඤ්ඤා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසීතො ඛො ආයඤ්ඤා බාහුනෝ භගවන්තං එතදවොච:

කතති ඤු ඛො භතෙන ධම්මෙති තථාගතො නිසසඤ්ඤා විසංයුතො විපච්චිතො විමරියාදීකතෙන වෙනසා විහරිති?

දසති ඛො පන බාහුන ධම්මෙති තථාගතො නිසසඤ්ඤා විසංයුතො විපච්චිතො විමරියාදීකතෙන වෙනසා විහරති. කතමෙති දසති: රුදෙන ඛො බාහුන තථාගතො නිසසඤ්ඤා විසංයුතො විපච්චිතො විමරියාදීකතෙන වෙනසා විහරති. වෙදනාය ඛො බාහුන -පෙ- සඤ්ඤා ඛො බාහුන -පෙ- සඤ්ඤා ඛො බාහුන -පෙ- විඤ්ඤා ඛො බාහුන -පෙ- ඡාතියා ඛො බාහුන -පෙ- ඡරාය ඛො බාහුන -පෙ- මරණෙන ඛො බාහුන -පෙ- දුකෙති ඛො බාහුන -පෙ- කිලෙසෙති ඛො බාහුන තථාගතො නිසසඤ්ඤා විසංයුතො විපච්චිතො විමරියාදීකතෙන වෙනසා විහරති.

සෙය්‍යථාපි බාහුන උපලං වා පදුමං වා පුණ්ඩරිකංවා උදකෙ ඡාතං උදකෙ සංවච්චං උදකං අච්චිග්ගම නිඛන්ති අනුපලිඤ්ඤා උදකෙන. එවමෙව ඛො බාහුන ඉමෙති දසති ධම්මෙති තථාගතො නිසසඤ්ඤා විසංයුතො විපච්චිතො විමරියාදීකතෙන වෙනසා විහරිති.

10. 2. 4. 2

ආනන්ද සුතනං

[සාවකී]

අථ ඛො ආයඤ්ඤා ආනන්දෙ යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ඤ්ඤා භගවන්තං අභිවාදෙඤ්ඤා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසීතං ඛො ආයඤ්ඤා ආනන්දං භගවා එතදවොච:

1. වාගතො - මජ්ඣ.

10. 2. 4. 1

බාහුන සූත්‍රය

එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වම්පා නගරය යම්පයෙහි ගඟ්ගරා පොකුණකෙර වැඩ වසන සේක. එකල අයුෂ්මත් බාහුන තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹීයහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත් පස්ව හුන්හ. එකත් පස්ව හුන් ආයුෂ්මත් බාහුන තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කීහ:

වහන්ස, කෙනෙක් ධර්මයන්ගෙන් තරාගතයන් වහන්සේ නිසාෂ්ට වූවාහු විසංයුක්ත වූවාහු විප්‍රමුක්ත වූවාහු ක්ලෙශමයභීදව බිඳ ලූ සිතින් වසන සේක් ද සි?

බාහුනයෙහි, දශ දහමකින් තරාගතයෝ නිසාෂ්ට වූවාහු විසංයුක්ත වූවාහු විප්‍රමුක්ත වූවාහු කෙලෙස් මියර බිඳ ලූ සිතින් වෙසෙති. කවර දසයෙකින යත්: බාහුනය, තරාගතයෝ රූපයෙන් නිසාෂ්ට වූවාහු විසංයුක්ත වූවාහු විප්‍රමුක්ත වූවාහු කෙලෙස් මියර බිඳ ලූ සිතින් වෙසෙත්. බාහුනයෙහි, වේදනායෙන් ... බාහුනයෙහි, සංඤායෙන්... බාහුනයෙහි සංස්කාරයන්ගෙන් ... බාහුනයෙහි, විඤායෙන් ... බාහුනයෙහි, ජාතියෙන්... බාහුනයෙහි, ජරායෙන්... බාහුනයෙහි, මරණයෙන්... බාහුනයෙහි, දුඃඛයෙන්... බාහුනයෙහි, ක්ලෙශයන්ගෙන් තරාගතයෝ නිසාෂ්ට වූවාහු විසංයුක්ත වූවාහු විප්‍රමුක්ත වූවාහු කෙලෙස් මියර බිඳ සිතින් වෙසෙත්.

බාහුනයෙහි, යම් පරිද්දකින් උපුලක් වේවයි, පියුමක් වේවයි, පඬෙරක් වේවයි දියෙහි උපතේ, දියෙහි වැටුණේ, දියෙන් නැගී දිය හා නො ගැටුණේ සිටුණේද, බාහුනයෙහි, එ පරිදිම මේ දස දහමින් තරාගතයෝ නිසාෂ්ට වූවාහු විසංයුක්ත වූවාහු විප්‍රමුක්ත වූවාහු බිඳ ලූ කෙලෙස් මියර ඇති සිතින් වාස කරත් හ සි.

10. 2. 4. 2

ආනන්ද සූත්‍රය

[සැවැත්]

එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹීයහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත් පස්ව හුන්හ. එකත් පස්ව හුන් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළ සේක:

1. සො වතානඤ්ඤ භික්ඛු අසසදෙධා සමානො ඉමසමිං ධම්මචිනයෙ චුද්ධං විරුළුභිං වෙපුපුරං ආපජ්ජ සසතිති නෙතං යානං විජජති.

2. සො වතානඤ්ඤ භික්ඛු දුසසිලො සමානො ඉමසමිං ධම්මචිනයෙ චුද්ධං විරුළුභිං වෙපුපුරං ආපජ්ජ සසතිති නෙතං යානං විජජති.

3. සො වතානඤ්ඤ භික්ඛු අපසසුතො සමානො ඉමසමිං ධම්මචිනයෙ චුද්ධං විරුළුභිං වෙපුපුරං ආපජ්ජ සසතිති නෙතං යානං විජජති.

4. සො වතානඤ්ඤ භික්ඛු දුඛධවො සමානො ඉමසමිං ධම්මචිනයෙ චුද්ධං විරුළුභිං වෙපුපුරං ආපජ්ජ සසතිති නෙතං යානං විජජති.

5. සො වතානඤ්ඤ භික්ඛු පාපමිඤ්ඤා සමානො ඉමසමිං ධම්මචිනයෙ චුද්ධං විරුළුභිං වෙපුපුරං ආපජ්ජ සසතිති නෙතං යානං විජජති.

6. සො වතානඤ්ඤ භික්ඛු කුසිනො සමානො ඉමසමිං ධම්මචිනයෙ චුද්ධං විරුළුභිං වෙපුපුරං ආපජ්ජ සසතිති නෙතං යානං විජජති.

7. සො වතානඤ්ඤ භික්ඛු මුට්ඨසසති සමානො ඉමසමිං ධම්මචිනයෙ චුද්ධං විරුළුභිං වෙපුපුරං ආපජ්ජ සසතිති නෙතං යානං විජජති.

8. සො වතානඤ්ඤ භික්ඛු අසනතුට්ඨා සමානො ඉමසමිං ධම්මචිනයෙ චුද්ධං විරුළුභිං වෙපුපුරං ආපජ්ජ සසතිති නෙතං යානං විජජති.

9. සො වතානඤ්ඤ භික්ඛු පාපිවේජා සමානො ඉමසමිං ධම්මචිනයෙ චුද්ධං විරුළුභිං වෙපුපුරං ආපජ්ජ සසතිති නෙතං යානං විජජති.

10. සො වතානඤ්ඤ භික්ඛු මිච්ජාදිට්ඨිනො සමානො ඉමසමිං ධම්මචිනයෙ චුද්ධං විරුළුභිං වෙපුපුරං ආපජ්ජ සසතිති නෙතං යානං විජජති.

1. ආනන්දයෙනි, එ මහණ එකැතියෙන් ග්‍රහ්‍යා නැතියේ ම මෙ සස්තෙනි වාද්ධියට විරුද්ධියට චේට්‍යලායට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යාමාන නො වෙයි.

2. ආනන්දයෙනි, එ මහණ එ කැතින් දුසිල් වූයේ ම මෙ සස්තෙනි වාද්ධියට විරුද්ධියට චේට්‍යලායට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යාමාන නො වෙයි.

3. ආනන්දයෙනි, එ මහණ එකැතියෙන් අල්පශ්‍රැත වූයේ ම මෙ සස්තෙනි වාද්ධියට විරුද්ධියට චේට්‍යලායට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යාමාන නො වෙයි.

4. ආනන්දයෙනි, එ මහණ එ කැතියෙන් දුච්ච වූයේ ම මෙ සස්තෙනි වාද්ධියට විරුද්ධියට චේට්‍යලායට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යාමාන නො වෙයි.

5. ආනන්දයෙනි, එ මහණ එකැතියෙන් පවිට්‍රි ජිකුරන් ඇතියේ ම මෙ සස්තෙනි වාද්ධියට විරුද්ධියට චේට්‍යලායට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යාමාන නො වෙයි.

6. ආනන්දයෙනි, එ මහණ එකැතියෙන් කුසිත වූයේ ම මෙ සස්තෙනි වාද්ධියට විරුද්ධියට චේට්‍යලායට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යාමාන නො වෙයි.

7. ආනන්දයෙනි, එ මහණ එකැතියෙන් මුළාසිහි ඇතියේ ම මෙ සස්තෙනි වාද්ධියට විරුද්ධියට චේට්‍යලායට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යාමාන නො වෙයි.

8. ආනන්දයෙනි, එ මහණ එකැතියෙන් අසනතුෂ්ට වූයේ ම මෙ සස්තෙනි වාද්ධියට විරුද්ධියට චේට්‍යලායට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යාමාන යනා වෙයි.

9. ආනන්දයෙනි, එ මහණ එකැතියෙන් පාපෙච්ඡ වූයේ ම මෙ සස්තෙනි වාද්ධියට විරුද්ධියට චේට්‍යලායට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යාමාන නො වෙයි.

10. ආනන්දයෙනි, එ මහණ එකැතියෙන් මිථ්‍යාදාෂ්ටික වූයේ ම මෙ සස්තෙනි වාද්ධියට විරුද්ධියට චේට්‍යලායට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යාමාන නො වෙයි.

සො වතානඤ්ඤ භික්ඛු ඉමෙහි දසභි ධම්මෙහි සමානාගතො ඉමසම් ධම්මචිනයෙ වුදධිං විරුළුහිං වෙපුලලං ආපජ්ජිසසතිති නෙතං යානං විජජති.

1. සො වතානඤ්ඤ භික්ඛු සද්ධා සමානො ඉමසම් ධම්මචිනයෙ වුදධිං විරුළුහිං වෙපුලලං ආපජ්ජිසසතිති යානමෙතං විජජති.

2. සො වතානඤ්ඤ භික්ඛු සීලවා සමානො ඉමසම් ධම්මචිනයෙ වුදධිං විරුළුහිං වෙපුලලං ආපජ්ජිසසතිති යානමෙතං විජජති.

3. සො වතානඤ්ඤ භික්ඛු ඛුසුසසුතො සුතධිරො සමානො ඉමසම් ධම්මචිනයෙ වුදධිං විරුළුහිං වෙපුලලං ආපජ්ජිසසතිති යානමෙතං විජජති.

4. සො වතානඤ්ඤ භික්ඛු සුවචො සමානො ඉමසම් ධම්මචිනයෙ වුදධිං විරුළුහිං වෙපුලලං ආපජ්ජිසසතිති යානමෙතං විජජති.

5. සො වතානඤ්ඤ භික්ඛු කල්යාණමිත්තො සමානො ඉමසම් ධම්මචිනයෙ වුදධිං විරුළුහිං වෙපුලලං ආපජ්ජිසසතිති යානමෙතං විජජති.

6. සො වතානඤ්ඤ භික්ඛු ආරභවිරියො සමානො ඉමසම් ධම්මචිනයෙ වුදධිං විරුළුහිං වෙපුලලං ආපජ්ජිසසතිති යානමෙතං විජජති.

7. සො වතානඤ්ඤ භික්ඛු උපට්ඨිතසති සමානො ඉමසම් ධම්මචිනයෙ වුදධිං විරුළුහිං වෙපුලලං ආපජ්ජිසසතිති යානමෙතං විජජති.

8. සො වතානඤ්ඤ භික්ඛු සනතුට්ඨො සමානො ඉමසම් ධම්මචිනයෙ වුදධිං විරුළුහිං වෙපුලලං ආපජ්ජිසසතිති යානමෙතං විජජති.

9. සො වතානඤ්ඤ භික්ඛු අපච්චො සමානො ඉමසම් ධම්මචිනයෙ වුදධිං විරුළුහිං වෙපුලලං ආපජ්ජිසසතිති යානමෙතං විජජති.

ආනන්දයෙනි, එ මහණ එකැතියෙන් මේ දශ ධර්මයෙන් සමන්වාගත වූයේ මෙ සස්තෙනි වෘද්ධියට විරුද්ධියට චෛපුලයට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වෙයි.

1. ආනන්දයෙනි, එකැතියෙන් එ මහණ ශ්‍රද්ධා ඇතියේ ම මෙ සස්තෙනි වෘද්ධියට විරුද්ධියට චෛපුලයට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි.

2. ආනන්දයෙනි, එකැතීන් එ මහණ සිල්වත් වූයේ ම මෙ සස්තෙනි වෘද්ධියට විරුද්ධියට චෛපුලයට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි.

3. ආනන්දයෙනි, එකැතියෙන් එ මහණ බහුශ්‍රැත වූයේ ශ්‍රැතධර වූයේ ම මෙ සස්තෙනි වෘද්ධියට විරුද්ධියට චෛපුලයට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි.

4. ආනන්දයෙනි, එකැතියෙන් එ මහණ සුවච වූයේ ම මෙ සස්තෙනි වෘද්ධියට විරුද්ධියට චෛපුලයට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි.

5. ආනන්දයෙනි, එ මහණ ඒකැතීන් කල්‍යාණමිත්‍ර වූයේ ම මෙ සස්තෙනි වෘද්ධියට විරුද්ධියට චෛපුලයට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි.

6. ආනන්දයෙනි, එකැතීන් එ මහණ රුකුළු වැර ඇතියේ ම මෙ සස්තෙනි වෘද්ධියට විරුද්ධියට චෛපුලයට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි.

7. ආනන්දයෙනි, එ මහණ එකැතීන් එළැඹ සිටි සිහි ඇතියේ ම මෙ සස්තෙනි වෘද්ධියට විරුද්ධියට චෛපුලයට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි.

8. ආනන්දයෙනි, එ මහණ එකැතීන් සනතුෂ්ට වූයේ ම වෘද්ධියට විරුද්ධියට චෛපුලයට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි.

9. ආනන්දයෙනි, එ මහණ එකැතීන් අල්පෙච්ඡ වූයේ ම මෙ සස්තෙනි වෘද්ධියට විරුද්ධියට චෛපුලයට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි.

10. සො චතානාඤ භික්ඛු සමමාදිට්ඨිකො සමානො ඉමසථිං ධම්ම-
චිනසෙ වුදධිං වීරුළභිං වෙපුලලං ආපජජිසසතිති යාන මෙතං විජජති.

සො චතානාඤ භික්ඛු ඉමෙහි දසහි ධම්මෙහි සමනනාගතො ඉමසථිං
ධම්මචිනසෙ වුදධිං වීරුළභිං වෙපුලලං ආපජජිසසතිති යානමෙතං විජජතිති.

10. 2. 4. 3

පුණණිය සුතතං

[සාවස්ථි]

අථ ඛො ආයස්මා පුණණියො යෙන භගවා තෙනුපසඬකථී.
උපසඬකථීතා භගවනං අභිවාදෙතා එකමනං භිසීදි. එකමනං
නිසීනෙතා ඛො ආයස්මා පුණණියො භගවනං එතදවොච: “කො ඤු ඛො
භනෙත, හෙතු, කො පච්චයො, යෙන අපෙසකද තථාගතං ධම්මදෙසනා
පටිභාති, අපෙසකද නසට්ඨාති?”ති.

සදොච ච පුණණිය භික්ඛු හොති, නො ච උපසඬකථීතා, නෙච තාව
තථාගතං ධම්මදෙසනා පටිභාති. යතො ච ඛො පුණණිය භික්ඛු සදොච ච
හොති උපසඬකථීතා ච, එච තථාගතං ධම්මදෙසනා පටිභාති.

සදොච ච පුණණිය භික්ඛු හොති උපසඬකථීතා ච, නො ච පඨිරුපාසිතා
-ප- පඨිරුපාසිතා ච, නො ච පරිපුජිතා, පරිපුච්ඡිතා ච, නො ච ඕනිත-
සොතො ධම්මං සුණාති, ඕනිතසොතො ච ධම්මං සුණාති, නො ච සුඤ්චා ධම්මෙ-
ධාරෙති, සුඤ්චා ච ධම්මං ධාරෙති, නො ච ධනානං ධම්මානං අඤ්ච උපපරිකඛිති.
ධනානඤ ධම්මානං අඤ්ච උපපරිකඛිති, නො ච අඤ්චමඤ්ඤය ධම්මමඤ්ඤය
ධම්මානුධම්මපටිපනෙතා හොති. අඤ්චමඤ්ඤය ධම්මමඤ්ඤය ධම්මානු-
ධම්මපටිපනෙතා ච හොති, නො ච කල්‍යාණවාචො හොති කල්‍යාණ-
වාකකරණො පොරියා වාචාය සමනනාගතො විසඬධාය අනෙළගලාය
අඤ්චස විඤ්ඤපභියා. කල්‍යාණවාචො ච හොති කල්‍යාණවාකකරණො
පොරියා වාචාය සමනනාගතො විසඬධාය අනෙළගලාය අඤ්චස
විඤ්ඤපභියා, නො ච සඤ්ඤසකො හොති සමාදපකො සමුතෙතජකො
සමපහංසකො සබ්බභවාරිනං. න ච තාව තථාගතං ධම්මදෙසනා පටිභාති.

10. ආනන්දයෙනි, එ මහණ එකැතින් සමාස්ත දාමයක වූයේ ම මෙ සස්තෙනි වෘද්ධියට විරුද්ධියට වෛපුලයට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යාමාන වෙයි.

ආනන්දයෙනි, එ මහණ එකැතින් මෙ දස කරුණින් සමන්වාගත වූයේ මෙ සස්තෙනි වෘද්ධියට විරුද්ධියට වෛපුලයට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යාමාන වෙයි.

10. 2. 4. 3

පුනරුත්ථාපන සූත්‍රය

[සැවත්]

එකල්හි ආයුෂ්මත් පුනරුත්ථාපන තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹීයහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස් ව භුන්වහ. එකත් පස්ව භුන් ආයුෂ්මත් පුනරුත්ථාපන තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කීහ: “වහන්ස, යම් භෙයකින් කිසි කලෙක තථාගතයනට ධර්ම දෙශනාව වටහා නම් කිසි කලෙක නො වටහා නම් හේතු කවර ප්‍රත්‍යය කවර යැ?”

පුනරුත්ථාපන, මහණ සැදහැනියේ ද වෙයි. නො ද වෙත එළඹෙන සුලු වෙයි. ඒ තාක් තථාගතයනට ධර්ම දෙශනාව නො ම වටහයි. පුනරුත්ථාපන, යම් කලෙක මහණ සැදහැනියේ ද වෙත එළඹෙන සුලු ද වෙ නම් මෙසේ තථාගතයනට ධර්ම දෙශනාව වැටහෙයි.

පුනරුත්ථාපන, මහණ සැදහැනියේත් වෙත එළඹෙන සුලුත් වෙයි. නො ද පර්යයුපාසනා කෙරෙයි... පර්යයුපාසනා කරණ සුලුත් වෙයි, නො ද පරිපෘච්ඡා කරණ සුලුත් වෙයි. පරිපෘච්ඡා කරණ සුලුත් වෙයි, නො ද අවහිත ශ්‍රෝත ඇතියේ ධර්මය අසයි. අවහිත ශ්‍රෝත ඇතියේ ධර්මය ද අසයි, අසා දහම් නො ද දරයි. අසා ධර්මයත් දරයි. ධාත ධර්මයන්ගේ අර්ථය නො ද පිරික්සයි. ධාත ධර්මයන්ගේ අන්‍යයන් පිරික්සයි, අන්‍යය දන ධර්මය දන නො ද ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපත්ත වෙයි. අන්‍යය දන ධර්මය දන ධර්මානුධර්මප්‍රතිපත්ත ද වෙයි, නො ද කලණ තෙපුල් ඇතියේ නො ද කලාණ වාක්කරණ (මිහිරි කච්ච) ඇතියේ පළිබොධ රහිත නිදෙස් අරුත් හභවන පිරුණු තෙපුලින් නො ද සමන්වාගත වූයේ වෙයි. කලණවදන් ඇතියේ කලාණ වාක්කරණ ඇතියේ පළිබොධ රහිත නිදෙස් අරුත් හභවන පිරිපුන් වදනින් සමන්වාගත වූයේ ද වෙයි, සමුම්භරුනට සමාදන් කරවන සමුතෙකජනා කරවන සමුප්‍රභංසනා කරවන සන්දූභික නො ද වෙයි. ඒ තාක් තථාගතයනට ධර්ම දෙශනාව නො ද වැටහෙයි.

යනො ව ඛො පුණ්ණිය භික්ඛු සද්ධො ව හොති උපසංඛ්‍යාමිතා ව පඨෙරු-
 පාසිතා ව පරිපුජ්ජිතා ව, ඕභිතයොතො ව ධම්මං පුණාති, සුඤ්ඤා ව ධම්මං
 ධාරෙති. ධනානඤ්ච ධම්මානං අඤ්ඤං උපපට්ඨති. අඤ්ඤාසු ධම්මෙසු ධම්මානුධම්මපට්ඨපනෙනා ව හොති, කල්‍යාණවාචො ව හොති කල්‍යාණ-
 වාකකරණො පොරියා වාචාය සමනනාගතො විසංවධාය අනෙළගලාය
 අඤ්ඤා විඤ්ඤාපඨියා. සඤ්ඤාකො ව හොති සමාදපකො සමුත්තෙජකො
 සම්පතංසනො සමුභවාරිනං. එවං තථාගතං ධම්මදෙසනා පටිභාති.
 ඉමෙහි ඛො පුණ්ණිය, දසති ධම්මෙහි සමනනාගතා එකතඤ්ඤාපටිභානං
 තථාගතං ධම්මදෙසනා හොතිති.

10. 2. 4. 4

බ්‍යාකරණ සුත්තං

[සාවස්ථී]

තත්‍ර ඛො ආයස්මා මහාමොඤ්ඤලොකො භික්ඛු ආමනෙහසී ‘ආවුසො
 භික්ඛවො’¹ තී. ආවුසො’ති ඛො තෙ භික්ඛු ආයස්මා මහාමොඤ්ඤලො-
 කසස පට්ඨපෙසාසුං. ආයස්මා මහාමොඤ්ඤලොකො එතදවොච:

ඉධාවුසො භික්ඛු අඤ්ඤං බ්‍යාකරොති “ඛිණං ජාති වුසිතං. මුඤ්චවරියං-
 කතං කරුණියං නාපරං ඉඤ්ඤාසානි පජානාමී’² තී. තමෙනං තථාගතො
 වා තථාගතසාවකො වා කුමාසී සමාපනතිකුසලො පරචිත්තකුසලො
 පරචිත්තපරියායකුසලො සමනුපුඤ්ඤති, සමනුගාහති, සමනුභාසති. සො
 තථාගතෙන වා තථාගතසාවකෙන වා කුමාසීනා සමාපනතිකුසලෙන
 පරචිත්තකුසලෙන පරචිත්තපරියායකුසලෙන සමනුපුඤ්ඤාසමානො
 සමනුගාහියමානො සමනුභාසියමානො ඉරිණං ආපජ්ජති, විසිනං² ආපජ්ජති,
 අනායං ආපජ්ජති, බ්‍යාසනං ආපජ්ජති, අනායබ්‍යාසනං ආපජ්ජති.

තමෙනං තථාගතො වා තථාගතසාවකො වා කුමාසී සමාපනතිකුසලො
 පරචිත්තකුසලො පරචිත්තපරියායකුසලො එවං වෙනසා වෙනො පරිච්ච
 චනසිකරොති:

1. ආවුසො භික්ඛවෙ - මජ්ඣං
 2. විසිනං - මජ්ඣං, විසිනං - ඔච්ච

පුණ්ණිය, යම් කලෙක මහණ සැදහැනියේත් එළැඹෙන සුලුත් පර්යුපාසනා කරණ සුලුත් පුළුවියෙන්ත් වෙ ද, අවහිත ශ්‍රෝත ඇතියේ දහම් අසා ද, අසාත් දහම් දරා ද, ධාත ධර්මයන්ගේ අන්තිය පිරික්සා ද, අරුත් දැන දහම් දැන ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපත්ත ද වෙයි. පළිබොධ රහිත නිදෙස් අරුත් හඟවන පිරිපුන් තෙපුලින් සමන්වාගත වූයේ කල්‍යාණවාක් ඇතියේ කල්‍යාණ වාක්කරණ ඇතියේත් වෙයි. සබ්‍රම-සරුනට සමාදන් කරණයේ සමුකෙතජනා කරණයේ සම්ප්‍රහර්ෂණා කරණයේ සන්දර්ශක ද වෙයි. මෙසේ තථාගතයනට ධර්ම දෙශනා වටහයි. පුණ්ණිය, මේ දස කරුණින් සමන්වාගත වූ ධර්ම දෙශනාව තථාගතයනට එකාත්ත ප්‍රතිභාණ ඇති වේ යයි.

10. 2. 4. 4

ව්‍යාකරණ සූත්‍රය

[සැවැත්]

එකල්හි ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ ඇවැත්නි මහණෙනයි හික්ෂුන් ඇමතු හ. “ඇවැත්නි”යි එ මහණහු ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරුන්ට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ තෙල කරුණ කීහ.

ඇවැත්නි, මෙ සස්තෙහි මහණ “ජාතිය ක්ෂීණ විය, බ්‍රහ්මවයභිය වැස නිමවන ලද, සිවුමහ කරණ කරණ ලද, මෙ බව පිණිස අනෙකක් නැතැයි දන්මි”යි. අර්හත්වය පවසයි. තථාගත වෙවයි සමාපත්ති කුසලවූ පරසින් දන්මෙහි කුසල වූ පරචික්ඛපයභියයෙහි කුසල වූ තථාගත ශ්‍රාවක වෙවයි ඔහු අනුයොගවතට නංවයි, සමනුගාහනා කරයි. ලබ්ධියෙහි පිහිටුවයි. සමනුභාසනා කරයි, කරුණු විචාරයි. හේ තථාගතයන් විසින් වෙවයි ධ්‍යාන ඇති සමාපත්තියෙහි කුසල පරචික්ඛයෙහි කුසල පරචික්ඛපරියායෙහි කුසල තථාගත ශ්‍රාවකයකු විසින් වෙවයි අනුයොග-වතට නංවන ලදුයේ සමනුගාහ කරනු ලබන්නේ සමනුභාසනා කරනු ලබන්නේ සිස් බවට පැමිණෙයි, තීර්ථභණ්ඩාවයට පැමිණෙයි, භානියට පැමිණෙයි, වනයට පැමිණෙයි. අනායව්‍යාසනායට පැමිණේ.

තථාගත වෙවයි දැහැන් ඇති සමවත්ති දක්ෂ වූ පරසින් දනුමිහි දක්ෂ වූ පරචික්ඛපරියායාය කුසල වූ තථාගතශ්‍රාවක වෙවයි මෙයේ ඔහු සිතින් සිත පිරිසිදු මෙතෙහි කරයි.

“කිනානුභවො අයමායසමා අක්කදං බ්‍යාකරොති ඛිණං ජාති, චුඤ්ඤං ඉහමචිරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉක්කන්තායාති පජානාමී”ති.

1. කමෙතං තථාගතො වා තථාගතසාවතො වා ක්‍රියාසමාපතති කුසලො පරවිකතකුසලො පරවිකතපරියායකුසලො ඒවං වෙතසා වෙතො පරිච්චි පජානාති: කොධතො බො පන අයමායසමා, කොධපරිඤ්ඤිතෙන වෙතසා ඛුලං විහරති, කොධපරිඤ්ඤානං බො පන තථාගතප්‍රවේදිතෙ ධම්මවිනයෙ පරිභානමෙතං.

2. උපහානී බො පන අයමායසමා, උපහානපරිඤ්ඤිතෙන වෙතසා ඛුලං විහරති, උපහානපරිඤ්ඤානං බො පන තථාගතප්‍රවේදිතෙ ධම්මවිනයෙ පරිභානමෙතං.

3. මකඛී බො පන අයමායසමා, මකඛපරිඤ්ඤිතෙන වෙතසා ඛුලං විහරති, මකඛපරිඤ්ඤානං බො පන තථාගතප්‍රවේදිතෙ ධම්මවිනයෙ පරිභානමෙතං.

4. පලාසී බො පන අයමායසමා, පලාසපරිඤ්ඤිතෙන වෙතසා ඛුලං විහරති, පලාසපරිඤ්ඤානං බො පන තථාගතප්‍රවේදිතෙ ධම්මවිනයෙ පරිභානමෙතං.

5. ඉක්කුකී බො පන අයමායසමා, ඉක්කුකපරිඤ්ඤිතෙන වෙතසා ඛුලං විහරති, ඉක්කුකපරිඤ්ඤානං බො පන තථාගතප්‍රවේදිතෙ ධම්මවිනයෙ පරිභානමෙතං.

6. මච්ඡරී බො පන අයමායසමා, මච්ඡරපරිඤ්ඤිතෙන වෙතසා ඛුලං විහරති, මච්ඡරපරිඤ්ඤානං බො පන තථාගතප්‍රවේදිතෙ ධම්මවිනයෙ පරිභානමෙතං.

7. සඨො බො පන අයමායසමා, සාඨෙය්‍යපරිඤ්ඤිතෙන වෙතසා ඛුලං විහරති, සාඨෙය්‍යපරිඤ්ඤානං බො පන තථාගතප්‍රවේදිතෙ ධම්මවිනයෙ පරිභානමෙතං.

8. මායාචී බො පන අයමායසමා, මායාපරිඤ්ඤිතෙන වෙතසා ඛුලං විහරති, මායාපරිඤ්ඤානං බො පන තථාගතප්‍රවේදිතෙ ධම්මවිනයෙ පරිභානමෙතං.

“කවර කරුණකින් මේ ආයුෂ්මත් “ජාතිය ක්ෂේණය, මුහුණවයනය වැස නිමවන ලද ය, කරුණි කරන ලද ය, මෙ බව පිණිය අත් කටයුතු නැතැයි අන්මි”යි අර්භනය පවසා ද”යි.

1. නපාගත වේවයි ධ්‍යාන ඇති සමාපනතියෙහි දක්ෂ පරචිතයෙහි දක්ෂ පරචිතපයනයෙහි දක්ෂ නපාගතභාවකයෙක් වේවයි මෙසේ ඔහු සිතින් සිත පිරිසිදු දන්නේ ය: “මේ ආයුෂ්මත් ක්‍රොධ ඇතියේ ක්‍රොධයෙන් මැඩුණු සිතින් බොහෝ සේ වෙසෙයි. තෙල ක්‍රොධ පර්යුෂ්ඨානය වනාහි නපාගතප්‍රවිදිත ධර්මවිනයෙහි පිරිහිනෙක.

2. මේ ආයුෂ්මත් බද්ධවේර ඇතියේ බද්ධවේරයෙන් මැඩුණු සිතින් බොහෝ සේ වෙසෙයි. තෙල උපනාහපර්යුෂ්ඨානය වනාහි නපාගතප්‍රවිදිත ධර්ම විනයෙහි පිරිහිනෙක.

3. මේ ආයුෂ්මත් මකුගුණ ඇතියේ මකුගුණයෙන් මැඩුණු සිතින් බොහෝ සේ වෙසෙයි. තෙල මකු ගුණ නැගීම වනාහි නපාගතප්‍රවිදිත ධර්ම විනයයෙහි පිරිහිනෙක.

4. මේ ආයුෂ්මත් යුගග්‍රාහ ඇතියේ යුගග්‍රාහයෙන් මැඩුණු සිතින් බොහෝ සේ වෙසෙයි. තෙල යුගග්‍රාහයාගේ නැගීම වනාහි නපාගත-ප්‍රවිදිත ධර්ම විනයෙහි පිරිහිනෙක.

5. මේ ආයුෂ්මත් ඊෂ්ඨා ඇතියේ ඊෂ්ඨාවෙන් මැඩුණු සිතින් බොහෝ සේ වෙසෙයි. තෙල ඊෂ්ඨා පර්යුෂ්ඨානය වනාහි නපාගතප්‍රවිදිත ධර්ම විනයෙහි පිරිහිනෙක.

6. මේ ආයුෂ්මත් මජුරුබැව් ඇතියේ මාත්ස්‍යයෙන් මැඩුණු සිතින් බොහෝ සේ වෙසෙයි. තෙල මාත්ස්‍යයන් පර්යුෂ්ඨානය වනාහි නපාගත ප්‍රවිදිත ධර්ම විනයෙහි පිරිහිනෙක.

7. මේ ආයුෂ්මත් ශබ්ද වූයේ ම ශබ්ද බැවින් මැඩුණු සිතින් බොහෝ සේ වෙසෙයි. තෙල ශබ්ද බැව් නැගීම වනාහි නපාගතප්‍රවිදිත ධර්ම විනයෙහි පිරිහිනෙක.

8. මේ ආයුෂ්මත් මායා ඇතියේ මායායෙන් මැඩුණු සිතින් බොහෝ සේ වෙසෙයි. තෙල මායා පර්යුෂ්ඨානය වනාහි නපාගතප්‍රවිදිත ධර්ම විනයෙහි පිරිහිනෙක.

9. පාපිට්ඨො ඛො පන අයමායස්මා ඉච්ඡාපරිපුට්ඨිතෙන චේතසා බහුලං විහරති, ඉච්ඡාපරිපුට්ඨානං ඛො පන තථාගතප්පචේදිතෙ ධම්මේ විනයෙ පරිභානමෙතං.

10. මුට්ඨස්සති¹ ඛො පන අයමායස්මා උත්තරිකරණීයො ඔරමඤ්ඤානෙන විසෙසාධිගමෙන අනතරාවොසානං ආපනෙසා, අනතරාවොසානගමනං ඛො පන තථාගතප්පචේදිතෙ ධම්මේ විනයෙ පරිභානමෙතං.

සො වතාචුසො භික්ඛු ඉමෙ දසධම්මෙ අප්පහාය ඉමඤ්ඤිං ධම්මේ විනයෙ චුද්ධිං විරුළ්භිං චෙපුළලං ආපජ්ජස්සතිති නෙතං යානං විජ්ජති. සො වතාචුසො භික්ඛු ඉමෙ දසධම්මෙ පහාය ඉමඤ්ඤිං ධම්මේ විනයෙ චුද්ධිං විරුළ්භිං චෙපුළලං ආපජ්ජස්සතිති යානමෙතං විජ්ජතිති.

10. 2. 4. 5

කසී සුත්තං

එකං සමයං ආයස්මා මහාචුඤ්ඤ චේතිසු විහරති සහජාතියං. නත්ථ ඛො ආයස්මා මහාචුඤ්ඤ භික්ඛු ආමනෙතසි 'ආචුසො භික්ඛවො'ති ආචුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයස්මිතො මහාචුඤ්ඤ පච්චසෙසාසුං. ආයස්මා මහාචුඤ්ඤ එතදවොච:

ඉධාචුසො භික්ඛු කසී හොති විකසී අධිගමෙසු 'අහං පඨමං කුමානං සමාපජ්ජාමිපි චුට්ඨහාමිපි. අහං දුතියං කුමානං සමාපජ්ජාමිපි චුට්ඨහාමිපි. අහං තතියං කුමානං සමාපජ්ජාමිපි චුට්ඨහාමිපි. අහං චතුස්ඨං කුමානං සමාපජ්ජාමිපි චුට්ඨහාමිපි. අහං ආකාසානඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජාමිපි චුට්ඨහාමිපි. අහං විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජාමිපි චුට්ඨහාමිපි. අහං ආකිඤ්ඤිඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජාමිපි චුට්ඨහාමිපි. අහං නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජාමිපි චුට්ඨහාමිපි. අහං සඤ්ඤාචේදයිතනිරොධං සමාපජ්ජාමිපි චුට්ඨහාමිපි'ති.

1. සති - මජ්ඣ.

9. මේ ආයුෂ්මත් පාපෙච්ඡා ඇතියේ ඉච්ඡායෙන් මැඩුණු සිතින් බොහෝ සේ වෙසෙයි. තෙල ඉච්ඡා පරිශුද්ධාන්‍ය චනාහි තථාගතප්‍රච්ඡික ධම් චිතයෙහි පිරිහිනෙක.

10. මේ ආයුෂ්මත් මූළා සිහි ඇතියේ මතුයෙහි කටයුතු ඇතිවත් ම සාධල්පමාත්‍ර විශෙෂ අධිගමයන් අතරෙහි ගිෂ්ඨාවට පැමිණියේය. තෙල අන්තරාවොසානගමනය චනාහි තථාගත ප්‍රච්ඡික ධම් චිතයෙහි පිරිහිනෙක.

ඇවැත්නි, එ මහණ මේ දස දහම් නො හැර මෙ සස්නෙහි එකැති-
යෙන් වෘද්ධියට විරුද්ධියට වෛපුලයට පැමිණේය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වෙයි.

ඇවැත්නි, එ මහණ මේ දසදහම් හැර එකැතින් මෙ සස්නෙහි වෘද්ධියට විරුද්ධියට වෛපුලයට පැමිණේය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි.

10. 2. 4. 5

කතී සූත්‍රය

එක් කලෙක ආයුෂ්මත් මහාචුන්ද තෙරණුවෝ වෙති ජනපදයෙහි වූ සහජාතියෙහි වැඩ වෙසෙති. එකල්හි ආයුෂ්මත් මහාචුන්ද තෙරණුවෝ 'ඇවැත්නි මහණෙනි' යි හික්සුන් ඇමතුහ. 'ඇවැත්නි' යි ඒ මහණහු ආයුෂ්මත් මහාචුන්ද තෙරුන්ට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ආයුෂ්මත් මහාචුන්ද තෙරණුවෝ තෙල කීහ:

ඇවැත්නි, මෙ සස්නෙහි මහණ අධිගමයන්හිලා කථායෙහි කුසල වූයේ විචර කොට බණනසුලු වෙයි: මම ප්‍රථමධ්‍යානයට සමවදනෙමි ද ඉන් නැගී සිටුනෙමි ද වෙමි. මම ද්විතීයධ්‍යානයට සමවදනෙමි ද ඉන් නැගී සිටුනෙමි ද වෙමි. මම තෘතීයධ්‍යානයට සමවදනෙමි ද ඉන් නැගී සිටුනෙමි ද වෙමි. මම චතුර්තීයධ්‍යානයට සමවදනෙමි ද ඉන් නැගී සිටුනෙමි ද වෙමි. මම ආකාශානඤ්ඤායතනයට සමවදනෙමි ද ඉන් නැගී සිටුනෙමි ද වෙමි. මම විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයට සමවදනෙමි ද ඉන් නැගී සිටුනෙමි ද වෙමි. මම ආකිඤ්ඤායතනයට සමවදනෙමි ද ඉන් නැගී සිටුනෙමි ද වෙමි. මම නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයට සමවදනෙමි ද ඉන් නැගී සිටුනෙමි ද වෙමි. මම සඤ්ඤාවෙදයිතතිරොධයට සම-වදනෙමි ද ඉන් නැගී සිටුනෙමි ද වෙමි''යි.

තමෙනං තථාගතො වා තථාගතසාවකො වා ක්කාධී සමාපනතිකුසලො පරචික්ඛකුසලො පරචික්ඛපරියායකුසලො සමනුයුඤ්ඤති සමනුගාහති සමනුභාසති. සො තථාගතෙන වා තථාගතසාවකෙන වා ක්කාධීනා සමාපනතිකුසලෙන පරචික්ඛකුසලෙන පරචික්ඛපරියායකුසලෙන සමනු-
යුඤ්ඤයමානො සමනුගාහියමානො සමනුභාසියමානො ඉරිණං ආපජ්ජති විශිනං ආපජ්ජති අනායං ආපජ්ජන් ඛ්‍යාසනං ආපජ්ජති අනායඛ්‍යාසනං ආපජ්ජති.

තමෙනං තථාගතො වා තථාගතසාවකො වා ක්කාධී සමාපනතිකුසලො පරචික්ඛකුසලො පරචික්ඛපරියායකුසලො එවං වෙනසා වෙනො පරිච්ච චෙනසිකරොති, කිනංඤු ඛො අයමායසමා කඤ්ඤි හොති විකඤ්ඤි අධිගමෙසු “අහං පට්ඨං ක්කානං සමාපජ්ජාමිපි චුට්ඨාමිපි -පෙ- අහං සඤ්ඤාවෙදධින-
නිචරාධං සමාපජ්ජාමිපි චුට්ඨාමිපිති.

තමෙනං තථාගතො වා තථාගතසාවකො වා ක්කාධී සමාපනතිකුසලො පරචික්ඛකුසලො පරචික්ඛපරියායකුසලො එවං වෙනසා වෙනො පරිච්ච පජානාති.

1. දීඝරක්ඛං ඛො පන අයමායසමා, ඛණ්ඩකාරී ඡීද්දකාරී සබලකාරී කම්මාසකාරී න සන්නනකාරී න සන්නනචුක්ඛි සිලෙසු දුඝඤ්ඤො ඛො පනායමායසමා, දුඝඤ්ඤං ඛො පන තථාගතප්පචේදිතෙ ධම්මචිනයෙ පරිභානාමෙතං.

2. අසසඤ්ඤා ඛො පන අයමායසමා, අසසඤ්ඤියං ඛො පන තථාගතප්ප-
චේදිතෙ ධම්මචිනයෙ පරිභානාමෙතං.

3. අපසසුනො ඛො පන අයමායසමා, අනාචාරො, අපසසුනං ඛො පන තථාගතප්පචේදිතෙ ධම්මචිනයෙ පරිභානාමෙතං.

4. දුබ්බචෝ ඛො පන අයමායසමා, ද්‍රව්චසක්ඛා ඛො පන තථාගතප්ප-
චේදිතෙ ධම්මචිනයෙ පරිභානාමෙතං.

5. පාපමිනෙතා ඛො පන අයමායසමා, පාපමිනෙතා ඛො පන තථා-
ගතප්පචේදිතෙ ධම්මචිනයෙ පරිභානාමෙතං.

6. කුසිනො ඛො පන අයමායසමා, කොසජ්ජං ඛො පන තථාගතප්ප-
චේදිතෙ ධම්මචිනයෙ පරිභානාමෙතං.

තථාගත වේවයි ධ්‍යාන ඇති සමාපත්ති කුසල වූ පරචික්තයෙහි දක්ෂ වූ පරචික්තපරියායෙහි ඡේක වූ තථාගත ශ්‍රාවකයෙක් වේවයි ඔහු අනුයෝග-වතට නංවයි, කරුණු ගන්වා අසයි. සමනුභාසනා කරයි. හේ තථා-ගතයන් විසින් හෝ ධ්‍යාන ඇති සමාපත්තියෙහි දක්ෂ පරචික්තයෙහි කුසල පරචික්තපරියායෙහි ඡේක වූ තථාගත ශ්‍රාවකයකු විසින් හෝ අනුයෝගවතට නංවනු ලබනුයේ කරුණු ගන්වනු ලබනුයේ සමනුභාසනා කරුණු ලබනුයේ සිසි බවට පැමිණෙයි. නිර්ගුණ භාවයට පැමිණෙයි. භානියට පැමිණෙයි. ව්‍යාසනයට පැමිණෙයි. අනායව්‍යාසනයට පැමිණේ.

තථාගත වේවයි ධ්‍යාන ඇති සමාපත්තියෙහි දක්ෂ පරසිත්ති දක්ෂ පරචික්තපයභායෙහි ඡේක වූ තථාගත ශ්‍රාවකයෙක් වේවයි ඔහු මෙසේ සිතීන් සිත පිරිසිදු මෙනෙහි කරයි: “මේ ආයුෂ්මත් කවර හෙයින් අධිගමයන්හිලා කථායෙහි දක්ෂ වූයේ විචර කොට බණන සුලු වේ” ද “මම ප්‍රථමධ්‍යානයට සමවදනෙමි ද ඉන් නැගී සිටින්නෙමි ද වෙමි යි .. මම සඤ්ඤාවේදයිතනිරොධයට සමවදනෙමි ද ඉන් නැගී සිටුනෙමි ද වෙමි” යි.

1. තථාගත වේවයි දහැත් ඇති සමවත් හි කුසල පරසිත්ති කුසල පරචික්තපරියායෙහි කුසල තථාගත ශ්‍රාවකයෙක් වේවයි මෙසේ ඔහු සිතීන් සිත පිරිසිදු දන්නේ ය: මේ ආයුෂ්මත් දීඝිරාත්‍රයෙහි ශීලයෙහි බණ්ඩකාරිය, ඡීද්‍රකාරිය, කල්මාෂකාරිය, සන්තකකාරී නො වෙයි. සන්ත-ප්‍රවෘත්ති ඇතියේත් නො වෙයි. මේ ආයුෂ්මත් දුශ්ශීලය, තෙල දොශ්ශීලය තථාගතප්‍රවිදිත විනයෙහි පිරිහිනෙක.

2. මේ ආයුෂ්මත් ශ්‍රද්ධා නැත්තේ ය. තෙල ශ්‍රද්ධා රහිත බව තථාගත ප්‍රවිදිත ධම්මිතයෙහි පිරිහිනෙක.

3. මේ ආයුෂ්මත් අල්පශ්‍රැත වූයේ ආචාර නැත්තේ ය. තෙල අල්පශ්‍රැතය තථාගතප්‍රවිදිත ධම්මිතයෙහි පිරිහිනෙක.

4. මේ ආයුෂ්මත් දුර්වය, තෙල දුර්වභාවය තථාගතප්‍රවිදිත ධම්-මිතයෙහි පිරිහිනෙක.

5. මේ ආයුෂ්මත් පාපමිත්‍රය, තෙල පාපමිත්‍රතාව තථාගතප්‍රවිදිත ධම්මිතයෙහි පිරිහිනෙක.

6. මේ ආයුෂ්මත් කුසිතයෙක, තෙල කුසිත භාවය තථාගතප්‍රවිදිත ධම්මිතයෙහි පිරිහිනෙක.

7. මුට්ඨසකති ඛො පන අයමායසමා, මුට්ඨසච්චි ඛො පන තථාගතජෛවදීනෙ ධම්මචිනයෙ පරිභානමෙතං.

8. කුභකො ඛො පන අයමායසමා, කොභක්ඛා ඛො පන තථාගතජෛවදීනෙ ධම්මචිනයෙ පරිභානමෙතං.

9. දුඛහරො ඛො පන අයමායසමා, දුඛහරො ඛො පන තථාගතජෛවදීනෙ ධම්මචිනයෙ පරිභානමෙතං.

10. දුප්පඤ්ඤා ඛො පන අයමායසමා, දුප්පඤ්ඤා ඛො පන තථාගතජෛවදීනෙ ධම්මචිනයෙ පරිභානමෙතං.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො සභායකො සභායකං ඵච. වදෙය්‍යා: යද නෙ සමම ධනෙන ධනකරණීයං අසස, යාචිසසසි¹ මං ධනං, දසකාමී තෙ ධනන්තී. සො කීසමීච්චෙව ධනකරණීයෙ සමුප්පනෙන සභායකො සභායකං ඵච. වදෙය්‍යා:

“අඤ්ඤා මෙ සමම ධනෙන, දෙහි මෙ ධනන්තී”. සො ඵච. වදෙය්‍යා: “තෙන හි සමම ඉධ ඛනාහී”ති. සො තත්‍ර ඛනනෙතො නාධිගචෙජ්ජය්‍ය, සො ඵච. වදෙය්‍යා: “අලිකං මං සමම අචච, කුච්ඡකං මං සමම අචච ‘ඉධ ඛනාහී’ති. සො ඵච. වදෙය්‍යා “නාහං තං සමම අලිකං අචච, කුච්ඡකං අචච, තෙන හි සමම ඉධ ඛනාහී”ති. සො තත්‍රපි ඛනනෙතො නාධිගචෙජ්ජය්‍ය, සො ඵච. වදෙය්‍යා “අලිකං මං සමම අචච, කුච්ඡකං මං සමම අචච ‘ඉධ ඛනාහී’ති. සො ඵච. වදෙය්‍යා “නාහං තං සමම අලිකං අචච, න කුච්ඡකං අචච, තෙන හි සමම ඉධ ඛනාහීති. සො තත්‍රපි ඛනනෙතො නාධිගචෙජ්ජය්‍ය, සො ඵච. වදෙය්‍යා “අලිකං මං සමම අචච, කුච්ඡකං මං සමම අචච ‘ඉධ ඛනාහී’ති. සො ඵච. වදෙය්‍යා “නාහං තං සමම අලිකං අචච, කුච්ඡකං අචච, තෙන හි සමම ඉධ ඛනාහී”ති. සො තත්‍රපි ඛනනෙතො නාධිගචෙජ්ජය්‍ය, සො ඵච. වදෙය්‍යා “අලිකං මං සමම අචච, කුච්ඡකං මං සමම අචච ‘ඉධ ඛනාහී’ති. සො ඵච. වදෙය්‍යා “නාහං තං සමම අලිකං අචච, කුච්ඡකං අචච, අපි ච අභමෙච උමමාදං පාපුණිං චෙතසො විපරියාය”න්තී.

1. සාවෙය්‍යාපි - මජ්ඣ.

7. මේ ආයුෂ්මත් මූලා සිහි ඇතියෙක, තෙල මූලා සිහි ඇති බව තරාගත ප්‍රවිදිත ධම් වීනයෙහි පිරිහිනෙක.

8. මේ ආයුෂ්මත් කුහකය, තෙල කොහොන් බව තරාගතප්‍රවිදිත ධම් වීනයෙහි පිරිහිනෙක.

9. මේ ආයුෂ්මත් දුභිරයෙක, තෙල දුභිරතාව තරාගතප්‍රවිදිත ධම් වීනයෙහි පිරිහිනෙක.

10. මේ ආයුෂ්මත් දුෂ්ප්‍රාඥය, තෙල දුෂ්ප්‍රාඥතාව තරාගතප්‍රවිදිත ධම් වීනයෙහි පිරිහිනෙක.

ඇවැත්නි, යම් සේ යහළුවෙක් යහළුවකුට මෙසේ කියා නම්: “යහළුව, යම් කලෙක තව ධනයෙන් ධනකරණී වේ නම් මා දැන යදුවයි, තව ධන දෙමි” යි. එ යහළු කිසියම් ධන කරණියක් උපන් කල්හි යහළු හට මෙසේ කියයි; යහළුව මට ධනයෙන් අතී ඇත, මට ධන දෙව”යි. හේ මෙසේ කියයි: “එසේ නම් යහළුව මෙහි කනව”යි හේ එහි කනනුයේ කිසිවක් නො ලබන්නේ ය. හේ මෙසේ කියයි: “මෙහි කනව”යි. යහළුව මට මුසවා කියෙහි, යහළුව මට හිස් බස් කියෙහි, හේ මෙසේ කියන්නේ ය: “යහළුව මම තට මුසවා නොකිමි, හිස් බස් නොකිමි. එසේ නම් යහළුව මෙහි කනව”යි. හේ එහිදු කනනුයේ ධන නො ලබන්නේ ය. හේ මෙසේ කියයි: මෙහි කනවයි “යහළුව, මට මුසවා කියෙහි, යහළුව, මට හිස් බස් කියෙහි” යි. හේ මෙසේ කියයි: “යහළුව, මම තට මුසවා නොකිමි, හිස් බස් නොකිමි. එසේ වී නම් යහළුව, මෙහි කනවයි, හේ එහිදු කනනුයේ ධන නො ලබයි. හේ මෙසේ කියයි: “යහළුව, මෙහි කනව” යි මට මුසවා කියෙහි, යහළුව, මට හිස් බස් කියෙහි. යහළුව මම තට මුසවා නොකිමි, හිස් බස් නොකිමි. එසේ වී නම් යහළුව මෙහි කනවයි. හේ එහිදු කනනුයේ ධන නො ලබන්නේ ය. හේ මෙසේ කියයි: “යහළුව මෙහි කනවයි මට මුසවා කියෙහි, යහළුව, මට හිස් බස් කියෙහි, හේ මෙසේ කියයි: “යහළුව, මම තට මුසවා නොකිමි, හිස් බස් නොකිමි, වැලිදු මම ම උමකුවට විඤ්චපයසාසයට පත්මි”යි.

ඇවැත්නි, එ පරිද්දෙන් ම මහණ කථායෙහි දක්ෂ වූයේ අධිගමයන්හි විවර කොට කියන සුලු වෙයි: “මම පළමු දෑහැනට සමවදනෙමි ද, ඉන් නැගිටුනෙමි ද වෙමි, මම දෙවන දෑහැනට සමවදනෙමි ද, ඉන් නැගිටුනෙමි ද වෙමි, මම තෙවන දෑහැනට සමවදනෙමි ද, ඉන් නැගිටුනෙමි ද වෙමි, මම සිවුවන දෑහැනට සමවදනෙමි ද, ඉන් නැගිටුනෙමි ද වෙමි, මම ආකාසානඝ්‍රායනනයට සමවදනෙමි ද ඉන් නැගිටුනෙමි ද වෙමි, මම විඤ්ඤාණඝ්‍රායනනයට සමවදනෙමි ද, ඉන් නැගිටුනෙමි ද වෙමි, මම ආකිඤ්ඤාණඝ්‍රායනනයට සමවදනෙමි ද, ඉන් නැගිටුනෙමි ද වෙමි, මම නොවසඤ්ඤාණඝ්‍රායනනයට සමවදනෙමි ද, ඉන් නැගිටුනෙමි ද වෙමි, මම සඤ්ඤාවේදයික නිරොධයට සමවදනෙමි ද, ඉන් නැගිටුනෙමි ද, වෙමි”යි.

තථාගත වේවයි ධ්‍යාන ඇති සමාවන්හි දක්ෂ මෙරමා සිත්හි දක්ෂ පරවික්ඛපරියායෙහි කුසල තථාගතශ්‍රාවකයෙක් වේවයි එබඳු ඔහු අනුයෝගවතට නංවයි. කරුණු ගත්වා අසයි. සමනුභාසනා කරයි. හේ තථාගතයන් විසින් වේවයි දෑහැන් ඇති සමාපනති කුසල පරවික්ඛ කුසල පරවික්ඛපරියාය කුසල තථාගතශ්‍රාවකයකු විසින් වේවයි අනුයෝගයට නංවනු ලබනුයේ කරුණු ගත්වා අසනු ලබනුයේ සමනුභාසනා කරනු ලබන්නේ හිස් බවට පැමිණෙයි. නිර්ගුණ භාවයට පැමිණෙයි. අනයට පැමිණෙයි. ව්‍යසනයට පැමිණෙයි, අනයව්‍යසනයට පැමිණෙයි.

තථාගත වේවයි ධ්‍යාන ඇති සමාපනති කුසල පරවික්ඛ කුසල පරවික්ඛපරියාය කුසල තථාගතශ්‍රාවකයෙක් වේවයි එබඳු ඔහු මෙසේ සිතීන් සිත පිරිසිදු මෙනෙහි කරයි: “කවර හෙයින් මේ ආයුෂ්මත් කථායෙහි දක්ෂ වූයේ අධිගමයන්හි විකල්පා කරන සුළු වේ ද “මම ප්‍රථම ධ්‍යානයට සම වදනෙමි ද ඉන් නැගිටුනෙමි ද... මම සඤ්ඤාවේදයික නිරොධයට සමවදනෙමි ද ඉන් නැගිටුනෙමි ද වෙමි”යි.

1. තථාගත වේවයි ධ්‍යාන ඇති සමාපනති කුසලපරවික්ඛ කුසල පරවික්ඛපරියායකුසල තථාගත ශ්‍රාවකයෙක් වේවයි එබඳු ඔහු සිතීන් සිත පිරිසිදු දන්නේ ය: “මේ ආයුෂ්මත් දීඝිරාත්‍රයක් සිලයෙහි බණ්ඩකාරිය, ඡීද්‍රකාරිය, ශබ්දකාරිය, කල්මාෂකාරිය, සන්තතකාරී නො වෙයි, සන්තත-ව්‍යාසනී ද නො වෙයි, මේ ආයුෂ්මත් දුසිල්ය, තෙල දුසිල් බව වනාහි තථාගත ප්‍රවීදිත ධර්ම විනයෙහි පිරිහිනෙක.

2. මේ ආයුෂ්මත් අග්‍රඥය, තෙල සැදහැ නැති බව තථාගත ප්‍රවීදිත ධර්ම විනයෙහි පිරිහිනෙක.

3. මේ ආයුෂ්මත් අල්පශ්‍රැත ය, ආචාර නැත්තෙක, තෙල අල්ප-
ශ්‍රැතය තරාගත ප්‍රවිදිත ධර්මවිනයෙහි පිරිහිනෙක,

4. මේ ආයුෂ්මත් දුර්වයෙක, තෙල දුර්වභාවය තරාගත ප්‍රවිදිත
ධර්මවිනයෙහි පිරිහිනෙක,

5. මේ ආයුෂ්මත් පාපමිත්‍රයෙක, තෙල පාපමිත්‍රතාව තරාගත
ප්‍රවිදිත ධර්මවිනයෙහි පිරිහිනෙක.

6. මේ ආයුෂ්මත් කුසිතයෙක, තෙල කුසිතභාවය තරාගත
ප්‍රවිදිත ධර්මවිනයෙහි පිරිහිනෙක,

7. මේ ආයුෂ්මත් මුළාසිහි ඇතියෙක, තෙල මුළාසිහි ඇති
බව තරාගත ප්‍රවිදිත ධර්මවිනයෙහි පිරිහිනෙක,

8. මේ ආයුෂ්මත් කුහකයෙක, තෙල කොහොන් බව තරාගත
ප්‍රවිදිත ධර්මවිනයෙහි පිරිහිනෙක.

9. මේ ආයුෂ්මත් දුර්චරයෙක, තෙල දුර්චරතාව තරාගත ප්‍රවිදිත
ධර්මවිනයෙහි පිරිහිනෙක,

10. මේ ආයුෂ්මත් දුෂ්ප්‍රාඥයෙක, තෙල දුෂ්ප්‍රාඥතාව තරාගත
ප්‍රවිදිත ධර්මවිනයෙහි පිරිහිනෙක,

ඇවැත්නි, ඒ මහණ මේ දසදහම් නො හැර මෙ සස්තෙහි වාද්ධියට
වීරුසියට වෛපුලයට පැමිණේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන
නො වේ. ඇවැත්නි, එ මහණ මේ දස දහම් හැරපියා මෙ සස්තෙහි
වාද්ධියට වීරුසියට වෛපුලයට පැමිණේ ය යන තෙල කරුණ
විද්‍යමාන වේ යයි.

10. 2. 4. 6

අධිමාන සූත්‍රය

එක් කලෙක ආයුෂ්මත් මහාකාශ්‍යප තෙරණුවෝ රජගහ නුවර
සමීපයෙහි කලඤ්ඤනිවාප නම් වූ වෙළඳවනයෙහි වාසය කරන සේක:
එ කල්හි ආයුෂ්මත් මහාකාශ්‍යප තෙරණුවෝ 'ඇවැත්නි මහණෙනි' යි
හික්ෂුන් ඇමතුහ. 'ඇවැත්නි' යි එ මහණ ආයුෂ්මත් මහාකාශ්‍යප
තෙරුන්ට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ආයුෂ්මත් මහාකාශ්‍යප තෙරණුවෝ
තෙල කීහ:

ඉධාවුයො භික්ඛු අඤ්ඤං ඛ්‍යාතරොති 'බිණං ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණියං නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාමි'ති. තමෙනං තථාගතො වා තථාගතසාවකො වා කුධාසී සමාපතතිකුසලො පරචික්ඛකුසලො පරචික්ඛපරියායකුසලො සමනුසුඤ්ඤති සමනුගාහති සමනුභායති. සො තථාගතෙන වා තථාගතසාවකෙන වා කුධාසීනා සමාපතතිකුසලෙන පරචික්ඛකුසලෙන පරචික්ඛපරියායකුසලෙන සමනුසුඤ්ඤියමානො සමනුගාහියමානො සමනුභාසියමානො ඉරිණං ආපජ්ජති, විපිනං ආපජ්ජති, අනායං ආපජ්ජති, ඛ්‍යාසනං ආපජ්ජති, අනායඛ්‍යාසනං ආපජ්ජති.

තමෙනං තථාගතො වා තථාගතසාවකො වා කුධාසී සමාපතතිකුසලො පරචික්ඛකුසලො පරචික්ඛපරියායකුසලො එවං වෙනසා වෙනො පරිච්ච මනසිකරොති "කිං නු ඛො අයමායසමා අඤ්ඤං ඛ්‍යාතරොති 'බිණං ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණියං නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාමි'ති.

තමෙනං තථාගතො වා තථාගතසාවකො වා කුධාසී සමාපතතිකුසලො පරචික්ඛකුසලො පරචික්ඛපරියායකුසලො එවං වෙනසා වෙනො පරිච්ච පජානාති.

අධිමානිකො ඛො අයමායසමා අධිමානසචෙචා අපසනෙ පතනසඤ්ඤී අකතෙ කතසඤ්ඤී අනධිගතෙ අධිගතසඤ්ඤී අධිමානෙන අඤ්ඤං ඛ්‍යාතරොති 'බිණං ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණියං නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාමි'ති.

තමෙනං තථාගතො වා තථාගතසාවකො වා කුධාසී සමාපතතිකුසලො පරචික්ඛකුසලො පරචික්ඛපරියායකුසලො එවං වෙනසා වෙනො පරිච්ච මනසිකරොති "කිනානු ඛො අයමායසමා නිසසාය අධිමානිකො අධිමානසචෙචා අපසනෙ පතනසඤ්ඤී අකතෙ කතසඤ්ඤී අනධිගතෙ අධිගතසඤ්ඤී අධිමානෙන අඤ්ඤං ඛ්‍යාතරොති 'බිණං ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණියං නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාමි'ති."

ඇවැත්නි, මෙ සස්තෙහි මහණ “ජාතිය ක්ෂීණ ය, බලසර වැස නිමවන ලදී, කරණි කෘතය, මේ අරහත්ඛව පිණිස අන් කියෙක් නැතැ”යි දන්මි’යි අර්හතිය ප්‍රකාශ කෙරෙයි. තථාගත වේවයි ධ්‍යාන ඇති, සමාපත්තියෙහි කුසල පරවික්කයෙහි කුසල පරවික්කපයභියයෙහි කුසල තථාගත ශ්‍රාවකයෙක් වේවයි එබඳු ඔහු අනුයොගයට නංවයි. කරුණු ගන්වා අසයි, සමනුභාෂණා කරයි. හේ තථාගතයන් විසින් හෝ ධ්‍යාන ඇති සමාපත්ති කුසල වූ පරවික්ක කුසල වූ පරවික්කපයභියයෙහි කුසල වූ තථාගත ශ්‍රාවකයකු විසින් හෝ අනුයෝගයට නංවනු ලබන්නේ කරුණු ගන්වනු ලබන්නේ සමනුභාෂණා කරනු ලබන්නේ තුවඡ්භාවයට පැමිණෙයි, නිර්ගුණ භාවයට පැමිණෙයි, අනයට පැමිණෙයි, ව්‍යගනයට පැමිණෙයි, අනයව්‍යගනයට පැමිණෙයි.

තථාගත වේවයි ධ්‍යාන ඇති සමාපත්තියෙහි කුසල වූ පරවික්කයෙහි කුසල වූ පරවික්කපයභියයෙහි කුසල වූ තථාගතශ්‍රාවකයෙක් වේවයි එබඳු ඔහු මෙසේ සිතීන් සිත පිරිසිදු මෙනෙහි කරයි: “කවර හෙයින් මේ ආයුෂ්මත් ‘ජාතිය ක්ෂීණ ය, බලසර වැස නිමවන ලදී, සිවුමග කරණි කරන ලදී, මේ අහරත්ඛව පිණිස අන් කියෙක් නැතැ’ යි දන්මි’ යි අර්හතිය ප්‍රකාශ කෙරේ දූ?” යි.

තථාගත වේවයි ධ්‍යාන ඇති සමාපත්තියෙහි කුසල වූ පරවික්කයෙහි කුසල වූ පරවික්කපයභිය කුසල වූ තථාගතශ්‍රාවකයෙක් වේවයි එබඳු ඔහු මෙසේ සිතීන් සිත පිරිසිදු දන්නේ ය.

මේ ආයුෂ්මත් අධිමාන ඇතියේ අධිමානය සත්‍ය කොට ඇත්තේ අප්‍රාප්තයෙහි ප්‍රාප්තයෙහි යන සංඥ ඇතියේ අකෘතයෙහි කෘතයෙහි යන සංඥ ඇතියේ අනාධිගතයෙහි අධිගතයෙහි යන සංඥ ඇතියේ අධිමානය කරණකොටගෙන ‘ජාතිය ක්ෂීණ ය, මග බලසර වැස නිමවීණ, සිවුමග කරණි කරන ලදී. මේ රහත් ඛව පිණිස අන් කියෙක් නැතැ’ යි දන්මි’යි අර්හතිය ප්‍රකාශ කරයි.

තථාගත වේවයි ධ්‍යාන ඇති සමාපත්ති කුසල පරවික්ක කුසල පරවික්කපරියාය කුසල තථාගතශ්‍රාවකයෙක් වේවයි එ බඳු ඔහු මෙසේ සිතීන් සිත පිරිසිදු මෙනෙහි කරයි: “මේ ආයුෂ්මත් කවර කරුණක් නිසා අධිමාන ඇතියේ අධිමානය සත්‍යය කොට ඇතියේ අප්‍රාප්තයෙහි ප්‍රාප්තයෙහි යන සංඥ ඇතියේ අකෘතයෙහි කෘතයෙහි යි යන සංඥ ඇතියේ අනාධිගතයෙහි අධිගතයෙහි යි යන සංඥ ඇතියේ අධිමානයෙන් “ජාතිය ක්ෂීණ ය, මග බලසර වැස නිමවීණ, මග කරණි කරන ලද, මේ අරහත්ඛව පිණිස අන් කියෙක් නැතැ’ යි දන්මි’ යි අර්හතිය පහළ කෙරේ දූ” යි.

තමෙනං තථාගතො වා තථාගතසාවකො වා කුංචි සමාපතනිකුලො ලො පරිචික්කකුසලො පරිචික්කපරියායකුසලො ඒවං වෙතසා වෙතො පරිචච පජානාති.

බහුසසුතො ඛො පන අයමායසමා සුතධරො සුතසනිච්චයො, යෙ තෙ ධම්මො ආදිකල්යාණො, මරෙණිකල්යාණො, පරියොසානකල්යාණො යාඤ්ථං සබ්බාඤ්ජනං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිපුඤ්ඤං බ්‍රහ්මචරියං අභිච්ඡන්ති. තථා:රූපාසක ධම්මො බහුසසුතා භොන්ති ධනා වචසා පරිචිතා නෙසානු-පෙකඛිතා දිට්ඨියා සුපපට්චිඤා. තස්මා අයමායසමා අධිමානිකො අධිමාන සචෙවා අපතෙත පතතසඤ්ඤී අකතෙ කතසඤ්ඤී අනධිගතෙ අධිගත සඤ්ඤී අධිමානෙන අඤ්ඤං බ්‍යාකරොති 'ඛිණා ජාති චුඤ්ඤං බ්‍රහ්මචරියං කතකරණියං නාපරං ඉඤ්ඤායාති පජානාමි'ති.

තමෙනං තථාගතො වා තථාගතසාවකො වා කුංචි සමාපතනිකුසලො පරිචික්කකුසලො පරිචික්කපරියායකුසලො ඒවං වෙතසා වෙතො පරිචච පජානාති, අභිජක්ඛාලු ඛො පන අයමායසමා අභිජක්ඛාපරිපුට්ඨිකෙන වෙතසා බහුලං චිහරති, අභිජක්ඛාපරිපුට්ඨානං ඛො පන තථාගතපච්චෙදිකෙ ධම්මචිතයෙ පරිභානමෙතං.

බ්‍යාපතො ඛො පන අයමායසමා බ්‍යාපාදපරිපුට්ඨිකෙන වෙතසා බහුලං චිහරති, බ්‍යාපාදපරිපුට්ඨානං ඛො පන තථාගතපච්චෙදිකෙ ධම්මචිතයෙ පරිභානමෙතං.

ථිනම්මිඤ්ඤා ඛො පන අයමායසමා ථිනම්මිඤ්ඤාපරිපුට්ඨිකෙන වෙතසා බහුලං චිහරති, ථිනම්මිඤ්ඤාපරිපුට්ඨානං ඛො පන තථාගතපච්චෙදිකෙ ධම්මචිතයෙ පරිභානමෙතං.

උඤ්ඤො ඛො පන අයමායසමා උඤ්ඤාපරිපුට්ඨිකෙන වෙතසා බහුලං චිහරති, උඤ්ඤාපරිපුට්ඨානං ඛො පන තථාගතපච්චෙදිකෙ ධම්මචිතයෙ පරිභානමෙතං.

චිචිකිඤ්ඤා ඛො පන අයමායසමා චිචිකිඤ්ඤාපරිපුට්ඨිකෙන වෙතසා බහුලං චිහරති, චිචිකිඤ්ඤාපරිපුට්ඨානං ඛො පන තථාගතපච්චෙදිකෙ ධම්මචිතයෙ පරිභානමෙතං.

තථාගත වේවයි ධ්‍යාන දැති සමාපත්තිකුසල පරචික්‍ෂකුසල පරචික්‍ෂාපරියායකුසල තථාගත ශ්‍රාවකයෙක් වේවයි එබඳු ඔහු සිතින් සිත පිරිසිඳ දන්නේ ය.

මේ ආයුෂ්මත් බහුශ්‍රැත වූයේ ශ්‍රැතධර වූයේ ශ්‍රැතසන්නිවය කොට ඇතිවේ ය. ආදිකල්‍යාණ මධ්‍යකල්‍යාණ පශ්චිමසානකල්‍යාණ වූ යම් ඒ දහම කෙනෙක් යාඡී වූ සබ්‍යක්‍ෂ්‍යවන වූ කෙටිලපරිපූණ වූ පරිශුද්ධ වූ බ්‍රහ්මචරියා පවසත් නම් එබඳු ධර්මයෝ ඔහු විසින් බහුශ්‍රැත වූවාහු ධ්‍යාන වූවාහු වචනයෙන් පරිචිත වූවාහු සිතින් අනුප්‍රේක්ෂිත වූවාහු දාෂ්ටියෙන් සුප්‍රතිවිඳි වූවාහු වෙත්. එහෙයින් මේ ආයුෂ්මත් අධිමාන ඇතිවේ අධිමාන සත්‍ය කොට ඇතිවේ අප්‍රාප්තයෙහි ප්‍රාප්තයෙහි යන සංඥ ඇතිවේ අකාතයෙහි කාතයෙහි යන සංඥ ඇතිවේ අනාධිගතයෙහි 'අධිගතයෙහි' යන සංඥ ඇතිවේ අධිමානයෙන් "ජාතිය ක්ෂිණය, බ්‍රහ්මචරියා වැස නිමවිණ, කරණිකාත ය, මෙ බව පිණිය අත් කියෙක් නැතැයි දන්මි" යි අර්හත්‍ය පහළ කෙරෙයි.

තථාගත වේවයි ධ්‍යාන දැති සමාපත්තිකුසල පරචික්‍ෂකුසල පරචික්‍ෂාපරියායකුසල තථාගතශ්‍රාවකයෙක් වේවයි එබඳු ඔහු මෙසේ සිතින් සිත පිරිසිඳ දන්නේ ය; "මේ ආයුෂ්මත් අභිධ්‍යා බහුල කොට ඇතිවේ අභිධ්‍යායෙන් මැඩුණු සිතින් බොහෝ සේ වෙසෙයි. තෙල අභිධ්‍යා පර්යුජ්‍යානය වනාහි තථාගත ප්‍රවිදිත ධර්මචිතයෙහි පිරිහිනෙක.

මේ ආයුෂ්මත් ව්‍යාපාදයට පැමිණියේ ව්‍යාපාදයෙන් මැඩුණු සිතින් බොහෝ සේ වෙසෙයි. තෙල ව්‍යාපාද පර්යුජ්‍යානය වනාහි තථාගත ප්‍රවිදිත ධර්මචිතයෙහි පිරිහිනෙක.

මේ ආයුෂ්මත් ඊනමිඳි ඇතිවේ ඊනමිඳියෙන් මැඩුණු සිතින් බොහෝ සේ වෙසෙයි. තෙල ඊනමිඳි පර්යුච්ඡානය වනාහි තථාගත ප්‍රවිදිත ධර්මචිතයෙහි පිරිහිනෙක.

මේ ආයුෂ්මත් උද්ධත වූයේ ඔද්ධතයෙන් මැඩුණු සිතින් බොහෝ සේ වෙසෙයි. තෙල ඔද්ධතපර්යුජ්‍යානය වනාහි තථාගතප්‍රවිදිත ධර්ම චිතයෙහි පිරිහිනෙක.

මේ ආයුෂ්මත් විචිකිච්ඡා ඇතිවේ විචිකිච්ඡායෙන් මැඩුණු සිතින් බොහෝ සේ වෙසෙයි. තෙල විචිකිත්සාපර්යුජ්‍යානය වනාහි තථාගත ප්‍රවිදිත ධර්මචිතයෙහි පිරිහිනෙක.

කම්මාරාමො ඛො පන අයමායස්මා කම්මරතො කම්මාරාමනං අනුයුක්තො. කම්මාරාමනා ඛො පන තථාගතස්සචේදීතෙ ධම්මේවිනයෙ පරිභානමෙතං.

භස්සාරාමො ඛො පන අයමායස්මා භස්සරතො භස්සාරාමනං අනුයුක්තො, භස්සාරාමනා ඛො පන තථාගතස්සචේදීතෙ ධම්මේවිනයෙ පරිභානමෙතං.

නිද්දරාමො ඛො පන අයමායස්මා නිද්දරතො නිද්දරාමනං අනුයුක්තො, නිද්දරාමනා ඛො පන තථාගතස්සචේදීතෙ ධම්මේවිනයෙ පරිභානමෙතං.

සඛ්ඛණීකාරාමො ඛො පන අයමායස්මා. සඛ්ඛණීකරතො සඛ්ඛණීකාරාමනං අනුයුක්තො, සඛ්ඛණීකාරාමනා ඛො පන තථාගතස්සචේදීතෙ ධම්මේවිනයෙ පරිභානමෙතං.

මුට්ඨස්සතී ඛො පන අයමායස්මා උකතරිං කරණීයෙ මිරමත්තකෙන විසේසාධිගමෙන අත්තරාවොසානං ආපනෙනා. අත්තරාවොසානගමනං ඛො පන තථාගතස්සචේදීතෙ ධම්මේවිනයෙ පරිභානමෙතං.

සො චතාවුසො භික්ඛු ඉමෙ දසධම්මෙ අප්පභාය ඉමස්මිං ධම්මේවිනයෙ වුද්ධිං විරුළ්භිං චෙජුලං ආපජ්ජිස්සතීති තෙතංධානං විජ්ජති.

සො චතාවුසො භික්ඛු ඉමෙ දසධම්මෙ පභාය ඉමස්මිං ධම්මේවිනයෙ වුද්ධිං විරුළ්භිං චෙජුලං ආපජ්ජිස්සතීති ධානමෙතං විජ්ජතීති.

10. 2. 4. 7

අධිකරණික සුත්තං

[සාවච්චී]

තත්ථ ඛො භගවා කලඤ්ඤං¹ භික්ඛුං ආරබ්භ භික්ඛු ආමනෙතසි 'භික්ඛවො'ති. භද්දෙනෙති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චසෙසාසු. භගවා එතදවොච:

1. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අධිකරණිකො භොති, අධිකරණසමථස්ස න-චණ්ණවාදී. යමෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු අධිකරණිකො භොති, අධිකරණසමථස්ස-න චණ්ණවාදී, අයඛ්ඛි ධම්මො න පියත්තාය න ගරුත්තාය න භාවනාය න සාමඤ්ඤාය න එකීභාවාය සංවහතී.

1. කාලධකතං මජ්ඣං, කාලක භික්ඛුං සා.

මේ ආයුෂ්මත් කර්මාරාම වූයේ කර්මයෙහි ඇලුණේ කර්මාරාම-
තායෙහි අනුයුක්තයෙන. තෙල කර්මාරාමතාව වනාහි තරාගතප්‍රවිදිත
ධර්ම විනයෙහි පිරිහිනෙක.

මේ ආයුෂ්මත් දෙධම්මඤ්ඤ වූයේ දෙධම්මඤ්ඤ බැවිහි ඇලුණේ දෙධම්මඤ්ඤ
බැවිහි අනුයුක්ත වේ. තෙල දෙධම්මඤ්ඤ බව වනාහි තරාගතප්‍රවිදිත ධර්ම
විනයෙහි පිරිහිනෙක.

මේ ආයුෂ්මත් නිදාරාම වූයේ නිදාරාමයෙහි ඇලුණේ නිදාරාමතායෙහි
අනුයුක්තයෙන. තෙල නිදාරාමතාව වනාහි තරාගතප්‍රවිදිත ධර්මවිනයෙහි
පිරිහිනෙක.

මේ ආයුෂ්මත් සඛගණිකාරාම වූයේ සඛගණිකායෙහි ඇලුණේ
සඛගණිකාරාමතායෙහි අනුයුක්තයෙන. තෙල සඛගණිකාරාමතාව වනාහි
තරාගතප්‍රවිදිත ධර්මවිනයෙහි පිරිහිනෙක.

මේ ආයුෂ්මත් මුලාසිහි ඇතියේ මතුයෙහි කරණි ඇතිවත් ම
සම්ප්‍රමානු විශෙෂාධිගමයෙන් අත්තරාවොසානායට පැමිණියේ ය.
තෙල අත්තරාවොසානාගමනය වනාහි තරාගතප්‍රවිදිත ධර්මවිනයෙහි
පිරිහිනෙක.

ඇවැත්නි, එ මහණ මේ දස දහම නො හැරපියා මේ සස්නෙහි
වෘද්ධියට විරුද්ධියට වෛපුලායට පැමිණේ ය යන තෙල කරුණ
විද්‍යාමාන නො වේ.

ඇවැත්නි, එ මහණ මේ දස දහම හැරපියා මේ සස්නෙහි වෘද්ධියට
විරුද්ධියට වෛපුලායට පැමිණේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යාමාන වෙයි.

10. 2. 4. 7

අධිකරණික සූත්‍රය

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කලඤ්ඤ මහණහු අරබයා මහණෙහි'යි
හික්ෂුන් ඇමතු සේක. වහන්සැයි ඒ හික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට
පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළහ.

1. මහණෙනි, මේ සස්නෙහි මහණ අධිකරණ ඇතියේ අධිකරණ
සමථයාගේ වණ්චාදී නො වෙයි. මහණෙනි, යම් භෙයෙකින් මහණ
අධිකරණ ඇතියේ අධිකරණ සමථයාගේ වණ්චාදී නො වේ නම් මේ
දහම ද ප්‍රියභාවය පිණිස භරුභාවය පිණිස භාවනාව පිණිස ශ්‍රමණ භාවය
පිණිස එකී භාවය පිණිස නො වැටේ.

2. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු න සික්ඛාකාමො හොති, සික්ඛාසමාදු-
නස්ස න වණණවාදී. යමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු න සික්ඛාකාමො හොති, සික්ඛා-
සමාදුනස්ස න වණණවාදී, අයමපි ධම්මො න පියත්තාය න ගරුත්තාය න
භාවනාය න සාමඤ්ඤාය න එකීභාවාය සංවත්තති.

3. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු පාපිවෙජා හොති, ඉච්ඡා වීනයස්ස න
වණණවාදී. යමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු පාපිවෙජා හොති, ඉච්ඡාවීනයස්ස න
වණණවාදී, අයමපි ධම්මො න පියත්තාය න ගරුත්තාය න භාවනාය න
සාමඤ්ඤාය න එකීභාවාය සංවත්තති.

4. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු කොධනො හොති, කොධවීනයස්ස න
වණණවාදී. යමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු කොධනො හොති, කොධවීනයස්ස න
වණණවාදී, අයමපි ධම්මො න පියත්තාය -පෙ- න එකීභාවාය සංවත්තති.

5. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු මකඛි හොති, මකඛි වීනයස්ස න වණණ-
වාදී, යමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු මකඛි හොති, මකඛි වීනයස්ස න වණණවාදී,
අයමපි ධම්මො න පියත්තාය -පෙ- න එකී භාවාය සංවත්තති.

6. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සඨො හොති, සාඨෙය්ඨ වීනයස්ස න
වණණවාදී. යමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු සඨො හොති, සාඨෙය්ඨවීනයස්ස
න වණණවාදී අයමපි ධම්මො න පියත්තාය -පෙ- න එකීභාවාය සංවත්තති.

7. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු මායාවී හොති, මායාවීනයස්ස න
වණණවාදී. යමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු මායාවී හොති, මායාවීනයස්ස න
වණණවාදී, අයමපි ධම්මො න පියත්තාය -පෙ- න එකීභාවාය සංවත්තති.

8. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මානං න නිසාමකජාතියො හොති
ධම්ම නිසන්ඤ්ඤා න වණණවාදී. යමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මානං න
නිසාමකජාතියො හොති, ධම්ම නිසන්ඤ්ඤා න වණණවාදී, අයමපි ධම්මො
න පියත්තාය -පෙ- න එකීභාවාය සංවත්තති.

2. තවද මහණෙනි, මහණ ශික්ෂාකාම නො වූයේ ශික්ෂා සමාදානයෙනි ගුණ කියන්නේ නොවෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ ශික්ෂාකාම නො වූයේ ශික්ෂාසමාදානයාගේ ගුණ නො කියන සුදු වේ නම් මෙ දහම ද ප්‍රියභාවය පිණිස ගුරුභාවය පිණිස භාවනාව පිණිස ශ්‍රමණ භාවය පිණිස එකී භාවය පිණිස නො වැටේ.

3. තවද මහණෙනි, මහණ ලමු ඉව්වා ඇතිදේ ඉව්වා විනයයාගේ ගුණ නො කියන සුදු වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ ලමු ඉව්වා ඇතිදේ ඉව්වා විනයයාගේ ගුණ නො කියන සුදු වේ නම් මෙ දහමුදු ප්‍රිය භාවය පිණිස ගුරු භාවය පිණිස භාවනාව පිණිස ශ්‍රමණ භාවය පිණිස එකී භාවය පිණිස නො වැටේ.

4. තවද මහණෙනි, මහණ කිපෙන සුදුයේ ක්‍රොධ විනයයාගේ ගුණ නො කියන සුදුයේ වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ කිපෙන සුදුයේ ක්‍රොධවිනයයාගේ ගුණ නො කියන සුදුයේ වේ නම් මෙ දහමුදු ප්‍රිය භාවය පිණිස ... එකී භාවය පිණිස නො වැටේ.

5. තවද, මහණෙනි, මහණ මකු ගුණ ඇතිදේ මකඛ්විනයයාගේ ගුණ කියන සුදු නො වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ මකු ගුණ ඇතිදේ මකඛ්විනයයාගේ ගුණ නො කියන සුදු වේ නම් මෙ දහමුදු ප්‍රිය-භාවය පිණිස ... එකී භාවය පිණිස නො වැටේ.

6. තවද, මහණෙනි, මහණ ශය වූයේ ශයභාව විනයයාගේ ගුණ නො කියන සුදු වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ ශය වූයේ ශයභාව විනයයාගේ ගුණ නො කියන සුදු වේ නම් මෙදහමුදු ප්‍රියභාවය පිණිස ... එකී භාවය පිණිස නො වැටේ.

7. තවද මහණෙනි, මහණ මායා ඇතිදේ මායා විනයයාගේ ගුණ නො කියන සුදුයේ වෙයි, මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ මායාවී වූයේ මායා විනයයාගේ ගුණ නො කියන සුදු වේ, නම් මෙ දහමුදු ප්‍රියභාවය පිණිස... එකී භාවය පිණිස නො වැටේ.

8. තවද මහණෙනි, මහණ නව ලොච්ඡුරු දහම නො දරන සැහැවී ඇතිදේ ධර්මධාරණයෙනි ගුණ නො බණන සුදු වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ ධර්මධාරණසම්භාවය නැතිදේ ධර්මධාරණයේ ගුණ නො බණන සුදු වේ නම් මෙ දහමුදු ප්‍රිය භාවය පිණිස... එකී භාවය පිණිස නො වැටේ.

9. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු න පටිසලලානො හොති, පටි-සලලානස්ස න චණ්ණවාදී යමි භික්ඛවෙ භික්ඛු න පටිසලලානො හොති, පටිසලලානස්ස න චණ්ණවාදී, අයමි ධම්මො න පියනාය -පෙ- න එකිභාවාය සංවත්තති.

10. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සමුභමචාරිනං න පටිසඤ්චාරකො හොති, පටිසඤ්චාරකස්ස න චණ්ණවාදී. යමි භික්ඛවෙ භික්ඛු න පටිසඤ්චාරකො හොති, පටිසඤ්චාරකස්ස න චණ්ණවාදී, අයමි ධම්මො න පියනාය, න ගරුකනාය න භාවනාය න සාමඤ්ඤාය න එකිභාවාය සංවත්තති.

එවරුපස්ස භික්ඛවෙ භික්ඛුනො කිඤ්චාපි එවං ඉවජා උප්පජ්ජයා: ‘අහො වත මං සමුභමචාරී සකකරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යනතී’. අථ ඛො නං සමුභමචාරී න චෙව සකකරොනතී, න ගරුකරොනතී, න මානෙනතී, න පුජෙනතී, න කිස්ස හෙතු: නං කිස්ස හෙතු:

තථා භික්ඛ භික්ඛවෙ විඤ්ඤ සමුභමචාරී තෙ පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ අප්පභීතෙ සමනුපස්සනතී.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ අසකබලවිකස්ස කිඤ්චාපි එවං ඉවජා උප්පජ්ජයා: අහො වත මං මනුස්ස ආජානීයට්ඨානෙ ය්‍යෙය්‍යං, ආජානීයගෙ ජනඤ්ච හොජෙය්‍යං, ආජානීයපරිමජ්ජනඤ්ච පරිමජ්ජෙය්‍යනතී”. අථ ඛො නං මනුස්ස න චෙව ආජානීයට්ඨානෙ ය්‍යෙනතී, න ච ආජානීයගොජනං හොජෙනතී, න ච ආජානීයපරිමජ්ජනං පරිමජ්ජනතී. නං කිස්ස හෙතු: තථා භික්ඛ භික්ඛවෙ විඤ්ඤ මනුස්ස තාති සායේය්‍යාති, කුට්ටෙය්‍යාති ජම්මෙය්‍යාති වඩෙය්‍යාති අප්පභීතාති සමනුපස්සනතී. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ එවරුපස්ස භික්ඛුනො කිඤ්චාපි එවං ඉවජා උප්පජ්ජයා: “අහො වත මං සමුභමචාරී සකකරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යනතී”. අථ ඛො නං සමුභමචාරී න චෙව සකකරොනතී, න ගරුකරොනතී, න මානෙනතී, න පුජෙනතී. නං කිස්ස හෙතු: තථා භික්ඛ භික්ඛවෙ විඤ්ඤ සමුභමචාරී තෙ පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ අප්පභීතෙ සමනුපස්සනතී.

1. ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු න අධිකරණිකො හොති, අධිකරණ-සමථස්ස චණ්ණවාදී. යමි භික්ඛවෙ භික්ඛු න අධිකරණිකො හොති, අධිකරණසමථස්ස චණ්ණවාදී, අයමි ධම්මො පියනාය ගරුකනාය භාවනාය සාමඤ්ඤාය එකිභාවාය සංවත්තති.

9. තවද මහණෙනි, මහණ පිළිසලන නැතිගේ පිළිසලනෙහි ගුණ නොකියන සුදු වෙයි. මහණෙනි යම් හෙයෙකින් මහණ පිළිසලන ඇතිගේ පිළිසලනෙහි ගුණ නොකියන සුදු වේ නම් මේ දහවැනි ප්‍රිය භාවය පිණිස ... එකී භාවය පිණිස නො වැටේ.

10. තවද මහණෙනි, මහණ සබ්බසරනට පටිසන්ථාර නැතිගේ පටිසන්ථාරයෙහි ගුණ නො බණන සුදු වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් මහණ පටිසන්ථාර නැතිගේ පටිසන්ථාරයෙහි ගුණ නො බණන සුදු වේ නම් මේ දහවැනි ප්‍රිය භාවය පිණිස ... එකී භාවය පිණිස නො වැටේ.

මහණෙනි, මෙබඳු මහණහට මෙබඳු ඉව්ඡාවක් උපදනේ ය: “සබ්බසරහු දුදින් මට සත්කාර කෙරෙත් නම් ගුරුකාර කෙරෙත් නම් බුහුමන් කෙරෙත් නම් පුද්ධන් නම් අහෝ ඉතා මැනවැ”යි. එහෙත් සබ්බසරහු නොම සත්කාර කරන්, නොම ගුරුකාර කරන්, නොම බුහුමන් කරන්, නොම පුද්ධන්. ඒ කවර හෙයින් යත්:

එසේ මැයි, මහණෙනි, පින්වත් සබ්බසරහු ඔහුගේ අප්‍රතිණවූ ඒ පාප අකුසල ධර්මයන් දක්නාහු ය.

මහණෙනි, යම් පරිදි අස්ගුණධර්මයක්හට මෙබඳු ඉව්ඡායෙක් උපදනේ ය: මිනිස්සු මා ආඡානෙය ස්ථානයෙහි තබන් නම් මැනව, ආඡානෙය භොජන ද වළඳවන් නම් මැනව, ආඡානෙය පරිමාර්ජනද කරන්නාහු නම් මැනවැ”යි එනෙකු වත් මිනිස්සු ඒ අස්ගුණධර්මයා ආඡානෙයස්ථානයෙහි නො තබන්නාහ. ආඡානෙය භොජන නො ද වළඳවන්නාහ, ආඡානෙය පරිමාර්ජනය නො ද කරන්නාහ. එ කවර හෙයින් යත්: එසේ ම ය, මහණෙනි, නුවණැති මිනිස්සු ඔහුගේ අප්‍රතිණ ගුණවිදු කුඩ්ඛවිදු ඉදු නොවන බව දු වක් බව දු දක්නාහු ය (එහෙයින්). මහණෙනි, එ පරිදිම මෙබඳු භික්ෂුහට “යහ හ! සබ්බසරහු මා සත්කාර කරන්නාහු නම් ගුරුකාර කරන්නාහු නම්, මානනා කරන්නාහු නම්, පුජනා කරන්නාහු නම් මැනවැ”යි. මෙබඳු ඉව්ඡායෙක් උපදනේ නමුදු ඔහුට සබ්බසරහු සත්කාර නො ද කරන්නාහ, ගුරුකාර නො ද කරන්නාහ, මානනා නො ද කරන්නාහ. පුජනා නො ද කරන්නාහ. එ කවර හෙයින් යත්: එසේ ම ය, මහණෙනි, නුවණැති සබ්බසරහු ඔහුගේ අප්‍රතිණ පාප අකුසල ධර්මයන් දක්නාහු ය. එ හෙයින්.

1. මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ අධිකරණ කාරක නො වෙයි. අධිකරණසමථය පිළිබඳ ගුණ බණන්නේ වෙයි. මහණෙනි, මහණ අධිකරණ කාරක නො වෙයි. අධිකරණසමථය පිළිබඳ ගුණ බණන්නේ වෙයි’ යන යම් දහමෙක් ඇත් ද, මේ දහම ද ප්‍රිය බවට ගුරුභාවයට නාවනාවට ශ්‍රමණධර්මයට එකී භාවයට වැටෙයි.

2. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සික්ඛාකාමො හොති, සික්ඛාසමාදානසස වණණවාදී. යමි භික්ඛවෙ භික්ඛු සික්ඛාකාමො සික්ඛාසමාදානසස වණණවාදී, අයමි ධම්මො පියත්තාය -පෙ- එකිභාවාය සංවත්තති.

3. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු අපපිවෙජාහොති, ඉච්ඡාචිත්තයසස වණණවාදී. යමි භික්ඛවෙ භික්ඛු අපපිවෙජාහොති, ඉච්ඡාචිත්තයසස වණණවාදී, අයමි ධම්මො පියත්තාය -පෙ- එකිභාවාය සංවත්තති.

4. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු අකෙකාධනො හොති, කොධචිත්තයසස වණණවාදී. යමි භික්ඛවෙ භික්ඛු අකෙකාධනො හොති, කොධචිත්තයසස වණණවාදී, අයමි ධම්මො පියත්තාය -පෙ- එකිභාවාය සංවත්තති.

5. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු අමකඛි හොති, මකඛචිත්තයසස වණණවාදී. යමි භික්ඛවෙ භික්ඛු අමකඛි හොති, මකඛචිත්තයසස වණණවාදී, අයමි ධම්මො පියත්තාය -පෙ- එකිභාවාය සංවත්තති.

6. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු අසඨො හොති, සාඨෙය්ඤ චිත්තයසස වණණවාදී. යමි භික්ඛවෙ භික්ඛු අසඨො හොති, සාඨෙය්ඤචිත්තයසස වණණවාදී, අයමි ධම්මො පියත්තාය -පෙ- එකිභාවාය සංවත්තති.

7. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු අමායාචී හොති, මායාචිත්තයසස වණණවාදී. යමි භික්ඛවෙ භික්ඛු අමායාචී හොති, මායාචිත්තයසස වණණවාදී, අයමි ධම්මො පියත්තාය -පෙ- එකිභාවාය සංවත්තති.

8. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මානං නිසාමකජාතියො හොති, ධම්මනිසන්ධියා වණණවාදී. යමි භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මානං නිසාමකජාතියො හොති, ධම්මනිසන්ධියා වණණවාදී, අයමි ධම්මො පියත්තාය -පෙ- එකිභාවාය සංවත්තති.

9. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු පටිසලලීනො හොති, පටිසලලානසස වණණවාදී. යමි භික්ඛවෙ භික්ඛු පටිසලලීනො හොති, පටිසලලානසස වණණවාදී, අයමි ධම්මො පියත්තාය -පෙ- එකිභාවාය සංවත්තති.

2. තවද, මහණෙනි, අනෙකෙකි: මහණ ශික්ෂාකාම වෙයි, ශික්ෂා සමාදානය පිළිබඳ ගුණ බණන්තේ වෙයි, “මහණෙනි, මහණ ශික්ෂාකාම වෙයි, ශික්ෂාසමාදානය පිළිබඳ ගුණ බණන්තේ වෙයි” යන යම් දහමෙක් ඇත් ද, මේ දහම ද ප්‍රිය භාවයට ... එකී භාවයට වැටෙයි.

3. තවද මහණෙනි, අනිකෙකි; මහණ අල්පෙච්ඡ වෙයි, ඉච්ඡාවිනය පිළිබඳ ගුණ බණන්තේ වෙයි, “මහණෙනි, මහණ අල්පෙච්ඡ වෙයි, ඉච්ඡාවිනය පිළිබඳ ගුණ බණන්තේ වෙයි” යන යම් දහමෙක් ඇත් ද, මේ දහම ද ප්‍රිය භාවයට ... එකී භාවයට වැටෙයි.

4. තවද මහණෙනි, අනිකෙකි; මහණ නො කීපෙන සුඵ වෙයි, ක්‍රොධි-විනය පිළිබඳ ගුණ බණන්තේ වෙයි, “මහණෙනි, මහණ නො කීපෙන සුඵ වෙයි, ක්‍රොධිවිනය පිළිබඳ ගුණ බණන්තේ වෙයි” යන යම් දහමෙක් ඇත්ද මේ දහම ද ප්‍රිය භාවයට ... එකී භාවයට වැටෙයි,

5. තවද මහණෙනි, අනෙකෙකි: මහණ ගුණමකු නො වෙයි, මකඛිවිනය පිළිබඳ ගුණබණන සුඵ වෙයි. “මහණෙනි, මහණ ගුණමකු නො වෙයි. මකඛිවිනය පිළිබඳ ගුණ බණන්තේ වෙයි” යන යම් දහමෙක් වේ ද; මේ දහම ද ප්‍රිය භාවයට ... එකී භාවයට වැටෙයි.

6. තවද මහණෙනි, මහණ ශය නොවෙයි, ශයභාවිනය පිළිබඳ ගුණ බණන්තේ වෙයි, “මහණෙනි, මහණ, ශය නො වෙයි. ශයභාවිනය පිළිබඳ ගුණ බණන්තේ වෙයි” යන යම් දහමෙක් ඇත් ද, මේ දහම ද ප්‍රිය භාවයට ... එකී භාවයට වැටෙයි.

7. තවද, මහණෙනි, අනිකෙකි: මහණ මායා නැතිගේ වෙයි, මායා විනය පිළිබඳ ගුණ බණන්තේ වෙයි. “මහණෙනි, මහණ මායා නැතිගේ වෙයි. මායාවිනය පිළිබඳ ගුණ බණන්තේ වෙයි” යන යම් දහමෙක් ඇත් ද, මේ දහම ද ප්‍රිය භාවයට ... එකී භාවයට වැටෙයි.

8. තවද මහණෙනි, අනෙකෙකි: මහණ නව ලොවතුරාදහමුත් පිළිබඳ සොයන සැහැවී ඇතිගේ වෙයි. ධර්මනිසාමනය පිළිබඳ ගුණ බණන්තේ වෙයි. “මහණෙනි, මහණ දහමුත් පිළිබඳ සොයන සැහැවී ඇතිගේ වෙයි, ධර්මනිසාමනය පිළිබඳ ගුණ බණන්තේ වෙයි යන” යම් දහමෙක් ඇත් ද, මේ දහම ද ප්‍රිය භාවයට ... එකී භාවයට වැටෙයි.

9. තවද මහණෙනි, අනෙකෙකි: මහණ පිළියලන ඇතිගේ වෙයි. පිළියලන පිළිබඳ ගුණ බණන්තේ වෙයි, මහණෙනි, “මහණ පිළියලන ඇතිගේ වෙයි, පිළියලන පිළිබඳ ගුණ බණන්තේ වෙයි” යන යම් දහමෙක් ඇත් ද, මේ දහම ද ප්‍රිය භාවයට -පෙ- එකී භාවයට වැටෙයි.

10. පුතවපරං භීක්ඛවෙ භීක්ඛු සමුභම්චාරිතං පටිසඤ්චාරකො හොති, පටිසඤ්චාරකස චණ්ණවාදී. යමෙ භීක්ඛවෙ භීක්ඛු පටිසඤ්චාරකො හොති, පටිසඤ්චාරකස චණ්ණවාදී, අයමපි ධම්මො පියඤ්ඤාය ගරුඤ්ඤාය-භාවනාය, සාමඤ්ඤාය එකීභාවාය සංවිඤ්ඤාය.

එවරුපස භීක්ඛවෙ භීක්ඛුනො කීඤ්ඤාපි න එවං ඉච්ඡා උපපජ්ජයා, “අහො චත මං සමුභම්චාරී සකකරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං, මානෙය්‍යං පුජෙ-ය්‍යනතී”. අප ඛො නං සමුභම්චාරී සකකරොහතී, ගරුකරොහතී, මානෙහතී, පුජෙහතී, තං කියස හෙතු: තථා භීක්ඛ භීක්ඛවෙ විඤ්ඤා සමුභම්චාරී තෙ පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ පභීනෙ සමනුපසසනතී.

සෙය්‍යථංපි භීක්ඛවෙ හරුස අසාජානීයස කීඤ්ඤාපි න එවං ඉච්ඡා උපපජ්ජයා: “අහො චත මං මනුසා ආජානීයථානෙ යපෙය්‍යං ආජානීය-හොජනඤ්ඤා හොජෙය්‍යං, ආජානීයපරිමජ්ජනඤ්ඤා පරිමජ්ජෙය්‍යනතී”, අප ඛො නං මනුසා ආජානීයථානෙ යපෙහතී, ආජානීයහොජනඤ්ඤා හොජෙහතී, ආජානීයපරිමජ්ජනඤ්ඤා පරිමජ්ජහතී. තං කියස හෙතු: තථා භීක්ඛ භීක්ඛවෙ විඤ්ඤා මනුසා තාහි සාමෙය්‍යාහි කුටෙය්‍යාහි ජීවෙහය්‍යාහි ජීවෙහය්‍යාහි පභීනාහි සමනුපසසනතී.

එවමෙව ඛො භීක්ඛවෙ එවරුපස භීක්ඛුනො කීඤ්ඤාපි න එවං ඉච්ඡා උපපජ්ජයා: “අහො චත මං සමුභම්චාරී සකකරෙය්‍යං, ගරුකරෙය්‍යං, මානෙය්‍යං, පුජෙය්‍යනතී”, අප ඛො නං සමුභම්චාරී සකකරොහතී, ගරු-කරොහතී, මානෙහතී, පුජෙහතී තං කියස හෙතු: තථා භීක්ඛ භීක්ඛවෙ විඤ්ඤා සමුභම්චාරී තෙ පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ පභීනෙ සමනුපසසනතී.

10. 2. 4. 8

අනෙකාසක පුතතං

[සාවකී]

යො සො භීක්ඛවෙ භීක්ඛු අනෙකාසක පරිභාසකො අරියුපවාදී සමුභම්චාරිතං, අථානමෙතං අනවකාසො¹ යං සො දසනනං බ්‍යසනානං අඤ්ඤා-තරං බ්‍යසනං න නිගච්චෙජ්ජයා. කතමෙයං දසනනං:

1. ධාතමිතං අවකාසො යං සො දසනනං බ්‍යසනානං අඤ්ඤාතරං බ්‍යසනං නිගච්චෙජ්ජයා-මජ්ඣ.

10. තවද මහණෙනි, අනෙකෙකි: මහණ සමුම්සරුන් පිළිබඳ පිළියඳර ඇතියේ වෙයි. පිළියඳර පිළිබඳ ගුණ බණන්තේ වෙයි. මහණෙනි “මහණ පිළියඳර ඇතියේ වෙයි. පිළියඳර පිළිබඳ ගුණ බණන්තේ වෙයි” යන යම් දහමෙක් ඇත් ද, මෙ දහම ද ප්‍රිය භාවයට ගුරුභාවයට භාවනාවට ග්‍රමණධර්මයට එකී භාවයට වැටෙයි.

මහණෙනි, මෙවන් භික්ෂුහට “මට සමුම්සරහු සත්කාර කරන්නාහු නම්, ගුරුකාර කරන්නාහු නම් මානනා කරන්නාහු නම් පූජනා කරන්නාහු නම් මැනවැ”යි මෙවන් ඉවහායෙක් නූපදනේ නමුදු ඔහට සමුම්සරහු සත්කාර කරන්නාහ, ගුරුකාර කරන්නාහ, මානනා කරන්නාහ. පූජනා කරන්නාහ, එ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, එසේ මැයි නුවණැති සමුම්සරහු ඔහුගේ ඒ පාප අකුලල ධර්මයන් දක්නාහ,

මහණෙනි, යම් පරිදි හද අස්වාජානෙයහට “මිනිස්සු මා ආජානෙයසඨානෙයෙහි තබන්නාහු නම්, ආජානෙය භොජන ද වළඳවත් නම්, ආජානෙයපරිමාර්ජනා කරන්නාහු නම් ඉතා මැනවැ”යි යන මෙබඳු ඉවහායෙක් නූපදනේ නමුදු මිනිස්සු ඔහු ආජානෙයසඨානෙයෙහි තබන්නාහ, ආජානෙයභොජන ද වළඳවන්නාහ, ආජානෙය පරිමාර්ජනය ද කරන්නාහ. එ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, එ එසේ මැයි නුවණැති මිනිස්සු ඔහුගේ ඒ ප්‍රභීණ ශය් බව, කුළු බව, ඉදු නොවන බව වක් බව දක්නාහ. එහෙයින්.

මහණෙනි, එපරිදි ම මෙවන් මහණහට “සමුම්සරහු මට සත්කාර කරන්නාහු නම්, ගුරුකාර කරන්නාහු නම්, මානනා කරන්නාහු නම් පූජනා කරන්නාහු නම් ඉතා මැනවැ”යි මෙබඳු ඉවහායෙක් නූපදනේ ය. එ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, එසේමැයි, නුවණැති සමුම්සරහු ඔහුගේ ඒ ප්‍රභීණ පාප අකුලල ධර්මයන් දක්නාහ. එහෙයින්”යි.

10. 2. 4. 8

අකෙකාසක සූත්‍රය

[සැවැත්]

මහණෙනි, යම් මහණෙක් සමුම්සරුන්ට අකෙකාස පරිභාස කරන්නේ වෙද, ආර්යොපවාද කරන්නේ වෙ ද, යම් හෙයෙකින් හේ දශවිධ ව්‍යාගනයන් අතුරෙන් අන්‍යකර ව්‍යාගනයකට නො යන්නේ ය යන තෙල නො කරුණෙක, වන්නට අවකාශ ද නැත. කවර දශ දෙනෙකුන් අතුරින් යත්:

අනධිගතං නාධිගව්ජනී, අධිගතා පරිභායනතී, සඤ්චමෙසස න වොදනායනතී.¹ සඤ්චමෙසසු වා අධිමානිකො හොති, අනභීරතො වා බ්‍රහ්මවරියං වරතී, අඤ්ඤතරං වා සඛනිලිට්ඨං ආපතති. ආපජ්ජති, ගාලකං වා රොගානඛකං චූසති, උම්මොදං වා පාපුණාති චික්ක තෙඛපං, සමමුලෙතා කාලං කරොති, කායසස හෙද පරමමරණා අපායං දුඝෙති. විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති.

යො යො භික්ඛවෙ භික්ඛු අකෙකාසපරිභාසකො අරියුපවාදී සමුභම- වාරිතං. යානමෙනං අවකායො, යං යො ඉමෙසං දසනතං බ්‍රාහ්මණානං අඤ්ඤතරං බ්‍රාහ්මණානං නිගවෙජ්ජයානතී.

10. 2. 4. 9

කොකාලික සුතතං

[සාවකී]

අථ බො කොකාලිකො භික්ඛු යෙන හගවා තෙනුපසඛකමි, උපසඛක- මිත්වා හගවනතං අභිවාදෙත්වා එකමනතං නිසීදි. එකමනතං නිසිනො බො කොකාලිකො භික්ඛු හගවනතං. එතදවොච: “පාපිච්ඡා හනෙන සාරිපුත්ත මොග්ගලානා, පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතා”ති.

මා හෙවං කොකාලික, මා හෙවං කොකාලික, පසාදෙහි කොකාලික සාරිපුත්තමොග්ගලානොප්පෙවිසං, පෙසලා සාරිපුත්තමොග්ගලානානි.

දුතියස්මි බො කොකාලිකො භික්ඛු හගවනතං එතදවොච: “කිඤ්ඤාපි මෙ හනෙන හගවා සඤ්චාධිකො පච්චයිකො, අථ බො පාපිච්ඡාව සාරිපුත්තමොග්ගලානා පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතා”ති.

මා හෙවං කොකාලික මා හෙවං කොකාලික, පසාදෙහි කොකාලික සාරිපුත්තමොග්ගලානොප්පෙවිසං, පෙසලා සාරිපුත්තමොග්ගලානානි.

1. න වොදනනී මජ්ඣං, න වොදනනී සීඝ්‍ර.

අනාධිගත දහම් නොලබන්නේ ය, අධිගත දහමින් පිරිහෙන්නේ ය, ශාසනසංඛම්යෝ ඔහුගේ ව්‍යවදානයට නො යෙති. සද්ධම්මයෙහි අධිමානික හෝ වෙයි, අනභිරත වැ සසුන් බලසර කෙරෙයි, එක්තරා සකිලිටි ඇවැතකට හෝ අවදනේ වෙයි, දැඩි රෝගාතභක්‍යක් හෝ ස්පර්ශ කරයි, විභවක්ෂේප සඛ්‍යාත උමතුට හෝ පැමිණෙයි. සම්මුඛ ව කලුරිය කෙරෙයි. කාලුන් මරණින් මතුයෙහි අපාය දුර්භී විනිපාත සඛ්‍යාත තිරයට එළඹේ.

මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් සමුම්සරුනට ආක්‍රොශ හා පරිභාෂ කරන්නේ වේ ද, ආයෙඨාපවාද කරන්නේ වේ ද, හේ තෙල දගව්‍යශන-යන් අතුරින් අන්‍යතරව්‍යශනයකට පැමිණෙන්නේ ය යන යමෙක් ඇත් ද තෙල කරුණ ඇති.

10. 2. 4. 9

කොකාලික සූත්‍රය

[සැවැත්]

එසඳ කොකාලික මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹිණ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකයා වැද එකත්පයෙක හින. එකත්පයෙක හුන් කෝකාලික මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය. “වහන්ස, සැරියුත් මුගලන්හු පාපෙච්ඡයහ. පාපඉච්ඡාවන්ගේ වශයට ගියහ”යි.

කොකාලිකය, නහමක් මෙසේ කිය, කොකාලිකය, නහමක් මෙසේ කිය, කොකාලිකය, සැරියුත් මුගලන්හු කෙරෙහි සිත පහදව, සැරියුත් මුගලන්හු පෙශලයහ යි.

කොකාලික මහණ දෙවනවට ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය: “වහන්ස, මා හට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශ්‍රඩාව එළවත් නමුදු ප්‍රත්‍යයික වෙන් නමුදු සැරියුත් මුගලන්හු පාපෙච්ඡයහ. පාපඉච්ඡාවන්ගේ වශයට ගියහ”යි.

“කොකාලිකය, නහමක් මෙසේ කිය, කොකාලිකය, නහමක් මෙසේ කිය, කොකාලිකය, සැරියුත් මුගලන්හු කෙරෙහි සිත පහදව, සැරියුත් මුගලන්හු පෙශලයහ”යි.

තනියමපි බො¹ කොකාලිකො භික්ඛු භගවතං එතදවොච: කිංකොපි මෙ භතොක භගවා සදධායිකො පච්චයිකො අථ බො පාපිච්චාව සාරිපුත්ත- මොග්ගලොනා පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතා''ති.

මා හෙවං කොකාලික, මා හෙවං කොකාලික, පසාදෙහි කොකාලික සාරිපුත්තමොග්ගලොනොසු චිත්තං, පෙසලා සාරිපුත්තමොග්ගලොනාති.

අථ බො කොකාලිකො භික්ඛු උඨ්ඨායාසනා භගවතං අභිවාදෙත්වා පදකඛිණං කන්වා පකකාමී. අචිරපකකන්තසෙසව නොකාලිකසා භික්ඛුනො සාසපමන්තාහි පිලකාහි සබ්බො කායො චුට්ඨො අහොසි. සාසපමන්තරියො හුත්වා මුග්ගමන්තරියො අහෙසුං. මුග්ගමන්තරියො හුත්වා කලායමන්තරියො අහෙසුං. කලායමන්තරියො හුත්වා කොලච්චිමන්තරියො අහෙසුං. කොලච්චි- මන්තරියො හුත්වා කොලමන්තරියො අහෙසුං, කොලමන්තරියො හුත්වා ආමලකමන්තරියො අහෙසුං. ආමලකමන්තරියො හුත්වා බෙලුවසලාචු- කමන්තරියො අහෙසුං. බෙලුවසලාචුකමන්තරියො හුත්වා බීලලමන්තරියො අහෙසුං. බීලලමන්තරියො හුත්වා පභිජ්ජිංසු. පුබ්බකඤ්ච ලොභිතකඤ්ච පග්ගරිංසු. ස්ඨායස්සදං කදලිපනෙතෙසු සෙති මච්චොච වීසගිලිතො.

අථ බො තුදු පච්චෙක බ්‍රහමා² යෙන කොකාලිකො භික්ඛු තෙනුප- සඬකමී, උපසඬකමීත්ථා චෙභාසෙ ය්ථා කොකාලිකං භික්ඛුං එතදවොච: “පසාදෙහි කොකාලික සාරිපුත්තමොග්ගලොනොසු චිත්තං, පෙසලා සාරි- පුත්ත මොග්ගලොනා''ති.

කොසි ත්ථ ආචුසොති?

අහං තුදු පච්චෙකබ්‍රහමාති.

නනු ත්ථ ආචුසො භගවතා අනාගාමී ව්‍යාකතො, අථ කිං වරහි ඉධාගතො? පසා යාවකඤ්ච තෙ ඉදං අපරඤ්ඤාති.

අථ බො තුදු පච්චෙකබ්‍රහමා කොකාලිකං භික්ඛුං ගාථාහි අජකිභාසි:

1. පුරිසස්ස හි ජාතස්ස කුයාරී ජායතෙ මුඛෙ,
යාය ජීඤ්ඤි අත්තානං බාලො දුබ්බාසිතං භණං.
2. යො නිඤ්ඤං පසංසති තං වා නිඤ්ඤි යො පසංසියො,
වීචිනාති මුඛෙන යො කලිං කලිතා තෙන සුඛං න වීඤ්ඤි.

1. තනියමපි බො භික්ඛවෙ - මජ්ඣ.
2. තුරුපච්චෙක බ්‍රහමා - මජ්ඣ. තුදුපච්චෙකබ්‍රහමා - සා.

කොකාලික මහණ කෙවනවට ද භාග්‍යවතුන්වහන්සේට තෙල සැල කෙළේය: “වහන්ස, මාහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශ්‍රද්ධාව එළවත් නමුදු ප්‍රත්‍යක්ෂ වෙන් නමුදු වැලිත් සැරියුත් මුගලන්හු පාපෙව්ජයහ, පාපඉච්ඡා- වන්ගේ වගයට ගියහ”යි,

“කොකාලිකය, නහමක් මෙසේ කිය, කොකාලිකය, නහමක් මෙසේ කිය, කොකාලිකය සැරියුත් මුගලනුන් කෙරෙහි සිත පහදව, සැරියුත් මුගලන්හු පෙගලයහ”යි.

ඉක්බිති කොකාලික මහණ හුනස්නෙන් නැග භාග්‍යවතුන්වහන්සේ සකසා වැද පැදකුණු කොට ගියේය. බැහැර ගිය නොබෝ කල් ඇත්තා වූ ම කොකාලික මහණ හුගේ හැම කය සර්පපමාත්‍ර වූ පොළින් පැතුරුනේ විය. (ඒ පොළ) සර්පපමාත්‍ර ව මුද්ගමාත්‍ර විය. මුද්ගමාත්‍රික ව කඩල ඇට පමණැති විය. කඩලට පමණැතිව බෙබඳට පමණැති විය. බෙබඳට පමණ ව කොල මාත්‍රික විය, කොල මාත්‍රික ව ආමලක මාත්‍රික වූහ. ආමලක මාත්‍රිකව තරුණ බිල්වඵලමාත්‍රික විය. තරුණ බිල්වඵලමාත්‍රික ව බිල්ව මාත්‍රික විය. බිල්ව මාත්‍රික ව බිඳිණ. පූයා හා ලේ වගුලේය, හේ විසගිලි මස්සකු සෙයින් කේල්පන්හි ගෝනේ ය.

එකල්හි කුදු පවෙවකබ්‍රහ්ම කොකාලික කරා එළැඹිමේ ය. එළැඹ අහස්හි සිට කොකාලික මහණහට තෙල කිය; “කොකාලිකය, සැරියුත් මුගලනුන් කෙරෙහි සිත පහදව, සැරියුත් මුගලන්හු පෙගලයහ”යි.

ඇවැත්නි, තෝ කවරෙක් වෙහි යි?

“මම කුදු පවෙවකබ්‍රහ්ම වෙමි”යි

ඇවැත්නි, තෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අනාගාමී ව්‍යාකාන නො වෙහි ද? වැලි දෑත් කවර හෙයින් මෙහි ආයෙහි දැයි. යම්කාක් මෙය තාගේ අපරාධ වේ ද ඒ තාක් දකුව”යි.

එසඳ කුදු පවෙවකබ්‍රහ්ම කොකාලික මහණ හට ගාථායෙන් කිය:

1. බාලතෙම දුබැසිබණන්තෝ යම පරොස් බස් සඛිඛ්‍යාත අවියෙකින් තමා සිදුනෝ නම්, උපන් පුරුෂයාගේ මුඛෙහි පරොස් බස් නමැති කුශාරිය උපදනේ මැයි.
2. යමෙක් නිජුර්භයා පසස්නෝ ද යමෙක් ප්‍රශංසාර්භ වෙනම් ඔහුට හෝ නින්ද කරණේ ද, හේ මුඛින් අපරාධ රැස්කරණේය, ඒ අපරාධයෙන් සුව නො විදුනේය.

- 3. අපමනෙකා¹ අයං කලී යො අනෙකිසු ධනපරාජයො,
සබ්බසසාපි සනාපි අහතනා අයමෙව මහත්තරො² කලී
යො සුගතෙසු මනං පදෙසයෙ³
- 4. සතං සහසානං නිරබ්බදනං, ඡතති සති පඤ්ච ව අබ්බදනී
යමරියගරභී නිරයං උපෙතී, වාවං මනඤ්ච පණ්ඩාය පාපකන්ති''.

අප්ඵ බො කොකාලිකො භික්ඛු තෙනෙව ආබාධෙන කාලමකාසී,
කාලකතො ව කොකාලිකො භික්ඛු පදුමනිරයං උපපජ්ජි සාරිපුත්ත-
මොග්ගලොනෙසු විතං ආසාතෙකා.

අප්ඵ බො බ්‍රහමා සහමපති අභිකකන්තාය රත්තියා අභිකකන්තවණේණා
කෙවලකපං ඡතවතං ඕභාසෙකා යෙන හගවා තෙනුපසසිකමී, උප-
සසිකමීතා හගවතං අභිවාදෙකා එකමන්තං අට්ඨාසී, එකමන්තං ධීතො
බො බ්‍රහමා සහමපති හගවතං එතදවොච: “කොකාලිකො හතෙන භික්ඛු
කාලකතො, කාලකතො ව හතෙන කොකාලිකො භික්ඛු පදුමනිරයං
උපපනොගා සාරිපුත්තමුග්ගලොනෙසු විතං ආසාතෙකා”ති. ඉදමවොච
බ්‍රහමා සහමපති, ඉදං වතා හගවතං අභිවාදෙකා පදකඛිණං කතා
තපෙවතනරධාසී.

අප්ඵ බො හගවා තසා රත්තියා අවරියෙන භික්ඛු ආමනෙසී. ඉමං
භික්ඛවෙ රත්තී. බ්‍රහමා සහමපති අභිකකන්තාය රත්තියා අභිකකන්ත-
වණේණා කෙවලකපං ඡතවතං ඕභාසෙකා යෙනාහං තෙනුපසසිකමී.
උපසසිකමීතා මං අභිවාදෙකා එකමන්තං අට්ඨාසී.

එකමන්තං ධීතො බො භික්ඛවෙ බ්‍රහමා සහමපති මං එතදවොච:
“කොකාලිකො හතෙන භික්ඛු කාලකතො, කාලකතො ව හතෙන
කොකාලිකො භික්ඛු පදුමනිරයං උපපනොගා, සාරිපුත්තමුග්ගලොනෙසු
විතං ආසාතෙකා”ති. ඉදමවොච භික්ඛවෙ බ්‍රහමා සහමපති ඉදං වතා
මං අභිවාදෙකා පදකඛිණං කතා තපෙවතනරධාසීති.

දීසං එවං වුතෙන අඤ්ඤතරො භික්ඛු හගවතං එතදවොච: “කීච
නුබො හතෙන පදුමෙ නිරයෙ ආයුපමාණන්ති”. දීසං බො භික්ඛු පදුමෙ
නිරයෙ ආයුපමාණං, න තං සුකරං යඤ්ඤාතුං “එතතකානී වසානී”ති වා
“එතතකානී වසාසනානී”ති වා “එතතකානී වසසහසානී”ති වා “එතත-
කානී වසස සතසහසානී”ති වානී.

1. අපමනකො - මජ්ඣං.
2. මහත්තරො - මජ්ඣං.
3. පදුමයෙ - මජ්ඣං.

3. දුෂ්‍ය ක්‍රීඩාවන්හි ලා නමා හා යම් සියලු ධනපරාජයෙක් වේ නම්, මේ අපරාධය අල්පමාත්‍ර වෙයි. යමෙක් සමාක් ගනයන් කෙරෙහි සිත ප්‍රද්විෂ්ට කෙරේ නම්, මෙය ම මහත්තර අපරාධ වෙයි,

4. යම් හෙයෙකින් පාපක වූ වාන්මනස් පිහිටුවා ආයභයන් ගරහනුයේ වේ ද, හෝ කිබ්බුද ගණනින් එක්දහස් එක්සිය සතියෙක් ද, අබ්බුද පසෙක් දැයි මෙතෙක් කාලමානයක් නිරයට එළඹෙයි.

එක්බිති කොකාලික මහණ ඒ ආබාධයෙන් ම මෙළේය. කල්පරිය කළ කොකාලික මහණ සැරියුත් මුගලනුන් කෙරෙහි සිත් සටා පදුම නිරයෙහි උපත.

එක්බිති සහම්පතී බබ් මධ්‍යම රාත්‍රියෙහි විශිෂ්ට ජවිවර්ණ ඇතියේ සකල ජේතවනය බබ්බුච්චා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹිණ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙකැ සිට ගත, එකත් පසෙකැ සිටි සහම්පතී බබ් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල බස් සැල කෙළේය: “වහන්ස, කොකාලික මහණ මෙළේය. වහන්ස, මළ කොකාලික මාණ සැරියුත් මුගලනුන් කෙරෙහි සිත් දුෂ්‍ය කොට සටා පදුම නිරයට එළැඹිණැ”යි සහම්පතී බබ් මෙබස් කීය. මෙ බස් කියා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද පැදකුණු කොට එ දෙවරම හි ම අතුරුදහන් කෙළේය.

එක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එ රැ ගෙවීමෙන් මහණුන් ඇමතු සේක. මහණෙනි, මෙ රැ සහම්පතී බබ් මධ්‍යම රාත්‍රියෙහි විශිෂ්ට ජවිවර්ණ ඇතියේ සකල ජේතවනය බබ්ඵච්චා මා කරා එළැඹිණ. එළැඹ මා සකසා වැද එකත්පස්ව සිටියේ ය.

මහණෙනි, එකත්පසෙක සිටි සහම්පතී බබ් මට තෙල බස් සැල කෙළේය: “වහන්ස, කොකාලික මහණ මෙළේය. වහන්ස, කල්පරිය කළ කොකාලික මහණ සැරියුත් මුගලනුන් කෙරෙහි සිත් ප්‍රදුෂ්‍ය කොට සටා පදුම නිරයට එළැඹිණැ”යි, මහණෙනි, සහම්පතී බබ් මෙය කීය. මෙය කියා මා සකසා වැද පැදකුණු කොට එ දෙවරම හි ම අතුරුදහන් කෙළේ”යි.

මෙසේ වදළ කල්හි අන්‍යතර මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේය: “වහන්ස, පදුම නිරයෙහි ආයුෂ් ප්‍රමාණය කෙතෙක් කල් වේ ද?”යි. “මහණ, පදුම නිරයෙහි ආයුෂ්ප්‍රමාණය දීර්ඝය, එය “මෙතෙක් වර්ෂයහ”යි හෝ ‘මෙතෙක් වර්ෂයහයෙකැයි’ හෝ “මෙතෙක් වර්ෂ සහස්‍රයෙකැ”යි හෝ මෙතෙක් වර්ෂ ශත සහස්‍රයෙකැ”යි හෝ ගණන්නට සුකර නො වේ”යි.

සකකා පන භනෙන උපමං කාතුනාති.

“සකකා භික්ඛු”ති භගවා අවොච.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛු වීසතිධාරිකො කොසලකො තිලවාහො, තතො පුරිසො වසසසතස්ස වසසසතස්ස අවචයෙන එකමෙකං තිලං උදුරෙය්‍යා, බීජ්‍යතරං ඛො යො භික්ඛු වීසතිධාරිකො කොසලකො තිලවාහො ඉමීනා උපකකමෙන පරික්ඛයං පරියාදුතං ගවෙජ්‍ය්‍යා, නතෙවි එකො අබ්බුදෙ නිරයො.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛු වීසති අබ්බුද නිරයා එවමෙකො නිරබ්බුදෙ නිරයො. සෙය්‍යථාපි භික්ඛු වීසති නිරබ්බුද නිරයා එවමෙකො අබ්බො නිරයො, සෙය්‍යථාපි භික්ඛු වීසතිඅබ්බො නිරයා එවමෙකො අභගො නිරයො. සෙය්‍යථාපි භික්ඛු වීසති අභගා නිරයා එවමෙකො අට්ටො නිරයො. සෙය්‍යථාපි භික්ඛු වීසති අට්ටා නිරයා එවමෙකො කුමුදෙ නිරයො. සෙය්‍යථාපි භික්ඛු වීසති කුමුද නිරයා එවමෙකො සොගන්ධිකො නිරයො. සෙය්‍යථාපි භික්ඛු වීසතිසොගන්ධිකා නිරයා එවමෙකො උප්පලකො නිරයො. සෙය්‍යථාපි භික්ඛු වීසති උප්පලකා නිරයා එව මෙවකො පුණ්ඩරිකො නිරයො. සෙය්‍යථාපි භික්ඛු වීසති පුණ්ඩරිකා නිරයා එවමෙකො පදුමො නිරයො. පදුමං ඛො පන භික්ඛු නිරයං කොකාලිකො භික්ඛු උප්පනෙනා සාරිපුත්තමොග්ගලොනෙසු වීත්තං ආසාදෙත්වාති.

ඉදමවොච භගවා, ඉදං වජ්‍ජා සුගතො අථාපරං එතදවොච සක්ඛා.

1. පුරිසස්ස භි ජාකස්ස කුයාරී ජායතෙ මුඛෙ,
යාය ඡීඤ්ඤි අත්තානං බාලො දුබ්බාසිතං හණං.
2. යො නිඤ්ඤං පසංසති නං වා නිඤ්ඤි යො පසංසියො,
චීචිනාති මුඛෙන යො කලිං කලිනා තෙන සුඛං න චිඤ්ඤි.

වහන්ස, උචමක් කළ හැකි'දූ?යි,

“මහණ, හැකැ'යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක.

මහණ, යම් සේ කොඹල දෙශයෙහි වූ විසිකිරියක් ඇති තලගැළක් වේ නම්, පුරුෂයෙක් වර්ෂශතයක්හුගේ වර්ෂ ශතයක්හුගේ ඇවෑමෙන් එයින් එක් එක් තලැටක් නංවා ගන්නේ නම් මහණ, විසිකිරියක් ඇති ඒ මාගධික කල ගැළ මේ උපක්‍රමයෙන් ක්ෂිප්‍රතර ව පරික්ෂ්‍යට පයභාදනයට යන්නේ ය. එක් අර්වුද නිරයෙක් (පරික්ෂ්‍යට) නොයේ මැ යි.

මහණ යම් සෙයින් විංශත් අර්වුද නිරයෝ වෙත් නම්, එක් නිරර්වුද නිරයෙක් මෙබඳු වෙයි: මහණ, යම් සෙයින් විංශත් නිරර්වුද නිරයෝ වෙත් නම් එක් අබ්බ නිරයෙක් මෙබඳු වෙයි. මහණ, යම් සෙයින් විංසති අබ්බ නිරයෝ වෙත් නම්, එක් අභහ නිරයෙක් මෙබඳු වෙයි. මහණ යම් සෙයින් විංසති අභහනිරයෝ වෙත් නම් එක් අටට නිරයෙක් මෙබඳු වෙයි. මහණ, යම් සෙයින් විංසති අටට නිරයෝ වෙත් නම් එක් කුචුද නිරයෙක් මෙබඳු වෙයි. මහණ, යම් සෙයින් විංසති කුචුද නිරයෝ වෙත් නම්, එක් සොගන්ධික නිරයෙක් එබඳු වෙයි, මහණ යම් සෙයින් විංශත් සොගන්ධික නිරයෝ වෙත් නම්, එක් උත්පලක නිරයෙක් මෙබඳු වෙයි. මහණ යම් සෙයින් විංශත් උත්පලක නිරයෝ වෙත් නම් එක් පුණ්ඛරික නිරයෙක් මෙබඳු වෙයි. මහණ යම් සෙයින් විංසති පුණ්ඛරික නිරයෝ වෙත් නම් එක් පදුම නිරයෙක් මෙබඳු වෙයි. මහණ සැරියුත් මුගලනුත් කෙරෙහි සිත් ප්‍රදුෂ්‍ය කොට සටා කොකාලික මහණ පදුම නිරයට එළැඹිණැ යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළහ. මෙය වදරා ශාස්තෘ වූ සුගතයන් වහන්සේ අනතුරුව තෙල ගාථා වදළ සේක:

1. දුබ්බි බණන බාල තෙම යමෙකින් තමා සිඳුනේ නම් (එබඳු) කුශාරියෙක් උපන් පුරුෂයාගේ මුච්චි උපදනේ ය.
2. යමෙක් නින්දායකු පසස්නේ ද, යමෙක් හෝ ප්‍රශංසාර්භ වේ නම් ඔහුට නිත්‍ය හෝ කෙරේ නම්, හේ මුච්චි අපරාධ කරණේය. ඒ අපරාධ හෙතෙයෙන් සුඛ නො වීදුනේ ය.

- 3. අසුමනො අයං කලී යො අකෙකිසු ධනපරාජයො,
සබ්බසාපි සභාපි අන්තනා අයමෙව මහන්තරො කලී
යො සුගතෙසු මනං පදෙසයෙ.
- 4. සතං සහසානං නිරබ්බදනං, ඡන්තිංසති පඤ්ච ව අබ්බදනී
යමරියගරහී නිරයං උපෙති, වාවං මනඤ්ච පණ්ඩාය පාපකන්ති.

10. 2. 4. 10

බීණාසවබල සුත්තං

[සාවඤී]

අට බො ආයසමා සාරිපුතො යෙන හගවා තෙනුපසඛතම්. උප-
සඛතමීඤ්ඤා හගවන්තං අභිවාදෙඤ්ඤා ජකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසීන්තං
බො ආයසමන්තං සාරිපුතං හගවා ඒතදවොච: “කති නු බො සාරිපුත
බීණාසවසු භික්ඛුනො බලානී, යෙහි බලෙහි සමන්තාගතො බීණාසවො
භික්ඛු ආසවානං බයං පටිජානාති ‘බීණා මෙ ආසවා’ති”.

දස හතො බීණාසවසු භික්ඛුනො බලානී, යෙහි බලෙහි සමන්තා-
ගතො බීණාසවො භික්ඛු ආසවානං බයං පටිජානාති “බීණා මෙ
ආසවා”ති.

කතමානි දස:

1. ඉධ හතො බීණාසවසු භික්ඛුනො අනිච්චතො සබ්බෙ සඛිඛාරා
යථාභුතං සම්මපසඤ්ඤාය සුද්ධං භොනති.

යමපි හතො බීණාසවසු භික්ඛුනො අනිච්චතො සබ්බෙ සඛිඛාරා
යථාභුතං සම්මපසඤ්ඤාය සුද්ධං භොනති. ඉදමපි හතො බීණාසවසු
භික්ඛුනො බලං භොති, යං බලං ආගමම බීණාසවො භික්ඛු ආසවානං
බයං පටිජානාති “බීණා මෙ ආසවා”ති.

2. පුත ව පරං හතො බීණාසවසු භික්ඛුනො අඛිඛාරකාසුපමා කාමා
යථාභුතං සම්මපසඤ්ඤාය සුද්ධං භොනති. යමපි හතො බීණාසවසු
භික්ඛුනො අඛිඛාරකාසුපමා කාමා යථාභුතං සම්මපසඤ්ඤාය සුද්ධං
භොනති, ඉදමපි හතො බීණාසවසු භික්ඛුනො බලං භොති, යං බලං
ආගමම බීණාසවො භික්ඛු ආසවානං බයං පටිජානාති “බීණා මෙ ආසවා”ති.

3. දුක්ඛසංවිතති ලා තමා හා යම් මුලු ධන පරාජයෙක් වේ නම්, මේ අපරාධය අල්පමාත්‍ර වෙයි.

සමාසක් හතයන් කෙරෙහි යමෙක් සිත ප්‍රද්විෂ්ට කෙරේ නම් මෙය ම මහන්තර අපරාධය වෙයි. හේ

4. පාපක වාචිමනස් පිහිටුවා ආයාචනයට ගර්භා කරනුයේ යම් තීරයකට එළැඹේ නම්, හේ නිරර්වුද ගණනින් එක්දහස් එක්සිය සති-සෙක් ද අර්වුද පසෙක් ද යි මෙතෙක් කාලමානයෙක් ඔහට වේ යයි.

10. 2. 4. 10

බිණාසවබල සූත්‍රය

[සැවැත්]

එසඳ ආයුෂ්මත් භාරිපුත්‍ර තෙරුණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹීගහ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඇදුරු කොට වැද එකත්පසෙක හුන්ග. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් භාරිපුත්‍ර තෙරුන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙල වදළ සේක: “භාරිපුත්‍රයෙනි, යම් බලයන්ගෙන් සමන්වාගත ක්ෂිණාසුචි මහණ මාගේ ආසුචියෝ ක්ෂිණයහ’යි ආසුචියන්ගේ ක්ෂය පිළිදන්නේ නම්, ක්ෂිණාසුචි මහණහුගේ එබඳු බල කෙතෙකැ?”යි.

වහන්ස, යම්බඳු බලකෙනෙකුන්ගෙන් සමන්වාගත ක්ෂිණාසුචි මහණ මාගේ ආසුචියෝ ක්ෂිණයහ’යි පිළිදන්නේ නම් ක්ෂිණාසුචි මහණහුගේ එබඳු බල දස දෙනෙක.

කචර දස දෙනෙකයන්:

1. වහන්ස, මම සස්තෙහි ක්ෂිණාසුචි මහණහු විසින් සඵසංස්කාරයෝ අභිත්‍ය විසින් ඇති සැටියෙන් සමාසක් ප්‍රඥායෙන් සුදාෂ්ට වෙත්,

වහන්ස, ක්ෂිණාසුචි භික්ෂුහු විසින් සඵසංස්කාරයෝ අභිත්‍ය විසින් ඇති සැටියෙන් සමාසක් ප්‍රඥායෙන් මොනොවට දන්නා ලදහ යන යමෙක් ඇත් ද, වහන්ස, යම් බලයකට පැමිණ ක්ෂිණාසුචි මහණ ‘මා විසින් ආසුචියෝ ක්ෂිණයහ’යි පිළිදන්නේ නම්, මෙ ද ක්ෂිණාසුචි භික්ෂුහුගේ බලයෙක.

2. තවද වහන්ස, අනෙකකි. ක්ෂිණාසුචි භික්ෂුහු විසින් කාමයෝ අඛකාරකාසුපමයහ’යි ඇතිසැටියෙන් සමාසක් ප්‍රඥායෙන් මොනොවට දන්නා ලදහ. වහන්ස ක්ෂිණාසුචි මහණහු විසින් කාමයෝ “අඛකාර කාසුපමයහ’යි ඇතිසැටියෙන් සමාසක් ප්‍රඥායෙන් මොනොවට දන්නා ලදහ යන යමෙක් ඇත්නම් වහන්ස, යම් බලයකට පැමිණ ක්ෂිණාසුචි මහණ “මාගේ ආසුචියෝ ක්ෂිණයහ’යි ප්‍රතිඥ කෙරේ නම්, මෙ ද ක්ෂිණාසුචි භික්ෂුහුගේ බලයෙක.

3. පුන ව පරං හනෙත ඛිණාසවසස භික්ඛුනො විවෙකතිනතං විතතං හොති විවෙකපොණං විවෙකපඛිතාරං වචකඛදං¹ නෙකඛච්චාභිරතං ව්‍යනභිභුතං සබ්බසො ආසවච්චානියෙහි ධම්මෙහි. යමපි හනෙත ඛිණාසවසස භික්ඛුනො විවෙකතිනතං විතතං හොති විවෙකපොණං විවෙකපඛිතාරං වචකඛදං නෙකඛච්චාභිරතං ව්‍යනභිභුතං සබ්බසො ආසවච්චානියෙහි ධම්මෙහි, ඉදමපි හනෙත ඛිණාසවසස භික්ඛුනො ඛලං හොති යං ඛලං ආගමම ඛිණාසවො භික්ඛු ආසවාතං ඛයං පටිජානාති, “ඛිණා මෙ ආසවා”ති.

4. පුන ව පරං හනෙත ඛිණාසවසස භික්ඛුනො වතතාරො සතිපච්චානා භාවිතා හොනති සුභාවිතා. යමපි හනෙත ඛිණාසවසස භික්ඛුනො වතතාරො සතිපච්චානා භාවිතා හොනති සුභාවිතා, ඉදමපි හනෙත ඛිණාසවසස භික්ඛුනො ඛලං හොති යං ඛලං ආගමම ඛිණාසවො භික්ඛු ආසවාතං ඛයං පටිජානාති, “ඛිණා මෙ ආසවා” ති.

5-10. පුනවපරං හනෙත ඛිණාසවසස භික්ඛුනො වතතාරො සමමසධානා භාවිතා හොනති සුභාවිතා -පෙ- වතතාරො ඉද්ධිපාද භාවිතා හොනති සුභාවිතා -පෙ- පඤ්චිඤ්ඤාති භාවිතාති හොනති සුභාවිතාති -පෙ- පඤ්චබලාති භාවිතාති හොනති සුභාවිතාති. -පෙ- සත්තබ්බොඤ්ඤාති භාවිතා හොනති සුභාවිතා. -පෙ- අරියො අච්චාධිතො මග්ගො භාවිතො හොති සුභාවිතො. යමපි හනෙත ඛිණාසවසස භික්ඛුනො අරියො අච්චාධිතො මග්ගො භාවිතො හොති සුභාවිතො, ඉදමපි හනෙත ඛිණාසවසස භික්ඛුනො ඛලං හොති යං ඛලං ආගමම ඛිණාසවො භික්ඛු ආසවාතං ඛයං පටිජානාති “ඛිණා මෙ ආසවා”ති.

ඉමානි ඛො හනෙත දස ඛිණාසවසස භික්ඛුනො ඛලානි, යෙහි ඛලෙහි සමනතාගතො ඛිණාසවො භික්ඛු ආසවාතං ඛයං පටිජානාති “ඛිණා මෙ ආසවා”ති.

පේරවගො වතුකො.

තත්තුද්දන:

බාහුනො ආනන්දෙ ව පුණ්ණියො ව බ්‍යාකරණං,
කස්ථි අඤ්ඤාධිකරණං කොකාලිකො ව බලාති වා¹ ති.

1. විවෙකච්චං, මජ්ඣං.
1. වාහනානන්දෙ පුණ්ණියො බ්‍යාකරං කස්ථිමානිකො,
තාපිසකොකා සකොකාලි ඛිණාසවබලෙතවාති - මජ්ඣං.

3. තවද වහන්ස, අනෙකෙකි; ක්ෂිණාසුච භික්ෂුහුගේ සිත සඵලකාරයෙන් ආසුචසානිය ධර්මයන්ගෙන් වාතනවූයේ නෛෂ්ක්‍රමයයෙහි ඇලුනේ කෙලෙසුන්ගෙන් දුරු වූයේ (එල සමාපත්තිවශයෙන්) ශීර්ෂා විවේකයට නැඹුරු වූයේ විවේකප්‍රවණ වූයේ විවේකප්‍රාග්භාර වූයේ වේයි. වහන්ස, ක්ෂිණාසුච භික්ෂුහුගේ විකාය ආසුචයනට කරුණු වූ ක්ලේශ ධර්මයන් කෙරෙන් සඵලකාරයෙන් විගතාත්‍යවූයේ නෛෂ්ක්‍රමාභිරත වූයේ කෙලෙසුන්ගෙන් දුරුවූයේ විවේක නිමිත වූයේ විවේකප්‍රවණවූයේ විවේකප්‍රාග්භාරවූයේ වේයි' යන යමෙක් ඇත්ද, වහන්ස, යම් බලයකට පැමිණ රහත් මහණ 'මාගේ ආශ්‍රවයෝ ක්ෂිණයහ'යි ආසුචක්ෂයය ප්‍රතිඥ කෙරේ නම් වහන්ස, මෙ ද රහත් මහණහුගේ බලයෙක.

4. තවද වහන්ස, අනෙකකි. ක්ෂිණාසුච මහණහු විසින් සතර සීවටන්හු බැවුණාහු මොනොවට බැවුණාහු වෙත්. වහන්ස, 'ක්ෂිණාසුච භික්ෂු විසින් සතර සතිපට්ඨානයෝ වඩන ලද; මොනොවට වඩන ලදහ' යන යමෙක් ඇත්ද, යම් බලයකට පැමිණ රහත් මහණ 'මාගේ ආසුචයෝ ක්ෂිණයහ'යි ආසුචක්ෂයන්ගේ ක්ෂය පිළිදන්නේ නම්, වහන්ස, මෙ ද ක්ෂිණාසුච භික්ෂුහුගේ බලයෙක.

5-10. තවද වහන්ස, අනෙකකි. ක්ෂිණාසුච මහණහු විසින් සතර සමාක් ප්‍රධානයෝ භාවිත සුභාවිත වෙති -පෙ- යතර සාද්ධිපාදයෝ භාවිත සුභාවිත වෙති -පෙ- පඤ්ඤාඤ්ඤියෝ භාවිත සුභාවිත වෙති -පෙ- පඤ්ඤා බලහු භාවිත සුභාවිත වෙති -පෙ- සඵත බොධාබ්‍යයෝ භාවිත සුභාවිත වෙත්.-පෙ- ආයඹි අභ්වාධිගික මාර්ගය භාවිත සුභාවිත වේ. වහන්ස, ක්ෂිණාසුච භික්ෂුහු විසින් අරිඤ්චිමහ බැවිණ, මොනොවට බැවිණ යන යමෙක් ඇත්ද, වහන්ස, රහත් මහණ යම් බලයකට පැමිණ මාගේ ආසුචයෝ ක්ෂිණයහ'යි ආසුචයන් ගේ ක්ෂය පිළිදන්නේ නම්, මෙ ද රහත්මහණහුගේ බලයෙකි.

වහන්ස, යම් බලකෙනෙකුගෙන් සමන්වාගත රහත් මහණ මා විසින් ආසුචයෝ ක්ෂිණයහ'යි ආසුචයන්ගේ ක්ෂයය ප්‍රතිඥ කෙරේ නම් ක්ෂිණාසුච භික්ෂුහුගේ මෙ ඒ දස බලයි.

දස වැනි විණාසවබල සූත්‍ර යි.
සතර වැනි චේර වර්ග යි.

එහි ලද්දන්ය:
බාහුන්ය, ආනන්දය, පුණ්ණිය, බ්‍යාකරණය, කත්ථිය, අඤ්ඤය, අධිකරණය, කොකාලිකය, බලසූත්‍රයදයි දසයෙකි.

10. 2. 5. 1

කාමහොඟී සුන්‍යං

එකං සමයං භගවා සාවඤ්ඤාං විහරති ජෙනවනෙ අනාථපිණ්ඩකසා ආරාමෙ. අථ ඛො අනාථපිණ්ඩකො ගහපති යෙන භගවා නෙත්‍රපසංකමී. උපසංකමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසින්නං ඛො අනාථපිණ්ඩකං ගහපතිං භගවා එතදවොච:

දස ඉමෙ ගහපති කාමහොඟී සන්නො සංවිජ්ජමානා ලොකසමීං. කතමෙ දස.

1. ඉධ ගහපති එකවො කාමහොඟී අධිමෙමන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙන. අධිමෙමන භොගෙ පරියෙසිත්වා සාහසෙන න අන්‍යානං සුඛෙති පිනෙති න සංවිහරති න පුඤ්ඤාති කරොති.

2. ඉධ පන ගහපති එකවො කාමහොඟී අධිමෙමන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙන. අධිමෙමන භොගෙ පරියෙසිත්වා සාහසෙන අන්‍යානං සුඛෙති, පිනෙති, න සංවිහරති, න පුඤ්ඤාති කරොති.

3. ඉධ පන ගහපති එකවො කාමහොඟී අධිමෙමන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙන. අධිමෙමන භොගෙ පරියෙසිත්වා සාහසෙන, අන්‍යානං සුඛෙති පිනෙති, සං විහරති, පුඤ්ඤාති කරොති.

4. ඉධ පන එකවො කාමහොඟී ධම්මාධිමෙමන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙන පි අසාහසෙන පි. ධම්මාධිමෙමන භොගෙ පරියෙසිත්වා සාහසෙන පි අසාහසෙන පි න අන්‍යානං සුඛෙති පිනෙති, න සංවිහරති, න පුඤ්ඤාති කරොති.

5. ඉධ පන ගහපති එකවො කාමහොඟී ධම්මාධිමෙමන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙන පි. අසාහසෙන පි ධම්මාධිමෙමන භොගෙ පරියෙසිත්වා සාහසෙන පි අසාහසෙන පි අන්‍යානං සුඛෙති පිනෙති, න සං විහරති කරොති.

6. ඉධ පන ගහපති එකවො කාමහොඟී ධම්මාධිමෙමන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙන පි අසාහසෙන පි ධම්මාධිමෙමන භොගෙ පරියෙසිත්වා සාහසෙන පි අසාහසෙන පි අන්‍යානං සුඛෙති පිනෙති, සං විහරති, පුඤ්ඤාති කරොති.

10. 2. 5. 1

කාමහොභී සූත්‍රය

එක් කලෙක භාග්‍යවතුන්වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි වූ අතේ පිඬු මහසිටුහුගේ ජෙතවන නම් ආරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි අනාථ පිණ්ඩික ගෘහපති තෙම භාග්‍යවතුන්වහන්සේ කරා එළඹියේය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක හින. එකත්පසෙක හුන් අනාථ පිණ්ඩික ගෘහපති හට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළ සේක:

ගැහැවිය, මෙ ලොවිහි කාමහොභී හු දස දෙනෙක් විද්‍යාමාන වෙත්. කවර දස දෙනෙකයත්:

1. ගැහැවිය, මෙලොවිහි එක් කාම හොභියෙක් අධිමියෙන් සැහැසි කමීන් හොඟ පර්යේෂණා කරණේය. අධිමියෙන් සැහැසිකමීන් හොඟ පර්යේෂණා කොට තමා නො සුවපත් කරන්නේය. නො පිනවන්නේය, සංවිභාග නො කරන්නේය, පින් නො කරන්නේ ය.

2. ගැහැවිය මෙලොවිහි එක් කාම හොභියෙක් අධිමියෙන් සාහසික කමීයෙන් හොඟ සොයන්නේය. අධිමියෙන් සාහසිකකමීයෙන් හොඟ සොයා තමා සුවපත් කරන්නේය, පිනවනුයේය, සංවිභාග නො කරන්නේය, පින් නො කරන්නේය.

3. ගැහැවිය මෙලොවිහි එක් කාමහොභියෙක් අධිමියෙන් සාහසික කමීයෙන් හොඟ සොයන්නේය. අධිමියෙන් සාහසික කමීයෙන් හොඟ සොයා තමා සුවපත් කරන්නේය, පිනවන්නේය, සංවිභාග කරන්නේය, පින් කරන්නේය.

4. ගැහැවිය, මෙලොවිහි එක් කාමහොභියෙක් ධර්මාධිමියෙන් සාහසයෙහි අසාහසයෙහි හොඟ සොයන්නේය. ධර්මාධිමියෙන් සාහසයෙහි අසාහසයෙහි හොඟ සොයා තමා සුවපත් නො කරයි, නො පිනවයි, සංවිභාග නො කරයි, පින් නො කරයි.

5. ගැහැවිය, මෙ ලොවිහි එක් කාමහොභියෙක් ධර්මාධිමියෙන් ද සාහසයෙන් ද අසාහසයෙන් ද හොඟ සොයා තමා සුවපත් කරයි, පිනවයි, සංවිභාග නො කරයි, පින් නො කරයි.

6. ගැහැවිය, මෙලොවිහි එක් කාමහොභියෙක් ධර්මාධිමියෙහි සාහසයෙහි අසාහසයෙහි හොඟ සොයන්නේය, ධර්මාධිමියෙහි සාහසයෙහි හොඟ සොයා තමා සුවපත් කරන්නේය, පිනවන්නේය, සංවිභාග කරන්නේය, පින්කරන්නේය.

7. ඉධ පන එකවෙවා කාමහොගී ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති අසාහසෙන. ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසිත්වා අසාහසෙන න අත්තානං සුඛෙති පිනෙති, න සංවිහජති, න පුඤ්ඤාති කරොති.

8. ඉධ පන ගහපති එකවෙවා කාමහොගී ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති, අසාහසෙන. ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසිත්වා අසාහසෙන අත්තානං සුඛෙති පිනෙති, න සංවිහජති, න පුඤ්ඤාති කරොති.

9. ඉධ පන ගහපති එකවෙවා කාමහොගී ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති අසාහසෙන. ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසිත්වා අසාහසෙන අත්තානං සුඛෙති පිනෙති, සංවිහජති, පුඤ්ඤාති කරොති. තෙ ව භොගෙ ගථිතො මුච්ඡිතො අජ්ඣාපනෙනා අනාදීනව දසසාචි අතිසසරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ඤති.

10. ඉධ පන ගහපති එකවෙවා කාමහොගී ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති අසාහසෙන. ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසිත්වා අසාහසෙන අත්තානං සුඛෙති පිනෙති, සංවිහජති, පුඤ්ඤාති කරොති. තෙ ව භොගෙ අගථිතො අමුච්ඡිතො අනර්ඣාපනෙනා ආදීනවදසසාචි නිසසරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ඤති.

1. නත්‍ර ගහපති යථායං කාමහොගී අධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙන, අධම්මෙන භොගෙ පරියෙසිත්වා සාහසෙන, න අත්තානං සුඛෙති, පිනෙති, න සංවිහජති, න පුඤ්ඤාති කරොති, අයං ගහපති කාමහොගී තිහි යානෙහි ගාරයො: 'අධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙනා'ති ඉමිනා පඨමෙන යානෙන ගාරයො. 'න අත්තානං සුඛෙති පිනෙති'ති ඉමිනා දුතියෙන යානෙන ගාරයො න සංවිහජති, න පුඤ්ඤාති කරොති'ති ඉමිනා තතියෙන යානෙන ගාරයො අයං ගහපති කාමහොගී ඉමෙහි තිහි යානෙහි ගාරයො.

7. ගෑහැවිය මෙලොවහි එක් කාමහොගියෙක් දැහැමින් නො සැහැසිකමින් හොගපර්යේෂණ කරන්නේය. දැමින් නො සැහැසිකමින් හොග- පර්යේෂණ කොට තමා සුවපත් නො කරන්නේය. නොපිනවන්නේය, සංවිභාග නො කරන්නේ ය, පින් නො කරන්නේ ය.

8. ගෑහැවිය, මෙලොවහි එක් කාමහොගියෙක් ධර්මයෙන් අසාහසික කම්යෙන් හොග සොයන්නේ ය. ධර්මයෙන් අසාහසික කම්යෙන් හොග සොයා තමා සුවපත් කරන්නේය, පිනවන්නේය, සංවිභාග නො කරන්නේය, පින් නො කරන්නේ ය.

9. ගෑහැවිය, මෙලොවහි එක් කාමහොගියෙක් ධර්මයෙන් අසාහස- යෙන් හොග සොයන්නේය, ධර්මයෙන් අසාහසයෙන් හොග සොයා තමා සුවපත් කරයි, පිනවයි, සංවිභාග කරයි, පින් කරයි. (ලොහයෙන්) ග්‍රහිත වූයේ; මූර්ඡිතවූයේ, එහි බැස ගත්තේ ආදීනව නො දක්නා සුලුයේ නිසරණප්‍රඥ නැතියේ එ හොගයනුදු වලදන්නේය.

10. ගෑහැවිය, මෙලොවහි එක් කාමහොගියෙක් ධර්මයෙන් අසාහසයෙන් හොග පර්යේෂණ කරයි. දැහැමින් නො සැහැසියෙන් හොග සොයා තමා සුවපත් කෙරෙයි, පිනවයි, සංවිභාග කෙරෙයි, පින් කරයි. ග්‍රහිත නො වූයේ මූර්ඡිත නො වූයේ, එහි නො බැස ගත්තේ ආදීනව දක්නා සුලුයේ කිසරණ ප්‍රඥ ඇතියේ වලදන්නේ යි.

1. ගෑහැවිය, එහි යම් කාම හොගියෙක් අදහමින් සැහැසිකමින් හොග සොයන්නේ නම්, අදහමින් සැහැසිකමින් හොග සොයා තමා සුවපත් නො කෙරේ නම්, නො පිනවා නම්, සංවිභාග නො කෙරේ නම්, පින් නො කෙරේ නම්, ගෑහැවිය මෙ කාමහොගී තෙම තුන් කරුණෙකින් ගැරුණිය යුත්තේ ය. 'අදහමින්, සැහැසිකමින් හොග පර්යේෂණ කරයි' යන මේ පළමු කරුණෙන් ගැරුණිය යුත්තේ ය. තමා සුවපත් නො කෙරෙයි, නො පින වයි, යන මේ දෙවන කරුණෙන් ගැරුණිය යුත්තේ ය. සංවිභාග නො කෙරෙයි, පින් නො කෙරෙයි යන මේ තුන්වන කරුණෙන් ගැරුණිය යුත්තේ ය, ගෑහැවිය, මෙ කාමහොගී පුරුෂ මෙතුන් කරුණෙන් ගැරුණිය යුත්තේ ය.

2. තත්‍ර ගහපති යවායං කාමභොගී අධිමෙමන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙන, අධිමෙමන භොගෙ පරියෙසිත්වා සාහසෙන අක්තානං සුඛෙති, පිනෙති, න සංවිහජති, න පුඤ්ඤාති කරොති, අයං ගහපති කාමභොගී ද්විතී යානෙහි ඉමිනා පඨමෙන යානෙන භාරයො. ‘අධිමෙමන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙනා’ති ඉමිනා පඨමෙන යානෙන භාරයො. ‘අක්තානං සුඛෙති පිනෙති’ති ඉමිනා පඨමෙන යානෙන පාසංසො. ‘න සංවිහජති, න පුඤ්ඤාති කරොති’ති ඉමිනා දුතියෙන යානෙන භාරයො. අයං ගහපති කාමභොගී ඉමෙහි ද්විතී යානෙහි භාරයො. ඉමිනා පඨමෙන යානෙන පාසංසො.

3. තත්‍ර ගහපති යවායං කාමභොගී අධිමෙමන භොගෙ පරියෙසති. සාහසෙන අධිමෙමන භොගෙ පරියෙසිත්වා සාහසෙන අක්තානං සුඛෙති, පිනෙති, සංවිහජති පුඤ්ඤාති කරොති. අයං ගහපති කාමභොගී පඨමෙන යානෙන භාරයො, ද්විතී යානෙහි පාසංසො. ‘අධිමෙමන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙනා’ති ඉමිනා පඨමෙන යානෙන භාරයො. ‘අක්තානං සුඛෙති පිනෙති’ති ඉමිනා පඨමෙන යානෙන පාසංසො. ‘සංවිහජති පුඤ්ඤාති කරොති’ති ඉමිනා දුතියෙන යානෙන පාසංසො. අයං ගහපති කාමභොගී ඉමිනා පඨමෙන යානෙන භාරයො. ඉමෙහි ද්විතී යානෙහි පාසංසො.

4. තත්‍ර ගහපති යවායං කාමභොගී ධම්මාධිමෙමන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙන පි අසාහසෙන පි, ධම්මාධිමෙමන භොගෙ පරියෙසිත්වා සාහසෙන පි අසාහසෙන පි න අක්තානං සුඛෙති පිනෙති න සංවිහජති, න පුඤ්ඤාති කරොති, අයං ගහපති කාමභොගී පඨමෙන යානෙන පාසංසො, තිතී යානෙහි භාරයො. ‘ධිමෙමන භොගෙ භොගෙපරියෙසති අසාහසෙනා’ති ඉමිනා පඨමෙන යානෙන පාසංසො. ‘අධිමෙමන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙනා’ති ඉමිනා පඨමෙන යානෙන භාරයො, ‘න අක්තානං සුඛෙති පිනෙති’ති ඉමිනා දුතියෙන යානෙන භාරයො. ‘න සංවිහජති, න පුඤ්ඤාති කරොති’ති ඉමිනා තතියෙන යානෙන භාරයො. අයං ගහපති කාමභොගී ඉමිනා පඨමෙන යානෙන පාසංසො. ඉමෙහි තිතී යානෙහි භාරයො.

2. ගැහැවිය, එහි යම් කාමභෝගියෙක් අධිඵලයෙන් සාහසික කම්යෙන් භෝග සොයා නම්, අධිඵලයන් සාහසික කම්යෙන් භෝග සොයා තමා සුවපත් කරයි නම්, පිනවා නම්, සංවිභාග නොකෙරේ නම් පින් නොකෙරේ නම්, ගැහැවිය, මෙ කාමභෝගී පුරුෂයා කරුණු දෙකෙකින් ගැඬහිය යුත්තේය: එක් කරුණෙකින් ප්‍රශංසාර්භ වෙයි. “අධිඵලයන් සාහසික කර්මයෙන් භෝග සොයන්නේය: යන මෙ පළමු කරුණෙන් ගැඬහිය යුත්තේය. තමා සුවපත් කෙරෙයි. පිනවයි යන මෙ එක් කරුණෙන් ප්‍රශංසාර්භ වෙයි. සංවිභාග නො කෙරෙයි. පින් නො කෙරෙයි යන මෙ දෙවන කරුණෙන් ගැඬහිය යුත්තේය. ගැහැවිය, මෙ කාමභෝගී පුරුෂ තෙම මෙ දෙකරුණෙන් ගැඬහිය යුත්තේය. මෙ එක් කරුණින් පැසැස්ස යුතු වෙයි.

3. ගැහැවිය, එහි යම් කාම භෝගියෙක් අධිර්මයෙන් සාහසික කර්මයෙන් භෝග සොයා නම්, අධිර්මයෙන්, සාහසික කර්මයෙන් භෝග සොයා තමා සුවපත් කෙරේ නම්, පිනවා නම්, සංවිභාග කෙරේ නම් පින් කෙරේ නම්, ගැහැවිය, මෙ කාමභෝගියා එක් කරුණෙකින් ගැඬහිය යුතු වෙයි. දෙකරුණෙකින් ප්‍රශංසාර්භ වෙයි: අධිර්මයෙන් සාහසික කර්මයෙන් භෝග සොයයි යන මෙ එක් කරුණින් ගැඬහිය යුතු වෙයි, තමා සුවපත් කරයි. පිනවයි යන මෙ පළමු කරුණින් ප්‍රශංසාර්භ වෙයි, සංවිභාග කරයි, පින් කෙරෙයි යන මෙ දෙවන කරුණින් ප්‍රශංසාර්භ වෙයි. ගැහැවිය, මෙ කාම භෝගියා මෙ එක් කරුණින් ගැඬහිය යුතු වෙයි. මෙ දෙකරුණින් ප්‍රශංසාර්භ වෙයි.

4. ගැහැවිය, ඔවුනතුරෙහි යම් කාමභෝගියෙක් ධර්මාධර්මයෙහි සාහසිකාසාහසිකකර්මයෙහි භෝග සොයා නම්, ධර්මාධර්මයෙන් හා සාහසිකාසාහසිකකර්මයෙහි භෝග සොයා තමා සුවපත් නො කෙරේ නම්, නොපිනවා නම්, සංවිභාග නොකෙරේ නම්, පින් නො කෙරේ නම්, ගැහැවිය, මෙ කාම භෝගී පුද්ගල එක් කරුණෙකින් ප්‍රශංසාර්භ වෙයි, තුන් කරුණෙකින් ගැඬහිය යුතු වෙයි. ‘දැහැමින් නො සැහැසි කමින් භෝග සොයන්නේය යන මෙ එක් කරුණෙන් ප්‍රශංසාර්භ වෙයි. අධිර්මයෙන් සාහසික කර්මයෙන් භෝග පර්යේෂණ කරයි යන මෙ පළමුවන කරුණින් ගැඬහිය යුතු වෙයි. තමා සුවපත් නො කෙරෙයි නො පිනවයි යන මෙ දෙවන කරුණින් ගැඬහිය යුතු වෙයි. සංවිභාග නො කරයි, පින් නො කරයි, යන මෙ තුන්වන කරුණෙන් ගැඬහිය යුතු වෙයි. ගැහැවිය මෙ කාම භෝගී තෙම මෙ එක් කරුණෙන් පැසැස්ස යුතු වෙයි. මෙ තුන් කරුණෙන් ගැඬහිය යුතු වෙයි.

5. තත්‍ර ගහපති යථායං කාමභෝගී ධම්මාධිමෙමන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙන පි අසාහසෙන පි, ධම්මාධිමෙමන භොගෙ පරියෙසිත්වා සාහසෙන පි අසාහසෙන පි, අනන්‍යං සුඛෙති පිනෙති න සංවිහජති න පුඤ්ඤාති කරොති. අයං ගහපති කාමභෝගී ද්විතී යානෙහි පාසංසො: ද්විතී යානෙහි ඉරයෙහා: ‘ධම්මෙ න භොගෙ පරියෙසති දසාහසෙනා’ති ඉමිනා පඨමෙන යානෙන පාසංසො. අධිමෙමන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙනා’ති ඉමිනා පඨමෙන යානෙන ඉරයෙහා, ‘අනන්‍යං සුඛෙති පිනෙති’ති ඉමිනා දුතියෙන යානෙන පාසංසො. න සංවිහජති, න පුඤ්ඤාති කරොති’ති ඉමිනා දුතියෙන යානෙන ඉරයෙහා. අයං ගහපති කාමභෝගී ඉමෙහි ද්විතී යානෙහි පාසංසො, ඉමෙහි ද්විතී යානෙහි ඉරයෙහා.

6. තත්‍ර ගහපති යථායං කාමභෝගී ධම්මාධිමෙමන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙන පි අසාහසෙන පි ධම්මාධිමෙමන භොගෙ පරියෙසිත්වා සාහසෙන පි අසාහසෙන පි අනන්‍යං සුඛෙති පිනෙති, සංවිහජති, පුඤ්ඤාති කරොති, අයං ගහපති කාමභෝගී තීතී යානෙහි පාසංසො: එකෙන යානෙන ඉරයෙහා: ධම්මෙ න භොගෙ පරියෙසති අසාහසෙනාති ඉමිනා පඨමෙන යානෙන පාසංසො. අධිමෙමන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙනා’ති ඉමිනා එකෙන යානෙන ඉරයෙහා. ‘අනන්‍යං සුඛෙති පිනෙති’ති ඉමිනා දුතියෙන යානෙන පාසංසො. සංවිහජති, පුඤ්ඤාති කරොති’ති ඉමිනා තතියෙන යානෙන පාසංසො. අයං ගහපති කාමභෝගී ඉමෙහි තීතී යානෙහි පාසංසො. ඉමිනා එකෙන යානෙන ඉරයෙහා.

7. තත්‍ර ගහපති යථායං කාමභෝගී ධම්මෙ න භොගෙ පරියෙසති අසාහසෙන, ධම්මෙ න භොගෙ පරියෙසිත්වා අසාහසෙන න අනන්‍යං සුඛෙති පිනෙති, න සංවිහජති, න පුඤ්ඤාති කරොති අයං ගහපති කාමභෝගී එකෙන යානෙන පාසංසො: ද්විතී යානෙහි ඉරයෙහා: ධම්මෙ න භොගෙ පරියෙසති අසාහසෙනා’ති ඉමිනා එකෙන යානෙන පාසංසො. ‘න අනන්‍යං සුඛෙති පිනෙති’ති, ඉමිනා පඨමෙන යානෙන ඉරයෙහා. ‘න සංවිහජති, න පුඤ්ඤාති කරොති’ති ඉමිනා දුතියෙන යානෙන ඉරයෙහා. අයං ගහපති කාමභෝගී ඉමිනා එකෙන යානෙන පාසංසො. ඉමෙහි ද්විතී යානෙහි ඉරයෙහා.

5. ගැහැවිය, ඔවුනතුරෙහි යම් කාමහොගියෙක් ධර්මා ධර්මයෙහිද සාහසිකා සාහසික කර්මයෙහිද හොඟ සොයා නම් ධර්මාධර්මයෙහිද සාහසිකා සාහසික කර්මයෙහිද හොඟ සොයා තමා සුවපත් කෙරේ නම්, පිනවා නම්, සංවිභාග නො කෙරේ නම්, පින් නො කෙරේ නම්, ගැහැවිය, මේ කාමහොගී පුද්ගල දෙකරුණෙකින් ප්‍රශංසාර්භ වෙයි, දෙකරුණෙකින් ගැරැහිය යුතු වෙයි: ධර්මයෙන් අසාහසික කර්මයෙන් හොඟ සොයන්නේය යන මේ පළමු කරුණින් ප්‍රශංසාර්භ වෙයි. අධර්මයෙන් සාහසික කර්මයෙන් හොඟ සොයයි යන මේ පළමු කරුණින් ගැරැහිය යුතු වෙයි. තමා සුවපත් කරයි, පිනවයි යන මේ දෙවන කරුණින් ප්‍රශංසාර්භ වෙයි. සංවිභාග නො කරයි, පින් නොකරයි යන මේ දෙවන කරුණින් ගැරැහිය යුතු වෙයි. ගැහැවිය, මේ කාම හොගී පුද්ගල මේ කරුණු දෙකින් ප්‍රශංසාර්භ වෙයි. මේ කරුණු දෙකින් ගැරැහිය යුතු වෙයි.

6. ගැහැවිය, ඔවුනතුරෙහි යම් කාම හොගියෙක් ධර්මාධර්මයෙහිද, සාහසිකාසාහසික කර්මයෙහිද හොඟ සොයා නම් ධර්මාධර්මයෙහිද සාහසිකාසාහසික කර්මයෙහිද හොඟ සොයා තමා සුවපත් කෙරෙයි නම්, පිනවා නම්, සංවිභාග කෙරෙයි නම්, පින් කෙරෙයි නම්, ගැහැවිය, මේ කාමහොගී පුද්ගල තුන් කරුණෙකින් ප්‍රශංසාර්භ වෙයි, එක් කරුණෙකින් ගැරැහිය යුතුවෙයි. ධර්මයෙහිද අසාහසික කර්මයෙහිද හොඟ පර්යේෂණ කරනුයේය යන මේ පළමු කරුණින් ප්‍රශංසාර්භ වෙයි. අධර්මයෙහිද සාහසික කර්මයෙහිද හොඟ පර්යේෂණ කරනුයේය යන මේ එක් කරුණෙන් ගැරැහිය යුතු වෙයි. තමා සුවපත් කරනුයේය, පිනවන්නේය යන මේ දෙවන කරුණින් ප්‍රශංසාර්භ වෙයි, සංවිභාග කරනුයේය, පින් කරනුයේය යන මේ තෙවන කරුණින් ප්‍රශංසාර්භ වෙයි. ගැහැවිය, මේ කාමහොගී පුද්ගල මෙතුන් කරුණින් ප්‍රශංසාර්භ වෙයි. මේ එක් කරුණින් ගැරැහිය යුතු වෙයි.

7. ගැහැවිය, ඔවුනතුරෙහි යම් කාමහොගියෙක් ධර්මයෙන් අසාහසික කර්මයෙන් හොඟ සොයා නම්, ධර්මයෙන් අසාහසික කර්මයෙන් හොඟ සොයා තමා සුවපත් නො කෙරෙයි නම්, නො පිනවා නම්, සංවිභාග නො කෙරේ නම්, පින් නොකෙරේ නම්, ගැහැවිය, මේ කාමහොගී පුද්ගල එක් කරුණෙකින් පැසැස්ස යුතු වෙයි. දෙකරුණෙකින් ගැරැහිය යුතු වෙයි: ධර්මයෙන් අසාහසික කර්මයෙන් හොඟ පර්යේෂණ කරනුයේය යන මේ පළමු කරුණින් පැසැස්ස යුතු වෙයි. තමා සුවපත් නොකරනුයේය, නො පිනවයි යන මේ පළමුවන කරුණින් ගැරැහිය යුතු වෙයි. සංවිභාග නො කෙරෙයි, පින් නො කෙරෙයි යන මේ දෙවන කරුණින් ගැරැහිය යුතු වෙයි. ගැහැවිය, මේ කාම හොගී පුද්ගල මේ එක් කරුණින් පැසැස්ස යුතු වෙයි. මේ දෙකරුණින් ගැරැහිය යුතු වෙයි.

8. තත්‍ර ගහපති, යවායං කාමහොගී ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති අසාහසෙන, ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසිත්වා අසාහසෙන අත්තානං සුඛෙති පිනෙති, න සංවිහජති, න පුඤ්ඤති කරොති. අයං ගහපති කාමහොගී ද්වීති යානෙහි පාසංසො: එකෙන යානෙන භාරයො: ‘ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති අසාහසෙනා’ ති ඉමීනා පඨමෙන යානෙන පාසංසො. අත්තානං සුඛෙති පිනෙති’ ති ඉමීනා දුතියෙන යානෙන පාසංසො, න සංවිහජති න පුඤ්ඤති කරොති’ ති ඉමීනා එකෙන යානෙන භාරයො. අයං ගහපති කාමහොගී ඉමෙහි ද්වීති යානෙහි පාසංසො. ඉමීනා එකෙන යානෙන භාරයො.

9. තත්‍ර ගහපති, යවායං කාමහොගී ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති අසාහසෙන, ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසිත්වා අසාහසෙන අත්තානං සුඛෙති, පිනෙති සංවිහජති, පුඤ්ඤති කරොති, තෙව භොගෙ අගථිතො මුච්ඡිතො අර්ඤ්ඤාපනෙතා අනාදීනවිදසසාවී අතිසසරණ පඤ්ඤා පරිභුඤ්ඤති. අයං ගහපති, කාමහොගී තිහි යානෙහි පාසංසො එකෙන යානෙන භාරයො: ‘ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති අසාහසෙනා’ ති ඉමීනා පඨමෙන යානෙන පාසංසො, ‘අත්තානං සුඛෙති පිනෙති’ ති ඉමීනා දුතියෙන යානෙන පාසංසො. සංවිහජති පුඤ්ඤති කරොති’ ති ඉමීනා තතියෙන යානෙන පාසංසො. ‘තෙව භොගෙ අගථිතො මුච්ඡිතො අර්ඤ්ඤාපනෙතා අනාදීනවිදසසාවී අතිසසරණ පඤ්ඤා පරිභුඤ්ඤති’ ති, ඉමීනා එකෙන යානෙන භාරයො. අයං ගහපති කාමහොගී ඉමෙහි තිහි යානෙහි පාසංසො. ඉමීනා එකෙන යානෙන භාරයො.

10. තත්‍ර ගහපති යවායං කාමහොගී ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති, අසාහසෙන, ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසිත්වා අසාහසෙන අත්තානං සුඛෙති පිනෙති සංවිහජති පුඤ්ඤති කරොති, තෙව භොගෙ අගථිතො අමුච්ඡිතො අනර්ඤ්ඤාපනෙතා, ආදීනවිදසසාවී තිසසරණ පඤ්ඤා පරිභුඤ්ඤති. අයං ගහපති, කාමහොගී චතුහි යානෙහි පාසංසො: ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති අසාහසෙනා ති ඉමීනා පඨමෙන යානෙන පාසංසො. අත්තානං සුඛෙති පිනෙති’ ති ඉමීනා දුතියෙන යානෙන පාසංසො. සංවිහජති, පුඤ්ඤති කරොති’ ති ඉමීනා තතියෙන යානෙන පාසංසො. තෙව භොගෙ අගථිතො අමුච්ඡිතො අනර්ඤ්ඤාපනෙතා ආදීනවිදසසාවී තිසසරණ පඤ්ඤා පරිභුඤ්ඤති’ ති, ඉමීනා චතුසෙත යානෙන පාසංසො.

8. ගැහැවිය, ඔවුනතුරෙහි යම් කාමහොඹියෙක් ධර්මයෙන් අසාහසික කර්මයෙන් හොඟ සොයා නම්, ධර්මයෙන් අසාහසික කර්මයෙන් හොඟ සොයා තමා සුවපත් කෙරේ නම්, පිනවා නම්, සංවිභාග නො කෙරේ නම්, පින් නො කෙරේ නම්, ගැහැවිය, මෙ කාම හොඹියා දෙකරුණෙකින් ප්‍රශංසාර්භ වෙයි: එක් කරුණෙකින් ගැරඹිය යුතු වෙයි: ධර්මයෙන් අසාහසික කර්මයෙන් හොඟ පර්යේෂණ කරයි යන මේ පළමු වන කරුණින් ප්‍රශංසාර්භ වෙයි. තමා සුවපත් කරයි, පිනවයි යන මෙ දෙවන කරුණින් ප්‍රශංසාර්භ වෙයි. සංවිභාග නො කෙරෙයි, පින් නො කෙරෙයි යන මෙ එක් කරුණින් ගැරඹිය යුතු වෙයි. ගැහැවිය, මෙ කාම හොඹි මෙ දෙකරුණින් පැසැස්ස යුතු වෙයි. මෙ එක්කරුණින් ගැරඹිය යුතු වෙයි.

9. ගැහැවිය, ඔවුනතුරෙහි යම් කාම හොඹියෙක් ධර්මයෙන් අසාහසික කර්මයෙන් හොඟ සොයා නම්, ධර්මයෙන් අසාහසික කර්මයෙන් හොඟ සොයා තමා සුවපත් කෙරෙයි නම් පිනවයි නම්, සංවිභාග කෙරෙයි නම්, පින් කෙරෙයි නම්, එ හොඟයනුදු ග්‍රථිත වූයේ මූර්ඡිත වූයේ එහි බැසගත්තේ ආදීනව නොදක්නා සුළු වූයේ අතීරණ ප්‍රඥ ඇත්තේ වළඳානම්, ගැහැවිය, මෙ කාමහොඹි තෙම තුන් කරුණෙකින් පැසැස්ස යුතු වෙයි: එක් කරුණින් ගැරඹිය යුතු වෙයි: ධර්මයෙන් අසාහසික කර්මයෙන් හොඟ සොයයි යන මෙ පළමු කරුණින් පැසැස්ස යුතු වෙයි: තමා සුවපත් කෙරෙයි, පිනවයි යන මෙ දෙවන කරුණින් පැසැස්ස යුතු වෙයි. සංවිභාග කෙරෙයි, පින් කෙරෙයි යන මෙ තෙවන කරුණින් පැසැස්ස යුතු වෙයි එ හොඟයනුදු ග්‍රථිත වූයේ මූර්ඡිත වූයේ එහි බැස ගත්තේ, ආදීනව නො දක්නා සුළු වූයේ නීරණ ප්‍රඥ නැත්තේ වළඳ කරයි යන මෙ එක් කරුණින් ගැරඹිය යුතු වෙයි. ගැහැවිය, මෙ කාමහොඹියා මෙ තුන් කරුණින් පැසැස්ස යුතු වෙයි. මෙ එක් කරුණින් ගැරඹිය යුතු වෙයි.

10. ගැහැවිය, ඔවුනතුරෙහි යම් කාමහොඹියෙක් දහමින් නො සැහැසි කමින් හොඟ සොයා නම් දහමින් නො සැහැසි කමින් හොඟ සොයා තමා සුවපත් කරයි නම් පිනවයි නම් සංවිභාග කරයි නම්, පින් කරයි නම්, එ හොඟයනුදු ග්‍රථිත නො වූයේ මූර්ඡිත නො වූයේ එහි බැස නොගත්තේ ආදී නව දක්නා සුළු වූයේ නීරණ ප්‍රඥ ඇතියේ වළඳයි නම්, ගැහැවිය, මෙ කාමහොඹි තෙම සතර කරුණෙකින් පැසැස්ස යුතු වෙයි: දහමින් නොසැහැසි කමින් හොඟ සොයයි යන මෙ පළමු කරුණින් පැසැස්ස යුතු වෙයි. තමා සුවපත් කරයි, පිනවයි, යන මෙ දෙවන කරුණින් පැසැස්ස යුතු වෙයි. සංවිභාග කරයි, පින් කරයි, යන මෙ තෙවන කරුණින් පැසැස්ස යුතු වෙයි. එ හොඟයනුදු ග්‍රථිත වූයේ අමූර්ඡිත වූයේ අධ්‍යාපන නො වූයේ ආදීනව දක්නා සුළු වූයේ නීරණ ප්‍රඥ ඇතියේ වළඳයි යන මෙ සතර වන කරුණින් පැසැස්ස යුතු වෙයි.

අයං ගහපති කාමභොගී ඉමෙහි චතුහි ධානෙහි පාසංසො.

ඉමෙ ඛො ගහපති දස කාමභොගී සනො සංවිච්ඡාමානා ලොකභීං. ඉමෙසං ඛො ගහපති දසකතං කාමභොගීනං යවායං කාමභොගී ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති අසාහසෙන. ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසිත්වා අසාහසෙන, අකතානං සුඛෙති පීනෙති. සංවිහජති පුඤ්ඤාති කරොති, තෙ ච භොගෙ අභවීතො අමුච්ඡිතො අනඤ්ඤාපනො ආදීනවදසසාවී නිසසරණ පඤ්ඤා පටිභුඤ්ඤති, අයං ඉමෙසං දසකතං කාමභොගීනං අගො ච සෙට්ඨො ච පාමොකෙඛා ච උත්තමො ච පවරො ච.

සෙය්‍යථාපි ගහපති ගවා ධීරං, ධීරමහා දධි, දධිමහා නවනිතං, නවනිතමහා සප්පි, සප්පිමහා සප්පිමණේඛා තත් අග්ගමකඛායති, එව මෙව ඛො ගහපති ඉමෙසං දසකතං කාමභොගීනං යවායං කාමභොගී ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති අසාහසෙන, ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසිත්වා අසාහසෙන අකතානං සුඛෙති පීනෙති සංවිහජති, පුඤ්ඤාති කරොති, තෙ ච භොගෙ අභවීතො අමුච්ඡිතො අනඤ්ඤාපනො ආදීනවදසසාවී නිසසරණ පඤ්ඤා පටිභුඤ්ඤති, අයං ඉමෙසං දසකතං කාමභොගීනං අගො ච සෙට්ඨො ච පාමොකෙඛා ච උත්තමො ච පවරොචාති.

10. 2. 5. 2

භය සුත්තං

[සාවතී]

අථ ඛො අනාථපිණ්ඩිකො ගහපති යෙන භගවා නෙත්තපසංකමී. උපසඛාතමීථා භගවතං දහිවාදෙථා එකමතං නිසීදී. එකමතං නිසිතං ඛො අනාථපිණ්ඩිකං ගහපතිං භගවා එතදවොච:

යනො ඛො ගහපති අරියසාවකසස පඤ්ඤාසානි වේරානි චූපසනානානි භොතති, චතුහි සොතාපකතිසංඛෙගහි සමනතාගතො භොති, අරියො වසඤ්ඤායො පඤ්ඤාය සුද්දට්ඨො භොති සුප්පට්ඨිදෙඨා, ආකඞ්ඛමානො අකතානං ව්‍යාකරෙය්‍ය:

ගැහැවිය, මෙ කාම හොඟිතෙම මෙ සතර කරුණෙන් පැයැයිය යුතු වෙයි.

ගැහැවිය, මෙ දස කාමහොඟිනු ලොවිති විද්‍යාමාන ම වෙති. ගැහැවිය, මෙ දස කාමහොඟින් අතුරෙන් යම් කාමහොඟියෙක් ධර්මයෙන් අසාහසික කම්මයෙන් හොඟ සොයා නම්, ධර්මයෙන් අසාහසික කම්මයෙන් හොඟ සොයා තමා සුවපත් කරයි නම්, පිනවා නම්, සංවිභාග කරයි නම්, පින් කරයි නම්, එ හොඟයනුදු ග්‍රහීතනුච්ඡේදයේ අමුර්ජිත වූයේ, අධ්‍යාපනන නො වූයේ ආදීනවදක්නා සුලුයේ, නි:සරණ ප්‍රඥා ඇතියේ වළඳා නම්, මෙ තෙම මෙදස කාමහොඟින්ගෙන් අග්‍ර ද, ශ්‍රේෂ්ඨ ද ප්‍රමුඛ ද උඤ්ඤ ද ප්‍රචිර ද වෙයි.

ගැහැවිය, යම් පරිදි දෙනගෙන් කිරිය, කිරෙන් දිනිය, දිනියෙන් වෙචරුය, වෙචරුයෙන් ගීය, ගීයෙන් ගී මඬිය, එහි ලා අග්‍ර යයි ගිණුමට යේ ද, ගැහැවිය, එපරිදි ම මෙ දස කාම හොඟින් අතුරෙන් යම් කාම හොඟියෙක් ධර්මයෙන් අසාහසික කම්මයෙන් හොඟ සොයා නම්, ධර්මයෙන් අසාහසික කම්මයෙන් හොඟ සොයා තමා සුවපත් කරයි නම්, පිනවා නම්, සංවිභාග කරයි නම්, පින් කරයි නම්, එ හොඟයනුදු ග්‍රහීත නුච්ඡේදයේ අමුර්ජිත වූයේ අනාධ්‍යාපනනවූයේ ආදීනව දක්නා සුලුයේ, නි:සරණ ප්‍රඥා ඇතියේ වළඳා නම්, මෙ දසකාම හොඟින් අතුරෙන් මෙ තෙම අග්‍ර ද ශ්‍රේෂ්ඨ ද ප්‍රමුඛ ද උඤ්ඤ ද ප්‍රචිර ද වෙයි.

10. 2. 5. 2

හය සූත්‍රය

[සැවැත්]

එකල්හි අනාථපිණ්ඩික ගෘහපති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පසෙක හින. එකත් පසෙක හුන් අනාථපිණ්ඩික ගෘහපතිහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙල සැළ කළහ:

ගෘහපතිය, යම් තෙයෙකින් අරී සවුහුගේ පඤ්ච වීතො න්‍රාසහයයෝ අකුඹල වෙවරයෝ මොනොවට සන්හුන් වෙන් ද, සතර සොවන් අතින් සමන්ථාගත වේ ද, ඔහු විසින් ආය්‍ය (විදගීනා මාගී සඬ්ඛාත) න්‍යායය ප්‍රඥයෙන් මොනොවට දක්නාලද්දේ, සුපිලි විදියේ වේ ද, කැමැති වනුයේ තෙමේ තමා පහළ කරන්නේය:

විණනිරයොමහි විණනිරව්‍යානායොන් විණපෙතතිවිසයො විණා-
පාදදුග්ගතිවිනිපාතො සොතාපතොහා හමසම්, අවිනිසාත ධම්මො
තියතො සමොධිපරායනොති. කතමාති පඤ්ඤා හයාති වෙරාති
චූපසනනාති හොනති:

යං ගහපති, පාණාතිපාති පාණාතිපාතපපවටයා දිට්ඨධම්මකමි හයං
වෙරං පසවති, සමපරාධිකමි හයං වෙරං පසවති, වෙනසිකමි දුක්ඛං
දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති. පාණාතිපාතා පටිවිරතො නෙව දිට්ඨධම්මකං
හයං වෙරං පසවති න සමපරාධිකං හයං වෙරං පසවති න වෙනසිකං
දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති, පාණාතිපාතා පටිවිරතස්ස එවං තං හයං
වෙරං චූපසනනං හොති.

යං ගහපති අදිනනාදධි-පෙ-කාමෙසු මිච්ඡාචාරි-පෙ- මුසාවාදී-පෙ-යං
ගහපති සුරාමෙරය මජ්ජපමාදවධාධි සුරාමෙරය මජ්ජපමාදවධානාපච්චයා
දිට්ඨධම්මකමි හයං වෙරං පසවති, සමපරාධිකමි හයං වෙරං පසවති,
වෙනසිකමි දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති, සුරාමෙරය මජ්ජපමාදවධානා
පටිවිරතො නෙව දිට්ඨධම්මකං හයං වෙරං පසවති, න සමපරාධිකං හයං
වෙරං පසවති, න වෙනසිකං දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති, සුරාමෙරය
මජ්ජපමාදවධානා පටිවිරතස්ස එවං තං හයං වෙරං චූපසනනං හොති.
ඉමාති පඤ්ඤාහයාති වෙරාති චූපසනනාති හොනති.

කතමෙහි වතුහි සොතාපතන්යධෙහි සමනනාගතො හොති:

ඉධ ගහපති අරියසාවකො බුද්ධො අවෙච්චපසාදෙන සමනනාගතො
හොති: “ඉතීපි සොහගවා අරහං සමමා සමබුද්ධො විජ්ජාවරණ සමපනනො
සුභතො ලොකවිදු අනුක්ඛරො පුරිසධම්මසාරථී සත්ථා දෙවමනුස්සානං
බුද්ධො හගවා”ති. ධම්මො අවෙච්චපසාදෙන සමනනාගතො හොති:
“ඤ්ඤාසො හගවතා ධම්මො සන්දිට්ඨිකො අකාලිකො එනිපසීකො
තිපතධිකො පච්චිකං වෙදිතධෙධා විඤ්ඤාහි”ති.

“කෘයවී ගිය ගිය ඇතියෙම කෘයවීගිය නිරිසන් යොන් ඇතියෙම කෘයවීගිය ප්‍රෙතවිෂය ඇතියෙම, කෘයවීගිය අවාද්‍රුගති විනිපා ඇතියෙම වෙමි. විනිපානසට්ඨාව නැතියෙම කියනයෙම සමබොධිය පරායණ කොට ඇතියෙම ශ්‍රොතාපනක යෙමි”යි. කවර පඤ්චභය වෛරයෝ සන්භුන්නාහු වෙත්ය යත්:

ශාභපතිය, පණිවා කරණ සුලුච්ඡයේ පණිවා හෙතුකොටගෙණ දෘෂ්ට ධාර්මික වූ ද යම් භය හා වෛර හා ලබා ද, සාමපරාධික වූ ද භය හා වෛර හා ලබා ද, වෛතසික වූ ද දුක් දෙමනස් විදිනෝ ද, පණිවායෙන් වීරක වූයේ එ දෘෂ්ට ධාර්මික වූ භය වෛර නො ම ලබන්නෝය. සාමප-රාධික භය වෛර නො ම ලබන්නෝය, වෛතසික දුඛදොර්මනසා නො ම විදිනෝය. මෙසේ ප්‍රාණසාතයෙන් වෙන්වූවහුගේ එ බිය හා වෛර හා සංභිදුනෝ වෙයි.

ශාභපතිය, නුදුන්දාගන්නා සුලුච්ඡයේ -පෙ-කාමයන්හි මියහසර ඇතියේ - මුසවා බණනසුලුච්ඡයේ යම් - ශාභපතිය, මදපමා දෙකට කරුණු වූ රහමෙර බොන සුලුයේ මදපමා දෙකට කරුණු වූ රහමෙර හෙතෙයෙන් යම් දෘෂ්ට ධාර්මික වූ ද භය හා වෛර හා ලබා නම් සාමපරාධික වූ ද භය හා වෛර හා ලබා නම් වෛතසික වූ ද දුක් දෙමනස් විදිනෝ නම් මදපමා දෙකට කරුණු රහමෙරින් වීරක වූ යේ දෘෂ්ට ධාර්මික වූ ද භය හා වෛර හා නො ම ලබන්නෝය, සාමපරාධික වූ ද දුක් භය හා වෛර හා නො ම ලබන්නෝය, වෛතසික වූ ද දුක් දෙමනස් නො ම විදුනෝය, මදපමා දෙකට කරුණු වූ රහමෙරින් වීරක හුගේ මෙසේ එ භය හා වෛර හා සංභිදුනෝ වෙයි. මෙ පස් භය හා වෛර හා ව්‍යුපශාන්ත වෙත්.

කවර නම් සතර සෝවාන් අතින් සමන්වාගත වෙය යත්:

ශාභපතිය, මෙ සස්තෙහි ආයථ ශ්‍රාවක තෙම වුදුන් කෙරෙහි අවේතා ප්‍රසාදයෙන් සමන්වාගත වෙයි: මෙ කරුණිනුදු එ භාගාවත්හු අර්හත්ත, සමාක් සමිබුද්ධියහ, විද්‍යාවරණ සමපනායහ, සුගතයහ, අනුකරයහ, පුරුෂදමා සාරටිහ, දෙවමනුෂ්‍යයනට ශාසාහ, බුද්ධියහ, භාගාවත්ත”යි. ධම්මයෙහි අවේතා ප්‍රසාදයෙන් සමන්වාගත වෙයි: හඟවත්හු විසින් ධම්ම සවාධ්‍යාතය, සාද්‍යාස්විකය, අකාලිකය, එහිපඤ්ඤය, උපනායාර්භය, විභ්‍යන් විසින් ප්‍රත්‍යාත්ම වශයෙන් දඤ්ඤය”යි.

සමඛස අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො හොති: “සුපට්ඨනො හගච්චො සාවකසඛෙසා, උජුපට්ඨනො හගච්චො සාවකසඛෙසා, ඤය-පට්ඨනො හගච්චො සාවක සඛෙසා සාමීච්ඨනො හගච්චො සාවක සඛෙසා, යදිදං චන්තාරී පුරිසපුගානි අට්ඨපුරිසපුගාලා, එස හගච්චො සාවකසඛෙසා ආහුඡෙයොහා පාහුඡෙයොසා දකඛිඡෙයොසා අඤ්චිකරණියො අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙඛන්තං ලොකස්සා”ති.

අරියකතෙත්ථි සිලෙති සමන්තාගතො හොති, අධිඡෙඛති අවජ්ඣෙති අසබ්බෙති අකච්ඡොසෙති භූජිඡෙසසති විඤ්ඤප්පසඤ්ඤෙති අපරාමඤ්ඤෙති සමාධිසංචන්තතිකෙති ඉමෙති චතුති සොතාපක්ඛියමෙති සමන්තාගතො හොති.

කතමො චස්ස අරියො ඤායො පඤ්ඤාය සුද්දිට්ඨො හොති සුපට්ඨිඤ්ඤො:

ඉධ ගහපති අරියාච්චො ඉතිපට්ඨිසංචිකඛති: “ඉති ඉමසමිං සති ඉදං හොති, ඉමසපුප්පාද ඉදං උප්පජ්ජති, ඉමසමිං දසති ඉදං න හොති, ඉමස නිරොධො ඉදං නිරුජ්ඣති, යදිදං අවිජ්ජාපච්චයා සඛිඛාරා, සඛිඛාර-පච්චයා විඤ්ඤාණං, විඤ්ඤාණ පච්චයා නාම රූපං, නාමරූප පච්චයා සලායතනං, සලායතන පච්චයා ඵසො, ඵස පච්චයා වේදනා, වේදනා පච්චයා තණ්හා, තණ්හා පච්චයා උපාදනං, උපාදන පච්චයා භවං භව-පච්චයා ජාති, ජාති පච්චයා-ජරාමරණං සොකපරිදෙව්දුක්ඛ දෙමනසසු-පායාසා සමභවන්ති. එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස සමුදයො හොති.

අවිජ්ජාසඤ්ච අසසචාරිග හිරොධො සඛිඛාර හිරොධො, සඛිඛාර නිරොධො විඤ්ඤාණ හිරොධො, විඤ්ඤාණ හිරොධො නාම රූප හිරොධො, නාමරූප හිරොධො සලායතන හිරොධො, සලායතන හිරොධො ඵසං-හිරොධො, ඵස හිරොධො වේදනා හිරොධො, වේදනා හිරොධො තණ්හා හිරොධො, තණ්හා හිරොධො උපාදන හිරොධො, උපාදන හිරොධො භව හිරොධො, භව හිරොධො ජාති හිරොධො, ජාතිහිරොධො ජරා මරණං සොකපරිදෙව්දුක්ඛ දෙමනසසුපායාසා නිරුජ්ඣන්ති. එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස හිරොධො හොති. අයඤ්ඤාස අරියො ඤායො පඤ්ඤාය සුද්දිට්ඨො හොති සුපට්ඨි ඤ්ඤො.

සඛ්‍යා කෙරෙහි අවිච්ඡාදන ප්‍රයාදයෙන් සමන්විත වෙයි. හඟවත්හුගේ අරි සවු සහ සුපිලිපත් වෙයි, හඟවත්හුගේ සවු සහ සාපු පිළිවෙතට පිළිපන, හඟවත්හුගේ සවුසහ මාභී නියාමයට පිළිපන, හඟවත්හුගේ සවුසහ සාමිවියට පිළිපන. මේ සතර පුරුෂ යුගලයෙක් අෂ්ට පුරුෂපුද්ගල කෙනෙක් වෙත් නම් හඟවත්හුගේ තෙල ශ්‍රාවක සඛ්‍ය ආනුෂංගයාය, පාහු-ණයාය, දක්ඛණයාය, අඤ්ඤාලිකරණියාය, ලොකයට අනුහාර පුණාක්-ෂෙත්‍රය"යි.

අබණ්ඩ වූ අවර්ජ වූ අභවල වූ අකල්මාම වූ භුජිභ්‍ය වූ විඤ ප්‍රභාසා වූ අපරාමාණ්ට වූ සමාධියට චිත්ත වැටෙන ආයාසිකාන්ත ශීලයෙන් සමන්වි-ත වෙයි. මේ සතර සොනාපතති අඛණයෙන් සමන්විත වෙයි.

ඔහු විසින් කවර ආයාසි න්‍යායයෙක් ප්‍රඤායෙන් සුදාණ්ට වූයේ සුප්‍රති විද්ධිය යත්:

ගාභපතිය, මෙයස්තෙහි ආයාසි ශ්‍රාවක මෙයේ ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කෙරෙයි: මොස් මේ අවිද්‍යාදී ප්‍රත්‍යය ඇතිවත්ම මේ සංස්කාරාදිය වෙයි. මේ ප්‍රත්‍යය යාගේ උත්සාදයෙන් මේ ඵලය උපදනේය, මේ ප්‍රත්‍යයාගේ දභාවය වත්ම මේ ඵලය නො වේ, මේ ප්‍රත්‍යයාගේ නිරොධයෙන් මේ ඵලය නිරුද්ධ වෙයි, එ කිසිය යත්: අවිද්‍යා ප්‍රත්‍යයෙන් සංස්කාරයෙන් වෙන්: සංස්කාර ප්‍රත්‍යයෙන් විඤ්ඤා වෙයි, විඤ්ඤා ප්‍රත්‍යයෙන් නාමරූප වෙයි, නාමරූප ප්‍රත්‍යයෙන් ඡඩායතන වෙයි, ඡඩායතන ප්‍රත්‍යයෙන් ස්පඨි වෙයි, ස්පඨි ප්‍රත්‍යයෙන් වෙදනා වෙයි, වෙදනා ප්‍රත්‍යයෙන් තෘෂ්ණා වෙයි, තෘෂ්ණා ප්‍රත්‍යයෙන් උපාදන වෙයි, උපාදන ප්‍රත්‍යයෙන් හව වෙයි, හව ප්‍රත්‍යයෙන් ජාතිවෙයි, ජාති ප්‍රත්‍යයෙන් ජරාමරණ ශොක පරිදෙව දුඃඛදෙමීතසෙපාපායාහයෙන් වෙන්. මෙසේ තෙල කෙවල දුඃඛස්කන්ධයාගේ සමුද්‍ය වෙයි:

අවිද්‍යා හුගේ ම අභෙෂිරිග නිරොධයෙන් සඛ්ඛාරනිරොධය වෙයි, සංස්කාර නිරොධයෙන් විඤ්ඤා නිරොධය වේ, විඤ්ඤා නිරොධයෙන් නාමරූප නිරොධය වෙයි, නාමරූප නිරොධයෙන් ඡඩායතන නිරොධය වෙයි, ඡඩායතන නිරොධයෙන් ස්පඨි නිරොධය වෙයි, ස්පඨි නිරොධයෙන් වෙදනා නිරොධය වෙයි, වෙදනා නිරොධයෙන් තෘෂ්ණා නිරොධය වෙයි. තෘෂ්ණා නිරොධයෙන් උපාදන නිරොධය වෙයි, උපාදන නිරොධයෙන් හව නිරොධය වෙයි, හව නිරොධයෙන් ජාති නිරොධය වෙයි, ජාති නිරොධයෙන් ජරාමරණ ශොක පරිදෙව දුඃඛදෙමීතසෙපාපායාහයෙන් නුපදින් මෙයේ තෙල කෙවල දුඃඛ ස්කන්ධයාගේ නිරොධය වෙයි, ඔහු විසින් මේ න්‍යාය ප්‍රඤායෙන් සුදාණ්ට සුප්‍රතිවිද්ධ වෙයි.

යතො ඛො ගහපති අරියසාවකසා ඉමානි පඤ්චායානි වෙරානි චූපසනානි භොනතී. ඉමෙහි චතුභි සොතාපතනියධෙහභි සමනනා-ගතො භොතී. අයමසස අරියො ඤායො පඤ්ඤාය සුද්දිට්ඨො භොති සුපච්චිද්දො, සො ආකඛිමානො අත්තනා ව අත්තනාං ව්‍යාකරෙයා: “විණතිරයොමහි විණතිරවජානායොනියො විණපෙත්තවිසයො විණාපාය-දුග්ගතිච්චිපාතො. සොතාපතො හමඪී අච්චිපාත ධමෙමා ත්‍රියතො සමොධිපරායතොති.

10. 2. 5. 3

කිංදිට්ඨික සුත්තං

එකං සමයං හගවා සාවඤ්ඤාං විහරති ජෙනවනෙ අනාථ පිණ්ඩිකසා ආරාමෙ අථ ඛො අනාථපිණ්ඩිකො ගහපති දිවා දිවසා සාවඤ්ඤාං ගතං ගතං. හගවනං දසසනාය. අථ ඛො අනාථපිණ්ඩිකසා ගහපතිසා එතදභොසි: “අකාලො ඛො නාව හගවනං දසසනාය, පතිසලච්චිතො හගවා, මනො භාවනියා නමපි භික්ඛුනා අකාලො දසසනාය, පතිසලච්චිතා මනොභාවනියා භික්ඛු. යනනුනාහං යෙනඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙත්‍රපසංකමෙයානති”. අථ ඛො අනාථපිණ්ඩිකො ගහපති යෙන අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙත්‍රපසංකමි.

තෙන ඛො පන සමයෙන අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා සංඛග්ගම සමාග්ගම උනනාදිනො උච්චාසද්ද මහාසද්ද අනෙතච්චිතං තීරවජාන කථං කථෙන්නා ගිහිනනා භොනති. අද්දසංසු ඛො තෙ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා අනාථපිණ්ඩිකා ගහපතිං දුරතොච ආගච්ඡන්තං, දිසවා අඤ්ඤාමඤ්ඤං සණ්ඨපෙසු: “අපසසද්ද භොතො භොනතු, මා භොතො සද්දමකඤ්ඤං, අයං අනාථපිණ්ඩිකො ගහපති ආගච්ඡති සමණසස ගොත-මසස සාවතො, යාවතා ඛො පන සමණසස ගොතමසස සාවතා ගිහී-ඔදනවසනා සාවඤ්ඤාං පච්චසනති, අයං තෙසං අඤ්ඤාතරො අනාථ පිණ්ඩිකො ගහපති. අපසසද්දකාමා ඛො පන තෙ ආයසම්භොතො අපසසද්ද-චිනිතා අපසසද්දසා වණ්ණවාදිනො. අපෙච නාම අපසසද්දං පරිසංචිද්දිතා උපසංකමි කඛං මඤ්ඤායා”ති. අත ඛො තෙ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා භුණ්ඨි අභෙසු.

ගෘහපතිය, යම් කලෙක ආයථී ශ්‍රාවකයාගේ මේ පඤ්චභය වෛරයෝ ව්‍යුපඤාන්ත වෙත් ද, මේ සතර ප්‍රොතාපතනි-අධ්‍යයෙන් සමන්වාගත වේද, ඔහු විසින් මෙ ආයථී නාභායය ප්‍රඥායෙන් සුදාණ්ටද සුපුනිවිද්ධද වෙයි. හේ කැමැති වන්නේ තෙමේ තමා පාළ කරන්නේය: ඝෂය වූ නිරය ඇති-යෙම, ඝෂය වූ තිරිසන්යොත් ඇතියෙම, ඝෂය වූ ප්‍රෙත විෂය ඇතියෙම ඝෂය අවාද්‍යගති උනිපා ඇතියෙම නො හෙන සැහැවී ඇතියෙම නියතයෙම සමෙක්ඛාධි පරායණයෙම සෝචාන් වෙමි යි.

10. 2. 5. 3

කිංදිට්ඨික සූත්‍රය.

එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර සමීපයෙහි වූ අනාථපිණ්ඩික සිටුහුගේ ජෙතවන නම් අරමිහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි අනාථපිණ්ඩික ගෘහපති මැදි දහවල් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නට සැවතින් නික්මීන. ඉක්බිති අනාථපිණ්ඩික ගෘහපතිහට තෙල සිත විය: “භාග්‍යවතුන් දක්නට තව ම නොකල, භාග්‍යවත්හු ප්‍රතිසං-ලීනයහ, මනො භාවනීය මහණුන් දක්නට ද, නොකල, මනොභාවනීය මහණහු ප්‍රතිසංලීනයහ. මම අන්තොටු පිරිවැජ්ජන්ගේ අසපුච කරා යෙමි නම් මැනැවැ”යි. ඉක්බිති අන්තොටු සිටුනෙම අන්තොටු පිරිවැජ්ජියන්ගේ අසපුච කරා එළඹියේය.

එ සමයෙහි අන්තොටු පිරිවැජ්ජියෝ එක් රැස්ව ඔල්වරසන් කරන්නාහු උස් හඬ මහ හඬ ඇත්තාහු අනෙකවිධ තිරස්චීන කපා කියන්නාහු හුන්නාහු වෙති. එ අන්තොටු පිරිවැජ්ජියෝ දුරින්ම එන අන්තොටු සිටු ගැහැවි දුටුහු. දක උතුන් (ඉරියවු-තෙපුල්) නැවැත් වූහ: “භවත්හු අල්පශබ්ද වෙන්වා, හවත්හු නහමක් ශබ්ද කරන්නවා, මේ මහණ ගොයුම් සවු අන්තොටු ගැහැවි එයි. මහණ ගොයුම්හුගේ සුදුවත් හදනා ගිහි සව්වෝ යම් පමණ සැවැත්හි වෙසෙත් නම්, මේ අනාථ පිණ්ඩික ගෘහපති ඔවුනතුරෙන් අන්‍යතරයෙක, එ ආයුෂ්මත්හු වනාහි අල්පශබ්ද ඇති (මාත්‍රභාණ්) යහු විසින් හික්මවන ලද්දහු අල්පශබ්දයාගේ ගුණ වණන්නාහු වෙති, අල්පශබ්ද ඇති පිරිස දක එළඹියැ යුතු කොට හඟනේ නම් මැනැවැයි. ඉක්බිති ඒ අන්තොටු පිරිවැජ්ජියෝ තුෂ්ණිමග්‍ග වූහ.

අථ ඛො අනාඨපිණ්ඩිකො ගහපති යෙන තෙ අඤ්ඤතිඤ්ඤියා පරිබ්බාජකා තෙභුපසඛිඛිමි. උපසඩ්ධම්මිකා තෙහි අඤ්ඤතිඤ්ඤියෙහි පරිබ්බාජකෙහි සද්ධිං සමමොදි, සමමොදනියං කථං සාරාණියං වීසාතිරෙත්වා එකමනාං නිසීදි. එකමනාං නිසින්නං ඛො අනාඨපිණ්ඩිකං ගහපතිං තෙ අඤ්ඤතිඤ්ඤියා පරිබ්බාජකා එතදවොචු: “චදෙහි ගහපති කිඤ්ඤිකො සමණො ගොතමො”ති. “න ඛො අහං භනෙන භගවන්තා සඛිං දිට්ඨිං ජානාමි”ති.

ඉති කීර ක්වං ගහපති, න සමණස්ස ගොතමස්ස සඛිං දිට්ඨිං ජානාසි, චදෙහි ගහපති කිං දිට්ඨිකා භික්ඛු”ති. “භික්ඛු නමපි ඛො අහං භනෙන න සඛිං දිට්ඨිං ජානාමි”ති.

ඉති කීර ක්වං ගහපති, න සමණස්ස ගොතමස්ස සඛිං දිට්ඨිං ජානාසි, න පි භික්ඛුනා සඛිං දිට්ඨිං ජානාසි, චදෙහි ගහපති, කිං දිට්ඨිකොසි ක්වන්ති” එතං ඛො භනෙන අමමහි න දුක්ඛරං ව්‍යාකාතුං “යං දිට්ඨිකා මයන්ති”. ඉඛික ත්ව ආයසමනො යථාසකාන්ති දිට්ඨිගතාති බ්‍යාකරොනතු, පචජා-පෙන අමමහි න දුක්ඛරං භවිස්සති බ්‍යාකාතුං සඤ්ඤිකා මයන්ති.

එවං චුතෙන අඤ්ඤතරො පරිබ්බාජකො අනාඨපිණ්ඩිකං ගහපතිං එතදවොච: “සස්සතො ලොකො, ඉදමෙව සච්චං, මොසමඤ්ඤන්ති” එවං දිට්ඨිකො අහං ගහපති”ති, අඤ්ඤතරොපි පරිබ්බාජකො අනාඨ-පිණ්ඩිකං ගහපතිං එතදවොච: “අසස්සතො ලොකො, ඉදමෙව සච්චං මොසමඤ්ඤන්ති” එවං දිට්ඨිකො අහං ගහපති”ති. අඤ්ඤතරොපි ඛො පරිබ්බාජකො අනාඨපිණ්ඩිකං ගහපතිං එතදවොච: ‘අනන්ධා ලොකො’ -පෙ- ‘අනන්ධා ලොකො’ -පෙ- ‘කං ජීවං කං සරීරං’ -පෙ- ‘අඤ්ඤං ජීවං, අඤ්ඤං සරීරං’ -පෙ- ‘හොති කථාගතො පරමුරණා’ -පෙ- ‘න හොති කථාගතො පරමුරණා’ -පෙ- ‘හොති ච න හොති ච කථාගතො පරමුරණා’ -පෙ- නෙව හොති, න න හොති කථාගතො පරමුරණා’, ඉද මෙව සච්චං මොසමඤ්ඤන්ති” එවං දිට්ඨිකො අහං ගහපති”ති.

ඉක්බිති අනන්තපිඬු ගැහැවි තෙම එ අන්තොටු පිරිවැජියන් කරා එළඹියේය. එළඹී ඒ අන්තොටු පිරිවැජියන් හා සමග සතුටු විය. සමමාදනයට නිසි සිහි කටයුතු කපා කොට නිමවා එකක් පසෙක හිනා එකක් පසෙක හුන් අනාඨපිණ්ඩික ගැහැවිහට ඒ අන්‍යතීර්ථක පරිව්‍රාජකයෝ තෙල කරුණ කීහ: “ගැහැවිය, මහණ ගොයුම්හු කවර දෘෂ්ටියක් ඇතියහු දැයි කියව”යි, “වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ හැම දිටු නො දන්මි”යි.

“ගැහැවිය, මෙසේ තෙපි මහණ ගොයුම්හුගේ හැම දිටු නො දන්හු නම්, ගැහැවිය, භික්ෂුහු කවර දෘෂ්ටි ඇතියහු දැයි කියව”යි. “වහන්ස, මම භික්ෂුන්ගේ ද හැම දිටු නො දන්මි”යි.

“ගැහැවිය, මෙසේ තෙපි මහණ ගොයුම් හුගේ හැම දිටු නො දන්හු නම්, භික්ෂුන්ගේ ද හැම දිටු නො දන්හු නම්, ගැහැවිය, තෙපි කවර දිටු ඇතියහු දැයි කියව”යි. වහන්ස, අපි කවර දිටු ඇතියමෝ ද යන තෙල කරුණ පාළ කරන්නට අප විසින් දුෂ්කර නො වෙයි. එසේ නම් ආයුෂ්මත්හු පළමු මැ යථා සාධක දෘෂ්ටීන් පාළ කෙරෙත්වා, අපි යම් දෘෂ්ටියක් ඇතියමෝ නම් තෙල කරුණ අප විසින් පසු ද පාළ කරන්නට දුෂ්කරයෙක් නො වන්නේය.

මෙසේ කී කල්හි අන්‍යතර පරිව්‍රාජකයෙක් අනාඨපිණ්ඩික ගෘහපති හට තෙල කරුණ කීය: “ගෘහපතිය මම ලොකය ශාශ්වතය, මෙම සත්‍යය, අනෙක අසත්‍යය යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇතියෙමි යි. අන්‍යතර පරිව්‍රාජක යෙක් ද අනාඨපිණ්ඩික ගැහැවිහට තෙල කරුණ කීය: “ලොකය අශාශ්වතය, මෙම සත්‍යය: අනෙක සිස් ය යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙමැ”යි. අන්‍යතර පරිව්‍රාජකයෙක් ද අනාඨ පිණ්ඩික ගෘහපතිහට තෙල කරුණ කී: “ගැහැවිය මම ලොකය අන්තවත්ය, -පෙ- ලොකය අනන්තවත්ය -පෙ- එ ජීවය; එ සිරුරය -පෙ- ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙක -පෙ- සත්ත්වයා මරණින් පසු (පිළියද විසින්) වෙයි, -පෙ- සත්ත්ව මරණින් පසු (පිළියද විසින්) නොවෙයි -පෙ- සත්ත්වයා මරණින් පසු වන්නේ ද නොවන්නේ ද වෙයි -පෙ- සත්ත්වයා මරණින් පසු නො මැ වෙයි, නොවන්නේ නො වෙයි, මෙම සත්‍යය, අනෙක සිස් ය යන මෙ බඳු දෘෂ්ටි ඇතියෙමි”යි.

එවං චූනෙන් අනාථපිණ්ඩිකො ගහපතී තෙ පරිබ්බාජකෙ එතද චොච: යවායං හනෙන්, ආයස්මා එවමාහ: ‘සසසකො ලොකො, ඉද මෙව සච්චං මොසමඤ්ඤනතී’ එවං දිට්ඨිතකා අහං ගහපතී’ති, ඉමසසායස්මතො දිට්ඨි අත්තනො වා අයොනියො මනසිකාරහෙතු උප්පන්නා, පරතොසො-සප්පච්චයා වා. සා බො පනෙසා දිට්ඨි භූතා සඛ්ඛතා වෙනයිතා පටිච්ච-සමුප්පන්නා, යං බො පන කිඤ්චි භූතං සඛ්ඛතං වෙනයිතං පටිච්චසමුප්පන්නං තද නිච්චං, යද නිච්චං තං දුක්ඛං, යං දුක්ඛං තදෙව යො¹ ආයස්මා අලලීතො තදෙව යො¹ ආයස්මා අජක්ඛුපගතො.

යොපායං හනෙන්, ආයස්මා එවමාහ: අසසකො ලොකො, ඉද මෙව යච්චං, මොසමඤ්ඤනතී එවං දිට්ඨිකො අහං ගහපතී’ති, ඉමසසායස්ම² ආයස්මතො³ දිට්ඨි අත්තනො වා අයොනියො මනසිකාරහෙතු උප්පන්නා පරතොසොසප්පච්චයා⁴ වා. සා බො පනෙසා දිට්ඨි භූතා සඛ්ඛතා වෙනයිතා පටිච්චසමුප්පන්නා, යං බො පන කිඤ්චි භූතං සඛ්ඛතං වෙනයිතං පටිච්ච-සමුප්පන්නං, තද නිච්චං, යද නිච්චං තං දුක්ඛං, යං දුක්ඛං තදෙවෙයො ආයස්මා අලලීතො, තදෙවෙයො ආයස්මා අජක්ඛුපගතො.

යො පායං හනෙන් ආයස්මා එවමාහ: අනචා ලොකො -පෙ-අනන්ත වා ලොකො-පෙ- තං ජීවං තං සරිරං -පෙ- අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරං -පෙ- හොති තථාගතො පරමමරණා -පෙ- න හොති තථාගතො පරමමරණා -පෙ- හොති ච න හොති ච තථාගතො පරමමරණා -පෙ- නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණා, ඉද මෙව සච්චං, මොසමඤ්ඤනතී එවං දිට්ඨිතකා අහං ගහපතී’ති. ඉමසසායස්මතො දිට්ඨි අත්තනො වා අයොනියො මනසිකාරහෙතු උප්පන්නා, පරතොසො-සප්පච්චයා වා. සා බො පනෙසා දිට්ඨි භූතා සඛ්ඛතා වෙනයිතා පටිච්ච-සමුප්පන්නා.

යං බො පන කිඤ්චි භූතං සංඛතං වෙනයිතං පටිච්චසමුප්පන්නං, තද නිච්චං, යද නිච්චං තං දුක්ඛං, යං දුක්ඛං තදෙවෙයො ආයස්මා අලලීතො, තදෙවෙයො ආයස්මා අජක්ඛුපගතොති.

එවං චූනෙන් තෙ පරිබ්බාජකා අනාථපිණ්ඩිකං ගහපතීං එතදචොද්ධිං: බ්බාකතානි බො ගහපතී අමෙහභී සබ්බෙහෙව යථාසකාඤ්ඤි දිට්ඨිගතානි, චදෙහි ගහපතී, කිං දිට්ඨිකොසි කුන්තී’.

1. තදෙවෙයො - මජ්ඣං.
 2. ඉමසසායස්ම - මජ්ඣං.
 3. අයමායස්මතො - මජ්ඣං.
 4. පරතොසප්පච්චයා වා - සීඉ.

මෙසේ කී කල්හි අනාරාමිණ්ඩික ගෘහපතී එ පිරිවැර්ජයනට තෙල කරුණ කියා: “වහන්ස, යම් ආයුෂ්මතෙක් “ගෘහපතිය මම ලොකය ශාශ්වතය, මෙ මැ සත්‍ය ය, අන්‍යය සිස් ය යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙමැ”යි මෙසේ කී නම්, මෙ ආයුෂ්මත්හුගේ දෘෂ්ටිය තමාගේ අයොනියොමනසිකාර හෙතෙයෙන් හෝ පරතොසොෂප්‍රත්‍යයෙන් උපත. තෙල දෘෂ්ටිය වනාහි භූත ය, සංස්කෘත ය, කල්පිත ය, ප්‍රතීත්‍ය සමුත්පන්න ය. යම් කිසිවක් ම භූත ද, සංස්කෘත ද කල්පිත ද, ප්‍රතීත්‍ය සමුත්පන්න ද එ අනිත්‍ය වෙයි. යමෙක් අනිත්‍ය වේ ද එ දුක්ය. යමක් දුක් වේ නම් එ ආයුෂ්මත් එයට ම ඇලුණේය. එ ආයුෂ්මත් එයට ම බැසගත්තේ ය.

වහන්ස, යම් ම ආයුෂ්මතෙක් “ගෘහපතිය, මම ලොකය අශාශ්වත ය, මෙ මැ සත්‍ය ය, අන්‍යය අසත්‍ය ය යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇතියේ මැයි මෙසේ කී නම්, මෙ ආයුෂ්මත්හුගේ දෘෂ්ටිය ද තමාගේ අයොනියොමනසිකාර හෙතෙයෙන් හෝ පරතොසොෂප්‍රත්‍යයෙන් හෝ උපත, තෙල දෘෂ්ටිය භූත ය, සංස්කෘත ය, කල්පිත ය, ප්‍රතීත්‍යසමුත්පන්න ය. යම් කිසිවක් ම භූත ද සංඛත ද කල්පිත ද ප්‍රතීත්‍යසමුත්පන්න ද එ අනිස වෙයි, යමක් අනිස වේ නම් එ දුක් ය, යමක් දුක් වේ නම් එයට ම මෙ ආයුෂ්මත් ඇලුණේ ය. එයට ම මෙ ආයුෂ්මත් බැසගත්තේ ය.

වහන්ස, යම් ම ආයුෂ්මතෙක් “ගෘහපතිය, මම ‘ලොකය අන්තවත් යැ, -පෙ- ලොකය අනන්තවත් යැ... එමැ ජීවය එමැ ශරීර ය .. සත්ඤ්ච මරණින් මතු වෙයි .. සත්ඤ්ච මරණින් මතු නො වෙයි ... සත්ඤ්ච මරණින් මතු වන්නේත් නො වන්නේත් වෙයි ... සත්ඤ්ච මරණින් මතු නො ම වෙයි, නො ම නො වෙ යි. මෙ ම සත්‍ය ය, අන්‍යය මොසය යන මෙ බඳු දෘෂ්ටි ඇතියෙමි” කියේ නම්, මෙ ආයුෂ්මත්හුගේ ද දෘෂ්ටිය තමාගේ අයොනියොමනසිකාරයෙන් හෝ පරතොසොෂප්‍රත්‍යයෙන් හෝ උපත. තෙල දෘෂ්ටිතොමෝ භූත ය, සංස්කෘත ය, කල්පිත ය, ප්‍රතීත්‍යසමුත්පන්න ය.

මෙ කිසිවක් භූත, සංස්කෘත, කල්පිත, ප්‍රතීත්‍යසමුත්පන්න වේ ද, එ අනිස. යමක් අනිස වේ ද, එ දුක. යමක් දුක් වේ ද, එයට ම මෙ ආයුෂ්මත් ඇලුණේය. එයට ම මෙ ආයුෂ්මත් බටුයේ යි.

මෙසේ කී කල්හි එ පිරිවැර්ජයෝ අනෙපිඬු ගැහැවිහට තෙල කීහ: “ගෘහපතිය, අප හැම දෙන විසින් යථාස්ථක දෘෂ්ටිහු ව්‍යාකෘතයහ. ගෘහපතිය, තෝ කවර දෘෂ්ටි ඇතියෙක්හි දැයි කියව”යි.

යං ඛො භතෙන කිංකරී භූතං සඛිතං වෙනයිතං පටිච්චසමුප්පන්නං,
තදනිච්චං, යදනිච්චං තං දුක්ඛං, යං දුක්ඛං තං නොතං මම, නොසො
භමස්මි, නා මෙ සො අත්තාති එවංදිට්ඨිකො අභං භතොති.

යං ඛො ගහපති කිංකරී භූතං සඛිතං වෙනයිතං පටිච්චසමුප්පන්නං
තදනිච්චං, යදනිච්චං තං දුක්ඛං, යං දුක්ඛං තදෙව ක්ථං ගහපති
අලලිතො, තදෙව ක්ථං ගහපති අජක්ඛුපගතොති.

යං ඛො භතෙන කිංකරී භූතං සංඛතං වෙනයිතං පටිච්චසමුප්පන්නං
තදනිච්චං, යදනිච්චං, තං දුක්ඛං, යං දුක්ඛං තං නොතං මම,
නොසො 'භමස්මි' නා මෙසො අත්තාති එවමෙතං යථාභූතං
සමුප්පෙසුසුසු සුද්ධං තස්ස ච උත්තරිං නිසසරණං යථාභූතං පජානාමිති.
එවං කෙ පරිබ්බාජනා තුණ්හිභූතා මඛිකුභූතා පත්තකඛිකා අධොමුඛා
පජ්ඣාසනා අපපටිභානා නිසීදිංසු.

අථ ඛො අනාථපිණ්ඩිකො ගහපති තෙ පරිබ්බාජකෙ තුණ්හිභූතෙ
මඛිකුභූතෙ පත්තකඛිකා අධොමුඛෙ පජ්ඣාසනෙ අපපටිභානෙ විදිකා
උට්ඨායාසනා යෙන භගවා තෙනුපසංකමි. උපසඛතමිකිං භගවන්තං අභ්වා-
දෙකා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීතො ඛො අනාථපිණ්ඩිකො
ගහපති යාවතකො අහොසි තෙහි අඤ්ඤාතිත්ථියෙහි පරිබ්බාජකෙහි සද්ධිං
කථාසලාපො, තං සබ්බං භගවතො ආරොවෙසි.

සාධු සාධු ගහපති, එවං ඛො තෙ ගහපති මොසපුරිසා කාලොන
කාලං සහධමෙමන සුනිග්ගහීතං නිග්ගහෙතබ්බාති. අථ ඛො භගවා
අනාථපිණ්ඩිකං ගහපතිං ධම්මියා කථාය සංදසෙසි, සමාදපෙසි
සමුත්තෙජෙසි සමපහංසෙසි. අථ ඛො අනාථපිණ්ඩිකො ගහපති භගවතා
ධම්මියා කථාය සන්දසෙසිතො සමාදපිතො සමුත්තෙජිතො සමපහංසිතො
උට්ඨායාසනා භගවන්තං අභ්වාදෙකා පදකම්ණං කතා පකකාමි.

අථ ඛො භගවා අච්චපකකතෙන අනාථපිණ්ඩිකෙ ගහපතිමහි භික්ඛු
ආමනොසි. යොපි යො භික්ඛවෙ භික්ඛු වසසතුපසමපනො ඉමස්මිං
ධම්මවිතයෙ, යොපි එවලෙවං අඤ්ඤාතිත්ථියෙ පරිබ්බාජකෙ සහධමෙමන
සුනිග්ගහීතං නිග්ගහෙතස්ස යථා තං අනාථපිණ්ඩිකෙන ගහපතීනා
භිග්ගහීතාති.

වහන්ස, මම යම් කිසිවක් භූත ද, සංස්කෘත ද, කල්පිත ද, ප්‍රතිත්‍යාසමුත්පන්න ද, එ අනිත්‍ය වෙයි. යමක් අනිත්‍ය ද, එ දුෂ්ට වෙයි. යමක් දුෂ්ට වේ නම්, 'තෙල මාගේ නො වෙයි, තෙල මම නො වෙමි, තෙල මාගේ ආත්ම නො වෙයි යන මෙ බදු දෘෂ්ටි ඇතියෙකිමි'යි.

ගෘහපතිය, යම් කිසිවක් භූත සංස්කෘත කල්පිත ප්‍රතිත්‍යාසමුත්පන්න වේ නම්, එ අනිත්‍ය වෙයි. යමක් අනිත්‍ය වේ නම් එ දුෂ්ට වෙයි. යමක් දුෂ්ටවේ නම් ගෘහපතිය, තෝ එයට ම ඇලුනෙහි, ගෘහපතිය, තෝ එයට ම බටුයෙහියි.

වහන්ස, යම් කිසිවක් භූත සංස්කෘත කල්පිත ප්‍රතිත්‍යාසමුත්පන්න වේ නම්, එ අනිත්‍ය ය. යමක් අනිත්‍ය නම්, එ දුක් වෙයි. යමක් දුක් වේ නම්, එය 'තෙල මාගේ නො වෙයි තෙල මම නො වෙමි, තෙල මාගේ ආත්ම නො වෙයි. මෙසේ තෙල සමාසක් ප්‍රඥයෙන මා විසින් මොනොවට දක්නාලදී. එයට ද මතුයෙහි යථාභූතකොට නිඃසරණය ැන්මි'යි මෙසේකී කල්හි එ පරිව්‍රාජකයෝ තුෂ්ණිභූත වූවාහු දෙමින් ඇතියහු යට හෙලු කඳට ඇත්තාහු යටහෙලු මුව ඇත්තාහු සිතිවිලි සිතන්නාහු ප්‍රතිභාන රහිත වූ හුන්හ.

ඉක්බිති අනාථපිණ්ඩික ගෘහපති තෙම එ පිරිවැරියන් තුෂ්ණිභූතයහු උපන් දෙමින් ඇති ැහු බහාගත් කඳට ඇතියහු යටහෙලු මුව ඇතියහු සිතිවිලි පර වූවහු ප්‍රතිභාන රහිත වූවහු දැන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් විහන්සේ වැඳ එකන්පසෙක හින. එකන්පසෙක හුන් අනාථපිණ්ඩික ගෘහපති තෙම ඒ අන්තොටු පිරිවැරියන් හා සමග යම් පමණ වූ කථාංචාපයෙක් වී නම්, එ හැම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට යැල කළේ ය.

ගැහැවිය, මැනැවි, මැනැවි, ගැහැවිය, මෙසේම ඒ මොස පුරුෂයෝ කලින් කල සකරුණෙන් සුනිගාහිත කොට ගිගැනියයුත්තාහ යි. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් අනාථපිණ්ඩිකගෘහපතිහු දැහැමි කථායෙන් සඤ්ඡිත කරවූහ, සමාදන් කරවූහ, මොනොවට ඔරුගැන්වූහ, සුභගන් කරවූහ. ඉක්බිති අනාථපිණ්ඩික ගෘහපති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දැහැමි කථායෙන් සඤ්ඡර්ශිත වූයේ සමාදයිත වූයේ සමුකෙතපිත වූයේ සම්ප්‍රහර්ෂිත වූයේ හුන්සනෙන් නැඟී භාග්‍යවතුන් විහන්සේ මොනොවට වැඳ පැඳකුණු කොට නැඟී ගියේ ය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනාථපිණ්ඩික ගෘහපතියා නික්මගිය නො බෝකල් ඇති වන ම හික්ෂුන් ඇමතු සේක. ' මහණෙනි, මෙ දහම විනායෙහි උපසපුයෙන් සියක්වස් ගිය මහණෙක් වේ නම්, අනාථපිණ්ඩික ගෘහපතිහු විසින් ඔහු යම් පරිද්දෙකින් නිගාහිත වෙත් නම්, හෙද මම පරිද්දෙන් ම සකරුණෙන් අන්තොටු පිරිවැරියන් කිගන්තේ'යි.

10. 2. 5. 4

වජ්ජියමාහිත සුතතං

එකං සමයං භගවා වමපායං විහරති ගඟාරාය පොකබරණියා තීරෙ, අපං ඛො වජ්ජියමාහිතො ගභපති දිවා දිවසං වමපායා නිසබ්බි භගවතං දසසනායං. අපං ඛො වජ්ජියමාහිතස්ස¹ ගභපතිස්ස එතදභොසි: අකාලො ඛො නාව භගවතං දසසනායං, පතිසලුචිතො භගවා, මනොභාවනියානට්ඨි හික්ඛුතං අකාලො දසසනායං, පතිසප්ප්‍රානා මනොභාවනියා හික්ඛු. යනු නාභං අඤ්ඤතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙත්‍රපසංකමෙය්‍යන්ති.

අපං ඛො වජ්ජියමාහිතො ගභපති යෙන අඤ්ඤතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙත්‍රපසංකමි. තෙන ඛො පන සමයෙන අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා සංකමම සමාගමම උනාදිතො උච්චාසද්ද මහාසද්ද අනෙක විහිතං තිරව්ජානකථං කථෙන්නා හිසින්නා භොන්ති.

අද්දසංසු² ඛො තෙ අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා වජ්ජියමාහිතං ගභපතිං දුරතොව ආගච්ඡන්තං. දිවා අඤ්ඤමඤ්ඤං සණ්ඨපෙසුං අපසද්ද භොතෙතා භොනතු, මා භොතෙතා සද්දමකත්ථ, අයං වජ්ජියමාහිතො ගභපති ආගච්ඡති, සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකො, යාවනා ඛො පන සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකා ගිහී ඔද්දතවසනා වමපායං පටිච්ඡන්ති, අයං තෙසං අඤ්ඤතරො. වජ්ජියමාහිතො ගභපති අපසද්දකාමා ඛො පන තෙ ආයසමනෙතා අපසද්දවිනිතා අපසද්දස්ස වණ්ණවාදිතො අපෙචනාම අපසද්දං පරිසං විදිත්වා උපසංකමිතං මඤ්ඤෙය්‍යාති.

අපං ඛො තෙ අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා තුණ්හි අහෙසුං. අපං ඛො වජ්ජියමාහිතො ගභපති යෙන තෙ පරිබ්බාජකා තෙත්‍රපසංකමි. උපසංකමිත්ථො තෙහි අඤ්ඤතිත්ථියෙහි පරිබ්බාජකෙහි සද්ධිං සමමොදි. සමමොද්දියං කථං සාරාණියං විනිසාරෙත්ථා එකමන්තං හිසිදි. එකමන්තං නිසින්නං ඛො වජ්ජියමාහිතං ගභපතිං තෙ පරිබ්බාජකා එතදචොද්දි:

“සච්චං කීර ගභපති සමණො ගොතමො සංඛං. තපං ගරහති, සංඛං තපස්සිං. ලුඛාජීවිං එකංයෙන උපකෙකාසති උපචදති”ති?

1. වජ්ජියමාහිතස්ස - සිඳු.
2. අද්දසංසු - සිඳු.

10. 2. 5. 4

වජ්ජියමාහිත සූත්‍රය

එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වමසා නුවර සච්චයෙහි 'ගඟ්ගා' නම් පොකුණු තෙර වැඩ වසන සේක. එකල්හි වජ්ජියමාහිත නම් ගෘහපතියා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නා සඳහා වමසා නුවරින් මහ දවල්හි නික්මියේ ය. එකල්හි වජ්ජියමාහිත ගෘහපතියාට තෙල සිත විය: "භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නට තව ම නො කළී. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිළිසලනෙහි හුන්හ. මනො භාවනිය භික්ෂුහුදු දක්නට නො කළී, මනො භාවනායෙහි ආලුණු භික්ෂුහු පිළිසලනෙහි යෙදුණහ. ඉදින් මම අන්තොටු පිරිවැජ්ජියන්ගේ අසඳුවට යෙමි නම් මැනැවැ"යි.

ඉක්බිති වජ්ජියමාහිත ගෘහපති අන්තොටු පිරිවැජ්ජන්ගේ අසඳුවට එළඹියේ ය. එකල්හි අන්‍යනිථික පරිව්‍රාජකයෝ එක් රැස්ව ඔල්වරයන් ඇත්තාහු උස්හඬ ඇත්තාහු මහහඬ ඇත්තාහු හන් වැදැරුම් කිරිසන්ඝිය කථා කියමින් හුන්තාහු වෙත්.

ඒ අන්‍යනිථික පරිව්‍රාජකයෝ වජ්ජියමාහිත ගෘහපතීහු එහු දුරදී ම දුටහ. දුරදී ම එන්නහු දක උනුන් පිහිටුවූහ (නව්‍යාලුහ) "හවත්නු නිහඬ වෙන්වා, හවත්නු නහමක් ශබ්ද කෙරෙත්වා. ශ්‍රමණහවත් ගෞතම යන්ගේ ශ්‍රාවක මේ වජ්ජියමාහිත ගෘහපති එයි. ශ්‍රමණ හවත් ගෞතම යන්ගේ ශ්‍රාවක වූ සුදුවත් හඳුනා යම්පමණ ගිහිහු වමසායෙහි වසන් වූ මේ වජ්ජියමාහිත ගෘහපති ඔවුන්ගෙන් අන්‍යතරයෙක් වෙයි. අල්පශබ්ද කැමැති ඒ හවත්නු අල්පශබ්ද ඇතියහු (මගණ ගොයුම්හු) විසින් විනිත වූවාහු අල්පශබ්දයාගේ වණ කියන්නාහු නිහඬ පිරිසැ යි දැන එළඹිය යුතු කොට හඟනේ නම් මැනැවැ"යි.

ඉක්බිති එ අන්තොටු පිරිවැජ්ජියෝ තුෂ්ණිමිභූත වූහ. එකල්හි වජ්ජියමාහිත ගැහැවි එ පිරිවැජ්ජියන් කරා එළඹියේ ය. එළඹ එ අන්තොටු පිරිවැජ්ජියන් සමග සතුටු විය. සතුටු විය යුතු අමරණාර්ථ කථාව කොට නිමවා එකන්පසෙක හිත. එකන්පසෙක හුන් වජ්ජියමාහිත ගෘහපතීහට එ පිරිවැජ්ජියෝ තෙල කරුණ කීහ:

ගෘහපතිය, මගණ ගොයුම් හැම තපසක් (දුෂ්කර ක්‍රියාවක්) ගරහන්-
තේ ය, රුක්ෂාචීව ඇති දුෂ්කර තවුස් දම් රක්තා හැමට එකැතින්
උපක්‍රොෂ කරන්නේය, උපවාද කරන්නේය යනු සැබවෙක් දැයි?"

න ඛො භනෙන භගවා සබ්බං තපං ගරහති, න පි සබ්බං තපස්සිං ලුඛා-
ජීවිං එකංසෙන උපකෙකාසති උපවදති. ගාරග්ගං ඛො පන භනෙන
භගවා ගරහති, පාසංසියං පසංසති, ගාරග්ගං ඛො පන භනෙන භගවා
ගරහනො, පාසංසියං¹ පසංසනො විභජ්ජවාදෙ භගවා. න සො භගවා
එත්ථ එකංසවාදෙති.

එවං චුතො අඤ්ඤතරො පරිබ්බාජකො විජජියමාහිතං ගහපති.
එතදෙවාච:

“ආගමෙහි ත්වං ගහපති යස්ස ත්වං සමණස්ස ගොතමස්ස වණණං
භාසයි සො සමණො ගොතමො වෙනයිකො අපඤ්ඤතතිකොති.

එත්ථපාභං භනෙන ආයසමනෙක වකඛාමී සහධිමෙවන ඉදං කුසලන්තී
භනෙන භගවතා පඤ්ඤතො, ඉදං අකුසලන්තී භනෙන භගවතා පඤ්ඤාණං.
ඉති කුසලාකුසලං භගවා පඤ්ඤපයමානො සපඤ්ඤතතිකො භගවා, න
සො භගවා වෙනයිකො අපඤ්ඤතතිකොති.

එවං චුතො තෙ පරිබ්බාජකා තුණ්හිභුතො මඞිකුභුතො පත්තකඛජඛා
අධොමුඛා පජ්ඣායනො අපච්ඡානා නිසීදිංසු. අථ ඛො විජජියමාහිතො
ගහපති තෙ පරිබ්බාජකෙ තුණ්හිභුතෙ මඞිකුභුතෙ පත්තකඛජඛා අධො-
මුඛෙ පජ්ඣායනෙක අපච්ඡානෙන චිදිත්වා උච්චායාසනා ගෙන භගවා
තෙත්ථපසංකමී. උපසඞ්කමීත්ථා භගවතං අභිවාදෙත්වා එකමතං නිසීදි.
එකමතං නිසීදෙනො ඛො විජජියමාහිතො ගහපති යාවතකො අභොසි
තෙහි අඤ්ඤතිත්ථෙහි පරිබ්බාජකෙහි සද්ධිං කථාසලප්පාපො නං සබ්බං
භගවතො ආරොචෙසි.

සාධු සාධු ගහපති. එවං ඛො තෙ ගහපති මොසපුරිසා කාලෙන
කාලං සභධිමෙවන සුනිග්ගහිතං ගිග්ගහෙතබ්බා. නාභං ගහපති සබ්බං
තපං තඛිතබ්බන්ති වදමී, න පනාභං ගහපති සබ්බං තපං න තපි
තබ්බන්ති වදමී. නාභං ගහපති සබ්බං සමාදනං සමාදනබ්බන්ති² වදමී,
න පනාභං ගහපති සබ්බං සමාදනං න සමාදනබ්බන්ති වදමී.
නාභං ගහපති සබ්බං පධානං පදහිතබ්බන්ති වදමී. න පනාභං ගහපති
සබ්බං පධානං න පදහිතබ්බන්ති වදමී. නාභං ගහපති සබ්බො පච්-
චිස්සග්ගො පච්චිනිස්සච්චිතබ්බන්ති වදමී. න පනාභං ගහපති සබ්බො
පච්චිනිස්සග්ගො න පච්චිනිස්සච්චිතබ්බන්ති වදමී. නාභං ගහපති සබ්බො-
විමුත්ති විමුච්චිතබ්බන්ති වදමී, න පනාභං ගහපති සබ්බොවිමුත්ති න
විමුච්චිතබ්බන්ති වදමී.

1. පසංසිතබ්බං - මජ්ඣ. පසං. 88. 88.
2. සමාදිතබ්බන්ති - මජ්ඣ.

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හැම තපස් නොමැ ගරහන්නාහ, රුක්ෂාජීව ඇති හැම තපස්වියකුට එකැතින් නොද උපක්‍රොෂ හා උපවාද හා නො කරන්නාහ. වහන්ස, හගවත්හු ගැරුණිය යුක්තහු ම ගරහන්නාහ, පැහැසියයුතුවහු ම පසස්නාහ. වහන්ස, ගැරුණියයුතුවහු ම ගරහන, පැහැසියයුතුවහු ම පසස්නා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒහස්ථාද ඇතියහ. එ හගවත්හු මෙ කරුණෙහිලා එකාංශවාද ඇතියාහු නො වෙත්.

මෙසේ කී කල්හි අන්‍යතර පරිව්‍රාජකයෙක් වජ්ජියමාහිත ගෘහපතිහට තෙල කරුණ කීහ:

“ගැහැවිය, ඉවසව, කෝ යම් බදු මහණ ගොයුමක්ගුලේ ගුණ වනහි නම්, එ මහණ ගොයුම්හු (මෙරමා විසින්) හික්මැවියයුතුවහ, (කිසිවක්) පැනැවිය නො සමත්හ”යි.

වහන්ස, මෙ කරුණෙහිදු මම ආයුෂ්මත්තට සහ ධර්මයෙන් කියනෙමි: වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ‘මෙ කුසල’ යි පැනැවිණ, ධර්මය, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ‘මෙ අකුසල’ යි පැනැවිණ. මෙසේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කුසලා කුසල පනවන්නාහු හගවත් සසංඝඤ්ඤාතික වෙති. එ හගවත්හු වෙතයික අසංඝඤ්ඤාතික නො වෙත් යයි.

මෙසේ කී කල්හි එ පිරිවැජියෝ තුෂ්ණිමහුන වූවාහුමකු වූවාහු යට හෙලු කදට ඇතියහු යට අල මුව ඇත්තාහු සිතිවිලි සිතනුවෝ ප්‍රතිහාන රහිත ව ගුන්හ. ඉක්බිති වජ්ජියමාහිත ගෘහපති තුෂ්ණිමහුන, මඩකුහුන, නැමු කදට ඇති යට හෙලු ඇස් ඇති සිතිවිලි සිතන කිසිවක් නොවටහන එ පිරිවැජියන් දන හුනස්නෙන් නැහ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ගියේ ය. ගොස් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පසෙක හින. එකත්පසෙක හුන් වජ්ජියමාහිත ගැහැවි එ පරිව්‍රාජකයන් හා සමග යම් පමණ කලාසලාප යෙක් වී නම් එ හැම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැල කෙළේ ය.

ගෘහපතිය, මැනව, මැනව, ගෘහපතිය, මෙ සෙයින් ම එ මොස පුරුෂයෝ සහධර්මයෙන් කලින් කල සුනිගෘහිතව නිගැනිය යුත්තාහ. ගෘහපතිය හැම තවුස් දමක් නැවිය යුතු කොට මම නො කියමි ගෘහපතිය, හැම තවුස් දමක් නො තැවිය යුතු කොට ද මම නො කියමි. ගෘහපතිය, හැම සමාදනයක් සමාදන් විය යුතු කොට මම නොකියමි. ගෘහපතිය, හැම සමාදනයක් සමාදන් වියයුතු යයි ද මම නො කියමි. ගෘහපතිය, හැම ප්‍රධන් වියියක් කළ යුතු යයි මම නො කියමි. ගෘහපතිය, හැම ප්‍රධන් වියියක් නො කළ යුතු යයි ද මම නො කියමි. ගෘහපතිය, හැම ප්‍රතිනිසභියෙක් දුරලිය යුතු යයි මම නො කියමි. ගෘහපතිය, හැම ප්‍රතිනිසභියෙක් දුර නො ලිය යුතු යයි ද මම නො කියමි. ගෘහපතිය, හැම විමුක්තියෙක් විමුක්තව්‍ය නො කියමි. ගෘහපතිය, හැම විමුක්තියෙක් විමුක්තව්‍ය නො වෙ යයි ද මම නො කියමි.

යං හි ගහපති තපං තපතො අකුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති, කුසලා ධම්මා පරිභායන්ති, එවරුපං තපං න තපිතබ්බන්ති වදම්. යඤ්චවාසස ගහපති තපං තපතො අකුසලා ධම්මා පරිභායන්ති කුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති, එවරුපං තපං තපිතබ්බන්ති වදම්.

යං හි ගහපති සමාදානං සමාදියතො අකුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති, කුසලා ධම්මා පරිභායන්ති, එවරුපං සමාදානං න සමාදිතබ්බන්ති වදම්, යඤ්චවාසස ගහපති සමාදානං සමාදියතො අකුසලා ධම්මා පරිභායන්ති, කුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති, එවරුපං සමාදානං සමාදිතබ්බන්ති වදම්.

යං හි ගහපති පධානං පදගතො අකුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති, කුසලා ධම්මා පරිභායන්ති, එවරුපං පධානං න පදගිතබ්බන්ති වදම්. යඤ්චවාසස ගහපති පධානං පදගතො අකුසලා ධම්මා පරිභායන්ති, කුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති, එවරුපං පධානං පදගිතබ්බන්ති වදම්.

යං ගහපති පටිනිසසග්ගං පටිනිසසජයතො අකුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති, කුසලා ධම්මා පරිභායන්ති, එවරුපො පටිනිසසග්ගො පටිනිසසජිතබ්බොති වදම්. යඤ්චවාසස ගහපති පටිනිසග්ගං පටිනිසසජයතො අකුසලා ධම්මා පරිභායන්ති, කුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති, එවරුපො පටිනිසසග්ගො න පටිනිසසජිතබ්බොති වදම්.

යං හි ගහපති විමුක්තිං විමුච්චයතො අකුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති, කුසලා ධම්මා පරිභායන්ති, එවරුපා විමුක්ති න විමුච්චිතබ්බොති වදම්. යඤ්චවාසස ගහපති විමුක්තිං විමුච්චයතො අකුසලා ධම්මා පරිභායන්ති, කුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති, එවරුපා විමුක්ති විමුච්චිතබ්බොති වදම්.

අඵ ඛො වජ්ජියමාහිතො ගහපති භගවතා ධම්මියා කථාය සන්දසී-
තො සමාදදිතො සමුකෙතජිතො සමපහංසිතො උට්ඨායාසනා භගවතං-
අභිමාදෙථා පදකඛිණං නචා පකාමි.

ගැහැවිය, යම් ම තපසක් කරනුවහුගේ අකුසල් දහම්හු වැඩෙත් ද, කුසල් දහම් හු පිරිහෙත් ද, මෙබඳු තව නො තැවියයුතු යයි කියමි. ගැහැවිය, යම් ම තවක් තවතා ඔහුගේ අකුසල් දහම් හු පිරිහෙත් ද, කුසල් දහම්හු වැඩෙත් ද, මෙබඳු තව තැවියයුතු යයි කියමි.

ගැහැවිය, යම් ම සමාදානයක් සමාදන්වනුවහුගේ අකුසලධර්මයෝ වැඩෙත් ද, කුසල ධර්මයෝ පිරිහෙත් ද මෙ බඳු සමාදානය නො සමාදන් වියයුතු යයි කියමි. ගැහැවිය, යම් ම සමාදානයක් සමාදන් වන ඔහුගේ අකුසල ධර්මයෝ පිරිහෙත් ද, කුසල ධර්මයෝ වැඩෙත් ද, මෙ බඳු සමාදානය සමාදන් වියයුතු යයි කියමි.

ගැහැවිය, යම් ම ප්‍රධන්වියඝ්ගයක් කරනුවහුගේ අකුසලධර්මයෝ වැඩෙත් ද, කුසල ධර්මයෝ පිරිහෙත් ද, මෙ බඳු ප්‍රධන් වියඝ්ග කළයුතු යයි කියමි. ගැහැවිය, යම් ම ප්‍රධන්වියඝ්ගයක් කරන ඔහුගේ අකුසල ධර්මයෝ පිරිහෙත් ද, කුසල ධර්මයෝ වැඩෙත් ද, මෙබඳු ප්‍රධන්වියඝ්ග කළයුතු යයි කියමි.

ගැහැවිය, යම් ම ප්‍රතිනිසඝ්ගයක් දුරලනුවහුගේ අකුසලධර්මයෝ වැඩෙත් ද, කුසලධර්මයෝ පිරිහෙත් ද, මෙබඳු ප්‍රතිනිසඝ්ග දුරලියයුතු යයි කියමි. ගැහැවිය, යම් ම ප්‍රතිනිසඝ්ගයක් දුරලනුවහුගේ අකුසලධර්මයෝ පිරිහෙත් ද, කුසලධර්මයෝ වැඩෙත් ද, මෙ බඳු ප්‍රතිනිසඝ්ග නො දුරලිය යුතුයයි කියමි.

ගැහැවිය, යම් ම විමුක්තියක් කරනුවහුගේ අකුසලධර්මයෝ වැඩෙත් ද, කුසලධර්මයෝ පිරිහෙත් ද, මෙ බඳු විමුක්තිය නො කටයුතු යයි කියමි. ගැහැවිය, යම් ම විමුක්තියක් කරනුවහුගේ අකුසලධර්මයෝ පිරිහෙත් ද, කුසලධර්මයෝ වැඩෙත් ද, මෙ බඳු විමුක්තිය කළයුතු යයි කියමි යි.

දුක්ඛිති වජ්ජියමාහිත ගැහැවි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දැනුම් කථායෙන් සඤ්ජර්ගිත වූයේ සමාදානිත වූයේ සමුත්තරිත වූයේ සම්ප්‍රහර්ෂිත වූයේ හුනාප්නොන් නැඟී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැඳ පැදකුණු කොට නික්ම ගියේ ය.

අප් ඛො භගවා අචීරපකකතෙන වජ්ජියමාහිතෙන ගහපතිමහි හිකඛු ආමතෙතස්සි: යො පි යො හිකඛුවෙ හිකඛු දීසරතතං අපපරජකෙඛා ඉමස්ථිං ධඉච්චිතයෙ, යො පි එවමෙව අඤ්ඤාතිස්සීයෙ පරිබ්බාජකෙ සහධමෙමන සුනිග්ගතහිං නිග්ගඤ්ඤයා යථා තං වජ්ජියමාහිතෙන ගහපතිනා නිග්ගහීතාති.

10. 2. 5. 5

උතතිය සුතකං

අප් ඛො උතතියො පරිබ්බාජකො යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්චා භගවතා සද්ධිං සමමොද්දි. සමමොද්දනියං කථං සාරාණිසං චිතිසාරෙචා එකමතතං නිසීද්දි. එකමතතං නිසීතෙනා ඛො උතතියො පරිබ්බාජකො භගවතං එතදචොච:

කිනනුඛො හො ගොතම සසුතො ලොකො, ඉදමෙව සච්චං මොසමඤ්ඤානති?

අච්චාකතං ඛො එචං උතතිය මියා ‘සසුතො ලොකො, ඉදමෙව සච්චං, මොසමඤ්ඤානති’.

කිං පන හො ගොතම ‘අසසුතො ලොකො, ඉද මෙව සච්චං, මොසමඤ්ඤානති’?

එතමපි ඛො උතතිය අච්චාකතං මියා ‘අසසුතො ලොකො, ඉදමෙව සච්චං, මොසමඤ්ඤානති’.

කිනනු ඛො හො ගොතම අනච්චා ලොකො -පෙ- තං ජීවං, තං සරිරං -පෙ- අඤ්ඤං ජීවං, අඤ්ඤං භරිරං -පෙ- හොති තථාගතො පරමමරණා -පෙ- න හොති තථාගතො පරමමරණා -පෙ- හොති ච න හොති ච තථාගතො පරමමරණා -පෙ- නෙව හොති න නහොති තථාගතො පරමමරණා, ඉදමෙව සච්චං මොසමඤ්ඤානති?'

එතමපි ඛො උතතිය අච්චාකතං මියා ‘නෙව හොති න නහොති තථාගතො පරමමරණා, ඉදමෙව සච්චං මොසමඤ්ඤානති’.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වජ්ජියමාහිත ගෘහපතිහු ගිය නො බෝකල් ඇතිවත් ම මහණුන් ඇමතු සේක: මහණෙනි, යම් බදු මහණෙක් මෙ දහම්විනයෙහි දීර්ඝආත්‍රයෙහි නුවණැස්හි කෙලෙස් රජස් නැතිසේ වී නම්, එ මහණ ද, යම් පරිද්දෙකින් වජ්ජියමාහිත ගෘහපතිහු විසින් නිගාහිත වූහුද එපරිදි ම සුනිගාහිත කොට සකරුණෙන් කීගන්නේ ය.

10. 2. 5. 5
උත්තිය සූත්‍රය

එකල්හි උත්තිය පරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටුවිය යුතු සිහිකටයුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හිත. එකත්පසෙක හුන් උත්තිය පරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කිය:

කිමෙක, භවත් ගෞතමයෙනි, ‘ලොකය ශාශ්වතය’ යන මෙම සත්‍ය ද අනෙක මොස වේ ද? යි.

උත්තිය, ‘ලොකය ශාශ්වතය යන මෙම සත්‍යය වෙයි. අනෙක මොස වේ ය’ යි මෙසේ මා විසින් අව්‍යාකාෂ ම වෙයි.

කිමෙක භවත් ගෞතමයෙනි, ‘ලොකය අශාශ්වතය’ යන මෙම සත්‍ය වේ ද? අනෙක මොස වේ ද? යි.

උත්තිය, ‘ලොකය ශාශ්වතය,’ යන මෙම සත්‍ය වෙයි, අනෙක මොස වෙයි යන තෙල කරුණ ද මා විසින් අව්‍යාකාෂ වේ යයි,

කිමෙක, භවත්, ගෞතමයෙනි, ‘ලොකය අන්තවත්ය’... ‘එමැජීව ය, එමැ ගරීර ය’ ... ජීවය අනෙකෙක, ගරීරය අනෙකෙකැ’යි ... ‘මරණින් මතු සත්ත්ව වෙයි ... සත්ත්ව මරණින් මතු නො වෙයි’ ... සත්ත්ව මරණින් මතු වන්නේ ද නො වන්නේ ද වෙයි ... සත්ව මරණින් මතු නො ම වන්නේ ය. නො ම නො වන්නේ ය’ යන මෙ ම සත්‍ය වෙයි. අනෙක මොස වේ ද? යි?

උත්තිය, ‘සත්ව මරණින් මතු නො ම වන්නේය, නොම නො වන්නේය’ යන මෙ ම සත්‍ය වෙයි, අනෙක මොස වෙයි යන තෙල කරුණ ද මා විසින් අව්‍යාකාෂ වේ යයි.

කිනඤ්ඤා ඛො හො ගොතම සසසනො ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොසමඤ්ඤානි ඉති පුට්ඨො සමානො ‘අව්‍යාකතං ඛො එතං උතඤ්ඤා මයා සසසනො ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොසමඤ්ඤානි වදෙසී.

කිම්පන හො ගොතම අසසනො ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොසමඤ්ඤානි ඉති පුට්ඨො සමානො එතමපි ඛො උතඤ්ඤා අව්‍යාකතං මයා ‘අසසනො ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොසමඤ්ඤානි’ වදෙසී.

කිනඤ්ඤා ඛො හො ගොතම අනාවා ලොකො-පෙ-අනාවා ලොකො -පෙ-නං ජීවං නං සරිරං -පෙ- අඤ්ඤා ජීවං අඤ්ඤා සරිරං -පෙ- ගොති තථාගතො පරමමරණං -පෙ- න හොති තථාගතො පරමමරණං -පෙ- හොති ච න හොති ච තථාගතො පරමමරණං -පෙ- නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණං ඉදමෙව සච්චං මොසමඤ්ඤානි ඉති පුට්ඨො සමානො ‘එතමපි ඛො උතඤ්ඤා අව්‍යාකතං මයා නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණං ඉදමෙව සච්චං මොසමඤ්ඤානි වදෙසී. අථ ‘කිඤ්ඤානි හොතා ගොතමෙන ව්‍යාකතනි?

අභිඤ්ඤාය ඛො අහං උතඤ්ඤා සච්චකානං ධම්මං දෙසෙමි සත්තානං විසුද්ධියා සොකපරිද්දවානං සමතිකකමාය දුක්ඛදොමනසානං අත්ඛගමාය ඤායසා අධිගමාය නිබ්බානසා සච්චිකිරියායාති.

යං පනෙනං භවං ගොතමො අභිඤ්ඤාය අභිඤ්ඤාය සච්චකානං ධම්මං දෙසෙති සත්තානං විසුද්ධියා සොකපරිද්දවානං සමතිකකමාය දුක්ඛදොමනසානං අත්ඛගමාය ඤායසා අධිගමාය නිබ්බානසා සච්චිකිරියාය සබ්බො වා තෙන ලොකො නිධිසාති? උපට්ඨො වා කිභාගො වා ති? එවං වුත්තෙ භගවා තුණ්හි අහොසි.

අථ ඛො අයසමනො ආනන්දසා එතදහොසි: ‘මාහෙවං ඛො උතඤ්ඤා පරිබ්බාජකො පාපකං දිට්ඨිගතං පටිලභී. ‘සබ්බසාමුක්ඛං සිකං වතමෙ සමණො ගොතමො පඤ්ඤා පුට්ඨො සංසාදෙති, නො විසන්තෙති, න නුත විසහති’ ති. තදසා උතඤ්ඤා පරිබ්බාජකසා දිසරතං අභිතාය දුක්ඛායා’ති.

1. නියති - මජ්ඣං නිකායෙති-සා

කීමෙක, හවත් ගෞතමයෙනි, ‘සත්තං ශාශ්වතං ය’ යන මෙ ම සත්‍ය වෙයි, අනෙක මොස වේ දැ’යි මෙසේ පුළුස්සනා ලද්දේ ‘උත්තිය, ‘ලොකය ශාශ්වතං ය, යන මෙ ම සත්‍ය වෙයි, අනෙක මොස වේ ය’ යන තෙල මා විසින් අව්‍යාකෘත වේ යයි කියහි,

කීමෙක, හවත් ගෞතමයෙනි, ‘ලොකය අශාශ්වතං ය’ යන මෙ ම සත්‍ය වෙයි, අනෙක මොස වේ දැයි? මෙසේ පුළුස්සනා ලද්දේ ‘උත්තිය, ‘ලොකය අශාශ්වතං ය’ යන මෙ ම සත්‍ය වෙයි, අනෙක මොසය යන තෙල කරුණ ද මා විසින් අව්‍යාකෘත ය’යි කියහි,

කීමෙක, හවත් ගෞතමයෙනි, ‘ලොකය අත්තච්ඡන් ය’ ... ‘ලොකය අනත්තච්ඡන් ය’ ... ඒමැ ‘ඡීව ය, ඒමැ ශරීර ය, ... ඡීවය අනෙකෙකි, ශරීරය අනෙකෙකැ යි ... ‘සත්තං මරණින් මතු චන්තේ ය’ ... සත්තං මරණින් මතු නො චන්තේ ය ... සත්තං මරණින් මතු චන්තේ ද නො චන්තේ ද වෙයි ... සත්තං මරණින් මතු නො ම චන්තේ ය, නො ම නො චන්තේ ය යන මෙ ම සත්‍ය, අනෙක මොස දැයි මෙසේ පුළුස්සනා ලද්දේ ම “උත්තිය සත්තං මරණින් මතු නො ම චන්තේ ය, නො ම නො චන්තේ ය, යන මෙ ම සත්‍යය, අනෙක මොස වේ ය යන තෙල කරුණ ද මා විසින් අව්‍යාකෘත ය’යි කියහි. වැලි ඒසේ චීනම් හවත් ගෞතමයන් විසින් කවරක් ව්‍යාකෘත වේ ද යි?

උත්තිය, මම විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන ම සත්තංයන්ගේ විශුද්ධිය සඳහා ශොකපරිදෙවයන්ගේ සමතික්‍රමණය සඳහා දුක් දෙමනසුන්ගේ අස්තඛණ්ඩය සඳහා න්‍යායයාගේ අධිගමය සඳහා නිව්‍යාණයාගේ සාක්ෂාත් කරණය සඳහා ශ්‍රාවකයනට ධර්ම දෙශනා කරමි යි.

හවත් ගෞතමයෝ තෙල යම් ධර්මයක් සත්තංයන්ගේ විශුද්ධිය සඳහා ශොකපරිදෙවයන්ගේ සමතික්‍රමණය සඳහා දුක් දෙමනසුන්ගේ අස්තඛණ්ඩය සඳහා න්‍යායයාගේ අධිගමය සඳහා නිව්‍යාණයාගේ සාක්ෂාත් කරණය සඳහා සච්චනට ධර්ම දෙශනා කරත් නම්, ඒ දහමින් හැම ලොව හෝ, අධෙක් හෝ, තුන්වන භාගයෙක් හෝ (නිවනට) පමුණුවනු ලැබේ දැ යි? මෙසේ කී කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තුෂ්ණිමහුන වූහ.

එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද සංවරයනට තෙල සිත විය: “උත්තිය පරිව්‍රාජක මෙබඳු ලාමක දෘෂ්ටිගතයක් නහමක් ලබාවා. ‘එකැතින් මා විසින් සචෝත්තම් ප්‍රශ්නය පුළුස්සනා ලද ශ්‍රමණ හවත් ගෞතමයෝ වළහති, නො වීසඳති, එකැතින් නො ඉවසන් යි. එය උත්තිය පරිව්‍රාජකහට දීර්ඝරාත්‍රයෙහි අහිත පිණිය දුක් පිණිය චන්තේ යයි.

අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ උතතිං පරිබ්බාජකං එතදවොච: තෙන භාච්චියො උතතිං උපමං තෙකරියසාමී, උපමාය පි ඉදධකචෙච වීඤ්ඤ පුරියා භාසිතස්ස අත්ථ ආජානන්ති.

සෙය්‍යථාපි ආච්චියා උතතිං රඤ්ඤා පච්චන්තිමං නගරං දළහුදුදුපං¹ දළහපාකාරතොරණං එකදාරං. තත්‍ර ස්‍ය දෙවාදිකො පණ්ඩිතො ධ්‍යානො මෙධාවී අඤ්ඤාතානං නිවාරොනා, ඤාතානං පචෙසෙතා. යො තස්ස නගරස්ස සමන්තා අනුපරියාපථං අනුකකමමානො න පසෙස්ස පාකාරස්සකිං වා පාකාරච්චරං වා අන්තමයො බිළාර නිකකිනෙමිත්තමපි, නො ච බ්වස්ස එවං ඤාණං හොති: එත්තකා පාණා ඉමං නගරං පච්චන්ති වා නිකකිමන්ති වාති. අථ බ්වස්ස එවෙසෙත්ථ හොති: යෙ ඛො කෙචි ඔළාරිතා පාණා ඉමං නගරං පච්චන්ති වා නිකකිමන්ති වා සබ්බෙ තෙ ඉමිනා ආරොන පච්චන්ති ව නිකකිමන්ති වාති.

එවමෙච ඛො ආච්චියො උතතිං න තං තථාගතස්ස එවං උසස්සකකතං හොති 'සබ්බො වා තෙන ලොකො නිබ්බස්සති, උපබෙඨා වා නිභාගො වා'ති. අථ ඛො ඒවමෙත්ථ තථාගතස්ස හොති: යෙ ඛො කෙචි ලොකමහා නිබ්බස්ස වා නියන්ති වා නිබ්බස්සන්ති වා, සබ්බෙ තෙ පඤ්ඤානිවරණෙ පහාය චෙතසො උපකකිලෙසෙ උඤ්ඤාය දුබ්බලීඤරණෙ චතුස්ස සතිපට්ඨානෙස්ස සුපට්ඨිතචිත්තා සත්තබ්බොජ්ඣාංඝො යථාභූතං භාටේන්ධා එවමෙතෙ ලොකමහා නිබ්බස්ස වා නියන්ති වා නිබ්බස්සන්ති වා'ති.

යදෙච ඛො ඤං ආච්චියො උතතිං භගවන්තං පඤ්ඤං අපුච්ඡි² තදෙවෙනං පඤ්ඤා භගවන්තං අඤ්ඤන පරියාතොන අපුච්ඡි. තස්මා තෙ තං භගවා න ව්‍යාකාසීති.

10. 2. 5. 6.

කොකනද සුකතං

එකං සමයං ආයස්මා ආනන්දෙ රාජගහෙ චිහරති තපොදුරාමෙ. අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ රතතිං පච්චුසස්සමයං පච්චුට්ඨාය යෙන තපොද තෙනුපසංකමී ගත්තානි පරිඤ්ඤාචිත්තං, තපොදෙ³ තත්තානි පරිඤ්ඤාචිත්තා පච්චුත්තරිත්තා එකච්චරො අධ්‍යාසී ගත්තානි පුබ්බාපයමානො. කොක- නදෙපි ඛො පරිබ්බාජකො රතතිං පච්චුසස්සමයං පච්චුට්ඨාය යෙන තපොද තෙනුපසංකමී ගත්තානි පරිඤ්ඤාචිත්තං. අද්දස්සා ඛො කොකනදෙ පරිබ්බාජකො ආයස්මන්තං ආනන්දං දුරතොච ආගච්ඡන්තං. දිස්මාන ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදවොච:

1. දළහුදුදුපං - මජ්ඣං
2. අපුච්ඡි - සී. මු.
3. තපොදය - සෘ. PTS.

එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ උත්තිය පිරිවැසිහට තෙල කීහ: ඇවැත් උත්තිය, තට එතරුණෙන් උපමාවකදු කරණෙමි. මෙ ලොවිහි ඇතැම් විඤ පුරුෂයෝ උපමායෙහුදු භාෂිතයාගේ අරුත් දන ගණිත්.

ඇවැත් උත්තිය, රජකුගේ තරපවුරු පදනම් ඇති, තරපවුරු හා තොරන් ඇති, එක් වාසල් දෙරෙකින් යුත් ප්‍රත්‍යන්ත නගරයෙක් යම් පරිදිවේ නම් එහි පණ්ඩිත වාක්ත ස්වානොච්ඡ්‍යෙ ඇති අඤනයන් වළහන, ඤනයන් වැද්ද දෙන දඩාරපාලයෙක් වන්නේ ය. හේ එ නගරයාගේ අවට සියාරා යන මාහි ඇවිදිනුයේ ප්‍රාකාරසන්ධියක් වේවයි, යටත් පිරියෙයින් බලලකු නික්මෙන පමණ වූ ද ප්‍රාකාර විවරයක් වේවයි නො දක්නේ ය. ඔහට වනාහි මෙ බදු නුවණෙක් නො ම පහළ වන්නේ ය: “මෙතෙක් සත්හු මෙ නුවරට පිවිසෙත් හෝ නික්මෙත් හෝ”යි. වැලිදු ඔහට එහි ලාමෙ බදු සිතෙක් ම වන්නේය: “යම් කිසි ඕදරික (ස්ථුල) ප්‍රාණි කෙනෙක් මෙ නුවර දිදින්නම් හෝ ඉන් නික්ම යෙත් නම් හෝ, එ හැම දෙන මෙ දෙරින් පිවිස්නාහු ද වෙති, නික්මෙන්නාහුදවෙත්”යි.

ඇවැත් උත්තිය, එපරිද්දෙන් ම ‘හැම ලොකය හෝ ඉන් අඩක් හෝ ත්‍රිභාගයෙක් හෝ එයින් පමුණුවනු ලැබෙයි යන මෙ බදු වූ ඒ උත්සුක භාවය නො වෙයි. වැලිදු තථාගතයනට මෙ කරුණෙහි ලා මෙ බදු සිතෙක් ම වෙයි: “යම් කිසිවෙක් ම ලොකයෙන් නික්ම ගියාහු ද, නික්ම යෙත් ද, නික්ම යන්නාහු ද, එ හැම පඤ්චිවරණ සංඛ්‍යාන ප්‍රඥව දුච්ල කරණ, විනොපක්ලෙශයන් දුර්ලා සතර සිව්වන්හි මොනොවට එළැවූ සිත් ඇතියහු සජ්ත බොධ්‍යධ්‍යයන් තත් වූ පරිදි වඩා මෙ පරිද්දෙන් ලොකයෙන් නික්ම ගියහ, නික්ම යත්, නික්මයන්නාහ”යි.

ඇවැත් උත්තිය, තෝ යම් ම ප්‍රශ්නයක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විචාලෙහි නම්, තෙල ප්‍රශ්නය තෝ අන් අයුරෙකින් භාග්‍යතුන් විචාලෙහි ය. එහෙයින් තට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එ නොදිදුළු සේකැයි.

10. 2. 5. 6

කොකනද සූත්‍රය

එක් කලෙක ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ රජගහ නුවර සම්පයෙහි තපොදරාමයෙහි වාසය කරන්. එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ රාත්‍රී ප්‍රත්‍යූෂ සමයෙහි නැගිට ගාත්‍ර පරිෂෙකය සඳහා තපොද නදිය කරා වැසියහ. තපොදයෙහි ගාත්‍ර පරිෂෙක කොට පොළා ගොඩ නැගී සිරුරු තෙත සිදුවමින් එකවිටරව සිටියහ. කොකනද පරිමුච්ඡක ද රාත්‍රී හුගේ ප්‍රත්‍යූෂ සමයෙහි නැගී තපොද නදිය කරා ගාත්‍ර ස්නානය පිණිස ගියේය. කොකනද පරිමුච්ඡකයා ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් එකු දුරදීම දිටී. දක ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුනට තෙල කීය:

කො' සු¹ ආවුසොති?

අභමච්චුසො, භික්ඛුති.

කතමෙසං ආවුසො භික්ඛුනන්ති?

සමණානං ආවුසො සකායපුත්තියානන්ති.

පුට්ඨයාම මයං ආයචමනං කිඤ්චිදෙව දෙසං සචෙ ආයපමා ඕකාසං කරොති පඤ්ඤාසා වෙය්‍යාකරණායාති.

පුට්ඨාවුසො, සුචා වෙදිසකාමාති.

කිනඤ්ච ඛො හො 'සසුනො ලොකො ඉදමෙව සචචං මොසමඤ්ඤ'න්ති' එවං දිට්ඨි භවන්ති?

න ඛො අභං ආවුසො එවං දිට්ඨි 'සසුනො ලොකො ඉදමෙව සචචං මොසමඤ්ඤ'න්ති.

කිමපන හො 'අසසුනො ලොකො ඉදමෙව සචචං, මොසමඤ්ඤ'න්ති' එවන්දිට්ඨි භවන්ති?

න ඛො අභං ආවුසො, එවන්දිට්ඨි 'අසසුනො ලොකො ඉදමෙව සචචං, මොසමඤ්ඤ'න්ති.

කිනඤ්ච ඛො හො; අනත්ථා ලොකො -පෙ- අනත්ථා ලොකො -පෙ- නං ජීවං නං සරීරං -පෙ- අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං -පෙ- හොති තථාගතො පරමමරණා -පෙ- න හොති තථාගතො පරමමරණා -පෙ- හොති ච න හොති ච තථාගතො පරමමරණා -පෙ- නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණා. ඉදමෙව සචචං, මොසමඤ්ඤ'න්ති' එවන්දිට්ඨි භවන්ති?

න ඛො අභං ආවුසො, එවන්දිට්ඨි 'නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණා, ඉදමෙව සචචං, මොසමඤ්ඤ'න්ති.

තෙතභි භවං න ජානාති න පසසතීති? න ඛො අභං ආවුසො න ජානමි, න පසසමි, ජානාමභං ආවුසො පසසමි ති.

1. කෙවස ආවුසොති - මජ්ඣං, කොතෙස ආවුසොති - සීඝ්‍ර. කවස - PTS.

ඇවැත්නි, තෙපි කවරහු වව

ඇවැත්නි, මම මගණෙක් මි යි.

ඇවැත්නි, කවර මහණුන් අතුරෙහි වව යි?

ඇවැත්නි, ශ්‍රමණ ශාක්‍යපුත්‍රයන් අතුරෙහි වෙමි යි.

ඉදින් ආයුෂ්මන් පැන විසඳනට අවකාශ කෙරේ නම් අපි ආයුෂ්මතුන් කිසියම් ම ලෙශයක් පුළුවුස්න මෝයි.

ඇවැත්නි, පුළුවුස, අසා දැනුමහ යි.

භවත්නි, කීමෙක, තෙපි ‘ලොකය ශාශ්වතය’ යන ‘මෙ ම සත්‍යය අනෙක මොසය, යන මෙ බදු දාෂ්ටි ඇති යව් ද යි?

ඇවැත්නි, මම ලොකය ශාශ්වතය, යන මෙ ම සත්‍යය, අනෙක මොසය, යන මෙ බදු දාෂ්ටි නැතියෙකිමි යි.

භවත්නි, කීමෙක භවත්හු ‘ලොකය අශාශ්වතය,’ යන ‘මෙ ම සත්‍යය, අනෙක මොසය’ යන මෙ බදු දාෂ්ටි ඇතියව් ද? යි.

ඇවැත්නි, මම ‘ලොකය අශාශ්වතය,’ යන ‘මෙය ම සත්‍යය, අනෙක සිස් ය’ යන මෙ බදු දාෂ්ටි නැතියෙකි මි යි.

භවත්නි, කීමෙක තෙපි ‘ලොකය අන්තවත් ය... ලොකය අන්තවත්ය... එ ජීවවෙයි, එ ගරිර වෙයි... ජීවය අනෙකෙක, ගරිරය අනෙකක... සත්ඤ්ච මරණින් මතු වන්නේ ය... සත්ඤ්ච මරණින්, මතු නො වන්නේ ය... සත්ඤ්ච මරණින් මතු වන්නේ ය, නො ද වන්නේ ය ... සත්ඤ්ච මරණින් මතු නො ම වන්නේ ය, නො ම නො වන්නේ ය’ යන මෙය ම සත්‍යය, අනෙක සිස් ය යන මෙ බදු දාෂ්ටි ඇතියව් ද යි?

ඇවැත්නි මම, “සත්ඤ්ච මරණින් මතු නො ම වන්නේය, නො ම නොවන්නේය” යන මෙය ම සත්‍යය, අනෙක සිස්ය, යන මෙ බදු දාෂ්ටි ඇති යෙකිමි නො වෙමි මැයි.

එ කරුණෙන් ම භවත් නො දන්නේ ය නො දක්නේය යි? ඇවැත්නි, මම නො ම නො දන්නෙමි, නො ම නො දක්නෙමි. ඇවැත්නි, මම දන්මි, දක්මි යි.

කිනඤ්ඤා ඛො හො සසසකො ලොකො, ඉදමෙව සචචං, මොසමඤ්ඤානති ඵවන්දිට්ඨි භවන්ති ඉති පුට්ඨො සමානො 'න ඛො අභං ආච්චියො ඵවන්දිට්ඨි සසසකො ලොකො ඉද මෙව සචචං මොසමඤ්ඤානති' වදෙසි.

කිනඤ්ඤා ඛො හො අසසකො ලොකො, ඉදමෙව සචචං: මොස- මඤ්ඤානති ඵවන්දිට්ඨි භවන්ති ඉති පුට්ඨො සමානො න ඛො අභං ආච්චියො ඵවන්දිට්ඨි අසසකො ලොකො ඉදමෙව සචචං මොසමඤ්ඤානති වදෙසි.

කිනඤ්ඤා ඛො හො අනතවා ලොකො -පෙ- අනතතවා ලොකො -පෙ- නං ජීවං නං ශරීරං -පෙ- අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං -පෙ- හොති තථා- ගතො පරමමරණා -පෙ- න හොති තථාගතො පරමමරණා -පෙ- හොති ච න ච හොති තථාගතො පරමමරණා -පෙ- නෙව හොති, න න හොති තථා- ගතො පරමමරණා ඉද මෙව සචචං, මොසමඤ්ඤානති ඵවං දිට්ඨි භවන්ති ඉති පුට්ඨො සමානො න ඛො අභං ආච්චියො ඵවන්දිට්ඨි නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණා, ඉද මෙව සචචං මොසමඤ්ඤානති වදෙසි.

තෙන හි භවං න ජානාති න පසසති ති ඉති පුට්ඨො සමානො න ඛො අභං ආච්චියො න ජානාමී න පසසාමී, ජානාමභං ආච්චියො පසසාමී ති වදෙසි. සථා කථමපනාච්චියො ඉමසස භාසිතසා අතො දට්ඨෙධ්ධාති?

සසසකො ලොකො, ඉදමෙව සචචං මොසමඤ්ඤානති ඛො ආච්චියො දිට්ඨිගතමෙතං. අසසකො ලොකො ඉදමෙව සචචං, මොසමඤ්ඤානති ඛො ආච්චියො දිට්ඨිගතමෙතං අනතවා ලොකො -පෙ- අනතතවා ලොකො -පෙ- නං ජීවං නං ශරීරං -පෙ- අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං ශරීරං -පෙ- හොති තථාගතො පරමමරණා -පෙ- න හොති තථාගතො පරමමරණා -පෙ- හොති ච න හොති ච තථාගතො පරමමරණා -පෙ- නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණා ඉදමෙව සචචං මොසමඤ්ඤානති ඛො ආච්චියො දිට්ඨිගතමෙතං.

1. දිට්ඨිවිධාන අධිවිධාන පරිසූචිධාන සමුඤ්ඤාන සමුග්ගානො - සීලී, Pts.

භවත්ති, කිමෙක, භවත් “ලොකය ශාශ්වතය, යන මෙය ම සත්‍යය අනෙක සිස්ස යන මෙ බදු දැණිටි ඇතියාවයි මෙසේ පුළුච්ඡිනා ලද්දේ ම ‘ඇවැත්ති, මම “ලොකය ශාශ්වතය, යන මෙ ම සත්‍යය, අනෙක මොසය යන මෙ බදු දැණිටි ඇතියෙකිමි නො වෙ මැයි කියව.

භවත්ති, කිමෙක, භවත් “ලොකය අශාශ්වතය” යන යන මෙ ම සත්‍යය, අනෙක සිස්ස ය යන මෙ බදු දැණිටි ඇතිය වී ද? යි මෙසේ පුළුච්ඡිනා ලද්දේ ම ‘ඇවැත්ති, මම ‘ලොකය අශාශ්වතය, යන මෙ ම සත්‍යය, අනෙක මොසය යන මෙ බදු දැණිටි ඇතියෙකිමි නො වෙ මැ’ යි කියව.

භවත්ති, කිමෙක, භවත් ‘ලොකය අන්තවත,’ ... ලොකය අන්තවත, ... එ ජීවය, එ ශරීරය ... ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙක ... සත්ති මරණින් මතු වන්නේය ... සත්ති මරණින් මතු නො වන්නේය ... සත්ති මරණින් මතු වන්නේ ය නො වන්නේ ය ... සත්ති මරණින් මතු නො ම වන්නේය, නො ම නො වන්නේය’ යන මෙ ම සත්‍යය, අනෙක සිස්ස යන මෙ බදු දැණිටි ඇතියවු දැයි පුළුච්ඡිනා ලද්දේ ම ඇවැත්ති, මම සත්ති මරණින් මතු නො ම වන්නේය, නො ම නො වන්නේය යන මෙ ම සත්‍යය, අනෙක මොසය යන මෙ බදු දැණිටි ඇතියෙකිමි නො වෙ මැ යි කියව.

එ කරුණෙන් භවත් නො දන්නේය, නො දන්නේයයි මෙසේ පුළුච්ඡිනා ලද්දේ ම ‘ඇවැත්ති, මම නො දන්නෙමි නොවෙමි නො දන්නෙමි නොවෙ මි. ඇවැත්ති, මම දන්මි, දක්මි කියව, ඇවැත්ති, මේ භාෂිතයාගේ අර්ථය කෙසේ වනාහි දැනුතු වේ ද යි?

ඇවැත්ති “ලොකය ශාශ්වතය’ යන මෙ ම සත්‍යය; අනෙක සිස්ස ය” යන තෙල දෘෂ්ටිගතයෙක, ඇවැත්ති, ‘ලොකය අශාශ්වතය’ යන මෙ ම සත්‍යය, අනෙක මොසය, යන තෙල දෘෂ්ටිගතයෙක. “ලොකය අන්තවත්තය, ... ලොකය අන්තවත්තය ... එ ජීවය; එ ශරීරය ... ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙක -පෙ- තථාගත මරණින් මතු වන්නේය ... තථාගත මරණින් මතු නො වන්නේය ... තථාගත මරණින් මතු වන්නේය, නො ද වන්නේය තථාගත මරණින් මතු නො ම වන්නේය, නොම නොවන්නේය’ යන මෙ ම සත්‍යය; අනෙක සිස්ස යන තෙල දෘෂ්ටිගතයෙක.

යාවතා ආවුසො දිට්ඨිගතා යාවතා දිට්ඨිට්ඨානං දිට්ඨාධිට්ඨානං දිට්ඨි පරිසුට්ඨානං දිට්ඨිසමුට්ඨානං දිට්ඨිසමුග්ගසානො. තමහං ජානාමි, තමහං පසසාමි තමහං ජානන්තො තමහං පසසන්තො ක්‍යාහං චක්ඛාමි 'නජානාමි, න පසසාමි'ති. 'ජානාමහං ආවුසො පසසාමි'ති.

කො නාමො ආයස්මා? කරුණා පනායස්මන්තං සමුහමචාරි ජානනති ති?

ආනන්දෙති ඛො මෙ ආවුසො නාමං, ආනන්දොති ච පන මං සමුහමචාරි ජානනති ති.

මහාවිරියෙන චත කිර හොතා සද්ධිං මන්තයමානා න ජානිමහ 'ආයස්මා ආනන්දො'ති. සචෙ හි මයං සඤ්ජානෙය්‍යාම 'ආයස්මා ආනන්දො'ති ඡන්තකමි නො නපපටිභාසෙය්‍යා. ඛමතු ච මෙ ආයස්මා ආනන්දොති.

10. 2. 5. 7

ආහුනෙය්‍ය සුතතං

දසති හික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො හික්ඛු ආහුනෙය්‍යො හොති පාහුණෙය්‍යො දක්ඛණෙය්‍යො අඤ්ඤලිකරණෙයො අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙඛන්තං ලොකස්ස. කතමෙහි දසති:

ඉධ හික්ඛවෙ හික්ඛු සීලවා හොති පානිමොක්ඛසංචර සංවුතො චිහරති ආචාරගොචර සම්පනෙනා අණුමකෙතසු චජේජසු හයදසසාවි සමාදය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු.

බහුසසුතො හොති සුතධරො සුතසන්තිචයො යෙ තෙ ධම්මො ආදි කල්‍යාණා මරේකි කල්‍යාණා පරියොසාන කල්‍යාණා සාසං සබ්බඤ්ජනං කෙචල පරිපුණ්ණං පරිසුඤ්ඤං ඉහමචරියං අභිචදන්තී, තථාරූපාස්ස ධම්මො බහුසසුතා හොන්ති ධතා, චචසා පරිචිතා, මනසානුපෙක්ඛිතා, දිට්ඨියා සුසට්ඨිඤා.

කල්‍යාණමිත්තො ච හොති කල්‍යාණසභායො කල්‍යාණසම්ච-චචෙය්‍යා.

සම්මාදිට්ඨිකො හොති සම්මාදසසනෙන සමන්තාගතො.

ඇවැත්නි, යම් පමණ වූ දෘෂ්ටිගතයෝ වෙත් ද, යම් පමණ වූ දෘෂ්ටි-
සථානායක්, දෘෂ්ට්‍යධිෂ්ඨානායක්, දෘෂ්ටිපර්යුක්ඛානායක්, දෘෂ්ටිසමුක්ඛානා-
යක් දෘෂ්ටිසමුද්දසානායක් ඇත් ද, එ මම දන්මි, එ මම දක්මි, මම එ
දන්නෙමි, එ මම දක්නෙමි කවර හෙයින් මම නො දන්මි, නො දක්මි යි
කියනෙමි ද? ඇවැත්නි, මම දන්නෙමි දක්නෙමි වෙමි යි.

ආයුෂ්මත්භු කිනම්භුයි? කෙසේ නම් සමුම්සරහු ආයුෂ්මදත්
දන්නාහු දයි?

ඇවැත්නි, 'ආනඤ' යනු මාගේ නම වෙයි. සමුම්සරහු මා ආනඤ
යි ද දනික් යි.

එකැතින් මහාවායඨි හවතුන් හා සමග ම මන්ත්‍රණය කරන අපි
"ආයුෂ්මත් ආනඤ හ"යි නො දනුමහ. ඉදින් අපි (මෙ) 'ආයුෂ්මත්
ආනඤ හ'යි දනුමෝ නම් අපව මෙනෙකුදු නො වටහනෝය. ආයුෂ්මත්
ආනඤයෝ මට කමත්වා යි.

10. 2. 5. 7

ආහුනෙය්‍ය සූත්‍රය

මහණෙනි, දශධම්මයෙකින් සමන්වාගත මහණ ආහුනෙය්‍ය
පාහුණෙය්‍ය, දකඛිණෙය්‍ය, අඤ්ඤාලිකරණිය වෙයි. ලොකයට අනුකර
පුණ්‍යක්ෂේත්‍ර වෙයි. කවර දශයෙකින යත්:

මහණෙනි, මෙ සස්තෙනහි මහණ සිල්වත් වූයේ ප්‍රාතිමොක්ෂසංවර-
යෙන් සංවෘත වූයේ වාස කරයි. ආචාර ගොචරසම්පන්න වූයේ
අණුමාත්‍ර වරදෙහි හය දක්නා සුදුසුයේ සමාදන් වැ සිකපදයන්හි
හික්මෙයි.

ග්‍රැහධර වූයේ ග්‍රැහසනාතිවය ඇතියේ බහුග්‍රැහ වෙයි. ආදී කල්‍යාණ,
මධ්‍ය කල්‍යාණ, පයඨිවසාන කල්‍යාණ වූ යම් බදු ධම්මකෙනක් සාරී
සවාඤ්ඤාන, කොට කෙවලපරිපුණි, පරිභුදධි බ්‍රහ්මචර්ය්‍ය පළට කරත් නම්,
එබදු ධම්මයෝ ඔහු විසින් ධරන ලද්දහු වචනයෙන් පරිචිත වූවාහු මනසින්
අනුප්‍රෙක්ෂිත වූවාහු ප්‍රඥයෙන් සුප්‍රවිදිත වූවාහු බහුග්‍රැහ වෙති.

කල්‍යාණ සගයන් ඇතියේ කල්‍යාණ පුද්ගලයනට නැඹුරුවීම් ඇතියේ
කල්‍යාණමිත්‍ර ද වෙයි.

සමාග් දර්ශනයෙන් සමන්වාගත වූයේ සමාග්දෘෂ්ටික වෙයි.

අනෙක විහිතං ඉද්ධිවිධං පවිඤ්ඤාහොති ඒකොපි භුක්ඛා බහුධා හොති, බහුධාපි භුක්ඛා ඒකො හොති, ආවිභාවං තිරොභාවං තිරොකුච්චං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසජ්ජමානො ගවජ්ජනි සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ, පඨවියාපි උමච්ඡජ්ජනිමුජ්ජං කරොති සෙය්‍යථා පි උදකෙ, උදකෙපි අභිජ්ජමානො ගවජ්ජනි සෙය්‍යථාපි පඨවියං, ආකාසෙපි පලප්‍රවේශන කමති සෙය්‍යථාපි පකඛි සකුණො, ඉමෙ පි වජ්ඣිම සුරියෙ එවං මහිද්ධිකෙ එවං මහානුභාවෙ පාණිනා පටිමසති පටිමජ්ජති, යාච ඛුභලොප්‍රාකාපි කායෙන වසං වකෙතති.

දිබ්බාය සොනධාතුය විසුද්ධාය අතිකකතාමානුසකාය උභො සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ ව සන්තිකෙ ව,

පරසත්තානං පරපුග්ගලානං වෙනසා වෙනො පටිච්ච පජානාති සරාගං වා විතං සරාගං විතනනති පජානාති, විතරාගං වා විතං විතරාගං විතනනති පජානාති, සදෙසං වා විතං -පෙ- විතදෙසං වා විතං -පෙ- සමොභං වා විතං -පෙ- විතමොභං වා විතං -පෙ- සඤ්චිතං වා විතං -පෙ- විකඛිතං වා විතං -පෙ- අමභග්ගනං වා විතං -පෙ- මභග්ගනං වා විතං -පෙ- සමුතරං වා විතං -පෙ- දනුතරං වා විතං -පෙ- අසමාහිතං වා විතං -පෙ- සමාහිතං වා විතං -පෙ- අවිමුතං වා විතං -පෙ- විමුතං වා විතං විමුතං විතනනති පජානාති.

අරනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසසරති, සෙය්‍යථීදං එකමපි ජාතිදෙවපි ජාතියො, තසෙසා පි ජාතියො වතසෙසාපි ජාතියො පඤ්ඤපි ජාතියො දසපි ජාතියො, විසමපි ජාතියො තිසමපි ජාතියො, වතාරියමපි ජාතියො පඤ්ඤසමපි ජාතියො, ජාතිසතමපි ජාතිසහසුමපි ජාති සතසහසුමපි අනෙකෙපි සංවච්චකපෙස අනෙකෙපි විච්චකපෙස අනෙකෙපි සංවච්ච විච්චකපෙස අමුත්‍රාසිං, එවංතාමො එවංගොතො ඒවංචණණො, එවමාභාරො එවං සුබදුක්ඛ පටිසංචෙදි එවමාසුපරියනො, සො තනො චුත්‍රො අමුත්‍ර උපපාදිං, තත්‍රාපාසිං එවකතාමො එවචෙඛාතො, එවංචණණො එවමාභාරො එවං සුබදුක්ඛ පටිසංචෙදිං, ඒවමාසු පරියනො, සො තනො චුත්‍රො ඉඬුපනොති ඉති සාකාරං සමුද්දෙසං අනෙක විහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසසරති.

අනෙකවිධ සාද්ධි විශේෂය වදනේය. එකෙක් ම වූයේ බහු-
 ප්‍රකාරයෙන් වෙයි. බහුප්‍රකාරයෙන් වූයේ ම එකෙක් වෙයි. පළට
 බව, නො පළ බව කරනේය, බීතින් පරභාගයට පවුරින් පරභා-
 ගයට පවුයෙන් පරභාගයට ආසාද සෙයින් නො ලැගෙමින් යෙයි. දියෙහි
 මෙන් පොළොවිහිදු නැගීම හා ගැලීම හා කෙරෙයි. පොළොවහි සෙයින්
 නො බිඳෙන දියෙහි දු ගමන් කෙරෙයි. පියාපත් ඇති ශ්‍රීභිණියක
 සෙයින් අභය්හිදු පළභිත් යෙයි. මෙසේ මහ්ඛ්ඛි ඇති, මෙසේ මහානුභාව
 ඇති මෙ සඳහිරුනුදු අත්ලෙන් පරාමර්ෂ කෙරෙයි, පිරිමදිසි, බඹ ලෝ
 හිමි කොට ද කයින් වශය පවත්වයි.

විශුද්ධ වූ මිනිසැය ඉක්ම ගිය දිවයෝධායෙන් දිව්‍ය වූ හා මානුෂ හා
 දුරෙහි හා වෙන හා උභය ශබ්දයන් අසයි.

පරසත්තව පරපුද්ගලයන්ගේ සිත් තම සිතින් පිරිසඳ දන්නේය: සරාග
 වූ හෝ විභතය සරාග විභත යයි දන්නේය විතරාග හෝ විභතය විතරාග
 විභත යයි දන්නේය. සදෙස හෝ විභතය ... විතදෙස හෝ විභතය
 ... සමාහ හෝ විභතය ... විතමාහ හෝ විභතය ... සංක්ෂිප්ත
 හෝ විභතය ... වික්ෂිප්ත හෝ විභතය ... අමහද්ගත හෝ
 විභතය ... මහද්ගත හෝ විභතය ... සඋතර හෝ විභතය ...
 අනුතර හෝ විභතය ... අසමාහිත හෝ විභතය ... සමාහිත හෝ
 විභතය ... අවිමුක්ත හෝ විභතය ... විමුක්ත හෝ විභතය විමුක්ත
 විභතයයි දන්නේය.

අනෙකවිධ පුළුච්චිවාස සිහිකරන්නේය. කෙසෙයින් යත්: එක්
 ජාතියකුදු - ජාති දෙකකුදු - ජාති තුනකුදු - ජාති සතරකුදු - ජාති පස්කුදු
 ජාති දශකුදු - ජාති විස්සකුදු - ජාති තිස්සකුදු - ජාති සතළියකුදු - ජාති
 පනස්කුදු - ජාති සියයකුදු - ජාති දහස්කුදු - ජාති සූවහස්කුදු - නොයෙක්
 සංවර්තකල්පයනුදු - අනෙක විවතීකල්පයනුදු - අනෙක සංවතී විවතී
 කල්පයයන් දැයි (යන විසිනි.) මෙබඳු නම් ඇත්තෙමි, මෙබඳු ගොත්
 ඇත්තෙමි මෙබඳු සිරුරු පැහැතියෙමි, මෙබඳු අභරතියෙමි මෙබඳු සුවදුක්
 විඳුනෙමි මෙබඳු ආයු හිමි කොට ඇතියෙමි අයෝතන්හි උපන්මි, මෙ
 මම එයින් සැවැ අයෝතන්හි උපනිමි. එහිදු මෙබඳු නමැතියෙමි, මෙබඳු
 ගොත් ඇතියෙමි, මෙබඳු පැහැ ඇතියෙමි. මෙබඳු අභරතියෙමි මෙබඳු
 සුවදුක් විඳින සුඵයෙමි මෙබඳු ආයු හිමි කොට ඇත්තෙමි වීමි. එ මම
 එයින් ව්‍යුත්පන්නෙමි මෙහි උපන්නෙමි වෙමි මෙ ආකාර සහිත උදෙසැ
 සහිත අනෙකවිධ පුළුච්චිවාසය සිහි කරයි.

දිබ්බත වකඛුනා වීසුද්ධින අතිකකතාමාත්‍රාසකෙන සතො පසසති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ තිනෙ පඤ්ඤෙ සුවච්ඡේණ දුබ්බච්ඡේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකමමුපගෙ සතො පජානාති: 'ඉමෙ චත භොතොසා සත්තා කාය දුච්චරිතෙන සමනනාගතා වචී -පෙ- මනො -පෙ- අරියානං උප-වාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨී කමම සමාදනා, තෙ කායසසභෙද පරමම-රණා අපායං දුග්ගතිං වීනිපාතං හිරයං උපපනනා. ඉමෙ වා පන භොතොසා සත්තා කායසුච්චරිතෙන සමනනාගතා, වචී -පෙ- මනො සුච්ච-රිතෙන සමනනාගතා අරියානං අනුපවාදකා සමමාදිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨීකමම සමාදනා, තෙ කායසස භෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපනනාති, ඉති දිබ්බත වකඛුනා වීසුද්ධින අතිකකතාමාත්‍රාසකෙන සතො පසසති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ තිනෙ පඤ්ඤෙ සුවච්ඡේණ දුබ්බච්ඡේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකමමුපගෙ සතො පජානාති.

ආසවානං බයා අනාසවං චෙතො වීමුත්තිං පඤ්ඤවීමුත්තිං දිබ්බව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ වීහරති.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ දසභි ධම්මෙහි සමනනාගතො භික්ඛු ආහු-නෙයොසා භොති පාහුණෙයොසා දකඛිණෙයොසා අඤ්ජලිකරණීයො අනුත්ත-රං පුඤ්ඤකෙඛනං ලොකසාසාති.

10. 2. 5. 8

ථෙර සුත්තං.

දසභි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමනනාගතො ථෙරො භික්ඛු යසසං යසසං දියායං වීහරති. එසුසෙව වීහරති. කතමෙහි දසභි:

ථෙරො භොති රත්තඤ්ඤා වීරපබ්බජිතො. සීලවා භොති -පෙ- සමාදය සිකඛති සිකඛාපදෙසු. බහුසසුතො භොති -පෙ- දිට්ඨියා සුපාවිච්චෙධා. උභයාති ඛො පනසස පාතිමොකඛාති වීජාරෙන සධාගතාති භොතාති සුවිහරාති සුපාවතනීති සුවීනිච්ඡිනාති සුත්තසො අනුබාඤ්ජනසො අධි-කරණ සමුපපාද වූපසමෙ කුසලො භොති. ධම්මකාමො භොති පියසමුද-චාරො, අභිධම්මෙ අභිවීනයෙ උළාරපාමුජ්ජපා, සනතුච්චො භොති

විශුද්ධ වූ මිනිසැස ඉක්ම ගිය දිවැසින් සැවෙන උපදනා සත්ත්වයන් දකී, හීන වූ ද ප්‍රණීත වූ ද සුවණ් වූ ද දුර්ණ වූ ද සුගත වූ ද දුර්ග වූ ද කම් වූ පරිදි මැරියන සත්ත්වයන් දන්නේය. එකැතියෙන් මෙ හවත් සත්ත්වයෝ කායදුශ්චරිතයෙන් සමන්වාගත වූහු ... වාග් ... මනස් ... ආයඝ්‍රියනට උපවාද කරන්නාහු මිථ්‍යාදෘෂ්ටික වූහු මිථ්‍යාදෘෂ්ටික කම් සමාදන ඇත්තාහු වෙති. ඔහු කා බුන් මරණින් මතු අපාය වූ දුගති වූ විනිපාත වූ නිරයට පැමිණියාහු වෙත්. මෙ හවත් සත්ත්වයෝ කාය සුවරිතයෙන් සමන්වාගත වූවාහු...වාග්...මනෝ සුවරිතයෙන් සමන්වාගත වූවාහු ආයඝ්‍රියනට උපවාද නො කරන්නාහු සමාග්දෘෂ්ටික වූවාහු සමාග්දෘෂ්ටික කම් සමාදනයෙන් යුක්ත වූවාහු වෙති. ඔහු කා බුන් මරණින් මතු සුගති වූ ස්වර් ලොකයෙහි උපන්නාහු වෙති. මෙසේ විශුද්ධ වූ මිනිස් ඇස ඉක්ම ගිය දිවැසින් ව්‍යවමාන වූ ද උපපදාමාන වූ ද හීන, ප්‍රණීත, සුවණ්, දුර්ණ, සුගත, දුර්ග, කම් වූ පරිදි යන සත්ත්වයන් දකී.

ආසුචක්ෂයයෙන් අනාසුච වීතන විමුක්තිය ප්‍රඥ විමුක්තිය ඉහාත්-මයෙහි ම තෙමෙ අභිඤ්ඤායෙන් දන සාක්ෂාත් කොට එයට එළඹ වෙසෙයි.

මහණෙනි, මේ දස ධර්මයන් සමන්වාගත මහණ ආහුනෙය්‍යා වෙයි. පාහුණෙය්‍යා වෙයි. දකඛ්ණෙය්‍යා වෙයි. අඤ්ජලිකරණිය වෙයි, ලොකයට අනුකරපුණ්‍යක්ෂේත්‍ර වෙයි.

10. 2. 5. 8

පෙර සූත්‍රය

මහණෙනි, දස කරුණෙකින් සමන්වාගත තෙර මහණෙක් යම් ම දිසායෙක වාසය කෙරේ නම් පහසුයෙන් ම වසන්නේය. කවර දසයෙකින් යත්:

තෙර මහණ, පැවිදිව බොහෝ කල් ඇත්තේ රාත්‍රඥ වෙයි. සිල්වත් වෙයි ... සිකපදයන්හි සමාදන්ව හික්මෙයි. බහුශ්‍රැත වෙයි ... ප්‍රඥයෙන් මොනොවට පිළිවිදියාහු වෙති. උභයප්‍රාතිමොක්ෂයෝ ඔහු විසින් විස්තර වශයෙන් සුවිහක්ත වූවාහු මොනොවට වණපොත්වන්නාහු සුත්‍ර විසින් අනුච්ඡාදන විසින් මොනොවට විනිශ්චිත වූවාහු ස්වාගත වෙත්. අධිකරණ සමුත්පාදව්‍යුපශමයෙහි කුශල වෙයි. ප්‍රිය කරා ඇතියේ ධර්මකාම වූයේ අභිධර්මයෙහි අභිවිතයෙහි උදර ප්‍රාමොදාය ඇත්තේ ඔවුයි.

ඉතිරිතරවිවරපිණ්ණපානසෙනාසනහිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරෙන. පාසා දිකො හොති අභිකකනෙන පටිකකනෙන. සුසංවුතො අනාරසරෙපි නිසජ්ජාය, වතුනතං ක්කානානං අභිවෙතසිකානං දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං නිකාමලාභී හොති අතිවජ්ජලාභී අකසිරලාභී ආසවානඤ්ච ඛයා අනාසවං වෙතො විමුක්තිං ප ඤ්ඤාචිමුක්තිං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා භවිෂ්කකවා උපසම්පජ්ජ විහරති.

ඉමෙහි බො හිකඛවෙ දසහි ධම්මෙහි සමනතාගතො ධෙරො හිකඛු යසං යසං දිසායං විහරති ඵාසුයෙව විහරතිති.

10. 2. 5. 9

උපාලි සුතං

අප් බො ආයස්මා උපාලි යෙන භගවා තෙනුපසංකමී. උපසංකමීත්තා භගවතං අභිවාදෙඤ්ච එකමන්තං හිසීදී. එකමන්තං නිසීනෙනා බො ආයස්මා උපාලි භගවතං එතදවොච: ඉච්ඡාමහං භතෙන අරඤ්ඤ චනපඤ්ඤානි පනනානි සෙනාසනානි පටිසෙවිතුන්ති.'

දුරභිසම්භවානි බො උපාලි අරඤ්ඤ චනපඤ්ඤානි පනනානි සෙනාසනානි, දුකකරං පටිවෙකං දුරභිරමං එකනෙක භරන්ති මඤ්ඤා මනො චනානි සමාධිං අලභමානස්ස භිකඛුතො. යෙ බො උපාලි එවං වදෙය්‍යා: 'අහං සමාධිං අලභමානො *අරඤ්ඤ චනපඤ්ඤානි පනනානි සෙනාසනානි පටිසෙවිස්සා මි'ති. තසෙසනං පාටිකඛුඛං සංසිද්ධස්සති වා¹ උපපිලවිස්සතිවා.

* අරඤ්ඤචනපනනානි - මජ්ඣං.
1. උපලවිසසතිවං - මජ්ඣං.

ඉතරෙතර වීචර පිණිඳුපාන ගයනාසන ග්ලානප්‍රත්‍යය ගෛෂජ්‍යා-පරිජිකාරයෙන් සතුටු වෙයි. ඉදිරි ගමනෙහි දු පෙරලා යන ගමනෙහි දු ප්‍රසාද ඇතියේ වෙයි. ඇතුළුගෙහිදු නිෂද්‍යායෙන් සුසංවාත වෙයි. අභිවික්ත යෙහි උපන් දිටුදූමියෙහි සුඛවිහරණ වූ සතර ධ්‍යානයන් කැමැති සේ ලබන සුල්ලේ නිදුකින් ලබන සුල්ලේ පහසුවෙන් ලබන සුල්ලේ වෙයි. ආද්‍රවයන්ගේ ක්ෂයෙන් අනාසුච වූ වික්තවිලික්ති ප්‍රභවිලික්ති ඉහාත්-මයෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඤ්ඤායෙන් දැන සාක්ෂාත් කොට එයට පැමිණ වාසය කරයි.

මහණෙනි, මෙ දස කරුණෙන් සමන්වාගත තෙර මහණ යම් ම දිශායෙක්හි වෙසේ නම් පහසුවෙන් ම වාසය කෙරේ යයි.

10. 2. 5. 9

උපාලි සූත්‍රය

එකල්හි ආයුෂ්මත් උපාලි තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹීයහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් උපාලි තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළහ: වහන්ස, මම ආරණ්‍ය- වානප්‍රස්ථ ප්‍රාන්තශයනා-සනයන් සෙවුමට කැමතියෙමි යි.

උපාලි, ආරණ්‍ය- වානප්‍රස්ථ- ප්‍රාන්ත ගයනාසනයෙන් දු:සහ වෙන්, සිත් ඇලැවිය නො හැකි වෙන්. ප්‍රච්චේකය දුෂ්කර වෙයි. අභිරමණය සුකර නො වෙයි, වනයේ සමාධිය නො ලබන මහණහුගේ සිත එකී භාවය ඇතිවත්ම පැහැරගන්නාක් මෙනි, උපාලි, යම් කෙනෙක් මෙසේ කියන්නාහු ද: “මම සමාධිය නො ලබනුයෙමි අරණ්‍යයන් හා වනපෙත් හා ප්‍රාන්ත සෙනසුන් හා ඇසුරු කෙරෙමැ”යි (නියායි). ඔහු විසින් ගිලෝන්තේය හෝ ඉල්පෙත්තේය හෝ යන තෙල කැමති විය යුතු.

සෙය්‍යථාපි උපාලි මහා උදකරහදෙ, අථ ආගවේජය්‍ය හජීනාගො සතතරතනො වා අට්ඨරතනොවා. තස්ස ඵචමස්ස: 'යනානුනාහං ඉමං උදකරහදං ඕගාහෙඤා කණණසන්ධාපිකමපි බිඬ්ඨං කිලෙය්‍යං, පිට්ඨි-සන්ධාපිකමපි බිඬ්ඨං කිලෙය්‍යං. කණණසන්ධාපිකමපි බිඬ්ඨං කිලිඤා පිට්ඨිසන්ධාපිකමපි බිඬ්ඨං කිලිඤා නහාඤා ච පිච්ඤා ච පච්චුත්තරිඤා යෙන කාමං පක්කමෙය්‍ය'නතී. සො උදකරහදං ඕගාහෙඤා කණණසන්ධාපිකමපි බිඬ්ඨං කිලෙය්‍යං. පිට්ඨිසන්ධාපිකමපි බිඬ්ඨං කිලෙය්‍යං. කණණසන්ධාපිකමපි බිඬ්ඨං කිලිඤා පිට්ඨිසන්ධාපිකමපි-බිඬ්ඨං කිලිඤා නහාඤා ච පිච්ඤා ච පච්චුත්තරිඤා යෙන කාමං පක්කමෙය්‍ය. තං කිස්සහෙතු: මහානුපාලි අත්තභාවො ගමභීරෙ ගාධං විඤ්ඤති,

අථ ආගවේජය්‍ය සසො වා බිලාරො වා. තස්ස ඵච මස්ස: කො වාහං, කො ච හජීනාගො? යනානුනාහං ඉමං උදකරහදං ඕගාහෙඤා කණණසන්ධාපිකමපි බිඬ්ඨං කිලෙය්‍යං. පිට්ඨිසන්ධාපිකමපි බිඬ්ඨං කිලෙය්‍යං. කණණසන්ධාපි කමපි බිඬ්ඨං කිලිඤා පිට්ඨිසන්ධාපිකමපි බිඬ්ඨං කිලිඤා නහාඤා ච පිච්ඤා ච පච්චුත්තරිඤා යෙන කාමං පක්කමෙය්‍යනතී. සොතං උදකරහදං¹ සහසා අපච්චිසඛාය පක්ඛි ඤෙය්‍යා.

තසෙත්තං පාච්ඤාසංසිද්ධිසසති වා උපපිලච්චිසසති වා තං කිස්සහෙතු: පරික්ඛො නුපාලි අත්තභාවො ගමභීරෙ ගාධං න විඤ්ඤති. ඵචමෙච ඛො උපාලි යො ඵචං වදෙය්‍ය: අහං සමාධිං අලහමානො අරඤ්ඤා 'වනපඤාති පක්ඛාති සෙනාසනාති පච්චෙවිසසාමී ති. තසෙත්තං පාච්ඤාසංසිද්ධිසසති වා උපපිලච්චිසසති වා.

සෙය්‍යථාපි උපාලි දහරො කුමාරො මඤ්ඤ උත්තානසෙය්‍යාතො සතෙන මුත්තකරිසෙන කිලිඤති, තං කිං මඤ්ඤසි උපාලි, නන්ධායං කෙචලා පරිපුරා බාලබිඬ්ඨාති? ඵචං හනෙත.

ස ඛො සො උපාලි කුමාරො අපරෙන සමයෙන වුඤ්ඤිමන්වාය ඉන්ද්‍රියානං පරිපාකමන්ධාය යාති තාති කුමාරකානං කිලාපනකාති භවන්තී. සෙය්‍යථීද: වච්ඤකං,² සචිකං, මොක්ඛචිකං, විඩගුලකං, පක්ඛාලකං, රථකං ධනුකං, තෙභි කිලිඤති. තං කිං මඤ්ඤස උපාලි. නන්ධායං බිඬ්ඨා පුරිමාය බිඬ්ඨාය අභික්ඛන්ත තරා ච පඤ්ඤා වාති? ඵචං හනෙත.

1. උපසංඛිඤා සහසා අපච්චිසංඛාය - සිඳු.
 2. වච්ඤක - සිඳු P.T.S.

උපාලි, යම් සේ මහ දිය විලෙක් වේ නම්, එකල යත්රියන් වේ වයි, අටරියන් වේව යි, හසන් නාගයෙක් එයි නම්, ඔහට මෙබඳු සිතෙක් වන්නේය: මම මෙදියවිලට බැස කණණසංකොපික (කන් දෙවුන් ශැළි) නම් ක්‍රීඩා ද කෙළනෙමි පිටියිසංකොපික (පිටදෙවුන්) නම් ක්‍රීඩාව ද කෙළනෙමි නම් කණණසංකොපික නම් ක්‍රීඩා ද කෙළෑ පිටියිසංකොපික නම් ක්‍රීඩා ද කොට සනහා ද කොට පැන්පිම ද කොට ගොඩනැගී කැමැති තැනෙක යෙමි නම් යෙහෙකැ"යි. හේ මහදිය විලට බැස කණණසංකොපික නම් ක්‍රීඩා ද කෙළනේය, පිටියිසංකොපික නම් ක්‍රීඩා ද කෙළනේය. කණණසංකොපික නම් ක්‍රීඩා ද කෙළෑ පිටියිසංකොපික නම් ක්‍රීඩා ද කොට සනහා පැන් බි ගොඩනැගී කැමැති තැනෙක යන්නේය. එ කවර හෙයින් යත්: උපාලි මහත් වූ ම ආත්මභාවයෙක් ගැඹරෙහි ප්‍රතිෂ්ඨා වීදුනේය.

ඉක්බිති ශශකයෙක් වේව යි විධාලයෙක් වේව යි එන්නේය ඔහට මෙ සිත වන්නේය. මම කවරෙකිම? ඇත් නා කවරෙක? මම මෙ මහ දිය විලට බැස කණණසංකොපික නම් ක්‍රීඩා ද කෙළනෙමි, පිටියිසංකොපික නම් ක්‍රීඩා ද කෙළනෙමි, කණණසංකොපික ක්‍රීඩා ද කෙළෑ පිටියිසංකොපික නම් ක්‍රීඩා ද කෙළෑ සනහා පැන් බි ගොඩනැගී කැමැති තැනෙක යෙමි නම් මැනවැ"යි. හේ එ දිය විලට වහා නොපස්විකා පනනේය.

'ගිලෙනුයේ හෝ ඉල්පෙනුයේය' යන තෙල ඔහු විසින් කැමැති විය යුතු. හෙ කවරහෙයින් යත්: උපාලි, ලඝු වූ ශරීරාත්මභාවය ගැඹරෙහි ප්‍රතිෂ්ඨා නො වීදුනේ ම ය. උපාලි, එපරිද්දෙන් ම යමෙක් මෙසේ කියා නම්: "මම යමාධි නොලබනුයෙමි අරන හා වන පෙත් හා ප්‍රාන්ත යෙනසුන් සෙවුනෙමි" යි ඔහු විසින් "ගිලෙයි හෝ ඉල්පෙයි හෝ" යන තෙල කැමැති විය යුතු.

උපාලි, ළඳරු. උඩුකුරුව හෝනා බොළඳ කුමරෙක් යම්සේ සිය මලමුයෙන් කෙළනේ නම්, උපාලි, එ කුමැයි හඟුව? මෙ හැම පිරිපුන් බාල ක්‍රීඩායෙක් නොවේ ද? වහන්ස, එසේය.

උපාලි, එ කුමර ම පසු කාලයෙහි විය පැමිණ ඉඤ්ඤ පරිපාකයට පැමිණ, වඩාක (කුඩා කෙළි නගුල්)ය, සවිකා (කෙළිදඩු)ය, මොකඛවිකා (පිනුම් ගැසුම්)ය, විභූලක (හුළුපෙති)ය, පකනාළහක (කොළ නැලිය)ය, කෙළිරියය, කුඩා කෙළි දුනුය, යන මෙබඳු කුමරුවන් ගේ යම් ඒ කෙළි බඩු වෙන් නම් එයින් කෙළනේය. උපාලි එ කුමැයි හඟුව, මෙ කෙළි, පළමු ක්‍රීඩාවට වඩා සිත්කලු හා ප්‍රණීතතර හා නොවේ ද? වහන්ස, එසේය.

සබො සො උපාලි කුමාරො අපරෙන සමයෙන වුඤ්චිනිය ඉන්ද්‍රියානං පරිපාකමත්වාය පඤ්චති කාමගුණෙහි සමපපිනො සමිධිගුණො පරිභොරෙති චක්ඛුචිකෙසුයොහි රුපෙහි ඉට්ඨෙහි කනෙහි මනාපෙහි පියරුපෙහි කාමුපසංහිතෙහි රජනියෙහි, යොතචිකෙසුයොහි සද්දෙහි, සාණචිකෙසුයොහි ගඤ්චි, ජිවහාචිකෙසුයොහි රසෙහි, කාය චිකෙසුයොහි ඵොට්ඨබ්බෙහි ඉට්ඨෙහි කනෙහි මනාපෙහි පිය රුපෙහි කාමුපසංහිතෙහි රජනියෙහි, තං කිං මඤ්ඤං උපාලි, නත්වායං බිඬ්ඛා පුරිමාහි බිඬ්ඛාහි අභිකක්ඛනතරා ච පඤ්ඤ නරාවාති?

එවං භනෙන

ඉධං ඛො පන වො උපාලි නරාගතො ලොකෙ උපපජ්ඣති අරහං සමමාසමුද්ධො චිජ්ජාවරණසමපනෙනා සුගතො ලොකවීදු අනුක්කරො පුරිසදම්මසාරථි සත්ථා දෙවමනුසසානං බුද්ධො භගවා: සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සමුභමකං සසමමණ්ඩ්‍රාහමණිං පජං සදෙවමනුසං සයං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකත්වා පච්චෙදෙති. යො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣෙක කල්‍යාණං පරියොසාන කල්‍යාණං සාත්ථං සබ්බඤ්ඤානං කෙවල පරිපුණ්ණං පරිගුණං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. තං ධම්මං පුණාති ගහපති පුනෙතා වා අඤ්ඤතරණී වා කුලෙ පච්චාජානො සො තං ධම්මං සුත්වා නරාගතෙ සද්ධං පටිලභති, යො තෙන සද්ධාපටිලාභෙන සමනනාගමනා ඉතිපට්ඨංචිකති: සම්බොධො සරාවාසො රජාපථො, අබ්බොධාකාමො පබ්බජ්ජා, නයිදං පුකරං අගාරං අජ්ඣාච සතා එකන්තපරිපුණ්ණං එකන්ත පරිපුණ්ණං සම්බලිඛිතං බ්‍රහ්මචරියං චරිතං, සන්තූනාහං කෙසමසසුං ඔභාරෙත්වා කාසායාති චත්ථාති අච්ඡාදෙත්වා අගාරණො අනගාරියං පබ්බජෙය්‍යන්ති. සො අපරෙන සමයෙන අපංචා භොගකකිංචං පහාය මහන්තං වා භොගකකිංචං පහාය අපංචා වාකුතිපරිවට්ටං පහාය මහන්තං වා ඤාතිපරිවට්ටං පහාය කෙසමසසුං ඔභාරෙත්වා කාසායාති චත්ථාති අච්ඡාදෙත්වා අගාරණො අනගාරියං පබ්බජති.

සො එවං පබ්බජිතො සමානො භික්ඛුනං සිකඛා සාජීවසමාපනෙනා පාණාතිපානං පහාය පාණාතිපානා පටිච්චිතො භොති, තිහින දණ්ණො ගිහිනසඤ්චො ලජ්ජි දයාපනෙනා සම්බපාණභුතානුකමපී විහරති. අදින්නාදනං පහාය අදින්නාදනා පටිච්චිතො භොති දින්නාදයි දින්නපාටිකඬ්චි අපේනෙ න සුචි භුතෙන අක්කනා විහරති. අබ්‍රහ්මචරියං පහාය බ්‍රහ්මචාරී භොති ආරාචාරී චිරතො මෙථුනා ගාමධම්මො, මුසාවාදං පහාය මුසාවාද පටිච්චිතො භොති සච්ච්චාදී සච්චසඤ්ඤා ථෙපනො පච්චෙධිකො අච්චංචාදකො ලොකස්ස, පිසුනංචාවං පහාය පිසුණංචාවාචාය පටිච්චිතො භොති.

උපාලි, එ කුමරු ම පසු කලෙක වැඩිවිය පත් වී ඉන්ද්‍රිය පරිපාකයට ගොස් පස්කම් ගුණෙන් සමර්පිත වූයේ සමග වූයේ ඉෂ්ට කාන්ත මනාප වක්ෂුර්විඥෙය වූ කාමොපසංහිත වූ රුදැවිය යුතු රූපයන්ගෙන් පරිවරණ කරයි. ග්‍රොත්‍රවිඥෙය ගබ්ඳයෙන් ස්‍රාණවිඥෙය ගතියෙන්, ජීව්වාචිඥෙය රසයෙන්, කායවිඥෙය ඉෂ්ට කාන්ත මනාප ප්‍රියරූප කාමයට හිත වූ රජනිය වූ ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යයෙන් පරිවරණය කරයි. උපාලි, එ කුමැයි හඟුව? මෙ ක්‍රීඩා පළමු ක්‍රීඩායෙන් වඩා උතුම් වූයේ ප්‍රණීහතර වූයේත් නො වේ ද?

වහන්ස, එසේය.

උපාලි, මෙ ලොවහි අර්භත්, සමයක් සම්බුද්ධ විද්‍යාවරණ සම්පන්න, සුගත, ලොකවිද්, අනුකතර පුරුෂදම්‍යසාරරී, දෙව මිනිස්නට ශාඛා වූ බුද්ධ වූ භාග්‍යවත් වූ කථාගතයන් වහන්සේ උපදනාහුය. උහු දෙවියන් සහිත, මරුන් සහිත බමුන් සහිත, මහණ බමුණන් සහිත සත්ත්‍වයන් ඇති සදෙව මානුෂ මෙ ලොව කුමු වීශිෂ්ටඥානගෙන් දැන සාක්ෂාත් කොට දන්වන්. නාහ. උහු අදි කලාණ වූ මධ්‍යයෙහි කලාණ වූ පයථිවසාන කලාණ වූ සාථී වූ සච්චාසන වූ කෙවල පරිපුණ් වූ ධර්ම දෙශනා කරන්. පරිශුද්ධ ඔක්භවයථීය පළට කරන්. එ ධර්මය ගෙහෙවියෙක් වේවයි, ගෙහෙවි පුතෙක් වේවයි, අන්‍යතර කුලයෙක උපන්නේ වේවයි අයන්නේය. හෙ එ දහම් අයා කථාගතයන් කෙරෙහි ශ්‍රද්ධා ප්‍රතිලාභයෙන් සමන්වාගත වූයේ මෙසේ ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරයි: ගෘහවාසය සම්බාධය, කෙලෙස් මගෙක පැවිද්ද අභ්‍යවකාශය වේ. එකාන්ත පරිපුණ් වූ ලියු සකක් සෙයින් එකාන්තපරිශුද්ධ වූ මෙ බඹසර වස්නට ගිහිගෙයි වසනුවහු විසින් පුකර නො වේයි. ඉදින් මම් කෙහෙමස් බහා කහවත් පෙරෙව ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට වදනෙම් නම් යෙහෙකැයි. හේ පසු කල්හි අල්ප වූ හෝ භොගස්කන්ධය හැරදමා මහත් වූ හෝ භොගස්කන්ධය හැරදමා අල්ප වූ හෝ ඥාතිපරිවතීය හැරදමා මහත් වූ හෝ ඥාති පරිවතීය හැරදමා කේමස් බහා කහවත් පෙරවැ ගිහි ගෙන් නික්ම පැවිද්දට වදනේය.

හෙ මෙසේ පැවිදි වූයේ ම හික්ෂුන්ගේ ශික්ෂා සාථීවයට පැමිණියේ පණිවා හැර පණිවායෙන් වැළැකියේ වේයි. බහා කැබු දබු ඇතියේ බහා කැබු සත් ඇතියේ ලද්දතියේ දයාපන්න වූයේ සච්චාණිභුතයනට හිනානු කම්පා ඇතියේ වෙසෙයි. අධිනාදන් හැරදමා අධිනාදනින් වැළැකියේ වේයි දුන් දා ගන්නා සුළුයේ දුන් දා කැමැත්තේ නො සොර පිටිතුරු ආත්මයෙන් වාසය කරයි. අමුම්සර හැරදමා බුම්සර ඇතියේ ආරාචාරී වූයේ ගැමිදම් වන මෙවුන්දම්න් වැළැකියේ වේයි. මුසවා හැරදමා මුසවායෙන් වැළැකියේ සත්‍යය කියනසුළුයේ සත්‍යයකි වූයේ තථධර්මයෙන් යුක්ත වූයේ හැදගිය හැකි (කථා ඇතියේ ලොකයාට අවිසංවාදක වූයේ වේයි. පිසුනු බස් හැරදමා පිසුනු බසින් වැළැකියේ වේයි.

න ඉතො සුඤ්චා අමුත්ත අකාමා ඉමෙසං හෙදය, අමුත්ත වා සුඤ්චා න ඉමෙසං අකාමා අමුත්තං හෙදය, ඉති භික්ඛානං වා සඤ්චානා සභික්ඛානං වා අනුපපදනා සමග්ගාරාමො සමග්ගරතො සමග්ගනන්දී සමග්ගකරණිං වාවං භාසිතා හොති. එරුසං වාවං පභාය එරුසාය වාවාය පටිච්චරතො හොති. යා යා වාවා නෙළා කණණසුඛා පෙමනීයා හදයඛිනමා පොරී බහුජනකනනා බහුජනමනාපා, කපාරුපිං වාවං භාසිතා හොති. සමඵපපලාපං පභාය සමඵපපලාපා පටිච්චරතො හොති කාලවාදී භූතවාදී අක්ඛවාදී ධම්මවාදී චිත්තවාදී තිධානවතිං වාවං භාසිතා හොති කාලෙන සාපදෙසං පරියන්තවතිං අක්ඛසංභිතං.

සො ඛිජගාමභූතගාමසමාරම්භා පටිච්චරතො හොති. එකභන්තිකො හොති. රතකුපරතො චිරතො චීකාලගොජනා. නාවච්චිතවාදිතවිසුකදසසනා පටිච්චරතො හොති, මාලාගන්ධවිලෙපනධාරණමණ්ඩන විභූසනට්ඨානා පටිච්චරතො හොති උච්චාසයනමභාසයනා පටිච්චරතො හොති. ජාතරූපරජනපටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. ආමකධිඤ්ඤ පටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. ආමකමංසපටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. ඉසීකුමාරිකපටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. දුසිදුසපටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. අපේළකපටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. කුකකුට සුකරපටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. හස්චිච්චාසසවලවා පටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. බෙත්තවත්ථුපටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. දුතෙය්‍යා පභිණ්ණමනානුයොගා පටිච්චරතො හොති. කයචිකකයා පටිච්චරතො හොති, කුලාකුටකංසකුටමානකුටා පටිච්චරතො හොති. උකෙකාටන වඤ්ඤනතිකතිසාවියොගා පටිච්චරතොහොති. ඡේදනවිධිබන්ධනවිපරාමොස-ආලොපයාහකාරා පටිච්චරතො හොති.

සො සනතුටෙට්ඨා හොති කායපාරිභාරිකෙන චීවරෙන කුච්ඡිපාරි-භාරිකෙන පිණ්ඩපාතෙන යෙන යෙනෙව පකකමති සමාදයෙව පකකමති. සෙය්‍යාපාපි පකඛිසකුණො යෙන යෙනෙව චෙති, සපභ්‍යහාරොව චෙති, එවචෙව භික්ඛු සනතුටෙට්ඨා හොති කායපාරිභාරිකෙන චීවරෙන කුච්ඡි-පාරිභාරිකෙන පිණ්ඩපාතෙන යෙන යෙනෙව පකකමති, සමාදයෙව පකකමති සො ඉමීනා අරියෙන සීලකඛිනෙතින සමනනාගතො අජ්ඣන්තං අනවජ්ජසුඛං පටිසංවෙදෙති:

මොවුන්ගේ හෙදය පිණිස මෙතැන්හි අසා අයෝග්‍යත්වය නොකියනුයේ අපෝ තන්හි හෝ අසා අසුකයන්ගේ බිඳුම සඳහා මොවුන්ට නොකියන්නේ වෙයි. මෙසේ අසමගී වූවන් සමගී කරණයේ සමගී වූවන්ට අනුබල දෙන්නේ සමගියෙහි ඇලුම් ඇත්තේ සමගියෙහි රැළුනේ සමගියෙන් සතුටුවනුයේ සමගී කරණ සුඵ බස් කියන්නේ වෙයි. පරොස් බස් හැරදමා පරොස් බසින් වැළැකියේ වෙයි. නිදෙස්, කණට සුව දෙන, පෙම් දනවන, සුවසේ ලගන්නා ගුණෙන් පිරිපුන්, බහුජනකාන්ත වූ බහුජනමනාප වූ යම් බසක් වේ නම් එබඳු බස් කියන්නේ වෙයි. සම්ඵප්‍රලාප හැර දමා සම්ඵප්‍රලාපයෙන් වැළැකියේ වෙයි. කාල වාදී වූයේ සැබෑ කියනුයේ දාෂ්ට ධාර්මික - සාම්පරායික අභියම කියන සුලුයේ නව ලොවුතුරු අහම් ම කියන සුලුයේ සංවර, පහාන විනය පිණිස බස් කියනුයේ තිධානවත් වදන් සුදුසු කල්හි සකරුණු කොට පයඹිත්තවත් කොට කියනුයේ වෙයි.

භූතගාම බීජගාම විකොපනයෙන් වැළැකියේ වෙයි. රාත්‍රී භොජනයෙන් දුරු වූයේ විකල් බොජුනෙන් වැළැකියේ එකභන්තික වෙයි. නැටුම් ගායුම් විසුලු දස්තෙන් වැළැකියේ වෙයි. මල් ගඳ විලෙවුන් දරුම් උනුතැන් පිරවීම් සිරුරු සැරඹුම් යන කරුණින් වැළැකියේ වෙයි. උසස්තෙන් හා මහ අස්තෙන් වැළැකියේ වෙයි. රන් රිදී පිළි ගැනුමෙන් වැළැකියේ වෙයි. ආමක ධාන්‍ය පිළිගැනීමෙන් වැළැකියේ වෙයි. අමු මස් පිළිගැනුමෙන් වැළැකියේ වෙයි. ස්ත්‍රීන් හා කුමාරිකාවන් පිළිගැනුමෙන් වැළැකියේ වෙයි. දැසි දස් පිළිගැනුමෙන් වැළැකියේ වෙයි. එළුකිරිම වන් පිළිගැනුමෙන් වැළැකියේ වෙයි. කුකුළන් හා දුරන් පිළිගැනුමෙන් වැළැකියේ වෙයි. ස්ත්‍රීන් ගෙරි අසුන් වෙළඹුන් පිළිගැනුමෙන් වැළැකියේ වෙයි. කෙන් වන් පිළිගැනුමෙන් වැළැකියේ වෙයි. දුතගමනප්‍රභේණගමනෙහි යෙදුමෙන් වැළැකියේ වෙයි. ක්‍රය වික්‍රයයෙන් වැළැකියේ වෙයි. තුලා කුට, කංස කුට මාන කුටයෙන් වැළැකියේ වෙයි. ලස්ගෙන හිමියන් අහිමියන් කිරීමය, වඤ්ඤානාය, මායායොගය යන මෙදැයින් වැළැකියේ වෙයි. ඡේදනය, මරණය, බන්ධනය මංපැහැරීමය ගම් පැහැරීමය, සාහසික ක්‍රියාය යන මෙයින් වැළැකියේ වෙයි.

හේ කායපාරිභාරික චීවරයෙහුදු කුච්ඡිපාරිභාරික පිඬුවායෙහුදු සතුටු වෙයි. යම් ම දිගෙක යේ නම්, රැගෙන ම යෙයි. යම් පරිදි පක්ෂි ගකුනායෙක් යම් ම දිගෙක ඉගිල යේ නම් සප්‍රභාරව ම ඉගිල යෙයි ද එසෙයින් මහණ කායපාරිභාරික චීවරයෙහුදු කුක්ෂිපාරිභාරික පිණ්ඩපාත යෙහුදු සතුටු වෙයි. යම් ම දිගෙක යේ නම් රැගෙන ම යෙයි. හේ මෙ ආයඹි ශීලස්කන්ධයෙන් සමන්වාගත වූයේ අධ්‍යාත්මයෙහි අනවද්‍ය සුඛය විඳුනේය.

සො චක්ඛනා රූපං දිස්වා න නිමිත්තභගාභී භොති නානුබ්බසඤ්ඤානභගාභී. යස්වාධිකරණමෙතං චක්ඛන්ද්‍රියං අසංවුතං චිහරන්තං අභිරුක්ඛා දෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනවාසසවෙය්‍යුං, තස්ස සංචරාය පටිපජ්ජති, රක්ඛති චක්ඛන්ද්‍රියං, චක්ඛන්ද්‍රියෙ සංචරං ආපජ්ජති.

සොතෙන සද්දං සුඤ්ඤා -පෙ- සාණෙන ගතං සාධිතා -පෙ- ජීව්හාය රසං සාධිතා -පෙ- කායෙන ථොට්ඨබ්බං චුඤ්ඤා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තභගාභී භොති, නානුබ්බසඤ්ඤානභගාභී, යස්වාධිකරණමෙතං මනින්ද්‍රියං අසංවුතං චිහරන්තං අභිරුක්ඛා දෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනවාසසවෙය්‍යුං, තස්ස සංචරාය පටිපජ්ජති, රක්ඛති මනින්ද්‍රියං, මනින්ද්‍රියෙ සංචරං ආපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංචරෙන සමන්තාගතො අරුක්ඛන්තං අඛ්‍යායෙකසුට්ඨං පටිසංවෙදෙති.

සො අභිකකතෙන පටිකකතෙන සමපජානකාරී භොති, ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සමපජානකාරී භොති, සමමිඤ්ඤේතෙ පසාරිතෙ සමපජානකාරීභොති, සඛකාට්ඨපත්තචීවරධාරණේ සමපජානකාරී භොති, අසිතෙ පිතෙ බාසිතෙ සාසිතෙ සමපජානකාරී භොති. උච්චාර පසසාවකමෙම සමපජානකාරී භොති. ගතෙ ධීතෙ නිසිතෙන සුතො ජාගරිතෙ භාසිතෙ කුණ්භිභාවෙ සමපජානකාරී භොති.

සො ඉමිනා ච අරියෙන සීලසබ්බෙධෙන සමන්තාගතො ඉමිනා ච අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංචරෙන සමන්තාගතො ඉමිනා ච අරියෙන සතිසමපජඤ්ඤාන සමන්තාගතො විචිත්තං සෙනාසනං භජති; අරඤ්ඤං රුක්ඛමුලං පබ්බතං කන්දරං ගිරිගුහං සුසානං චනපස්සං අබෙභාකාසං පලාලපුඤ්ජං සො අරඤ්ඤාගතො වා රුක්ඛමුලගතො වා සුඤ්ඤාගාරගතො වා නිසීදති පලලඛිකං ආභුජිතා උජුං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා.

හේ වක්ඛුසීන් රූපයක් දැක නිමිති නොගන්නා සුලු වෙයි අනුවා ඤාණ නොගන්නා සුලු වෙයි. යම් හෙතෙසකින් වක්ඛුරිඤ්ඤාය අසංවෘත කොට වසන තෙල මහණහු ලමු අකුසල් දම් වූ අභිධ්‍යා දොම්නසායෝ නුහුබදනාහු නම් ඒ සංවරය සඳහා පිළිපදනෝය. වක්ඛුරිඤ්ඤාය රක්තෝය, වක්ඛුරිඤ්ඤායෙහි සංවරයට පැමිණෙයි.

ශ්‍රෝත්‍රයෙන් ශබ්ද අසා ... ස්‍රාණයෙන් ගන්ධය ආඝ්‍රාණ කොට ... දිවින් රස විඳි ... කයින් ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යය පැහැය ... මනසින් ධර්මය දැන නිමිති නොගන්නා සුලු අනුවා ඤාණ නොගන්නා සුලු වෙයි. යම් හෙතෙසකින් මනසිඤ්ඤා ය අසංවෘත කොට වෙසෙන තෙල මහණහු ලමු පවු දහම වන අභිධ්‍යා දොම්නසායෝ නුහුබදනාහු ද, ඒ සංවරය සඳහා පිළිපදනෝය. මනිඤ්ඤාය රක්තෝය. මනිඤ්ඤායෙහි සංවරයට පැමිණෙයි. හේ මෙ ආයඝි ඉඤ්ඤා සංවරයෙන් සමන්වාගත වූයේ අධ්‍යාත්මයෙහි අධ්‍යායෙක සුඛය විඳුනෝය.

හේ ඉදිරි ගමනෙහි දු පෙරළා ගමනෙහි දු සම්ප්‍රජන්‍යකාරී වෙයි. ඉදිරි බැල්මෙහි දු පසු බැල්මෙහි දු සම්ප්‍රජන්‍යකාරී වෙයි. අත් පා හැකුලුම්හි දු විහිදුම්හි දු සම්ප්‍රජන්‍යකාරී වෙයි. සහළ පා සිවුරු ධැරුම්හි සම්ප්‍රජන්‍යකාරී වෙයි. අශිතයෙහි දු, පිතයෙහි දු, බාධිතයෙහි දු, සාධිතයෙහි දු සම්ප්‍රජන්‍යකාරී වෙයි. උච්චාර - ප්‍රභ්‍රාව කම්යෙහි සම්ප්‍රජන්‍යකාරී වෙයි. ගමනෙහි දු, සිවුම්හි දු හිඳුම්හි දු හෙවිම්හි දු නිදිවැරුම්හි දු හාමිතයෙහි දු තුෂ්ණිමභාවයෙහි දු සම්ප්‍රජන්‍යකාරී වෙයි.

හේ මෙ ආයඝිශීලස්කන්ධයෙහු දු සමන්වාගත වූයේ මෙ ආයඝි ඉඤ්ඤා සංවරයෙහු දු සමන්වාගත වූයේ මෙ ආයඝි ස්මාති සම්ප්‍රජන්‍යයෙහු දු සමන්වාගත වූයේ ජනසම්බාධ රහිත සෙනසුන් වන අරණ්‍යය, වෘක්ෂ මූලය, පඵතය, කඤ්ඤය, රිච්චුභාය, ශමසානාය, වනපෙතය, දබ්බසය, කණසෙවෙණිය බෙජෙයි. හේ අරණ්‍යට ගියේ වේවයි රුක්මුලට ගියේ වේවයි ජනගුණාගාරයට ගියේ වේවයි පලක් බැඳ කය ඉඳු කොට තබා සිහිය පරිමුඛ කොට එළවා හිඳුනෝය.

සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පභාය විගතාභිජ්ඣානා වෙතසා විහරති. අභිජ්ඣාය විතං පරියොධෙති. ව්‍යාපාද පදෙසං පභාය අබ්‍යාපනනවිතො විහරති සබ්බපාණභූතභිතානුකම්පි, ව්‍යාපාදපදෙසා විතං පරියොධෙති. ථිනමිද්ධං පභාය විගත ථිනමිද්ධො විහරති ආලොකසඤ්ඤී සතො සමප-ථානො, ථිනමිද්ධා විතං පරියොධෙති. උද්ධච්චකුකකුච්චං පභාය අනුද්ධිතො විහරති අජ්ඣායං වූපසනනවිතො උද්ධච්චකුකකුච්චා විතං පරියොධෙති. විච්චිව්චං පභාය න්ණණවිච්චිකිව්චො විහරති අකථංකථී කුසලෙසු ධම්මෙසු, විච්චිව්චාය විතං පරියොධෙති.

සො ඉමෙ පඤ්චතිවරණෙ පභාය වෙතසො උපකම්ලෙසෙ පඤ්ඤාය දුඛධ්මි කරණෙ විච්චෙවච කාමෙහි විච්චච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතකකා සච්චාරං විචෙකපං පිනිසුඛං පයමං ක්‍යානං උපසමපජ්ජ විහරති. තං කිං මඤ්ඤාසි උපාලි, නන්වායං විහාරො පුරිමෙහි විහාරෙහි අභිකකනනතරො ච පඤ්චතරො චාති?

එවං භගෙන.

ඉමමි ඛො උපාලි මම සාවකා අනන්ති ධම්මං සමපසමානා අරඤ්ඤ වනපඤ්ඤානි පනතානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්තී. නො ච ඛො තාව අනුපනන සද්ඨා විහරන්තී.

සුනාවපරං උපාලි භික්ඛු විතකකච්චාරානං වූපසමා -පෙ- දුතියං ක්‍යානං උපසමපජ්ජ විහරති. තං කිං මඤ්ඤාසි උපාලි, නන්වායං විහාරො පුරිමෙහි විහාරෙහි අභිකකනනතරො ච පඤ්චතරො චා ති?

එවං භගෙන.

ඉමමි ඛො උපාලි මම සාවකා අනන්ති ධම්මං සමපසමානා අරඤ්ඤ වනපඤ්ඤානි පනතානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්තී. නො ච ඛො තාව අනුපනනසද්ඨා විහරන්තී.

සුනාවපරං උපාලි භික්ඛු පිතියා ච චිරාගා -පෙ- තතියං ක්‍යානං උපසමපජ්ජ විහරති තං කිං මඤ්ඤාසි උපාලි නන්වායං විහාරො පුරිමෙහි විහාරෙහි අභිකකනනතරො ච පඤ්චතරොචා ති?

එවං භගෙන.

හේ පඤ්ඤාසංකතං සංකප්පානං ලොවිහි අභිධ්‍යාච දුරු කොට පහව ගිය අභිධ්‍යා ඇති සිතීන් වාසය කරණේය. අභිධ්‍යායෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ව්‍යාපාද ප්‍රදේව්‍යය දුරු කොට ව්‍යාපාදයට නො අවන් සිතැතියේ සඵප්‍රාණභ්‍යන්තරං භිතානුකම්පා ඇතියේ වාසය කරයි. ව්‍යාපාද ප්‍රදේව්‍යයෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ස්ත්‍යානම්ඤ්ඤා දුරු කොට පහව ගිය ස්ත්‍යානම්ඤ්ඤා ඇතියේ ආලෝක සංඥා ඇතියේ සමානිමත් වූයේ සමාන් ප්‍රඥා ඇත්තේ ස්ත්‍යානම්ඤ්ඤායෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ඖද්ධත්‍ය කෝකාන්තය දුරු කොට උද්ධත්‍ය නො වූයේ අධ්‍යාත්මයෙහි ව්‍යුපශානන වික්‍ත ඇතියේ වාසය කරයි. ඖද්ධත්‍ය කෝකාන්තයෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. විචිකිත්සාව දුරු කොට තරණ කළ විචිකිත්සා ඇතියේ කුශල ධර්මයන් විෂයයෙහි කපංකථි නොවූයේ විචිකිත්සායෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි.

හේ මේ විකේතාප ක්ලේශ වන ප්‍රදේව දුර්වල කරණ පඤ්ඤාවරණයන් දුරු කොට කාමයන්ගෙන් වෙන්ව ම අකුශල ධර්මයන්ගෙන් වෙන්ව ම විතර්ක සහිත විචාර සහිත විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛ ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. උපාලි, එ කුමැයි හඟිවිද? මේ විහාරය පළමු විහරණයට වඩා අභිකාන්තකර වූයේත් ප්‍රණීතකර වූයේත් නොවේ ද?

විහන්ස, එසේය.

උපාලි, මාගේ ශ්‍රාවකයෝ මෙ දහම ද තමා කෙරෙහි දක්මින් අරණු ද, විතපෙන් දු දුරු සෙතනු දු සෙවුනාහ. එතෙකුදු වුව පිළිවෙළින් පැමිණි සොච්චි (අර්හත්)ය ඇත්තාහු ව වාසය නො කරන් මැයි.

තවද, උපාලි, මහණ විතර්ක විචාරයන්ගේ ව්‍යපශමයෙන් --පස-- ද්විතීය ධ්‍යානයට එළඹ වාසය කරයි. උපාලි, එ කුමැයි හඟුව? මේ විහාරය පළමු විහරණයට වඩා අභිකාන්තකර ත් ප්‍රණීතකරත් නොවේ ද?

විහන්ස, එසේය.

උපාලි, මාගේ ශ්‍රාවකයෝ මෙ දහමු දු තමන් ඉළ දක්මින් අරණු ද, විතපෙනු දු දුරු සෙතනුත් ද සෙවුනාහ. එතෙකුදු වුව පිළිවෙළින් පත් සොච්චි ඇත්තාහු නොම වෙසෙත්.

තවද උපාලි, මහණ ප්‍රීතියෙනුදු චිරාගයෙන් --පෙ-- තෘතීයධ්‍යානයට එළඹ වෙසෙයි. උපාලි, එ කුමැයි හඟුව? මේ විහාරය පළමු විහරණයට වඩා අභිකාන්තකර හා ප්‍රණීතකර හා නො වේද?

විහන්ස එසේය.

ඉමමපි ඛො උපාලි මම සාවකා අත්තනි ධම්මං සමපසසමානා අරඤ්ඤා වනපස්ථානි පත්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්තී. නො ච ඛො තාව අනුපපත්තසද්දස්ථා විහරන්තී.

පුනච පරං උපාලි භික්ඛු සුඛසො ව පහාණා -පෙ- ව්‍යුත්ථං කුමානං උපසමපජ්ජ විහරති, තං කිං මඤ්ඤසී උපාලි නන්වායං විහරො පුට්ඨෙහි විහාරෙහි අභිකක්ඛන්තරො ච පඤ්ඤන්තරො වා ති?

එවං භද්දෙන.

ඉමමපි ඛො උපාලි මම සාවකා අත්තනි ධම්මං සමපසසමානා අරඤ්ඤා වනපස්ථානි පත්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්තී. නො ච ඛො තාව අනුපපත්තසද්දස්ථා විහරන්තී.

පුනච පරං උපාලි භික්ඛු සඛබ්බසො රූප සඤ්ඤානං සමතිකකමා පටිස සඤ්ඤානං අත්ථගාමා නාන්තසඤ්ඤානං දමන්සිකාරා 'අනන්තො ආකාසො'ති ආකාසානඤ්ඤායන්තං උපසමපජ්ජ විහරති, තං කිං මඤ්ඤසී උපාලි, නන්වායං විහරො පුට්ඨෙහි විහාරෙහි අභිකක්ඛන්තරො ච පඤ්ඤන්තරො වා ති?

එවං භද්දෙන.

ඉමමපි ඛො උපාලි, මම සාවකා අත්තනි ධම්මං සමපසසමානා අරඤ්ඤා වනපස්ථානි පත්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්තී. නො ච ඛො තාව අනුපපත්ත සද්දස්ථා විහරන්තී.

පුනච පරං උපාලි භික්ඛු සඛබ්බසො ආකාසානඤ්ඤායන්තං සමතිකකමම 'අනන්තං විඤ්ඤාණ'න්ති විඤ්ඤාණඤ්ඤායන්තං උපසමපජ්ජ විහරති: -පෙ- සඛබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්ඤායන්තං සමතිකකමම නත්ථි කිඤ්චී ති ආතිඤ්ඤාකායන්තං උපසමපජ්ජ විහරති -පෙ-

සඛබ්බසො ආතිඤ්ඤාකායන්තං සමතිකකමම 'සන්තමෙසා, පඤ්ඤා- මො'න්ති නෙවිසඤ්ඤානාසඤ්ඤායන්තං උපසමපජ්ජ විහරති, තං කිං මඤ්ඤසී උපාලි, නන්වායං විහරො පුට්ඨෙහි විහාරෙහි අභිකක්ඛන්තරො ච පඤ්ඤන්තරො වා ති?

එවං භද්දෙන.

ඉමමපි ඛො උපාලි මම සාවකා අත්තනි ධම්මං සමපසසමානා අරඤ්ඤා වනපස්ථානි පත්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්තී. නො ච ඛො තාව අනුපපත්තසද්දස්ථා විහරන්තී.

උපාලි, මෙ දහම ද මාගේ ශ්‍රාවකයෝ තමන් කෙරෙහි දක්නාහු අරණු දු ව්‍යාපේතු දු දුරු සෙතසුනු දු සෙවුනාහ. එතෙකුදු වුව පිළිවෙළින් පැමිණි ස්ථාවී ඇත්තාහු නො ම වෙසෙත්.

තවද උපාලි, මහණ සුඛප්‍රභාණයෙනුදු --පෙ- වතුකථිධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. උපාලි, එ කුමැයි හඟුව? මෙ විහාරය පළමු විහාරයනට වඩා අභිකාන්තතරත් ප්‍රණීතතරත් නොවේ ද?

වහන්ස, එසේය.

උපාලි, මෙ දහම ද මාගේ සවිචෝ තමන් කෙරෙහි දක්නාහු අරණු දු, ව්‍යාපේතු දු දුරු සෙතසුනු දු සෙවුනාහ. එතෙකුදු වුව පිළිවෙළින් පත් ස්ථාවී ඇත්තාහු නො වෙසෙත්.

තවද උපාලි, මහණ සඵප්‍රකාරයෙන් රූප සංඥාවන් මොනොවට ඉක්මවීමෙන් ප්‍රතිසංඥාවන්ගේ අඤාගමයෙන් නානාක සංඥාවන්ගේ අමනසිකාරයෙන් කිසුණු ඉඟුලු අභය අනතුරැයි ආකාශානඤ්ඤායතනයට එළඹ වෙසෙයි. උපාලි, එ කුමැයි හඟුව? මෙ විහාරය පළමු විහාරයනට වඩා අභිකාන්තතර හා ප්‍රණීතතර හා නො වේ ද?

වහන්ස, එසේය.

උපාලි, මාගේ ශ්‍රාවකයෝ මෙ දහම ද තමන් කෙරෙහි දක්නා හු අරණුයනු දු ව්‍යාපේතු දු ප්‍රාන්තශයනාසනයනු දු සෙවුනා හ. එතෙකුදු වුව අනුප්‍රාප්ත ස්ථාවී ඇත්තාහු නො වෙසෙත්.

තවද උපාලි, මහණ සඵප්‍රකාරයෙන් ආකාශානඤ්ඤායතනය සමිතික්‍රම කොට 'විඤ්ඤා අනන්තය' යි විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයට එළඹ වෙසෙයි. ...
--පෙ--

සඵප්‍රකාරයෙන් විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය ඉක්ම 'කිසිදු නැතැ'යි ආකිඤ්ඤායතනයට එළඹ වෙසෙයි. ...

සඵප්‍රකාරයෙන් ආකිඤ්ඤායතනය ඉක්ම "තෙල ශාන්තය, තෙල ප්‍රණීතය"යි නොවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයට එළඹ වෙසෙයි. උපාලි, එ කුමැයි හඟුව? මෙ විහාරය පළමු විහාරයනට වඩා අභිකාන්තතර හා ප්‍රණීතතර හා නොවේ දැයි!

වහන්ස, එසේය.

උපාලි, මාගේ සවිචෝ මෙ දහම ද තමන් කෙරෙහි දක්නාහු අරණු දු, ව්‍යාපේතු දු දුරු සෙතසුනු දු සෙවුනාහ. එතෙකුදු වුව පිළිවෙළින් පත් රහත්ඵල ඇත්තාහු නො වෙසෙත් මැයි.

පුනවපරං උපාලි භික්ඛු සබ්බසො නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනනං සමතික්කමම සඤ්ඤාවෙද්ධිනනිරොධං උපසම්පජ්ජ විහරති. පඤ්ඤාය වසස දිස්වා ආසවා පරික්ඛිණ භොනති. තං කිං මඤ්ඤසි උපාලි, නනායං විහාරො පුරිමෙහි විහාරෙහි අභික්කනනතරො ව පඤ්ඤ තරො වා ති?

එවං භනෙන.

ඉමලපි ඛො උපාලි මම සාවකා අත්තනි ධම්මෙ සමපසම්මනා අරඤ්ඤා වනපස්ථානි පනනානි සෙනා සනානි පටිසෙවනති. නො ව ඛො තාව අනුප්පත්ත සද්දස්ථා විහරන්ති. දුඛස කං උපාලි, සබ්බෙ විහරාහි, සබ්බෙ තෙ විහරතො එඤ්ඤ භවිස්සති ති.

10. 2. 5. 10

හබ්බාහබ්බ සුත්තං

දස ඉමෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ අප්පහාය අභබ්බො අරහත්තං සච්ඡිකාතුං කතමෙ දස:

රාගං දෙසං මොහං කොධං උපනාහං මක්ඛං පලාසං ඉස්සං මච්ඡරියං මානං.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දස ධම්මෙ අප්පහාය අභබ්බො අරහත්තං සච්ඡිකාතුං

දසසීමෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ පහාය භබ්බො අරහත්තං සච්ඡිකාතුං කතමෙ දස;

රාගං දෙසං මොහං කොධං උපනාහං මක්ඛං පලාසං ඉස්සං මච්ඡරියං මානං.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දස ධම්මෙ පහාය භබ්බො අරහත්තං සච්ඡිකා තුන්ති.

උපාලිවගෙගා පඤ්ඤවමො.

කමුද්දන්තං:

කාමභොගී වෙරං - දිට්ඨිවජ්ජ උත්තියා උභො කොකනදෙ ආභුතියො - ථෙරො උපාලි අභබ්බොති.

දුතියො පඤ්ඤාසකො නිට්ඨිතො.

තනියො පණණාසකො

10. 3. 1. 1

සමණසඤ්ඤා සුතතං

තියො ඉමා භික්ඛවො සමණසඤ්ඤා භාවිතා බහුලිකතා සත්තධම්මෙ පරිපුරෙත්ති. කතමා තියොසා:

වෙවණණියමහි අජක්ඛපගන්තා; පරපට්ඨධාං වෙ ජීවිතා, අකෙඤ්ඤා මෙ ආකපොසා කරණියොති. ඉමා ඛො භික්ඛවො තියොසා සමණසඤ්ඤා භාවිතා බහුලිකතා සත්තධම්මෙ පරිපුරෙත්ති. කතමෙ සත්ත:

නිවටං සත්තකාරී¹ හොති සත්තචුක්ඛ² සීලෙසු, අනභිජ්ඣාදු හොති, අච්චාපජෙඤා හොති, අනනිමානී හොති සික්ඛාකාමො හොති, ඉදමඤ්ඤාසා හොති ජීවිතපරික්ඛාමෙසු ආරභිවිටියො ව විහරති. ඉමා ඛො භික්ඛවො තියොසා සමණසඤ්ඤා භාවිතා බහුලිකතා ඉමෙ සත්ත ධම්මෙ පරිපුරෙත්ති ති.

10. 3. 1. 2

බොජ්ඣංග සුතතං

සත්තිම භික්ඛවො බොජ්ඣංගා භාවිතා බහුලිකතා තියොසා විජ්ජා පරිපුරෙත්ති. කතමෙ සත්ත:

සතිසමොඤ්ඤා, ධම්මවිචයසමොඤ්ඤා, විරියසමොඤ්ඤා, පිනිසමොඤ්ඤා, පසාද්ධියමොඤ්ඤා, යමාධිසමොඤ්ඤා, උපෙක්ඛාසමොඤ්ඤා, ඉමෙ ඛො භික්ඛවො සත්තබොජ්ඣංගා භාවිතා බහුලිකතා තියොසා විජ්ජා පරිපුරෙත්ති. කතමා තියොසා:

ඉධ භික්ඛවො භික්ඛු අනෙක විහිතං පුට්ඨනිවාසං අනුසාරති. සෙය්‍යථිදා: එකමපිජානිං කොපි ජාතියො -පෙ- ඉති සාකාරං සඋදෙද්දං අනෙක විහිතං පුට්ඨනිවාසං අනුසාරති.

1. සත්තකාරී හොති. මජ්ඣං, අට්ඨකපා.
සත්තකාරීහොති - සා. P. T. S.
2. සත්තචුක්ඛ - සා. -PTS
3. ආරභිවිටියො ව - මජ්ඣං.

තූන්වැනි පනස

10. 3. 1. 1

සමණසඤ්ඤා සූත්‍රය

මහණෙනි, මේ ත්‍රිවිධ ශ්‍රමණ සංඥා කෙනෙක් භාවිත බහුලීකෘත වූවාහු සත් කරුණක් පිරිපුන් කරත්. කවර තූන් කෙනෙක යත්:

(කාය - විවරාදී) වෛවර්ණ්‍යයට පැමිණියෙම වෙයි. මා දිවිවැටුම් පරාළිලිබුදි වෙයි; මා විසින් ගිහිනට අන්‍ය වූ ශ්‍රමණාකල්පයෙක් කට යුත්තේය; මහණෙනි, ශ්‍රමණයනට උපදනා මේ ත්‍රිවිධ සංඥාහු භාවිත බහුලීකෘත වූවාහු සත් කරුණක් පිරිපුන් කරත්. කවර සත් කෙනෙක යත්:

හැම කල්හි නිරන්තරකාරී වූයේ ශීලයෙහි සත්‍යප්‍රවෘත්ති ඇත්තේ වෙයි. අභිධ්‍යාබහුල නොවෙයි. ව්‍යාපාද නැත්තේ වෙයි. අභිමාන නැත්තේ වෙයි. ශික්ෂා කාම වෙයි. ඔහුගේ ජීවිතපරිෂ්කාරයන්හි මේ ප්‍රත්‍යය ය යන (අදහස) වෙයි. ඇරඹූ වැර ඇතියේ ද වෙයි. මහණෙනි, මේ ත්‍රිවිධ ශ්‍රමණ සංඥාවෝ භාවිත බහුලීකෘත වූවාහු මේ සත් කරුණු සපුරන්යි.

10. 3. 1. 2

බොජ්ඣංග සූත්‍රය

මහණෙනි, මේ සප්ත බොධ්‍යංගයෝ භාවිත බහුලීකෘත වූවාහු ත්‍රිවිද්‍යාවන් සපුරන්. කවර සතෙක යත්:

සතිසංඛොජ්ඣංගය, ධර්මවිචය සංඛොජ්ඣංගය, චිරිය සංඛොජ්ඣංගය, පිති සංඛොජ්ඣංගය, පසංඛි සංඛොජ්ඣංගය, සමාධි සංඛොජ්ඣංගය උපෙකා සංඛොජ්ඣංගය යි. මහණෙනි, මේ සප්ත බොධ්‍යංගයෝ භාවිත බහුලීකෘත වූවාහු ත්‍රිවිද්‍යාවන් සපුරන්, කවර තිදෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මේ සප්තෙහි මහණ අනෙකවිධ වූ පුළුන්විවාසානු සමාන්ය සිහි කරයි. ඵ කෙටස්ස යත්: ඵක් ජාතියක් ද ජාති දෙකක් ද ... මෙසේ ආකාර යහිත උදෙසා සහිත අනෙකවිධ පුළුන්විවාසය අනුසවරණ කරයි.

දිබ්බත වකඛුනා විසුඥොත අතිකකතාමානුසකෙන -පෙ- යථා කමුච්චපග සනෙත පජානාති.

ආසවානං බයා -පෙ- සඤ්ඤා උපසමපජ්ජ විහරති.

ඉමෙ ඛො භිකඛවෙ සත්ත ඛොජ්ඣධයා භාවිතා බහුලිකතා ඉමා තියෙසා විජ්ජා පටිපුරෙන්නී ති.

10. 3. 1. 3

මිවජ්ජන සුත්තං.

මිවජ්ජනං භිකඛවෙ ආගමම විරාධනා හොති, නො ආරාධනා. කථංඤා භිකඛවෙ මිවජ්ජනං ආගමම විරාධනා හොති නො ආරාධනා:

මිවජාදිට්ඨිකසු භිකඛවෙ මිවජාසංකප්පො පහොති, මිවජාසඬකප්පසු මිවජාවාචා පහොති, මිවජාවාචසු මිවජාකමමනෙතා පහොති, මිවජාකමමනසු මිවජා ආච්චො පහොති, මිවජාආච්චසු මිවජාවායාමො පහොති, මිවජාවායාමසු මිවජාසති පහොති, මිවජාසතිසු මිවජාසමාධි පහොති, මිවජාසමාධිසු මිවජාඤාණං පහොති, මිවජාඤාණිසු¹ මිවජා විමුක්ති පහොති. එවං ඛො භිකඛවෙ මිවජ්ජනං ආගමම විරාධනා හොති නො ආරාධනා.

සමමනං භිකඛවෙ ආගමම ආරාධනා හොති, නො විරාධනා කථංඤා භිකඛවෙ සමමනං ආගමම ආරාධනා හොති, නො විරාධනා:

සමමාදිට්ඨිකසු භිකඛවෙ සමමාසඬකප්පො පහොති, සමමාසඬකප්පසු සමමාවාචා පහොති, සමමාවාචසු සමමාකමමනෙතා පහොති, සමමාකමමනසු සමමා ආච්චො පහොති, සමමා ආච්චසු සමමාවායාමො පහොති, සමමා වායාමසු සමමාසති පහොති, සමමාසතිසු සමමා සමාධි පහොති, සමමාසමාධිසු සමමා ඤාණං පහොති, සමමා ඤාණිසු² සමමා විමුක්ති පහොති. එවං ඛො භිකඛවෙ සමමනං ආගමම ආරාධනා හොති නො විරාධනා ති.

1. මිවජාඤාණසස. P.T.S.
2. සමමාඤාණසස P.T.S.

මිනිසාගේ ඉක්ම ගිය, විඳුද්ධ වූ දිවැසින් ... කම් වූ පරිදි ප්‍රතිසන්ධියට එළඹෙන සන්තියන් දැනි.

ආසුටිකයෙකු ... සාක්ෂාත් කොට එයට එළඹ වෙසෙයි.

මෙසේම බොධියාවයේ භාවිත බහුලිකාන වූවාහු මෙ ත්‍රිවිද්‍යාවන් සපුරන්.

10. 3. 1. 3

මිච්ඡන්ත සූත්‍රය

මහණෙනි, මිච්ඡාකියට පැමිණීමෙන් විරාධනා වෙයි. ආරාධනායෙක් නොවෙයි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මිච්ඡාකියට පැමිණීමෙන් විරාධන වෙයි. ආරාධනා නො වෙයි යන්:

මහණෙනි, මිච්ඡාදෘෂ්ටිකතට මිච්ඡාසංකල්පය පොහොනේය, මිච්ඡාසංකල්ප ඇතියහට මිච්ඡාවාක් පොහොනේය. මිච්ඡාවාක් ඇතිය හට මිච්ඡා කම්මානන පොහොනේය. මිච්ඡා කම්මාන ඇතිය හට මිච්ඡා ආර්ථිය පොහොනේය. මිච්ඡා ආර්ථ ඇත්තාහට මිච්ඡා ව්‍යායාමය පොහොනේය. මිච්ඡා ව්‍යායාමය ඇත්තාහට මිච්ඡා සමානිය පොහොනේය, මිච්ඡා සමානි ඇත්තාහට මිච්ඡා සමාධිය පොහොනේය. මිච්ඡා සමාධි ඇත්තා හට මිච්ඡා ඥානය පොහොනේය. මිච්ඡා ඥානය ඇත්තා හට මිච්ඡා විමුක්ති පොහොනේය. මහණෙනි, මෙ සෙයින් ම මිච්ඡාකියට පැමිණීමෙන් විරාධනා වෙයි. ආරාධනා නො වෙයි.

මහණෙනි, සම්‍යක්කියට පැමිණීමෙන් සච්චි - මාර්ගාරාධනා වෙයි. විරාධනා නො වෙයි. මහණෙනි, කෙසේ නම් සම්‍යක්කියට පැමිණීමෙන් ආරාධනා වෙයි, විරාධනා නොවෙයි යන්:

මහණෙනි, සම්‍යක්දෘෂ්ටිකතාහට සම්‍යක් සංකල්පය පොහොනේය. සම්‍යක් සංකල්ප ඇතියහට සම්‍යග් වචනය පොහොනේය. සම්‍යග් වචනය ඇතියහට සම්‍යකම්මානනය පොහොනේය. සම්‍යක් කම්මාන ඇතිය හට සම්‍යගාර්ථිය පොහොනේය. සම්‍යගාර්ථිය ඇතියහට සම්‍යග් ව්‍යායාමය පොහොනේය. සම්‍යග් ව්‍යායාම ඇත්තහට සම්‍යක් සමානිය පොහොනේය. සම්‍යක් සමානි ඇත්තහට සම්‍යක් සමාධිය පොහොනේය. සම්‍යක් සමාධිය ඇත්තහට සම්‍යග් ඥානය පොහොනේය. සම්‍යග් ඥාන ඇත්තහට සම්‍යග් විමුක්තිය පොහොනේයි. මහණෙනි, මෙ සෙයින් ම සම්‍යක්කියට පැමිණීමෙන් ආරාධනා වේ. විරාධනා නො වෙයි.

10. 3. 1. 4

බීජ සුක්තං

මිව්ඡාදිට්ඨිකසස භික්ඛවෙ පුරිස පුග්ගලසස මිව්ඡා සංකපපසස- මිව්ඡා වාචසස - මිව්ඡා කම්මන්තසස - මිව්ඡා ආජීවසස - මිව්ඡා වායාමසස - මිව්ඡා සතිසස - මිව්ඡා සමාධිසස - මිව්ඡා ඤාණිසස - මිව්ඡා විමුක්තිසස යඤ්ඤව¹ කායකමං යථාදිට්ඨි සමන්තං සමාදින්නං², යඤ්ඤ වචිකමං -පෙ- යඤ්ඤ මනොකමං යථාදිට්ඨි සමන්තං සමාදින්නං, යා ව චේතනා යා ව ජත්තා, යො ව පණ්ඨි, යෙ ව සඛිඛාරා, සබ්බෙ නෙ ධම්මා, අභිට්ඨාය අකන්තාය අමනාපාය අභිතාය දුක්ඛාය සංවත්තන්තී. තං කිසස හෙතු: දිට්ඨි භි³ භික්ඛවෙ පාපිකා.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ නිබ්බන්තං වා කොසාතකිබ්බන්තං වා තිත්තකාලානුබ්බන්තං වා අප්‍රප්‍රාය පස්වියා තිත්තන්තං යඤ්ඤව¹ පස්විරසං උපාදිාති. යඤ්ඤ ආපොරසං උපාදියති. සබ්බං තං තිත්තකන්තාය කට්ඨකන්තාය අසාතන්තාය සංවත්තන්තී. තං කිසස හෙතු: බීජං භි භික්ඛවෙ පාපකං.

ඵචමෙව ඛො භික්ඛවෙ මිව්ඡාදිට්ඨිකසස පුරිසපුග්ගලසස - මිව්ඡා සංකපපසස - මිව්ඡාවාචසස- මිව්ඡා කම්මන්තසස - මිව්ඡා ආජීවසස - මිව්ඡා වායාමසස - මිව්ඡා සතිසස - මිව්ඡා සමාධිසස - මිව්ඡා ඤාණිසස - මිව්ඡා විමුක්තිසස යඤ්ඤව කායකමං යථාදිට්ඨි සමන්තං සමාදින්නං, යඤ්ඤ වචිකමං-පෙ-යඤ්ඤ මනොකමං යථාදිට්ඨි සමන්තං සමාදින්නං යා ව චේතනා යා ව ජත්තා, යො ව පණ්ඨි, යෙ ව සඛිඛාරා, සබ්බෙ නෙ ධම්මා අභිට්ඨාය අකන්තාය අමනාපාය අභිතාය දුක්ඛාය සංවත්තන්තී. තං කිසස හෙතු: දිට්ඨි භි භික්ඛවෙ පාපිකා.

සමමාදිට්ඨිකසස භික්ඛවෙ පුරිසපුග්ගලසස සමමා සංකපපසස - සමමා වාචසස - සමමා කම්මන්තසස - සමමා ආජීවසස- සමමා වායාමසස - සමමා සතිසස - සමමා සමාධිසස - සමමා ඤාණිසස - සමමා විමුක්තිසස යඤ්ඤව කායකමං යථාදිට්ඨි සමන්තං සමාදින්නං, යඤ්ඤ වචිකමං යථාදිට්ඨි සමන්තං සමාදින්නං යඤ්ඤ මනොකමං යථාදිට්ඨි සමන්තං සමාදින්නං, යා ව චේතනා, යා ව ජත්තා යො ව පණ්ඨි, යෙ ව සඛිඛාරා සබ්බෙ නෙ ධම්මා ඉට්ඨාය කන්තාය මනාපාය භිතාය දුක්ඛාය සංවත්තන්තී. තං කිසස හෙතු: දිට්ඨි භි⁴ භික්ඛවෙ හදදිකා.

1, යඤ්ච, මජ්ඣං.
2. සමාදින්නං. P.T.S.

3. දිට්ඨි භිසස - මජ්ඣං.
4. දිට්ඨිභිසස - මජ්ඣං.

10. 3. 1. 4

බීජ සූත්‍රය

මහණෙනි, මිථ්‍යාදෘෂ්ටික පුරුෂ පුද්ගලයා විසින් - මිථ්‍යා සංකල්ප ඇති - මිථ්‍යා වාක් ඇති - මිථ්‍යා කමාන්ත ඇති - මිථ්‍යා ආර්ථ ඇති - මිථ්‍යා ව්‍යායාම ඇති - මිථ්‍යා සමානි ඇති - මිථ්‍යා සමාධි ඇති - මිථ්‍යා ඥාන ඇති - මිථ්‍යා විමුක්ති ඇති පුරුෂ පුද්ගලයා විසින් දෘෂ්ටි පරිදි ගන්නා ලද සමාදන් වන ලද යම් කාය කමීයක් හා - යම් වාග් කමීයක් හා දෘෂ්ටි පරිදි ගන්නා ලද සමාදන් වන ලද යම් මනා කමීයක් හා යම් වෙනතාවක් හා යම් ප්‍රාථිතාවක් හා යම් ප්‍රණිධියක් හා යම් සංස්කාර හා වෙන් නම්, එ හැම ධර්මයෝ අනිටු වූ අකාන්ත වූ අමනාප වූ අහිත වූ දුක් පිණිස වැටෙත්. එ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි දෘෂ්ටිය ලමු වේ මැයි.

මහණෙනි, යම් සේ කොසඹිබිඳුවටෙක් වේවයි වැටකොලු බිඳුවටෙක් වේවයි තික්ත ලමු බිඳුවටෙක් වේවයි තෙත් පොළොවහි තික්පිපත වූයේ යම් ම පොළොරසයක් හා අල්වාගනී නම්, යම් ම ආපොරසයක් හා අල්වාගනී නම්, එ හැම තික්තකභාවය පිණිස, කුළුබව පිණිස, අශානභාවය පිණිස වැටෙයි. එ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, බිඳුවට ලමුමැයි. (එහෙයින්)

මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මිථ්‍යාදෘෂ්ටික පුරුෂ පුද්ගලයා විසින් - මිථ්‍යාසංකල්ප ඇති - මිථ්‍යාවාක් ඇති - මිථ්‍යාකමාන්ත ඇති - මිථ්‍යාආර්ථ ඇති - මිථ්‍යාව්‍යායාම ඇති - මිථ්‍යාසමානි ඇති - මිථ්‍යාසමාධි ඇති - මිථ්‍යා ඥාන ඇති - මිථ්‍යාවිමුක්ති ඇති පුරුෂපුද්ගලයා විසින් දෘෂ්ටි වූ පරිද්දෙන් ගන්නා ලද සමාදන්වන ලද යම් ම කායකමීයක් හා-යම් ම වාක්කමීයක් හා දෘෂ්ටි වූ පරිදි ගන්නා ලද සමාදන් වන ලද යම් ම මනාකමීයක් හා යම් ම වෙනතාවක් හා යම් ම ප්‍රාථිතාවක් හා යම් ම ප්‍රණිධියක් හා යම් ම සංස්කාර කෙනෙක් හා වෙන් ද එ හැම දහම්හු අනිටු බව පිණිස, අකාන්තය පිණිස, අමනාපය පිණිස අහිත පිණිස දුක් පිණිස වැටෙත්. කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, දෘෂ්ටිය ලමු මැයි (එහෙයින්)

මහණෙනි, සමාක්දෘෂ්ටික පුරුෂපුද්ගලයා විසින් - සමාක්සංකල්ප ඇති - සමාක් වාක් ඇති - සමාක් කමාන්ත ඇති - සමාක් ආර්ථ ඇති - සමාක් ව්‍යායාම ඇති - සමාක් සමානි ඇති - සමාක් සමාධි ඇති-සමාග් ඥාන ඇති - සමාග් විමුක්ති ඇති පුරුෂ පුද්ගලයා විසින් දෘෂ්ටි වූ පරිදි ගන්නා ලද සමාදන් වනලද යම් ම කායකමීයක් වේවයි, දෘෂ්ටි වූ පරිදි ගන්නාලද සමාදන් වනලද යම් ම වාක්කමීයක් වේවයි, දෘෂ්ටි පරිදි ගන්නා ලද සමාදන් වනලද යම් ම මනාකමීයක් වේවයි යම් ම වෙනතාවක් වේවයි, යම් ම ප්‍රාථිතාවක් වේවයි, යම් ම ප්‍රණිධියක් වේවයි යම් ම සංස්කාර වෙන්වයි එ හැම ධර්මයෝ ඉටු වූ කාන්ත වූ මනාප වූ හිත වූ සැප පිණිස වැටෙත්. එ කවරහෙයින් යත්: මහණෙනි, දෘෂ්ටිය හදු මැයි. (එහෙයින්)

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, උච්ඡුඛිජං වා සාළි ඛිජං වා මුද්දිකා ඛිජං වා අප්ප්‍රාය පඨවියා භික්ඛිතං යඤ්ඤව පඨවීරසං උපාදියති, යඤ්ඤ ආපොරසං උපාදියති, සබ්බං තං සාතන්තාය මධුරන්තාය අසෙවනාකන්තාය සංවත්තති. තං කිසස හෙතු; ඛිජං හි භික්ඛවෙ හද්දකං.

එවමෙව ටො භික්ඛවෙ සමාදිට්ඨිකස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සමමා සංකප්පස්ස සමොචාවස්ස - සමොකම්මන්තස්ස - සමමා ආථීවස්ස - සමමා වායාමස්ස - සමමා සතිස්ස - සමමා සමාධිස්ස - සමමා සද්දණස්ස - සමමා විමුක්තිස්ස යඤ්ඤව කාය කමමං යථාදිට්ඨි සමන්තං සමාදින්නං, යඤ්ඤ වචී කමමං -පෙ- යඤ්ඤ මනොකමමං යථාදිට්ඨි සමන්තං සමාදින්නං, යා ව චෙත්තනා යාච පස්ථනා යො ව පණ්ඨි යෙ ව සබ්බාරා, සබ්බං තෙ ධම්මො ඉට්ඨාය කන්තාය මනාපාය භිතාය සුඛාය සංවත්තන්තී. තං කිසස හෙතු; දිට්ඨි හි භික්ඛවෙ හද්දකාති.

10. 3. 1. 5

විජජා සුත්තං

අවිජජා භික්ඛවෙ පුබ්බඛතමා අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා. අනිදෙව අභිරික්ඛං අනොත්තස්සං. අවිජජාගතස්ස භික්ඛවෙ අවිඤ්ජුනො මිච්ඡාදිට්ඨි පහොති. මිච්ඡාදිට්ඨිකස්ස මිච්ඡාසඛකප්පො පහොති. මිච්ඡා සඛකප්පස්ස මිච්ඡාවාචා පහොති. මිච්ඡාවාචස්ස මිච්ඡාකම්මනෙතො පහොති. මිච්ඡා කම්මනෙතස්ස මිච්ඡා ආථීවො පහොති. මිච්ඡාආථීවස්ස මිච්ඡාවායාපමා පහොති. මිච්ඡා වායාමස්ස මිච්ඡාසති පහොති. මිච්ඡා සතිස්ස මිච්ඡාසමාධි පහොති. මිච්ඡාසමාධිස්ස මිච්ඡාඤ්ඤං පහොති. මිච්ඡාඤ්ඤස්ස මිච්ඡාවිමුක්ති පහොති,

මහණෙනි, යම්පරිදි උක් බිජුවටෙක් වේවයි හැල් බිජුවටෙක් වේවයි ජීදි බිජුවටෙක් වේවයි තෙත් පොළොවහි නික්මිජන වූයේ යම්බඳු පොළොව රසයක් ගන්නේ ද ආපොරසයක් ගන්නේ ද එ හැම ගෘහභාවයට මියුරු බවට අපසවනක භාවයට වැටෙයි. එකවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, බිජුවට හඳු ය, එහෙයිනි.

එපරිදි ම මහණෙනි, සමාග්දෘෂ්ටික පුරුෂපුද්ගලයා වීයින් - සමාක් සංකල්ප ඇති - සමාග්වචන ඇති - සමාක්කර්මාන්ත ඇති - සමාගාඡීව ඇති - සමාග්ව්‍යායාම ඇති - සමාක්සමානි ඇති - සමාක් සමාධි ඇති - සමාග්ඥාන ඇති - සමාග්විමුක්ති ඇති පුරුෂපුද්ගලයා වීයින් දෘෂ්ටියට අනුව ගන්නාලද සමාදන් වනලද යම් ම කායකර්මයක් වේවයි, යම් ම වාක්කර්මයක් වේවයි - දෘෂ්ටියට අනුව ගන්නාලද සමාදන් වන ලද යම් ම මනාකර්මයක් වේවයි යම් ම වෛතනාවක් වේවයි යම් ම පුර්වනාවක් වේවයි යම් ම ප්‍රණියයක් වේවයි යම් ම සුඤ්ඤාකරකෙනෙක් වෙත්වයි එ හැම ඉටු වූ කාන්ත වූ මනාප වූ හිත වූ සුබය පිණිය වැටෙත්. එකවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, දෘෂ්ටිය හඳු මැයි. (එහෙයිනි)

10. 3. 1. 5
විජයා සූත්‍රය

මහණෙනි, අකුලධර්ම සමාපත්තියට අවිද්‍යා පුළුබ්බම වෙයි. අභීකය, අනපත්‍රපාය යන දෙක නුහුබ්බනේ මය. මහණෙනි, අවිද්‍යාගත අකුලධර්මයට මිට්ඨාදෘෂ්ටිය පොහොනේය. මිට්ඨාදෘෂ්ටිකතට මිට්ඨා සංකල්පය පොහොනේයි. මිට්ඨාසංකල්ප ඇතියහට මිට්ඨාවාක් පොහොනේය - මිට්ඨාවාක් ඇතියහට මිට්ඨාකර්මාන්ත පොහොනේය - මිට්ඨාකර්මාන්ත ඇතියහට මිට්ඨා ආඡීවය පොහොනේය. මිට්ඨාආඡීව ඇතියහට මිට්ඨාව්‍යායාම පොහොනේය - මිට්ඨාව්‍යායාම ඇතියහට මිට්ඨා සමානිය පොහොනේය - මිට්ඨාසමානි ඇතියහට මිට්ඨාසමාධි පොහොනේය මිට්ඨාසමාධි ඇතියහට මිට්ඨාඥානය පොහොනේය - මිට්ඨාඥානය ඇතියහට මිට්ඨාවිමුක්ති පොහොනේය.

විජයා ව ඛො භික්ඛවෙ පුබ්බඛගමා කුසලානං ධම්මානං සමංපතති යා.
 අනුච්චෙ භිරොක්ඛායං. විජයාගතස්ස භික්ඛවෙ විදුසුනො සම්මාදිට්ඨි
 පහොති. සම්මාදිට්ඨිකස්ස සම්මා සඛාපෙයා පහොති, සම්මාසඛාපසස්ස
 සම්මාවාචා පහොති. සම්මා වාචස්ස සම්මා භාමමනො පහොති. සම්මා
 කම්මනාස්ස සම්මා ආජීවො පහොති. සම්මාආජීවස්ස සම්මාවායාමො
 පහොති. සම්මාවායාමස්ස සම්මාසති පහොති. සම්මාසතිස්ස සම්මා
 සමාධි පහොති. සම්මාසමාධිස්ස සම්මා ඤාණං පහොති. සම්මාඤාණස්ස
 සම්මා විමුක්ඛි පහොති ති.

10. 3. 1. 6

නිජජර සුතකං

[සාවඤ්ච]

දස ඉමාති භික්ඛවෙ නිජජරවස්ථාති. කතමාති දස:

1. සම්මාදිට්ඨිකස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාදිට්ඨි නිජජීණණො හොති. යෙ ව මිච්ඡාදිට්ඨිපච්චයා අනෙතෙ පාපකා අකුසලා ධම්මො සම්භවන්ති, තෙ වස්ස නිජජීණණො හොන්ති. සම්මාදිට්ඨිපච්චයා ව අනෙතෙ කුසලා ධම්මො භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති.
2. සම්මාසංකප්පස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාසඛාපෙයා නිජජීණණො හොති. යෙ ව මිච්ඡාසඛාපෙයා අනෙතෙ පාපකා අකුසලා ධම්මො සම්භවන්ති, තෙ වස්ස නිජජීණණො හොන්ති, සම්මා සඛාපෙයා ව අනෙතෙ කුසලා ධම්මො භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති.
3. සම්මාවාචස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාවාචා නිජජීණණො හොති. යෙ ව මිච්ඡාවාචාපච්චයා අනෙතෙ පාපකා අකුසලා ධම්මො සම්භවන්ති, තෙ වස්ස නිජජීණණො හොන්ති. සම්මාවාචාපච්චයා ව අනෙතෙ කුසලා ධම්මො භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති.
4. සම්මාකම්මනාස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාකම්මනො නිජජීණණො හොති, යෙ ව මිච්ඡාකම්මනා පච්චයා අනෙතෙ පාපකා අකුසලා ධම්මො සම්භවන්ති. තෙ වස්ස නිජජීණණො හොන්ති. සම්මාකම්මනාපච්චයා ව අනෙතෙ කුසලා ධම්මො භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති.
5. සම්මා ආජීවස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාආජීවො නිජජීණණො හොති. යෙ ව මිච්ඡාආජීවපච්චයා අනෙතෙ පාපකා අකුසලා ධම්මො සම්භවන්ති, තෙ වස්ස නිජජීණණො හොන්ති. සම්මාආජීව පච්චයා ව අනෙතෙ කුසලා ධම්මො භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති.

තවද මහණෙනි; කුශලධර්මසමාපත්තියට විද්‍යාව පුච්ඤම වෙයි. එ අනුව හිරිමිතජනුහුබදනේය. මහණෙනි, විද්‍යාගත විදර්ශිතට සමයන්දාඡ්චිය පොහොනේය. සමයන්දාඡ්චිකයාට සමයක්සංකල්පය පොහොනේය. සමයන්සංකල්ප ඇත්තාහට සමයන්වාක් පොහොනේය. සමයක්වචන ඇත්තාහට සමයක්කර්මාන්තය පොහොනේය. සමයක්කර්මාන්තය ඇත්තාහට සමයගාඡ්චිය පොහොනේය. සමයගාඡ්චි ඇත්තාහට සමයන් ව්‍යායාමය පොහොනේය. සමයන්ව්‍යායාමය ඇත්තාහට සමයක්දමානිය පොහොනේය. සමයක්දමානි ඇත්තාහට සමයන්ඥානය පොහොනේය. සමයන්ඥානය ඇත්තාහට සමයන්විච්ඡික්ඡිය පොහොනේ යයි.

10. 3. 1. 6

නිජ්ජර සූත්‍රය

[සැවැත්]

මහණෙනි, මෙ නිර්ජරවසානු දශදෙනෙක. කචර දශදෙනෙක යත්:

1. මහණෙනි, සමයන්දාඡ්චිකයාගේ මිට්ඨාදාඡ්චිය (මාඡ්චිභාවනායෙන්) නිර්ජීරණ වෙයි. මිට්ඨාදාඡ්චිප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලමු අකුශල ධර්මයෝ උපදනාහු නම් ඔහුගේ එ අකුශල ධර්මයෝ නිර්ජීරණ වෙත්. සමයන්දාඡ්චි ප්‍රත්‍යයෙනුදු නොයෙක් කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්තියට යෙත්.

2. මහණෙනි, සමයක්සංකල්ප ඇතියහුගේ මිට්ඨාසංකල්පය නිර්ජීරණ වෙයි, මිට්ඨාසංකල්පප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලමු අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම් ඔහට ඔහුදු නිර්ජීරණ වෙත්. සමයක් සංකල්ප ප්‍රත්‍යයෙනුදු නොයෙක් කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්තියට යෙත්.

3. මහණෙනි, සමයක් වචන ඇතියහුගේ මිට්ඨාවචනය නිර්ජීරණ වෙයි. මිට්ඨාවාක් ප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ වෙත් නම් ඔහට ඔහු ද නිර්ජීරණ වෙත්. සමයන්වාක්ප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්තියට යෙත්.

4. මහණෙනි, සමයක්කමාන්ත ඇතියහුගේ මිට්ඨාකමාන්තය නිර්ජීරණ වෙයි. මිට්ඨාකර්මාන්ත ප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම් ඔහට එ අකුශලධර්මයෝ ද නිර්ජීරණ වෙත්. සමයක්-කර්මාන්තප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ ද භාවනායෙන් පරිපූර්තියට යෙත්.

5. මහණෙනි, සමයගාඡ්චි ඇතියහුගේ මිට්ඨාඡ්චිය නිර්ජීරණ වෙයි. මිට්ඨාඡ්චිප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු ලාමක අකුශලධර්මයෝ වෙත් නම් ඔහුගේ එ අකුශලධර්මයෝ නිර්ජීරණ වෙත්. සමයගාඡ්චිප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ ද භාවනායෙන් පරිපූර්තියට යෙත්.

6. සමොවායාමස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාවායාමො නිජ්ජණ්ණො හොති. යෙ ව මිච්ඡාවායාමපච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමමා සමභවන්ති, තෙ වස්ස නිජ්ජණ්ණො හොන්ති. සමොවායාම පච්චයා ව අනෙකෙ කුසලා ධමමා භාවනා පාරිච්ඡරිං ගව්ඡන්ති.

7. සමො සතිසු භික්ඛවෙ මිච්ඡා සති නිජ්ජණ්ණො හොති. යෙ ව මිච්ඡාසතිපච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමමා සමභවන්ති. තෙ වස්ස නිජ්ජණ්ණො හොන්ති. සමොසති පච්චයා ව අනෙකෙ කුසලා ධමමා භාවනා පාරිච්ඡරිං ගව්ඡන්ති.

8. සමො සමාධිස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡා සමාධි නිජ්ජණ්ණො හොති. යෙ ව මිච්ඡා සමාධි පච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමමා සමභවන්ති, තෙ වස්ස නිජ්ජණ්ණො හොන්ති. සමොසමාධිපච්චයා ව අනෙකෙ කුසලා ධමමා භාවනා පාරිච්ඡරිං ගව්ඡන්ති.

9. සමොක්ඛණස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාක්ඛණං නිජ්ජණ්ණො හොති. යෙ ව මිච්ඡාක්ඛණපච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමමා සමභවන්ති, තෙ වස්ස නිජ්ජණ්ණො හොන්ති. සමොක්ඛණපච්චයා ව අනෙකෙ කුසලා ධමමා භාවනා පාරිච්ඡරිං ගව්ඡන්ති.

10. සමොවිමුත්තිස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාවිමුත්ති නිජ්ජණ්ණො හොති. යෙ ව මිච්ඡාවිමුත්තිපච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමමා සමභවන්ති. තෙ වස්ස නිජ්ජණ්ණො හොන්ති. සමොවිමුත්ති පච්චයා ව අනෙකෙ කුසලා ධමමා භාවනා පාරිච්ඡරිං ගව්ඡන්ති. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ දැසනිජ්ජරාවක්ඛන්ති ති.

10. 3. 1. 7

ධොවන සුතතං

[සාවස්ථි]

අස්ථි භික්ඛවෙ දකඛිණෙසු ජනපඤ්ඤ ධොවනං නාම තස්ථි හොති අනන්ධෙ පානඛෙ බජ්ජඛෙ හොජ්ජඛෙ ලොයාඛෙ පෙයාඛෙ නච්චඛෙ ගිතඛෙ වාදිතඛෙ. අකේතං භික්ඛවෙ ධොවනං, තෙතං නාස්ථි වදමි. තඤ්ඤ ඛො එතං භික්ඛවෙ ධොවනං භීතං ගමමං පොච්ඡජ්ජනිකං අනාර්යං අනස්ථි සංභිතං, න කිංඛිදා න වීරාගාය න නිරොධාය න උපසමාය න අභිඤ්ඤාය න සමෙධාධාය න නිබ්බානාය සංවිතන ති.

6. මහණෙනි, සමාග්චාර්යාම ඇතියහුගේ මිථ්‍යාචාර්යාමය නිර්ජීරණ වෙයි. මිථ්‍යාචාර්යාම ප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම්, ඔහුට එ අකුශලජ්‍ර හා නිර්ජීරණ වෙත්. සමාග්චාර්යාම ප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණියට යෙත්.

7. මහණෙනි, සමාක්ස්මාති ඇතියහුගේ මිථ්‍යාක්ස්මාතිය නිර්ජීරණ වෙයි. මිථ්‍යාක්ස්මාතිප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම් ඔහුගේ එ අකුශලධර්මයෝ ද නිර්ජීරණ වෙත්. සමාක්ස්මාති-ප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ ද භාවනායෙන් පරිපූර්ණියට යෙත්.

8. මහණෙනි, සමාක්සමාධි ඇතියහුගේ මිථ්‍යාසමාධිය නිර්ජීරණ වෙයි. මිථ්‍යාසමාධිප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම් ඔහුට එ අකුශලධර්මයෝ ද නිර්ජීරණ වෙත්. සමාක්සමාධි-ප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ ද භාවනායෙන් පරිපූර්ණියට යෙත්.

9. මහණෙනි, සමාග්ඤාන ඇතියහුගේ මිථ්‍යාඤානය නිර්ජීරණ වෙයි. මිථ්‍යාඤාන ප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම් ඔහුට එ අකුශලධර්මයෝ ද නිර්ජීරණ වෙත්. සමාග්ඤාන ප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණියට යෙත්.

10. මහණෙනි, සමාග් විමුක්ති ඇතියහුගේ මිථ්‍යාවිමුක්ති නිර්ජීරණ වෙයි. මිථ්‍යාවිමුක්තිප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම් ඔහුට එ අකුශලධර්මයෝ ද නිර්ජීරණ වෙත්. සමාග් විමුක්ති ප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ ද භාවනායෙන් පරිපූර්ණියට යෙත්. මහණෙනි, මේ දසදෙන නිර්ජර්චසකුහු වෙත් යි.

10. 3. 1. 7
ධොවන සූත්‍රය

මහණෙනි, දක්ෂිණජනපදයෙහි ධොවන නම් නැකැත් කෙළියෙක් ඇත. මහණෙනි, එ නකත් කෙළියෙහි අත්ත හා පාන හා බාද්‍ය හා භොජ්‍ය හා ලෙහ්‍ය හා පෙය හා නාත්‍ය හා ගීත හා වාදිත්‍ර හා වෙයි. මහණෙනි, තෙල ධොවනය ඇත් මැයි. තෙල නැතැයි නොම කියමි. මහණෙනි, තෙල ධොවනය භීතය, ග්‍රාමය, පුහුදුනන් අයත්ය, අනායාසය, අනථි ඇසුරු කෙළේය. නිවේදය සඳහා නො වෙයි විරාගය සඳහා නො වෙයි, නිරෝධය සඳහා නො වෙයි, ක්ලෙශවිප්‍රසමය සඳහා නො වෙයි. අභිඤා සඳහා නො වෙයි, සමබොධිය සඳහා නො වෙයි, නිව්ඤාන පිණිය නො වැටෙයි.

අහඤ්ච ඛො භික්ඛවෙ අරියං ධොවනං දෙසීසාමී. යං ධොවනං එකත්තනිබ්බිදය විරාගාය නිරොධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සමොධාය නිබ්බානාය සංවහන්ති. යං ධොවනං ආගමම ජාතිධම්මො සත්තා ජාතියා පරිවුට්ඨන්තී, ජරාධම්මො සත්තා ජරාය පරිවුට්ඨන්තී, මරණධම්මො සත්තා මරණෙන පරිවුට්ඨන්තී, සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනසසුපායාසධම්මො සත්තා සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනසසුපායාසෙහි පරිවුට්ඨන්තී. තං සුඤ්ඤාථ, සාධුක්ඛං මනසිකරෙථ, භාසීසාමී තී. එවං භතෙන තී ඛො තෙ භික්ඛු හගවතො පඨමසෙසාස්සං හගවා එතදචොච:

තතමඤ්ච තං භික්ඛවෙ අරියං ධොවනං යං ධොවනං එකත්තනිබ්බිදය විරාගාය නිරොධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සමොධාය නිබ්බානාය සංවහන්ති, යං ධොවනං ආගමම ජාතිධම්මො සත්තා ජාතියා පරිවුට්ඨන්තී, ජරාධම්මො සත්තා ජරාය පරිවුට්ඨන්තී, මරණධම්මො සත්තා මරණෙන පරිවුට්ඨන්තී, සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනසසුපායාසධම්මො සත්තා සොකපරිදෙව දුක්ඛදෙමනසසුපායාසෙහි පරිවුට්ඨන්තී.

සමමාදිට්ඨිකස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාදිට්ඨි නිදොධානා හොති, යෙ ව මිච්ඡාදිට්ඨිපච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මො සමභවන්තී, තෙ වස්ස නිදොධානා හොන්තී. සමමාදිට්ඨිපච්චයා ව අනෙකෙ කුසලා ධම්මො භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්තී.

සමමාසවකස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාසවකජො නිදොධානො හොති -පෙ- සමමාචාරස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාචාරා නිදොධානා හොති -පෙ- සමමාකම්මනාස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාකම්මනො නිදොධානො හොති -පෙ- සමමා ආජීවස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාආජීවො නිදොධානො හොති -පෙ- සමමා වායාමස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාවායාමො නිදොධානො හොති -පෙ- සමමාසතිස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාසති නිදොධානා හොති -පෙ- සමමාසමාධිස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාසමාධි නිදොධානො හොති -පෙ- සමමාඤ්ඤාස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාඤ්ඤා නිදොධානො හොති -පෙ- සමමා විමුක්ඛස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාවිමුක්ඛ නිදොධානා හොති. යෙ ව මිච්ඡාවිමුක්ඛ පච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මො සමභවන්තී, තෙ වස්ස නිදොධානා හොන්තී. සමමාවිමුක්ඛපච්චයා ව අනෙකෙ කුසලා ධම්මො භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්තී.

මහණෙනි, මම ද යම් ධොවනයක් එකාන්ත නිර්වේදය පිණිස, - වීරාගය පිණිස, නිරොධය පිණිස, ව්‍යුපගමය පිණිස අභිඤ්ඤා පිණිස සංකොධිය පිණිස, නිව්චාණය පිණිස වැටේ නම්, යම් ධොවනයකට පැමිණ ජාතිසම්භාව ඇති සත්ත්‍ව ජාතියෙන් මිඳෙන් නම් ජරාසම්භාව ඇති සත්ත්‍ව ජරායෙන් මිඳෙන් නම්, මරණසම්භාව ඇති සත්ත්‍ව මරණයෙන් මිඳෙන් නම් ශොක, පරිදේව, දුඃඛ, දොර්මනසා උපායාස සැහැවී කොට ඇති සත්ත්‍ව ශොක, පරිදේව, දුක් දෙමනස් දඩ් ආයාසයෙන් මිඳෙන් නම්, එබඳු ආයාස ධොවනයක් දෙසන්නෙමි. එ අසව, මොනොවට මෙනෙහිකරව, කියනෙමි යි. 'එසේය වහන්සැ'යි එ මහණහු භාග්‍යවත්භට පිළිවදන් ඇස්වූහ. හඟවත්හු තෙල වදළහ:

මහණෙනි, යම් ධොවනයක් එකාන්ත නිවේදයට වීරාගයට, නිරොධයට ව්‍යුපගමයට අභිඤ්ඤාවට සංකොධියට නිව්චාණයට වැටේ නම්, යම් ධොවනයකට පැමිණ ජාතිධර්ම සත්ත්වයෝ ජාතියෙන් මිඳෙන් නම් - ජරාධර්මසත්ත්වයෝ ජරායෙන් මිඳෙන් නම්, මරණධර්මසත්ත්වයෝ මරණින් මිඳෙන් නම් ශොක පරිදේව දුඃඛ දොර්මනසා උපායාස ධර්ම සත්ත්වයෝ සොක පරිදේව දුඃඛ දොර්මනසා උපායාසයෙන් මිඳෙන් නම් ඒ ආයාසධොවනය කවර යත්:

මහණෙනි, සමාන්තදාමනියා විසින් මිත්‍යාදාමනිය නිරවශේෂයෙන් දෝනාලදු වෙයි. මිත්‍යාදාමනියුත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම් ඔහු විසින් ඔහුදු නිරවශේෂයෙන් දෝනාලදහ. සමාන්තදාමනියුත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ ද භාවනායෙන් පරිපූර්කියට යෙත්.

මහණෙනි, සමාන්තසංකල්ප ඇත්තහු විසින් මිත්‍යාසංකල්පය නිර්ධොන වෙයි. ... මහණෙනි, සමාන්තවිකල්ප ඇතියහු විසින් මිත්‍යා වචනය නිර්ධොන වෙයි ... මහණෙනි, සමාන්තකර්මාන්ත ඇතියහු විසින් මිත්‍යාකර්මාන්තය නිර්ධොන වෙයි ... මහණෙනි, සමාන්තභව ඇත්තහු විසින් මිත්‍යා භවය නිර්ධොන වෙයි ... මහණෙනි, සමාන්තව්‍යායාම ඇත්තහු විසින් මිත්‍යාව්‍යායාම නිර්ධොන වෙයි ... මහණෙනි, සමාන්තස්මාති ඇතියහු විසින් මිත්‍යාස්මාතිය නිර්ධොන වෙයි ... මහණෙනි, සමාන්තසමාධි ඇත්තහු විසින් මිත්‍යාසමාධිය නිර්ධොන වෙයි ... මහණෙනි, සමාන්තඤානය ඇතියහු විසින් මිත්‍යාඤානය නිර්ධොන වෙයි ... මහණෙනි, සමාන්තවිමුක්ති ඇත්තහු විසින් මිත්‍යාවිමුක්තිය නිර්ධොන වෙයි. මිත්‍යාවිමුක්ති ප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලමු අකුසල් දහම්හු උපදනාහු නම් ඔහු විසින් ඔහුදු නිර්ධොන වෙත්. සමාන්තවිමුක්ති ප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුසල් දහම්හු ද භාවනායෙන් පරිපූර්කියට යෙත්.

ඉදං ඛො තං භික්ඛවෙ අරියං ඛොචනං, යං ඛොචනං ඒකතන නිබ්බිදය විරාගාය, නිරොධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සමෙධාධාය නිධානාය සංවහනති, යං ඛොචනං ආගමම ජාතීධම්මො සත්තා ජාතියා පරිමුච්චනතී, ජරාධම්මො සත්තා ජරාය පරිමුච්චනතී, මරණධම්මො සත්තා මරණෙන පරිමුච්චනතී, සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනසසුපායාසධම්මො සත්තා සොක-පරිදෙව දුක්ඛදෙමනසසු පායාසෙහි පරිමුච්චනතී තී.

10. 3. 1. 8

තික්ච්ඡක සුතතං

තික්ච්ඡකා භික්ඛවෙ විරෙචනං දෙනති පිත්තසමුට්ඨානානමි ආබාධානං පටිසාතාය, සෙමභසමුට්ඨානානමි ආබාධානං පටිසාතාය, වාතසමුට්ඨානානමි ආබාධානං පටිසාතාය, අරොකං භික්ඛවෙ විරෙචනං නෙතං නාතී තී වදුමී. තඤ්ඤ ඛො එතං භික්ඛවෙ විරෙචනං සමපජ්ජතිපි, විපජ්ජතිපි

අහඤ්ඤ ඛො භික්ඛවෙ අරියං විරෙචනං දෙසිසාමි, යං විරෙචනං සමපජ්ජතියෙව නො විපජ්ජති, යං විරෙචනං ආගමම ජාතීධම්මො සත්තා ජාතියා පරිමුච්චනතී, ජරාධම්මො සත්තා ජරාය පරිමුච්චනතී මරණධම්මො සත්තා මරණෙන පරිමුච්චනතී, සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනසසුපායාසධම්මො සත්තා සොක පරිදෙව දුක්ඛදෙමනසසුපායාසෙහි පරිමුච්චනතී. තං සුනාථ, සාධුකං මනසිකරොථ, භාසිසාමීති. එවං භනෙතති ඛො තෙ භික්ඛු භගවතො පවච්ඡෙසසාසු. භගවා එතදවොච:

කතමඤ්ඤ තං භික්ඛවෙ අරියං විරෙචනං, යං විරෙචනං ආගමම ජාතී ධම්මො සත්තා ජාතියා පරිමුච්චනතී, ජරාධම්මො සත්තා ජරාය පරිමුච්චනතී, මරණ ධම්මො සත්තා මරණෙන පරිමුච්චනතී, සොකපරිදෙව දුක්ඛදෙමනසසු පායාසධම්මො සත්තා සොකපරිදෙව දුක්ඛදෙමනසසු පායාසෙහි පරිමුච්චනතී:

සමුච්චාදිඤ්ඤ සා භික්ඛවෙ මිච්චාදිඤ්ඤ විරිනෙතො හොති, යෙ ව මිච්චාදිඤ්ඤ පච්චියා අනෙතෙක පාපකා අකුසලා ධම්මො සමභවනතී, තෙ වසා විරිනො හොතතී. සමුච්චාදිඤ්ඤ පච්චියා ව අනෙතෙක කුසලා ධම්මො භාවනා පාරිසුරිං ගව්ජනතී.

මහණෙනි, යම් ධොවනයෙක් එකාන්තනිවේදයට - වීරාගයට නිරොධයට - ච්ඡුපභමයට - අභිඤ්චට - සමොධියට නිව්ඤ්ඤාවට වැටේ නම්, යම් ධොවනයකට පැමිණ ජාතියවහාව ඇති සත්ත්වයෝ ජාතියෙන් මිඳෙන් නම්, ජරාස්වභාව ඇති සත්ත්වයෝ ජරායෙන් මිඳෙන් නම්, මරණස්වභාව ඇති සත්ත්වයෝ මරණයෙන් මිඳෙන් නම් ශොක, පරිදෙව, දුක්, දෙමනස්, දැඩි ආයාස සැහැවී කොට ඇති සත්ත්වයෝ ශොක පරිදෙව දුක් දෙමනස් දැඩි ආයාසයන්ගෙන් මිඳෙන් නම් එ යයි.

10. 3. 1. 8

තිකිවජ්ඣක සූත්‍රය

මහණෙනි, විකිත්සකයෝ පිහිත් උපදනා ආබාධයන් නසනුවට ද සෙමෙන් උපදනා ආබාධයන් නසනුවට ද වාතයෙන් උපදනා ආබාධයන් නසනුවට ද විරෙවන දෙත්. මහණෙනි, තෙල විරෙවනය ඇත, 'තෙල නැතැ'යි නො කියමි. මහණෙනි, තෙල විරෙවනය සම්පදාමාන හෝ විපදාමාන හෝ වෙයි.

මහණෙනි, මම ද යම් විරෙවනයෙක් සම්පදාමාන ම වේ නම් විපදාමාන නො වේ නම්, යම් විරෙවනයකට පැමිණ ජාතියවහාව කොට ඇති සත්ත්වයෝ ජාතියෙන් මිඳෙන්නාහු ද, ජරාස්වභාව කොට ඇති සත්ත්වයෝ ජරායෙන් මිඳෙන්නාහු ද, මරණස්වභාව කොට ඇති සත්ත්වයෝ මරණින් මිඳෙන්නාහු ද, ශොක පරිදෙව දුක් දෙමනස් දැඩි ආයාස ස්වභාව කොට ඇති සත්ත්වයෝ ශොක පරිදෙව දුක් දෙමනස් දැඩි ආයාසයෙන් මිඳෙන්නාහු ද, එබඳු ආයාස විරෙවනයක් දෙසම. එ අසව, මොනොවට මෙනෙහි කරව, කියනොමැයි. 'එසේය වහන්සැ'යි එ මහණහු හඟවත්හට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල කරුණ දෙසූහ:

මහණෙනි, යම් විරෙවනයකට පැමිණ ජාතිධර්මසත්ත්වයෝ ජාතියෙන් මිඳෙන්නාහු නම්, ජරාධර්මසත්ත්වයෝ ජරායෙන් මිඳෙන්නාහු නම්, මරණධර්මසත්ත්වයෝ මරණින් මිඳෙන්නාහු නම්, ශොකපරිදෙව දුඛ දොර්මනසොපාපාසධර්ම සත්ත්වයෝ ශොක පරිදෙව දුක් දෙමනස් දැඩි ආයාසයෙන් මිඳෙන්නාහු නම් එ ආයාස විරෙවනය කවර:

මහණෙනි, සමාග්දාෂට්ඨකයා විසින් මිථ්‍යාදාෂට්ඨය විරික්ත වෙයි. මිථ්‍යාදාෂට්ඨත්‍රත්‍රයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාමක අකුලෙධර්මයෝ වෙත් නම් මහු විසින් ඔහු ද විරික්ත වෙත්. සමාග්දාෂට්ඨත්‍රත්‍රයෙන් අනෙක කුලෙධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණියට යෙත්:

සමමාසඛකපසසස භික්ඛවෙ මිච්ඡාසංකප්පො විරිතො හොති -පෙ-
 සමමාචාචසස භික්ඛවෙ මිච්ඡාචාචා විරිතො හොති -පෙ- සමමා-
 කමනසස භික්ඛවෙ මිච්ඡාකමනො විරිතො හොති -පෙ-
 සමමාආජිවසස භික්ඛවෙ මිච්ඡාආජිවො විරිතො හොති-පෙ- සමමා
 වායාමසස භික්ඛවෙ මිච්ඡාවායාමො විරිතො හොති-පෙ-සමමා සතිසස
 භික්ඛවෙ මිච්ඡාසති විරිතො හොති -පෙ-සමමාසමාධිසස භික්ඛවෙ මිච්ඡා
 සමාධි විරිතො හොති -පෙ- සමමා ඤාණිසස භික්ඛවෙ මිච්ඡාඤාණ-
 විරිතො හොති -පෙ- සමමා විමුක්ඛසස භික්ඛවෙ මිච්ඡාවිමුක්ඛි විරිතො
 හොති. යෙ ව මිච්ඡාවිමුක්ඛි පච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මො
 සමභවන්ති. තෙ වසස විරිතො හොන්ති. සමමා විමුක්ඛි පච්චයා ව අනෙකෙ
 කුසලා ධම්මො භාවනා පාරිසුට්ඨිං ගව්ඡන්ති.

ඉදං ඛො තං භික්ඛවෙ අරියං විරෙචනං, යං විරෙචනං සමපජ්ජති-
 යෙවි නො විපජ්ජති, යං විරෙචනං ආගමම ජාතිධම්මො සත්තා ජාතියා
 පරිමුච්චන්ති. ජරාධම්මො සත්තා ජරාය පරිමුච්චන්ති, මරණධම්මො සත්තා
 මරණෙන පරිමුච්චන්ති, සොකපරිදෙව දුක්ඛදෙමනසසුපායාසධම්මො සත්තා
 සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනසසුපායාසෙහි පරිමුච්චන්ති ති.

10. 3. 1. 9

වමන සුත්තං

තිකිච්ඡකා භික්ඛවෙ වමනං දෙන්ති, පිත්තසමුට්ඨානානමපි ආබාධානං
 පටිඝානාය, සෙමකසමුට්ඨානානමපි ආබාධානං පටිඝානාය, වාතසමුට්ඨා
 නානමපි ආබාධානං පටිඝානාය. අසෙවතං භික්ඛවෙ වමනං, නොතං
 නස්සි වදම්, තඤ්ඤා ඛො එතං භික්ඛවෙ වමනං සමපජ්ජතිපි උපජ්ජතිපි.

අනඤ්ඤා ඛො භික්ඛවෙ අරියං වමනං දෙසිසාමි යං වමනං සමපජ්ජති
 යෙවි නො විපජ්ජති, යං වමනං ආගමම ජාතිධම්මො සත්තා ජාතියා
 පරිමුච්චන්ති. ජරාධම්මො සත්තා ජරාය පරිමුච්චන්ති, මරණධම්මො සත්තා
 මරණෙන පරිමුච්චන්ති, සොකපරිදෙව දුක්ඛදෙමනසසුපායාසධම්මො සත්තා
 සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනසසුපායාසෙහි පරිමුච්චන්ති. තං සුඤ්ඤාපථං -පෙ-
 නභවිං එතදචො ව:

මහණෙනි, සමාක්සංකල්ප ඇත්තනුට මිථ්‍යාසංකල්පය විරික්ත වෙයි. ... සමාග්වචන ඇතියහු විසින් මිථ්‍යාවචනය විරික්ත වෙයි ... සමාක්කර්මාන්තයට මිථ්‍යාකර්මාන්තය විරික්ත වෙයි ... සමාගාථීව ඇත්තහු විසින් මිථ්‍යාථීවය විරික්ත වෙයි ... සමාග්ව්‍යායාම ඇත්තහු විසින් මිථ්‍යාව්‍යායාමය විරික්ත වෙයි ... සමාක්ස්මාති ඇත්තහු විසින් මිථ්‍යාස්මාතිය විරික්ත වෙයි ... සමාක්සමාධි ඇත්තහු විසින් මිථ්‍යා සමාධිය විරික්ත වෙයි ... සමාග්ඤන ඇතියහු විසින් මිථ්‍යාඤනය විරික්ත වෙයි ... සමාග්විමුක්ති ඇතියහු විසින් මිථ්‍යාවිමුක්තිය විරික්ත වෙයි. මිථ්‍යාවිමුක්ති ප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම් ඔහු විසින් ඔහුද විරික්ත වෙත්, සමාග්විමුක්ති ප්‍රත්‍යයෙන් අනෙක කුශලධර්මයෝ ද භාවනායෙන් පරිපූර්ණියට යෙත්.

මහණෙනි, යම් විරෙවනයෙක් සමපදාමාන ම වේ නම් විපදාමාන නො වේ නම් යම් විරෙවනයකට පැමිණ ජාතිධර්ම සත්තයෝ ජාතියෙන් මිදෙන්නාහු නම්, ජරාධර්ම සත්තයෝ ජරායෙන් මිදෙන්නාහු නම්, මරණධර්මසත්තයෝ මරණින් මිදෙන්නාහු නම් ශොක පරිදෙව දුඃඛ දොර්මනසාපායාසධර්ම සත්තයෝ යෝ වැලැපීම දුක් දෙමනස් දුඛි වෙහෙසින් මිදෙන්නාහු නම්, මෙ එ ආයඹී විරෙවනයයි.

10. 3. 1. 9

වමන සූත්‍රය

මහණෙනි, විකිත්සකයෝ පිතින් උපදනා ආබාධයන් නසනුවට ද සෙමින් උපදනා ආබාධයන් නසනුවට ද වාතයෙන් උපදනා ආබාධයන් නසනුවට ද වමන බෙහෙත් දෙත්. මහණෙනි, තෙල වමන ඇත. තෙල නැතැයි නො කියමි. මහණෙනි, තෙල වමන බෙහෙත් සමපදාමාන ද වෙයි, විපදාමාන ද වෙයි.

මහණෙනි, යම් වමනයෙක් සමපදාමාන ම වේ නම් විපදාමාන නොවේ නම් යම් වමන බෙහෙතකට පැමිණ ජාතිධර්ම සත්ත ජාතියෙන් මිදෙත් නම්, ජරාධර්ම සත්ත ජරායෙන් මිදෙත් නම්, මරණධර්ම සත්ත මරණින් මිදෙත් නම්, ශොක පරිදෙව දුඃඛ දොර්මනසා උපායාසධර්ම සත්ත යෝ වැලැපීම දුක් දෙමනස් දුඛි උපායාසයෙන් මිදෙත් නම්, එබඳු ආයඹීවමනයක් දෙසන්නෙමි. එ අසව, -පෙ- භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළු සේක:

කතමඤ්ච නං භික්ඛවෙ අරියං චමනං යං චමනං සමපජ්ජන්යෙව නො විපජ්ජති, යං චමනං ආගමම ජාතිධමමා සත්තා ජාතියා පරිමුච්චන්ති -පෙ- සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනසසුපායාසෙහි පරිමුච්චන්ති:

සමොද්ධිකසු භික්ඛවෙ මිච්ඡාදිධි වනනා හොති යෙ ච මිච්ඡාදිධි-පච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමමා සමභවන්ති තෙ වසස වනනා හොන්ති. සමොද්ධිපච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධමමා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ජන්ති.

සමමාසඛිකපපස භික්ඛවෙ මිච්ඡාසඛිකපපා වනෙතා හොති-පෙ-සමමා වාචසු, භික්ඛවෙ මිච්ඡාවාචා වනනා හොති-පෙ-සමමාකමමනනසු භික්ඛවෙ මිච්ඡාකමමනෙතා වනෙතා හොති-පෙ- සමමා ආජීවසස භික්ඛවෙ මිච්ඡා ආජීවො වනෙතා හොති-පෙ- සමමාචායාමසස භික්ඛවෙ මිච්ඡාචායාමො වනෙතා හොති-පෙ-සමමාසතිසස භික්ඛවෙ මිච්ඡාසති වනනා හොති-පෙ-සමමා සමාධිසස භික්ඛවෙ මිච්ඡාසමාධි වනෙතා හොති-පෙ-සමමාඤ්ඤාණිසස භික්ඛවෙ මිච්ඡාඤ්ඤං වනනා හොති-පෙ-සමමා විමුක්තිසස භික්ඛවෙ මිච්ඡා විමුක්ති වනනා හොති. යෙ ච මිච්ඡාවිමුක්තිපච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමමා සමභවන්ති, තෙ වසස වනනා හොන්ති. සමමා විමුක්තිපච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධමමා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ජන්ති. ඉදං ඛො තං භික්ඛවෙ අරියං චමනං, යං චමනං සමපජ්ජන්යෙව නො විපජ්ජති, යං චමනං ආගමම ජාතිධමමා සත්තා ජාතියා පරිමුච්චන්ති-පෙ-සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනසසුපායාසධමමා සත්තා සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනසසුපායාසෙහි පරිමුච්චන්ති ති.

10. 3. 1. 10

නිද්ධමනිය සුතකං

දස ඉදම භික්ඛවෙ නිද්ධමනියා ධමමා. කතමෙ දස:

සමොද්ධිකසු භික්ඛවෙ මිච්ඡාදිධි නිද්ධනතා හොති. යෙ ච මිච්ඡාදිධි පච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමමා සමභවන්ති, තෙ වසස නිද්ධනතා හොන්ති, සමොද්ධි පච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධමමා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ජන්ති.

මහණෙනි, යම් ආයතීවමනයෙක් සමපදාමාන ම වේ නම් විපදාමාන නො වේ නම්, යම් වමනයකට පැමිණ ජාතිධර්මසත්තවයෝ ජාතියෙන් මිඳෙත් නම්, ... ශොක පරිදෙව දුඃඛ දෞර්මනසා උපායාසයෙන් මිඳෙත් නම්, එ ආයතී වමනය කවර:

මහණෙනි, සමාග්දාෂ්ටිකයා විසින් මිථ්‍යාදාෂ්ටිය වාන්ත වෙයි. මිථ්‍යාදාෂ්ටිප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාමක අකුලඋධර්මයෝ උපදනාහු නම් ඔහු විසින් ඔහුද වාන්තයහ. සමාග්දාෂ්ටිප්‍රත්‍යයෙන් අනෙක කුලඋධර්මයෝ ද භාවනායෙන් පරිපූර්තියට යෙත්.

මහණෙනි, සමාක්සංකල්ප ඇතියහු විසින් මිථ්‍යාසංකල්පය වාන්ත වෙයි ... සමාග්වචන ඇතියහු විසින් මිථ්‍යාවාක් වාන්ත වෙයි ... සමාක්කර්මාන්ත ඇතියහු විසින් මිථ්‍යාකර්මාන්තය වාන්ත ය ... මහණෙනි, සමාගාඡීවය ඇතියහු විසින් මිථ්‍යා ආඡීවය වාන්ත වෙයි ... මහණෙනි, සමාග් ව්‍යායාම ඇතියහු විසින් මිථ්‍යාව්‍යායාමය වාන්ත වෙයි ... මහණෙනි, සමාක්ස්මාති ඇතියහු විසින් මිථ්‍යාස්මාතිය වාන්ත වෙයි ... මහණෙනි, සමාක්සමාධිය ඇතියහු විසින් මිථ්‍යාසමාධිය වාන්ත වෙයි ... මහණෙනි, සමාග්ඤන ඇතියහු විසින් මිථ්‍යාඤානය වාන්ත වෙයි ... මහණෙනි, සමාග්විමුක්ති ඇතියහු විසින් මිථ්‍යා විමුක්තිය වාන්ත වෙයි. මිථ්‍යාවිමුක්ති ප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු අනෙක ලාමක අකුලඋධර්මයෝ ද උපදනාහු නම් ඔහු විසින් ඔහුද වාන්ත වෙත්. සමාග්විමුක්ති ප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුලඋධර්මයෝ ද භාවනායෙන් පරිපූර්තියට යෙත්. මහණෙනි, යම් වමන සමපදාමාන ම වේ නම්, විපදාමාන නොවේ නම්, යම් වමනයකට පැමිණ ජාතිධර්ම සත්තවයෝ ජාතියෙන් මිඳෙත් නම් ... ශොක පරිදෙව දුඃඛ දෞර්මනසා උපායාසයෙන් මිඳෙත් නම්, එ ආයතීවමනය යි.

10. 3. 1. 10

නිදාමනිය සූත්‍රය

මහණෙනි, මේ නිර්ධමනිය ධර්මී දස දෙනෙකි. කවර දස දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, සමාග්දාෂ්ටිකයා විසින් මිථ්‍යාදාෂ්ටිය පහ කෙළේ වෙයි. මිථ්‍යාදාෂ්ටිප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාමක අකුලඋධර්මයෝ උපදනාහු නම් ඔහු විසින් උහුද පහ කරන ලදහ. සමාග්දාෂ්ටිප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුලඋධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්තියට යෙත්.

මහණෙනි, සමාක්සංකල්ප ඇතියහු විසින් මිථ්‍යාසංකල්පය පහ කෙළේ වෙයි ... මහණෙනි, සමාග්චාක් ඇතියහු විසින් මිථ්‍යාචාක් පහ කෙළේ වෙයි ... මහණෙනි, සමාක්කර්මාන්ත ඇතියහු විසින් මිථ්‍යාකර්මාන්ත පහ කෙළේ වෙයි ... මහණෙනි, සමාගාඪ්ච ඇතියහු විසින් මිථ්‍යාඪ්චය පහ කෙළේ වෙයි ... මහණෙනි, සමාග්ව්‍යායාම ඇතියහු විසින් මිථ්‍යාව්‍යායාමය පහ කෙළේ වෙයි ... මහණෙනි, සමාක්ස්මාකී ඇතියහු විසින් මිථ්‍යාස්මාකීය පහ කෙළේ වෙයි ... මහණෙනි, සමාක්සමාධිය ඇතියහු විසින් මිථ්‍යාසමාධිය පහ කෙළේ වෙයි ... මහණෙනි, සමාග්ඤ්‍යය ඇතියහු විසින් මිථ්‍යාඤ්‍යය පහ කෙළේ වෙයි ... මහණෙනි, සමාග් විමුක්ති ඇතියහු විසින් මිථ්‍යා විමුක්තිය පහ කෙළේ වෙයි. මිථ්‍යාවිමුක්ති ප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාමක අකුලච්චර්මයෝ උපදනාහු නම්, උහුදු ඔහු විසින් පහ කරන ලදහු වෙත්. සමාග්විමුක්ති ප්‍රත්‍යයෙන් කුලච්චර්මයෝ ද භාවනායෙන් පරිපූර්ණියට යෙත්. මහණෙනි, මොහු දසදෙන නිඤ්ඤතිය ධර්ම වෙත්.

10. 3. 1. 11

අසෙට සූත්‍රය

එකල්හි අන්‍යතර මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹීමේ ය. එළඹූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකන්පසෙක හින. එකන්පසෙක හුන් එ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ කිය:

වහන්ස, අසෙටයා, අසෙටයා යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, මහණ කෙතෙක් කරුණින් අසෙට වේ ද යි?

මහණ, මේ සස්තෙහි මහණ අද්දෙක්භ්‍ය සමාග්දාඪ්චියෙන් සමන්වාගත වෙයි. අද්දෙක්භ්‍ය සමාක්සංකල්පයෙන් සමන්වාගත වෙයි. අද්දෙක්භ්‍ය සමාග් වචනයෙන් සමන්වාගත වෙයි. අද්දෙක්භ්‍ය සමාක්කර්මාන්තයෙන් සමන්වාගත වෙයි. අද්දෙක්භ්‍ය සමාගාඪ්චියෙන් සමන්වාගත වෙයි. අද්දෙක්භ්‍ය සමාග්ව්‍යායාමයෙන් සමන්වාගත වෙයි. අද්දෙක්භ්‍ය සමාක්ස්මාකීයෙන් සමන්වාගත වෙයි. අද්දෙක්භ්‍ය සමාග්ඤ්‍යයෙන් සමන්වාගත වෙයි. අද්දෙක්භ්‍ය සමාග් විමුක්තියෙන් සමන්වාගත වෙයි. මහණෙනි, මහණ මෙසේ අසෙට වේ යයි.

10. 3. 1. 12

අසෙවියධමම සුතතං

දස ඉමෙ භික්ඛවෙ අසෙවියා ධමමා. කතමෙ දස:

අසෙබා සමමාදිට්ඨි, අසෙබො සමමාසංඛිතප්පො, අසෙබො සමමාවාවා,
අසෙබො සමමාකමමනො, අසෙබො සමමාආජීවො, අසෙබො සමමා
වායාමො, අසෙබො සමමාසනී, අසෙබො සමමාසමාධි, අසෙබො සමමා
කුං, අසෙබො සමමාවිමුත්ති. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දස අසෙවියා ධමමාති.

සමණසඤ්ඤාවගෙගා පටමො.

කසස්සදදනං:

සඤ්ඤ බොජ්ඣබ්බො මිච්ඡනං
බ්ජං චිජ්ජාය නිජ්ජරා,
ධොවනඤ්ඤ නිකිච්ජා ව
නිද්ධමනං දෙව අසෙබාති.

10. 3. 1. 12

අසෙබියධම්ම සූත්‍රය

මහණෙනි, මෙ අසෙබියධර්ම දස දෙනෙකි. කවර දස දෙනෙක යත්:

අසෙබ සමොද්ධි ය, අසෙබ සමොසඛකප්ප ය, අසෙබ සමොවාචා ය, අසෙබ සමොකමචිතත ය, අසෙබ සමොආචීව ය, අසෙබ සමොවායාම ය, අසෙබසමොසකි ය, අසෙබසමොසමාධි ය, අසෙබ සමොඤ්ඤ ය, අසෙබ සමොවිමුතති යයි.

මහණෙනි, මොහු දස අසෙබිය ධර්මයෝ යි.

පළමුවැනි සමණසඤ්ඤා වග්ගී යි.

එහි උද්දතය:

සඤ්ඤ ය, ඛොජ්ඣබ්බත ය, මිච්ඡතත ය, බීජය, චීජජා ය, නිජ්ජරා ය, ධොවන ය, තිකිච්ජා දෙක ය, නිඤ්ඤිමන ය, අසෙබසූත්‍ර දෙකදැයි දෙළොසෙකි.

තනියෝ පණණාසකෝ
2. පට්ටොරොහණීවගො

10. 3. 2. 1

පයම අධමම සුතතං

අධමමො ච භික්ඛවෙ වෙදිතබ්බො අනඤ්ඤා ච, ධමමො ච වෙදි-
 තබ්බො අඤ්ඤා ච, අධමමඤ්ඤා විදිත්වා අනඤ්ඤා ධමමඤ්ඤා විදිත්වා
 අඤ්ඤා යථා ධමමො යථා අඤ්ඤා තථා පටිපජ්ජිතබ්බං.

කතමො ච භික්ඛවෙ අධමමො ච අනඤ්ඤා ච: මිච්ඡාදිට්ඨි මිච්ඡා-
 සඛ්ඛප්පො මිච්ඡාවාචා මිච්ඡාකමමනො, මිච්ඡාආජීවො මිච්ඡාවායාමො
 මිච්ඡාසති මිච්ඡාසමාධි මිච්ඡාඤ්ඤං මිච්ඡාවිමුතති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ
 අධමමො ච අනඤ්ඤා ච.

කතමො ච භික්ඛවෙ ධමමො ච අඤ්ඤා ච: සමමාදිට්ඨි සමමාසඛ්ඛප්පො
 සමමාවාචා සමමාකමමනො සමමාආජීවො සමමාවායාමො සමමාසති
 සමමාසමාධි සමමාඤ්ඤං සමමාවිමුතති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ ධමමො ච
 අඤ්ඤා ච.

අධමමො ච භික්ඛවෙ වෙදිතබ්බො අනඤ්ඤා ච, ධමමො ච වෙදි-
 තබ්බො අඤ්ඤා ච. අධමමඤ්ඤා විදිත්වා අනඤ්ඤා, ධමමඤ්ඤා විදිත්වා
 අඤ්ඤා යථා ධමමො යථා අඤ්ඤා තථා පටිපජ්ජිතබ්බන්ති ඉති යං
 තං වුක්ඛං, ඉදමෙතං පටිච්ච වුක්ඛන්ති.

10. 3. 2. 2

දුතිය අධමම සුතතං

අධමමො ච භික්ඛවෙ වෙදිතබ්බො ධමමො ච, අනඤ්ඤා ච වෙදිතබ්බො
 අඤ්ඤා ච. අධමමඤ්ඤා විදිත්වා ධමමඤ්ඤා, අනඤ්ඤා විදිත්වා අඤ්ඤා
 යථා ධමමො යථා අඤ්ඤා තථා පටිපජ්ජිතබ්බං:

කතමො ච භික්ඛවෙ අධමමො, කතමො ච ධමමො, කතමො ච
 අනඤ්ඤා කතමො ච අඤ්ඤා.

1. මිච්ඡාදිට්ඨි භික්ඛවෙ අධමමො, සමමාදිට්ඨි ධමමො, යෙ ච මිච්ඡාදිට්ඨි
 පච්චයා අනෙතෙ පාපකා අකුසලා ධමමා සමභවන්ති අයං අනඤ්ඤා.
 සමමාදිට්ඨිපච්චයා ච අනෙතෙ කුසලා ධමමා භාවනාපාරිසුරිං ගච්ඡන්ති
 අයං අඤ්ඤා.

තෙවැනි පණණාසකය

2. පච්චොරොහණී වර්ගය

10. 3. 2. 1

පයම අධම්ම සූත්‍රය

මහණෙනි, අධර්ම හා අනථි හා දතයුතු, ධර්ම හා අඤ්ඤා හා දතයුතු. අධර්ම හා අනථි හා දන ධර්ම හා අඤ්ඤා හා දන ධර්ම යම් පරිදි වේ නම් අඤ්ඤා යම් පරිදි වේ නම් එ පරිදි පිළිපැදිය යුතු.

මහණෙනි, අධර්මය හා අනථිය හා කවර: මිච්ඡාදිට්ඨිය, මිච්ඡාසංකප්පය, මිච්ඡාවාචාය, මිච්ඡාකම්මන්තය, මිච්ඡාආජීවය, මිච්ඡාවායාමය, මිච්ඡාසනිය, මිච්ඡාසමාධිය, මිච්ඡාඤ්ඤාය, මිච්ඡාවිමුක්තිය යි. මහණෙනි, මෙ අධර්මය හා අනථිය හා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ධර්ම හා අඤ්ඤා හා කවරේය යත්: සමමාදිට්ඨිය, සමමාසංකප්පය, සමමාවාචාය, සමමාකම්මන්තය, සමමාආජීවය, සමමාවායාමය, සමමාසනිය, සමමාසමාධිය, සමමාඤ්ඤාය, සමමාවිමුක්තිය යි. මහණෙනි, මෙ ධර්ම හා අඤ්ඤා යයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අධර්මය හා අනථිය හා දතයුතු ය, ධර්මය හා අඤ්ඤා හා දතයුතුය. අධර්ම හා අනථි හා දන ධර්ම හා අඤ්ඤා හා දන ධර්මය යම් පරිදි වේ නම් අඤ්ඤා යම් පරිදි වේ නම් එපරිදි පිළිපැදිය යුතු යයි මෙසේ යමක් කියනලද නම්, තෙල මෙ පිණිස කියනලද යි.

10. 3. 2. 2

දුතිය අධම්ම සූත්‍රය

මහණෙනි, අධර්ම හා ධර්ම හා දතයුතු: අනථි හා අඤ්ඤා හා දතයුතු. අධර්ම හා ධර්ම හා දන අනථි හා අඤ්ඤා හා දන ධර්මය යම් පරිදි වේ නම්, අඤ්ඤා යම් පරිදි වේ නම් එසේ පිළිපැදිය යුතුයි.

මහණෙනි, අධර්මය කවරේය, ධර්මය කවරේය, අනථිය කවරේය, අඤ්ඤා කවරේය යත්:

1. මහණෙනි, මිච්ඡාදිට්ඨිය අධර්ම යි, සමමාදිට්ඨිය ධර්ම යි. මිච්ඡාදාසනී ප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපද්‍රවනු නම්, මේ අනථි වෙයි. සමයන්ද්‍රණීප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිමුර්තිසථයෙන් නම් මේ අඤ්ඤා වෙයි.

2. මිච්ඡාසධ්‍යාප්‍යො භික්ඛවෙ අධිමෙමා, සමමාසධ්‍යාප්‍යො ධමෙමා. යෙ ච මිච්ඡාසධ්‍යාප්‍යපච්චියා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මො සමභවන්ති, අයං අනෙකො. සමමාසධ්‍යාප්‍යපච්චියා ච අනෙකෙ කුසලා ධම්මො භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති, අයං අනෙකො.

3. මිච්ඡාවාචා භික්ඛවෙ අධිමෙමා, සමමාවාචා ධමෙමා. යෙ ච මිච්ඡාවාචා පච්චියා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මො සමභවන්ති, අයං අනෙකො. සමමාවාචාපච්චියා ච අනෙකෙ කුසලා ධම්මො භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති, අයං අනෙකො.

4. මිච්ඡාකම්මනෙකා භික්ඛවෙ අධිමෙමා, සමමාකම්මනෙකා ධමෙමා. යෙ ච මිච්ඡාකම්මනපච්චියා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මො සමභවන්ති, අයං අනෙකො. සමමාකම්මනපච්චියා ච අනෙකෙ කුසලා ධම්මො භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති, අයං අනෙකො.

5. මිච්ඡාආජීවො භික්ඛවෙ අධිමෙමා, සමමාආජීවො ධමෙමා. යෙ ච මිච්ඡාආජීවපච්චියා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මො සමභවන්ති, අයං අනෙකො. සමමාආජීවපච්චියා ච අනෙකෙ කුසලා ධම්මො භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති, අයං අනෙකො.

6. මිච්ඡාවායාමො භික්ඛවෙ අධිමෙමා, සමමාවායාමො ධමෙමා. යෙ ච මිච්ඡාවායාමපච්චියා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මො සමභවන්ති. අයං අනෙකො. සමමාවායාමපච්චියා ච අනෙකෙ කුසලා ධම්මො භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති, අයං අනෙකො.

7. මිච්ඡාසති භික්ඛවෙ අධිමෙමා, සමමාසති ධමෙමා. යෙ ච මිච්ඡාසති පච්චියා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මො සමභවන්ති, අයං අනෙකො. සමමාසතිපච්චියා ච අනෙකෙ කුසලා ධම්මො භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති, අයං අනෙකො.

8. මිච්ඡාසමාධි භික්ඛවෙ අධිමෙමා, සමමාසමාධි ධමෙමා. යෙ ච මිච්ඡාසමාධිපච්චියා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මො සමභවන්ති, අයං අනෙකො. සමමාසමාධිපච්චියා ච අනෙකෙ කුසලා ධම්මො භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති. අයං අනෙකො.

9. මිච්ඡාඤ්ඤං භික්ඛවෙ අධිමෙමා, සමමාඤ්ඤං ධමෙමා. යෙ ච මිච්ඡාඤ්ඤපච්චියා ච අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මො සමභවන්ති, අයං අනෙකො. සමමාඤ්ඤපච්චියා ච අනෙකෙ කුසලා ධම්මො භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති, අයං අනෙකො.

2. මහණෙනි, මිට්ඨාසංකල්පය අධර්ම යි, සමාසංකල්පය ධර්ම යි. මිට්ඨාසංකල්පප්‍රත්‍යයෙන් යම් ම නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම් මේ අනථී යි. සමාසංකල්ප ප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණියට යෙත්. මෙ අථී යි.

3. මහණෙනි, මිට්ඨාවාක් අධර්ම යි, සමාග්වාක් ධර්ම යි. මිට්ඨාවාක් ප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම් මේ අනථී යි. සමාග්වාක්ප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණියට යෙත් නම් මෙ අථී යි.

4. මහණෙනි, මිට්ඨාකර්මාන්තය අධර්ම යි, සමාකර්මාන්තය ධර්ම යි. මිට්ඨාකර්මාන්තප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම් මෙ අනථී යි. සමාකර්මාන්තප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණියට යෙත් නම් මෙ අථී යි.

5. මහණෙනි, මිට්ඨාආජීවය අධර්ම යි, සමාගාජීවය ධර්ම යි. මිට්ඨාජීව ප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම් මෙ අනථී යි. සමාගාජීවප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණියට යෙත් නම් මෙ අථී යි.

6. මහණෙනි, මිට්ඨාව්‍යායාමය අධර්ම යි, සමාග්ව්‍යායාමය ධර්ම යි. මිට්ඨාව්‍යායාමප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම් මෙ අනථී යි. සමාග්ව්‍යායාමප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණියට යෙත් නම් මෙ අථී යි.

7. මහණෙනි, මිට්ඨාස්මාතිය අධර්ම යි, සමාක්ස්මාතිය ධර්ම යි. මිට්ඨාස්මාතිප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම්, මෙ අනථී යි. සමාක්ස්මාතිප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණියට යෙත් නම් මෙ අථී යි.

8. මහණෙනි, මිට්ඨාසමාධිය අධර්ම යි, සමාක්සමාධිය ධර්ම යි. මිට්ඨාසමාධිප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම්, මෙ අනථී යි. සමාක්සමාධිප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණියට යෙත් නම් මෙ අථී යි.

9. මහණෙනි, මිට්ඨාඤ්ජනය අධර්ම යි, සමාග්ඤ්ජනය ධර්ම යි. මිට්ඨාඤ්ජන ප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම් මෙ අනථී වෙයි. සමාග්ඤ්ජනප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුසල්දහම්හු භාවනායෙන් පරිපූර්ණියට යෙත් නම් මෙ අථී යි.

10. මිඛ්ඤාච්චිත්තං භික්ඛවෙ අධම්මො, සම්මාච්චිත්තං ධම්මො. යෙ ච මිඛ්ඤාච්චිත්තං පච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සම්භවන්ති, අයං අනස්සො. සම්මාච්චිත්තං පච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධම්මො භාවනා පාරිසුට්ඨිං ගවස්නති, අයං අස්සො.

අධම්මො ච භික්ඛවෙ වෙදිතබ්බො ධම්මො ච, අනස්සො ච වෙදිතබ්බො අස්සො ච, අධම්මස්ස චිදිත්වා ධම්මස්ස, අනස්සස්ස චිදිත්වා අස්සස්ස, යථා ධම්මො යථා අස්සො තථා පටිපජ්ජිතබ්බන්ති. ඉති යං තං වුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තන්ති.

10. 3. 2. 3

තතිය අධම්ම සුත්තං

අධම්මො ච භික්ඛවෙ වෙදිතබ්බො, ධම්මො ච. අනස්සො ච වෙදිතබ්බො අස්සො ච, අධම්මස්ස චිදිත්වා ධම්මස්ස, අනස්සස්ස චිදිත්වා අස්සස්ස, යථා ධම්මො යථා අස්සො තථා පටිපජ්ජිතබ්බන්ති. ඉදමවොච භගවා ඉදං වත්වා සුගතො උට්ඨායාසනා විහාරං පාවිසී.

අථ ඛො තෙසං භික්ඛුනං අවිරජකකාහසස භගවතො එතදභොසි: “ඉදං ඛො නො ආවුසො භගවා සධ්ධිකෙතන උදෙසං උද්දිසිත්වා විජාරෙන අස්සං අවිහජිත්වා උට්ඨායාසනා විහාරං පටිච්චො” අධම්මො ච භික්ඛවෙ වෙදිතබ්බො ධම්මො ච, අනස්සො ච වෙදිතබ්බො අස්සො ච, අධම්මස්ස චිදිත්වා ධම්මස්ස, අනස්සස්ස චිදිත්වා අස්සස්ස, යථා ධම්මො යථා අස්සො තථා පටිපජ්ජිතබ්බන්ති. කො භු ඛො ඉමස්ස භගවතා සධ්ධිකෙතන උදෙසස්ස උද්දිච්චස්ස විජාරෙන අස්සං අවිහජනස්ස විජාරෙන අස්සං විහජෙය්‍යාති.

අථ ඛො තෙසං භික්ඛුනං එතදභොසි: “අයං ඛො ආයස්මා ආනන්ද සන්ථි වෙච සංවණංගිතො, සම්භාවිතො ච විඤ්ඤානං සමුභවාරිනං, පහොති වායස්මා ආනන්ද ඉමස්ස භගවතා සධ්ධිකෙතන උදෙසස්ස උද්දිච්චස්ස විජාරෙන අස්සං අවිහජනස්ස විජාරෙන අස්සං විහජිතුං.

10. මහණෙනි, මිට්ඨාවිමුක්තිය අධර්ම යි, සමාග්විමුක්තිය ධර්ම යි. මිට්ඨාවිමුක්තිප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම්, මෙ අනථී යි. සමාග්විමුක්තිප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිසුර්තියට යෙත් නම් මෙ අථී යි.

මහණෙනි, අධර්මය ද ධර්මය ද දකුණත්තේ ය, අනථීය ද අනථීය ද දකුණත්තේ ය, අධර්මය ද දන, ධර්මය ද දන අනථීය දන අථීය ද දන දහම් යම් පරිදි නම් අථීය යම් පරිදි නම් එසේ පිළිපැදිය යුතු යයි මෙසේ යමක් කියන ලද නම් තෙල කරුණ මේ නිසා කියනලද යි.

10. 3. 2. 3

තනිය අධිමම සූත්‍රය

මහණෙනි, අධර්මය ද ධර්මය ද දකුණු, අනථීය ද අර්ථය ද දකුණු, අධර්මය ද ධර්මය ද දන අනර්ථය ද අර්ථය ද දන ධර්මය යම් පරිදි නම්, අර්ථය යම් පරිදි නම්, එ පරිද්දෙන් පිළිපැදිය යුතු යයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළහ. සුගතයන් වහන්සේ මෙය වදරා හුනස්නෙන් නැඟි විහාරයට වැඩි සේක.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බැහැර වැඩි නො බෝ කල් වත් ම එ මහණුන්ට තෙල සිත විය: ඇවැත්නි, අපහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “මහණෙනි, අධර්මය ද ධර්මය ද දකුණු, අනර්ථය ද අර්ථය ද දකුණු, අධර්මය ද ධර්මය ද දන, අනර්ථය ද අර්ථය ද දන, ධර්මය යම් පරිදි වේ නම්, අර්ථය යම් පරිදි වේ නම්, එසෙයින් පිළිපැදිය යුතු යි” යන මෙ උදෙසා සැකෙවින් උදෙසා විසාර විසින් අරුත් නො බෙදු හුනස්නෙන් නැඟි විහාරයට වැඩියහ. කවරෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසන ලද විසාර විසින් අරුත් නො බෙදන ලද මේ උදෙසායාගේ අර්ථය විභාග කරන්නේ දැ”යි.

එකල්හි එ මහණුන්හට තෙල සිත විය: “මේ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ ශාස්තෘන් වහන්සේ විසින්ද සංවර්ණිකයහ. විඤ්ඤ සමුච්චාරුන් විසින්ද සමාචිතයහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසන ලද විතර විසින් අරුත් නො බෙදු මේ උදෙසායාගේ අර්ථය විතර විසින් බෙදු දක්වන්නට ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ පොහොසත් ද වන්නාහ.

යනුන මයං යෙනායසමා ආනන්දෙ තෙනුපසඛකමෙය්‍යාම. උපසඛක-
මිත්වා ආයසමන්තං ආනන්දං එකමක්ථං පුට්ඨස්යාම, යථා නො ආයසමා
ආනන්දෙ ව්‍යාකරිස්සති, තථා නං ධාරෙස්සාමා'' ති.

අථ ඛො තෙ භික්ඛු යෙනායසමා ආනන්දෙ තෙනුපසඛකමිංසු. උප-
සඛකමිත්වා ආයසමනා ආනන්දෙන සදධිං සමමොදිංසු, සමමොදනීයං කථං
සාරාණීයං චිතියාරොන්වා එකමන්තං නිසිදිංසු. එකමන්තං නිසිත්තා
ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමන්තං ආනන්දං එතදවොචු:

''ඉදං ඛො නො ආචුසො ආනන්ද හගවා සඛබ්බෙනන උදෙසං
උදදිසිත්වා විත්ථාරෙන අක්ථං අචිහජිත්වා උට්ඨායාසනා විහාරං පච්චෙධා,
'අධම්මො ච භික්ඛවෙ වෙදිතබ්බො ධම්මො ච, අනන්දො ච වෙදිතබ්බො
අන්දො ච, අධම්මඤ්ඤ විදිත්වා ධම්මඤ්ඤ, අනක්ඤ්ඤ විදිත්වා
අක්ඤ්ඤ, යථා ධම්මො යථා අන්දො, තථා පච්චජජිතබ්බන්ති'.
තෙසං නො ආචුසො අමනාකං අචිරපකකන්තස්ස හගවතො
එතදහොසි; 'ඉදං ඛො නො ආචුසො හගවා සඛබ්බෙනන උදෙසං
උදදිසිත්වා විත්ථාරෙන අක්ථං අචිහජිත්වා උට්ඨායාසනා විහාරං
පච්චෙධා, අධම්මො ච භික්ඛවෙ වෙදිතබ්බො ධම්මො ච, අනන්දො ච
වෙදිතබ්බො අන්දො ච. අධම්මඤ්ඤ විදිත්වා ධම්මඤ්ඤ, අනක්ඤ්ඤ විදිත්වා
අක්ඤ්ඤ, යථා ධම්මො යථා අන්දො තථා පච්චජජිතබ්බන්ති. කො චු ඛො
ඉමස්ස හගවතා සඛබ්බෙනන උදෙසස්ස උදදිට්ඨස්ස විත්ථාරෙන අක්ථං
අචිහන්තස්ස විත්ථාරෙන අක්ථං විහජෙය්‍යාති. තෙසං නො ආචුසො අමනාකං
එතදහොසි: ''අයං ඛො ආයසමා ආනන්දෙ සක්ඛු වෙච සංවණණිකො
සමිහාවිතො ච විඤ්ඤානං සබ්බමචාරිනං, පහොති වායසමා ආනන්දෙ ඉමස්ස
හගවතා සඛබ්බෙනන උදෙසස්ස උදදිට්ඨස්ස විත්ථාරෙන අක්ථං අචිහන්තස්ස
විත්ථාරෙන අක්ථං චිහජිතුං. යනුන මයං යෙනායසමා ආනන්දෙ තෙනුප-
සඛකමෙය්‍යාම, උපසඛකමිත්වා ආයසමන්තං ආනන්දං එකමක්ථං පුට්ඨස්යාම,
යථා නො ආයසමා ආනන්දෙ ව්‍යාකරිස්සති තථා නං ධාරෙස්සාමා'' ති.
චිහජිතු ආයසමා ආනන්දෙති.

“ඉදින් අපි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් කරා එළඹමෝ නම්, එළඹ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් තෙල අරුත් පුළුවුස්නමෝ නම්, ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ යම් පරිද්දෙකින් අපට ව්‍යාකරණ කරන් ද එ පරිද්දෙන් එය දරන්නමෝ නම් යෙහෙකු’යි.

ඉක්බිති එ භික්ෂුහු ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් කරා එළඹීයහ. එළඹ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් සමඟ සතුටු වූහ. සතුටු විය යුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් එ මහණහු ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන්ට තෙල කීහ:

ඇවැත් ආනන්දයෙනි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට ‘මහණෙනි, අධර්මය ද ධර්මය ද දනගුණ, අනර්ථය ද අර්ථය ද දනගුණ, අධර්මය ද ධර්මය ද දෑන අනර්ථය අර්ථය ද දෑන, ධර්මය යම් පරිදි වේ නම් අර්ථය යම් පරිදි වේ නම් එසේ පිළිපැදිය යුතුය’යි යන මෙ උදෙසා සැකෙවින් උදෙසා විතර විසින් අර්ථය නො බෙද හුනාස්නෙන් නැහ විහාරයට වන්හ. ඇවැත්නි, එ අපට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බැහැර වැඩි නොබෝ කල්වත් ම තෙල සිත විය: ‘ඇවැත්නි, අපට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘මහණෙනි, අධර්මය ද ධර්මය ද දනගුණ ය, අනර්ථය ද අර්ථය ද දනගුණ ය. අධර්මය ද ධර්මය ද දෑන, අනර්ථය ද අර්ථය ද දෑන, ධර්මය යම් පරිදි වේ නම්, අර්ථය යම් පරිදි වේ නම්, එ පරිදි පිළිපැදිය යුතු ය’ යන මෙ උදෙසා සැකෙවින් උදෙසා විසාර විසින් අරුත් නො බෙද හුනාස්නෙන් නැහ විහාරයට වන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසනලද විතර විසින් අරුත් නො බෙදන ලද මේ උදෙසයාගේ අර්ථය කවරෙක් විතර විසින් අර්ථය බෙද දක්වන්නේ ද’යි. ඇවැත්නි, එ අපට තෙල සිත විය: ‘මෙ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ වනාහි ශාක්‍ය්‍යන් වහන්සේ විසින් ද සංවර්ණිතයහ. විඤ්ඤාසමුත්ථිසරුන් විසින්ද සමකාවිතයහ. ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසන ලද විතර විසින් අරුත් නො බෙද මේ උදෙසයාගේ අර්ථය විසාර විසින් අරුත් බෙදනට පොහොසත් ද වෙත්. අපි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් කරා එළඹමෝ නම්, එළඹ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් තෙල කරුණ පුළුවුස්නමෝ නම්, ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ යම් පරිදි ව්‍යාකරණ කරන්නහුද එ පරිදි දරන්නමෝ නම් යෙහෙකු’යි. ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ බෙද දක්වන්වා යි.

සෙය්‍යාථාපි ආවුසො පුරිසො සාරත්තො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං වරමානො මහතො රුක්කිසස නිට්ඨතො සාරවතො අතිකකමෙව මූලං අතිකකමමඛන්ධං සාධා පලාසෙ සාරං පරියෙසිතඛං මඤ්ඤායා, එවං සමපදමිදං ආයඤ්ඤානානං සසුරි සමමුඛිභුතෙ නං හගවතනං අතිසිත්වා¹ අමෙහ එතමස්සං පටිපුච්ඡිතඛං මඤ්ඤාපං. සොභාවුසො හගවා ජානං ජානාති, පසං පසසති, චක්ඛුභුතො ඤ්ඤාභුතො ධම්මභුතො බ්‍රහ්මභුතො චක්ඛා පචක්ඛා අස්ස නිනෙතනා අමනසස දුතා ධම්මසසාමී තථාගතො. සො වෙව පනෙතසස කාලො අහොසි, යං නුමෙහ හගවතනං යෙව උපසසඛකමිත්වා එතමස්සං පුචෙඡය්‍යාම, යථා නො හගවා ව්‍යාකරෙය්‍ය තථා නං ධාරෙය්‍යාම. අපි ච ආයඤ්ඤා ආනන්දෙ සන්ති වෙව සංවණ්ණිතො, සමභාවිතො ච විඤ්ඤානං සමුඛමචාරිතං, පහොති වායඤ්ඤා ආනන්දෙ ඉමසස හගවතා සඛිඛිනෙතන උදෙසසස උදදිට්ඨසස විත්ථාරෙන අස්සං අවිහතසස විත්ථාරෙන අස්සං විහජිතුං. විහජනායඤ්ඤා ආනන්දෙ අගරු කරිත්වාති.

අදාධාවුසො ආනන්ද හගවා ජානං ජානාති, පසං පසසති. චක්ඛුභුතො ඤ්ඤාභුතො ධම්මභුතො බ්‍රහ්මභුතො චක්ඛා පචක්ඛා අස්ස නිනෙතනා අමනසස දුතා ධම්මසසාමී තථාගතො. සො වෙව පනෙතසස කාලො අහොසි යං මයං හගවතනං යෙව උපසසඛකමිත්වා එතමස්සං පුචෙඡය්‍යාම, යථා නො හගවා ව්‍යාකරෙය්‍ය තථා නං ධාරෙය්‍යාම. අපි ච ආයඤ්ඤා ආනන්දෙ සන්ති වෙව සංවණ්ණිතො, සමභාවිතො ච විඤ්ඤානං සමුඛමචාරිතං, පහොති වායඤ්ඤා ආනන්දෙ ඉමසස හගවතා සඛිඛිනෙතන උදෙසසස උදදිට්ඨසස විත්ථාරෙන අස්සං අවිහතසස විත්ථාරෙන අස්සං විහජිතුං. විහජනායඤ්ඤා ආනන්දෙ අගරු කරිත්වාති.

තෙන භාවුසො පුණාථ සාධුකං මනසිකරොථ භාසිසසාමී ති. එව මාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයඤ්ඤානො ආනන්දසස පචචසෙසාසුං. ආයඤ්ඤා ආනන්දෙ එතදවො ච:

යං ඛො නො ආවුසො හගවා සඛිඛිනෙතන උදෙසසං උදදිසිත්වා විත්ථාරෙන අස්සං අවිහජිත්වා උච්චායාසනා විහාරං පටිට්ඨො “අධමෙචො ච භික්ඛවෙ වෙදිතඛෙඛො ධම්මො ච, අනන්දො ච වෙදිතඛෙඛො අන්දො ච, අධමමඤ්ඤා විදිත්වා ධම්මඤ්ඤා, අනන්දඤ්ඤා විදිත්වා අන්දඤ්ඤා, යථා ධම්මො යථා අන්දො තථා පටිපජ්ජිතඛං”න්ති.

1. අතිසිත්වා - මෙසං.

ඇවැත්ති, හර කැමැති පුරුෂයෙක් හර සොයනුයේ සාරපයෙහිෂණ කරනුයේ සිටුනා හර ඇති මහරුක්හුගේ මූල ඉක්ම කඳ ඉක්ම අතු කොළෙහි හර සෙවිය යුතු කොට හඟනේ යම් සේ නම්, මෙ එබඳු උපමා සමපත් ඇත්තෙකි. ආයුෂ්මත්හට ශාක්‍යාන් සම්මුඛ වත් ම එ භාග්‍යවත්හු ඉක්ම තෙල කරුණ අප පිළිවිසිය යුතු කොට හඟනාහු ය. ඇවැත්ති, දන්නා වූ එ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දහිත් ම ය, දක්නාහු දක්නාහු ම ය. තථාගතයන් වහන්සේවක්ෂුර්භුතයහ, ඥානසඤ්චාප ඇතියහ, ධර්මසඤ්චාප ඇතියහ, ශ්‍රේෂ්ඨ ස්වභාව ඇතියහ, වක්තෘහ, ප්‍රවණීතයෙහි සමර්ථයහ, අර්ථයාගේ නිර්නේතෘහ, අමානසාගේ දතෘහ, ධර්මස්වාමීහ. තෙල කරුණ සඳහා එම කල් විය. එහෙයින් තෙපි එ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා ම එළඹ තෙල කරුණ පුළුවස්වි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් පරිද්දෙකින් නොපට ව්‍යාකරණ කෙරෙන්නම් එ පරිද්දෙන් එය දරව යි.

ඇවැත් ආනන්දයෙනි, එකැතින් දන්නාහු ම භාග්‍යවත්හු දහිති, දක්නාහු දකිත්, වක්ෂුර්භුතයහ, ඥානභුතයහ, ධර්මභුතයහ, බ්‍රහ්මභුතයහ, චක්තෘහ, ප්‍රවණීහ, අර්ථයාගේ නිර්නේතෘහ, අමානසාගේ දතෘහ, තථාගතයෝ ධර්මස්වාමීහ. යම් හෙයෙකින් අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා ම එළඹ පුළුවස්නමෝ නම්, යම් පරිද්දෙකින් අපට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ව්‍යාකරණ කරන සේක් නම් එසෙයින් දරනමෝ නම්, තෙල කරුණ සඳහා එ ම කල් විය. වැලින් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ ශාස්තෘන් වහන්සේ විසිනුදු සංවර්ණිකයහ, විඤ්ඤ මුඛසරුන් විසිනුදු සමභාවිතයහ. ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසන ලද විතර විසින් අරුත් නො බෙදන ලද මේ උදෙසනයාගේ අර්ථය විතර විසින් විහජනයට සමත්හ. ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ නො බර කොට විහජනය කරත්ව යි.

ඇවැත්ති, එ කරුණෙන් අසව, මොනොවට මෙනෙහි කරව. දෙසන්නෙමැ යි. ‘ඇවැත්ති එසේ’ යයි එ මහණහු ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන්ට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ තෙල කරුණ වදළහ:

ඇවැත්ති, අපට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “මහණෙනි, අධර්මය ද ධර්මය ද දනගුණ ය, අනර්ථය ද අර්ථය ද දනගුණ ය. අධර්මය ද ධර්මය ද දූත අනර්ථය ද අර්ථය ද දූත ධර්මය යම් පරිදි වේ නම් එ පරිදි පිළිපැදිය යුතුය” යි යම් ම උදෙසනයක් උදෙසා විස්තර විසින් අභිවිහජනය නොකොට භූතස්තෙන් නැග විහාරයට වත්හු නම්:

කතමො වාචුසො අධිමෙමො, කතමො ච ධිමෙමො, කතමො ච අනපො, කතමො ච අපො:

“මීච්ඡාදිට්ඨි ආචුසො අධිමෙමො සමමාදිට්ඨි ධිමෙමො. යෙ ච මීච්ඡාදිට්ඨිපච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධිමො සමිහවන්තී, අයං අනපො. සමමාදිට්ඨිපච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධිමො භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්තී, අයං අපො.

මීච්ඡාසංකපපො ආචුසො අධිමෙමො, සමමාසංකපපො ධිමෙමො -පෙ- මීච්ඡාවාචා ආචුසො අධිමෙමො, සමමාවාචා ධිමෙමො -පෙ- මීච්ඡාකම්මනෙතො ආචුසො අධිමෙමො, සමමාකම්මනෙතො ධිමෙමො -පෙ- මීච්ඡාආච්චො ආචුසො අධිමෙමො, සමමා ආච්චො ධිමෙමො -පෙ- මීච්ඡාවායාමො ආචුසො අධිමෙමො, සමමාවායාමො ධිමෙමො -පෙ- මීච්ඡාසති ආචුසො අධිමෙමො, සමමා සති ධිමෙමො -පෙ- මීච්ඡාසමාධි ආචුසො අධිමෙමො, සමමා සමාධි ධිමෙමො -පෙ- මීච්ඡාඤාණං ආචුසො අධිමෙමො, සමමා ඤාණං ධිමෙමො -පෙ- මීච්ඡාවිමුක්ඛී ආචුසො අධිමෙමො, සමමාවිමුක්ඛීධිමෙමො, යෙ ච මීච්ඡා විමුක්ඛීපච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධිමො සමිහවන්තී, අයං අනපො. සමමාවිමුක්ඛීපච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධිමො භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්තී, අයං අපො.

යං ඛො තො ආචුසො භගවා සංඛිඤ්ඤානා උදෙසං උද්දිසිත්වා විත්ථා-රෙන අත්ථං අචිහතීත්වා උට්ඨායාසනා විහාරං පච්චෙට්ඨා”. අධිමෙමොච භික්ඛවෙ චෙදිතඤ්ඤා ධිමෙමො ච, අනපො ච චෙදිතඤ්ඤා අපො ච, අධිමමඤ්ඤා විදිත්වා ධිමමඤ්ඤා අනත්ථඤ්ඤා විදිත්වා අත්ථඤ්ඤා යථා ධිමෙමො යථා අපො තථා පටිපජ්ජන්තං” නති ඉමස්ස ඛො අහං ආචුසො භගවතා සංඛිඤ්ඤානා උදෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස විත්ථාරෙන අත්ථං අචිහතස්ස එවං විත්ථාරෙන අත්ථං ආජානාමි. අාකඛිමානා ච පන කුමෙහ ආචුසො භගවතං යෙච උපසංකමීත්වා එකමත්ථං පුච්චෙය්‍යාථ. යථා වො භගවා ව්‍යාකරොති. තථා නං ධාරෙය්‍යාථාති.

‘එවමාචුසො’ති ඛො තෙ භික්ඛු ආයස්මතො ආනන්දස්ස භාසිතං අභිනන්දීත්වා අනුමොදීත්වා උට්ඨායාසනා යෙන භගවා තෙනුපසංකමීංසු. උපසංකමීත්වා භගවතං අභිවාදෙත්වා එකමතං කිසිදිංසු. එකමතං කිසිත්තා ඛො තෙ භික්ඛු භගවතං එතදවොචු:

ඇවැත්නි, අධිම කවරෙ ය, ධර්මය ද කවරෙ ය, අනර්ථය ද කවරෙ ය, අර්ථය කවරෙ ය යත්:

ඇවැත්නි, මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය අධර්ම වෙයි, සමාග්දෘෂ්ටිය ධර්මය වෙයි. මිථ්‍යාදෘෂ්ටිප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම්, මෙ අනර්ථයි, සමාග්දෘෂ්ටිප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණියට යෙත් නම්, මෙ අර්ථ වේ.

ඇවැත්නි, මිථ්‍යාසංකල්පය අධර්ම යි. සමාක්සංකල්පය ධර්ම යි ... ඇවැත්නි, මිථ්‍යාවාක් අධර්ම යි, සමාග්වාක් ධර්ම යි ... ඇවැත්නි, මිථ්‍යාකර්මාන්තය අධර්ම යි, සමාක්කර්මාන්තය ධර්ම යි ... ඇවැත්නි, මිථ්‍යාආර්ථය අධර්ම යි, සමාගාර්ථය ධර්ම යි ... ඇවැත්නි, මිථ්‍යා-ව්‍යායාමය අධර්ම යි, සමාග්ව්‍යායාමය ධර්ම යි ... ඇවැත්නි, මිථ්‍යා-ස්මානිය අධර්ම යි සමාක්ස්මානිය ධර්ම යි ... ඇවැත්නි, මිථ්‍යාසමාධිය අධර්ම යි, සමාක්සමාධිය ධර්ම යි ... ඇවැත්නි, මිථ්‍යාඥනය අධර්ම යි, සමාග්ඥනය ධර්ම යි ... ඇවැත්නි, මිථ්‍යාවිමුක්තිය අධර්ම යි, සමාග් විමුක්තිය ධර්ම යි ... මිථ්‍යාවිමුක්තිප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම්, මෙ අනර්ථ යි. සමාග්විමුක්තිප්‍රත්‍යයෙනුදු නොයෙක් කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණියට යෙත් නම් මෙ අර්ථ යි.

ඇවැත්නි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට ‘මහණෙනි, අධර්මය ද ධර්මය ද දනගුණ ය. අනර්ථය ද අර්ථය ද දනගුණය. අධර්මය ද ධර්මය ද දූත අනර්ථය ද අර්ථය ද දූත ධර්මය යම් පරිදි වේ නම්, අර්ථය යම් පරිදි වේ නම් එ පරිද්දෙන් පිළිපැදිය යුතු ය’යි යන යම් උදෙසා සැකෙවින් උදෙසා විතර විසින් අරුත් නොබෙද හුනස්නෙන් නැඟී විභාරයට වන්හු නම්, ඇවැත්නි, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසන ලද විතර විසින් අරුත් නොබෙදු මේ උදෙසාගේ අර්ථය මෙසේ විතර විසින් දනිමි. ඇවැත්නි, තෙපි කැමැතිවන්නාහු නම්, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා ම එළඹ තෙල කරුණ පුළුවියි. භාග්‍යවන්හු තොපට යම් ලෙසෙකින් ව්‍යාකරණ කරත් නම්, එලෙසින් එ දරව යි.

“ඇවැත්නි, එසේය”යි එ මහණහු ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන්ගේ භාෂිතය සතුවින් පිළිගෙන, අනුමෝදන් ව හුනස්නෙන් නැග භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එ ළඹියහ. එ ළඹ භාග්‍යවතුන් සකසා වැද එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් එ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ සැලකළහ:

“යං ඛො නො භනෙත භගවා සඛිඛිනෙතන උදෙසං උද්දිසිත්වා විත්ථාරෙන අත්ථං අවිභජිත්වා උට්ඨායාසනා විභාරං පච්චෙධං “අධිමෙමා ච භික්ඛවෙ චෙදිතඛෙධා ධමෙමා ච, අනාසොච චෙදිතඛෙධා අසොච, අධිමමඤ්ඤ චිදිත්වා ධමමඤ්ඤ අනත්ථඤ්ඤ චිදිත්වා අත්ථඤ්ඤ, යථා ධමෙමා යථා අසොච නථා පච්චජජිතඛධ’නති. තෙසං නො භනෙත අමනාකං අචිර-පකකන්තසස භගවතො එතදහොසි: “ඉදං ඛො නො ආවුසො භගවා සඛිඛිනෙතන උදෙසං උද්දිසිත්වා විත්ථාරෙන අත්ථං අවිභජිත්වා උට්ඨායාසනා විභාරං පච්චෙධං ‘අධිමෙමා ච භික්ඛවෙ චෙදිතඛෙධා ධමෙමා ච, අනාසොච චෙදිතඛෙධා අසොච, අධිමමඤ්ඤ චිදිත්වා ධමමඤ්ඤ, අනත්ථඤ්ඤ චිදිත්වා අත්ථඤ්ඤ, යථා ධමෙමා යථා අසොච නථා පච්චජජිතඛධ’නති. කො ඤු ඛො ඉමසස භගවතා සඛිඛිනෙතන උදෙසසස උද්දිච්ඤසස විත්ථාරෙන අත්ථං අවිභක්තසස විත්ථාරෙන අත්ථං විභජෙය්‍යා’ති. තෙසං නො භනෙත අමනාකං එතදහොසි: “අයං ඛො ආයස්මා ආනාදෙසු සත්ථු චෙච සංචණ්ණිතො, සමනාවිතො ච විඤ්ඤානං සමුභමචාරිතං, පහොති වායස්මා ආනාදෙසු ඉමසස භගවතා සඛිඛිනෙතන උදෙසසස උද්දිච්ඤසස විත්ථාරෙන අත්ථං අවිභක්තසස විත්ථාරෙන අත්ථං විභජිතුං. යනුනුනමයං යෙනායස්මා ආනාදෙසු තෙනුපසංකමෙය්‍යාම, උපසංකමිත්වා ආයස්මන්තං ආනාදං එතමත්ථං පුච්චෙය්‍යාම, යථා නො ආයස්මා ආනාදො ව්‍යාකරිසසති, නථා නං ධාරෙස්‍යාමාති.”

අථ ඛො මයං භනෙත යෙනායස්මා ආනාදො තෙනුපසංකමිමහ, උපසංකමිත්වා ආයස්මන්තං ආනාදං එතමත්ථං අපුච්චිමහ. තෙසං නො භනෙත ආයස්මා ආනාදොන ඉමෙහි ආකාරෙහි ඉමෙහි පදෙහි ඉමෙහි ව්‍යාඤ්ඤෙනෙහි අසොච සුවිභනෙතා’ති.

සාධු සාධු භික්ඛවෙ පහෙතො භික්ඛවෙ ආනාදො, මහාපඤ්ඤා භික්ඛවෙ ආනාදො. මමඤ්ඤපි තුමෙහ භික්ඛවෙ උපසංකමිත්වා එතමත්ථං පුච්චෙය්‍යාම, අහමි චෙතං අත්ථං එවමෙච ව්‍යාකරෙය්‍යං, යථා තං ආනාදොන ව්‍යාකතං. එසො චෙතසස අසොච, එවඤ්ඤ නං ධාරෙය්‍යාමාති.

“වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට ‘මහණෙනි අධර්මය ද ධර්මය ද දනුනු ය. අනර්ථය ද අර්ථය ද දනුනු ය. අධර්මයක් ධර්මයක් දන අනර්ථය ද අර්ථය ද දන ධර්මය යම් පරිදි වේ නම් අර්ථය යම් පරිදි වේ නම් එසේ පිළිපැදිය යුතු ය’යි යම් උදෙසා සැකෙවින් උදෙසා විතර විසින් අරුත් නො බෙද හුනාස්නෙන් නැඟී විභාරයට වන් සේක් ද වහන්ස, ඒ අපට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බැහැර වැඩි නො බෝ කල් වත් ම තෙල සිත විය. ‘ඇවැත්නි, අපට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘මහණෙනි, අධර්මය ද ධර්මය ද දනුනු ය. අනර්ථය ද අර්ථය ද දනුනු ය. අධර්මය ද ධර්මය ද දන අනර්ථය ද අර්ථය ද දන ධර්මය යම් පරිදි වේ නම් අර්ථය යම් පරිදි වේ නම් එ පරිදි පිළිපැදිය යුතු ය’යි යන මේ උදෙසා සැකෙවින් උදෙසා විස්තර විසින් අරුත් නො බෙද හුනාස්නෙන් නැඟී විභාරයට වන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසන ලද විස්තර විසින් අරුත් නො බෙදන ලද මේ උදෙසයාගේ අර්ථය කවරෙක් නම් විතර විසින් බෙදන්නේ ද’යි. වහන්ස, ඒ අපට තෙල සිත විය: ‘මේ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ ශාස්තෘන් වහන්සේ විසින් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසන ලද විතර විසින් අරුත් නො බෙදන ලද මේ උදෙසයාගේ අර්ථය විතර විසින් බෙදනට පොහොසත් ද වෙති. ඉදින් අපි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් කරා එළඹමෝ නම්, එළඹ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් තෙල අරුත් පුළුස්සනමෝ නම් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ යම් පරිදි අපට ව්‍යාකරණ කෙරෙත් නම් එසෙයින් එම දරන්නමෝ නම් මැනවැ’යි.

වහන්ස, ඉක්බිති අපි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් කරා එළඹියමහ. එළඹ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් තෙල අරුත් පුළුස්සුමහ. වහන්ස, එ අපට ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් විසින් මේ අයුරින් මෙ පෙදෙන් මෙ ව්‍යාකරණයෙන් අර්ථය සුවිභක්තිය යි.

මහණෙනි, මැනව මැනව. මහණෙනි, ආනන්දයෝ පශ්ඨිකයහ. මහණෙනි, ආනන්දයෝ මහාප්‍රාඥයහ. මහණෙනි, ඉදින් තෙපි මා කරා එළඹ තෙල අරුත් පුළුස්සාහු නම් මම ද තෙල කරුණ ආනන්දයන් විසින් එය යම් පරිදි ව්‍යාකෘත නම් එපරිදි ම විවරණ කරමි තෙල භාෂිතයාගේ තෙල අරුත් ම ය. එසෙයින් ම එය දරව යි.

10. 3. 2. 4

අපේක සුතතං

අප්ඵ ඛො අපේතො පරිබ්බාජකො යෙන භගවා තෙනුපසංකම්, උපසංකම්ඤ්ඤා භගවතා සද්ධිං සලොචාදී, සලොචාදනීයං කපං සාරාණීයං විතීසාරෙඤ්ඤා එකමනතං නිසීදී, එකමනතං හිසිනොනා ඛො අපේතො පරිබ්බාජකො භගවතං එතදවොච:

අමුභාකං හො ගොතම පණ්ඩිතො නාම සබ්බභවාරී, තෙන පක්ඛි- මනනානි විනතට්ඨානසතානි විනතිතානි, යෙනි අක්ඛෙදනීඤ්ඤා උපාරද්ධා¹ පජානනානි උපාරද්ධමනානි.²

අප්ඵ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙහසී: ධාරෙඵ නො තුලෙහ භික්ඛවෙ පණ්ඩිතවස්ථුනීති?

එතස්ස භගවා කාලො, එතස්ස සුගත කාලො, යං භගවා භාසෙය්‍ය, භගවතො සුඤ්ඤා භික්ඛු ධාරෙස්සහතීති.

තෙන හි භික්ඛවෙ සුණාඵ, සාධුකං මනසිකරොඵ, භාසිස්සාමීති.

එවමහතෙහති ඛො තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චසෙස්සාසුං.

භගවා එතදවොච:

ඉධ භික්ඛවෙ එකචො: අධම්මකෙන වාදෙන අධම්මිකං වාදං අභිනිග්ගණ්ඤාති, අභිනිපපිලොති. තෙන ච අධම්මිකං පරිසං රඤ්ඤති. තෙන සා අධම්මිකා පරිසා උච්චාසද්දා මහාසද්දා භොති. පණ්ඩිතො චත භො, පණ්ඩිතො චත භොති.

ඉධ පන භික්ඛවෙ එකචො: අධම්මකෙන වාදෙන ධම්මිකං වාදං අභිනිග්ගණ්ඤාති, අභිනිපපිලොති. තෙන ච අධම්මිකං පරිසං රඤ්ඤති. තෙන සා අධම්මිකා පරිසා උච්චා සද්දා මහාසද්දා 'පණ්ඩිතො චත භො, පණ්ඩිතො චත භො'ති.

1. උපාරද්ධාවජානනති- මජ්ඣ.
2. උපරද්ධසමාභි - මජ්ඣ.

10. 3. 2. 4

අජිත සූත්‍රය

එකල්හි අජිත පරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹීයහ. එළඹී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටු විය යුතු සිහිකටයුතු කථා කොට නිමවා එකත්පසෙක හිතා. එකත්පසෙක හුන් අජිත පරිව්‍රාජක හඟවත්හට තෙල කීය.

හවත් ගෞතමයනී, අපගේ පණ්ඩිත නම් සමුම්සරෙක් ඇත. ඔහු විසින් යම් විභේෂාත්පාද කෙනෙකුන් කරණ කොට ගෙන අන්‍යනිකයෝ නිගන්තාලසු නිගන්තා ලුමහයි දැනින් නම් එබඳු පන්සියක් පමණ විභේෂාත්පාදයෝ සිපනලදහ.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණුන් ඇමතු සේක: “මහණෙනි, තෙපි පණ්ඩිත විස්තූන් දරවුදැ”යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යමක් වදරන සේක් නම් භාග්‍යවත්නී, තෙල සඳහා මෙ කලී, සුගතයෙනී, තෙල සඳහා මෙ කලී, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය අසා භික්ෂුහු දරත්හ යි.

මහණෙනි, එහෙයින් ම අසවු, මොනොවට මෙනෙහි කරවු, කියන්නෙමි යි.

වහන්ස, එසේ ය යි එ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළහ:

මහණෙනි, මෙ ලොවහි එකෙක් අධාර්මිකවාදයෙන් අධාර්මිකවාදය නිගන්තේ ය, වෙසෙසින් පෙළන්නේ ය. එයිනුදු අධාර්මික පණ්ඩිත කරනේ ය. එයින් ඒ අධාර්මික පණ්ඩිත “හවත්නී, එකැතින් පණ්ඩිත ය. හවත්නී, එකැතින් පණ්ඩිත ය”යි උස්හඬ මහහඬ ඇති වෙයි.

මහණෙනි, මෙ ලොවහි එකෙක් අධාර්මික වාදයෙන් ධාර්මිකවාදය දැඩි කොට නිගන්තේ ය, දැඩි කොට පෙළන්නේ ය. එයිනුදු අධාර්මික පණ්ඩිත රඳන්නේ ය. එයින් ඒ අධාර්මික පණ්ඩිත “හවත්නී, එකැතින් පණ්ඩිත ය, හවත්නී, එකැතින් පණ්ඩිත යැ”යි උස්හඬ ඇති මහ හඬ ඇති වෙයි.

ඉධ පන භික්ඛවෙ එකවෙවා අධමමිකෙන වාදෙන ධම්මිකං ව වාදං අධමමිකඤ්ච වාදං අභිනිග්ගණ්හාති, දභිනිපපිලෙති. තෙන ව අධමමිකං පරිසං රඤ්ජති. තෙන සා අධමමිකා පරිසා උච්චාසද්දා මහාසද්දා හොති පණ්ඩිතො වන හො, පණ්ඩිතො වන හො'ති.

ඉධ පන භික්ඛවෙ එකවෙවා ධම්මිකෙන වාදෙන ධම්මිකං ව වාදං අධමමිකඤ්ච වාදං අභිනිග්ගණ්හාති. දභිනිපපිලෙති. තෙන ව අධමමිකං පරිසං රඤ්ජති, තෙන සා අධමමිකා පරිසා උච්චාසද්දා මහාසද්දා හොති, 'පණ්ඩිතො වන හො, පණ්ඩිතො වන හො'ති.*

ඉධ පන භික්ඛවෙ එකවෙවා ධම්මිකෙන වාදෙන ධම්මිකං වාදං අභිනිග්ගණ්හාති, අභිනිපපිලෙති. තෙන ව ධම්මිකං පරිසං රඤ්ජති. තෙන ව සා ධම්මිකා පරිසා උච්චාසද්දා මහාසද්දා හොති පණ්ඩිතො වන හො, පණ්ඩිතො වන හො'ති.*

අධමමො ව භික්ඛවෙ වෙදිතඛෙඛා ධමමො ව, අනෙසො ව වෙදිතඛෙඛා අනෙසො ව. අධමමඤ්ච විදිත්වා ධමමඤ්ච, අනෙසං ව විදිත්වා අනෙසං, යථාධමමො යථා අනෙසො පටිපජ්ජිතඛො.

කතමො ව භික්ඛවෙ අධමමො, කතමො ව ධමමො: කතමො ව අනෙසො, කතමො ව අනෙසො:

මිච්ඡාදිට්ඨි භික්ඛවෙ අධමමො, සමුච්ඡාදිට්ඨි ධමමො, යෙ ව මිච්ඡාදිට්ඨි පච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමමො සමිඝවන්ති, අයං අනෙසො. සමුච්ඡාදිට්ඨිපච්චයා ව අනෙකෙ කුසලා ධමමො භාවනා පාරිසුරිං ගව්හති අයං අනෙසො.

මිච්ඡාසංනපෙසා භික්ඛවෙ අධමමො, සමමාසච්ඡාපෙසා ධමමො -පෙ- මිච්ඡාවාචා භික්ඛවෙ අධමමො, සමමාවාචා ධමමො -පෙ- මිච්ඡාකමමනෙකා භික්ඛවෙ අධමමො, සමමාකමමනෙකා ධමමො. -පෙ-

* මරමමපොඤ්ඤා ඵනාති දෙව ඛණ්ඩාති න දිසසනෙක

මහණෙනි, මෙ ලොවහි එකෙක් අධාර්මික වාදයෙන් ධාර්මිකවාදය ද අධාර්මිකවාදය ද දැඩි ව නිගනි. දැඩි ව පෙළ යි. එයින් ම අධාර්මික පණිද් රඳනේ ය. එකරුණින් ඒ අධාර්මික පණිද් “භවත්ති, එකැතින් පණ්ඩිත ය. භවත්ති, එකැතින් පණ්ඩිත ය යි උස්භඩ මහභඩ ඇති වෙයි.

මහණෙනි, මෙ ලොවහි එකෙක් ධාර්මිකවාදයෙන් ධාර්මිකවාදය ද අධාර්මිකවාදය ද දැඩි ව නිගන්වේ ය. දැඩි ව පෙළන්නේ ය. එයින් අධාර්මික පණිද් කැඳවන්නේ ය. එයින් ඒ අධාර්මික පණිද් ‘භවත්ති, එකැතින් පණ්ඩිත ය, භවත්ති, එකැතින් පණ්ඩිත ය’ යි උස්භඩ මහභඩ ඇති වෙයි.

මහණෙනි, මෙ ලොවහි එකෙක් ධාර්මික වාදයෙන් ධාර්මිකවාදය නදින් නිගනි. නදින් පෙළයි. එයින් අධාර්මික පණිද් රඳවයි. එයින් ධාර්මික පණිද් භවත්ති, එකැතින් පණ්ඩිත ය, භවත්ති, එකැතින් පණ්ඩිත ය යි උස්භඩ මහභඩ ඇති වෙයි.

මහණෙනි, අධර්මය ද ධර්මය ද දනසුතු. අනර්ථය ද අර්ථය ද දනසුතු. අධර්මය ද ධර්මය ද දන අනර්ථය ද අර්ථය ද දන දහම යම් පරිදි වේ නම් අරුත් යම් පරිදි වේ නම් එ පරිදි පිළිපැදිය යුතු.

මහණෙනි, අධර්මය කවර? ධර්මය ද කවර? අනර්ථය කවර? අර්ථය ද කවර?

මහණෙනි, මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය අධර්ම යි. සමාක්දෘෂ්ටිය ධර්ම යි. මිථ්‍යා දෘෂ්ටිප්‍රත්‍යයෙන් යම් බ්‍රහ්ම නොයෙක් ලමු අකුශල ධර්මයෝ උපදනාහු නම් මේ අනර්ථ යි. සමාක්දෘෂ්ටිප්‍රත්‍යයෙන් බ්‍රහ්ම නොයෙක් කුශල ධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණත්වයට යෙත් නම් මේ අර්ථ යි.

මහණෙනි, මිථ්‍යාසංකල්පය අධර්ම යි, සමාක්සංකල්පය ධර්ම යි.... මහණෙනි, මිථ්‍යාවාග් අධර්මයි, සමාක්වාග් ධර්මයි... මහණෙනි, මිථ්‍යා කම්මාන්තය අධර්මයි, සමාක් කම්මාන්තය ධර්මයි...

මිච්ඡාආච්චො භික්ඛවෙ අධිමො, සමමාආච්චො ධමො -පෙ- මිච්ඡා වායාමො භික්ඛවෙ අධිමො සමමාචායාමො ධමො -පෙ- මිච්ඡා සති භික්ඛවෙ අධිමො, සමමාසති ධමො -පෙ- මිච්ඡාසමාධි භික්ඛවෙ අධිමො සමමාසමාධි ධමො- පෙ- මිච්ඡාඤාණං භික්ඛවෙ අධිමො -පෙ- සමමාඤාණං ධමො -පෙ- මිච්ඡාවිමුතති භික්ඛවෙ අධිමො, සමමාවිමුතති ධමො. යෙ ව මිච්ඡාවිමුතතිපච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමො සමභවන්ති, අයං අනෙයො. සමමො විමුතතිපච්චයා ව අනෙකෙ කුසලා ධමො භාවනා පාරිපුරිං ගච්ඡන්ති, අයං අනෙයො.

අධිමො ව භික්ඛවෙ වෙදිතඤ්ඤා ධමො ව, අනෙයො ව වෙදිතඤ්ඤා අනෙයො ව, අධිමෙ ඤා විදිතා ධමෙ ඤා, අනෙයෙ ඤා විදිතා අනෙයෙ යථා ධමො, යථා අනෙයො තථා පටිපජ්ජිතඤ්ඤා ඉති යං තං වුතො ඉදමොං පටිච්ච වුතන්ති.

10. 3. 2. 5

සධගාරව පුතනං

අථ ඛො සධගාරවො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා නෙත්‍රපසඛිකම්. උපසඛිකම්ඤා භගවනා සද්ධිං සමොද්දි. සමොදානියං කථං සාරාණියං විනිසාරෙඤා එකමනනං නිසීදි. එකමනනං නිසීනෙනා ඛො සධගාරවො බ්‍රාහ්මණො භගවනනං එතදාචොව:

“කිං නු ඛො හො ගොතම ඔරිමං තිරං, කිං පාරිමං තිරං”න්ති?

මිච්ඡාදිට්ඨි ඛො බ්‍රාහ්මණ ඔරිමං තිරං, සමමාදිට්ඨි පාරිමං තිරං. මිච්ඡාසඛිකාපො ඔරිමං තිරං, සමමාසඛිකාපො පාරිමං තිරං. මිච්ඡාවාචා ඔරිමං තිරං, සමමාවාචා පාරිමං තිරං. මිච්ඡාකමමනෙනා ඔරිමං තිරං, සමමාකමමනෙනා පාරිමං තිරං. මිච්ඡා ආච්චො ඔරිමං තිරං, සමමා ආච්චො පාරිමං තිරං. මිච්ඡාවායාමො ඔරිමං තිරං, සමමාවායාමො පාරිමං තිරං. මිච්ඡාසති ඔරිමං තිරං, සමමාසති පාරිමං තිරං. මිච්ඡාසමාධි ඔරිමං තිරං, සමමාසමාධි පාරිමං තිරං. මිච්ඡාඤාණං ඔරිමං තිරං, සමමාඤාණං පාරිමං තිරං. මිච්ඡාවිමුතති ඔරිමං තිරං, සමමාවිමුතති පාරිමං තිරං. ඉදං ඛො බ්‍රාහ්මණ ඔරිමං තිරං, ඉදං පාරිමං තිරන්ති.

මහණෙනි, මිත්‍යාදෘෂ්ටිවය අධම්මි යි. සම්‍යක්දෘෂ්ටිවය ධම්මි යි... මහණෙනි, මිත්‍යාව්‍යායාමය අධම්මි යි. සම්‍යක්ව්‍යායාමය ධම්මි යි... මහණෙනි, මිත්‍යා සමානිය අධම්මි යි. සම්‍යක්සමානිය ධම්මි යි... මහණෙනි, මිත්‍යාසමාධිය අධම්මි යි. සම්‍යක්සමාධිය ධම්මි යි... මහණෙනි, මිත්‍යාඤ්ඤාය අධම්මි යි. මහණෙනි, සම්‍යක්ඤ්ඤාය ධම්මි යි... මහණෙනි, මිත්‍යාවිච්චිකත්තිය අධම්මි යි. මහණෙනි, සම්‍යක්විච්චිකත්තිය ධම්මි යි. මිත්‍යාවිච්චිකත්තියෙන් යම්ඥ නොයෙක් ලාමක අකුශල ධර්මයෝ උපදනාහු නම් මේ අනඤ්ඤි යි. සම්‍යක් විච්චිකත්තියෙන් ප්‍රත්‍යයෙනුදු මේ කුශල ධර්මයෝ භාවනාවෙන් පරිපූර්ණයට යෙන් නම් මේ අඤ්ඤි යි.

මහණෙනි, අධම්මිය ද ධම්මිය ද දතයුතු. අනඤ්ඤිය ද අඤ්ඤිය ද දතයුතු. අධම්මියක් ධම්මියක් දැන අනඤ්ඤියක් අඤ්ඤියක් දැන දහම් යම් පරිදි වේ නම් අනඤ්ඤිය පරිදි වේ නම් එසේ පිළිපැදිය යුතු ය යි මෙසේ යමක් කියන ලද නම් මෙය තෙල කරුණ පිණිස කියන ලද යි.

10. 3. 2. 5

සඛාරව සූත්‍රය

එකල්හි සඛාරව බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළැඹියේ ය. එළැඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටු විය යුතු සිහි කටයුතු කරාව කොට කිව්වා එකත්පස් ව හින. එකත්පස් ව හුන් සඛාරව බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කිය.

හවත් ගෞතමයෙනි, මෙතෙර කවර, එතෙර කවර?

බ්‍රාහ්මණය, මිත්‍යාදෘෂ්ටිය මෙ තෙර යි. සම්‍යක්දෘෂ්ටිය එතෙර යි. මිත්‍යාසමානිකල්පය මෙතෙර යි, සම්‍යක්සමානිකල්පය එතෙර යි. මිත්‍යා සමාධිය මෙතෙර යි, සම්‍යක්සමාධිය එතෙර යි. මිත්‍යාඤ්ඤාත්තය මෙතෙර යි, සම්‍යක්ඤ්ඤාත්තය එතෙර යි. මිත්‍යාදෘෂ්ටිය මෙතෙර යි, සම්‍යක්දෘෂ්ටිය එතෙර යි. මිත්‍යාව්‍යායාමය මෙතෙර යි, සම්‍යක්ව්‍යායාමය එතෙර යි. මිත්‍යාසමානිය මෙතෙර යි, සම්‍යක්සමානිය එතෙර යි. මිත්‍යාසමාධිය මෙතෙර යි, සම්‍යක්සමාධිය එතෙර යි. මිත්‍යාඤ්ඤාය මෙතෙර යි, සම්‍යක්ඤ්ඤාය එතෙර යි. මිත්‍යාවිච්චිකත්තිය මෙතෙර යි, සම්‍යක්විච්චිකත්තිය එතෙර යි. බ්‍රහ්මණ, මෙ වනාහි මෙතෙරය' මෙ එතෙරය යි.

1. අපභ්‍යාසන මනුසොසු යෙ ජනා පාරභාමිනො,
අථායං ඉතරා පජා - තීරමෙවානුධාවති.
2. යෙ ව ඛො සමමදසානතෙ - ධමමෙ ධමමානුචතතිනො,
තෙ ජනා පාරමෙසසානති - මච්චුධෙයාං සුදුකරං.
3. කණ්ණං ධමමං වීජපභාය - සුකකං භාවෙථ පණධිනො,
ඔකා අනොකං ආගමම - වීචෙනෙ යත් දුරමං.
4. තත්‍රාභීරතිමීචෙජයා - භිත්වා කාමෙ අතිකුචනො,
පරිමොදපෙයා අත්තානං - වීත්තකෙලුසෙහි පණධිනො.
5. යෙසං සමෙඛාධි අබෙගසු - සමමාවිත්තං සුභාවිතං,
ආදනපට්ඨිසසංයො - අනුපාදය යෙ රතා,
වීණාසවා පුත්තිමනො - තෙ ලොකෙ පරිනිබ්බුතා තී.

10. 3. 2. 6

ඔරිමකීර සුතතං

ඔරිමකුචි වො භිකඛවෙ තීරං දෙසිසසාමි, පාරිමකුචි තීරං. තං සුණාථ,
සාධුකං මනසිකරොථ, භාසිසසාමීති. එචං භතෙතති ඛො තෙ භික්ඛු
භගවතො පච්චසෙසාසුං. භගවා එතදවොච:

කතමකුචි භික්ඛවෙ ඔරිමං තීරං, කතමකුචි පාරිමං තීරං:

මිච්ඡාදිට්ඨි භික්ඛවෙ ඔරිමං තීරං, සමමාදිට්ඨි පාරිමං තීරං. -පෙ- මිච්ඡා,
විමුක්ඛි ඔරිමං තීරං, සමමා විමුක්ඛි පාරිමං තීරං. ඉදං ඛො භික්ඛවෙ ඔරිමං
තීරං, ඉදං පාරිමං තීරන්ති.

1. මිනිසුන් අතුරෙන් යම් ජන කෙනෙක් නිවන් යනුවෝ ද එ ජනයෝ මදහ. වැලි මෙ (නිවන් යන සත්ත්වයන් කෙරෙන්) අන් ප්‍රජාව සත්කාය තීරයට ම දිවෙයි.

2. යම් කෙනෙකුන් මොනොවට දෙසු (දෙගනා) නව ලොකොත්තර ධර්මයෙහි ධර්මානුරූප ව වටනාහුද, එ ජනයෝ සුදුසාර තෙබුමු වට නැමැති මාත්‍රස්‍රධෙයය තරණය කොට පරතෙර (නිවන)ට යෙන්.

3. පණ්ඩිත තෙමේ කාෂ්ණ ධර්ම හැරදමා වර්ත සඛ්ඛාත ගෙන් යම් කාය වීඛන උපධි විවෙකයෙක්හි අභිරමණය කිරීමට දුෂ්කර වූ විවර්ත සඛ්ඛාත අනොකයට පැලිණ ශුක්ලධර්මය වඩනේ ය.

4. පලිබොධ රහිත වූයේ පණ්ඩිත තෙමේ ද්විවිධ කාමයන් දුරු කොට එ නිවන්හි අභිරතිය කැමැති වන්නේ ය. විතක්ලෙශයන්ගෙන් සිත පයඛාවදන කරන්නේ ය.

5. යමකුන් විසින් යමෙකාධ්‍යාධ්‍යයන්හි මොනොවට සිත වඩන ලද ද ග්‍රහණප්‍රතිති:සථ සඛ්ඛාත නිව්ඤ්ජයෙහි වතුරොපාදන විසින් නො ගෙන යම් කෙනෙක් ඇලුණාහු ද දුෂ්‍රතිමත් එ ක්ෂිණාසුවයෝ පඤ්ඤාසන්ධි සඛ්ඛාත උපාදන ලොකයෙහි (කෙලෙස් පිරිනිවුමෙන්) නිවියහයි.

10. 3. 2. 6

ඔරිමතිර සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට ඔරිමතිරය හා පාරිම තීරය හා දෙසන්නෙමි. එ අසව, මොනොවට මොනහි කරව දෙසන්නෙමි යි. වහන්ස, එසේ යි එ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළහ:

මහණෙනි, ඔරිමතිරය හා කචර: පාරිමතිරය හා කචර:

මහණෙනි, මිට්ඨාදෘෂ්ටිය ඔරිමතිරය යි. සමාග්දෘෂ්ටිය පාරිමතිරය යි... මිට්ඨාච්චුක්ඛිය ඔරිමතිරය යි, සමාග්ච්චුක්ඛිය පාරිමතිරය යි. මහණෙනි, මෙ ඔරිමතිරය යි මෙ පාරිමතිරය යි.

1. අපසකා තෙ මනුසෙසසු - යෙ ජනා පාරගාමීනො,
අපායං ඉතරා පජා - තීරමෙවානුධාවතී.
2. යෙ ච බො සමමාදකකාතෙ - ධලෙම ධමමානුවතකීනො,
තෙ ජනා පාරමෙසසතති - මච්චුධෙය්‍යං සුදුකතරං.
3. කණ්ණං ධමමං වීජ්‍යහාය - සුකකා භාවෙඨ පණ්ඨිතො,
ඔකා අනොතං ආගමමං - වීචෙකෙ යඤ්ඤරමං.
4. තත්‍රාභිරතීච්චෙජ්‍යා - හිත්වා කාමෙ අකිකුචනො,
පරියොදපෙය්‍ය අකතානං - විහතකෙලසෙහි පණ්ඨිතො.
5. යෙසං සමොධි අමොසසු - සමමාවිතං සුභාවිතං,
ආදනපච්චිකුසෙහෙ - අනුපාදය යෙ රතා,
විණාසවා ජුතීමනො - තෙ ලොකෙ පරිනිබ්බුතා තී.

10. 3. 2. 7

පදම පච්චාරොහණී සුතකං

තෙන බො පන සමයෙන ජාණ්‍යෙසාණි¹ බ්‍රාහමණො තද්‍රුපොසථෙ සීසං² නහාතො නවං බොමයුගං නිවසො අලලකුසමුට්ඨිං ආදය හගවතො අවිදුරෙ එකමතතං ධීතො හොති.

අද්දසා බො හගවා ජාණ්‍යෙසාණිං බ්‍රාහමණං තද්‍රුපොසථෙ සීසං නහාතං නවං බොමයුගං නිවසං අලලං කුසමුට්ඨිං ආදය අවිදුරෙ එකමතතං ධීතං. දිස්වා ජාණ්‍යෙසාණිං බ්‍රාහමණං එතදවොච:

කිං නු බො කචං බ්‍රාහමණ, තද්‍රුපොසථෙ සීසං නහාතො නවං බොමයුගං නිවසො අලලං කුසමුට්ඨිං ආදය එකමතතං ධීතො? කිං නවජ්ජ බ්‍රාහමණකුලසයාති?

පච්චාරොහණී හො හොතම, අජ්ජ බ්‍රාහමණකුලසයාති.

යථාකථං පන බ්‍රාහමණ, බ්‍රාහමණානං පච්චාරොහණී හොති තී?

1. ජාණ්‍යෙසාණි - මජ්ඣ.
2. සීසං - නහාතො - මජ්ඣනිකායානො - ස්‍යා.

1. මිනිසුන් අතුරෙන් යම් ජන කෙනෙක් නිවන් යනුවෝද, එ ජනයෝ වදහ. වැලි මෙ පෙසු ලොවී සත්කාමිය ප්‍රජාව සත්කාය තීරයට ම දිවෙයි.

2. යම් කෙනෙකුත් මොනොවට දෙසු නව ලොවුතුරු දහමිනි ධර්මානුරූප ව වටනාහු ද, එ ජනයෝ සුදුසාර වූ තෙබුමු වට නැමැති මාතෘ-ධෙයය තරණය කොට පරතෙර (නිවන) ට යෙත්.

3. පණ්ඩිත තෙම කෘෂ්ණධම් හැරපියා වර්ත සබ්බාත ගිහිගෙන් ත්‍රිවිධ විවේකයෙහි අභිරමණයට දුෂ්කර වූ විවර්ත සබ්බාත අනොකයට පැමිණ ශුක්ල ධම් වඩන්නෝ ය.

4. පරිරොධ නැතිගේ කාමයන් හැරපියා එ නිවන්හි අභිරතිය පතන්නෝ ය. පණ්ඩිත තෙමේ වික්කක්ලෙශයන් ගෙන් සිත පයථාවදන කරන්නෝ ය.

5. යමකුත් විසින් සමොධාධගයන්හි වික්කය මොනොවට වඩන ලද ද, ආදන ප්‍රතිභිසඪියෙහි උපාදන විසින් නො ගෙන යමෙක් ඇලුණාහු ද දුශ්චිමත් එ ක්ෂිණාපුව පණ්ඩිතයෝ ලොවහි පිරිනිවියහ යි.

10. 3. 2. 7

පයම පව්වාරොහණී සූත්‍රය

එ සමයෙහි ජාත්‍රසොකී බ්‍රාහ්මණ එ පොහෝ දවස්හි හිස නහවාලුගේ නව ක්ෂොමවසු යුග්මයක් හැදිගේ අමු කුසතණ මීටක් ගෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේට නුදුරෙහි එකත්පස්හි සිටියේ වෙයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එපොහෝ දවස්හි හිස නහවාලු නව ක්ෂොම යුග්මයක් හැදි අමු හීතණ මීටක් ගෙන නුදුරෙහි එකත්පස්හි හුන් ජාත්‍රසොකී බ්‍රාහ්මණයා දුටුහු, දක ජාත්‍රසොකී බ්‍රාහ්මණහට තෙල කරුණ වදල සේක:

බ්‍රාහ්මණය, එ පොහෝ දවස්හි හිස යෝද නහනව කොමුපිළි යුවලක් හැදිගේ අමු හීතණ මීටක් ගෙන තෙපි කවර හෙයින් එකත් පසක සිටියහු ද? අද බ්‍රාහ්මණ කුලයට කවරක් ඇද්දැයි?

හවත් ගෞතමයෙනි, අද බ්‍රාහ්මණ කුලයට ප්‍රත්‍යවරොහණය (පව යෝදහැරීම) යි.

බ්‍රාහ්මණය, බමුණන්ගේ ප්‍රත්‍යවරොහණය කෙසෙයින් වේ ද?

ඉධි හො ගොතම, බ්‍රාහ්මණා තද්‍රුපොසපේ සීස. නහාතා නවං බොමයුතං නිවසා අප්‍රෙප්‍රන ගොමයෙන පඨවී. ඔපුඤ්ජනා හරිතෙහි කුසෙහි පඤ්චිකා අනාරා ව වෙලං අනාරා ව අග්ගසාගාරං සෙය්‍යං කප්පෙතති. තෙ තං රතති. තිකඛාතං පච්චුට්ඨං පඤ්ඤාලිකා අභිනම්ඤ්ජනති “පච්චාරොහාම හවිතං, පච්චාරොහාම හවිතං”නති. පහුතෙන ව සප්පිතෙලෙන නවතීතෙන අභිනං සත්තප්පෙතති. තස්ස ව රතතියා අවචයෙන - පඤ්ඤෙන ඛාදතියෙන හොජනියෙන බ්‍රාහ්මණෙ සත්තප්පෙතති. එවං බො හො ගොතම, බ්‍රාහ්මණානං පච්චාරොහණි හොතීති.

අඤ්ඤාටා බො බ්‍රාහ්මණ, බ්‍රාහ්මණානං පච්චාරොහණි අඤ්ඤාටා ව පන අරියස්ස විනයෙ පච්චාරොහණි හොතීති.

යථාකථං පන හො ගොතම, අරියස්ස විනයෙ පච්චාරොහණි හොතීති? ස. ධු මෙ හවං ගොතමො තථා ධම්මං දෙසෙතු, යථා අරියස්ස විනයෙ පච්චාරොහණි හොතීති.

තෙන හි බ්‍රාහ්මණ, පුණාහි, සාධුකං මනසිකරොහි, භාසිස්සාමීති.

එවං හොති බො ජාණියෙසාණි බ්‍රාහ්මණො හගවතො පච්චසෙසාසි, හගවා එතදචොච:

ඉධි බ්‍රාහ්මණ, අරියසාවතො ඉති පටිසඤ්ඤිකඛති: “මිච්ඡාදිට්ඨියා බො පාපකො විපාකො දිට්ඨො වෙච ධම්මෙ, අභිසම්පරායඤ්ඤා”ති, සො ඉති පටිසඤ්ඤාය මිච්ඡාදිට්ඨිං පජහති, මිච්ඡාදිට්ඨියා පච්චාරොහති.

මිච්ඡාසධ්‍යාසො බො පාපකො විපාකො දිට්ඨො වෙච ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤාති. සො ඉති පටිසඤ්ඤාය මිච්ඡාසධ්‍යාසං පජහති, මිච්ඡාසධ්‍යාසා පච්චාරොහති.

මිච්ඡාවාචාසො බො පාපකො විපාකො දිට්ඨො වෙච ධම්මෙ, අභිසම්පරායඤ්ඤාති. සො ඉති පටිසඤ්ඤාය මිච්ඡාවාචං පජහති, මිච්ඡාවාචාසො පච්චාරොහති.

මිච්ඡාකම්මනාසො බො පාපකො විපාකො දිට්ඨො වෙච ධම්මෙ, අභිසම්පරායඤ්ඤාති. සො ඉති පටිසඤ්ඤාය මිච්ඡාකම්මනං පජහති, මිච්ඡාකම්මනාසො පච්චාරොහති.

භවත් ගෞතමයෙනි, මෙලොවහි බමුණෝ එ පොහෝ දවස්හි හිස් සෝද නැවතු නට කොමුපිළි යුවලක් හැදියානු අමුඟොමින් පොළෝ අලෙවුදී නිල් හිතණින් අතුරා වැලිඳසට හා ගිනිහල් ගෙට අතර ශය්‍යා කරත්. ඔහු එරැ තෙව්ටක් නැගී බදුදිලි ව ගිනි නමදිත්. “භවතුන්ට ප්‍රත්‍යවරොහණ (පාපශෝධන) කරමහ”යි. බොහෝ ගිනෙලිනුදු වෙඩරුයෙනුදු අත්නි සන්තර්පණ කරත්. එරැ ඉක්ම යාමෙනුදු කැ යුතු බුදිය යුතු පිණි අහරින් බමුණන් සන්තර්පිත කරත්. භවත් ගෞතමයෙනි, මෙසෙයින් බ්‍රාහ්මණයන්ගේ ප්‍රත්‍යවරොහණය වේ යයි.

බ්‍රාහ්මණය, බ්‍රාහ්මණයන්ගේ ප්‍රත්‍යවරොහණය අන් පරිද්දෙකින් වෙයි. ආයඤ්චනයෙහි ප්‍රත්‍යවරොහණය අන් පරිද්දෙකින් වේ යයි.

භවත් ගෞතමයෙනි, ආයඤ්චනයෙහි ප්‍රත්‍යවරොහණය කෙසේ වේ දැයි? ආයඤ්චනයෙහි ප්‍රත්‍යවරොහණය යම් පරිද්දෙකින් වේ නම් භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මට එලෙසින් දහම් දෙසන සේක්වා යි.

බ්‍රාහ්මණය, එ කරුණෙන් අසව, මොනොවට මෙනෙහි කරව දෙසන්නෙමියි.

භවත්හි, එසේය යි ජාණුකොණි බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වී ය.

බමුණ, මෙසස්නෙහි අරිසවු මෙසේ නුවණින් සලකයි. මිථ්‍යා දෘෂ්ටිහුගේ ලාමක විපාක දිවුදුහුමියෙහි ම හා සමපරායෙහි වෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකා මිසදිවු හැරපියයි. මිථ්‍යාදෘෂ්ටියෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණ කෙරෙයි.

මිථ්‍යාසංකල්පයාගේ ලාමක විපාක වනාහි දිවුදුහුමියෙහි ම හා සමපරායෙහි හා වෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකා මිථ්‍යාසංකල්ප හැරපියයි, මිථ්‍යාසංකල්පයෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණ කෙරෙයි.

මිථ්‍යාවාක්තූගේ ලාමකවිපාක වනාහි දිවුදුහුමියෙහි හා සමපරායෙහි හා වෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකා මිථ්‍යාවචනය හැර පියයි, මිථ්‍යාවචනයෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණ කෙරෙයි.

මිථ්‍යාකමාන්තයාගේ වනාහි ලාමකවිපාක දිවුදුහුමියෙහි ම හා සමපරායෙහි හා වෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකා මිථ්‍යාකමාන්තය හැර පියයි, මිථ්‍යාකමාන්තයෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණ කෙරෙයි.

මිච්ඡාආජීවිසං ඛො පාපකො විපාකො දීට්ඨො චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්චාති සො ඉති පටිසංඛියා මිච්ඡාආජීවං පජහති. මිච්ඡාආජීවා පච්චාරොහති.

මිච්ඡාවායාමසං ඛො පාපකො විජ්ජානො දීට්ඨො චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්චාති සො ඉති පටිසංඛියා මිච්ඡාවායාමං පජහති මිච්ඡා වායාමා පච්චාරොහති.

මිච්ඡාසතියා ඛො පාපකො විපාකො දීට්ඨො චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්චාති සො ඉති පටිසංඛියා මිච්ඡාසතිං පජහති. මිච්ඡාසතියා පච්චාරොහති.

මිච්ඡාසමාධිසං ඛො පාපකො විපාකො දීට්ඨො චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්චාති සො ඉති පටිසංඛියා මිච්ඡාසමාධිං පජහති. මිච්ඡාසමාධිමහා පච්චාරොහති.

මිච්ඡාඤ්ඤාණං ඛො පාපකො විපාකො දීට්ඨො චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්චාති සො ඉති පටිසංඛියා මිච්ඡාඤ්ඤාණං පජහති. මිච්ඡාඤ්ඤාණං පච්චාරොහති.

මිච්ඡාවිමුක්ඛියා ඛො පාපකො විපාකො දීට්ඨො චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්චාති සො ඉති පටිසංඛියා මිච්ඡාවිමුක්ඛිං පජහති. මිච්ඡාවිමුක්ඛියා පච්චාරොහති.

ඒච්චං ඛො බ්‍රාහ්මණ, අරියස්ස චිතයෙ පච්චාරොහණි හොතිති.

අඤ්ඤා භො ගොතමි, බ්‍රාහ්මණානං පච්චාරොහණි, අඤ්ඤා ච පන අරියස්ස චිතයෙ පච්චාරොහණි හොතිති. ඉමිස්සා ච ඛො හො ගොතමි, අරියස්ස චිතයෙ පච්චාරොහණියා බ්‍රාහ්මණානං පච්චාරොහණි කුටුභනාගසති සොළසිං.

අභිකකන්තං හො ගොතමි, -පෙ - උපාසකං මං හවං ගොතමො ධාරොතු අජ්ජනග්ගෙ පාණ්දපෙන සරණං ගතනාඪී.

මිට්ඨාආච්චියාගේ වනාහි ලාමකවිපාක දිට්ඨදුමියෙහි ම හා සමපරායෙහි හා වෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකා මිට්ඨාආච්චිය හැර පිය යි. මිට්ඨා ආච්චියෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණ කෙරෙයි.

මිට්ඨාව්‍යායාමයාගේ වනාහි ලාමකවිපාක දිට්ඨදුමියෙහි ම හා සමපරායෙහි හා වෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකා මිට්ඨාව්‍යායාමය හැර පිය යි. මිට්ඨාව්‍යායාමයෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණ කෙරෙයි.

මිට්ඨාසමාධිනුගේ වනාහි ලාමකවිපාක දිට්ඨදුමියෙහි ම හා සමපරායෙහි හා වෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකා මිට්ඨාසමාධිය හැර පිය යි. මිට්ඨා සමාධියෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණ කෙරෙයි.

මිට්ඨාසමාධිනුගේ වනාහි ලාමකවිපාක දිට්ඨදුමියෙහි ම හා අභිසමපරායෙහි හා වෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකා මිට්ඨාසමාධිය හැර පිය යි. මිට්ඨාසමාධියෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණ කෙරෙයි.

මිට්ඨාඤ්ඤායාගේ වනාහි ලාමකවිපාක දිට්ඨදුමියෙහි ම හා අභිසමපරායෙහි හා වෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකා මිට්ඨාඤ්ඤාය හැර පිය යි. මිට්ඨාඤ්ඤායෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණ කෙරෙයි.

මිට්ඨාවිමුක්තිනුගේ වනාහි ලාමකවිපාක දිට්ඨදුමියෙහි ම හා සමපරායෙහි හා වෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකා මිට්ඨාවිමුක්තිය හැරපියා මිට්ඨාවිමුක්තියෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණ කෙරෙයි.

බ්‍රාහ්මණය, මෙසේ වනාහි ආයථිච්චියෙහි ප්‍රත්‍යවරොහණය වේ යයි.

භවත් ගෞතමයෙනි, බ්‍රාහ්මණයන්ගේ ප්‍රත්‍යවරොහණය අන් පරිද්දෙකින් වෙයි. ආයථිච්චියෙහි ප්‍රත්‍යවරොහණය ද අන් පරිද්දෙකින් වේ යයි. භවත් ගෞතමයෙනි, බ්‍රාහ්මණයන්ගේ ප්‍රත්‍යවරොහණය මේ ආයථිච්චියෙහි ප්‍රත්‍යවරොහණයාගේ සොළොස්වන කලා ද නො අගනේ යයි.

භවත් ගෞතමයෙනි, ඉතා කාන්ත ය... භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් මා දිවිඳිමියෙන් සරණ ගිය උච්චුචකු කොට දරන සේක්වා යි.

10. 3. 2. 8

දුතිය පච්චාරොහණී සුතතං

අරියං ඛො භික්ඛවෙ පච්චාරොහණීං දෙසිය්‍යාමි. තං සුඤ්ඤාඵ - පෙ-
කතමා ච භික්ඛවෙ අරියා පච්චාරොහණී:

ඉධ භික්ඛවෙ අරියසාවතො ඉති පටිසංචිතඛති: මිච්ඡාදිට්ඨියා ඛො
පාපකො විපාකො දිට්ඨං වෙච ධර්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤාති සො ඉති
පටිසංඛිනාය මිච්ඡාදිට්ඨීං පජහති. මිච්ඡාදිට්ඨියා පච්චාරොහති. මිච්ඡා-
සඛිතපපසා ඛො පාපකො විපාකො - පෙ- මිච්ඡාවාචාය ඛො පාපකො
විපාකො - පෙ- මිච්ඡාකම්මන්තසා ඛො පාපකො විපාකො - පෙ- මිච්ඡා-
ආච්චසා ඛො පාපකො විපාකො - පෙ- මිච්ඡාවායාමසා ඛො පාපකො
විපාකො - පෙ- මිච්ඡාසතියා ඛො පාපකො විපාකො - පෙ- මිච්ඡා
සමාධිසා ඛො පාපකො විපාකො - පෙ- මිච්ඡාඤ්ඤාණසා ඛො පාපකො
විපාකො - පෙ- මිච්ඡාවිමුක්ඛියා ඛො පාපකො විපාකො දිට්ඨං වෙච
ධර්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤාති සො ඉති පටිසංඛිනාය මිච්ඡාවිමුක්ඛිං පජහති.
මිච්ඡාවිමුක්ඛියා පච්චාරොහති. අයං චූචන්ති භික්ඛවෙ අරියා
පච්චාරොහණීති.

10. 3. 2. 9

පුබ්බධගම සුතතං

සුරියසා භික්ඛවෙ උදයතො එතං පුබ්බධගමං එතං පුබ්බතිමිත්තං
යද්දං අරුණංගා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ කුසලාතං ධර්මාතං එතං
පුබ්බධගමං, එතං පුබ්බතිමිත්තං, යද්දං සමමාදිට්ඨීං සමමාදිට්ඨීසා භික්ඛවෙ
සමමාසඛිතපපා පහොති. සමමාසඛිතපපසා සමමාවාචා පහොති. සමමා
වාචසා සමමාකම්මන්තො පහොති. සමමාකම්මන්තසා සමමාආච්චො
පහොති. සමමාආච්චසා සමමාවායාමො පහොති. සමමාවායාමසා
සමමාසතී පහොති. සමමාසතීසා සමමාසමාධී පහොති. සමමාසමාධිසා
සමමාඤ්ඤාණං පහොති. සමමාඤ්ඤාණසා සමමාවිමුක්ඛී පහොතිති.

1. සමමාදිට්ඨිකසස - මජ්ඣං

10. 3. 2. 8

දුතිය පව්වොරොහණ සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට ආයඨිප්‍රත්‍යවරොහණය දෙසන්නෙමි. එය අසවු...

මහණෙනි, ආයඨිප්‍රත්‍යවරොහණය කවර යත්:

මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි අරීසවු මෙසේ නුවණින් සලකයි: මිථ්‍යා දෘෂ්ටියගේ වනාහි ලාමක විපාක දිටුදූමියෙහි ම හා සමපරායෙහි හා වෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකා මිසදිටු දුරු කෙරෙයි. මිථ්‍යාදෘෂ්ටියෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණය කෙරෙයි. මිථ්‍යාසංකල්පයාගේ වනාහි ලාමක විපාක... මිථ්‍යාවාක්ෂුගේ වනාහි ලාමක විපාක... මිථ්‍යාකමාන්තයාගේ වනාහි ලාමකවිපාක... මිථ්‍යාආච්චයාගේ වනාහි ලාමකවිපාක... මිථ්‍යා ව්‍යායාමයාගේ වනාහි ලාමකවිපාක... මිථ්‍යාසමානියගේ වනාහි ලාමක විපාක... මිථ්‍යාසමාධිහුගේ වනාහි ලාමකවිපාක... මිථ්‍යාඥණයාගේ වනාහි ලාමකවිපාක... මිථ්‍යාවිමුක්තිහුගේ වනාහි ලාමකවිපාක දිටුදූමියෙහි හා සමපරායෙහි හා වෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකා මිථ්‍යාවිමුක්තිය හැරවියයි. මිථ්‍යාවිමුක්තියෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණ කෙරෙයි. මහණෙනි, මෙ ආයඨිවිනයෙහි ප්‍රත්‍යවරොහණය යි.

10. 3. 2. 9

පුඤ්ඤානම සූත්‍රය

මහණෙනි, උදවන හිරුහට කෙල පුඤ්ඤානම වෙයි, තෙල පුඤ්ඤානම වෙයි, එනම් අරුණු නැඟීම යි. මහණෙනි, එ පරිදිම කුශලධර්මයනට තෙල පුඤ්ඤානම වෙයි, තෙල පුඤ්ඤානම වෙයි, එනම් සමදිට්ඨ යි. මහණෙනි, සමාක්ඛ්‍යාද්වි ඇත්තහුට සමාක් සංකල්පය පොහොනේ වෙයි. සමාක් සංකල්ප ඇත්තහුට සමාක් වාක් පොහොනේ වෙයි. සමාක් වාක් ඇත්තහුට සමාක් කමාන්තය පොහොනේ වෙයි. සමාක් කමාන්ත ඇත්තහුට සමාක් ආච්චය පොහොනේ වෙයි. සමාක්ආච්චිහට සමාක් ව්‍යායාමය පොහොනේ වෙයි. සමාක් ව්‍යායාම ඇත්තහුට සමාක්සමානිය පොහොනේ වෙයි. සමාක් සමානි ඇත්තහුට සමාක් සමාධිය පොහොනේ වෙයි. සමාක්සමාධි ඇත්තහුට සමාක්ඥනය පොහොනේ වෙයි. සමාක් ඥානිහට සමාක්විමුක්තිය පොහොනේ වෙයි.

10. 3. 2. 10

ආසවකඛය සුතතං

දස ඉමෙ භික්ඛවෙ ධර්මො භාවිතා බහුලීකතා ආසවානං ඛයාය සංවහනන්තී. කතමෙ දස:

සමොද්ධිංසී, සමොසඛකපෙසා, සමොවාචා, සමොකමමනො, සමො ආචීවො, සමොවායාමො, සමොසනී, සමොසමාධි, සමොඤ්ඤං, සමො විමුතනී.

ඉමෙ ටො භික්ඛවෙ දස ධර්මො භාවිතා බහුලීකතා ආසවානං ඛයාය සංවහනන්තී.

පච්චාරොහණීවගෙගා දුතියො.

තස්සසුඤ්ඤා:

තයො අධිමො අචීනො සඛාරවොච ඔරිමං
දෙච චෙච පච්චාරොහණී - පුබ්බඛගමං ආසවො වානී.

10. 3. 2. 10

ආසවක්ඛය සූත්‍රය

මහණෙනි, මේ දශධම් කෙනෙක් භාවිත බහුලිකෘත වුහු ආසවක්ඛය සඳහා වැටෙත්. කවර දශ කෙනෙක යත්:

සමමාදිට්ඨි ය, සමමාසඛ්‍යපප ය, සමමාවාවා ය, සමමාකම්මන්ත ය, සමමාආජීවය, සමමාවායාම ය, සමමාසත්තිය, සමමා සමාධිය, සමමාඤ්ඤය, සමමාච්චුකත්ඨි යි.

මහණෙනි, මේ දසදහම් භාවිත බහුලිකෘත වුහු ආසවක්ඛය පිණිස වැටෙනුයි.

දෙවන පච්චොරොහණ වර්ග යි.

එහි උද්දනය:

අධම් සූත්‍ර තුනෙක, අජීන සූත්‍රය, සඛ්ඛාරව සූත්‍රය, ඔරිම සූත්‍රය, පච්චොරොහිණි සූත්‍ර දෙකය, පුබ්බඛගම සූත්‍රය ආසව සූත්‍රයද්ධි යන දසයයි.

3. පරිසුද්ධවගෙයා

10. 3. 3. 1

පයම සුතතං

දස ඉමෙ භික්ඛවෙ ධම්මො පරිසුද්ධා පරියොද්දතා නාඤ්ඤත්‍ර සුගතච්චනයා කතමෙ දස:

සච්චොද්ධි සච්චොසධිකපෙසා සච්චොචාචා සච්චොකමලනෙහො සච්චො-
ආච්චො සච්චොචායාමො සච්චොසති සච්චොසමාධි සච්චොඤ්ඤං සච්චො
චිත්‍රතති. ඉමෙ ධො භික්ඛවෙ දසධම්මො පරිසුද්ධා පරියොද්දතා නාඤ්ඤත්‍ර
සුගතච්චනයාති.

10. 3. 3. 2

දුතිය සුතතං

දස ඉමෙ භික්ඛවෙ ධම්මො අනුප්පන්නා උප්පජ්ජන්ති, නාඤ්ඤත්‍ර
සුගතච්චනයා. කතමෙ දස: සච්චොද්ධි -පෙ- සච්චොචිත්‍රතති. ඉමෙ ධො
භික්ඛවෙ දසධම්මො අනුප්පන්නා උප්පජ්ජන්ති නාඤ්ඤත්‍ර සුගතච්චනයාති.

10. 3. 3. 3

තතිය සුතතං

දස ඉමෙ භික්ඛවෙ ධම්මො මහපඨලා මහානිසංසා නාඤ්ඤත්‍ර
සුගතච්චනයා. කතමෙ දස: සච්චොද්ධි -පෙ- සච්චොචිත්‍රතති. ඉමෙ ධො
භික්ඛවෙ දස ධම්මො මහපඨලා මහානිසංසා නාඤ්ඤත්‍ර සුගතච්චනයාති.

10. 3. 3. 4

චතුස්ස සුතතං

දස ඉමෙ භික්ඛවෙ ධම්මො ර ගච්චනයපරියොසානා භොන්ති, දෙසච්චනය
පරියොසානා භොන්ති, මොභච්චනයපරියොසානා භොන්ති, නාඤ්ඤත්‍ර
සුගතච්චනයා. කතමෙ දස: සච්චොද්ධි -පෙ- සච්චොචිත්‍රතති. ඉමෙ ධො
භික්ඛවෙ දසධම්මො ර ගච්චනයපරියොසානා භොන්ති, දෙසච්චනයපරියොසානා
භොන්ති, මොභච්චනයපරියොසානා භොන්ති, නාඤ්ඤත්‍ර සුගතච්චනයාති.

3. පරිශුද්ධවගීය

10. 3. 3. 1

ප්‍රථම සූත්‍රය

මහණෙනි, සුගත් චිත්තය හැර අන් තන්හි මෙ දස දහමිහු පරිශුද්ධ පයඝීවදන නො වෙත්. කවර දස කෙතෙක යත්:

සමොද්ධි ය, සමොසඝිකපය ය, සමොවාචා ය, සමොකම්මන්ත ය, සමො ආච්ච ය, සමොවායාම ය, සමොයනි ය, සමොසමාධි ය, සමොක්කණ ය, සමො විමුක්ති යි. මහණෙනි, සුගත් චිත්තය හැර අන් තන්හි මෙ දස දහමිහු පරිශුද්ධ පයඝීවදන නො වෙතැයි.

10. 3. 3. 2

ද්විතීය සූත්‍රය

මහණෙනි, නුපත් මෙ දස දහමිහු සුගත් චිත්තය හැර අන් තැනක නො උපදනාහ. කවර දස දහමෙක යත්: සමොද්ධි... සමොවිමුක්තිය. මහණෙනි, නුපත් මෙ දසදහමිහු සුගත් චිත්තය හැර අන් තන්හි නුපදනාහ යි.

10. 3. 3. 3

තෘතීය සූත්‍රය

මහණෙනි, සුගත් චිත්තය හැර අන් තැනක මෙ දසදහමිහු මහත්ඵල මහා නාශංස නො වෙත්. කවර දස දහමෙක යත්: සමොද්ධි ය... සමො-විමුක්ති යි. මහණෙනි, සුගත් චිත්තය හැර අන් තන්හි මෙ දසදහමිහු මහත්ඵල මහා නාශංස නො වෙත් යි.

10. 3. 3. 4

චතුර්ථ සූත්‍රය

මහණෙනි, සුගත් චිත්තය හැර අන් තැනක මෙ දසදහමිහු රාගචිත්තය පයඝීවසාන කොට ඇති නො වෙත්. දෝෂ චිත්තය පයඝීවසාන කොට ඇති නො වෙත්. මොහචිත්තය පයඝීවසාන කොට ඇති නො වෙත්. කවර දස දහමෙක යත්: සමොද්ධි ය... සමොවිමුක්ති යි. මහණෙනි, සුගත් චිත්තය හැර අන් තන්හි මෙ දසදහමිහු රාගචිත්තය පයඝීවසාන කොට, ඇති නො වෙත්. දෝෂ චිත්තය පයඝීවසාන කොට, ඇති නො වෙත්. මොහචිත්තය පයඝීවසාන කොට, ඇති නො වෙත් යි.

10. 3. 3. 5

පඤ්චම සුභතං

දස ඉමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා එකත්තනිබ්බිද්දය විරාගාය නිරොධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්මොධාය නිබ්බානාය සංවත්තනාහි, නාඤ්ඤානු සුභතච්චායා, කතමෙ දස: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාවිමුතති, ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දසධම්මා එකත්තනිබ්බිද්දය විරාගාය නිරොධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්මොධාය නිබ්බානාය සංවත්තනාහි, නාඤ්ඤානු සුභතච්චායාති.

10. 3. 3. 6

ජට්ඨම සුභතං

දස ඉමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා භාවිතා බහුලීකතා අනුප්පනතා උප්පජ්ජනාහි, නාඤ්ඤානු සුභතච්චායා, කතමෙ දස: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාවිමුතති, ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දසධම්මා භාවිතා බහුලීකතා අනුප්පනතා උප්පජ්ජනාහි, නාඤ්ඤානු සුභතච්චායාති.

10. 3. 3. 7

සපත සුභතං

දස ඉමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා භාවිතා බහුලීකතා මහපඨලා භොනාහි මහානිසංසා නාඤ්ඤානු සුභතච්චායා, කතමෙ දස: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාවිමුතති, ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දසධම්මා භාවිතා බහුලීකතා මහපඨලා භොනාහි මහානිසංසා, නාඤ්ඤානු සුභතච්චායාති.

10. 3. 3. 8

අට්ඨම සුභතං

දස ඉමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා භාවිතා බහුලීකතා රාගච්චනයපරියොසානා භොනාහි, දෙසව්නසපරියොසානා භොනාහි මොහව්චනයපරියොසානා භොනාහි, නාඤ්ඤානු සුභතච්චායා කතමෙ දස: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාවිමුතති, ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දසධම්මා භාවිතා බහුලීකතා රාගච්චනය පරියොසානා භොනාහි, දෙසව්නසපරියොසානා භොනාහි, මොහව්චනය පරියොසානා භොනාහි, නාඤ්ඤානු සුභතච්චායාති.

10. 3. 3. 5

පඤ්චම සූත්‍රය

මහණෙනි, සුගත් විනය හැර අන් තන්හි මෙ දසදහම්හු එකාන්ත නිවේදය පිණිස විරාගය පිණිස නිරොධය පිණිස ව්‍යුපසමය පිණිස අභිඤ්ඤා පිණිස සලොධිය පිණිස නිවිඤ්ඤා පිණිස නො වැටෙත්. කවර දස දහමකයන්: සමොද්ධිය ය... සමොච්ඡිකති යි. මහණෙනි, සුගත් විනය හැර අන් තැනෙක මෙ දසදහම්හු එකාන්ත නිවේදය පිණිස විරාගය පිණිස නිරොධය පිණිස ව්‍යුපසමය පිණිස අභිඤ්ඤා පිණිස සලොධිය පිණිස නිවිඤ්ඤා පිණිස නො වැටෙති යි.

10. 3. 3. 6

ඡන්ද සූත්‍රය

මහණෙනි, සුගත් විනය හැර අන් තැනෙක කුපන් මෙ දසදහම්හු භාවිත බහුලිකෘත ව නො උපදනාහ. කවරදස දහමෙක යන්: සමොද්ධිය ය... සමොච්ඡිකති යි. මහණෙනි, සුගත් විනය හැර අන් තන්හි කුපන් මෙ දසදහම්හු භාවිත ව බහුලිකෘත ව කුපදනාහ යි.

10. 3. 3. 7

සජ්ජම සූත්‍රය

මහණෙනි, සුගත් විනය හැර අන් තැනෙක මෙ දසදහම්හු භාවිත ව බහුලිකෘත ව මහත්ඵල මහානාශංස නො වෙත්. කවර දසදහමෙක යන්: සමොද්ධිය ය... සමොච්ඡිකති යි. මහණෙනි, සුගත් විනය හැර අන් තැනෙක මෙ දසදහම්හු භාවිත ව බහුලිකෘත ව මහත්ඵල මහානාශංස නො වෙති යි.

10. 3. 3. 8

අජටම සූත්‍රය

මහණෙනි, සුගත් විනය හැර අන් තැනෙක භාවිත බහුලිකෘත මෙ දසදහම්හු රාගවිනය පයඝිවසාන කොට ඇති නො වෙත්. දොෂවිනය පයඝිවසාන කොට ඇති නො වෙත්. මොහවිනය පයඝිවසාන කොට ඇති නො වෙත්. කවර දසදහමෙක යන්: සමොද්ධිය ය... සමොච්ඡිකති යි. මහණෙනි, සුගත් විනය හැර අන් තැනෙක භාවිත බහුලිකෘත මෙ දසදහම්හු රාගවිනය පයඝිවසාන කොට ඇති නො වෙත්. දොෂවිනය පයඝිවසාන කොට ඇති නො වෙත්. මොහවිනය පයඝිවසාන කොට ඇති නො වෙත්.

10. 3. 3. 9

නවම සුතනං

දස ඉමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා භාවිතා බහුලිකතා එකන්තනිබ්බදය විරාගාය නිරොධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සංඝොධාය නිබ්බානාය සංවිතන්තනි නාඤ්ඤත්ථ සුගතච්ඡයා. කතමෙ දස: සමොදිට්ඨි -පෙ- සමොච්චුතනි. ඉමෙ ධො භික්ඛවෙ දසධම්මා භාවිතා බහුලිකතා එකන්තනිබ්බදය විරාගාය නිරොධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සංඝොධාය නිබ්බානාය සංවිතන්තනි, නාඤ්ඤත්ථ සුගතච්ඡයාති.

10. 3. 3. 10

දසම සුතනං

දස ඉමෙ භික්ඛවෙ මිච්ඡන්තා. කතමෙ දස: මිච්ඡාදිට්ඨි මිච්ඡා-සධ්කපප්පා මිච්ඡාවාචා මිච්ඡාකමමනෙතා මිච්ඡාආජීවො මිච්ඡාවායාමො මිච්ඡාසති මිච්ඡාසමාධි මිච්ඡාඤ්ඤං මිච්ඡාච්චුතනි. ඉමෙ ධො භික්ඛවෙ දස මිච්ඡන්තාති.

10. 3. 3. 11

එකාදසම සුතනං

දස ඉමෙ භික්ඛවෙ සමමන්තා. කතමෙ දස: සමොදිට්ඨි සමමා සධ්කපප්පා සමමාවාචා සමමාකමමනෙතා සමමාආජීවො සමමාවායාමො සමමාසති සමමාසමාධි සමමාඤ්ඤං සමමාච්චුතනි. ඉමෙ ධො භික්ඛවෙ දස සමමන්තාති.

පරිසුද්ධවගෙගා තතියො.

10. 3. 3. 9

නවම සූත්‍රය

මහණෙනි, සුගත් චිත්තය හැර අන් තැනෙක භාවිත බහුලිකෘත මේ දසදහම්හු එකාන්ත නිවේදය පිණිස විරාගය පිණිස නිරොධය පිණිස ව්‍යුපගමය පිණිස අභිඤ්ඤ පිණිස සලොධිය පිණිස නිව්ඤ්ඤාන පිණිස නො වැටෙත්. කවර දසදහමෙක යත්: සමොද්ධිය ය... සමොච්ඡිකති යි. මහණෙනි, සුගත් චිත්තය හැර අන් තැනෙක භාවිත බහුලිකෘත මේ දසදහම්හු එකාන්ත නිවේදය පිණිස විරාගය පිණිස නිරොධය පිණිස ව්‍යුපගමය පිණිස අභිඤ්ඤ පිණිස සලොධිය පිණිස නිව්ඤ්ඤාන පිණිස නො වැටෙති යි.

10. 3. 3. 10

දශම සූත්‍රය

මහණෙනි, මේ මිථ්‍යාත්ව දසයෙක. කවර දසයෙක යත්: මිච්ඡාදිට්ඨි ය, මිච්ඡාසංකප්ප ය, මිච්ඡාවාචා ය, මිච්ඡාකමමන්ත ය, මිච්ඡාආචීව ය, මිච්ඡා වායාම ය, මිච්ඡාසති ය, මිච්ඡාසමාධි ය, මිච්ඡාඤ්ඤාණ ය, මිච්ඡාච්ඡිකති යි. මහණෙනි, මේ දස මිථ්‍යාත්ව යි.

10. 3. 3. 11

එකාදශ සූත්‍රය

මහණෙනි, මේ සමාත්ත දසයෙක. කවර දසයෙක යත්: සමමොද්ධිය ය, සමමොසංකප්ප ය සමමොවාචා ය සමමොකමමන්ත ය සමමොආචීව ය සමමොවායාම ය සමමොසති ය සමමොසමාධි ය සමමොඤ්ඤාණ ය සමමොච්ඡිකති යි. මහණෙනි, මේ දස සමාත්ත යි.

තෙවැනි පරිසුද්ධවර්ගී යි.

4. සාධුච්ඡෙයා

10. 3. 4. 1

සාධු සුතනං

සාධුඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ දෙසිසාමී, අසාධුඤ්ඤා. නං සුඤ්ඤාච සාධුකං මනසිකරොච භාසිසාමීති. එවඡෙනෙතති ඛො තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චෙසසාසු. භගවා එතදවොච:

කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ අසාධු:¹ මිච්ඡාදිට්ඨි මිච්ඡාසඛකයෙසා මිච්ඡාවාවා මිච්ඡාකමමනෙතා මිච්ඡාආඡීවො මිච්ඡාවායාමො මිච්ඡාසති මිච්ඡාසමාධි මිච්ඡාඤ්ඤාණං මිච්ඡාවිමුතති. ඉදං වුචන්ති භික්ඛවෙ අසාධු.¹

කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ සාධු:¹ සමමාදිට්ඨි සමමාසඛකපභා සමමාවාවා සමමාකමමනෙතා සමමාආඡීවො සමමාවායාමො සමමාසති සමමාසමාධි සමමාඤ්ඤාණං සමමාවිමුතති. ඉදං වුචන්ති භික්ඛවෙ සාධුතති.

10. 3. 4. 2

අරියධම්ම සුතනං

අරියධම්මඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ දෙසිසාමී² අනරියධම්මඤ්ඤා. නං සුඤ්ඤාච සාධුකං මනසිකරොච -පෙ- කතමොච භික්ඛවෙ අනරියො ධම්මො. මිච්ඡාදිට්ඨි -පෙ- මිච්ඡාවිමුතති. අයං වුචන්ති භික්ඛවෙ අනරියො ධම්මො. කතමොච භික්ඛවෙ අරියො ධම්මො: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාවිමුතති. අයං වුචන්ති භික්ඛවෙ අරියො ධම්මොති.

10. 3. 4. 3

කුසල සුතනං

කුසලඤ්ඤා³ වො භික්ඛවෙ දෙසිසාමී⁴ අකුසලඤ්ඤා. නං සුඤ්ඤාච -පෙ- කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ අකුසලං: මිච්ඡාදිට්ඨි -පෙ- මිච්ඡාවිමුතති. ඉදං වුචන්ති භික්ඛවෙ අකුසලං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ කුසලං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාවිමුතති. ඉදං වුචන්ති භික්ඛවෙ කුසලතති.

1. අසාධු-මජ්ඣං

2. දෙසෙසාමී-මජ්ඣං

3. අකුසලඤ්ඤා-මජ්ඣං

4. කුසලඤ්ඤා-මජ්ඣං

4. සාධු ධර්මය

10. 3. 4. 1

සාධු සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට සාධුධර්මය හා අසාධු ධර්මය හා දෙසන්නෙමි. එ අසවු, මොනොවට මෙනෙහි කරවු කියන්නෙමි යි. එසේය වහන්සැයි එ මහණහු භාග්‍යවත්තට පිළිවදන් ඇස් වුහ. භාග්‍යවත්තු තෙල වදළ හ. මහණෙනි, අසාධු ධර්මය කවර: මිච්ඡාදිට්ඨි ය, මිච්ඡාසඛකස ය, මිච්ඡා වාචා ය, මිච්ඡාකමමන්ත ය, මිච්ඡාආජීව ය, මිච්ඡාවායාම ය, මිච්ඡාසති ය, මිච්ඡාසමාධි ය, මිච්ඡාඤාණ ය, මිච්ඡාවිමුක්ඛි යි. මහණෙනි, මේ අසාධු ධර්ම යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සාධුධර්ම කවර: සමමාදිට්ඨි ය සමමාස ඛකස ය සමමාවාචා ය සමමාකමමන්ත ය සමමාආජීව ය සමමාවායාම ය සමමාසති ය සමමාසමාධි ය සමමාඤාණ ය සමමාවිමුක්ඛි යි. මහණෙනි, මේ සාධුධර්ම යි කියනු ලැබේ.

10. 3. 4. 2

අරියධම්ම සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට ආයථි ධර්මය හා අනායථි ධර්මය හා දෙසන්නෙමි. එ අසවු මොනොවට මෙනෙහි කරවු.. මහණෙනි, අනායථිධර්මය කවර: මිච්ඡාදිට්ඨි ය... මිච්ඡාවිමුක්ඛි යි. මහණෙනි, මේ අනායථිධර්ම යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, ආයථිධර්ම කවර: සමමාදිට්ඨි ය... සමමාවිමුක්ඛි යි. මහණෙනි, මේ ආයථිධර්ම යි කියනු ලැබේ.

10. 3. 4. 3

කුශල සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට කුශල හා අකුශල හා දෙසන්නෙමි. එ අසවු... මහණෙනි, අකුශල කවර යන්: මිච්ඡාදිට්ඨි ය.. මිච්ඡාවිමුක්ඛි යි. මහණෙනි, මේ අකුශල යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, කුශල කවර යන්: සමමාදිට්ඨි ය... සමමාවිමුක්ඛි යි. මහණෙනි, මේ කුශල යි කියනු ලැබේ.

10. 3. 4. 4

අත් සුතනං

අත්ඝ්ඛ වෙහි භික්ඛවෙ දෙසිසසාමී, අනත්ඝ්ඛ. නං සුභාථ -පෙ- කතමො ව භික්ඛවෙ අනායො: මිච්ඡාදිට්ඨි -පෙ- මිච්ඡාවිමුතති. අයං චුච්චති භික්ඛවෙ අනායො. කතමො ව භික්ඛවෙ අයො: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාවිමුතති. අයං චුච්චති භික්ඛවෙ අයොති.

10. 3. 4. 5

ධම්ම සුතනං

ධම්මඝ්ඛ වෙහි භික්ඛවෙ දෙසිසසාමී, අධම්මඝ්ඛ. නං සුභාථ -පෙ- කතමො ව භික්ඛවෙ අධම්මො: මිච්ඡාදිට්ඨි -පෙ- මිච්ඡාවිමුතති. අයං චුච්චති භික්ඛවෙ අධම්මො. කතමො ව භික්ඛවෙ ධම්මො: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාවිමුතති. අයං චුච්චති භික්ඛවෙ ධම්මොති.

10. 3. 4. 6

සාසව සුතනං

සාසවඝ්ඛ වෙහි භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිසසාමී, අනාසවඝ්ඛ. නං සුභාථ -පෙ- කතමො ව භික්ඛවෙ සාසවො ධම්මො: මිච්ඡාදිට්ඨි -පෙ- මිච්ඡාවිමුතති. අයං චුච්චති භික්ඛවෙ සාසවො ධම්මො. කතමො ව භික්ඛවෙ අනාසවො ධම්මො: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාවිමුතති. අයං චුච්චති භික්ඛවෙ අනාසවො ධම්මොති.

10. 3. 4. 7

සාවජ්ජ සුතනං

සාවජ්ජඝ්ඛ වෙහි භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිසසාමී, අනාවජ්ජඝ්ඛ. නං සුභාථ -පෙ- කතමො ව භික්ඛවෙ සාවජ්ජො ධම්මො: මිච්ඡාදිට්ඨි -පෙ- මිච්ඡාවිමුතති. අයං චුච්චති භික්ඛවෙ සාවජ්ජො ධම්මො. කතමො ව භික්ඛවෙ අනාවජ්ජො ධම්මො: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාවිමුතති. අයං චුච්චති භික්ඛවෙ අනාවජ්ජො ධම්මොති.

10. 3. 4. 4

අක්ෂර සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට අක්ෂර හා අනක්ෂර හා දෙසන්තෙමි. එ අසවු... මහණෙනි, අනක්ෂර කවර: මිච්ඡාදිට්ඨි ය... මිච්ඡාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, අනක්ෂර කියනු ලැබේ. මහණෙනි, අක්ෂර කවර: සමමාදිට්ඨි ය... සමමා විමුක්තිය යි. මහණෙනි, මේ අක්ෂර යි කියනු ලැබේ.

10. 3. 4. 5

ධම්ම සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට ධර්මය හා අධර්මය හා දෙසමි. එ අසවු... මහණෙනි, අධර්මය කවර: මිච්ඡාදිට්ඨි ය... මිච්ඡාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ අධර්ම යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, ධර්මය කවර: සමමාදිට්ඨි ය... සමමාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ ධර්ම යි කියනු ලැබේ.

10. 3. 4. 6

සාසව සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට සාසව ධර්ම හා අනාසවධර්ම හා දෙසමි. එ අසවු... මහණෙනි, සාසවධර්ම කවර යත්: මිච්ඡාදිට්ඨිය... මිච්ඡාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ සාසවධර්ම යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, අනාසවධර්ම කවර යත්: සමමාදිට්ඨි ය... සමමාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ අනාසව ධර්ම යි කියනු ලැබේ.

10. 3. 4. 7

සාවඡ්ඡ සූත්‍රය

මහණෙනි, සාවඡ්ඡධර්ම හා අනාවඡ්ඡධර්ම හා දෙසන්තෙමි. එ අසවු... මහණෙනි, සාවඡ්ඡධර්ම කවර: මිච්ඡාදිට්ඨි ය... මිච්ඡාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ සාවඡ්ඡධර්ම යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, අනාවඡ්ඡධර්ම කවර: සමමා දිට්ඨි ය... සමමාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ අනාවඡ්ඡධර්ම ය යි කියනු ලැබේ.

10. 3. 4. 8

තපනිය සුතනං

තපනියඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිසසාමී, අතපනියඤ්ඤා. නං සුඤ්ඤාපථං -පෙ- කතමො ච භික්ඛවෙ තපනියො ධම්මො: මිච්ඡාදිට්ඨි -පෙ- මිච්ඡාවිමුතති. අයං චූචන්ති භික්ඛවෙ තපනියො තපනියො ධම්මො. කතමො ච භික්ඛවෙ අතපනියො ධම්මො: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාවිමුතති. අයං චූචන්ති භික්ඛවෙ අතපනියො ධම්මොති.

10. 3. 4. 9

ආවයගාමී සුතනං

ආවයගාමීඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ දෙසිසසාමී, අපවයගාමීඤ්ඤා. නං සුඤ්ඤාපථං -පෙ- කතමො ච භික්ඛවෙ ආවයගාමී ධම්මො: මිච්ඡාදිට්ඨි -පෙ- මිච්ඡාවිමුතති. අයං චූචන්ති භික්ඛවෙ ආවයගාමී ධම්මො. කතමො ච භික්ඛවෙ අපවයගාමී ධම්මො සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාවිමුතති. අයං චූචන්ති භික්ඛවෙ අපවයගාමී ධම්මොති.

10. 3. 4. 10

දුක්ඛුද්දය සුතනං

දුක්ඛුද්දයඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිසසාමී, සුඛුද්දයඤ්ඤා. නං සුඤ්ඤාපථං -පෙ- කතමො ච භික්ඛවෙ දුක්ඛුද්දයො ධම්මො: මිච්ඡාදිට්ඨි -පෙ- මිච්ඡාවිමුතති. අයං චූචන්ති භික්ඛවෙ දුක්ඛුද්දයො ධම්මො. කතමො ච භික්ඛවෙ සුඛුද්දයො ධම්මො. සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාවිමුතති. අයං චූචන්ති භික්ඛවෙ සුඛුද්දයො ධම්මොති.

10. 3. 4. 11

දුක්ඛවිපාක සුතනං

දුක්ඛවිපාකඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිසසාමී, සුඛවිපාකඤ්ඤා. නං සුඤ්ඤාපථං -පෙ- කතමො ච භික්ඛවෙ දුක්ඛවිපාකො ධම්මො: මිච්ඡාදිට්ඨි -පෙ- මිච්ඡාවිමුතති. අයං චූචන්ති භික්ඛවෙ දුක්ඛවිපාකො ධම්මො. කතමො ච භික්ඛවෙ සුඛවිපාකො ධම්මො: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාවිමුතති. අයං චූචන්ති භික්ඛවෙ සුඛවිපාකො ධම්මොති.

සාධුචගෙහා චතුසො.

10. 3. 4. 8

තපනිය සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට තපනියධර්ම හා අතපනියධර්ම හා දෙසමී. එ අසවු... මහණෙනි, තපනියධර්ම කවර: මිච්ඡාදිට්ඨි ය... මිච්ඡාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ තපනියධර්ම යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, අතපනියධර්ම කවර: සමමාදිට්ඨි ය... සමමාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ අතපනියධර්ම යි කියනු ලැබේ.

10. 3. 4. 9

ආවයගාමී සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට ආවයගාමීධර්ම හා අපවයගාමීධර්ම හා දෙසමී. එ අසවු... මහණෙනි, ආවයගාමීධර්ම කවර: මිච්ඡාදිට්ඨි ය... මිච්ඡාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ ආවයගාමීධර්ම යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, අපවයගාමී ධර්ම කවර: සමමාදිට්ඨි ය... සමමාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ අපවයගාමී ධර්ම යි කියනු ලැබේ.

10. 3. 4. 10

දුක්ඛුදය සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට දුක් උදකරන ධර්ම හා සුව උදකරන ධර්ම හා දෙසමී. එ අසවු... මහණෙනි, දුක් උදකරන ධර්ම කවර: මිච්ඡාදිට්ඨි ය... මිච්ඡාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ දුක් උදකරන ධර්මයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සුව උදකරන ධර්ම කවර: සමමාදිට්ඨි ය... සමමාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ සුව උදකරන ධර්ම යි කියනු ලැබේ.

10. 3. 4. 11

දුක්ඛවිපාක සූත්‍රය

මහණෙනි, දුක්ඛවිපාකධර්මය හා සුඛවිපාක ධර්මය හා දෙසමී. එ අසවු... මහණෙනි, දුක්ඛවිපාකධර්ම කවර: මිච්ඡාදිට්ඨි ය... මිච්ඡාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ දුක්ඛවිපාකධර්ම යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සුඛ විපාකධර්ම කවර: සමමාදිට්ඨි ය... සමමාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ සුඛ විපාකධර්ම යි කියනු ලැබේ.

සකරවැනි සාධුවර්ගී යි.

5. අරියවග්ගො

10. 3. 5. 1

අරියමග්ග සුතතං

අරියමග්ගඤ්ච වො භික්ඛවෙ¹ දෙසිය්සාමී, අනරියමග්ගඤ්ච. තං සුඤ්ඤාථ
-පෙ- කතමො ච භික්ඛවෙ අනරියමග්ගො: මිච්ඡාදිට්ඨී -පෙ- මිච්ඡාවිමුතනි.
අයං චුට්ඨනි භික්ඛවෙ අනරියො මග්ගො. කතමො ච භික්ඛවෙ අරියො
මග්ගො: සමමාදිට්ඨී -පෙ- සමමාවිමුතනි. අයං චුට්ඨනි භික්ඛවෙ අරියො
මග්ගොති.

10. 3. 5. 2

සුක්කමග්ග සුතතං

සුක්කමග්ගඤ්ච² වො භික්ඛවෙ¹ දෙසිය්සාමී කණ්ණමග්ගඤ්ච³. කතමො
ච භික්ඛවෙ කණ්ණමග්ගො: මිච්ඡාදිට්ඨී -පෙ- මිච්ඡාවිමුතනි. අයං චුට්ඨනි
භික්ඛවෙ කණ්ණමග්ගො. කතමො ච භික්ඛවෙ සුක්කමග්ගො: සමමාදිට්ඨී
-පෙ- සමමාවිමුතනි. අයං චුට්ඨනි භික්ඛවෙ සුක්කමග්ගොති.

10. 3. 5. 3

සද්ධමම සුතතං

සද්ධමමඤ්ච වො භික්ඛවෙ දෙසිය්සාමී, අසද්ධමමඤ්ච. තං සුඤ්ඤාථ
-පෙ- කතමො ච භික්ඛවෙ අසද්ධමමො: මිච්ඡාදිට්ඨී -පෙ- මිච්ඡාවිමුතනි.
අයං චුට්ඨනි භික්ඛවෙ අසද්ධමමො, කතමො ච භික්ඛවෙ සද්ධමමො:
සමමාදිට්ඨී -පෙ- සමමාවිමුතනි. අයං චුට්ඨනි භික්ඛවෙ සද්ධමමොති.

1. භික්ඛවෙ ධම්මං-මජ්ඣං.
2. සුක්කමග්ගඤ්ච-මජ්ඣං.
3. කණ්ණමග්ගඤ්ච-මජ්ඣං.

5. අරියවග්ගිය

10. 3. 5. 1

අරියමග්ග සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට ආයාඨිමාරිය හා අනායාඨිමාරිය හා දෙසන්තෙමි. එ අසවු... මහණෙනි, අනායාඨිමාරී කවර: මිච්ඡාදිට්ඨිය... මිච්ඡාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ අනායාඨිමාරී යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, ආයාඨිමාරී කවර: සමමාදිට්ඨිය... සච්ඡාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ ආයාඨිමාරී යි කියනු ලැබේ.

10. 3. 5. 2

සුක්කමග්ග සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට ශුක්ලමාරිය හා කෘෂ්ණමාරිය හා දෙසන්තෙමි. එ අසවු... මහණෙනි, කෘෂ්ණමාරිය කවර: මිච්ඡාදිට්ඨිය... මිච්ඡාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ කෘෂ්ණමාරී යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, ශුක්ලමාරී කවර: සමමාදිට්ඨිය... සච්ඡාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ ශුක්ලමාරී යි කියනු ලැබේ.

10. 3. 5. 3

සද්ධම්ම සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට සද්ධම්මය හා අසද්ධම්මය හා දෙසන්තෙමි. එ අසවු... මහණෙනි, අසද්ධම්ම කවර: මිච්ඡාදිට්ඨිය... මිච්ඡාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ අසද්ධම්ම යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සද්ධම්ම කවර: සමමාදිට්ඨිය... සච්ඡාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ සද්ධම්ම යි කියනු ලැබේ.

10. 3. 5. 4

සප්පරිසධමම සුතනං

සප්පරිසධමම ඝණී වො භික්ඛවෙ දෙසිය්සාමී, අසප්පරිසධමම ඝණී. තං සුඤ්ඤාඨං -පෙ- කතමො ච භික්ඛවෙ අසප්පරිසධමමො: මිච්ඡාදිට්ඨි -පෙ- මිච්ඡාවිමුතති. කතමො ච භික්ඛවෙ සප්පරිසධමමො: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාවිමුතති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ සප්පරිසධමමොති.

10. 3. 5. 5

උප්පාදෙතබ්බ සුතනං

උප්පාදෙතබ්බ ඝණී වො භික්ඛවෙ ධමමං දෙසිය්සාමී, න උප්පාදෙතබ්බ ඝණී. තං සුඤ්ඤාඨං -පෙ- කතමො ච භික්ඛවෙ න උප්පාදෙතබ්බො ධමමො: මිච්ඡාදිට්ඨි -පෙ- මිච්ඡාවිමුතති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ න උප්පාදෙතබ්බො ධමමො. කතමො ච භික්ඛවෙ උප්පාදෙතබ්බො ධමමො: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාවිමුතති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ උප්පාදෙතබ්බො ධමමොති.

10. 3. 5. 6

ආසෙවිතබ්බ සුතනං

ආසෙවිතබ්බ ඝණී වො භික්ඛවෙ ධමමං දෙසිය්සාමී, න සෙවිතබ්බ ඝණී. තං සුඤ්ඤාඨං -පෙ- කතමො ච භික්ඛවෙ න සෙවිතබ්බො ධමමො: මිච්ඡාදිට්ඨි -පෙ- මිච්ඡාවිමුතති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ න සෙවිතබ්බො ධමමො. කතමො ච භික්ඛවෙ ආසෙවිතබ්බො ධමමො: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාවිමුතති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ ආසෙවිතබ්බො ධමමොති.

10. 3. 5. 7

භාවෙතබ්බ සුතනං

භාවෙතබ්බ ඝණී වො භික්ඛවෙ ධමමං දෙසිය්සාමී න භාවෙතබ්බ ඝණී. තං සුඤ්ඤාඨං -පෙ- කතමො ච භික්ඛවෙ න භාවෙතබ්බො ධමමො. මිච්ඡාදිට්ඨි -පෙ- මිච්ඡාවිමුතති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ න භාවෙතබ්බො ධමමො. කතමො ච භික්ඛවෙ භාවෙතබ්බො ධමමො: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාවිමුතති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භාවෙතබ්බො ධමමොති.

10. 3. 5. 4

සත්පුරුෂධම්ම සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට සත්පුරුෂධම්ම හා අසත්පුරුෂධම්ම හා දෙසන්තෙමි. එ අසඬු... මහණෙනි, අසත්පුරුෂධම්ම කවර: මිච්ඡාදිට්ඨි ය... මිච්ඡාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ අසත්පුරුෂධම්ම යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සත්පුරුෂධම්ම කවර: සමොදිට්ඨි ය... සමොච්චුක්ති යි. මහණෙනි, මේ සත්පුරුෂධම්ම යි කියනු ලැබේ.

10. 3. 5. 5

උප්පාදෙතඛිඛ සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට ඉපදවියයුතු දහම් හා නො ඉපදවිය යුතු දහම් හා දෙසන්තෙමි. එ අසඬු... මහණෙනි, නො ඉපදවියයුතු දහම් කවර: මිච්ඡාදිට්ඨි ය... මිච්ඡාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ නො ඉපදවිය යුතු දහමැයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, ඉපදවියයුතු දහම් කවර: සමොදිට්ඨි ය... සමොච්චුක්ති යි. මහණෙනි, මේ ඉපදවිය යුතු දහමැ යි. කියනු ලැබේ.

10. 3. 5. 6

ආසෙච්ඡනඛිඛ සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට සෙච්ඡ යුතු දහම් හා නො සෙච්ඡ යුතු දහම් හා දෙසන්තෙමි. එ අසඬු... මහණෙනි, නො සෙච්ඡ යුතු දහම් කවර: මිච්ඡාදිට්ඨි ය... මිච්ඡාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ නො සෙච්ඡ යුතු දහමැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සෙච්ඡ යුතු දහම් කවර: සමොදිට්ඨි ය... සමොච්චුක්ති යි. මහණෙනි, මේ සෙච්ඡ යුතු දහමැ යි කියනු ලැබේ.

10. 3. 5. 7

භාවධිතඛිඛ සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට භාවධිතඛිඛ හා න භාවධිතඛිඛ හා දෙසමි. එ අසඬු... මහණෙනි, න භාවධිතඛිඛ කවර: මිච්ඡාදිට්ඨි ය... මිච්ඡාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ න භාවධිතඛිඛ කියනු ලැබේ. මහණෙනි, භාවධිතඛිඛ කවර: සමොදිට්ඨි ය... සමොච්චුක්ති යි. මහණෙනි, මේ භාවධිතඛිඛ යි කියනු ලැබේ.

10. 3. 5. 8

බහුලීකතතබබ සුතතං

බහුලීකතතබබ ඝණ්ඨ¹ වො භිසබ්වෙ ධම්මං දෙසිසාමි, න බහුලීකතතබබ ඝණ්ඨ¹ තං සුභාථං -පෙ- කතමො ච භිසබ්වෙ න බහුලීකතතබබා ධම්මො: ඡිව්ඡාදිට්ඨි -පෙ- ඡිව්ඡාවිමුතති. අයං වුවදති භිසබ්වෙ න බහුලීකතතබබා ධම්මො, කතමො ච භිසබ්වෙ බහුලීකතතබබා ධම්මො: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාවිමුතති. අයං වුවදති භිසබ්වෙ බහුලීකතතබබා ධම්මොති.

10. 3. 5. 9

අනුසාරිතබබ සුතතං

අනුසාරිතබබ ඝණ්ඨ¹ වො භිසබ්වෙ ධම්මං දෙසිසාමි, නානුසාරිතබබ ඝණ්ඨ¹ තං සුභාථං -පෙ- කතමො ච භිසබ්වෙ නානුසාරිතබබා ධම්මො: ඡිව්ඡාදිට්ඨි -පෙ- ඡිව්ඡාවිමුතති. අයං වුවදති භිසබ්වෙ නානුසාරිතබබා ධම්මො, කතමො ච භිසබ්වෙ අනුසාරිතබබා ධම්මො: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාවිමුතති. අයං වුවදති භිසබ්වෙ අනුසාරිතබබා ධම්මොති.

10. 3. 5. 10

සච්ඡිකාතබබ සුතතං

සච්ඡිකාතබබ ඝණ්ඨ¹ වො භිසබ්වෙ ධම්මං දෙසිසාමි, න සච්ඡිකාතබබ ඝණ්ඨ¹ තං සුභාථං -පෙ- කතමො ච භිසබ්වෙ න සච්ඡිකාතබබා ධම්මො: ඡිව්ඡාදිට්ඨි -පෙ- ඡිව්ඡාවිමුතති. අයං වුවදති භිසබ්වෙ න සච්ඡිකාතබබා ධම්මො, කතමො ච භිසබ්වෙ සච්ඡිකාතබබා ධම්මො: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාවිමුතති. අයං වුවදති භිසබ්වෙ සච්ඡිකාතබබා ධම්මොති.

අරියචගෙගා පඤ්චමො.

තතිසො පණණාසකො.

1. කාතබබඤ්ච-මජ්ඣං

10. 3. 5. 8

බහුලිකත්වයෙහි සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට බහුලිකත්වයධර්ම හා අබහුලිකත්වයධර්ම හා දෙසමි. එ අසවු... මහණෙනි, අබහුලිකත්වය ධර්ම කවර: මිච්ඡාදිට්ඨි ය... මිච්ඡා විමුක්ති යි. මහණෙනි, මෙ අබහුලිකත්වයධර්ම යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, බහුලිකත්වයධර්ම කවර: සමමාදිට්ඨි ය... සමමාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මෙ බහුලිකත්වයධර්ම යි කියනු ලැබේ.

10. 3. 5. 9

අනුසමිකත්වයෙහි සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට අනුසමිකත්වයධර්ම හා නානුසමිකත්වයධර්ම හා දෙසමි. එ අසවු... මහණෙනි, නානුසමිකත්වයධර්ම කවර: මිච්ඡාදිට්ඨි ය... මිච්ඡා විමුක්ති යි. මහණෙනි, මෙ නානුසමිකත්වයධර්ම යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, අනුසමිකත්වයධර්ම කවර: සමමාදිට්ඨි ය... සමමාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මෙ අනුසමිකත්වයධර්ම යි කියනු ලැබේ.

10. 3. 5. 10

සවිජ්ජාතත්වයෙහි සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට සාක්ෂාත්තත්වයධර්ම හා න සාක්ෂාත්තත්වයධර්ම හා දෙසමි. එ අසවු... මහණෙනි, න සාක්ෂාත්තත්වයධර්ම කවර: මිච්ඡා දිට්ඨි ය... මිච්ඡාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මෙ න සාක්ෂාත්තත්වයධර්ම යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සාක්ෂාත්තත්වයධර්ම කවර: සමමාදිට්ඨි ය... සමමාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මෙ සාක්ෂාත්තත්වයධර්ම යි.

පස්වැනි ආයතනික යි.

තෙවන පණ්ණාසක යි.

චතුර්ව පණණාසකො පුග්ගලවග්ගො

10. 4. 1. 1

සෙවිතබ්බ සුතතං

දසති භික්ඛවෙ ධර්මෙහි සමනනාගතො පුග්ගලො න සෙවිතබ්බො. කතමෙහි දසති: මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති, මිච්ඡාසංකප්පො හොති, මිච්ඡා වාචො හොති, මිච්ඡාකම්මනො හොති, මිච්ඡාආච්චො හොති, මිච්ඡා වාශාමො හොති, මිච්ඡාසති හොති, මිච්ඡාසමාධි හොති, මිච්ඡාඤ්ඤා හොති, මිච්ඡාවිමුක්ඛි හොති. ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ දසති ධර්මෙහි සමනනාගතො පුග්ගලො න සෙවිතබ්බො.

දසති භික්ඛවෙ ධර්මෙහි සමනනාගතො පුග්ගලො සෙවිතබ්බො. කතමෙහි දසති: සමමාදිට්ඨිකො හොති, සමමාසංකප්පො හොති, සමමා වාචො හොති, සමමාකම්මනො හොති, සමමාආච්චො හොති, සමමා වාශාමො හොති, සමමාසති හොති, සමමාසමාධි හොති, සමමාඤ්ඤා හොති, සමමාවිමුක්ඛි හොති. ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ දසති ධර්මෙහි සමනනාගතො පුග්ගලො සෙවිතබ්බොති.

10. 4. 1. 2- 12

භජිතබ්බාදි සුතතාති

2. දසති භික්ඛවෙ සමනනාගතො පුග්ගලො න භජිතබ්බො -පෙ- භජිතබ්බොති.
3. න පඨිරුපාසිතබ්බො -පෙ- පඨිරුපාසිතබ්බොති.
4. න පුජෙජා හොති -පෙ- පුජෙජා හොතිති.
5. න පාසංසො හොති -පෙ- පාසංසො හොතිති.
6. ආගාරවො හොති -පෙ- ආගාරවො හොතිති.

සතරවැනි පණණාසකය පුද්ගල වර්ගය

10. 4. 1. 1

සෙව්නබ්බ සූත්‍රය

මහණෙනි, දස කරුණෙකින් සමන්වාගත පුද්ගල නො සෙවිය යුතු වෙයි. කවර දස කරුණෙකින් යත්: මිථ්‍යාදෘෂ්ටික වෙයි, මිථ්‍යා සඬකල්ප ඇතියේ වෙයි, මිථ්‍යාවචන ඇතියේ වෙයි, මිථ්‍යා කමාන්ත ඇතියේ වෙයි, මිථ්‍යාආච්ච ඇතියේ වෙයි, මිථ්‍යාව්‍යායාම ඇතියේ වෙයි, මිථ්‍යා ස්මාති ඇතියේ වෙයි, මිථ්‍යාසමාධි ඇතියේ වෙයි, මිථ්‍යාඥාන ඇතියේ වෙයි මිථ්‍යාවිච්චිකති ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මෙ දසකරුණින් සමන්වාගත පුද්ගල නො සෙවිය යුතු වේ යයි.

මහණෙනි, දස කරුණෙකින් සමන්වාගත පුද්ගල සෙවියයුත්තේ වෙයි, කවර දස කරුණෙකින් යත්: සමාග්දෘෂ්ටි ඇතියේ වෙයි, සමාග් සඬකල්ප ඇතියේ වෙයි, සමාග්වචන ඇතියේ වෙයි, සමාග්කමාන්ත ඇතියේ වෙයි, සමාග්ආච්ච ඇතියේ වෙයි, සමාග්ව්‍යායාම ඇතියේ වෙයි, සමාග්ස්මාති ඇතියේ වෙයි. සමාග්සමාධි ඇතියේ වෙයි, සමාග්ඥාන ඇතියේ වෙයි, සමාග්විච්චිකති ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මෙ දස කරුණින් සමන්වාගත පුද්ගල සෙවිය යුතු වේ යයි.

10. 4. 1. 2-12

භජිතබ්බාදි එකොළොස් සූත්‍රයෝ

2. මහණෙනි, දසකරුණෙකින් සමන්වාගත පුද්ගල භජිතව්‍ය නො වෙයි ... භජිතව්‍ය වෙයි.
3. පර්යුපාසිතව්‍ය නොවෙයි ... පර්යුපාසිතව්‍ය වේ.
4. පුජ්‍ය නො වෙයි...පුජ්‍ය වේ.
5. ප්‍රභංසාර්භ නො වෙයි...ප්‍රභංසාර්භ වේ.
6. ගෞරව නැතියේ වෙයි...ගෞරව සහිත වේ.

- 7. අප්පතිසො¹ හොති -පෙ- සප්පතිසො² හොතිති.
- 8. නාරාධිතො හොති -පෙ- ආරාධිතො හොතිති.
- 9. න විසුජ්ඣති -පෙ- විසුජ්ඣතිති.
- 10. මානං නාධිහොති -පෙ- මානං අධිහොතිති.
- 11. පඤ්ඤාය න විච්ඡිති -පෙ- පඤ්ඤාය විච්ඡිතිති.

12. බහුං අපුඤ්ඤං පසවති -පෙ- බහුං පුඤ්ඤං පසවති. කතමෙහි දසහි: සමමාදිට්ඨිකො හොති, සමමාසඤ්ඤාපො හොති, සමමාචාරො හොති, සමමාකමමනො හොති, සමමා ආජීවො හොති, සමමා වායාමො හොති, සමමාසති හොති, සමමාසමාධි හොති, සමමාඤ්ඤාණි හොති, සමමාවිචුතති හොති, ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙව දසහි ධම්මෙහි සමනාගතො පුග්ගලො බහුං පුඤ්ඤං පසවතිති.

පුග්ගලවග්ගො පඨමො.

1. අප්පතිකො - පිච්ඡ.

2. සප්පතිකො - පිච්ඡ.

- 7. ප්‍රතිශ්‍රය නැතිවේ වෙයි...ප්‍රතිශ්‍රය සහිත වේ.
- 8. ආරාධකවෙයි...ආරාධක වේ.
- 9. විශුද්ධ නො වෙයි...විශුද්ධ වේ.
- 10. මානස මධනේය...මානස නො මධනේයි.
- 11. ප්‍රඥ නො වධනේය...ප්‍රඥ වධනේයි.

12. බොහෝපව රැස් කෙරෙයි...බොහෝ පින් රැස් කෙරේ ...
 කවර දසයකින් යත්: සමාග්දාෂ්ටික වෙයි, සමාග්සංකල්ප ඇතියේ වෙයි,
 සමාග්වචන ඇතියේ වෙයි, සමාග්කමාතක ඇතියේ වෙයි, සමාග්ආච්ච
 ඇතියේ වෙයි, සමාග්ව්‍යායාම ඇතියේ වෙයි, සමාග්ස්මෘති ඇතියේ වෙයි,
 සමාග්සමාධි ඇතියේ වෙයි, සමාග්ඥන ඇතියේ වෙයි, සමාග්විච්ඡක්ති
 ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මෙ දස කරුණින් සමන්වාගත පුද්ගල
 බොහෝ පින් රැස් කෙරේ යයි.

පළමුවැනි පුද්ගල වගී යි.

ජාණසොයාණි වගෙහා

10. 4. 2. 1

බ්‍රාහ්මණ පව්වාරොහණී සූතතං

තෙන ඛො පන සමයෙන ජාණසොයාණි බ්‍රාහ්මණො තද්‍රහුපොසප්ඵෙ සීසං නහානො¹ නවං බොමයුගං නිවජ්ඣො අලලං කුසල්ලිඨිං ආදය භගවතො අවිදුරෙ එකමන්තං ධීනො හොති.

අද්දසා ඛො භගවා ජාණසොයාණි බ්‍රාහ්මණං තද්‍රහුපොසප්ඵෙ සීසං නහානං² නවං බොමයුගං නිවජ්ඣො අලලං කුසල්ලිඨිං ආදය එකමන්තං ධීනං දියවා ජාණසොයාණි බ්‍රාහ්මණං එතදවොච:

කීං නු ඛො ත්වං බ්‍රාහ්මණ තද්‍රහුපොසප්ඵෙ සීසං නහානො නවං බොමයුගං නිවජ්ඣො අලලං කුසල්ලිඨිං ආදය එකමන්තං ධීනො, කිංඤ්ඤ්ඤි³ බ්‍රාහ්මණ බ්‍රාහ්මණ කුලසාති.⁴

පව්වාරොහණී හො ගොතම අජ්ජ බ්‍රාහ්මණ කුලසාති.

යථා කථං පන බ්‍රාහ්මණ බ්‍රාහ්මණානං පව්වාරොහණී හොතිති?

ඉධ හො ගොතම බ්‍රාහ්මණා තද්‍රහුපොසප්ඵෙ සීසං නහානා නවං බොමයුගං නිවජ්ඣො අලලන ගොමයෙන පඨවීං ඔපුඤ්ඤිඤ්ඤි⁵ හරිතෙහි කුසෙහි පඤ්ඤිඤ්ඤි අනතරා ච වෙලං අනතරා ච අග්ගභාගාරං සෙය්‍යං කප්පන්ති, තෙ තං රත්තිං තිඤ්ඤාකුං පච්චුච්චාය පඤ්ඤිඤ්ඤි අභිං නාමසාහාති “පව්වාරොහාම භවන්තං පව්වාරොහාම භවන්ත”න්ති. පහුතෙන ච සප්පිතෙලෙන නවතිතෙන අභිං සන්තප්පන්ති. තසා ච රත්තියා තෙන පඤ්ඤෙන ඛාදනියෙන හොජනියෙන බ්‍රාහ්මණ සන්තප්පන්ති. එවං ඛො හො ගොතම බ්‍රාහ්මණානං පව්වාරොහණී හොතිති.

අඤ්ඤාඨා ඛො බ්‍රාහ්මණ බ්‍රාහ්මණානං පව්වාරොහණී, අඤ්ඤාඨා ච පන අරියසස විනයෙ පව්වාරොහණී හොතිති.

යථා කථං පන හො ගොතම අරියසස විනයෙ පව්වාරොහණී හොතිති, සාධු මෙ භවං ගොතමො තථා ධම්මං දෙවොකු යථා අරියසස විනයෙ පව්වාරොහණී හොතිති.

1. නහානො- මජ්ඣං.
2. නහානං- මජ්ඣං.
3. කිංඤ්ඤිඤ්ඤි කුලසාති- මජ්ඣං.
4. කුලසාති පුරිඡි- සීචු.
5. ඔපුඤ්ඤිඤ්ඤි- මජ්ඣං.

ජාත්‍යයෙහි වර්ගය

10. 4. 2. 1

බ්‍රාහ්මණ පව්‍යවරෝහණී සූත්‍රය

එ සමයෙහි ජාත්‍යයෙහි බ්‍රාහ්මණ එ පොහෝ දවස්හි ශීඝ්‍රස්ථාන කෙළේ නවකොමුපිළි සුචලක් හැඳ අමු හිතණ මිටක් රැගෙන භාග්‍යවතුන්වහන්සේගේ නුදුරෙහි එකත්පස් ව සිටියේ වෙයි.

භාග්‍යවතුන්වහන්සේ එ පොහෝ දවස්හි ශීඝ්‍රස්ථාන කළ නවකොමු පිළි සහලක් හැඳ අමු හිතණ මිටක් ගෙන එකත්පසෙක සිටි ජාත්‍යයෙහි බමුණු දුටු සේක. දැක ජාත්‍යයෙහි බමුණුහට කෙල කරුණ වදල සේක:

බ්‍රාහ්මණය, තෝ එපොහෝ දවස්හි ශීඝ්‍රස්ථාන කෙළේ, නවකොමු පිළි සහලක් හැඳ අමු හිතණ මිටක් ගෙන කවර හෙයින් එකත්පස්හි සිටියෙහිදැයි? බ්‍රාහ්මණය, අද බ්‍රාහ්මණ කුලයට කුමක් වේ දැයි?

භවත් ගෞතමයන්වහන්ස, අද බ්‍රාහ්මණ කුලයට පාපයන්ගේ ප්‍රත්‍යවරෝහණීය (ශෝධනය) වේ යයි.

බ්‍රාහ්මණය, බ්‍රාහ්මණයන්ගේ ප්‍රත්‍යවරෝහණීය කවර පරිද්දෙකින් වේ දැයි?

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මෙ ලොවහි බමුණෝ ඒ පොහෝ දවස්හි හිස් සෝද නහා නවකොමුපිළි සහල හැඳියාහු අමු ගොමින් බිම පිරිබඩ කොට නිල් කුසනණින් අතුරා වැලි ඉවුරු හා ගිනිහල් ගෙය හා අතර ශය්‍යා කෙරෙත්. ඔහු ඒ රූ තෙවරක් නැඟී සිට බැඳැදිලි ව ගිනිදෙවි වදනාහ. “භවත්හට ප්‍රත්‍යවරෝහණීය (පාපශෝධන) කරමහ, භවත්හට ප්‍රත්‍යවරෝහණීය කරමහ”යි. බොහෝ ගිතෙලිනුදු වෙබරුගෙ නුදු ගිනිදෙවියා සතප්වකි. එ රූ ඇවෑමෙන් ඒ පිණි කැසුතු දැයින් හා දිදිය සුතු දැයින් බමුණනුදු සතප්වකි. භවත් ගෞතමයන්වහන්ස, මෙසෙයින් බමුණන්ගේ ප්‍රත්‍යවරෝහණීය වේ යයි.

බ්‍රාහ්මණය බමුණන්ගේ ප්‍රත්‍යවරෝහණීය අන්පරිදි වෙයි. ආයුධ්‍යන්ගේ විනයයෙහි ප්‍රත්‍යවරෝහණීය අන් පරිදි වේ යයි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ආයුධ්‍යන්ගේ විනයයෙහි ප්‍රත්‍යවරෝහණීය කියෙයින් වේ දැයි? භවත් ගෞතමයන්වහන්සේ ආයුධ්‍යන්ගේ විනයයෙහි යම් පරිදි ප්‍රත්‍යවරෝහණීය වේ නම් එ පරිදි මට දහම් දෙසන සේක් නම් මැනවු යි.

තෙන හි බ්‍රාහ්මණ සුණාහි, යාධුකං මනසි කරොහි, භාසිසාමිති. එවලොහාති ඛො ජාණ්‍යොසොණි බ්‍රාහ්මණො හභවතො පච්චසෙසාසි. හභවා එකදවොච:

ඉධ බ්‍රාහ්මණ දරියසාවතො ඉති පටිසංචික්කති: පාණාතිපාතසය ඛො පාපතො විපාතො දිට්ඨො චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤාති. සො ඉති පටිසංඛිංය පාණාතිපාතං පජහති, පාණාතිපාතා පච්චොරොහති, අදිනනාදනාසය ඛො පාපතො විපාතො දිට්ඨො චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤාති. සො ඉති පටිසංඛිංය අදිනනාදනං පජහති, අදිනනාදනා පච්චොරොහති, කාමෙසු මිච්ඡා වාරසය ඛො පාපතො විපාතො දිට්ඨො චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤාති. සො ඉති පටිසංඛිංය කාමෙසු මිච්ඡාවාරං පජහති, කාමෙසු මිච්ඡාවාරා පච්චොරොහති. මුසාවාදසය ඛො පාපතො විපාතො දිට්ඨො චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤාති, සො ඉති පටිසංඛිංය මුසාවාදං පජහති, මුසාවාද පච්චොරොහති, පිසුනාය වාචාය ඛො පාපතො විපාතො දිට්ඨො චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤාති. සො ඉති පටිසංඛිංය පිසුනං වාවං පජහති. පිසුනාය වාචාය පච්චොරොහති. එරුසාය වාචාය ඛො පාපතො විපාතො දිට්ඨො චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤාති. සො ඉති පටිසංඛිංය එරුසං වාවං පජහති, එරුසාය වාචාය පච්චොරොහති, සම්ඵසප්පාපසය ඛො පාපතො විපාතො දිට්ඨො චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤාති. සො ඉති පටිසංඛිංය සම්ඵසප්පාපං පජහති, සම්ඵසප්පාපා පච්චොරොහති, අභිජ්ඣාය ඛො පාපතො විපාතො දිට්ඨො චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤාති. සො ඉති පටිසංඛිංය අභිජ්ඣං පජහති, අභිජ්ඣාය පච්චොරොහති. ව්‍යාපාදසය ඛො පාපතො විපාතො දිට්ඨො චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤාති, සො ඉති පටිසංඛිංය ව්‍යාපාදං පජහති, ව්‍යාපාද පච්චොරොහති, මිච්ඡාදිට්ඨියා ඛො පාපතො විපාතො දිට්ඨො චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤාති, සො ඉති පටිසංඛිංය මිච්ඡාදිට්ඨිං පජහති, මිච්ඡාදිට්ඨියා පච්චොරොහති, එවං ඛො බ්‍රාහ්මණ දරියසා විනායෙ පච්චොරොහණි හොතිති.

අඤ්ඤරා හො ගොතම බ්‍රාහ්මණානං පච්චොරොහණි, අඤ්ඤරා ච පන දරියසා විනායෙ පච්චොරොහණි හොතිති. ඉමිසා ච හො ගොතම දරියසා විනායෙ පච්චොරොහණියා බ්‍රාහ්මණානං පච්චොරොහණි කලං නාගසති යොළුසි.

අභිකකන්තං හො ගොතම -පෙ- උපාසකං මං හවාං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජනගෙහ පාණ්‍යපෙතං සරණං ගතන්ති.

බමුණ, එසේ නම් අසව, මොනොවට මෙනෙහි කරව, කියන්නෙමිසි පින්වතුන් වහන්ස, එසේයැ යි ජාත්‍යයෙසාණී බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස් වී ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙල වදළ සේක.

බමුණ, මෙ සස්තෙහි අරිසවු මෙසේ නුවණින් සලකන්නේ ය. පණිවෘතයෙහි ලාමක විපාක ඉහාත්මයෙහින් අභිසම්පරාහින් වෙ වෙයි, හේ මෙසේ නුවණින් සලකා පණිවෘත හැරලයි. පණිවෘතයෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණ කෙරෙයි. අධිනාදන්හුගේ ලාමක විපාක ඉහාත්මයෙහි හා අභිසම්පරාහි හා වෙයි, හේ මෙසේ නුවණින් සලකා අධිනාදන් හැරලයි. අධිනාදන්හු ප්‍රත්‍යවරොහණ කෙරෙයි. කාමයෙහි මිසභසරෙහි ලාමක විපාක දිට්ඨමියෙහි හා සම්පරාහි හා වෙයි, හේ මෙසේ නුවණින් සලකා කාමයෙහි මිසභසර හැරලයි. කාමයෙහි මිසභසරින් ප්‍රත්‍යවරොහණ කෙරෙයි. මුසවෘතයෙහි ලාමක විපාක දිට්ඨමියෙහි හා අභිසම්පරාහි හා වෙයි, හේ මෙසේ නුවණින් සලකා මුසවෘත හැරලයි. මුසවෘතයෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණ කෙරෙයි. පිසුණු බස් හි ලාමක විපාක දිට්ඨමියෙහි හා සම්පරාහි හා වෙයි, හේ මෙසේ නුවණින් සලකා පිසුණු බස් හැරලයි. පිසුණු බසින් ප්‍රත්‍යවරොහණ කරයි. පරොස්බස්හි ලාමක විපාක දිට්ඨමියෙහි හා සම්පර හි හා වෙයි, හේ මෙසේ නුවණින් සලකා පරොස්බස් හැරලයි. පරොස්බසින් ප්‍රත්‍යවරොහණ කෙරෙයි. සම්ඵප්‍රලාපයාගේ ලාමක විපාක දිට්ඨමියෙහි හා සම්පරාහි හා වෙයි, හේ මෙසේ නුවණින් සලකා සම්ඵප්‍රලාපය හැරලයි. සම්ඵප්‍රලාපයෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණ කෙරෙයි. අභිධ්‍යාවගේ ලාමක විපාක දිට්ඨමියෙහි හා සම්පරාහි හා වෙයි, හේ මෙසේ නුවණින් සලකා අභිධ්‍යා හැරලයි. අභිධ්‍යායෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණය කෙරෙයි. ව්‍යාපාදයාගේ ලාමක විපාක ඉහාත්මයෙහි හා සම්පරාහි හා වෙයි, හේ මෙසේ නුවණින් සලකා ව්‍යාපාදය හැරලයි. ව්‍යාපාදයෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණ කෙරෙයි. මිථ්‍යාදෘෂ්ටි-හුගේ ලාමක විපාක ඉහාත්මයෙහි හා සම්පරාහි හා වෙයි, හේ මෙසේ නුවණින් සලකා මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය හැරලයි. මිථ්‍යාදෘෂ්ටියෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණ කෙරෙයි. බමුණ මෙසේ ආයඨියන්ගේ චිතයෙහි ප්‍රත්‍යවරොහණ වෙ යයි.

පින්වත් ශෛතමයන් වහන්ස, බ්‍රාහ්මණයන්ගේ ප්‍රත්‍යවරොහණය අන්පරිදි වෙයි. ආයඨිචිතයෙහි ප්‍රත්‍යවරොහණය අන් පරිදිම වෙයි. ආයඨිචිතයෙහි එන මේ ප්‍රත්‍යවරොහණයේ සොළොස්වන කලාවට ද බ්‍රාහ්මණයන්ගේ ප්‍රත්‍යවරොහණය නො අගනේ යි.

භවත් ශෛතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනව ... භවත් ශෛතමයන් වහන්සේ අද සිට මා දිවිහිමියෙන් (තෙරුවන්) සරණ ගිය උවසු කොට දරන සේක් ව යි.

10. 4. 2. 2

අරියපච්චාරොහණී සුත්තං

අරියං චො භික්ඛවෙ පච්චාරොහණීං දෙසිසුංඝාමී, තං සුඤ්ඤං -පෙ- හඟවා එතදචොව.

ඉධ භික්ඛවෙ අරියසාවනො ඉති පටිසංඝුණිකඛිති: පාණාතිපාතස්ස ඛො පාපකො විපාකො දිට්ඨො චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්චාති. සො ඉති පටිසංඝාය පාණාතිපාතං පජහති. පාණාතිපාතා පච්චාරොහති -පෙ- මිච්ඡාදිට්ඨියා ඛො පාපකො විපාකො දිට්ඨො චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්චාති. සො ඉති පටිසංඝාය මිච්ඡාදිට්ඨිං පජහති, මිච්ඡාදිට්ඨියා පච්චාරොහති. අයං චූට්ඨති භික්ඛවෙ අරියා පච්චාරොහණීති.

10. 4. 2. 3

සඛගාරව සුත්තං

අථ ඛො සඛගාරවො බ්‍රාහ්මණො යෙන හඟවා තෙත්‍රපසඛකම්, උපසඛකම්ඤා හඟවතා සඤ්ඤිං සමෙඤ්ඤි -පෙ- එකමන්තං නිසිනෙතා ඛො සඛගාරවො බ්‍රාහ්මණො හඟවන්තං එතදචොව. කිංඤ්ඤ ඛො හො ගොතම ඔරිමං තීරං? කිං පාරිමං තීරන්ති?

පාණාතිපාතො ඛො බ්‍රාහ්මණ ඔරිමං තීරං, පාණාතිපාතා චෙරමණී පාරිමං තීරං. අදිනනාදනා ඛො බ්‍රාහ්මණ ඔරිමං තීරං, අදිනනාදනා චෙරමණී පාරිමං තීරං. කාමෙසු මිච්ඡාවාරො ඛො බ්‍රාහ්මණ ඔරිමං තීරං, කාමෙසු මිච්ඡාවාරො චෙරමණී පාරිමං තීරං. මුසාවාදෙ ඔරිමං තීරං, මුසාවාදෙ චෙරමණී පාරිමං තීරං. පිසුනාවාවා ඔරිමං තීරං, පිසුනාය වාවාය චෙරමණී පාරිමං තීරං. එරුසා වාවා ඔරිමං තීරං, එරුසාය වාවාය චෙරමණී පාරිමං තීරං. සමච්ඡාලාපො ඔරිමං තීරං, සමච්ඡාලාපා චෙරමණී පාරිමං තීරං. අභිජක්ඛා ඔරිමං තීරං, අභිජක්ඛා පාරිමං තීරං. ව්‍යාපාදෙ ඔරිමං තීරං, අධ්‍යාපාදෙ පාරිමං තීරං. මිච්ඡාදිට්ඨි ඔරිමං තීරං, සමුඤ්ඤි පාරිමං තීරං, ඉදං ඛො බ්‍රාහ්මණ ඔරිමං තීරං, ඉදං පාරිමං තීරන්ති.

10. 4. 2. 2

අරිය පව්වාරොහණී සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට ආයඹ්‍රත්‍යවරොහණය දෙසන්නෙමි. එය අසවු...
භාග්‍යවතුන්වහන්සේ තෙල වදල සේක:

මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි අරියවු මෙසේ නුවණින් සලකයි. ප්‍රාණ සාත්‍යයාගේ ලාමක විපාක දිටුදුමියෙහි හා සම්පරායෙහි හා වෙයි, හේ මෙසේ නුවණින් සලකා පණිවා හැර ලයි. ප්‍රාණසාතයෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණ කරයි... මිථ්‍යාදෘෂ්ටියගේ ලාමක විපාක දිටුදුමියෙහි හා සම්පරායෙහි හා වෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකා මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය හැර ලයි. මිසදිටුයෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණ කරයි. මහණෙනි, මේ ආයඹ්‍රත්‍යවරොහණය යි කියනු ලැබේ.

10. 4. 2. 3

සංගාරව සූත්‍රය

එකල්හි සඬිගාරව බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන්වහන්සේ කරා එළඹියේය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය ... එකත්පස් ව හුන් සඬගාරව බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය. පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඔරිමතීරය කවරේය, පාරිමතීරය කවරේය යි?

බ්‍රාහ්මණය, ප්‍රාණසාතය ඔරිමතීරය යි. ප්‍රාණසාතයෙන් චිරමණය පාරිමතීරය යි. බ්‍රාහ්මණය, අධිනාදන් ඔරිමතීරය යි. අධිනාදනින් චිරමණය පාරිමතීරය යි. බ්‍රාහ්මණය, කාමමිථ්‍යාවාරය ඔරිමතීරය යි. කාමමිථ්‍යාවාරයෙන් චිරමණය පාරිමතීරය යි. බ්‍රාහ්මණය, මුසාවාදය ඔරිමතීරය යි. මුසාවාදයෙන් චිරමණය පාරිමතීරය යි. පිසුනුබස ඔරිමතීරය යි. පිසුනුබසින් චිරමණය පාරිමතීරය යි. පරොස්බස ඔරිමතීරය යි. පරොස්බසින් චිරමණය පාරිමතීරය යි. සම්ඵප්‍රලාපය ඔරිමතීරය යි. සම්ඵප්‍රලාපයෙන් චිරමණය පාරිමතීරය යි. අභිධ්‍යාව ඔරිමතීරය යි. අනභිධ්‍යාව පාරිමතීරය යි. ව්‍යාපාදය ඔරිමතීරය යි. දව්‍යාපාදය පාරිමතීරය යි. මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය ඔරිමතීරය යි. සම්‍යග්දෘෂ්ටිය පාරිමතීරය යි. බ්‍රාහ්මණය, මේ ඔරිමතීරය වෙයි. මේ පාරිමතීරය වෙයි.

1. අප්පකා නෙ මනුසෙසසු යෙ ජනා පාරගාමීනො,
අථායං ඉතරා පජා තීරමෙවානු ධාවතී,
2. යෙ ච බො සමඛදකඛානෙ ධමෙම ධමමානුච්ඡන්තො,
නෙ ජනා පාරමෙසසානතී මච්චුධෙය්‍යං සුදුකතරං.
3. කණ්ණං ධමමිං වීපසභාය සුකකං භාවෙඨ පණ්ණිතො
ඔකා අනොකං ආගමම විචෙකෙ යත් දුරමං.
4. තත්‍රාහිරතීවේච්ඡය්‍ය හිච්චා කාමෙ අකිඤ්ඤානො
පරියොදපෙය්‍ය අත්තානං විත්තකෙලයෙහි පණ්ණිතො.
5. යෙසං සමොධි අධෙගසු සමමා විත්තං සුභාවිතං
ආදනපටීතිසසග්ගෙ අනුපාද්‍ය යෙ රතා
විණාසවා ජුතීමහොතො නෙ ලොකෙ පරිනිබ්බතා ති.

සඬගාරථ සුතතං තතියං.

10. 4. 2. 4

ඔරිමතිර සුතතං

ඔරිමඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ තීරං දෙසිසාමී, පාරිමඤ්ඤා තීරං, නං සුණාඨ
-පෙ- කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ ඔරිමං තීරං? කතමඤ්ඤා පාරිමං තීරං?

පාණාතිපාතො බො භික්ඛවෙ ඔරිමං තීරං, පාණාතිපාතා වෙරමණී
පාරිමං තීරං. අදිනනාදනං ඔරිමං තීරං, අදිනනාදනා වෙරමණී පාරිමං තීරං.
කාමෙසු මිච්ඡාවාරො ඔරිමං තීරං, කාමෙසු මිච්ඡාවාරා වෙරමණී පාරිමං
තීරං. මුසාවාදෙ ඔරිමං තීරං, මුසාවාද වෙරමණී පාරිමං තීරං. පිසුණා වාචා
ඔරිමං තීරං, පිසුණාය වාචාය වෙරමණී පාරිමං තීරං. ඵරුසා වාචා ඔරිමං
තීරං, ඵරුසාය වාචාය වෙරමණී පාරිමං තීරං. සමුප්පලාපො ඔරිමං තීරං,
සමුප්පලාපා වෙරමණී පාරිමං තීරං. අභිජ්ඣා ඔරිමං තීරං, අනභිජ්ඣා
පාරිමං තීරං. ව්‍යාපාදෙ ඔරිමං තීරං, අව්‍යාපාදෙ පාරිමං තීරං. මිච්ඡාදිට්ඨි
ඔරිමං තීරං, සමමා දිට්ඨි පාරිමං තීරං. ඉදං බො භික්ඛවෙ ඔරිමං තීරං, ඉදං
පාරිමං තීරනති.

1. අප්පකා නෙ මනුසෙසසු යෙ ජනා පාරගාමීනො
අථායං ඉතරා පජා තීර මෙවානුධාවති

1. මනුෂ්‍යයන් අතුරෙහි යම් ජන කෙනෙක් පාරසංඛ්‍යාන නිව්චණයට යන සුලු වෙන් ද ඔහු ස්වල්ප වෙන්. වැලිත් මේ අන්‍යප්‍රජා තොමෝ තෙර අනුව දුවන්නේ මැයි.

2. යම් කෙනෙක් මොනොවට දෙයන ලද ධර්මයෙහි ධාමීනුවකින් වෙන් ද එ ජනයෝ කරණයෙහි අති දුෂ්කර වූ ලොක්‍යාධිකරණය ය ඉක්වො පාරසට යෙත්.

3. පණ්ඩිත තෙමේ ඔක සංඛ්‍යාන ගිහිගෙන් නික්ම අනොක සංඛ්‍යාන පැවිද්දට පැලිණ යම් විවෙකයෙක් හි දුකයේ අභිරමණය කෙරේද, කෘෂණධම් හැරපියා ශුක්ලධම් වඩන්නේය.

4. රාගාදී කිෂ්කින නැතියේ කාමයන් හැරපියා එහි අභිරතිය කැමැති වන්නේ ය. ඒ පණ්ඩිත තෙමේ විතතක්ලේශයන්ගෙන් සිත පයබ්වදන කරන්නේ ය.

5. යම් කෙනෙකුන් විසින් සමෙකොධ්‍යාධිකධම්යන් හි සිත මොනොවට සුභාවිත ද උපාදනයන්ගේ (දුරලිම වූ නිව්චණයෙහි යම් කෙනෙකුන් තෘෂ්ණාදාෂ්ටි ඇ විසින් නො ගෙන ඇලුනාහු වෙන් ද දුෂ්කිමත් වූ ඒ ක්ෂිණාසුචයෝ ලොච්චි පිරිනිවුනාහු වෙති.

10. 4. 2. 4

ඔරිමනිර සූත්‍රය

මහණෙනි තොපට ඔරිමනිරය හා පාරිමනිරය හා දෙසමී, ඒ අසවු... මහණෙනි, ඔරිමනිරය හා කචරේය යන්? පාරිමනිරය හා කචරේය යන්?

මහණෙනි, ප්‍රාණසාතය ඔරිමනිරයි, ප්‍රාණසාතයෙන් විරමණය පාරිමනිරයි. අදිනකානුනය ඔරිමනිරයි, අදිනකාදනයෙන් විරමණය පාරිමනිරයි. කාමමිඨ්‍යාවාරය ඔරිමනිරයි, කාමමිඨ්‍යාවාරයෙන් විරමණය පාරිමනිරයි. මුසාවාදය ඔරිමනිරයි, මුසාවාදයෙන් වි මණය පාරිමනිරයි. පිසුනුබස් ඔරිමනිරයි, පිසුනුබසින් විරමණය පාරිමනිරයි. පරොස්බස් ඔරිමනිරයි, පරොස්බසින් විරමණය පාරිමනිරයි. සම්ඵපුලාපය ඔරිමනිරයි, සම්ඵපුලාපයෙන් විරමණය පාරිමනිරයි. අභිධ්‍යාව ඔරිමනිරයි, අනභිධ්‍යාව පාරිමනිරයි. ව්‍යාපාදය ඔරිමනිරයි, අව්‍යාපාදය පාරිමනිරයි. මිඨ්‍යාදාෂ්ටිය ඔරිමනිරයි, සම්‍යග්දාෂ්ටිය පාරිමනිරයි. මහණෙනි, මේ ඔරිමනිරයි, මේ පාරිමනිරයි.

1. මනුෂ්‍යයන් අතරෙහි යම් ජන කෙනෙක් නිවන්පරතෙර යනසුලු වෙන් නම් ඔහු අල්ප වෙත්. වැලිත් (ටේ) සෙසු ප්‍රජා මෙ තෙර අනුවම දිවෙයි.

- 2. යෙ ව ඛො සමඤ්ඤානො ධම්මෙ ධම්මොනුවත්තො තෙ ජනා පාරමෙසුනන් ම චිත්තධර්මො සුදුසුතරං.
- 3. කණ්ණං ධම්මං විපසනාය සුකකං භාවෙථ පණ්ඩිතො ඔකා අනොකං ආගම මිච්චෙකෙ යත් දුරමං.
- 4. තත්තාභි රතීම්චෙඡයා හිත්වා කාමෙ අකිඤ්ඤානො පරියොදපෙයා අනතානං චිත්තකෙලයෙහි පණ්ඩිතො.
- 4. යෙසං සමේඛාධි අබ්බෙසු සමමා වීතං සුභාවිතං ආදනපටිතිසසගො අනුපාදය යෙ රතා බිණ්ණසවා පුත්තිමනො තෙ ලොකෙ පරිතිබ්බුතා ති.

10. 4. 2. 5

පදම අධිමම සුතතං

අධිමමො ව හිකඛවෙ චේදිතබ්බො අනෙසො ව, ධම්මො ව චේදිතබ්බො අනෙසො ව. අධිමමඤ්ඤ චිදිතො අනත්ඤ්ඤ, ධම්ම ඤ්ඤ චිදිතො අත්ඤ්ඤ යථා ධම්මො යථා අනෙසො තථා පටිපජ්ජනබ්බං.

කතමො ව හිකඛවෙ අධිමමො ව අනෙසො ව:

පාණාතිපාතො, අදිකතාදනං කාලෙසු මිච්ඡාවාරො, මුසාවාදෙ පිසුනා වාවා, ඵරුසාවාවා, සමමප්පලාපො, අභිජ්ඣා, ව්‍යාපාදෙ, මිච්ඡාදිට්ඨි, අයං චූචති හිකඛවෙ අධිමමො ව අනෙසො ව.

කතමො ව හිකඛවෙ ධම්මො ව අනෙසො ව:

පාණාතිපාතා චෙරමණී, අදිකතාදනා චෙරමණී, කාලෙසු මිච්ඡාවාරා චෙරමණී, මුසාවාද චෙරමණී, පිසුනාය වාවාය චෙරමණී, ඵරුසාය වාවාය චෙරමණී, සමමප්පලාපා චෙරමණී, අනභිජ්ඣා, අව්‍යාපාදෙ, සමමාදිට්ඨි, අයං චූචති හිකඛවෙ ධම්මො ව අනෙසො ව.

අධිමමො ව හිකඛවෙ චේදිතබ්බො අනෙසො ව, ධම්මො ව චේදිතබ්බො අනෙසො ව, අධිමමඤ්ඤ චිදිතො අනත්ඤ්ඤ, ධම්ම ඤ්ඤ චිදිතො අත්ඤ්ඤ යථා ධම්මො යථා අනෙසො තථා පටිපජ්ජනබ්බන්ති ඉති යං නං චුත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච චුත්තන්ති.

2. යම් ම කෙනෙක් මොනොවට දෙසන ලද ධර්මයෙහි ධර්මානුචරිතී වෙත් ද ඒ ජනයෝ සුදුසාරමාන්‍යාධර්මය ය කරණය කොට පරතීරයට යෙත්.

3. ඔකසඛ්‍යාත ගිහිගෙන් නික්ම අනොක සඛ්‍යාත පැවිද්දට පැමිණ යම් විවෙකයෙක් හි දුකයේ සිත් අලවා වෙසේද, ඒ පණ්ඩිත තෙම කෘෂ්ණ ධර්ම හැරපියා ශුක්ලධර්ම වඩනේ ය.

4. රාගාදී කිසිදු රහිත වූයේ කාමයත් හැරපියා අභිරතීය රුස්නේ ය. පණ්ඩිත තෙම විකක්ලේෂයන්ගෙන් සිත පයච්චදන කෙරෙයි.

5. යමකුත් විසින් සමෙකාධ්‍යාඛ්‍යයන්හි මොනොවට සිත සුභාවිත ද යම් කෙනෙකුත් උපදන විසින් නො ගෙන ආදනප්‍රතිනිසථියෙහි ආලුනාහු ද දුක්ඛිමත් වූ ඒ ක්ෂිණාශ්‍රවයෝ පස්කදලොව හි පිරිනිවුණහ යි.

10. 4. 2. 5

පද්ම අධ්‍යයන සූත්‍රය

මහණෙනි, අධර්මය හා අනර්ථය හා දනසුත්තේ ය. ධර්මය හා අර්ථය හා දනසුත්තේ ය. අධර්මය හා අනර්ථය හා දන ධර්මය හා අර්ථය හා දන ධර්මය යම් පරිදි වේ නම් අර්ථය යම් පරිදි වේ නම් ඒ පරිදි පිළිපැදිය යුතු.

මහණෙනි, අධර්මය හා අනර්ථය හා කවරේය යන්:

ප්‍රාණසාතය අදිනනාදනය කාමමිථ්‍යාවාරය මුසාවාදය පිසුනවාචාය ඵරුසවාචා ය සමපපුලාපය අභිධ්‍යාය ව්‍යාපාදය මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය යි. මහණෙනි, මේ අධර්මය හා අනර්ථය හා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ධර්මය හා අර්ථය හා කවරේය යන්?

ප්‍රාණසාතයෙන් විරමණය, අදනනාදනයෙන් විරමණය, කාමමිථ්‍යා-වාරයෙන් විරමණය, මුසාවාදයෙන් විරමණය, පිසුනුබසින් විරමණය, පරොස්ඛසින් විරමණය, සමපපුලාපයෙන් විරමණය, අභිධ්‍යාය, අව්‍යාපාදය, සමාක්දෘෂ්ටිය යි. මහණෙනි, මේ ධර්ම හා අර්ථ හා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අධර්මය හා අනර්ථය හා දනසුත්තේ ය. ධර්මය හා අර්ථය දනසුත්තේ ය. අධර්මය ද දන අනර්ථය ද දන ධර්මය හා අර්ථය හා දන ධර්මය යම් පරිදි වේ නම් අර්ථය යම් පරිදි වේ නම් ඒ යේ පිළිපැදිය යුතු ය යි මෙසේ යමක් කියන ලද නම් තෙල මේ පිණිස කියන ලද යි.

10. 4. 2. 6

දුකිය අධමම සුතකං

අධමමො ච භික්ඛවෙ චෙදිතබ්බො, ධම්මො ච, අනසොච චෙදිතබ්බො අසොච. අධමමෙඤ්ඤි විදිතා ධම්මෙඤ්ඤි, අනසොඤ්ඤි විදිතා අසොඤ්ඤි යථා ධම්මො යථා අසො කථා පටිපජ්ජතබ්බන්ති ඉදමචොච භගවා, ඉදං චතො සුභතො උට්ඨායාසනා විහාරං පාවිසී.

අථ බො තෙසං භික්ඛුනං අචිරපකකන්තස්ස භගවතො එකදහොසී: ඉදං බො නො ආචුසො භගවා සඛිඛිතෙතන උද්දෙසං උද්දිට්ඨො විජාරොන අසං අචිහජිතො උට්ඨායාසනා විහාරං පටිට්ඨො, “අධමමො ච භික්ඛවෙ චෙදිතබ්බො ධම්මො ච, අනසොච චෙදිතබ්බො අසොච. අධමමො ච විදිතා ධම්මෙඤ්ඤි, අනසොඤ්ඤි විදිතා අසොඤ්ඤි, යථා ධම්මො යථා අසො කථා පටිපජ්ජතබ්බන්ති.

කො නු බො ඉමස්ස භගවතා සඛිඛිතෙතන උද්දෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස විජාරොන අසං අචිහන්තස්ස විජාරොන අසං විහජෙය්‍යාති?

අථ බො තෙසං භික්ඛුනං එකදහොසී:

අයං බො ආයස්මා මහා කච්චානො සත්ථු වෙච සංවණ්ණිතො, සමනාවිතො ච විඤ්ඤනං සලුභමචාරිතං, පහොතිචායස්මා මහා කච්චානො ඉමස්ස භගවතා සඛිඛිතෙතන උද්දෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස විජාරොන අසං අචිහන්තස්ස විජාරොන අසං විහජිතුං. යනනුන මයං යෙනායස්මා මහා කච්චානො තෙනුපසඛිකමෙය්‍යාම, උපසඛිකමිත්වා ආයස්මන්තං මහා කච්චානං එකමසං පුචෙජ්‍යාම. යථා නො ආයස්මා මහාකච්චානො ව්‍යාකරිස්සති, තථා නං ධාරෙස්සාමාති.

අථ බො තෙ භික්ඛු යෙනායස්මා මහාකච්චානො තෙනුපසංකමිංසුං. උපසංකමිත්වා ආයස්මතා මහා කච්චානොන සද්ධිං සමමොදිංසු, සමමොදනීයං කථං ඥාරාණීයං විනිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු, එකමන්තං කිසිනො බො තෙ භික්ඛු ආයස්මන්තං මහා කච්චානං එකදවොචුං:

10. 4. 2. 6

දුකිය අධමම සූත්‍රය

මහණෙනි, අධර්ම හා ධර්ම හා දතයුත්තේ ය. අනඤ්ඤා හා අඤ්ඤා දතයුත්තේ ය. අධර්ම හා ධර්ම හා දැන අනඤ්ඤා හා අඤ්ඤා හා දැන ධර්මය යම් පරිදි වේ නම් අඤ්ඤා යම් පරිදි වේ නම් එසේ පිළිපැදිය යුතු යයි. භාග්‍යවතුන්වහන්සේ මෙය වදළු සේක. සුගතයන්වහන්සේ මෙය වදරා නුතස්තෙන් නැගී විභාරයට පිවිසි සේක.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩි නොබෝ කල් ඇතිවත් ම එ මහණනට තෙල සිත විය. ඇවැත්නි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට සැකෙවින් මේ උද්දේසය උදෙසා විතර විසින් අරුත් නො බෙදනු නුතස්තෙන් නැගී වෙහෙරට පිවිසි සේක, “මහණෙනි, අධර්ම හා ධර්ම හා දතයුත්තේ ය. අනඤ්ඤා හා අඤ්ඤා දතයුත්තේ ය. අධර්ම හා ධර්ම හා දැන අනඤ්ඤා හා අඤ්ඤා හා දැන ධර්ම යම් පරිදි වේ නම් අඤ්ඤා යම් පරිදි වේ නම් එපරිදි පිළිපැදිය යුතුය”යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් දෙසන ලද විතර විසින් අරුත් නො බෙදන ලද මේ උද්දේසයාගේ අඤ්ඤා කවරෙක් නම් විතර විසින් බෙදන්නේද යි?

ඉක්බිති එ මහණනට තෙල සිත විය.

“මේ ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන තෙරණුවෝ ශාක්‍යයන් විසිනුදු සංවර්ණිකයහ. විඤ්ඤාමසරුන් විසිනුදු සමභාවිතය හ. ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් දෙසන ලද විතර විසින් අරුත් නො බෙදන ලද මේ උද්දේසයාගේ අඤ්ඤා විස්තර විසින් විභජනය කිරීමට පොහොනේත් වෙයි. අපි ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන තෙරුන් කරා එළඹමෝ නම්, එළඹ, ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන තෙරුන් තෙල අරුත් පුළුස්සනමෝ නම්, යම් සෙයකින් ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන තෙරණුවෝ අපට ව්‍යාකරණ කෙරෙත් නම් එ සෙයින් එය ධරන්තමෝ නම් යෙහෙකැ”යි.

එ කල්හි ඒ භික්ෂුහු ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන තෙරුන් කරා එළඹීය හ. එළඹ ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන තෙරුන් සමග සතුටු වූහ. සතුටු වියයුතු සිහිකටයුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන් හ. එකත්පසෙක හුන් එ මහණහු ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන තෙරුන්ට තෙල සැළකලහ:

“ඉදං ඛො නො ආවුසො කච්චාන භගවා සංඛිනෙතන උදෙසං උද්දිසිකා විකාරෙන අත්ථං අවිභජිකා උට්ඨායාසනා විහාරං පටිට්ඨො, “අධම්මො ච භික්ඛවෙ වෙදිතඛෙඛා ධම්මො ච, අනස්සො ච වෙදිතඛෙඛා අස්සො ච, අධම්මඤ්ඤ විදිකා ධම්මඤ්ඤ අනත්ඤ්ඤ විදිකා අත්ඤ්ඤ යථා ධම්මො යථා අස්සො, තථා පටිපජජිතඛධන්ති”. තෙසං නො ආවුසො අවිරපකකතසස භගවතො එතදභොසී: “ඉදං ඛො නො ආවුසො භගවා සංඛිනෙතන උදෙසං උද්දිසිකා විකාරෙන අත්ථං අවිභජිකා උට්ඨායාසනා විහාරං පටිට්ඨො. “අධම්මො ච භික්ඛවෙ වෙදිතඛෙඛා ධම්මොච, අනස්සොච වෙදිතඛෙඛා අස්සො ච, අධම්මඤ්ඤ විදිකා ධම්මඤ්ඤ අනත්ඤ්ඤ විදිකා අත්ඤ්ඤ යථා ධම්මො, යථා අස්සො, තථා පටිපජජිතඛධන්ති”.

කො නු ඛො ඉමසස භගවතා සංඛිනෙතන උදෙසසස උද්දිට්ඨසස විකාරෙන අත්ථං අවිභතසස විකාරෙන අත්ථං විභජෙය්‍යා”ති තෙසං නො ආවුසො අමතාකං එතදභොසී:

“අයං ඛො ආයඤ්ඤා මහා කච්චානො සත්ථු වෙච සංවණ්ණිතො, සම්භාවිතො ච විඤ්ඤානං සමුභමචාරිතං. පහොති චා යඤ්ඤා මහා කච්චානො ඉමසස භගවතා සංඛිනෙතන උදෙසසස උද්දිට්ඨසස විකාරෙන අත්ථං අවිභතසස විකාරෙන අත්ථං විභජිතුං. යං නුන මයං යෙනායඤ්ඤා මහා කච්චානො තෙනුපසංකමෙය්‍යාම, උපසඩ්ධාමිකා ආයඤ්ඤා මහා කච්චානං එතමත්ථං පුට්ඨෙය්‍යාම. යථා නො ආයඤ්ඤා මහා කච්චානො ව්‍යාකරිසසති, තථා නං ධාරෙය්‍යාමා”ති විභජතායඤ්ඤා මහාකච්චානො ති.

වෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං චරමානො මහතො රුකඛසස තිට්ඨතො සාරචතො අතිකකමෙමච මූලං, අතිකකමම ඛන්ධං, සාධාපලංසෙ සාරං පරියෙසිතඛධං මඤ්ඤාය, එචං සමපද්දිදං. ආයඤ්ඤානං සත්ථරි සමමුච්චිතො තං භගවතං අතිසිකා අමෙහ එතමත්ථං පටිපුච්චිතඛධං මඤ්ඤථ. සොභාවුසො භගවා ජානං ජානාති, පසං පසසති. චක්ඛුභුතො ඤ්ඤාභුතො ධම්මභුතො බ්‍රහ්මභුතො චතො පචකතා අත්ථසස නිකෙතතා අමතසස දතා ධම්මසසාමී තථාගතො. සො වෙච පනෙතසස කාලො අභොසී යං තුමෙහ භගවතංයෙච උපසඩ්ධාමිකා එතමත්ථං පුට්ඨෙය්‍යාම. යථා ඛො¹ භගවා ව්‍යාකරෙය්‍ය, තථා නං ධාරෙය්‍යාමා ති.

1. යථා නො, සිඉ.

“ඇවැත් කාත්‍යායනයෙනි, අපට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැකෙවින් මේ උද්දෙසය උදෙසා විතර විසින් අරුත් විභාග නො කොට හුනාස්නෙන් නැගී විභාරයට පිවිසිය හ, මහණෙනි, අධර්ම හා ධර්ම හා දතයුත්තේ ය. අනාඤ්ඤා හා අඤ්ඤා දතයුත්තේ ය. අධර්ම හා ධර්ම හා දන අනාඤ්ඤා හා අඤ්ඤා හා දන ධර්මය යම් පරිදි වේ නම් අඤ්ඤා යම් පරිදි වේ නම් එසේ පිළිපැදිය යුතුය’යි. ඇවැත්නි, එ අපට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩි නො බෝ කල් වත් ම තෙල අදහස විය: ‘ඇවැත්නි, අපට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැකෙවින් මේ උද්දෙස උදෙසා විතර විසින් අරුත් විභාග නො කොට හුනාස්නෙන් නැගී විභාරයට වත් හ, මහණෙනි, අධර්මය හා ධර්මය හා දතයුත්තේ ය. අනාඤ්ඤා හා අඤ්ඤා හා දන අනාඤ්ඤා හා අඤ්ඤා හා දන ධර්මය යම් පරිදි වේ ද අඤ්ඤා යම් පරිදි වේ ද එසේ පිළිපැදිය යුතුය’ යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසන ලද විතර විසින් අරුත් නො බෙදන ලද මේ උද්දෙසයාගේ අඤ්ඤා කවරෙක් විතර විසින් විභාග කෙරේද’යි. ඇවැත්නි, එ අපට තෙල සිත විය:

“මේ ආයුෂ්මත් මහාකාත්‍යායන තෙරණුවෝ ශාසනාන්වහන්සේ විසිනුදු සංවර්ණිතය හ. විඤ්ඤා සමුච්චාරුත් විසිනුදු සම්භාවිතය හ. ආයුෂ්මත් මහා-කාත්‍යායන තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසන ලද විතර විසින් අරුත් නො බෙදන ලද මේ උද්දෙසයාගේ අඤ්ඤා විතර විසින් විභාග කරන්නට පොහොනාහු වෙති. අපි ආයුෂ්මත් මහාකාත්‍යායන තෙරුන් වෙත එළඹීමෝ නම්, එළඹ ආයුෂ්මත් මහාකාත්‍යායන තෙරුන් තෙල අරුත් පුළුවුස්නමෝ නම්, ආයුෂ්මත් මහාකාත්‍යායන තෙරණුවෝ අපට යම් පරිදි ව්‍යාකරණ කෙරෙත් නම් එ පරිදි එය දරමෝ නම් ඉතා යෙහෙකැ’යි. ආයුෂ්මත් මහාකාත්‍යායන තෙරණුවෝ විභජනය කෙරෙත්වා යි.

“ඇවැත්නි, යම් පරිදි හරයෙන් අඤ්ඤා ඇති සාරය යොග්‍ය සාර-පයෙඤ්ඤා කරන පුරුෂයෙක් හර ඇති සිටුනා මහරුකක්හුගේ මුල ඉක්ම කඳ ඉක්ම අකුපතරෙහි සාරය සෙවිය යුතු කොට හඟනේ නම් මේ එබඳු උපමායෙකි. ආයුෂ්මත්නට ශාසනාන්වහන්සේ සම්මුඛිභූත වත් ම එ හඟවත්හු ඉක්ම අප තෙල අරුත් පිළිවිසිය යුතු කොට හඟනාහුය. ඇවැත්නි, දන්තා වූ ම ඒ භාග්‍යවත්හු දන්තා හ. දක්තාහු ම දක්තා හ. වක්ඡුර්භූත වූ ඤාණභූත වූ ධර්මභූත වූ බ්‍රහ්මභූත වූ තපාගතයෝ වක්තා හ. ප්‍රචරතා හ. අඤ්ඤාගේ කිරිනෙතා හ. අමාතයගේ දතා හ. ධර්මසාමිභ. යම් හෙයකින් තෙපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම කරා එළඹ තෙල අරුත් පුළුවුස්නහු නම් තෙල කරුණ පිණිස එම කල් විය. භාග්‍ය-වතුන් වහන්සේ යම් පරිදි නොපට ව්‍යාකරණ කරන සේක් නම් එ පරිදි එය දරව’ යි.

අද්ධා ආවුසො කච්චාන හගචා ජානං ජානාති, පසං පසාති, චකඛු භුතො ඤාණභුතො ධම්මභුතො බ්‍රහ්මභුතො චක්ඛා පචක්ඛා අක්ඝානිනෙතනා අමතස්ස ද්‍යා ධම්මස්සාමී තථාගතො. යො චෙව පනෙතස්ස කාලො අහොසි යං මයං හතචනතංයෙව උපසඬකමිත්වා එතමක්ථං පුච්ඡෙය්‍යාම, යථා නො හගචා ව්‍යාකරෙය්‍ය, තථා නං ධාරෙය්‍යාම, අපිවායස්මා මහා කච්චානො සත්ථු චෙව සංචණ්ණතො, සමාචිතො ච විඤ්ඤානං සමුහච්චාටීනං, පහොතිවායස්මා මහා කච්චානො ඉමස්ස හගචතා සඬබ්බෙතන උදෙදස්ස උද්දිධස්ස වික්ඛාරෙන අත්ථං අවිහතස්ස වික්ඛාරෙන අත්ථං විහජ්ඣං, විඤ්ඤානං මහා කච්චානො අගරං කරිත්වා¹ ති.

තෙනහාවුසො සුණාරථ, සාධුකං මනසිකරොථ, භාසිස්සාමීති. ‘එච්චාචුසො’ති ඛො තෙ භික්ඛු ආයස්මතො මහාකච්චානස්ස පච්චසෙසාසුං. ආයස්මා මහා කච්චානො එතදචොච:

යං ඛො නො ආවුසො හගචා සඬබ්බෙතන උදෙදස්සං උද්දිධිත්වා වික්ඛාරෙන අත්ථං අවිහජ්ඣා උට්ඨායාසනා විහාරං පටිට්ඨො, “අධම්මො ච භික්ඛචො චෙදිතඛෙඛා ධම්මො ච, අනස්සො ච චෙදිතඛෙඛා අස්සො ච, අධම්මඤ්ඤි විදිත්වා ධම්මඤ්ඤි, අනත්ථං ච විදිත්වා අත්ථඤ්ඤි යථා ධම්මො, යථා අස්සො, තථා පටිපජ්ජිතඛෙඛනී”.

කතමො වාචුසො අධම්මො, කතමො ච ධම්මො, කතමො ච අනස්සො, කතමො ච අස්සො:

පාණාතිපාතො ආවුසො අධම්මො, පාණාතිපාතා චෙරමණී ධම්මො, යෙ ච පාණාතිපාත පච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමභවන්තී, අයං අනස්සො. පාණාතිපාතා චෙරමණී පච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිසුරිං ගච්ඡන්තී, අයං අස්සො.

අදික්ඛාදානං ආවුසො අධම්මො, අදික්ඛාදානා චෙරමණී ධම්මො, යෙ ච අදික්ඛාදානපච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමභවන්තී, අයං අනස්සො, අදික්ඛාදානා චෙරමණී පච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිසුරිං ගච්ඡන්තී, අයං අස්සො.

1. අගරං කරිත්වා- සිඳු.

ඇවැත් කාන්තායනායෙති, එකැනින් දන්නා වූ ම ඒ භාග්‍යවත්තූ දනින් මැයි. දක්නාහු දකින් මැයි. වක්ෂුර්භුත වූ ඥානභුත වූ ධර්මභුත වූ බ්‍රහ්මභුත වූ තපාගතයන් වහන්සේ වක්තෘහ. ප්‍රවර්තෘහ. අක්කියාගේ කිරිනෙතෘහ. අමාතයාගේ දතෘහ. ධර්මඤ්චාමීහ. යම් භෙයකින් අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම කරා එළඹි තෙල අරුත් පුලුටුස්නමෝ නම් තෙල කරුණ සඳහා එම කල් විය. යම් පරිදි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට ව්‍යාකරණ කරන සේක් නම් එ පරිදි එය දරමි හ. වැලිත් ආයුෂ්මත් මහාකාන්තායන තෙරණුවෝ ශාකෘන් වහන්සේ විසිනුදු සංවර්ණිතය හ. විඤ සබ්බසරුන් විසිනුදු සමභාවිතයහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසන ලද විතර විසින් අරුත් නො බෙදන ලද තෙල උද්දෙසයාගේ අක්කිය විතර විසින් විභාග කිරීමට ආයුෂ්මත් මහාකාන්තායනායෝ පොහොසත් හ. ආයුෂ්මත් මහාකාන්තායනායෝ නො ගුරු කොට විභාග කෙරෙත්ව යි.

“ඇවැත්නි, එසේ වී නම් අපවූ, මැනැවින් මෙනෙහි කරවූ, දෙසන්නෙමි”යි. ‘ඇවැත්නි, එසේය’යි ඒ භික්ෂුහු ආයුෂ්මත් මහාකාන්තායනායන් හට පිළිවදන් ඇස්වූ හ. ආයුෂ්මත් මහාකාන්තායන තෙමේ තෙල කීහ:

ඇවැත්නි, අපට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “මහණෙනි, අධම්මය හා ධම්මය හා දන යුතුය. අනක්කිය හා අක්කිය හා දත යුතුය. අධම්මය හා ධම්මය හා දන අනක්කිය හා අක්කිය හා දන ධම්මය යම් සේ නම්, අක්කිය යම් සේ නම් එසේ පිළිපැදිය යුතුය” යන යමක් සංක්ෂිප්තව උදෙසුම් කොට විතර විසින් අරුත් නො බෙදූ හුනස්නෙන් නැගී විභාරයට පිවිසි සේක් ද,

ඇවැත්නි, අධම්මය හා කචර, ධම්මය හා කචර, අනක්කිය හා කචර, අක්කිය හා කචර:

ඇවැත්නි, ප්‍රාණසාතකය අධම්මයි. ප්‍රාණසාතකයෙන් විරමණය ධම්මයි. ප්‍රාණසාතප්‍රත්‍යයෙන් යම් නොයෙක් ලාමක අකුශල ධර්ම කෙනෙක් සමභව වෙත් නම් මේ අනක්කියයි. ප්‍රාණසාතවිරමණප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණ බවට යෙත් නම් මේ අක්කියයි.

ඇවැත්නි, අදක්ඛාදනය අධම්මයි. අදක්ඛාදන විරමණය ධම්මයි. අදක්ඛාදන ප්‍රත්‍යයෙන් යම් නොයෙක් ලාමක අකුශල ධර්මයෝ සමභව වෙත් නම් මේ අනක්කියයි. අදක්ඛාදනවිරමණප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණ බවට යෙත් නම් මේ අක්කියයි.

කාමෙස්ත්‍ර මිච්ඡාචාරො ආවුසො අධමෙමො, කාමෙස්ත්‍ර මිච්ඡාචාරා වෙරමෙණි ධමමො, යෙ ච කාමෙස්ත්‍ර මිච්ඡාචාරපච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමමො සමභවන්ති, අයං අනෙකො, කාමෙස්ත්‍ර මිච්ඡාචාරා වෙරමෙණි පච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධමමො භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති, අයං අනෙකො.

මුසාවාදෙ ආවුසො අධමෙමො, මුසාවාද වෙරමෙණි ධමමො. යෙ ච මුසාවාද පච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමමො සමභවන්ති, අයං අනෙකො, මුසාවාද වෙරමෙණි පච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධමමො භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති අයං අනෙකො.

පිසුනා වාචා ආවුසො අධමෙමො, පිසුනාය වාචාය වෙරමෙණි ධමමො, යෙ ච පිසුනා වාචා පච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමමො සමභවන්ති, අයං අනෙකො. පිසුනාය වාචාය වෙරමෙණි පච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධමමො භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති, අයං අනෙකො.

ඵරුසා වාචා ආවුසො අධමෙමො, ඵරුසාය වාචාය වෙරමෙණි ධමමො, යෙ ච ඵරුසවාචා පච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමමො සමභවන්ති, අයං අනෙකො, ඵරුසාය වාචාය වෙරමෙණි පච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධමමො භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති, අයං අනෙකො.

සමඵසලාපො ආවුසො අධමෙමො, සමඵසලාපා වෙරමෙණි ධමමො, යෙ ච සමඵසලාප පච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමමො සමභවන්ති, අයං අනෙකො. සමඵසලාපා වෙරමෙණි පච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධමමො භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති, අයං අනෙකො.

අභිජ්ඣා ආවුසො අධමෙමො, අනභිජ්ඣා ධමමො, යෙ ච අභිජ්ඣා පච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමමො සමභවන්ති, අයං අනෙකො, අනභිජ්ඣා පච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධමමො භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති, අයං අනෙකො.

ව්‍යාපාදෙ ආවුසො අධමෙමො, අව්‍යාපාදෙ ධමමො, යෙ ච ව්‍යාපාද පච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමමො සමභවන්ති, අයං අනෙකො, අව්‍යාපාද පච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධමමො භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති, අයං අනෙකො.

මිච්ඡාදිට්ඨි ආවුසො අධමෙමො සමමාදිට්ඨි ධමමො, යෙ ච මිච්ඡාදිට්ඨි පච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමමො සමභවන්ති අයං අනෙකො, සමමාදිට්ඨිපච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධමමො භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති, අයං අනෙකො.

ඇවැත්නි, කාමමිථ්‍යාවාරය අධිමි යි. කාමමිථ්‍යාවාරයෙන් විරමණය ධම්මි. කාමමිථ්‍යාවාරප්‍රත්‍යයෙන් යම් නොයෙක් ලාමක අකුශලධම්මියෝ සමභව වෙත් නම් මේ අනන්ධි. කාමමිථ්‍යාවාරයෙන් විරමණප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශල ධම්මියෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණබවට යෙත් නම් මේ අනි යි.

ච්ඡාදනාදය අධිමි යි. ච්ඡාදනාදයෙන් විරමණය ධම්මි. ච්ඡාදනාද ප්‍රත්‍යයෙන් යම් නොයෙක් ලාමක අකුශලධම්මියෝ සමභව වෙත් නම් මේ අනන්ධි. ච්ඡාදනාදයෙන් විරමණප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධම්මියෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණබවට යෙත් නම් මේ අනි යි.

පිසුනුවචනය අධිමි යි. පිසුනුවචනයෙන් විරමණය ධම්මි. පිසුනුවචනප්‍රත්‍යයෙන් යම් නොයෙක් ලාමක අකුශලධම්මියෝ සමභව වෙත් නම් මේ අනන්ධි. පිසුනුවචනයෙන් විරමණප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් අකුශලධම්මියෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණබවට යෙත් නම් මේ අනි යි.

පරොස්බස අධිමි යි. පරොස්බසින් විරමණය ධම්මි. පරොස්බස ප්‍රත්‍යයෙන් යම් නොයෙක් ලාමක අකුශල ධම්මියෝ සමභව වෙත් නම් මේ අනන්ධි. පරොස්බසින් විරමණප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධම්මියෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණ බවට යෙත් නම් මේ අනි යි.

සමප්පලාපය අධිමි යි. සමප්පලාපයෙන් විරමණය ධම්මි. සමප්පලාපප්‍රත්‍යයෙන් යම් නොයෙක් ලාමක අකුශලධම්මියෝ සමභවවෙත් නම් මේ අනන්ධි. සමප්පලාපයෙන් විරමණප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශල ධම්මියෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණබවට යෙත්. මේ අනි යි.

අභිධ්‍යාව අධිමි යි. අභිධ්‍යාව ධම්මි. අභිධ්‍යාවප්‍රත්‍යයෙන් යම් නොයෙක් ලාමක අකුශලධම්මියෝ සමභව වෙත් නම් මේ අනන්ධි. අභිධ්‍යාවප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධම්මියෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණ බවට යෙත් නම් මේ අනි යි.

ච්ඡාදනාදය අධිමි යි. ච්ඡාදනාදය ධම්මි. ච්ඡාදනාදප්‍රත්‍යයෙන් යම් නොයෙක් ලාමක අකුශලධම්මියෝ සමභව වෙත් නම් මේ අනන්ධි. ච්ඡාදනාදප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධම්මියෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණබවට යෙත් නම් මේ අනි යි.

මිථ්‍යාදාෂ්ටිය අධිමි යි. සම්‍යග්දාෂ්ටිය ධම්මි. මිථ්‍යාදාෂ්ටි- ප්‍රත්‍යයෙන් යම් නොයෙක් ලාමක අකුශලධම්මියෝ සමභව වෙත් නම් මේ අනන්ධි. සම්‍යග්දාෂ්ටිප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධම්මියෝ භාවනා- යෙන් පරිපූර්ණබවට යෙත් නම් මේ අනි යි.

යං ඛො නො ආවුසො හගවා සඛබ්බෙනන උදෙසං උද්දිසිත්වා විජාරොන අසං අවිහරිත්වා උට්ඨායාසනා විහාරං පච්චෙධා “අධම්මො ච භික්ඛවෙ වෙදිතඛෙධා ධම්මො ච, අනප්පො ච වෙදිතඛෙධා අප්පො ච, අධම්මඤ්ඤි විදිත්වා ධම්මඤ්ඤි, අනස්ඤ්ඤි විදිත්වා අස්ඤ්ඤි, යථා ධම්මො යථා අප්පො, තථා පච්චජ්ජිතබ්බන්ති”.

ඉමස්ස ඛො අහං ආවුසො හගවතා සඛබ්බෙනන උදෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස විජාරොන අසං අවිහරන්තස්ස එවං විජාරොන අසං ආජානාමී, ආකඛබ්බමානා ච පන කුමේහ ආවුසො හගවතනං යෙව උපසඛන්තිත්වා එතමස්සං පුච්චෙජ්ජයාථ, යථා නො¹ හගවා ව්‍යාකරොති තථා නං ධාරෙය්‍යාථාති.

එවමාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයස්මතො මහාකච්චානස්ස භාසිතං දභිනාදිත්වා අනුමොදිත්වා උට්ඨායාසනා යෙන හගවා තෙනුපසඛන්තිංසු, උපසඛන්තිත්වා හගවතනං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසිදිංසු, එකමන්තං නිසිතනා ඛො තෙ භික්ඛු හගවතනං එතදවොච්චි:

යං ඛො නො හතෙන හගවා සඛබ්බෙනන උදෙසං උද්දිසිත්වා විජාරොන අසං අවිහරිත්වා උට්ඨායාසනා විහාරං පච්චෙධා, “අධම්මො ච භික්ඛවෙ වෙදිතඛෙධා ධම්මො ච, අනප්පො ච වෙදිතඛෙධා අප්පො ච, අධම්මඤ්ඤි විදිත්වා ධම්මඤ්ඤි, අනස්ඤ්ඤි විදිත්වා අස්ඤ්ඤි, යථා ධම්මො යථා අප්පො තථා පච්චජ්ජිතබ්බන්ති”.

තෙසං නො හතෙන අමනාකං අචිරපක්කන්තස්ස හගවතො එතදහොසි: “ඉදං ඛො නො ආවුසො හගවා සඛබ්බෙනන උදෙසං උද්දිසිත්වා විජාරොන අසං අවිහරිත්වා උට්ඨායාසනා විහාරං පච්චෙධා “අධම්මො ච භික්ඛවෙ වෙදිතඛෙධා ධම්මො ච, අනප්පො ච වෙදිතඛෙධා අප්පො ච අධම්මඤ්ඤි විදිත්වා ධම්මඤ්ඤි අනස්ඤ්ඤි විදිත්වා අස්ඤ්ඤි යථා ධම්මො යථා අප්පො තථා පච්චජ්ජිතබ්බන්ති”.

කො නු ඛො ඉමස්ස හගවතා සඛබ්බෙනන උදෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස විජාරොන අසං විහරෙය්‍යා”ති. තෙසං නො හතෙන අමනාකං එතදහොසි:

“අයං ඛො ආයස්මා මහා කච්චානො සන්ථුවෙව සම්මන්තීතො සමහා-විතො ච විඤ්ඤානං සබ්බභවාරිනං. පහොති වායස්මා මහාකච්චානො ඉමස්ස හගවතා සඛබ්බෙනන උදෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස විජාරොන අසං අවිහරන්තස්ස විජාරොන අසං විහරිත්වං. යනාත්ත මයං යෙනායස්මා මහාකච්චානො තෙනුපසඛන්තෙය්‍යාම, උපසඛන්තිත්වා ආයස්මන්තං මහාකච්චානං එතමස්සං පුච්චෙජ්ජයාම යථා නො ආයස්මා මහාකච්චානො ව්‍යාකරිස්සති තථා නං ධාරෙය්‍යාමාති. අථ ඛො මයං හතෙන යෙනායස්මා මහාකච්චානො තෙනුපසඛන්තිමහා. උපසඛන්තිත්වා ආයස්මන්තං මහාකච්චානං එතමස්සං පුච්චිමහා: තෙසං නො හතෙන ආයස්මතා මහාකච්චානො ඉමෙහි ආකාරෙහි ඉමෙහි පදෙහි ව්‍යාකර්තෙහි අප්පො සුවිහරන්තාති.

1. චො චජ්ජයා.

“ඇවැත්නි, අපට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “මහණෙනි, අධිමය හා ධම්මය හා දතසුතුය. අනාඤ්ඤා හා අඤ්ඤා හා දතසුතුය. ධම්මය හා අධිමය හා දන අනාඤ්ඤා හා අඤ්ඤා හා දන ධම්මය යම් සේ නම් අඤ්ඤා යම් සේ නම් එසේ පිළිපැදිය යුතුය” යන යමක් සංක්ෂිප්තව උදෙසාම කොට විතර විසින් අරුත් නො බෙදූ හුනස්නෙන් නැගී විහාරයට පිවිසියේක් ද, ඇවැත්නි, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසාම කළ විතර විසින් අරුත් නො බෙදූ මේ ධම්මයා ගේ අඤ්ඤා විතර විසින් මෙසේ දැනිමි. ඇවැත්නි, ජෙපි කැමැති වන්නාහු නම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙතම එළඹ මේ අඤ්ඤා විචාරවු. යම් පරිදි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට ප්‍රකාශකරන සේක් නම් එපරිදි එය දරවු යි.

ඇවැත්නි, එසේය යි ඒ මහණහු ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන සභිරයන් වහන්සේගේ භාෂිතය අභිනාදනය කොට අනුමොදනා කොට හුනස්නෙන් නැගී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹිය හැටි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්හ. එකත් පසෙක හුන් ඒ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකළහ:

“වහන්ස, අපට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අධිමය හා ධම්මය හා දතසුත්තේය. අනාඤ්ඤා හා අඤ්ඤා හා දතසුත්තේය. අධිමය හා ධම්මය හා දන අනාඤ්ඤා හා අඤ්ඤා හා දන ධම්මය යම් පරිදි වේ නම් අඤ්ඤා යම් පරිදි වේ නම් එසේ පිළිපැදිය යුතුය”යි, මේ උද්දේසයක් සැකෙවින් උදෙසා විතර විසින් අරුත් විභාග නො කොට හුනස්නෙන් නැගී වෙහෙරට වත් සේක් ද වහන්ස, ඒ අපට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩි නො බෝ කල් වත් ම තෙල සිත විය; “ඇවැත්නි, අපට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘මහණෙනි, අධිමය හා ධම්මය හා දතසුතුය. අනාඤ්ඤා හා අඤ්ඤා හා දත සුතුය. ධම්මය හා අධිමය හා දන අනාඤ්ඤා හා අඤ්ඤා හා දන ධම්මය යම් පරිදි වේ නම් අඤ්ඤා යම් පරිදි වේ නම් එපරිදි පිළිපැදිය යුතුය”යි. යමක් සංක්ෂිප්තව උදෙසාම කොට විතර විසින් අරුත් නො බෙදූ හුනස්නෙන් නැගී විහාරයට වත් සේක.

කවරෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැකෙවින් උදෙසා විතර විසින් අරුත් නො බෙදූ මේ උද්දේසයාගේ අඤ්ඤා විභජනය කෙරෙන්නේද”යි. වහන්ස, එ අපට තෙල සිත විය: “මේ ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන තෙරණුවෝ ශාඤ්ඤාත් වහන්සේ විසින්ද සංවිච්ඡිතය හ. විඤ සමුච්ඡාරත් විසින්ද සමභාවිතය හ. ආයුෂ්මත් මහා කාන්‍යායන තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසාම විතර විසින් අරුත් නො බෙදූ මේ උද්දේසයාගේ අඤ්ඤා විතර විසින් බෙදනට සමත් හ. අපි ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන තෙරණුවන් කරා එළඹීමේ නම් එළඹ ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන තෙරුන් තෙල අරුත් පුළුස්සීමේ නම් ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන තෙරණුවෝ අපට යම් පරිදි ව්‍යාකරණ කෙරෙත් නම් එය එ පරිදි දරමහ”යි. වහන්ස, ඉක්බිති අපි ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන තෙරුන් කරා එළඹියම හ. එළඹ ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන තෙරුන් පුළුස්සුම හ. “වහන්ස, ඒ අපට ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන තෙරුන් විසින් මේ අයුරින් මේ පදයෙන් මේ ව්‍යාකරණයෙන් අඤ්ඤා සුවිභක්තයහ”යි.

සාධු සාධු භික්ඛවෙ, පණ්ඩිතො භික්ඛවෙ මහාකච්චානො, මහාපසෙදාදු භික්ඛවෙ මහාකච්චානො, මං වෙපි තුමෙහ භික්ඛවෙ උපසංඛතමිත්වා එතමන්. පුච්චෙය්‍යාථ අහමපි වෙන. එවමෙවං ව්‍යාකරෙය්‍යං යථා තං මහාකච්චානෙන ව්‍යාකතං. එයො වෙවෙකස්ස අප්‍යො, එවං ච නං ධාරෙය්‍යාථාති.

10. 4. 2. 7

තනිය අධිමම සුතතං

අධිමමො ච භික්ඛවෙ වෙදිනබ්බො ධම්මො ච, අනප්‍යො ච වෙදිනබ්බො අප්‍යො ච, අධිමම ඝණි විදිත්වා ධම්ම ඝණි, අනප්‍ය ඝණි විදිත්වා අප්‍ය ඝණි, යථා ධම්මො, යථා අප්‍යො තථා පටිපජ්ජන්ති.

කතමො ච භික්ඛවෙ අධිමමො, කතමො ච ධම්මො, කතමො ච අනප්‍යො, කතමො ච අප්‍යො, පාණාතිපාතො භික්ඛවෙ අධිමමො, පාණාතිපාතා වෙරමණී ධම්මො, යෙ ච පාණාතිපාතපච්චයා අනෙකෙසාපකා අකුසලා ධම්මො සමභවන්ති, අයං අනප්‍යො. පාණාතිපාතා වෙරමණී පච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධම්මො භාවනා පාරිසුරිං ගච්ඡන්ති, අයං අප්‍යො.

අදිනනාදනං භික්ඛවෙ අධිමමො, අදිනනාදනා වෙරමණී ධම්මො -පෙ- කාමෙසු මිච්ඡාචාරො භික්ඛවෙ අධිමමො, කාමෙසු මිච්ඡාචාරා වෙරමණී ධම්මො -පෙ- මුසාවාදෙ භික්ඛවෙ අධිමමො, මුසාවාද වෙරමණී ධම්මො -පෙ- පිසුනා වාචා භික්ඛවෙ අධිමමො, පිසුනාය වාචාය වෙරමණී ධම්මො -පෙ- ඵරුසා වාචා භික්ඛවෙ අධිමමො, ඵරුසාය වාචාය වෙරමණී ධම්මො සමභවන්ති. අධිමමො භාවනා පාරිසුරිං ගච්ඡන්ති, අයං අප්‍යො.

“අධිමමො ච භික්ඛවෙ වෙදිනබ්බො ධම්මො ච, අනප්‍යො ච වෙදිනබ්බො අප්‍යො ච. අධිමම ඝණි විදිත්වා ධම්ම ඝණි, අනප්‍ය ඝණි විදිත්වා අප්‍ය ඝණි යථා ධම්මො යථා අප්‍යො, තථා පටිපජ්ජන්ති.” ඉති යං තං වුක්ඛං ඉදමෙකං පටිච්චවුක්ඛන්ති.

මහණෙනි, මැනවි, මැනවි, මහණෙනි, මහාකාන්‍යායන පණඬිත වෙයි. මහණෙනි, මහාකාන්‍යායන මහාප්‍රාඥ වෙයි. මහණෙනි, තෙපි මා කරා ද අවුත් තෙල අරුත් පුලුඬුස්නාහු නම් මම ද තෙල අතීය මහාකාන්‍යායනයන් විසින් යම් පරිදි ව්‍යාකාන නම් එ පරිදි ම ව්‍යාකරණ කරනෙමි. තෙල කාරණයාගේ අතීය එ මැ යි. එසේ ම එය දරව'යි.

10. 4. 2. 7

තතිය අධම්ම සූත්‍රය

මහණෙනි, අධම්මය හා ධම්මය හා දතයුත්තේ ය. අනතීය හා අතීය හා දතයුත්තේ ය. අධම්මය හා ධම්මය හා දන අනතීය හා අතීය හා දන යම් පරිදි ධම්මය වේ නම් යම් පරිදි අතීය වේ නම් එ පරිදි පිළිපැදිය යුතු.

මහණෙනි, අධම්මය කවර, ධම්මය කවර: අනතීය කවර, අතීය කවර: මහණෙනි, ප්‍රාණසාතය අධම්මී යි. ප්‍රාණසාතයෙන් විරමණය ධම්මී යි. ප්‍රාණසාතප්‍රත්‍යයෙන් යම් නොයෙක් ලාමක අකුශලධම්මයෝ උපදනාහු නම් මේ අනතී යි. ප්‍රාණසාතයෙන්, විරමණප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශල-ධම්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්තියට යෙන් නම් මේ අතී යි.

මහණෙනි, අදිනනාදනය අධම්මී යි. අදිනනාදනයෙන් විරමණය ධම්මී... මහණෙනි, කාමමිථ්‍යාවාරය අධම්මී යි. කාමමිථ්‍යාවාරයෙන් විරමණය ධම්මී යි... මහණෙනි, මුසාවාදය අධම්මී යි. මුසාවාදයෙන් විරමණය ධම්මී යි... මහණෙනි, පිසුනුබස් අධම්මී යි. පිසුනු බසින් වෙන්වීම ධම්මී ... මහණෙනි, පරුෂච්චන අධම්මී...පරුෂච්චනයෙන් වෙන්වීම ධම්මී... මහණෙනි, සමප-ප්‍රලාපය අධම්මී යි. සමප්‍රලාපයෙන් විරමණය ධම්මී යි... මහණෙනි, අභිධ්‍යා අධම්මී යි. අභිධ්‍යා ධම්මී යි... මහණෙනි, ව්‍යාපාදය අධම්මී යි. අව්‍යාපාදය ධම්මී...මහණෙනි, මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය අධම්මී යි. සම්‍යග්දෘෂ්ටිය ධම්මී යි. මිථ්‍යා-දෘෂ්ටිප්‍රත්‍යයෙන් යම් නොයෙක් ලාමක අකුශලධම්මයෝ උපදනාහු නම් මේ අනතී යි. සම්‍යග්දෘෂ්ටිප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධම්මයෝ භාවනා-යෙන් පරිපූර්තියට යෙන්. මේ අතී යි.

“මහණෙනි, අධම්මය හා ධම්මය හා දතයුතු ය, අනතීය හා අතීය හා දතයුතු ය. අධම්මය හා ධම්මය හා දන අනතීය හා අතීය හා දන ධම්මය යම් පරිදි වේ නම් අතීය යම් පරිදි වේ නම් එසේ පිළිපැදිය යුතුය” යි මෙසේ යමක් කියන ලද නම් තෙල මේ සඳහා කියන ලද්දේ යි.

10. 4. 2. 8

කමමනිදන සුකතං.

පාණානිපාකමපහං භික්ඛවෙ තිව්ධං වදුමි ලොහහෙතුකමසි දෙස හෙතුකමසි මොහහෙතුකමසි. අදිනනාදනමපහං භික්ඛවෙ තිව්ධං වදුමි ලොහහෙතුකමසි දෙසහෙතුකමසි මොහහෙතුකමසි. කාමෙසු මිච්ඡාවාරමපහං භික්ඛවෙ තිව්ධං වදුමි ලොහහෙතුකමසි දෙසහෙතුකමසි මොහහෙතුකමසි. මුසාවාදමපහං භික්ඛවෙ තිව්ධං වදුමි ලොහහෙතුකමසි දෙසහෙතුකමසි මොහහෙතුකමසි. පිසුණං වාවමපහං භික්ඛවෙ තිව්ධං වදුමි ලොහහෙතුකමසි දෙසහෙතුකමසි මොහහෙතුකමසි. ඵරුසං වාවමපහං භික්ඛවෙ තිව්ධං වදුමි ලොහහෙතුකමසි දෙසහෙතුකමසි. මොහහෙතුකමසි සමච්ඡප්පලාපමිපහං භික්ඛවෙ තිව්ධං වදුමි ලොහහෙතුකමසි දෙසහෙතුකමසි මොහහෙතුකමසි. අභිංකමපහං භික්ඛවෙ තිව්ධං වදුමි ලොහහෙතුකමසි දෙසහෙතුකමසි මොහහෙතුකමසි. ව්‍යාපාදමපහං භික්ඛවෙ තිව්ධං වදුමි ලොහහෙතුකමසි දෙසහෙතුකමසි මොහහෙතුකමසි. මිච්ඡාදිට්ඨිමපහං භික්ඛවෙ තිව්ධං වදුමි ලොහහෙතුකමසි දෙසහෙතුකමසි මොහහෙතුකමසි.

ඉති ධො භික්ඛවෙ ලොහො කමමනිදන සමභවො, දෙසො කමමනිදන සමභවො, මොහො කමමනිදන සමභවො. ලොහකකියා කමමනිදන සඛියො, දෙසකකියා කමමනිදන සඛියො, මොහකකියා කමමනිදන සඛියොති.

10. 4. 2. 9

සපරිකකමනා සුකතං.

සපරිකකමනො අයං භික්ඛවෙ ධම්මො, නායං ධම්මො අපරිකකමනො. කථංඤ්ච භික්ඛවෙ සපරිකකමනො අයං ධම්මො, නායං ධම්මො අපරිකකමනො:

පාණානිපාකිණ්ණ භික්ඛවෙ පාණානිපාකා වෙරමණි පරිකකමනා හොති. අදිනනාදනාසහ භික්ඛවෙ අදිනනාදනා වෙරමණි පරිකකමනා හොති. කාමෙසු මිච්ඡාවාරිණ්ණ¹ භික්ඛවෙ කාමෙසු මිච්ඡාවාරා වෙරමණි පරිකකමනා හොති. මුසාවාදිණ්ණ² භික්ඛවෙ මුසාවාද වෙරමණි පරිකකමනා හොති.

1. කාමෙසු මිච්ඡාවාරසය, සි.මු.
2. මුසාවාදසහ, සි.මු.

10. 4. 2. 8

කම්මනිදන සූත්‍රය

මහණෙනි, මම ප්‍රාණසාතය ත්‍රිවිධ කොට කියමි: ලොභහෙතුක ය, දෙසහෙතුක ය, මොහහෙතුක ය යි. මහණෙනි, මම අදින්නාදනය ද ත්‍රිවිධ කොට කියමි: ලොභහෙතුක ය, දෙසහෙතුක ය, මොහහෙතුක ය යි. මහණෙනි, මම කාමමිථ්‍යාවාරය ද ත්‍රිවිධ කොට කියමි: ලොභහෙතුක ය, දෙසහෙතුක ය, මොහහෙතුක ය යි. මහණෙනි, මම මුසාවාදය ද ත්‍රිවිධ කොට කියමි: ලොභහෙතුක ය, දෙසහෙතුක ය, මොහහෙතුක ය යි. මහණෙනි, මම පිසුණුබස ද ත්‍රිවිධ කොට කියමි: ලොභහෙතුක ය, දෙසහෙතුක ය, මොහහෙතුක ය යි. මහණෙනි, මම පරොස්බස ද ත්‍රිවිධ කොට කියමි: ලොභහෙතුක ය, දෙසහෙතුක ය, මොහහෙතුක ය යි. මහණෙනි, මම සම්ප්‍රලාපය ද ත්‍රිවිධ කොට කියමි: ලොභහෙතුක ය, දෙසහෙතුක ය, මොහහෙතුක ය යි. මහණෙනි, මම අභිධ්‍යාව ද ත්‍රිවිධ කොට කියමි: ලොභහෙතුක ය, දෙසහෙතුක ය, මොහහෙතුක ය යි. මහණෙනි, මම ව්‍යාපාදය ද ත්‍රිවිධ කොට කියමි: ලොභහෙතුක ය, දෙසහෙතුක ය, මොහහෙතුක ය යි. මහණෙනි, මම මිථ්‍යාදෘෂ්ටි ය ද ත්‍රිවිධ කොට කියමි: ලොභහෙතුක ය, දෙසහෙතුක ය, මොහහෙතුක ය යි.

මහණෙනි, මෙසේ වනාහි ලොභය කම්මනිදනසම්භව වෙයි. දෙසය කම්මනිදන සම්භව වෙයි. මොහය කම්මනිදනසම්භව වෙයි. ලොභක්ෂය හෙතුවෙන් කර්මනිදනක්ෂයය වෙයි. දෙසක්ෂය පෙතුවෙන් කර්මනිදනක්ෂයය වෙයි, මොහක්ෂය හෙතුවෙන් කර්මනිදනක්ෂයය වෙයි.

10. 4. 2. 9

සපරික්කමන සූත්‍රය

මහණෙනි, මේ ධර්මය පරිවර්ජන සහිත වෙයි, මේ ධර්මය පරිවර්ජන රහිත නො වෙයි. මහණෙනි, මේ ධර්මය කෙසේ පරිවර්ජන සහිත වෙයි යත්: මේ ධර්මය කෙසේ පරිවර්ජන රහිත නොවෙයි යත්:

මහණෙනි, ප්‍රාණසාතී හට ප්‍රාණසාතවීරමණය පරිවර්ජනය වෙයි. මහණෙනි, අදින්නාදයී හට අදින්නාදනවීරමණය පරිවර්ජනය වෙයි. මහණෙනි, කාමමිථ්‍යාවාරිහට කාමමිථ්‍යාවාරවීරමණය පරිවර්ජනය වෙයි. මහණෙනි, මුසාවාදී හට මුසාවාදවීරමණය පරිවර්ජනය වෙයි.

පිසුනාවාවසස භික්ඛවෙ පිසුනාවාවා වෙරමණී පරික්කමනං හොති. එරුසාවාවසස භික්ඛවෙ එරුසාය වාවාය වෙරමණී පරික්කමනං හොති. සමච්ඡාලාපිසස¹ භික්ඛවෙ සමච්ඡාලාපා වෙරමණී පරික්කමනං හොති. අභිජ්ඣාලුසස භික්ඛවෙ අනභිජ්ඣා පරික්කමනං හොති. ව්‍යාජනාසස² භික්ඛවෙ අව්‍යාපාදෙ පරික්කමනං හොති. මිච්ඡාදිට්ඨිකසස³ භික්ඛවෙ සමච්ඡා දිට්ඨි පරික්කමනං හොති.

එවං ඛො භික්ඛවෙ, සපරික්කමනො අයං ධම්මො නායං ධම්මො අපරික්කමනොති.

10. 4. 2. 10

චූඤ්ඤ සුතං

එවං මෙ සුතං, එකං සමයං භගවා පාවායං⁴ විහරති චූඤ්ඤ කමමාර පුත්තසස අච්චවෙන. අථ ඛො චූඤ්ඤ කමමාර පුත්තො යෙන භගවා තෙනුපසඛිකමි. උපසඛිකමිතවා භගවිනං අභිවාදෙත්වා එකමනං නිසීදි. එකමනං නිසීනං ඛො චූඤ්ඤ කමමාරපුත්තං භගවා එතදවොච: කසස නො තිං චූඤ්ඤ සොචෙය්‍යාති රොචෙය්‍යාසීති⁵?

බ්‍රාහ්මණා භනෙත පච්ඡාභූමිකා කමණ්ඩලුකා සෙචාලමාලිකා අභි- පරිචාරිකා⁶ උදකොරොහකා සොචෙය්‍යාති පඤ්ඤපෙනති. තෙසාභං සොචෙය්‍යාති රොචෙමිති.

යථා කථං පන චූඤ්ඤ, බ්‍රාහ්මණා පච්ඡාභූමිකා කමණ්ඩලුකා සෙචාලමාලිකා අභිපරිචාරිකා උදකොරොහකා සොචෙය්‍යාති පඤ්ඤපෙනති?

ඉධ භනෙත බ්‍රාහ්මණා පච්ඡා භූමිකා කමණ්ඩලුකා සෙචාලමාලිකා අභි- පරිචාරිකා උදකොරොහකා තෙ සාවකෙ⁷ එවං සමාදපෙනති: “එහි තිං අච්චො පුරිස, කාලසෙසච⁸ උට්ඨභනෙතච⁹ සයනමිතා පඨවිං ආමසෙය්‍යාසී, නො වෙ පඨවිං ආමසෙය්‍යාසී අලලාති ගොමයාති ආමසෙය්‍යාසී, නො වෙ අලලාති ගොමයාති ආමසෙය්‍යාසී හරිතාහි තිණාහි ආමසෙය්‍යාසී.

1. සමච්ඡාලාපසස-සීඉ.	5. රොචෙසීති-මජසං.
2. ව්‍යාජනන විකකසස-මජසං.	6. අභිපරිචාරිකා-මජසං.
3. මිච්ඡාදිට්ඨිකසස-මජසං.	7. සාවකා-මජසං, සීඉ.
4. වාපායං-මජසං.	8. සකාලසෙසච-සායා.
	9. උට්ඨභනෙත-සායා.

මහණෙනි, පිසුනු බස් ඇත්තනුට පිසුනු බසින් වීරමණය පරික්‍රමණය වෙයි. මහණෙනි, පරොස් බස් ඇත්තනුට පරොස් බසින් වීරමණය පරික්‍රමණය වෙයි. මහණෙනි, සම්ඵප්‍රලාප ඇත්තනුට සම්ඵප්‍රලාපයෙන් වීරමණය පරික්‍රමණය වෙයි. මහණෙනි, අභිධ්‍යා ඇත්තනුට අනභිධ්‍යාව පරික්‍රමණය වෙයි. මහණෙනි, ව්‍යාපාද ඇත්තනුට අව්‍යාපාදය පරික්‍රමණය වෙයි. මහණෙනි, ඕප්‍යාදාෂ්ටි ඇත්තනුට සමාග්දාෂ්ටිය පරික්‍රමණය වෙයි.

මහණෙනි, මෙසේ මේ ධර්මය සපරික්‍රමණ වෙයි. මේ ධර්මය අපරික්‍රමණ නො වෙයි.

10. 4. 2. 10

වුඤ්ඤා සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පාචා හි වුඤ්ඤා සූත්‍රයාගේ අභ්‍යවනෙහි වැඩ වසන සේක. එකල වුඤ්ඤා සූත්‍රය නෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළැඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පස් ව හින. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂ්මත් වුඤ්ඤා සූත්‍රයට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙල වදළ සේක: වුඤ්ඤා, තෝ කවරකුගේ සුවිභාවයන් රුස්නෙහි දී යි.

වහන්ස, පශ්චාද්භූමි වැසි කමඬලා දරන සෙවෙල්දම් පළඳින ගිනි පුදන උදකාවරොහණය කරන බ්‍රාහ්මණයෝ සුවිභාවයන් පනවත්. වහන්ස, මම ඔවුන්ගේ සුවිභාවයන් රුස්නෙහි යි.

වුඤ්ඤා, කෙසේනම් පශ්චාද්භූමිවාසී කමඬලා දරන සෙවෙල්දම් පළඳින ගිනිපුදන උදකාවරොහණය කරන බ්‍රාහ්මණයෝ සුවිභාවයන් පනවත්දයි. ?

වහන්ස, මෙහි පශ්චාද්භූමක වූ කමඬලා දරන සෙවෙල්දම් පළඳින ගිනි පුදන උදකාවරොහණය කරන බ්‍රාහ්මණෝ මෙසේ සවවන් සමාදන් කරවත්: “එම්බා පුරුෂය, ඒව තෝ කල් ඇතිව ම යහනින් නැගිටුනේ පොළොව පිරිමදනෙහි, ඉදින් පොළොව නො පිරිමදනෙහි නම් අප්‍රියොම පිරිමදනෙහි, ඉදින් අප්‍රියොම නො පිරිමදනෙහි නම් නිල් තණ පිරිමදනෙහි.

නො වෙ හරිතානි තිණානි ආමසෙය්‍යාසි අග්භිං පරිචරෙය්‍යාසි, නො වෙ අභිං පරිචරෙය්‍යාසි පඤ්ඤාකො ආදිච්චං නමසෙය්‍යාසි, නො වෙ පඤ්ඤාකො ආදිච්චං නමසෙය්‍යාසි සායතනියකං උදකං ඔරොහෙය්‍යාසිති. එවං බො භනෙන ච්චාභමණා පච්චාභමකා කමණ්ඤ්ඤකා සෙචාලමාලිකා අභිපරිචාරකා උදකොරොහකා සොචෙය්‍යානි පඤ්ඤාපෙනති. තෙසාභං සොචෙය්‍යානි රොචෙමීති.

අඤ්ඤාථා බො චුඤ්ඤ ච්චාභමණා පච්චාභමකා කමණ්ඤ්ඤකා සෙචාල- මාලිකා අභිපරිචාරකා උදකොරොහකා සොචෙය්‍යානි පඤ්ඤාපෙනති. අඤ්ඤාථා ච පන අරියස්ස චිතයෙ සොචෙය්‍යං හෙ තිති.

යථා කථං පන භනෙන අරියස්ස චිතයෙ සොචෙය්‍යං හොති? සාධු මෙ භනෙන භගවා තථා ධම්මං දෙසෙතු යථා අරියස්ස චිතයෙ සොචෙය්‍යං හොතිති.

තෙන හි චුඤ්ඤ සුභානි, සාධුකං මනසි කරොති, භාසිස්සමීති. එවං භනෙති බො චුඤ්ඤ කමමාරපුඤ්ඤා භගවතො පච්චසෙය්‍යාසි. භගවා එකදචොච:

තිවිධං බො චුඤ්ඤ කායෙන අපොචෙය්‍යං හොති, චතුඛ්ඛිධං වාචාය අපොචෙය්‍යං හොති, තිවිධං මනසා අපොචෙය්‍යං හොති.

කථංඤ්ඤ චුඤ්ඤ තිවිධං කායෙන අපොචෙය්‍යං හොති:

1. ඉධ චුඤ්ඤ එකචොචා පණාතිපාති හොති ලුද්දෙ ලොභිතපාඨි භ්තපභවෙ¹ තිවිචොයා අදයාපනෙනා සඛ්ඛපාඨ භුතෙසු.

2. අදිනනාදුඨි හොති යං නං පරස්ස පරචිතතුපකරණං ගාමගතං වා අරඤ්ඤගතං වා, නං අදිනනං ථෙය්‍යසඛ්ඛානං දාදනා හොති,

3. කාමෙසු මිච්චාචාරි හොති යා නා මාතුරකඛිතා පිතුරකඛිතා මාතූපිතුරකඛිතා භාතුරකඛිතා භගිණිරකඛිතා ඤ්ඤිතරකඛිතා ධම්මරකඛිතා සසාසමිකා සපරිදණ්ඛා අනතමසො මාලාගුලපරිකඛිතනාපි, තථාරුපාසු වාරිතං ආපජ්ජිතා හොති,

එවං බො චුඤ්ඤ කායෙන අපොචෙය්‍යං හොති.

1. භතපභවෙ, - මජ්ඣ.

ඉදින් නිලේඛණ නො පිරිමදනෙහි නම් අග්නිපරිවරණය කරනෙහි. ඉදින් අග්නිපරිවරණය නො කරනෙහි නම් බද්දිලි ව හිරු නමදනෙහි. ඉදින් බද්දිලි ව හිරු ගො නමදනෙහි නම් සවස තෙවැනි කොට උදකාව-රොහණ කරනෙහි"යි. වහන්ස, මෙසේ පස්වැද්දුමක, කමඬලා දරන සෙවෙල් මල්දම් පළඳින, අග්නිපරිවරණය කරණ උදකාවරොහණය කරණ බ්‍රාහ්මණයෝ සුවිභාවයන් පණවත් යි. ඔවුන්ගේ ඒ සුවිභාවයන් කැමැත්තෙමි යි.

වූඤ්ඤා, පව්‍යාභූමි වැසි කමඬලා දරණ සෙවෙල් දම් පළඳින අග්නිපරිවරණය කරන උදකාවරොහණයෙහි යෙදෙන බ්‍රාහ්මණයෝ අන් පරිද්දෙකින් සුවිභාවයන් පනවත්. ආයතීන්තයෙහි වනාහි සුවිඛව අන්පරිද්දෙකින් වේ ය යි.

වහන්ස, ආයතීන්තයෙහි සුවිඛව කෙසේ වේද? වහන්ස, යම් පරිදි ආයතීන්තයෙහි සුවිඛව වේ නම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට එපරිදි දහම් දෙසනාසේක් නම් මැනවැයි.

වූඤ්ඤා, එසේ නම් අසව, මොනොවට මෙනෙහි කරව, දෙසන්නෙමි යි. එසේය වහන්සැයි වූඤ්ඤාමාරපුත්‍ර භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වීය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළහ:

වූඤ්ඤා, කයින් ත්‍රිවිධ අශුවිභාවයෙක් වෙයි, චචනයෙන් චතුර්විධ අශුවිභාවයෙක් වෙයි, මනසින් ත්‍රිවිධ අශුවිභාවයෙක් වේ.

වූඤ්ඤා, කයින් ත්‍රිවිධ අශුවිභාවය කිසේය යන්:

1. වූඤ්ඤා, මෙ ලොවහි ඇතැමෙක් රුදුරුකම් ඇතිගේ ලෙහෙවැකි අන් ඇතිගේ නැසුම් හා පැහැරුම්හි හිච්ඡට වූගේ සවිසතුන් කෙරෙහි දයාරහිත වූගේ ප්‍රාණසානී වෙයි.

2. අධිනාදන් කරන සැහැවි ඇතිගේ වෙයි: ශ්‍රාමගත වේවයි අරණ්‍යගත වේවයි යම් මෙරමා සතු වස්තූපකරණයෙක් වේ නම් සොය සඬිඛ්‍යාත වූ නොදුන් දැ ගන්තෝ වෙයි.

3. කාමයන්හි මිස හසර ඇතිගේ වෙයි: මාතාරක්ඛිතාය, පිතාරක්ඛිතාය, මාතාපිතාරක්ඛිතාය, භ්‍රාතාරක්ඛිතාය, හගිනිරක්ඛිතාය, ඥනිරක්ඛිතාය, ධර්මරක්ඛිතාය, සස්වාලිකාය, සපරිදක්ඛාය, යටත් පිරිසෙයින් මාලාගුලායෙන් පරික්ඛිප්ත වූවා දැයි යම් ඒ මාගම්හු වෙත් නම් එබඳු මාගමුන් කෙරෙහි හැසිරෙන බවට පැමිණෙන්නෝ වෙයි.

වූඤ්ඤා, මෙසේවනාහි කයින් අශුවිභාවය වේ.

කප්ඤ්ඤ චුන්ද චතුබ්බිධං වාචාය අසොවෙය්‍යං හොති:

4. ඉධ චුන්ද එකවෙචා මුසාවාදී හොති සභාගතො¹ වා පටිසගතො² වා කුතීමච්ඤ ගතො වා සුගමච්ඤගතො වා රාජකුලමච්ඤගතො වා අභිනීතො සකඛිපුට්ඨො “එභමෙහො පුට්ඨ යං ජානාසී නං වදෙහී”ති. සො අජානං වා ආභ ‘ජානාමී’ති, ජානං වා ආභ ‘න ජානාමී’ති අපසසං වා ආභ ‘පසසාමී’ති.* පසසං වා ආභ ‘න පසසාමී’ති. ඉති අක්කහෙතු වා පරහෙතු වා ආමිසකිඤ්ඤිකබ්බෙතු වා සමපජානමුසා භාසිතා හොති.

5. පිසුනවාචොහොති ඉතො සුඤ්ඤා අමුත්ත අක්කාතා දුමෙසං හෙදය, අමුත්ත වා සුඤ්ඤා දුමෙසං අක්කාතා අමුසං හෙදය. ඉති සමග්ගානං වා හෙත්තා භික්ඛානං වා අනුපදනා විගාරාමො විගාරතො විගාරනනදී විගාරකරණං වාචං භාසිතා හොති.

6. එරුසවාචො හොති යා සා වාචා අභිකා කකකසා පරකවුකා පරාභිසජ්ජති කොධසාමනනා අසමාධිසංවහනතිකා, කපාරුපිං වාචං භාසිතා හොති.

7. සමඵසලාපි හොති අකාලවාදී අභුතවාදී අනස්වාදී අධම්මවාදී අවිනයවාදී අතිධානවතීං වාචං භාසිතා හොති අකාලෙන අනපදෙසං අපරියන්තවතීං අනස්සංභිතං.

එවං ටො චුන්ද චතුබ්බිධං වාචාය අසොවෙය්‍යං හොති.

කප්ඤ්ඤ චුන්ද තිව්ඨං මනසා අසොවෙය්‍යං හොති:

8. ඉධ චුන්ද එකවෙචා අභිජ්ඣාලු හොති යං නං පරසස පරචිතතුපකරණං නං අභිජ්ඣිතා හොති, “අහො වා යං පරසස නං මම අසසාති.”³

9. ව්‍යාපනනවිත්තො හොති පදුට්ඨමනසධංගපජා “ඉමෙ සත්තා භඤ්ඤනතු වා බච්ඤනතු වා උච්ඡිජ්ජනතු වා විනසුනතු වා මා වා අගෙසුං ඉති වා”ති.⁴

10. මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති විපරිතදසසනො, “නස්ථ දිනනං නස්ථ සිට්ඨං නස්ථ හුතං නස්ථ සුකට්ඨකකවානං කමොනං එලං විජාකො නස්ථ අයං ලොකො නස්ථ පරො ලොකො නස්ථ මාතා නස්ථ පිතා නස්ථ සත්තා ඤිප-පාතිකා නස්ථ ලොකෙ සමණ්ඩ්‍රාගමණං සමුච්ඡාතකා සමමාපට්ඨිතනා යෙ ඉමඤ්ඤ ලොකං පරඤ්ඤ ලොකං යයං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකඤ්ඤා පච්චෙදෙහති”ති.

එවං ටො චුන්ද තිව්ඨං මනසා අසොවෙය්‍යං හොතිති.

1. සභගතො - මජ්ඣං.
2. පටිසගතො - මජ්ඣං.
3. අහො වා යං පරසස නං මම අසසාති. - සීමු.
* යො අජානං වා ආභ ජානාමීති, ජානං වා ආභ න ජානාමීති, අපසසං වා ආභ පසසාමීති, පසසං වා ආභ න පසසාමීති. PTS.
4. මා වා අගෙසුංහති, - මජ්ඣං.

4. විඤ්ඤා, කියමනේ නම් වචනයෙන් සිටුවාදැරැම් අග්‍රවිභාවය වේය යත්: විඤ්ඤා මෙ ලොවහි ඇතැමෙක් සභාවකට ගියේ වේවයි පිරිසකට ගියේ වේවයි නැගන් මැදට ගියේ වේවයි ජනසමූහ මැදට ගියේ වේවයි රජ-කුලන මැදට ගියේ වේවයි ඉදිරියට කැඳවන ලද්දේ වේවයි පුරුෂය, මෙහි වේවයි, යමක් දැනති නම් එ කියවයි සාක්ෂි අසන ලද්දේ වේවයි ඉසව්‍යා බණන සුලු වේවයි. හේ නො දන්නේ ම 'දැනීම'යි කියයි, දන්නේ හෝ 'නො දැනීම'යි කියයි, නො දන්නේ හෝ 'දැනීම'යි කියයි, දන්නේ හෝ 'නො දැනීම'යි කියයි. මෙසේ ආත්මභේදයෙන් වේවයි පරභේදයෙන් වේවයි දල්පවූ ආමිස භේදයෙන් වේවයි සම්පජානප්‍රියා බණනනේ වේවයි.

5. මොවුන්ගේ හෙදය පිණිස මෙතැනින් අසා අසෝතන්හි කියනුයේ හෝ අසෝතන්හි අසා ඔවුන්ගේ හෙදය පිණිස මොවුන්ට කියනුයේ හෝ පිසුනුබස් ඇතියේ වේවයි: මෙසේ සමග වුවත් බිඳිනුයේ හෝ බිඳුනාවුනට අනුබල දෙනුයේ හෝ වර්ගකරණයෙහි ඇලුනේ වර්ගකරණයෙහි හිසුක්කවූයේ වර්ගකරණයෙන් කුසින් වර්ගකරණයක් බණනනේ වේවයි.

6. පරොක්ෂයේ ඇතියේ වේවයි: යම් ඒ බසක් රච වේ ද කැකුළු වේ ද පරභට කවුක වේද මෙරමා ගවනා සුලු වේද ක්‍රොධය වටා ඇතියේ වේද සමාධියට හිත නො වේ ද එබඳු බස් කියන්නේ වේවයි.

7. සම්ඵප්‍රලාප වේවයි: අකාලවාදී ව අභූතවාදී ව අනර්ථවාදී ව අධර්මවාදී ව අවිනයවාදී ව ළෙහි නො තැබිය. යුතු නො කල්හි භේද රහිත පිරිසිදුම් නැති අනර්ථය ඇසුරු කළ බස් බණනේ වේවයි.

විඤ්ඤා, මෙසේ වචනයෙන් සිටුවාදැරැම් අග්‍රවිභාවය වේ.

විඤ්ඤා, කෙසේ නම් සිතින් ත්‍රිවිධ අග්‍රවිභාවය වේය යත්:

8. විඤ්ඤා, මෙලොවහි ඇතැමෙක් අභිධ්‍යා බහුල කොට ඇතියේ වේවයි. යම් ඒ මෙරමාගේ පරචිත්තොපකරණ වේ නම් එයට ගිජු වෙයි "අහෝ මොරමා අයත් යමක් වේ නම් එය මට වේවා"යි.

9. ප්‍රදවිෂ්ට මනා: සධිකල්ප ඇතියේ මෙ සත්හු නැසෙත්වා හෝ යි බැඳෙත්වා හෝයි මුල් සිද්ධියේ සත්වා හෝයි වැනසෙත්වා හෝයි නො ම, වෙනවා හෝයි ව්‍යාපාදයට පත් සිත් ඇතියේ වේවයි.

10. "දෙන ලද්දෙහි ඵල නැත, පුදන ලද්දෙහි ඵල නැත, හෝමයෙහි ඵල නැත, සුකාත දුෂ්කාත කර්මයන්ගේ ඵලවිපාක නැත, මෙලෝ නැත, පරලෝ නැත, මව් නැත, පියා නැත, ඔපපාතික සත්වයෝ නැත, ලොකයෙහි සමාග්ගත ව සමාග්ග ප්‍රතිපනන ව මෙලෝ පරලෝ කුමු විශිෂ්ටඤ්ඤායෙන් දූත සාක්ෂාත් කොට යමෙක් පවසත් නම් එබඳු මහණ-බමුණෝ නැතැයි.

විඤ්ඤා, මෙසේ සිතින් ත්‍රිවිධ අග්‍රවිභාව වේ.

ඉමෙ ඛො චුඤ්ඤ ස අකුසලකම්මපථා. ඉමෙහි ඛො චුඤ්ඤ දසති අකුසලෙහි කම්මපථෙහි සමනනාගතො කාලසොච චුට්ඨහනෙතාව සයනමනා පඨවිකෙඤ්ඤි ආමෙති අසුචියෙව හොති. නො වෙපි පඨවි. ආමසති අසුචියෙව හොති, අථප්පාති වෙපි ගොමයාති ආමසති අසුචියෙව හොති, නො වෙපි අථප්පාති ගොමයාති ආමසති අසුචියෙව හොති, හරිතාති වෙපි තිණාති ආමසති අසුචියෙව හොති, නො වෙපි හරිතාති තිණාති ආමසති අසුචියෙව හොති, අභෙකෙඤ්ඤි පරිච්චති අසුචියෙව හොති, නො වෙපි අභෙ. පරිච්චති අසුචියෙව හොති, පඤ්ඤිකො වෙපි ආදිච්චං නමසාති අසුචියෙව හොති, නො වෙපි පඤ්ඤිකො ආදිච්චං නමසාති අසුචියෙව හොති, සායනතියකකෙඤ්ඤි උදකං ඔරොහති අසුචියෙව හොති, නො-වෙපි සායනතියකං උදකං ඔරොහති අසුචියෙව හොති.

තං කියා හෙතු?

ඉමෙ චුඤ්ඤ ස අකුසලකම්මපථා අසුචියෙව¹ හොනති, අසුචිකරණා ව. ඉමෙසං පන චුඤ්ඤ දසගතා අකුසලානං කම්මපථානං සමනනාගමනහෙතු හිරයො පඤ්ඤායති, තිරච්ඡානගොති පඤ්ඤායති, පෙතඤ්චියයො පඤ්ඤායති, යා වා පන අඤ්ඤාපි² කාචි දුග්ගතියො.³

තිවිධං ඛො චුඤ්ඤ කායෙන සොචෙයාං හොති, චතුරිඛිධං වාචාය සොචෙයාං හොති, තිවිධං මනසා සොචෙයාං හොති.

කථං චුඤ්ඤ තිවිධං කායෙන සොචෙයාං හොති:

1. ඉධ චුඤ්ඤ ඵකචෙචා පාණාතිපාතං පහාය පණාතිපාතා පටිච්චතො හොති, නිභිතදණ්ඩා නිභිතසන්ධො ලපථී දයාපනෙතා සබ්බපාණ භුතභිතානුකම්මි විහරති.

2. අදිනනාදනං පහාය අදිනනාදනා පටිච්චතො හොති, ය කං පරසා පරචිතතුපකරණං ගාමගතං වා අරඤ්ඤගතං වා, න කං අදිනකං ථෙයාසබ්බාතං ආදනා හොති.

3. කාමෙසු මිච්ඡාචාරං පහාය කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිච්චතො හොති. යා තා මාතුරකඛිතා පිතුරකඛිතා මාතෘපිතුරකඛිතා භාතුරකඛිතා හරිහි රකඛිතා ඤාතිරකඛිතා⁴ ධම්මරකඛිතා සසාමිකා සපරිදණ්ඩා අනතමයො මාලාගුලපටිකඛිතොපි, තථාරුපාසු න වාටිකං ආපච්චිතා හොති.

ඵචං ඛො චුඤ්ඤ තිවිධං කායෙන සොචෙයාං හොති.

1. අසුචි චෙච්ච - යා.
 2. යා වා පනඤ්ඤාපි - මජ්ඣ.
 3. දුග්ගති හොති - යා.
 4. ගොභතරකඛිතා ධම්මරකඛිතා - මජ්ඣ.

වුඤ්ඤ මෙ දශඅකුශලකම්පට්ඨි. වුඤ්ඤ, මෙ දශඅකුශලකම්පට්ඨයෙන් සමන්වාගත වුයේ කල් ඇතිව ම යහනින් නැගී සිටුවනේ පොළොව පිරිමදනේ නමුදු අගුවී ම වෙයි, පොළොව නො පිරිමදනේ නමුදු අගුවී ම වෙයි, අමුගොම පිරිමදනේ නමුදු අගුවී ම වෙයි, අමුගොම නො පිරිමදනේ නමුදු අගුවී ම වෙයි, නිල්තණ පිරිමදනේ නමුදු අගුවී ම වෙයි, නිල්තණ නො පිරිමදනේ නමුදු අගුවී ම වෙයි, අශ්නිපරිවයභී කරන්නේ නමුදු අගුවී ම වෙයි අශ්නිපරිවයභී නො කරන්නේ නමුදු අගුවී ම වෙයි, බද්දිලිව හිරු නමදනේ නමුදු අගුවී ම වෙයි. බද්දිලි ව හිරු නො නමදනේ නමුදු අගුවී ම වෙයි, සවස තුන්වනු කොට දියට බස්නේ නමුදු අගුවී ම වෙයි, සවස තුන්වනු කොට දියට නො බස්නේ නමුදු අගුවී ම වෙයි.

එ කවර හෙයින්ද යත්:

වුඤ්ඤ, මෙ දශඅකුශලකම්පට්ඨයේ අගුවී ම වෙති, අගුවීකරණ ම වෙත්. වුඤ්ඤ, මෙ දශඅකුශල කම්පට්ඨයන්ගේ සමන්වාගමහෙතෙයෙන් හිරය පැනෙයි, නිරිසන්යොන් පැනෙයි, ප්‍රෙතවිෂය පැනෙයි. එබඳු අන් කිසි දුර්ගතිහු ද පැනෙත්.

වුඤ්ඤ, කායයොවෙය්‍යය ත්‍රිවිධ වෙයි, වර්යොවෙය්‍යය චතුර්විධ වෙයි, මනොයොවෙය්‍යය ත්‍රිවිධ වෙයි.

වුඤ්ඤ, කෙසේ කයින් ත්‍රිවිධ සුවිභාවය වෙයැ යත්:

1. මෙලොවහි ඇතැමෙක් පණිවා හැර පණිවායෙන් වැළැක්කේ වෙයි, බහා නැබු දබු ඇත්තේ බහා නැබු අවි ඇත්තේ ලජ්ජා ඇත්තේ සවිසතුන් කෙරෙහි දයා ඇත්තේ හිතානුකම්පා ඇත්තේ වෙසෙයි.
2. අයිනාදන් හැර අයිනාදනින් වෙන් වුයේ වෙයි, ගම්හි වූ හෝ අරන්හි වූ හෝ මෙරමා අයත් යම් ඒ පරවිත්තපකරණ වේ නම් ඵෙය්‍යසඛිධ්‍යාත ඒ නො දුන් දැ නො ගන්නේ වෙයි.
3. කාමයන්හි මීය හසර හැර දමා මිසහසරින් වැළැක්කේ වෙයි, මාතාරක්ෂිතාය, පීතාරක්ෂිතාය, මාතාපිතාරක්ෂිතාය, ඖතාරක්ෂිතාය, හගිතිරක්ෂිතාය, ඥතිරක්ෂිතාය, ධම්මරක්ෂිතාය, සසවාමිකාය, සපරිදණ්ඩාය, යටත් පිරිපෙයින් මල්ගුලායෙන් පිරිකෙවලදුදැයි යම් ඒ මාගම්හු වෙත් නම් උන් කෙරෙහි නො හැසිරෙන බවට නො පැමිණෙන්නේ වෙයි.

වුඤ්ඤ මෙයේ කයින් ත්‍රිවිධ ශුවිභාවය වේ.

කථංඝො චූඤ්ච චතුරිඛිධං වාචාය ඤොවෙයාං හොති:

4. ඉධ චූඤ්ච එකචෙවා මුසාවාදං පහාය මුසාවාද පටිච්චරතො හොති, සභාගතො වා පරිසගතො වා ඤාතිමඤ්ඤගතො වා පුගමඤ්ඤගතො වා රාජතුලමඤ්ඤගතො වා අභිනිතො සකඛිපුට්ඨො, “එභමොසා පුරිස යං ජානාසි, තං වදෙඤ්චි”ති සො අජානං වා ආභ ‘න ජානාමි’ති, ‘ජානං වා ආභ ජානාමි’ති, අපසං වා ආභ ‘න පසාමි’ති, පසං වා ආභ ‘පසාමි’ති. ඉති අක්ඛහෙතු වා පරහෙතු වා ආමිසනිඤ්ඤිකඛහෙතු වා න සමපජානමුසා භාසිතා හොති.

5. විසුතා වාචං පහාය විසුතාය වාචාය පටිච්චරතො හොති. න ඉතො සුඤ්චා අමුත්ථ අකංඛාතා ඉමෙසං හෙදය. න අමුත්ථ වා සුඤ්චා ඉමෙයං අකංඛාතා අමුසං හෙදය. ඉති භීතතානං වා සක්ඛාතා සභිතානං වා අනුපදනා සමඤ්ඤාරාමො සමඤ්ඤරතො සමඤ්ඤනනදී සමඤ්ඤකරණං වාචං භාසිතා හොති.

6. එරුසං වාචං පහාය එරුසාය වාචාය පටිච්චරතො හොති යා සා වාචා නෙලා ක ඤ්ඤසුඛා පෙමනීයා හදයඛගවා පොරී ඛහුජනකතො ඛහුජන මනාපා, තථාරූපිං වාචං භාසිතා හොති.

7. සමඵසලාපං පහාය සමඵසලාපා පටිච්චරතො හොති, කාලවාදී භූපවාදී අස්ඵවාදී ඛලෙවාදී විනයවාදී නිධානවතිං වාචං භාසිතා හොති කාලෙන සාපදෙසං පරියන්තවතිං අස්ඵසංභිතං.

එවං ඛො චූඤ්ච චතුරිඛිධං වාචාය ඤොවෙයාං හොති.

කථංඝො චූඤ්ච නිවිධං මනසා ඤොවෙයාං හොති:

8. ඉධ චූඤ්ච එකචෙවා අනභිජ්ඣාලු හොති, යං තං පරසස පරචිතතුපකරණං, තං නාභිජ්ඣිකා හොති අහො වන යං පරසස තං මම අසානි.

9. අව්‍යාපනකචිත්තො හොති අපදදුට්ඨමනසංකපපො, “ඉමෙ සත්තා අවෙරා අව්‍යාපජජා අනිසා සුඛි අත්තානං පරිහරනතු”ති.²

1. තං අනභිජ්ඣිකා හොති - මජ්ඣං.
2. ඉමෙ සත්තා අවෙරා හොනතු අව්‍යාපජජා අනිසා සුඛි අත්තානං පරිහරනතු - මජ්ඣං.

ව්‍යංග්‍ය කෙසේ නම් වචනයෙන් සිවුවැදෑරු ශ්‍රවණාව වේ යත්:

4. ව්‍යංග්‍ය, මෙලොවිහි ඇතැමෙක් මුසවා හැර පියා සභාවට ගියේ වේවයි, දිරිසට ගියේ වේවයි, නැයන් මැදට ගියේ වේවයි, ජනසමූහමැදට ගියේ වේවයි රජකුලන් මැදට ගියේ වේවයි අබිමුවට කැඳවන ලද්දේ "එමබා පුරුෂය, එව, යමක් දන්නෙහි නම් එ කියව"යි සාක්ෂි විසින් පිළිවුස්නා ලද්දේ මුසවායෙන් වැළැක්කේ වෙයි. හේ නොදන්නේ හෝ නොදන්නේ'යි කියයි, දන්නේ හෝ 'දන්නේ'යි කියයි, නො දන්නේ හෝ නො දන්නේ'යි කියයි, දන්නේ හෝ 'දන්නේ'යි කියයි. මෙසේ ආත්මහෙතෙයෙන් වේවයි පරහෙතෙයෙන් වේවයි කිසියම් ආත්මහෙතෙවකින් වේවයි සම්පජනමුසා නො කියන්නේ වෙයි.

5. පිසුනු බස් හැරපියා පිසුනුබසින් වැළැක්කේ වෙයි: මෙතන්හි අසා මුත්තේ හෙදය පිණිස එතන්හි නො කියන්නේ වෙයි, එ තන්හි අසා උත්තේ හෙදය පිණිස මොවුනට ගො කියන්නේ වෙයි. මෙසේ බිඳුනවුන් හෝ ගටනුයේ වෙයි, සමග වුවනට අනුප්‍රදානා වෙයි. සමගයෙහි ඇලුනේ සමගයන් කෙරෙහි රඳුනේ සමගයන් හා තුටු වනුයේ සමග කරන බස් කියනුයේ වෙයි.

6. පරොස්බස් හැරපියා පරොස් බසින් වැළැක්කේ වෙයි: යම් ඒ බසක් හිදෙස් වූ, කනට පුව දෙන ප්‍රමණිය හාදයභිගම විනිත බොහෝ දෙන හට සින්කලු බොහෝ දෙන හට මන වඩන බසෙක් වේ නම් එබඳු බස් තෙපලන්නේ වෙයි.

7. පලස් බස් හැරපියා පලස්බසින් වැළැක්කේ වෙයි: කාලවාදී ව හත-වාදී ව අර්ථවාදී ව ධර්මවාදී ව විනයවාදී ව ලෙහි නිදන් කටයුතු සහෙතක වූ පිරිවැටුම් ඇති අර්ථනිශ්චිත බස් කල්හි බණන්නේ වෙයි.

ව්‍යංග්‍ය, මෙසේ වචනයෙන් වතුර්විධ ශ්‍රවණාවය වේ.

ව්‍යංග්‍ය, මනසින් ත්‍රිවිධ ශ්‍රවණාවය කෙසේ වේ යත්:

8. ව්‍යංග්‍ය, මෙ ලොවිහි ඇතැමෙක් අභිජානා බහුල නො වෙයි. මෙරමාගේ යම් ඒ පරචිත්තොපකරණයෙක් වේ නම් 'අහෝ, එකැකින් ඒ පරා අයන් යමක් වේ නම් එ මට වේව'යි එයට ගිජු නො වෙත්.

9. "මේ සත්ත්වයෝ වෙවර නැතියාහු ව්‍යාපාද නැතියාහු දුක් නැතියාහු සුඛපත් වූවාහු ආත්මපරිහරණ කෙරෙත්වා"යි අප්‍රද්විෂ්ටමනා: සංකල්ප ඇතියේ අව්‍යාපාදයට නො වන් සිත් ඇතියේ වෙයි.

10. සමොදිට්ඨිකො හොති අභිපරිතදසසනො, “අඤ්ඤිතං. අඤ්ඤිට්ඨං, අඤ්ඤිතං, අඤ්ඤිතං සුඤ්ඤිතං. කම්මොනං ඵලං විපාකො, අඤ්ඤිතං ලොකා අඤ්ඤිතං ලොකො, අඤ්ඤිතං, අඤ්ඤිතං අඤ්ඤිතං සත්තං ඔපපාතිකා, අඤ්ඤිතං ලොකෙ සමඤ්ඤාභිඤ්ඤා සමඤ්ඤානං සමඤ්ඤාපටිපත්තං, යෙ ඉමං ච ලොකං පරඤ්ඤා ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සඤ්ඤිකං පට්ඨෙතං”ති.

එවං ඛො චුඤ්ඤිතිට්ඨං මනසා සොචෙය්‍යං හොති.

ඉමෙ ඛො චුඤ්ඤිති දස කුසලකම්මපථා.

ඉමෙහි ඛො දසහි කුසලකම්මපථෙහි සමනනාගතො කාලසෙව උට්ඨහනනොව සයනමහා පඨවිං වෙපි ආමසති, සුචියෙව හොති. නො වෙපි පඨවිං ආමසති, සුචියෙව හොති. අභ්‍යානි වෙපි ගොමියානි ආමසති සුචියෙව හොති. නො වෙපි අභ්‍යානි ගොමියානි ආමසති, සුචියෙව හොති. හරිතානි වෙපි තිණානි ආමසති, සුචියෙව හොති නො වෙපි හරිතානි තිණානි ආමසති, සුචියෙව හොති අඤ්ඤිතෙපි පරිවරති, සුචියෙව හොති. නො වෙපි අඤ්ඤිතං පරිවරති, සුචියෙව හොති පඤ්ඤිතො වෙපි ආදිච්චං නමසති, සුචියෙව හොති. නො වෙපි පඤ්ඤිතො ආදිච්චං නමසති, සුචියෙව හොති. සායනනියං කඤ්ඤිතෙපි උදකං ඔරොහති, සුචියෙව හොති. නො වෙපි සායනනියං කඤ්ඤිතං ඔරොහති, සුචියෙව හොති.

තං කියං හෙතු.

ඉමෙ චුඤ්ඤිති දස කුසලකම්මපථා සුචියෙව හොතං, සුචිකරණං ච ඉමෙසඤ්ඤිතෙ පන චුඤ්ඤිති දසනං කුසලානං කම්මපථානං සමනනාගමනහෙතු දෙථා පඤ්ඤායනං, මනුසා පඤ්ඤායනං, යා චා පනඤ්ඤාපි කාවි සුගතියොති.

එවං චුඤ්ඤිති චුඤ්ඤිති කම්මාරපුඤ්ඤා හගවනං එතදචොචි:

අභිකකතං හනෙත -පෙ- උපාසකං මං හනෙත හගවා ධාරෙතු අජ්ජනගෙහ පාණ්ණපෙනං සරණං ගතන්ති.

10. 4. 2. 11
ජාණ්ණසෙසාණි සුත්තං

අට්ඨං ඛො ජාණ්ණසෙසාණි බ්‍රාහ්මණො යෙන හගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිඤ්ඤා හගවතා සද්ධිං සමොද්ධිං. සමොද්ධිනියං කථං සාරාණියං විනිසාරෙඤ්ඤා එකමනං නිසීද්ධිං, එකමනං නිසීද්ධිනො ඛො ජාණ්ණසෙසාණි බ්‍රාහ්මණො හගවනං එතදචොචි:

10. දුන් දැහි ඵල ඇත, පුජායෙහි ඵල ඇත, භොමයෙහි ඵල ඇත, සුකාන දුෂ්කාන කම්යන්ගේ ඵලවිපාක ඇත, මෙලෝ ඇත, පරලෝ ඇත, මවු ඇත, පියා ඇත, ඖපපාන්ත සත්තියෝ ඇත, යමෙක් චෙලෝ හා පරලෝ තුමු ම විශිෂ්ටඥනයෙන් දූන සාක්ෂාත් කොට ප්‍රකාශ කෙරෙත් නම් ඵබ්ද සමායක්ඛන සමායක් ප්‍රතිපන්න භෙණ බමුණෝ ලොච්ඡි ඇතැයි අච්ඡරිත දර්ශන ඇතියේ සමාග්දාෂ්ටික වෙයි.

චූඤ්ඤා, මෙසේ මනසින් ත්‍රිවිධ ශුචිභාවය වේ.

චූඤ්ඤා, මේ දශ කුශල කම්පථයෝයි.

මේ දශ කුශල කම්පථයන් ගෙන් සමන්වාගත වූයේ කල් ඇතිව ම යහනින් නැගෙනුයේ ම පොලෝ පිරිමදනේ නමුදු ශුචියෙක්ම වෙයි. පොලෝ නො පිරිමදනේ නමුදු ශුචියෙක් ම වෙයි. අමුගොම පිරිමදනේ නමුදු ශුචියෙක් ම වෙයි. අමුගොම නො පිරිමදනේ නමුදු ශුචියෙක් ම වෙයි. නිල් තණ පිරිමදනේ නමුදු ශුචියෙක් ම වෙයි. නිල් තණ නො පිරිමදනේ නමුදු ශුචියෙක් ම වෙයි. අග්නිපර්වයා කරනේ නමුදු ශුචියෙක් ම වෙයි. අග්නිපර්වයා නො කරනුයේ නමුදු ශුචියෙක් ම වෙයි. බද්දලිව හිරු නමදනේ නමුදු ශුචියෙක් ම වෙයි. බද්දලිව හිරු නො නමදනේ නමුදු ශුචියෙක් ම වෙයි. සවස පෙවෙනි කොට දියට බස්නේ නමුදු ශුචියෙක් වෙයි. සවස පෙවෙනි කොට දියට නො බස්නේ නමුදු ශුචියෙක් වෙයි.

එ කවර හෙයිනැ

චූඤ්ඤා, මේ දශ කුශල කර්ම පථයෝ ශුචි ම වෙති. ශුචිකරණ ද වෙත්. චූඤ්ඤා, මේ දශ කුශල කම්පථයන්ගේ සමන්වාගමන හෙතෙයෙන් ලෙවියෝ පැනෙත්. මනුෂ්‍යයෝ පැනෙත්. යම් බ්ද අත් කිසි සුගතිහු ද පැනෙත්යයි.

මෙසේ වදාරත්ම චූඤ්ඤා කම්පථපුත්‍ර භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කෙල කීය:

වහන්ස, ඉතා මැනැව් ... වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අද පටන් දිවිහිමියෙන් සරණගත උපාසකයකු කොට මා ධරන සේක්වයි.

10. 4. 2. 11

ජාණසොයාණී සූත්‍රය

ඉක්බිති ජාණසොයාණී බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේ ය. එළැඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සමග සතුටුවී ය. සතුටුවියයුතු සිහිකටයුතු කථා කොට ගිව්වා එකත්පස්හි හින, එකත්පස්හි හුන් ජාණසොයාණී බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කෙල සැල කෙළේ ය:

මයමස්ස හො ගොතම බ්‍රාහ්මණා නාම දුනාති දෙම සඤ්ඤාති කරොමා:
“ඉදං දුනං පෙතානාං ඤාතිසාලොභිතානාං උපකප්පතු, ඉදං දුනං පෙතා
ඤාතිසාලොභිතා පටිභුඤ්ඤානතු” ති. කච්චි තං හො ගොතම දුනං පෙතානාං
ඤාතිසාලොභිතානාං උපකප්පති? කච්චි තෙ පෙතා ඤාතිසාලොභිතා
තං දුනං පටිභුඤ්ඤාති ති?

යානෙ ඛො බ්‍රාහ්මණ උපකප්පති, නො අට්ඨානෙති.

කතමඤ්ච¹ හො ගොතම යානං? කතමං අට්ඨානන්ති?

ඉධ බ්‍රාහ්මණ එකච්චො පාණාතිපාති හොති, දදිකතාදුඨි හොති
කාමෙස්ස මිච්ඡාචාරි හොති, මුසාවාදි හොති, පිසුනාවාචො හොති, එරුස
වාචො හොති, පමඵසලාපි හොති, අභිඤ්ඤාලු හොති, ව්‍යාපනනච්චෙතො
හොති, මිච්ඡාදිඤ්ඤා කො හොති, සො කායසසභෙද පරං මරණා නිරයං
උපපජ්ජති. යො තෙරඨිකානාං සත්තානාං ආභාරො තෙන සො තස්ස යාපෙති,
තෙන සො තස්ස තිට්ඨති. ඉදං ඛො බ්‍රාහ්මණ අට්ඨානං, යස්ස ඨිතස්ස තං
දුනං න උපකප්පති.

ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ එකච්චො පාණාතිපාති හොති -පෙ- මිච්ඡාදිඤ්ඤා
හොති. සො කායසස භෙද පරමමරණා තීරච්ඡානායොති. උපපජ්ජති
යො තීරච්ඡානායොතිකානාං සත්තානාං ආභාරො තෙන සො තස්ස යාපෙති,
තෙන සො තස්ස තිට්ඨති. ඉදං ඛො බ්‍රාහ්මණ අට්ඨානං, යස්ස ඨිතස්ස තං
දුනං න උපකප්පති.

ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ එකච්චො පාණාතිපාතා පටිච්චිතො හොති,
අදිකතාදුනා පටිච්චිතො හොති, කාමෙස්ස මිච්ඡාචාරා පටිච්චිතො හොති,
මුසාවාද පටිච්චිතො හොති, පිසුනාය වාචාය පටිච්චිතො හොති, එරුසාය
වාචාය පටිච්චිතො හොති, සමඵසලාපා පටිච්චිතො හොති, අභිඤ්ඤාලු
හොති, අව්‍යාපනනච්චෙතො හොති, සමමාදිඤ්ඤා කො හොති. සො කායසස
භෙද පරමමරණා මනුසසානං සහවාතං උපපජ්ජති. යො මනුසසානාං
ආභාරො තෙන සො තස්ස යාපෙති, තෙන සො තස්ස තිට්ඨති. ඉදං ඛො
බ්‍රාහ්මණ අට්ඨානං, යස්ස ඨිතස්ස තං දුනං න උපකප්පති.

¹ කච්චෙච්ච පන - මෙසං.

පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස ව්‍යාභ්‍රමණ නම් වූ අපි “මේ දනය පරලොච්චි ගිය ඥාතිසාලොභිතයනට පැමිණේවා, මේ දනය පරලොච්චි ගිය ඥාතිසාලොභිතයෝ පරිහොග කරන්වා”යි දන්දෙමිහ, ශ්‍රාද්ධ කරමිහ. කිමෙක හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, එ දනය ප්‍රත්‍යඥාතිසාලොභිතයනට පැමිණේද? කිමෙක, ඒ ප්‍රත්‍යඥාතිසාලොභිතයෝ එ දන් පරිහොග කරන් දැයි?

ව්‍යාභ්‍රමණය, ස්ථානයෙහි පැමිණෙයි, අස්ථානයෙහි නො පැමිණේයයි.

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ස්ථානය කවරේය? අස්ථානය කවරේය?

ව්‍යාභ්‍රමණය, මෙ ලොවහි ඇතැමෙක් ප්‍රාණසාතී වෙයි, අධිනාදන් කරනේ වෙයි. කාමයන්හි මීයහසර ඇතියේ වෙයි. මුසවා කියන සැහැවි-යේ වෙයි, පිසුනු බස් ඇතියේ වෙයි, පරොස් බස් ඇතියේ වෙයි, පලස් තෙපලන්තේ වෙයි, අභිධ්‍යා බහුල වෙයි, ව්‍යාපාදයට වත් සිතැත්තේ වෙයි, මිථ්‍යාදාෂ්ටික වෙයි. හේ කාබුන් මරණින් පසු නිරයට එළඹෙයි. නිරිසතුන්ගේ යම් ආහාරයෙක් වේ නම් ඒයින් හේ එහි යැපෙයි. ඒයින් හේ එහි සිටුනේය. ව්‍යාභ්‍රමණය, යම් තැනෙක සිටියහුට එ දනය නො පැමිණේ නම්, මෙද (එබඳු) අස්ථානයෙකි.

ව්‍යාභ්‍රමණය, මෙ ලොවහි ඇතැමෙක් ප්‍රාණසාතී වෙයි -පෙ- මිථ්‍යා-දාෂ්ටික වෙයි. හේ කාබුන් මරණින් මතු නිරශ්චිත යොගියට එළඹෙයි. නිරිසන් යොන් සන්තට යම් ආහාරයෙක් වේ නම් හේ, එහි ඒයින් යැපෙයි එයින් හේ එහි සිටුනේය. ව්‍යාභ්‍රමණය, යම් තැනෙක සිටුන-හට එ දනය නොපැමිණේ නම්, මෙද අස්ථානයෙකි.

ව්‍යාභ්‍රමණය, මෙ ලොවහි ඇතැමෙක් පණ්ඩායෙන් වැළැකියේ වෙයි. අධිනාදනින් වැළැකියේ වෙයි. කාමයන්හි මීයහසරින් වැළැකියේ වෙයි. මුසවායෙන් වැළැකියේ වෙයි. පිසුනුබසින් වැළැකියේ වෙයි. පරොස්-බසින් වැළැකියේ වෙයි. සම්ඵප්‍රලාපයෙන් වැළැකියේ වෙයි. අභිධ්‍යා බහුලකොට නැතිගේ වෙයි. ව්‍යාපාද නැතියේ වෙයි. සම්දිටු ඇතියේ වෙයි. හෙ කාබුන් මරණින් මතු මනුෂ්‍යයන්ගේ සහභාවයට එළැඹෙයි. මිත්‍රිසුන්ගේ යම් අහරෙක් වේ නම්, හෙ එහි ඒයින් යැපෙන්නේය. ඉන් හෙ එහි සිටුනේය. ව්‍යාභ්‍රමණය, යම් තැනෙක සිටියහුට එ දනය නොලැබේ නම්, මෙ ද එබඳු අස්ථානයෙකි.

ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ එකවෙවා පාණාතිපාතා පටිචිරතො හොති -පෙ- සමාදිධිකො හොති. සො කායසස හෙද පරං මරණා දෙවානං සහවාතං උපපජ්ජති. යො දෙවානං ආභාරො තෙන සො තස් යාපෙති, තෙන සො තස් තිට්ඨති. ඉදං මි බ්‍රාහ්මණ අට්ඨානං. යස් ධීතස්¹ තං දනං න උපකප්පති.

ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ එකවෙවා පාණාතිපාති හොති -පෙ- මිච්ඡාදිධිකො හොති. සො කායසස හෙද පරං මරණා පෙනති විසයං උපපජ්ජති. යො පෙනතිවෙසධිකානං සත්තානං ආභාරො, තෙන සො තස් යාපෙති. තෙන සො තස් තිට්ඨති. යං වා පනස්ස අනුප්පවෙවජ්ජනති² මිත්තා වා අමච්චා වා ඤාති වා සාලොභිතා වා, තෙන සො තස් යාපෙති. තෙන සො තස් තිට්ඨති. ඉදං ඛො බ්‍රාහ්මණ ධානං, යස් ධීතස් තං දනං උපකප්පති තී.

සවෙ පන හො ගොතම සො පෙනො ඤාතිසාලොභිතො තං ධානං අනුප්පනො හොති, කො තං දනං පරිභුඤ්ජති?

අඤ්ඤපියස්ස බ්‍රාහ්මණ පෙනා ඤාති සාලොභිතා තං ධානං අනුප්පනො හොති. තෙ තං දනං පරිභුඤ්ජනති තී.

සවෙ පන හො ගොතම සො වෙච්ච පෙනො ඤාතිසාලොභිතො තං ධානං අනුප්පනො හොති, අඤ්ඤපියස්ස පෙනා ඤාතිසාලොභිතා තං ධානං අනුප්පනො හොති. කො තං දනං පරිභුඤ්ජති තී?

අට්ඨානං ඛො එතං බ්‍රාහ්මණ, අනවකාසො යං තං ධානං විචිත්තං අස්ස ඉමිනා දීසෙන අඤ්ඤානා යදිදං පෙනෙති ඤාති සාලොභිතෙහි. අපි ච බ්‍රාහ්මණ දයකොපි අනිප්පලො හොති.

අට්ඨානෙපි හවං ගොතමො පරිකප්පං වද්දති? අට්ඨානෙපි ඛො අහං බ්‍රාහ්මණ පරිකප්පං වද්දමි.

1. යස් ධීතස් තං දනං උපකප්පති - මජ්ඣ.
2. මිත්තාමච්චා වා ඤාතිසාලොභිතා වා - මජ්ඣ.

බ්‍රාහ්මණය, මෙලොවහි ඇතැමෙක් පණිවායෙන් වැළැකියේ වෙයි. -පෙ- සම්දිටු ඇතියේ වෙයි. හෙ කාබුන් මරණින් මතු දෙවියන්-ගේ සහභාවයට පැමිණෙයි. දෙවියන්ගේ යම් අහරෙක් වේ නම් එයින් හෙ එහි යැපෙන්නෝය. හෙ එයින් එහි සිටුනෝය. බ්‍රාහ්මණය, යම් තැනෙක සිටියහට එ දනය නො එළැඹේ නම් මෙ ද අස්ථානයෙකි.

බ්‍රාහ්මණය, මෙලොවහි ඇතැමෙක් පණිවාකරනසුලු වෙයි. -පෙ- මිසදිටු ඇතියේ වෙයි. හෙ කාබුන් මරණින් මතු ප්‍රෙතවිෂයට එළඹෙයි. ප්‍රෙතවිෂයට අයත් සත්කියන්ගේ යම් අහරෙක් වේ නම්, එයින්, හෙ එහි යැපෙයි. එයින් හෙ එහි සිටුනෝය. ඔහට මිත්‍රයෝ වෙත්වයි, සහයෝ වෙත්වයි, ඥාතීහු වෙත්වයි, සහ ලේ නැයෝ වෙත්වයි යමක් හෝ දෝ නම්, හෙ ඉන් එහි යැපෙයි. හෙ එයින් එහි සිටුනෝය. බ්‍රාහ්මණය, යම් තැනෙක සිටියහුට එ දනය එළැඹේ නම්, එ ස්ථානය වෙයි.

හිතවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉන් පරලොව ගිය ඒ ඥාති සාලොහිතයා එතැනට නො පැමිණියේ නම් කවරෙක් එ දන පරිභොග කෙරේ දැයි?

බ්‍රාහ්මණය, පරලොව ගිය අන්‍යඥාතිසාලොහිතයෝද එතැනට පැමිණියාහු වෙත්, ඔහු එ දන් විලදන් යයි.

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, පරලොව ගිය ඒ ඥාති සාලොහිත ද එහි නො පැමිණියේ වෙයි, පරලොව ගිය ඔහුගේ අන්‍ය ඥාතිසාලොහිතයෝ ද එතැනට නොපැමිණියාහු වෙත්නම්, කවරෙක් ඒ දන් විලදනාහුදැයි?

බ්‍රාහ්මණය යම් කරුණෙකින් මෙ දීර්ඝකාලයෙහි පරලොවගිය ඥාතිසාලොහිතයන්ගෙන් එ ස්ථානය විවික්ත වන්නෝය, යන තෙල කරුණ අස්ථාන වෙයි, අනවකාශ වෙයි, බ්‍රාහ්මණය, නැවැත දයක තෙමේ ද අතිෂ්ඨල වෙයි.

හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අස්ථානයෙහිදු (දනඵලයාගේ) පරිකල්පය විදරත්හු දැයි?

ඉධ බ්‍රාහ්මණ එකවේවා පාණාතිපාති හොති. අදිනනාදයි හොති, කාමෙසු මිව්ඡාවාරි හොති, මුසාවාදී හොති, පිසුනාවාවො හොති, එරුසවාවො හොති, සමඵසලාපි හොති, අභිජ්ඣාලු හොති, ව්‍යාපනන-විතෙනා හොති, මිව්ඡාදිට්ඨිකො හොති, සො දතා හොති, සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා අනනං පානං වත්ථං යානං මාලාගන්ධිවිලෙපනං, සෙය්‍යාවසඵපදීපෙය්‍යං. සො කායස්ස හෙද පරං මරණා භස්සිනං සභව්‍යනං උපපජ්ජති. සො තත්ථ ලාභී හොති අනනස්ස පානස්ස මාලා නානාලංකාරස්ස.

යං ඛො බ්‍රාහ්මණ ඉධ පාණාතිපාති, අදිනනාදයි, කාමෙසු මිව්ඡාවාරි මුසාවාදී, පිසුනාවාවො, එරුසවාවො, සමඵසලාපි, අභිජ්ඣාලු, ව්‍යාපනන-විතෙනා, මිව්ඡාදිට්ඨිකො, තෙන සො කායස්සහෙද පරමමරණා භස්සිනං සභව්‍යනං උපපජ්ජති. යං ච ඛො සො දතා හොති සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා අනනං පානං වත්ථං යානං මාලාගන්ධිවිලෙපනං, සෙය්‍යාවසඵපදීපෙය්‍යං, තෙන සො තත්ථ ලාභී හොති අනනස්ස පානස්ස මාලා නානාලංකාරස්ස.

ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ එකවේවා පාණාතිපාති හොති, අදිනනාදයි හොති, කාමෙසු මිව්ඡාවාරි හොති, මුසාවාදී හොති, පිසුන වාවො හොති, එරුස-වාවො හොති, සමඵසලාපි හොති, අභිජ්ඣාලු හොති, ව්‍යාපනනවිතෙනා හොති, මිව්ඡාදිට්ඨිකො හොති. සො දතා හොති සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා අනනං පානං වත්ථං යානං මාලාගන්ධිවිලෙපනං සෙය්‍යාවසඵපදීපෙය්‍යං, සො කායස්ස හෙද පරං මරණා අස්සානං සභව්‍යනං උපපජ්ජති. -පෙ-ගුනනං සභව්‍යනං උපපජ්ජති -පෙ-කුකකුරානං සභව්‍යනං උපපජ්ජති -පෙ-සො තත්ථ ලාභී හොති අනනස්ස පානස්ස මාලා නානාලංකාරස්ස.

යං ඛො බ්‍රාහ්මණ ඉධ පාණාතිපාති -පෙ- මිව්ඡාදිට්ඨිකො, සො තෙන කායස්ස හෙද පරං මරණා කුකකුරානං සභව්‍යනං උපපජ්ජති. යඤ්චි ඛො සො දතා හොති සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා අනනං පානං වත්ථං යානං මාලාගන්ධිවිලෙපනං සෙය්‍යාවසඵපදීපෙය්‍යං, තෙන සො තත්ථ ලාභී අනනස්ස පානස්ස මාලා නානාලංකාරස්ස.

බ්‍රාහ්මණය, මෙ අසථානයෙහිද දනඵල පරිකල්පය වදරමි. බ්‍රාහ්මණය, මෙලොවහි ඇතැමෙක් පණිවාකරනසුලු වෙයි. අධිනාදන් ගන්නාසුලු වෙයි. කාමයන්හි මිසභසර ඇතියේ වෙයි. මුසවා බණනසුලු වෙයි. පියුනුබස් ඇතියේ වෙයි. පරොස් බස් ඇතියේ වෙයි. සම්ඵප්‍රලාප ඇතියේ වෙයි. අභිධ්‍යා බහුල කොට ඇතියේ වෙයි. ව්‍යාපාදයට පැමිණි සිතැත්තෝ වෙයි. මිසදිටු ඇතියේ වෙයි. හේ ශ්‍රමණයකුහට වේවයි, බ්‍රාහ්මණයකුහට වේවයි අන්ත, පාන, වස්ත්‍ර, යාන, මාලාගන්ධ වීලෙපන, ශය්‍යා ආවසථ, ප්‍රදීපොපකරණ දෙන්නෝ වෙයි, හෙ කාබුන් මරණින් මතු ඇතුන්ගේ සහභාවයට එළඹෙයි. හෙ එහි අන්ත, පාන, මාලා නානාලභිකාර ලබන සුලු වෙයි.

බ්‍රාහ්මණය, මෙ ලොවහි යම්හෙයෙකින් පණිවා කරනසුලුද අධිනාදන් ගන්නා සුලු ද කාමයන්හි මිසභසර ඇතියේ ද පියුනුබස් ඇතියේ ද පරොස්බස් ඇතියේ වෙද සම්ඵප්‍රලාප ඇතියේද අභිධ්‍යා බහුලකොට ඇතියේ ද ව්‍යාපාදයටපත් සිතැතියේද, මිථ්‍යාදාෂටික වෙද, එහෙයින් හේ කාබුන් මරණින් මතු හස්තීන්ගේ සහභාවයට එළඹෙයි. යම් කරුණෙකින් හෙ මහණකුට වේවයි බමුණකුට වේවයි අන්තපාන වස්ත්‍ර යාන මාලා ගන්ධ වීලෙපන ශය්‍යා ආවසථ ප්‍රදීපොපකරණ දෙන්නෝ වෙද එකරුණින් හෙ එහි අන්තපාන මාලා නානාලභිකාර ලබන සුල්ලේ වෙයි.

බමුණ, මෙ ලොවහි ඇතැමෙක් පණිවා කරනසුලු වෙයි. අධිනාදන් ගන්නා සුලු වෙයි. කාමයෙහි මිසභසර ඇතියේ වෙයි. මුසවාදී වෙයි. පියුනු බස් ඇති වෙයි. පරොස්බස් ඇති වෙයි. සම්ඵප්‍රලාප ඇති වෙයි. අභිජ්ඣා බහුල වෙයි. ව්‍යාපාදයට පත් සිත් ඇති වෙයි. මිථ්‍යාදාෂටික වෙයි. හෙ මහණකුට වේවයි බමුණකුට වේවයි අන්තපාන වස්ත්‍රයාන මාලාගන්ධවීලෙපන ශය්‍යා ආවසථ ප්‍රදීපොපකරණ දෙන්නෝ වෙයි. හේ කාබුන් මරණින් මතු අශ්වයන්ගේ සහභාවයට ගෙයි. ගෙරින්ගේ සහභාවයට එළඹෙයි. ... සුනබයන්ගේ සහභාවයට එළඹෙයි. ... හෙ එහි අන්ත පාන මාලා හා නානාලභිකාර ලබන සුල්ලේ වෙයි.

බමුණ යම් කරුණකින් මෙලොව පණිවා කරන්නෝ වෙද, මිසදිටු ඇති වෙද, හෙ එ කරුණින් කාබුන් මරණින් මතු සුනබයන්ගේ සහභාවයට එළඹෙයි. යම් කරුණකින් හෙ මහණකුට වේවයි, බමුණකුට වේවයි, අන්තපානවස්ත්‍ර යාන මාලාගන්ධවීලෙපන ශය්‍යාවසථ ප්‍රදීපොපකරණ දෙනුයේ වෙයි. හෙ එකරුණින් එහි අන්තපානමාලා නානාලභිකාර ලබනසුලු වෙයි.

ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ ඒකවේදා පාණතිපාතා පටිච්චරතො හොති, අදින්නාදනා පටිච්චරතො හොති, කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිච්චරතො හොති, මුසවාද පටිච්චරතො හොති, සිසුනාවාපා පටිච්චරතො හොති, ඵරුසාය වාවාය පටිච්චරතො හොති, සමච්ඡලාපා පටිච්චරතො හොති, අනභිජ්ඣාලු හොති, අව්‍යාපනනවිනෙතා හොති, සමොදිට්ඨිකො හොති. සො දතා හොති සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා අනනා පානා වඤ්ඤා යානා මාලාගන්ධ විලෙපනා සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යාං. සො කායස්ස හෙද පරං මරණා මනුස්සානාං සභවනං උපපජ්ජති. සො තස්ස ලාභී හොති මානුස්සකානාං පඤ්ඤානාං කාමගුණානාං.

යං ඛො බ්‍රාහ්මණ ඉධ පාණතිපාතාපටිච්චරතො හොති -පෙ- සමොදිට්ඨිකො, තෙන යො කායස්ස හෙද පරං මරණා මනුස්සානාං සභවනං උපපජ්ජති, යඤ්ච ඛො සො දතා හොති සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා අනනා පානා වඤ්ඤා යානා මාලාගන්ධ විලෙපනා සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යාං, තෙන සො තස්ස ලාභී හොති මානුස්සකානාං පඤ්ඤානාං කාමගුණානාං.

ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ ඒකවේදා පාණතිපාතා පටිච්චරතො හොති -පෙ- සමොදිට්ඨිකො හොති, සො දතා හොති සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා අනනා පානා වඤ්ඤා යානා මාලාගන්ධ විලෙපනා සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යාං, යො කායස්ස හෙද පරං මරණා දෙව්‍යානාං සභවනං උපපජ්ජති. සො තස්ස ලාභී හොති දිබ්බානාං පඤ්ඤානාං කාමගුණානාං.

යං ඛො බ්‍රාහ්මණ ඉධ පාණතිපාතා පටිච්චරතො හොති -පෙ- සමොදිට්ඨිකො, තෙන යො කායස්ස හෙද පරං මරණා දෙව්‍යානාං සභවනං උපපජ්ජති. යඤ්ච ඛො සො දතා හොති සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා අනනා පානා වඤ්ඤා යානා මාලාගන්ධ විලෙපනා සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යාං, තෙන සො තස්ස ලාභී හොති දිබ්බානාං පඤ්ඤානාං කාමගුණානාං. අපි ව බ්‍රාහ්මණ, දයකො පි අතිපථලො ති.

අච්ඡරියං හො ගොතම, අබ්බතං හො ගොතම, යාවඤ්චිදං හො ගොතම අලමෙව දනාති දතුං, අලං සඤ්ඤාති කාතුං, යනුභි නාම දයකො පි අතිපථලො හොති.

ඒව මෙතං බ්‍රාහ්මණ, ඒව වෙතං බ්‍රාහ්මණ,¹ දයකොපි හි බ්‍රාහ්මණ අතිපථලො² හොති.

අභික්ඛන්තං හො ගොතම -පෙ- උපාසනං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අප්පතග්ගෙ පාණ්දපෙතං සරණං තෙනා.

ජාණසෙසාණිවග්ගො දුතියො.

1. ඵව මෙතං බ්‍රාහ්මණ - මජ්ඣං.
2. අතිපථලොති - මජ්ඣං.

බමුණ මෙ ලොවිති ඇතැමෙක් පණිවායෙන් වැළැක්කේ වෙයි. අයිනාදනින් වැළැක්කේ වෙයි, කාමයෙහි මිසභසරින් වැළැක්කේ වෙයි. මුසවායෙන් වැළැක්කේ වෙයි. පිසුනු බයින් වැළැක්කේ වෙයි. පරොස් බයින් වැළැක්කේ වෙයි. සම්ඵප්‍රලාපයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. අනභිජ්ඣාදා වෙයි. අව්‍යාපන්නවිත්ත වෙයි. සමාග් දාෂටික වෙයි. හෙ මහණකුට වේවයි, බමුණකුට වේවයි, අන්තපානවස්ත්‍ර යාන මාලාගන්ධවිලෙපන ශය්‍යාවසඵප්‍රදිපොපකරණ දෙනුයේ වෙයි. හෙ කාඤ්ඤා මරණින් මතු මිනිසුන්ගේ සහභාවයට යෙයි. හෙ එහි මිනිස්නට අයත් පස්කම් ගුණ ලබනසුල්ලේ වෙයි.

බ්‍රාහ්මණය, යම් හෙයකින් මෙ ලොවිති පණිවායෙන් වැළැක්කේ වේද, සමාග් දාෂටික වේද, එහෙයින් හෙ කාඤ්ඤා මරණින් මතු මිනිසුන්ගේ සහභාවයට එයි. යම් හෙයකින් හෙතෙම මහණකුට වේවයි බමුණකුට වේවයි අන්ත පාන වස්ත්‍ර යාන මාලා ගන්ධ විලෙපන ශය්‍යාආවසඵ ප්‍රදිපොපකරණ දෙන්නේ වේද, එහෙයින් හෙ එහි මිනිස්නට අයත් පස්-කම් ගුණ ලබන සුලු වෙයි.

බමුණ මෙ ලොවිති ඇතැමෙක් පණිවායෙන් වැළැක්කේ වෙයි සමාග් දාෂටික වෙයි. හෙ මහණකුට වේවයි, බමුණකුට වේවයි, අන්ත-පාන වස්ත්‍ර යාන මාලා ගන්ධ විලෙපන ශය්‍යා- ආවසඵ ප්‍රදිපෙය දෙන්නේ වෙයි. හෙ කාඤ්ඤා මරණින් මතු දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණෙයි. හෙ එහි දෙවියන් සතු පස්කම් ගුණ ලබන්නේ වෙයි.

බ්‍රාහ්මණය, යම් හෙයකින් මෙ ලොවිති ඇතැමෙක් පණිවායෙන් වැළැක්කේ වේද ... සමාග් දාෂටික වේද, එහෙයින් හෙ කාඤ්ඤා මරණින් මතු දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණේ. යම් හෙයකින් හේ මහණකුට වේවයි බමුණකුට වේවයි අන්ත පාන වස්ත්‍ර යාන මාලාගන්ධ විලෙපන ශය්‍යාවසඵ ප්‍රදිපෙය දෙන්නේ වේද, එහෙයින් හේ එහි දෙවි-යන්ට හිමි පස්කම් ගුණ ලබන්නේ වෙයි. වැලිදු බ්‍රාහ්මණය දයක ද අනිෂ්ඨල වේ යයි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ආශ්වයංඝියි. පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, අද්දගුනියි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් යම් දනයෙක්හි ලා දයක ද අනිෂ්ඨල වේ. දන්දීම නියමැයි ශ්‍රාද්ධ කිරීම නියමැයි.

බ්‍රාහ්මණය, තෙල කරුණ එසේ මැයි. බ්‍රාහ්මණය තෙල කරුණ එසේමැයි. බ්‍රාහ්මණය දයකයා ද අනිෂ්ඨල ම වෙයි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි -පෙ- භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් මා දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය උච්ඡුචකු කොට ධරන සේක්වා යි.

දෙවැනි ජාණසොණී වර්ග යි.

3. සාධුචගෙයා

10. 4. 3. 1

සාධු සුතනං

සාධුඤ්ඤා වොභික්ඛවෙ දෙසිය්සාමී, අසාධුඤ්ඤා, නං සුඤ්ඤාථ, සාධුකං මනසිකරොථ, භාසිය්සාමී'ති. එවං භතෙහති ඛොතෙ භික්ඛු භගවතො පච්චසෙසාසුං. භගවා එතදවොච:

කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ අසාධු¹:

පාණාතිපාතො, අදින්නාදනා, කාමෙසු මිච්ඡාචාරො, මුසාවාදො, පිසුණාවාචා, ඵරුසාවාචා, සමඵපපලාපො, අභිජ්ඣා, ව්‍යාපාදො, මිච්ඡාදිට්ඨි. ඉදං චූචති භික්ඛවෙ අසාධු²

කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ සාධු³:

පාණාතිපාතා වෙරමණී, අදින්නාදනා වෙරමණී, කාමෙසු මිච්ඡාචාරා වෙරමණී, මුසාවාද වෙරමණී, පිසුණාය වාචාය වෙරමණී, ඵරුසාය වාචාය වෙරමණී, සමඵපපලාපා වෙරමණී, අනභිජ්ඣා, අව්‍යාපාදො, සමමාදිට්ඨි.

ඉදං චූචති භික්ඛවෙ සාධුති.

10. 4. 3. 2

අරියධම්ම සුතනං

අරියධම්මඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ දෙසිය්සාමී, අනරියධම්මඤ්ඤා නං සුඤ්ඤාථ -පෙ-

කතමො ච භික්ඛවෙ අනරියො ධම්මො:

පාණාතිපාතො මිච්ඡාදිට්ඨි. අයං චූචති භික්ඛවෙ අනරියො ධම්මො.

කතමො ච භික්ඛවෙ අරියො ධම්මො:

පාණාතිපාතා වෙරමණී -පෙ- සමමාදිට්ඨි.

අයං චූචති භික්ඛවෙ අරියො ධම්මොති.

-
- 1. අසාධුං - පිඉ.
 - 2. අසාධුං - පිඉ.
 - 3. සාධුං - පිඉ.

10. 4. 3. 1

සාධු සුත්‍රය

මහණෙනි, තොපට සාධුකිය හා අසාධුකිය හා දෙයනා කරන්නෙමි. එ අසව, මොනොවට මෙතෙහි කරව, කීයන්නෙමි යි. වහන්ස, එසේ යයි එ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙල වදළුසේක:

මහණෙනි, අසාධුකිය කවර යන්:

ප්‍රාණසාකය, අදින්නාදනය, කාමයන්හි මිථ්‍යාවාරය, මුසාවාදය, පිගුනාවාවාය, පරුෂවාග්ගය, සම්ඵප්‍රලාපය, අභිධ්‍යාය, ව්‍යාපාදය, මිථ්‍යා-දාෂ්ටියයි. මහණෙනි, මෙ අසාධුයයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සාධුකිය කවර යන්:

පණ්ඩායෙන් වීරමණය, අධිනාදනින් වීරමණය, කාමයන්හි මිථ්‍යාවාර-යෙන් වීරමණය, මුසවායෙන් වීරමණය, පිසුනුබසින් වීරමණය, පරොස් බසින් වීරමණය, සම්ඵප්‍රලාපයෙන් වීරමණය, අනභිධ්‍යාය, අව්‍යාපාදය, සම්‍යග්දාෂ්ටියයි.

මහණෙනි, මේ සාධුකියයි කියනු ලැබේ.

10. 4. 3. 2

අරියධම්ම සුත්‍රය

මහණෙනි, තොපට ආයඨිධම්මය ද අනායඨිධම්මය ද දෙසන්නෙමි. එ අසව ...

මහණෙනි, අනායඨිධම්ම කවරේය යන්:

ප්‍රාණසාකය ... මිථ්‍යාදාෂ්ටියයි. මහණෙනි, මේ අනායඨිධම්මයයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ආයඨි ධම්ම කවරේය යන්:

ප්‍රාණසාකයෙන් වීරමණය ... සම්‍යග්දාෂ්ටියයි.

මහණෙනි, මේ ආයඨිධම්මයයි කියනු ලැබේ.

10. 4. 3. 3

කුසල සුතනං

කුසලඤ්ච වො භික්ඛවෙ දෙසිසාමී, අකුසලඤ්ච. තං සුඤ්ඤං -පෙ-
කතමඤ්ච භික්ඛවෙ අකුසලං:

පාණාතිපාතො -පෙ- මිච්ඡාදිධි. ඉදං චුචන්ති භික්ඛවෙ අකුසලං
කතමඤ්ච භික්ඛවෙ කුසලං:

පාණාතිපාතා වෙරමණී -පෙ- සමොදිධි.

ඉදං චුචන්ති භික්ඛවෙ කුසලන්ති.

10. 4. 3. 4

අසුඤ්ඤා සුතනං

අසුඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ දෙසිසාමී, අනන්ධඤ්ච. තං සුඤ්ඤං -පෙ-
කතමො ච භික්ඛවෙ අනන්ධො:

පාණාතිපාතො -පෙ- මිච්ඡාදිධි. අයං චුචන්ති භික්ඛවෙ අනන්ධො.
කතමො ච භික්ඛවෙ අනන්ධො:

පාණාතිපාතා වෙරමණී -පෙ- සමොදිධි.

අයං චුචන්ති භික්ඛවෙ අනන්ධො නි.

10. 4. 3. 5

ධම්ම සුතනං

ධම්මඤ්ච වො භික්ඛවෙ දෙසිසාමී, අධම්මඤ්ච. තං සුඤ්ඤං -පෙ-
කතමො ච භික්ඛවෙ අධම්මො:

පාණාතිපාතො -පෙ- මිච්ඡාදිධි. අයං චුචන්ති භික්ඛවෙ අධම්මො.
කතමො ච භික්ඛවෙ ධම්මො:

පාණාතිපාතා වෙරමණී -පෙ- සමොදිධි.

අයං චුචන්ති භික්ඛවෙ ධම්මොති.

10. 4. 3. 3

කුසල සූත්‍රය

මහණෙනි, නොපට කුසල් ද අකුසල් ද දෙසමී. එ අසවු ...

මහණෙනි, අකුසල කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතය ... මිට්ඨාදාෂ්ටිසි. මහණෙනි, මේ අකුසලයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, කුසල කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතයෙන් විරමණය ... සමාසක් දාෂ්ටිසි.

මහණෙනි, මේ කුසලයි කියනු ලැබේ.

10. 4. 3. 4

අර්ථ සූත්‍රය

මහණෙනි, නොපට අර්ථ හා අනර්ථ හා දෙසමී. එ අසවු ...

මහණෙනි, අනර්ථ කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතය ... මිට්ඨාදාෂ්ටිසි. මහණෙනි මේ අනර්ථයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අර්ථ කවරේය යත්:

පණ්ඩායෙන් විරමණය ... සමාසක් දාෂ්ටිසි.

මහණෙනි මේ අර්ථයි කියනු ලැබේ.

10. 4. 3. 5

ධර්ම සූත්‍රය

මහණෙනි, නොපට ධර්ම හා අධර්ම හා දෙසමී. එ අසවු ...

මහණෙනි, අධර්ම කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතය ... මිට්ඨාදාෂ්ටිසි. මහණෙනි, මේ අධර්මයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ධර්ම කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතයෙන් විරමණය ... සමාසක් දාෂ්ටිසි.

මහණෙනි මේ ධර්මයි කියනු ලැබේ.

10. 4. 3. 6

සාසවධමම සුතනං

සාසවකුච වො භික්ඛවෙ ධමමං දෙසිසාමි, අනාසවකුච. නං සුඤ්ඤාථ
-පෙ-

කතමො ච භික්ඛවෙ සාසවො ධමමො:

පාණාතිපාතො -පෙ- මිඤ්ජාදිට්ඨි. අයං චූචචති භික්ඛවෙ සාසවො
ධමමො.

කතමො ච භික්ඛවෙ අනාසවො ධමමො:

පාණාතිපාතා වෙරමණි -පෙ- සමොදිට්ඨි.

අයං චූචචති භික්ඛවෙ අනාසවො ධමමොති.

10. 4. 3. 7

සාවජජ සුතනං

සාවජජකුච වො භික්ඛවෙ ධමමං දෙසිසාමි, අනවජජකුච. නං සුඤ්ඤාථ
-පෙ-

කතමො ච භික්ඛවෙ සාවජජො ධමමො:

පාණාතිපාතො-මිඤ්ජාදිට්ඨි. අයං චූචචති භික්ඛවෙ සාවජජො ධමමො.

කතමො ච භික්ඛවෙ අනවජජො ධමමො:

පාණාතිපාතා වෙරමණි -පෙ- සමොදිට්ඨි.

අයං චූචචති අනවජජො ධමමො ති.

10. 4. 3. 8

තපනිය සුතනං

තපනියකුච වො භික්ඛවෙ ධමමං දෙසිසාමි, අනපනියං ච. නං සුඤ්ඤාථ -පෙ-

කතමො ච භික්ඛවෙ තපනියො ධමමො:

පාණාතිපාතො -පෙ- මිඤ්ජාදිට්ඨි. අයං චූචචති භික්ඛවෙ තපනියො
ධමමො.

කතමො ච භික්ඛවෙ අනපනියො ධමමො:

පාණාතිපාතා වෙරමණි -පෙ- සමොදිට්ඨි.

අයං චූචචති භික්ඛවෙ අනපනියො ධමමො ති.

10. 4. 3. 6

සාසවධම්ම සූත්‍රය

මහණෙනි, සාසුවධම්ම හා අනාසුවධම්ම හා දෙසමි. එ අසවු ...

මහණෙනි, සාසුවධම්ම කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතය ... මිථ්‍යාදාෂ්ටිසි. මහණෙනි, මේ සාසුවධම්මි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අනාසුවධම්ම කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතයෙන් වීරමණය ... සමාසක් දාෂ්ටිසි.

මහණෙනි, මේ අනාසුවධම්ම කියනු ලැබේ.

10. 4. 3. 7

සාවද්‍ය සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට සාවද්‍යධම්ම හා අනවද්‍යධම්ම හා දෙසමි. එ අසවු ...

මහණෙනි, සාවද්‍යධම්ම කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතය... මිථ්‍යාදාෂ්ටිසි. මහණෙනි, මේ සාවද්‍යධම්මි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අනවද්‍යධම්ම කවරේය යත්:

පණ්ඩායෙන් දුරුවීම ... සමාසක් දාෂ්ටිසි.

මහණෙනි, මේ අනවද්‍යධම්ම කියනු ලැබේ.

10. 4. 3. 8

තපනිය සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට තපනිය ධම්ම හා අතපනියධම්ම හා දෙසමි. එ අසවු ...

මහණෙනි, තපනියධම්ම කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතය ... මිථ්‍යාදාෂ්ටිසි.

මහණෙනි, අතපනියධම්ම කවරේය යත්:

පණ්ඩායෙන් වෙන්වීම ... සමාසක් දාෂ්ටිසි.

මහණෙනි, මේ අතපනියධම්ම කියනු ලැබේ.

10. 4. 3. 9

ආවයගාමී සුතනං

ආවයගාමීඤ්ඤ වො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිසාමී, අපවයගාමීඤ්ඤ. තං සුඤ්ඤාථ -පෙ-

කතමො ච භික්ඛවෙ ආවයගාමී ධම්මො:

පාණාතිපාතො-මිවජාදිධිං අයං චූචති භික්ඛවෙ ආවයගාමී ධම්මො.

කතමො ච භික්ඛවෙ අපවයගාමී ධම්මො:

පාණාතිපාතා වෙරමණී -පෙ- සමොදිධිං.

අයං චූචති භික්ඛවෙ අපවයගාමී ධම්මො ති.

10. 4. 3. 10

දුක්ඛුද්දය සුතනං

දුක්ඛුද්දය ඤ්ඤ වො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිසාමී, සුඛුද්දයඤ්ඤ. තං සුඤ්ඤාථ -පෙ-

කතමො ච භික්ඛවෙ දුක්ඛුද්දයො ධම්මො:

පාණාතිපාතො -පෙ- මිවජාදිධිං. අයං චූචති භික්ඛවෙ දුක්ඛුද්දයො ධම්මො.

කතමො ච භික්ඛවෙ සුඛුද්දයො ධම්මො:

පාණාතිපාතා වෙරමණී -පෙ- සමොදිධිං.

අයං චූචති භික්ඛවෙ සුඛුද්දයො ධම්මො ති.

10. 4. 3. 11

දුක්ඛවිපාක සුතනං

දුක්ඛ විපාක ඤ්ඤ වො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිසාමී, සුඛවිපාකඤ්ඤ. තං සුඤ්ඤාථ -පෙ-

කතමො ච භික්ඛවෙ දුක්ඛවිපාකො ධම්මො:

පාණාතිපාතො -පෙ- මිවජාදිධිං. අයං චූචති භික්ඛවෙ දුක්ඛ විපාකො ධම්මො.

කතමො ච භික්ඛවෙ සුඛ විපාකො ධම්මො:

පාණාතිපාතා වෙරමණී -පෙ- සමොදිධිං.

අයං චූචති භික්ඛවෙ සුඛ විපාකො ධම්මො ති.

සාධුචගෙහා තතිසො.

10. 4. 3. 9

ආවයගාමී සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට ආවයගාමීධම් හා අපවයගාමීධම් හා දෙසමි. එ අසවු:

මහණෙනි, ආවයගාමීධම් කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතය... මිථ්‍යාදාෂ්ටි යි. මහණෙනි, මේ ආවයගාමීධම් යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අපවයගාමී ධම් කවරේය යත්:

පණ්ඩායෙන් දුරුවීම ... සමාක් දාෂ්ටි යි.

මහණෙනි මේ අපවයගාමීධම් යි කියනු ලැබේ.

10. 4. 3. 10

දුක්ඛුද්‍රය සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට දුක්ඛුද්‍රයධම් හා 'සුඛුද්‍රයධම් හා දෙසමි. එ අසවු ...

මහණෙනි, දුක්ඛුද්‍රයධම් කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතය ... මිථ්‍යාදාෂ්ටි යි. මහණෙනි, මේ දුක්ඛුද්‍රයධම් යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සුඛුද්‍රයධම් කවරේය යත්:

පණ්ඩායෙන් දුරුවීම ... සමාක් දාෂ්ටි යි.

මහණෙනි, මේ සුඛුද්‍රයධම් යි කියනු ලැබේ.

10. 4. 3. 11

දුක්ඛවිපාක සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට දුක්ඛවිපාකධම් හා සුඛවිපාකධම් හා දෙසමි. එ අසවු ...

මහණෙනි, දුක්ඛවිපාකධම් කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතය ... මිථ්‍යාදාෂ්ටි යි. මහණෙනි, මේ දුක්ඛවිපාකධම් යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සුඛවිපාකධම් කවරේය යත්:

පණ්ඩායෙන් දුරුවීම ... සමාක්දාෂ්ටි යි.

මහණෙනි, මේ සුඛවිපාකධම් යි කියනු ලැබේ.

තුන්වැනි සාධුවර්ගී යි.

4. අරියමගභවගෙහා

10. 4. 4. 1

අරියමගභ සුතතං

අරියමගභඤ්ච වො භික්ඛවෙ දෙසිසාමී, අනරියමගං ච. නං සුඤ්ඤාඨ -පෙ-

කතමො ච භික්ඛවෙ අනරියො මගෙහා:

පාණාතිපාතො-මිච්ඡාදිට්ඨි. අයං චූචන්ති භික්ඛවෙ අනරියො මගෙහා.

කතමො ච භික්ඛවෙ අරියො මගෙහා:

පාණාතිපාතා වෙරමණි-සමමාදිට්ඨි.

අයං චූචන්ති භික්ඛවෙ අරියො මගෙහා ති.

10. 4. 4. 2

කණ්ණමගභ සුතතං

කණ්ණමගභඤ්ච වො භික්ඛවෙ දෙසිසාමී, සුකක මගභඤ්ච. නං සුඤ්ඤාඨ -පෙ-

කතමො ච භික්ඛවෙ කණ්ණා මගෙහා:

පාණාතිපාතො-මිච්ඡාදිට්ඨි. අයං චූචන්ති භික්ඛවෙ කණ්ණා මගෙහා.

කතමො ච භික්ඛවෙ සුකකා මගෙහා:

පාණාතිපාතා වෙරමණි -පෙ- සමමාදිට්ඨි.

අයං චූචන්ති භික්ඛවෙ සුකකා මගෙහා ති.

10. 4. 4. 3

සඤ්ඤමම සුතතං

සඤ්ඤමමඤ්ච වො භික්ඛවෙ දෙසිසාමී, අසඤ්ඤමමඤ්ච. නං සුඤ්ඤාඨ -පෙ- කතමො ච භික්ඛවෙ අසඤ්ඤමමො:

පාණාතිපාතො-මිච්ඡාදිට්ඨි. අයං චූචන්ති භික්ඛවෙ අසඤ්ඤමමො.

කතමො ච භික්ඛවෙ සඤ්ඤමමො:

පාණාතිපාතා වෙරමණි-සමමාදිට්ඨි.

අයං චූචන්ති භික්ඛවෙ සඤ්ඤමමො ති.

4. අරියමගග වර්ගය

10. 4. 4. 1

අරියමග්ග සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට ආයතීමාරිය හා අනායතීමාරිය හා දෙසමි. එ අසවු ...

මහණෙනි, අනායතීමාරිය කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතය ... මිථ්‍යා-දෘෂ්ටියි. මහණෙනි, මේ අනායතීමාරියයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ආයතීමාරිය කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතයෙන් විරමණය ... සමාක් දෘෂ්ටියි.

මහණෙනි, මේ ආයතීමාරියයි කියනු ලැබේ.

10. 4. 4. 2

කාෂ්ණමග්ග සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට කාෂ්ණමාරිය හා ශුක්ලමාරිය හා දෙසමි. එ අසවු ...

මහණෙනි, කාෂ්ණමාරිය කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතය ... මිථ්‍යා-දෘෂ්ටියි. මහණෙනි මේ කාෂ්ණමාරියයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ශුක්ලමාරි කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතයෙන් විරමණය ... සමාක් දෘෂ්ටියි.

මහණෙනි, මේ ශුක්ලමාරියයි කියනු ලැබේ.

10. 4. 4. 3

සද්ධම්ම සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට සද්ධම්මය හා අසද්ධම්මය හා දෙසමි. එ අසවු ...

මහණෙනි, අසද්ධම්මය කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතය... මිථ්‍යාදෘෂ්ටියි. මහණෙනි, මේ අසද්ධම්මයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සද්ධම්මය කවරේය යත්:

පණ්ඩායෙන් දුරුවීම ... සමාක් දෘෂ්ටියි.

මහණෙනි, මේ සද්ධම්මයි කියනු ලැබේ.

10. 4. 4. 4

සප්පුරිසධමම සුතතං

සප්පුරිසධමමෙකුච්චො භික්ඛවෙ දෙසිසසාමී, අසප්පුරිසධමමෙකුච්ච නං සුඤ්ඤාථ -පෙ-

කතමො ච භික්ඛවෙ අසප්පුරිසධමමෙඤ්චා:

පාණාතිපාතො -පෙ- මිච්ඡාදිට්ඨි, අයං චූචචති භික්ඛවෙ අසප්පුරිසධමමො.

කතමො ච භික්ඛවෙ සප්පුරිසධමමෙඤ්චා:

පාණාතිපාතො වෙරමණී-පෙ- සමමාදිට්ඨි,

අයං චූචචති භික්ඛවෙ සප්පුරිසධමමොති.

10. 4. 4. 5

උපපාදෙනබ්බධමම සුතතං

උපපාදෙනබ්බකුච්චො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිසසාමී, න උපපාදෙනබ්බකුච්ච නං සුඤ්ඤාථ -පෙ-

කතමො ච භික්ඛවෙ න උපපාදෙනබ්බො ධමමො:

පාණාතිපාතො -පෙ- මිච්ඡාදිට්ඨි, අයං චූචචති භික්ඛවෙ න උපපාදෙනබ්බො ධමමො.

කතමො ච භික්ඛවෙ උපපාදෙනබ්බො ධමමො:

පාණාතිපාතො වෙරමණී-පෙ- සමමාදිට්ඨි,

අයං චූචචති භික්ඛවෙ උපපාදෙනබ්බො ධමමො :

10. 4. 4. 6

ආසෙච්ඡතබ්බධමම සුතතං

ආසෙච්ඡතබ්බකුච්චො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිසසාමී, නාසෙච්ඡතබ්බකුච්ච නං සුඤ්ඤාථ -පෙ-

කතමො ච භික්ඛවෙ නාසෙච්ඡතබ්බො ධමමො:

පාණාතිපාතො -පෙ- මිච්ඡාදිට්ඨි, අයං චූචචති භික්ඛවෙ නාසෙච්ඡතබ්බො ධමමො

කතමො ච භික්ඛවෙ ආසෙච්ඡතබ්බො ධමමො:

පාණාතිපාතො වෙරමණී -පෙ- සමමාදිට්ඨි.

අයං චූචචති භික්ඛවෙ ආසෙච්ඡතබ්බො ධමමොති.

10. 4. 4. 4
සත්පුරුෂධර්ම සූත්‍රය

මහණෙනි, කොපට සත්පුරුෂධර්ම හා අසත්පුරුෂධර්ම හා දෙසමී, එ අසවු...

මහණෙනි, අසත්පුරුෂධර්ම කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතය ... මීථ්‍යාදෘෂ්ටියි. මහණෙනි, මේ අසත්පුරුෂ ධර්මයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සත්පුරුෂධර්ම කවරේය යත්:

පණ්ඩායෙන් දුරුවීම... සමයක් දෘෂ්ටියි.

මහණෙනි, මේ සත්පුරුෂ ධර්මයි කියනු ලැබේ.

10. 4. 4. 5
උත්පාදයිතව්‍යධර්ම සූත්‍රය

මහණෙනි, කොපට උත්පාදයිතව්‍යධර්ම හා අනුත්පාදයිතව්‍යධර්ම හා දෙසමී, එ අසවු...

මහණෙනි, අනුත්පාදයිතව්‍ය ධර්ම කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතය... මීථ්‍යාදෘෂ්ටියි, මහණෙනි, මේ අනුත්පාදයිතව්‍ය ධර්මයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, උත්පාදයිතව්‍ය ධර්ම කවරේය යත්:

පණ්ඩායෙන් දුරුවීම... සමයක් දෘෂ්ටියි.

මහණෙනි, මේ උත්පාදයිතව්‍ය ධර්මයි කියනු ලැබේ.

10. 4. 4. 6
ආයෙවිතව්‍යධර්ම සූත්‍රය

මහණෙනි, කොපට ආයෙවිතව්‍ය ධර්ම හා අනායෙවිතව්‍ය ධර්ම හා දෙසමී. එ අසවු...

මහණෙනි, අනායෙවිතව්‍ය ධර්ම කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතය ... මීථ්‍යාදෘෂ්ටියි. මහණෙනි, මේ අනායෙවිතව්‍ය ධර්මයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ආයෙවිතව්‍ය ධර්ම කවරේය යත්:

පණ්ඩායෙන් දුරුවීම... සමයක් දෘෂ්ටියි.

මහණෙනි, මේ ආයෙවිතව්‍ය ධර්මයි කියනු ලැබේ.

10. 4. 4. 7

භාවේතබ්බමම

භාවේතබ්බඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිය්‍යාමි, නභාවේතබ්බං ච
තං සුඡාඨං -පෙ-

කතමො ච භික්ඛවෙ න භාවේතබ්බො ධම්මො:

පාණාතිපාතො -පෙ- මිච්ඡාදිට්ඨි, අයං චූචති භික්ඛවෙ නභාවේ-
තබ්බො ධම්මො.

කතමො ච භික්ඛවෙ භාවේතබ්බො ධම්මො:

පාණාතිපාතා වෙරමණි -පෙ- සමොදිට්ඨි.

අයං චූචති භික්ඛවෙ භාවේතබ්බො ධම්මොති.

10. 4. 4. 8

බහුලීකාතබ්බමම

බහුලීකාතබ්බඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිය්‍යාමි, නබහුලී-
කාතබ්බඤ්ඤා. තං සුඡාඨං -පෙ-

කතමො ච භික්ඛවෙ න බහුලීකාතබ්බො ධම්මො:

පාණාතිපාතො -පෙ- මිච්ඡාදිට්ඨි, අයං චූචති භික්ඛවෙ න බහුලී-
කාතබ්බො ධම්මො.

කතමො ච භික්ඛවෙ බහුලීකාතබ්බො ධම්මො:

පාණාතිපාතා වෙරමණි -සමොදිට්ඨි.

අයං චූචති භික්ඛවෙ බහුලීකාතබ්බො ධම්මොති.

10. 4. 4. 9

අනුසාරිතබ්බමම

අනුසාරිතබ්බඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිය්‍යාමි, නානුසාරිතබ්බඤ්ඤා
තං සුඡාඨං -පෙ-

කතමො ච භික්ඛවෙ නානුසාරිතබ්බො ධම්මො:

පාණාතිපාතො -පෙ- මිච්ඡාදිට්ඨි, අයං චූචති භික්ඛවෙ නානුසාරි-
තබ්බො ධම්මො.

කතමො ච භික්ඛවෙ අනුසාරිතබ්බො ධම්මො:

පාණාතිපාතා වෙරමණි -පෙ- සමොදිට්ඨි.

අයං චූචති භික්ඛවෙ අනුසාරිතබ්බො ධම්මොති.

10. 4. 4. 7

භාවේතබ්බධම්ම සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට භාවයිතව්‍ය ධර්ම හා නභාවයිතව්‍ය ධර්ම හා දෙසමී. එ අසවු...

මහණෙනි, න භාවයිතව්‍ය ධර්ම කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතය... මීථ්‍යාදෘෂ්ටියි. මහණෙනි, මේ නභාවයිතව්‍ය ධර්මයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, භාවයිතව්‍ය ධර්ම කවරේය යත්:

පණ්ඩායෙන් දුරුවීම... සමාක් දෘෂ්ටියි.

මහණෙනි, මේ භාවයිතව්‍ය ධර්මයි කියනු ලැබේ.

10. 4. 4. 8

බහුලිකාතබ්බධම්ම සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට බහුලි කර්තව්‍ය ධර්ම හා නබහුලිකර්තව්‍ය ධර්ම හා දෙසමී. එ අසවු...

මහණෙනි, න බහුලිකර්තව්‍ය ධර්ම කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතය... මීථ්‍යාදෘෂ්ටියි. මහණෙනි, මේ න බහුලිකර්තව්‍ය ධර්මයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, බහුලිකර්තව්‍ය ධර්ම කවරේය යත්:

පණ්ඩායෙන් දුරුවීම ... සමාක් දෘෂ්ටියි.

මහණෙනි, මේ බහුලිකර්තව්‍ය ධර්මයි කියනු ලැබේ.

10. 4. 4. 9

අනුස්මර්තබ්බධම්ම සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට අනුස්මර්තව්‍ය ධර්ම හා නානුස්මර්තව්‍ය ධර්ම හා දෙසමී. එ අසවු...

මහණෙනි, නානුස්මර්තව්‍ය ධර්ම කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතය... මීථ්‍යාදෘෂ්ටියි. මහණෙනි, මේ නානුස්මර්තව්‍ය ධර්මයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අනුස්මර්තව්‍ය ධර්ම කවරේය යත්:

පණ්ඩායෙන් දුරුවීම... සමාක්දෘෂ්ටියි.

මහණෙනි, මේ අනුස්මර්තව්‍ය ධර්මයි කියනු ලැබේ.

10. 4. 4. 10

සච්ඡිකාතබ්බධම්ම සුත්තං

සච්ඡිකාතබ්බඤ්ච වො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිසසාමී, න සච්ඡිකාතබ්බ ඤ්ච,
නං සුඤ්ඤං -පෙ-

කතමො ච භික්ඛවො න සච්ඡිකාතබ්බො ධම්මො:

පාණාතිපාතො -පෙ- මිච්චාදිට්ඨී. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ න සච්ඡිකා-
තබ්බො ධම්මො,

කතමො ච භික්ඛවෙ සච්ඡිකාතබ්බො ධම්මො:

පාණාතිපාතා වෙරමණී -පෙ- සමමා දිට්ඨි.

අයං චූච්චති භික්ඛවො සච්ඡිකාතබ්බො ධම්මොති.

අරියමග්ග වග්ගො චතුසො.

10. 4. 4. 10

සවිජ්ඣාතබ්බධම්ම සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට සාක්ෂාත්කර්මය ධර්ම හා න සාක්ෂාත්කර්මය ධර්මය හා දෙසමී. එ අසවු...

මහණෙනි, න සාක්ෂාත්කර්මය ධර්ම කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතය... මිථ්‍යාදෘෂ්ටියි. මහණෙනි, මේ න සාක්ෂාත්කර්මය ධර්ම යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සාක්ෂාත්කර්මය ධර්ම කවරේය යත්:

පණ්ඩායෙන් දුරුවීම... සමාක් දෘෂ්ටියි.

මහණෙනි, මේ සාක්ෂාත්කර්මය ධර්ම යි කියනු ලැබේ.

සිවුචූනි අරියමගගචභී යි.

5. අපරපුගල වගෙහි

10. 4. 5. 1- 12

සෙවිතබ්බාදි දවාදස සුත්තානි

දසහි භික්ඛාවෙ ධරෙමෙහි සමන්තාගතො පුග්ගලො න සෙවිතබ්බො, කතමෙහි දසහි:

පාණතිපාති හොති, අදින්නාදුඨි හොති, කාමෙසු මිච්ඡාවාරි හොති, මුසාවාදි හොති, පිසුනාවාවො¹ හොති, ඵරුසවාචො හොති සමඵපපලාපි හොති, අභිජ්ඣාලු හොති, ව්‍යාපනභවිතො හොති, මිච්ඡදිට්ඨිකො හොති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛාවෙ දසහි ධරෙමෙහි සමන්තාගතො පුග්ගලො න සෙවිතබ්බො,

දසහි භික්ඛාවෙ ධරෙමෙහි සමන්තාගතො පුග්ගලො සෙවිතබ්බො, කතමෙහි දසහි:

පාණතිපාතා පටිච්චරතො හොති, අදින්නාදුතා පටිච්චරතො හොති, කාමෙසු මිච්ඡාවාරා පටිච්චරතො හොති, මුසාවාද පටිච්චරතො හොති, පිසුනාය වාවාය පටිච්චරතො හොති, ඵරුසාය වාවාය පටිච්චරතො හොති, සමඵපපලාපා පටිච්චරතො හොති, අනභිජ්ඣාලු හොති, අව්‍යාපනභවිතො හොති, සමමා දිට්ඨිකො හොති, ඉමෙහි ඛො භික්ඛාවෙ දසහි ධරෙමෙහි සමන්තාගතො පුග්ගලො සෙවිතබ්බොති.

2. දසහි භික්ඛාවෙ ධරෙමෙහි සමන්තාගතො පුග්ගලො න හජිතබ්බො -පෙ- හජිතබ්බොති.

3. න පඨිරුපාසිතබ්බො -පෙ- පඨිරුපාසිතබ්බොති,
4. න පුජ්ජො හොති -පෙ- පුජ්ජො හොතිති,
5. න පාසංසො හොති -පෙ- පාසංසො හොතිති,
6. අභාරවො හොති -පෙ- සභාරවො හොතිති,
7. අපනිතො හොති -පෙ- සපනිතො² හොතිති,
8. නාරාධනො හොති -පෙ- ආරාධනො හොතිති,
9. න විසුජ්ඣති -පෙ- විසුජ්ඣතිති.
10. මානං නාභිහොති -පෙ- මානං අනාභිහොතිති.
11. පඤ්ඤාය න වඩ්ඨති -පෙ- පඤ්ඤාය වඩ්ඨතිති.

1. පිසුනාවාවො - මජ්ඣං.
2. අපනිතොහොති -පෙ- සපනිතො, පිසු.

5. අපරපුගල වර්ගය

10. 4. 5. 1. 12

සෙවිතබ්බාදි දවාදග සුත්තයෝ

1. මහණෙනි, දස කරුණෙකින් සමන්වාගත පුද්ගලයා නො සෙවිය යුත්තේය. කවර දසයෙකින් යත්:

පණිවාකරණයේ වෙයි, නුදුන් දැ ගන්නා සුළුයේ වෙයි, කාමයන්හි මිස හසර ඇතියේ වෙයි. මුසවා කියන සුලුයේ වෙයි. පිසුනු බස් ඇතියේ වෙයි. පරොස් බස් ඇතියේ වෙයි. සමඵපුලාප ඇතියේ වෙයි, අභිධ්‍යාලු වෙයි, ව්‍යාපාදයට වන් සිතැතියේ වෙයි. මිථ්‍යාදෘෂ්ටික වෙයි. මහණෙනි, මෙ දස කරුණින් සමන්වාගත පුද්ගලයා නො සෙවිය යුත්තේය.

මහණෙනි, දස කරුණකින් සමන්වාගත පුද්ගල සෙවිය යුත්තේය, කවර දසයෙකින් යත්:

පණිව්‍යයන් වැළැකියේ වෙයි, අධිනාදනින් වැළැකියේ වෙයි. කාමයන්හි මිසහසරින් වැළැකියේ වෙයි. මුසවායෙන් වැළැකියේ වෙයි. පිසුනුබසින් වැළැකියේ වෙයි. පරොස් බසින් වැළැකියේ වෙයි. සමඵපුලාපයෙන් වැළැකියේ වෙයි. අනභිධ්‍යාලු වෙයි, ව්‍යාපාදයට නො වන් සිතැත්තේ වෙයි. සම්‍යග්දෘෂ්ටික වෙයි. මහණෙනි, මෙ දස කරුණින් සමන්වාගත පුද්ගල සෙවිය යුත්තේය යි.

2. මහණෙනි, දස කරුණෙකින් සමන්වාගත පුද්ගල නො බිජිය යුත්තේය ... බිජිය යුත්තේ ය යි.

- 3. පර්සුපාසනා නොකට යුත්තේය -පෙ- පර්සුපාසනා කටයුත්තේය යි.
- 4. පුජ්‍ය නො වේ -පෙ- පුජ්‍ය වේ යයි.
- 5. ප්‍රශංසාර්ථ නො වේ -පෙ- ප්‍රශංසාහ වේ යයි.
- 6. ගෞරව නැතියේ වෙයි -පෙ- ගෞරව සහිත වේ යයි.
- 7. ප්‍රතිශ්‍රය නැතියේ වෙයි -පෙ- ප්‍රතිශ්‍රය සහිත වේ යයි.
- 8. ආරාධක නො වේ -පෙ- ආරාධක වේ යයි.
- 9. විශුද්ධ නො වේ -පෙ- විශුද්ධ වේ යයි.
- 10. මාතය නො මධිනේය -පෙ- මාතය මධිනේ සයි.
- 11. ප්‍රඥයෙන් නො වධිනේය -පෙ- ප්‍රඥයෙන් වැඩෙන්තේ ය.

12. බහුං අපුඤ්ඤං පසවති -පෙ- බහුං පුඤ්ඤං පසවති, කතමෙහි දසති:

පාණාතිපාතා පටිච්චරතො හොති, අදිනකාදුනා පටිච්චරතො හොති, කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිච්චරතො හොති, මුසාවාදු පටිච්චරතො හොති, පිසුනාය වාචාය පටිච්චරතො හොති, එරුසාය වාචාය පටිච්චරතො හොති, සමඵපපලාපා පටිච්චරතො හොති, අනභිජ්ඣාලු හොති, අව්‍යාපහනවිකේතා හොති, සමමාදිට්ඨිකො හොති,

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ දසති ධම්මෙහි සමහ්තාගතො පුග්ගලො බහුං පුඤ්ඤං පසවතිති.

පුග්ගලවග්ගො පඤ්චමො.

චතුසො පණ්ණාසකො.

12. බොහෝ අප්‍රණය රැස් කෙරෙයි ... බොහෝ පින් රැස්කෙරෙයි.
කවර දසකරුණිත යන්:

පණිවායෙන් වැළැකියේ වෙයි, අධිනාදිනින් වැළැකියේ වෙයි,
කාමයන්හි මිසභසරින් වැළැකියේ වෙයි, මුසවායෙන් වැළැකියේ වෙයි,
පිසුනු බසින් වැළැකියේ වෙයි, පරොස් බසින් වැළැකියේ වෙයි,
සම්ඵලලාපයෙන් වැළැකියේ වෙයි, අභිධ්‍යා බහුල කොට නැතියේ වෙයි,
ව්‍යාපාදයට වන් සිත් නැතියේ වෙයි. සමදිට්‍ර ඇතියේ වෙයි.

මහණෙනි, මේ දස කරුණින් සමන්වාගත පුද්ගල බොහෝ පින් රැස්
කරන්නේය යි.

පස්වැනි පුද්ගල වර්ගයයි.

සතරවන පණිණාසකයයි.

පණණාසාතිරෙක සුතතානි

1. කර්ජකායවග්ගො

10. 5. 1. 1

පට්මනිරය සුතතං

[සාවකී]

දසහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාහතං නිකඛිතො ඵවං නිරයෙ. කතමෙහි දසහි:

1. ඉධ භික්ඛවෙ ඵකවෙවා පාණානිපාති හොති ලුද්දෙ ලොභිතපාණි හතපහතෙ නිව්චෙඛො අදයාපනො සබ්බපාණභුතෙසු.

2. අදින්නාදුඛි හොති. යං තං පරසස පරචිත්තුපකරණං භාමගතං වා අරඤ්ඤගතං වා, තං අදින්නං ඵෙය්‍යසඛිඛාතං ආදනා හොති.

3. කාමෙසු මිච්ඡාවාරිහොති. යා තා මාතුරකඛිතා පිතුරකඛිතා මානා- පිතුරකඛිතා භාතුරකඛිතා හගිනීරකඛිතා ඤාතීරකඛිතා ගොඤ්ඤරකඛිතා ධම්මරකඛිතා සසාමිකා සපරිදණ්ඛා අනාමසො මාලා ගුලපරිකඛිතොපි, තථා රූපාසු වාරිකං ආපජ්ජතා හොති.

4. මුසාවාදී හොති සභාගතො¹ වා පරිසගතො වා ඤාති මජ්ඣගතො වා සුගමජ්ඣගතො වා රාජකුලමජ්ඣගතො වා අභිනිතො සකඛිපුච්ඡා 'ඵහමො පුරිස, යං ජානාහි, තං වදෙහි'ති. සො අජානං වා ආහ 'ජානාමි'ති. ජානං වා ආහ 'න ජානාමි'ති අපසාං වා ආහ, 'පසාමි'ති පසාං වා ආහ, න පසාමි'ති. ඉති අනෙහෙතු වා පරහෙතු වා ආමිස- කි ඤචිකඛිහෙතු වා සමපජානමුසා භාසිතා හොති.

5. පිසුනාවාවො හොති, ඉතො සුඤ්ච අමුත්ත අකඛාතා ඉමෙසං හෙදය, අමුත්ත වා සුඤ්ච ඉමෙසං අකඛාතා අමුසං හෙදය. ඉති සමග්ගානං වා හෙකො, භින්නානං වා අනුපඤ්ඤා, වග්ගාරාමො වග්ගරතො වග්ගනාදී වග්ගකරණං වාවං භාසිතා හොති

6. ඵරුසාවාවො හොති, යා සා වාවා අණ්ඛකා කකකසා පරකටුකා පරාභිසජ්ජති කොධසාමනසා අසමාධිසංවහනනිකා තථාරූපිං වාවං භාසිතා හොති.

1. සභාගතො වා හොති පරිසගතො වා - මජ්ඣ.

1. කර්මකාය වර්ගය

10. 5. 1. 1

පයමනිරය සූත්‍රය

[සැවැත්]

මහණෙනි, දස කරුණකින් සමන්විත වූයේ ගෙනවුත් බහා තැබූයේ යම් සේ නම් එසේ කිරීමෙහි නික්මිණ වෙයි. කවර දස කරුණකින් යත්:

1. මහණෙනි, මේ ලොවහි ඇතැමෙක් රුදුරු කම් ඇතිදේ ලෙහෙ වැකුණු අත් ඇතියේ නැසුම් වොලොගැණුම්හි බටුයේ සවිප්‍රාණභූතගණයා කෙරෙහි දයාවට නො පතූයේ ප්‍රාණසාතී වෙයි.

2. නුදුන්දෑ ගන්නා සුදු වෙයි. ග්‍රාමගත වේවයි අරණ්‍යගත වේවයි මෙරමාගේ යම් ඒ පරවිකොපකරණයෙක් වේ නම් යෝග්‍ය සබ්බාන වූ එ නුදුන් දෑ ගන්නේ වෙයි.

3. කාමයෙහි මිසහසර ඇත්තේ වෙයි. මාතාරක්ෂිතාය, පිතාරක්ෂිතාය, මාතාපිතාරක්ෂිතාය, භ්‍රාතාරක්ෂිතාය, හගිනිරක්ෂිතාය, ඥාතීරක්ෂිතාය, ගොත්‍රරක්ෂිතාය, ධර්මරක්ෂිතාය, සසාමිකාය, සපරිදුණ්ඩාය යටත් පිරිසෙයින් මල්ගුලායෙන් පරික්ෂිප්ත වූවා දැයි යම් ඒ මාගමිභූ වෙන් නම් එබන්දන් කෙරෙහි හැසිරෙන බවට පැමිණියේ වෙයි.

4. සභාගත වේවයි පමිද්ගත වේවයි, ඥාතිමධ්‍යගත වේවයි, සුගමධ්‍යගත වේවයි, රාජකුලමධ්‍යගත වේවයි. ඉදිරියට කැඳවන ලද්දේ "එම්බා පුරුෂය, එව් යමක් දනිති නම් එකියව"යි, සාක්ෂ්‍ය පුළුවියනා ලද්දේ මුසාවාදී වෙයි. හේ නො දන්නේ හෝ "දක්මී"යි කියයි. දන්නේ හෝ "නො දක්මී"යි කියයි. නො දක්නේ හෝ "දක්මී"යි කියයි, දක්නේ හෝ "නො දක්මී"යි කියයි, මෙසේ තමා හෙතු කොට වේවයි මෙරමා හෙතු කොට වේවයි කිසියම් ආමීපයක් හෙතුකොට වේවයි, දන දන මුසවා බණන්තේ වෙයි.

5. පිසුනුබස් ඇතියේ වෙයි. මොවුන්ගේ හෙදයට මේ තැනින් අසා කියන්නේ වෙයි. එහි හෝ අසා ඔවුන්ගේ හෙදයට මොවුනට කියන්නේ ය, මෙසේ සමගයන් හෝ බිඳින සුදු වූයේ හින්තැනට හෝ අනුබල දෙන්නේ වර්ගයෙහි රැඳියේ වර්ග වූයේ වර්ගයෙහි සතුටු වන්නේ වර්ග කරණ වදන් කියන්නේ වෙයි.

6. පරොස්බස් ඇතියේ වෙයි. නො සබැඳි කැකුළු මෙරමා කටුක පරාගටනා ක්‍රොධය වටා ඇති සමාධියට අහිත යම් ඒ තෙපුලක් වේ නම් එබඳු තෙපුල් කියන්නේ වෙයි.

7. සමඵපප්‍රාපි හොති අකාලවාදී අභූතවාදී අනස්වාදී අධම්මවාදී අවිනයවාදී අභිධානවතිං වාචං භාසිතා හොති අකාලෙන අනපදෙසං අපරිසතකවතිං අනස්සංභිතං.

8. අභිජ්ඣාලු හොති යං තං පරසස පරචිතකුපකරණං, තං අභිජ්ඣිතා හොති, 'අභොවන¹ යං පරසස තං මම අසසා'ති.

9. ධ්‍යාපනනවිනෙතා හොති පදුට්ඨමනසඛ්‍යාපො, 'ඉමෙ සත්තා භඤ්ඤනතු වා ඛජ්ඣනතු වා උච්ඡජ්ජනතු වා විනාසනතු වා මා වා අභෙසුනති'.

10. මීච්ඡාදිට්ඨිකො හොති විපරිතදසසනො, 'නස්සී දිනතං, නස්සී ශිට්ඨං, නස්සී භූතං, නස්සී සුකට්ඨකඛවානං කම්මානං ඵලං විපාකො, නස්සී අයං ලොකො, නස්සී පරො ලොකො, නස්සී මාතා, නස්සී පිතා. නස්සී සත්තා ඔපපාතිකා, නස්සී ලොකෙ සමණ ඩ්‍රාහමණා සම්මඤ්ඤතා සමමාපටිපනතා යෙ ඉමස්ථි ලොකං පරස්ථි ලොකං සයං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකකතා පච්චෙදෙහති'ති.

ඉමෙහි ධො භික්ඛවෙ දසහි ධම්මෙහි සමනනාගතො යථාභතං නික්ඛිතො ඵචං නිරයෙ.

දසහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමනනාගතො යථාභතං නික්ඛිතො ඵචං සග්ගෙ. කතමෙහි දසහි:

1. ඉධ භික්ඛවෙ ඵකච්චො පාණාතිපාතං පභාය පාණාතිපාතා පටිචිරතො හොති, නිහිතදණො නිහිතසණො, උජ්ජී දොසනො සබ්බපාණං-භූතභිතානුකම්පි විහරති.

2. අදිනනාදනං පභාය අදිනනාදනා පටිචිරතො හොති, යං තං පරසස පරචිතකුපකරණං ගාමගතං වා අරඤ්ඤගතං වා, න තං අදිනනං ටෙය්‍යං-සඛ්ඛාතං ආදනා හොති.

3. කාමෙසු මීච්ඡාවාරං පභාය කාමෙසු මීච්ඡාවාරා පටිචිරතො හොති. යා තා මාතුරකඛිතා, පිතුරකඛිතා, මාතා පිතුරකඛිතා, භාතු රකඛිතා, භගි-තිරකඛිතා ඤ්ඤිතරකඛිතා, ගොඤ්ඤරකඛිතා, ධම්මරකඛිතා, සසාමිකා සපරිදණො අනමසො මාලාගුල පටිකඛිතො පි, තථාරූපාසු න වාරිකතං ආපජ්ජිතා හොති.

1. වභායං - ඕචු.

7. අකාලවාදී ව අභූතවාදී ව අනාඤ්චාදී ව අධර්මවාදී ව අචිත්තයවාදී ව සමඵප්පලාප කියන සුදු වෙයි. සිත්හිලා නො දැරිය යුතු නො කල්හි කරුණු රහිත පරිච්ඡේද රහිත අනාඤ්චා ඇසුරු කළ බස් කියන්නේ වෙයි.

8. අභිධ්‍යා බහුල කොට ඇත්තේ වෙයි, මෙරමාගේ යම් ඒ පරච්ඤානාපකරණයෙක් වේ නම්, “අහෝ, එ කැතින් යමක් මෙරමාගේ වේ නම් එ මට වේව”යි. එය ගිජුසිකිත් පනනේ වෙයි,

9. ප්‍රදුෂ්ටමනා සඤ්ඤාප ඇතිගේ “මෙ සත්වු නැසෙත් වායි හෝ බැඳෙත්වයි හෝ මුලුසුන් වෙන්වයි හෝ වැනැසෙත්වයි හෝ නහමක් වෙන්වයි හෝ” ව්‍යාපාදයට පත් සිතැතිගේ වෙයි.

10. දුන්දුගෙහි පල නැත, යාගගෙහි පල නැත, හෝමගෙහි පල නැත, සුකාත දුෂ්ඨතාත කථිමයන්ගේ එල විපාක නැත, මෙලෝ නැත, පරලෝ නැත, මවක් නැත, පියෙක් නැත, ඖපපාදක සත්ත්වයෝ නැත, ලොවහි යහමගට ගිය මනා පිළිවෙත් සපත් යමෙක් තුමු මෙලෝ හා පරලෝ හා තුමු උග්ගිඤ්ඤානගෙන් දැන සාක්ෂාත් කොට සකසා දැනිත් නම් එ බඳු මහණබමුණෝ නැත.

මහණෙනි, මෙ දසකරුණින් සමන්වාගත වූයේ ගෙනවුත් බහා තැබූයේ යම් සේ නම් එසේ නිරාහි නික්මිජන වෙයි.

මහණෙනි, දසකරුණෙකින් සමන්වාගත වූයේ ගෙනවුත් තැබූයේ යම් සේ නම් එසේ සඛ්ඛියෙහි නික්මිජන වෙයි. කවර දසසකිත යත්:

1. මහණෙනි, මෙ ලොවහි ප්‍රාණසාතය දුරු කොට බහා තැබූ දඬු ඇතිගේ බහා තැබූ අවි ඇතිගේ ලජ්ජා ඇතිගේ දයාපත් වූයේ ප්‍රාණසාතයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. සඵප්පාණභූතගණයා කෙරෙහි භීතානුකමුව වෙසෙයි.
2. අධිනාදන් හැර පියා අධිනාදනින් වැළැක්කේ වෙයි. ග්‍රාමගත වෙයි අරණ්‍යගත වෙයි මෙරමාගේ විඤ්ඤාපකරණයෙක් වේ නම් කොය සඤ්ඤාත ඒ නුදුන් දැ ගන්නේ වෙයි.
3. කාමමිථ්‍යාවාරය හැර පියා කාමමිථ්‍යාවාරයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මාතාරක්ෂිතාය, පිතාරක්ෂිතාය, මාතෘපිතා රක්ෂිතාය, භ්‍රාතාරක්ෂිතාය, හගිනිරක්ෂිතාය, ඥතිරක්ෂිතාය, ගොත්‍රරක්ෂිතාය, ධර්මරක්ෂිතාය, සඤ්ඤාපිතාය, සපරිදණ්ඩාය, යටත් උරියෙයින් මල්ගුලායෙන් පරික්ෂිජන වූ දැයි යම් ඒ මාගමු වෙන් නම් එ බන්දන් කෙරෙහි නො හැසිරෙන බවට පැමිණෙන්නේ වෙයි.

4. මුසාවාදං පහාය මුසාවාද පටිච්චරතො හොති. සභාගතො වා පරිස-
 ගතො වා ඤාතිමච්චකිගතො වා පුගමච්චකිගතො වා රාජකුල මච්චකිගතො වා
 අභිනිතො සකඛිපුට්ඨො, “එභමෙහා පුරිස, යං ජනාභි, නං වදෙභි”ති.
 යො අජානං වා ආභ: ‘න ජානාමී’ති. ජානං වා ආභ, ‘ජානාමී’ති,
 අපසං වා ආභ ‘න පසාමී’ති, පසං වා ආභ, ‘පසාමී’ති’ ඉති අත්තභෙතු
 වා පරභෙතු වා ආමීසකිඤ්චිකභෙතු වා න සමපජාන මුසා භාසිතා හොති.

5. පිසුනං වාවං පහාය පිසුනාය වාවාය පටිච්චරතො හොති. න
 ඉතො සුඤ්චා අමුත්ත අක්ඛාතා ඉමෙසං භෙදය, අමුත්ත වා සුඤ්චා ඉමෙසං
 අක්ඛාතා අමුසං භෙදය, ඉති භින්නානං වා සපඨාතා සභිතානං වා
 අනුපදනා සමගාරාමො සමගාරතො සමග්ග නන්දී සමග්ගකරණිං වාවං
 භාසිතා හොති.

6. ඵරුසං වාවං පහාය ඵරුසාය වාවාය පටිච්චරතො හොති. යා තා
 වාවා නෙලා කණ්ණි සුඛං ඵෙමණියා හදයබ්බමා පොරි බහුජන කනාතා
 බහුජන මනාපා තථාරුපිං වාවං භාසිතා හොති.

7. සමඵසලාපං පහාය සමඵසලාපා පටිච්චරතො හොති. කාලවාදී
 භුක්වාදී අසුවාදී ධම්මවාදී චිතයවාදී නිධානවතිං වාවං භාසිතා
 හොති, කාලෙන සාපදෙසං පරියනභවතිං අස්සංභිතං.

8. අනභිජ්ඣාලු හොති, යං තං පරසං පරචිත්තුපකරණං, තං
 අනභිජ්ඣිතා හොති, “අභො වත යං පරසං තං මම අසාමා”ති.

9. අබ්බාපනභවිතො හොති අසුද්ධචනසංඛාතපො, ‘ඉමෙ සත්තා
 අවෙරා භොනතු අබ්බාපජා අනිසා සුඛී අත්තානං පරිභරන්තු’ති.

4. මුසාවාදය හැරපියා මුසවායෙන් වැළැක්කේ වෙයි. සභාගත වෙවයි, පඤ්ඤාගත වෙවයි, ඥානිමධ්‍යගත වෙවයි, පුගලමධ්‍යගත වෙවයි, රාජකුලමධ්‍යගත වෙවයි, කැඳවනු ලද්දේ 'එම්බා පුරුෂය, එව යමක් දැනිති නම් එ කියව'යි සාක්‍ෂ්‍ය ප්‍රච්චය්‍යනා ලද්දේ වෙයි. හේනො දන්තේ හෝ 'නොදන්මි'යි කියයි. දන්තේ හෝ 'දන්මි'යි කියයි, නො දන්තේ හෝ 'නො දන්මි'යි කියයි. දන්තේ හෝ 'දන්මි'යි කියයි. මෙසේ තමා හෙතු කොට හෝ මෙරමා හෙතු කොට හෝ කිසි ආමිෂයක් හෙතු කොට හෝ දන දන මුසවා නො කියන්නේ වෙයි.

5. පිසුනුබස් හැරපියා පිසුනු බසින් වැළැකියේ වෙයි. මෙයින් අසා මොවුන්ගේ හෙදය සඳහා එහි නො කියන්නේය, එ තන්හි හෝ අසා මොවුන්ගේ හෙදය සඳහා මොවුන්ට නො කියන්නේය. මෙසේ බිඳුනවුන් හෝ සන්ධ්‍යා කරණයේ සමගයනට හෝ අනුබල දෙනුයේ සමගියෙහි ඇලුමැතියේ සමගයන් කෙරෙහි රැඳියේ සමග වුවත් දක තුස්තේ සමග කරන බස් කියන්නේ වෙයි.

6. පරොස්බස් හැරපියා පරොස් බසින් වැළැකියේ වෙයි, යම් ඒ බසෙක් නිදෙස් වේ ද, කනට සුව එළවා ද, ප්‍රේම දැනවා ද හැරැයබගම වේ ද ගුණෙන් පිරිපුන් වේ ද, බොහෝ දෙනාට කාන්ත වේ ද, බොහෝ දෙනාට මනවඩා ද එ බඳු බස් කියන්නේ වෙයි.

7. සම්ඵපුලාප හැරපියා සම්ඵපුලාපයෙන් වැළැකියේ වෙයි. කාල වාදී ව භූතවාදී ව අභිවාදී ව ධර්මවාදී ව ජිනසවාදී ව ලෙහි රඳවා ගතයුතු බස් කල්හි සකරුණු කොට පයභින්නවත් කොට සහිත කොට කියන්නේ වෙයි.

8. අභිධ්‍යා බහුල කොට නැත්තේ වෙයි. මෙරමාගේ යම් ඒ පරච්ඡේදනාපකරණයෙක් වේ නම්, එය "දහෝ, යමක් මෙරමාගේ වේ නම්, එය මට වෙව'යි ගිජු සිතීන් නො පනන්නේ වෙයි.

9. "මෙ සත්තවයෝ වෛර නැත්තෑහු ව්‍යාපාද නැත්තෑහු දුක් නැත්තෑහු සැප ආත්තෑහු ආත්මපරිහරණ කෙරෙත්වා" අප්‍රදුෂ්ට මනසබ්‍යාසය ඇතියේ ව්‍යාපාදයට නො පත් සිත් ඇත්තේ වෙයි.

10. සමමා දිට්ඨිකො හොති අවිපරිතදසසනො, ‘නස්සී දිනතං නස්සී ධිට්ඨං, නස්සී භුතං, නස්සී සුකට්ඨදුකකට්ඨානං කම්මානං ඵලං වීජාකො, නස්සී අයං ලොකො, නස්සී පරො ලොකො, නස්සී මාතා, නස්සී පිතා, නස්සී සත්තා ඔපපාතිකා, නස්සී ලොකෙ සමණධ්වාභලණා සමලඤ්ඤතා, සමමා පටිපන්නා, යො ඉමඤ්ච ලොකං පරඤ්ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චෙදෙතස්සී’ති.

ඉමෙහි ධො භික්ඛවෙ දසහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාහතං නික්ඛිතො ඵලං සග්ගෙති.

10. 5. 1. 2

දුතියනිරය සුත්තං

දසහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාහතං නික්ඛිතො ඵලං නිරයෙ. කතමෙහි දසහි:

ඉධ භික්ඛවෙ ඵකච්චො පාණාතිපාති හොති ලුද්දෙ ලොභිතපාණි, හතපහතෙ නිව්ට්ඨො අදයාපනෙනා සබ්බපාණභුතෙසු. අදිනනාදුඨි හොති -පෙ- කාමෙසු මිච්ඡාචාරී හොති -පෙ- මුසාවාදී හොති -පෙ- පිසුනාවාවො හොති -පෙ- ඵරුසා වාවො හොති -පෙ- සලිඵපපලාපි හොති -පෙ- අභිජ්ඣාලු හොති -පෙ- ව්‍යාජනනවිතො හොති -පෙ- මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති විපරිතදසසනො, “නස්සී දිනතං, නස්සී ධිට්ඨං, නස්සී භුතං, නස්සී සුකට්ඨදුකකට්ඨානං කම්මානං ඵලං වීජාකො, නස්සී අයං ලොකො, නස්සී පරො ලොකො, නස්සී මාතා, නස්සී පිතා, නස්සී සත්තා ඔපපාතිකා, නස්සී ලොකෙ සමණධ්වාභලණා සමලඤ්ඤතා සමමා පටිපන්නා යෙ ඉමඤ්ච ලොකං පරඤ්ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චෙදෙතස්සී’ති.

ඉමෙහි ධො භික්ඛවෙ දසහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාහතං නික්ඛිතො ඵලං නිරයෙති.

දසහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාහතං නික්ඛිතො ඵලං සග්ගො: කතමෙහි දසහි:

10. ‘දුන් දෑ පල නැත, යාගයෙහි පල නැත, හෝමයෙහි පල නැත, සුකාන්දුෂ්කාන්තයන්ගේ එල විපාක නැත. මෙ ලෝ නැත, පරලෝ නැත, මවු නැත, පියා නැත, ඖපසාදුකසත්තවයෝ නැත, ලොවිහි සමාග්ගතව සමාන්ද්‍රතිපක්‍රියාව පත්ව යමෙක් මෙලෝ හා පරලෝ හා තුමු විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන පසක් කොට දන්නාහු නම් එබඳු මහණ බමුණෝ ඇතැ’යි අවිපරිනදර්ශන ඇති සමාග් දෘෂ්ටික වෙයි.

මහණෙනි, මෙ දස කරුණෙන් සමන්වාගත වූයේ (නිසිත්) ගෙනා දැසක් යම්සේ බහා තැබුයේ වේ නම් එසේ ඥාතියෙහි නික්මිප්ත වෙයි.

10. 5. 1. 2

දුතියනිරය සූත්‍රය

මහණෙනි, දස කරුණෙකින් සමන්වාගත වූයේ ගෙන එන ලද්ද බහාතැබුයේ යම්සේ වේ නම් එසේ නිරයෙහි නික්මිප්ත වෙයි. කවර දසයෙකින් යත්:

මහණෙනි, මෙලොවිහි ඇතැමෙක් රුදුරු කම් ඇතියේ ලෙහෙයින් වැකුණු අත් ඇතියේ නැසුම් වොලො ගනුමිහි බටුයේ හැම සතුන් කෙරෙහි දයාවට නො පැමිණියේ ප්‍රාණසාහි වෙයි. නුදුන්දෑ ගන්නා සුඵ වෙයි. කාමයන්හි මිසහසර ඇතියේ වෙයි මුසවා කියන්නන් වෙයි පිසුනුබස් ඇතියේ වෙයි පරොඤ්චස් ඇතියේ වෙයි සම්ඵපුලාප ඇතියේ වෙයි අභිධ්‍යා බහුල කොටැතියේ වෙයි ව්‍යාපාදයට පත් සිතැතියේ වෙයි “දුන් දෑ පල නැත, යාගයෙහි පල නැත, හෝමයෙහි පල නැත, සුකාන්දුෂ්කාන්තයෙහි එල විපාක නැත, මෙලෝ නැත, පරලෝ නැත, මවු නැත, පියා නැත, ඖපසාදුක සත්තවයෝ නැත, ලොකයෙහි යමෙක් තුමු ම මෙලෝ හා පරලෝ හා විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන පසක්කොට ප්‍රකට කොට දන්න් නම් එ බඳු මහණ බමුණෝ නැතැ’යි විපරිනදර්ශන ඇති මිථ්‍යාදෘෂ්ටික වෙයි.

මහණෙනි, මෙ දස කරුණින් සමන්වාගත වූයේ ගෙන එන ලද්දක් බහා තැබුයේ යම්සේ නම් එසේ නිරයෙහි නික්මිප්ත වෙයි.

මහණෙනි, දස කරුණෙකින් සමන්වාගත වූයේ ගෙන එන ලද්දක් බහා තැබුයේ යම්සේ වේ නම් එසේ ඥාතියෙහි නික්මිප්ත වෙයි. කවර දසයෙකින් යත්:

ඉධ භික්ඛවෙ ඵකචෙවා පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිචිරතො
 භොති නිහිත දණ්ඩානිහිත සන්ධා ලප්ඵී දයාපතොතා සබ්බපාණ භුත භික්ඛානු-
 කඝ්චි වීරති. අදිනතාදනාං පහාය අදිනතාදනාං පටිචිරතො භොති -පෙ-
 කාමෙසු මිච්ඡාවාරං පහාය කාමෙසු මිච්ඡාවාරා පටිචිරතො භොති -පෙ-
 මුසාවාදං පහාය මුසාවාද පටිචිරතො -පෙ- පිසුනාං වාවං පහාය පිසුනා
 වාවා පටිචිරතො භොති-පෙ-ඵරුසං වාවං පහාය ඵරුසාය වාවාය පටිචිරතො
 භොති -පෙ- සමඵසලාපං පහාය සමඵසලාපා පටිචිරතො භොති -පෙ-
 අනභිජ්ඣාලු භොති -පෙ- අබ්බාපනනචිතොතො භොති -පෙ- සමමා දිට්ඨිකො
 භොති අච්චරිතදසානො: ‘අසී දිනාං, අසී සිට්ඨං, අසී භුතං, අසී
 සුකඵ දුකකටානං කම්මානං ඵලං වීපාකො, අසී දයං ලොකො, අසී
 පරො ලොකො, අසී මාතා, අසී පිතා, අසී සත්තා ඔපපාතිකා, අසී
 ලොකෙ සමණධ්වාහමණා සමචිත්තනා සමමා පටිපනනා යෙ ඉමඤ්ච
 ලොකං පරඤ්ච ලොකං සං අභිඤ්ඤා සචිඡ්කත්වා පචෙදෙහති ති.

ඉමෙහි ධො භික්ඛවෙ දසහි ධමමෙහි සමනනාගතො යථාහතං
 නික්ඛිතො ඵවං සංගහති.

10. 5. 1. 3

මාතුගාම සුතතං

දසහි භික්ඛවෙ ධමමෙහි සමනනාගතො මාතුගාමො යථාහතං
 නික්ඛිතො ඵවං නිරුභො. කතමෙහි දසහි:

පාණාතිපාතී භොති අදිනතාදයි භොති, මසු මිච්ඡාවාරී භොති,
 මුසාවාදී භොති, පිසුනා වාවො භොති, ඵරුස වාවො භොති,
 සමඵසලාපී භොති, අභිජ්ඣාලු භොති, ව්‍යාපනන චිතොතො භොති,
 මිච්ඡා දිට්ඨිකො භොති.

ඉමෙහි ධොභික්ඛවෙ දසහි ධමමෙහි සමනනාගතො මාතුගාමො
 යථාහතං ති ක්ඛිතො ඵවං නිරුභෙ.

මහණෙනි, මෙ ලොවිහි ඇතැලේක් බහා තැබූ දුටු ඇතීයේ බහා තැබූ අවි ඇතීයේ ලජ්ජා ඇතීයේ ප්‍රාණසාතය හැරපියා ප්‍රාණසාතයෙන් වැළැකීයේ වෙයි. දොවට පැමිණියේ සවුසතුන් කෙරෙහි භිතානුකම්පා ඇතියේ වාසය කරයි. අධිනාදන් හැර පියා අධිනාදනින් වැළැකීයේ වෙයි ... කාමයන්හි මිසභසර හැරපියා කාමයන්හි මිසභසරින් වැළැකීයේ වෙයි. ... මුසවා හැරපියා මුසවායෙන් වැළැකීයේ වෙයි ... පිසුනු බස් හැර පියා පිසුනු බසින් වැළැකීයේ වෙයි ... පරොස් බස් හැර පියා පරොස් බසින් වැළැකීයේ වෙයි ... සම්ඵප්‍රලාපය හැරපියා සම්ඵප්‍රලාපයෙන් වැළැකීයේ වෙයි ... අභිධ්‍යා බහුල කොටැතියේ නො වෙයි ... ව්‍යාපාදයට නො පක් සිතැතියේ වෙයි ... “දුන්දුයෙහි පල ඇත, යාගයෙහි පල ඇත, හෝමයෙහි පල ඇත, සුකාත දුෂ්කාතයන්ගේ ඵල විපාක ඇත, මෙලෝ ඇත, පරලෝ ඇත, මවු ඇත, පියා ඇත, ඖපපාදුක සන්තියෝ ඇත, යමෙක් තුමු මෙලෝ හා පරලෝ හා විශිෂ්ටඤ්ඤායෙන් දැන පසක් කොට මොනොවට දක්නාහු නම්, ඵ බදු සමාග්ගත සමාග්ගප්‍රතිපත්ත මහණ බමුණෝ ඇතැ”යි අවිපරිත දර්ශන ඇතියේ සමාග් දෘෂ්ටික වෙයි.

මහණෙනි, මෙ දස කරුණින් සමන්වාගත වූයේ ගෙන ඵනලද දූයක් බහා තැබූයේ යමිසේ නම් ඵසේ සවරියෙහි නික්මිප්ත වෙයි.

10. 5. 1. 3

මාතුගාම සූත්‍රය

මහණෙනි, දසකරුණෙකින් සමන්වාගත මාගමි ගෙන ඵන ලද දූයක් බහා තැබූයේ යමි සේ වේ නම් ඵසේ තිරයෙහි නික්මිප්ත වෙයි. කවර දසයෙකින යත්:

ප්‍රාණසාතී වෙයි, නුදුන් දූ ගන්තේ වෙයි, කාමයන්හි මිසභසර ඇතියේ වෙයි, මුසවා කියන්නේ වෙයි, පිසුනු බස් ඇතියේ වෙයි, පරොස් බස් ඇතියේ වෙයි, සම්ඵප්‍රලාප ඇතියේ වෙයි, අභිධ්‍යා බහුලකොට ඇත්තේ වෙයි, ව්‍යාපාදයට වන් සිතැත්තේ වෙයි, මිථ්‍යාදෘෂ්ටික වෙයි.

මහණෙනි, මෙ දස කරුණින් සමන්වාගත මාගමි ගෙන ඵන ලද දූයක් බහා තැබූයේ යමි සේ නම්, ඵසේ තිරයෙහි නික්මිප්ත වෙයි.

දසති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො මාතුගාමො යථාහතං නිකඛිතො එවං සගෙහ. කතමෙහි දසති:

පාණාතිපාතා පටිච්චරතො හොති, අදින්නාදනා පටිච්චරතො හොති, කාමෙසු මිච්ඡාවාරා පටිච්චරතො හොති, මුසාවාදු පටිච්චරතො හොති, පිසුනාය වාවාය පටිච්චරතො හොති, එරුසාය වාවාය පටිච්චරතො හොති, සමඵපපලාපා පටිච්චරතො හොති, අනභිජ්ඣාලු හොති, අධ්‍යාපනන-විතො හොති, සමමාදිට්ඨිකො හොති.

ඉමෙහි ධො භික්ඛවෙ දසති ධම්මෙහි සමන්තාගතො මාතුගාමො යථා හතං නිකඛිතො එවං සගෙහති.

10. 5. 1. 4

උපාසිකා සුත්තං

දසති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතා උපාසිකා යථාහතං නිකඛිතො එවං නිරයෙ. කතමෙහි දසති:

පාණාතිපාතීනී හොති, අදින්නාදුසීනී හොති, කාමෙසු මිච්ඡාවාරිණී හොති, මුසාවාදිනී හොති, පිසුනාවාවා හොති, එරුසාවාවා හොති, සමඵපපලාපිනී හොති, අභිජ්ඣාලුනී හොති, ධ්‍යාපනන විතො හොති, මිච්ඡාදිට්ඨිකා හොති.

ඉමෙහි ධො භික්ඛවෙ දසති ධම්මෙහි සමන්තාගතා උපාසිකා යථාහතං නිකඛිතො එවං නිරයෙ.

දසති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතා උපාසිකා යථාහතං නිකඛිතො එවං සගෙහ. කතමෙහි දසති:

පාණාතිපාතා පටිච්චරතා හොති -පෙ- සමමාදිට්ඨිකා හොති.

ඉමෙහි ධො භික්ඛවෙ දසති ධම්මෙහි සමන්තාගතා උපාසිකා යථාහතං නිකඛිතො එවං සගෙහති.

මහණෙනි, දස කරුණෙකින් සමන්වාගත මාගම ගෙන එන ලද දෑයක් බහා තැබුයේ යම්සේ නම්, එසේ ස්වර්ගයෙහි නික්මින්න වෙයි. කවර දසයෙකින යත්:

පණ්ඩායෙන් වැළැකියේ වෙයි. අධිනාදනින් වැළැකියේ වෙයි. කාමයෙහි මිසභරින් වැළැකියේ වෙයි. මුසවායෙන් වැළැකියේ වෙයි. පිසුනු බසින් වැළැකියේ වෙයි. පරොස්බසින් වැළැකියේ වෙයි. සම්ඵප්පලාපයෙන් වැළැකියේ වෙයි. අභිධ්‍යා බහුල කොට නැතියේ වෙයි. ව්‍යාපාදයට පත් සිත් නැතියේ වෙයි. සමාග් දෘෂ්ටික වෙයි.

මහණෙනි, මෙ දස කරුණින් සමන්වාගත මාගම ගෙන එන ලද දෑයක් බහා තැබුයේ යම්සේ නම්, එසේ ස්වර්ගයෙහි නික්මින්න වෙයි.

10. 5. 1. 4

උපාසිකා සූත්‍රය

මහණෙනි, දස කරුණෙකින් සමන්වාගත උච්චි ගෙන එන ලද දෑයක් බහා තැබුයේ යම් සේ නම් එසේ තිරයෙහි නික්මින්න වෙයි. කවර දසයෙකින යත්:

පණ්ඩා කරන්නී වෙයි. නුදුන් දෑ ගන්නී වෙයි. කාමයන්හි මිසභර ඇත්තී වෙයි. මුසවා කියන්නී වෙයි. පිසුනු බස් ඇත්තී වෙයි. පරොස් බස් ඇත්තී වෙයි. සම්ඵප්පලාප ඇත්තී වෙයි. අභිධ්‍යා බහුල කොට ඇත්තී වෙයි, ව්‍යාපාදයට අවන් සිත් ඇත්තී වෙයි. මිසදිටු ඇත්තී වෙයි. මහණෙනි, මෙ දස කරුණින් සමන්වාගත උච්චි ගෙන එන ලද දෑයක් බහා තැබුයේ යම්සේ ද, එසේ තිරයෙහි නික්මින්න වෙයි.

මහණෙනි, දසකරුණෙකින් සමන්වාගත උච්චි ගෙන එන ලද දෑයක් බහා තැබුයේ යම්සේ වේ ද එසේ ස්වර්ගයෙහි නික්මින්න වෙයි. කවර දසයෙකින යත්:

පණ්ඩායෙන් වැළැකියා වෙයි ... සම්දිටු ඇත්තී වෙයි.

මහණෙනි, මෙ දස කරුණින් සමන්වාගත උච්චි ගෙන එන ලද දෑයක් බහා තැබුයේ යම්සේ වේද, එසේ ස්වර්ගයෙහි නික්මින්න වේ යයි.

10. 5. 1. 5

විසාරද සුක්කං

දසභි භික්ඛවෙ ධම්මෙභි සමන්තාගතා උපාසිකා අවිසාරද අභාරං අරඤ්චසති. කතමෙභි දසභි:

පාණානිපාතිනී හොති, අදිනනාදසීති හොති, කාමෙසු මිච්ඡාවාරීති හොති, මුසාවාදිනී හොති, පිසුනාවාවා හොති, ඵරුසවාචා හොති, සමඵපපලාපිනී හොති, අභිජ්ඣාලුනී හොති, බ්‍යාපනනවිතතා හොති, මිච්ඡාදිට්ඨිකා හොති.

ඉමෙභි ඛො භික්ඛවෙ දසභි ධම්මෙභි සමන්තාගතා උපාසිකා අවිසාරද අභාරං අරඤ්චසති.

දසභි භික්ඛවෙ ධම්මෙභි සමන්තාගතා උපාසිකා විසාරද අභාරං අරඤ්චසති. කතමෙභි දසභි:

පාණානිපාතා පටිච්චතා හොති, අදිනනාදනා පටිච්චතා හොති, කාමෙසු මිච්ඡාවාරා පටිච්චතා හොති, මුසාවාද පටිච්චතා හොති, පිසුනාය වාවාය පටිච්චතා හොති, ඵරුසාය වාවාය පටිච්චතා හොති, සමඵපපලාපා පටිච්චතා හොති, අනභිජ්ඣාලුනී හොති, අබ්‍යාපනන-විතතා හොති, සමමාදිට්ඨිකා හොති.

ඉමෙභි ඛො භික්ඛවෙ දසභි ධම්මෙභි සමන්තාගතා උපාසිකා විසාරද අභාරං අරඤ්චසති.

10. 5. 1. 6

සංසප්පනිය පරියාය සුක්කං

සංසප්පනියපරියායං ඛො භික්ඛවෙ දෙසිස්‍යාමී නං සුණාථ, සාධුකං මනසිකරොථ, භාසිස්‍යාමීති. ඒවං භනෙතති ඛො තෙ භික්ඛු භගවතො පට්ටසෙසාසු භගවා ඵතදවොච:

කතමො ච සො භික්ඛවෙ සංසප්පනියපරියායො ධම්මපරියායො:

කම්මසැකා භික්ඛවෙ සත්තා කම්මද්‍යාද කම්මයොති කම්මඛන්චු කම්මපටිසරණං, යං කම්මං කරොනති කල්‍යාණං වා පාපකං වා ඛසස ද්‍යාද භවතති.

10. 5. 1. 5

විසාරද සූත්‍රය

මහණෙනි, දස කරුණෙකින් සමන්වාගත අවිශාරද උපාසිකා තොමෝ ගිහිගෙයි වසයි. කවර දසයෙකින යත්:

පණිවා කරන්නී වෙයි. නුදුන් දෑ ගන්නී වෙයි. කාමයන්හි මිසභසර ඇත්තී වෙයි. මුසවා කියන්නී වෙයි, පිසුනුබස් ඇත්තී වෙයි, පරොස්බස් ඇත්තී වෙයි. සම්ඵප්‍රලාප ඇත්තී වෙයි. අභිධ්‍යා බහුල කොට ඇත්තී වෙයි. ව්‍යාපාදයට අවන් සිතැත්තී වෙයි. මිසදිටු ඇත්තී වෙයි. මහණෙනි, මෙ දස කරුණින් සමන්වාගත උපාසිකා තොමෝ අවිශාරද වූවා ගිහිගෙයි වසයි.

මහණෙනි, දසකරුණෙකින් සමන්වාගත විශාරද උපාසිකා තොමෝ ගිහිගෙයි වසයි. කවර දසයෙකින යත්:

පණිවායෙන් වැළකියා වෙයි, අයිනාදනින් වැළකියා වෙයි. කාමයන්හි මිස භසරින් වැළැකියා වෙයි. මුසවායෙන් වැළැකියා වෙයි. පිසුනුබසින් වැළැකියා වෙයි. පරොස් බසින් වැළැකියා වෙයි. සම්ඵප්‍රලාපයෙන් වැළකියා වෙයි. අභිධ්‍යා බහුල කොට නැත්තී වෙයි. ව්‍යාපාදයට පත් සිත් නැත්තී වෙයි. සමාග්දාෂ්ටි ඇත්තී වෙයි.

මහණෙනි, මෙ දස කරුණින් යුත් උපාසිකා තොමෝ විශාරද වූවා ගිහිගෙයි වසයි.

10. 5. 1. 6

සංසප්පතිය පරියාය සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට සංසප්පතිය පයඝාය දෙසන්නෙමි. එ අසවු, මොනොවට මෙනෙහි කරවු. කියන්නෙමි යි. එසේය, වහන්සැයි එ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදල යේක:

මහණෙනි, සංසප්පතිය පයඝාව නම් වූ එ ධර්මපයඝාය කවරේය යත්:

මහණෙනි, සත්හු කම්ම දයාදාය කොට ඇත්තාහු කම්ම කරණ කොට ඇත්තාහු කම්ම බන්ධු කොට ඇත්තාහු කම්ම පිළිසරණ කොට ඇත්තාහු කම්මසටකයහ. කලණ වෙවයි ලචු වෙවයි යම් ම කම්මක් කෙරෙත් නම් එයට දයාද වෙත්.

ඉධ භික්ඛවෙ ඵකවෙවා පාණාතිපාති හොති උදෙදු ලොභිතපාණි
 හතපහතෙ නිව්ටෙධා අදයාපනෙතා සබ්බපාණභුතෙසු, සො සංසප්පති
 කායෙන, සංසප්පති වාචාය, සංසප්පති මනසා, තස්ස ජිමහං කායකමමං
 හොති, ජිමහං වචිකමමං, ජිමහං මනොකමමං, ජිමහා ගති, ජිමහුපපතති.
 ජිමහගතිකස්ස ඛො පනාහං භික්ඛවෙ ජිමහුපපතතිකස්ස ද්විතනං ගතිනං
 අඤ්ඤාතරං ගතිං වදමි, යෙ වා ඵකතන දුක්ඛා නිරයා, යා වා සංසප්ප-
 ජාතිකා තිරවජානායොති.

කතමා ව සා භික්ඛවෙ සංසප්පජාතිකා තිරවජානායොති: අභී
 විච්ඡිකා, සතපදී, නකුලා, බිළාරා, මුසිකා, උලුකා, යෙ වා පනඤ්ඤා පි
 කෙවි තිරවජානා යොතිකා සත්තා මනුසෙස දීඝවා සංසප්පතති. ඉති
 ඛො භික්ඛවෙ භුතා භුතස්ස උපපතති හොති, යං කරොති, තෙන උප-
 පජ්ජති, උපපන්නමෙන ඵසසා චුසන්ති. ඵචංපහං භික්ඛවෙ ‘කමම-
 දයාදු සත්තා ති වදමි.

ඉධ පන භික්ඛවෙ ඵකවෙවා අදිනකාදුඨි හොති -පෙ- කාමෙසු
 මිච්ඡාවාරි හොති -පෙ- මුසාවාදී හොති -පෙ- පිසුනවාචො හොති
 -පෙ- ඵරුසවාචො හොති -පෙ- සමඵසලාපි හොති -පෙ- අභිජ්ඣාලු
 හොති -පෙ- ඛ්‍යාපනනවිතෙතා හොති -පෙ- මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති
 විපරිතදස්සනො:

“නාඨී දිනහං -පෙ- නාඨී ලොකෙ සමණධ්‍රාහමණා සමමග්ගතා
 සමමාපවිපනතා, යෙ ඉමඤ්ඤ ලොකං පරඤ්ඤ ලොකං සයං අභිඤ්ඤා-
 සච්ඡිකකවා පචෙදෙහති”ති. සො සංසප්පති කායෙන, සංසප්පති
 වාචාය, සංසප්පති මනසා, තස්ස ජිමහං කායකමමං හොති, ජිමහං වචි-
 කමමං, ජිමහං මනොකමමං, ජිමහා ගති, ජිමහුපපතති.

ජිමහගතිකස්ස ඛො පනාහං භික්ඛවෙ ජිමහුපපතතිකස්ස ද්විතනං
 ගතිනං අඤ්ඤාතරං ගතිං වදමි, යෙ වා ඵකතනදුක්ඛා නිරයා, යා වා
 සංසප්පජාතිකා තිරවජානායොති.

1. සං සප්පජී පටියායං - අට්ඨ කථා.

මහණෙනි, මෙ ලොවහි ඇතැමෙක් රුදුරුකම් ඇතියේ ලෙහෙවැකි අත් ඇතියේ නැසුමිහි හා වොලො ගැණුමිහි බටුයේ සවිප්‍රාණභූත ගණයා කෙරෙහි දයාරහිත වූයේ ප්‍රාණසාතී වෙයි. හෙ කයින් සංසප්තන (කම්) කෙරෙයි, වචනයෙන් සංසප්තන කෙරෙයි. මනසින් සංසප්තන කෙරෙයි, ඔහුගේ වක්‍රකාය කම්ය වෙයි, වක්‍රවාක්‍ෂකම්ය වෙයි, වක්‍ර මනා: කම්ය වෙයි, වක්‍රගති වෙයි, වක්‍ර උපපතති වෙයි, මහණෙනි, මම වක්‍රගති ඇති වක්‍ර උපපතති ඇතියහුට යම් බදු එකැතින් දුක් ඇති නිරයෝ වෙත් නම් යම් බදු සංසප්තන ස්වභාව ඇති තිරිසන් යොන්හු වෙත් නම් එ දෙගතියෙන් එක්තරා ගතියක් කියමි.

මහණෙනි, සංසප්තනස්වභාව ඇති ඒ තිරශ්චිතයෝනිය කවර: සප්තසහ වෘශ්චිකා යහ, ගතපද්ද්‍රුය, නකුල යහ, විධාලයහ, මුෂිකා යහ, උලුභය හයි. යම් බදු කිසියම් තිරශ්චිත යොනියෙහි උපන් සත්ත්වකෙනෙක් මිනිසුන් දක හැකිලෙක් නම් ඔහු හෝ යි. මහණෙනි, මෙසේම විද්‍යාලාන කම්යෙන් සත්ත්වයාගේ උපපතතිය වෙයි, යමක් කෙරේ නම් එයින් උපදන්ය. උපන් ඔහු විපාක සප්තයෝ පහසින්, මහණෙනි, මෙසේ ද මම සත්ත්වයෝ කම් දයාදය හ යි කියමි.

මහණෙනි, මෙ ලොවහි ඇතැමෙක් නුදුන් දෑ ගන්නා සුලු වෙයි... කාමයන්හි මිසහසර ඇතිවෙයි... මුසවා බණන සුලු වෙයි... පිසුතු බස් ඇතියේ වෙයි... පරොස් බස් ඇතියේ වෙයි... සම්ඵප්‍රලාප කියන සුලු වෙයි... අභිධ්‍යා බහුල කොට ඇතියේ වෙයි... ව්‍යාපාදයට වන් සිතැතියේ වෙ... විපරිතද්‍රුත ඇති මිථ්‍යා දෘෂ්ටික වෙයි:

“දුන් දැහි ඵල නැත... ලොවහි සමාක්ගත සමාක්ප්‍රතිපත්තන වූ යම් කෙනෙක් මෙ ලොව හා පරලොව හා තුමු විශිෂ්ට ඥානයෙන් දූත සාක්ෂාත් කොට ප්‍රකර්ෂයෙන් දන්නාහු නම් එබදු මහණ බටුණෝ නැහැ”යි. හෙ කයින් කම් කෙරෙයි වචනයෙන් කම් කෙරෙයි. මනසින් කම් කෙරෙයි. ඔහුගේ කායකම් වක්‍ර වෙයි, වාක්‍ෂකම් වක්‍ර වෙයි, මනා: කම් වක්‍ර වෙයි, වක්‍රගති වෙයි, වක්‍ර උපපතති වෙයි.

මහණෙනි, වක්‍රගති ඇතියහුට වක්‍ර උපපතති ඇතිය හුට මම යම් බදු වූ හෝ එකැතියෙන් දුක් ඇති නිරයෝ වෙත් නම් යම් බදු වූ හෝ හැකිලෙන සැහැවි ඇති තිරිසන් යොන් වෙ නම් එ බදු දෙගතියෙන් එක්තරා ගතියක් කියමි.

කතමා ච සා භික්ඛවෙ සං සප්පජාතිකා තිරව්ජාන යොති: අභී, විච්ඡිකා, සහපදී, නකුලා, බිළාරා මුසිකා උලුකා, යෙ වා පනඤ්ඤ පි කෙවී තිරව්ජානයොතිකා සත්තා මනුසෙස දිසවා සංසප්පන්තී. ඉති ඛො භික්ඛවෙ භූතා භූතස්ස උපපත්ති හොති. යං කරොති, තෙන උපපජ්ජති, උපපනනමෙන. එස්සා චූසන්තී, එවංපහං භික්ඛවෙ 'කමම දයාද සත්තාති වදමි.

කමමසසකා භික්ඛවෙ සත්තා කමමදයාද කමමයොති කමම ඛණ්ඩු කමම පටිසරණා, යං කමමං කරොන්තී කල්‍යාණං වා පාපකං වා තස්ස දයාද භවන්ති.

ඉධ භික්ඛවෙ එකවේවා පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිච්චරතො හොති නිහිත දණ්ඩා නිහිතසන්ධො ලජ්ජී දයාපතොනා සබ්බපාණභූත භිතානුකම්පි විහරති. යො න සංසප්පති කායෙන, න සං සප්පති වාචාය න සංසප්පති මනසා. තස්ස උජුං කාය කමමං හොති, උජුං වචීකමමං, උජුං මනො කමමං, උජු ගති, උජුපපත්ති. උජුගතිකස්ස ඛො පනාහං භික්ඛවේ උජුපපත්තිකස්ස දවින්නං ගතීනං අඤ්ඤතරං ගතීං වදමි, යෙ වා එකතන සුඛා සඤ්ඤා, යාති වා පන තාති උච්චාකුලාති ඛතතිය මහාසාළ කුලාති වා බ්‍රාහ්මණමහාසාළකුලාති වා ගහපති මහාසාළකුලාති වා අධිස්ථාති මහඤ්ඤාති මහාභොගාති පහුතජාතරුපරජතාති පහුත විහතුපකරණාති පහුතධනධඤ්ඤාති.

ඉති ඛො භික්ඛවෙ භූතා භූතස්ස උපපත්ති හොති යං කරොති, තෙන උපපජ්ජති, උපපනනමෙන. එස්සා චූසන්තී. එවංපහං භික්ඛවෙ කමමදයාද සත්තාති වදමි.

ඉධ පන භික්ඛවෙ එකවේවා අදින්නාදනං පහාය අදින්නාදනා පටිච්චරතො හොති -පෙ- කාමෙසු මිච්ජාවාරං පහාය කාමෙසු මිච්ජාවාරා පටිච්චරතො හොති -පෙ-මුසාවාදං පහාය මුසාවාද පටිච්චරතො හොති -පෙ- පිසුනං වාවං පහාය පිසුනාය වාවාය පටිච්චරතො හොති -පෙ- එරුසං වාවං පහාය එරුසාය වාවාය පටිච්චරතො හොති -පෙ- සමඵප්පලාපං පහාය සමඵප්පලාපා පටිච්චරතො හොති -පෙ- අනභිජ්ඣාලු හොති -පෙ- අධ්‍යාපනන වීතො හොති -පෙ- සම්මාදිට්ඨිකො හොති අච්චරිත දස්සනො:

1. උජුං - මසං.

මහණෙනි, ඒ හැකිලෙන සැහැවි ඇති තිරිසන් යොන් කවර: සප්තය නුහුසුය පත්වෘය නකුල්ය බලල්ය මීය මහමුහුණුයි, යම් බදු වූ හෝ අන්තිසි තිරිසන් යොන් ඇති සත්කමකෙනෙක් මිනිසුන් දැක හැකිලෙන් නම් ඔහු යි. මහණෙනි, මෙසේ (සච්චාචයෙන්) විද්‍යාමාන කම්යෙන් සත්කමයාගේ උපත වෙයි, යමක් කෙරේ නම් එයින් උපදනේය. උපන් තෙල පුභුලා විපාකස්පඨියෝ පහසින්. මහණෙනි, මෙසේ ද මම සත්හු කම්දයාදය යි කියමි.

මහණෙනි, සත්වයෝ කම් දයාදා කොට ඇති කම්යොති කොට ඇති කම්බණ්ඩු කොට ඇති කම් පිළියරණ කොට ඇති කම්සවක වෙති. කලණ වෙවයි ලමු වෙවයි යම් කම්යක් කෙරෙත් නම් එයට දයාද වෙත්.

මහණෙනි, මෙ ලොවහි ඇතැමෙක් පණ්ඩා හැරපියා බහා තැබූ දඬු ඇතියේ බහා තැබූ සැත් ඇතියේ පණ්ඩායෙන් වැළැක්කේ වෙයි. පවට ලජ්ජා ඇතියේ දයාවට පැමිණියේ සච්චාණහුතයන් කෙරෙහි නිතානුකම්පා ඇතියේ වෙසෙයි. හෙ කසින් සංසච්චි නො කෙරෙයි, වචනයෙන් සංසච්චි නො කෙරෙයි. මනසින් සංසච්චි නො කෙරෙයි. ඔහුගේ කාය කම්ය සාජු වෙයි, වාක් කම් සාජු වෙයි, මනා කම් සාජු වෙයි, සාජුගති වෙයි, සාජු උපපතති වෙයි. මහණෙනි, සාජුගති ඇතියහුට සාජු උපපතති ඇතියහුට මම යම් ඒ ඒකාන්තසුච සවරියෝ හෝ වෙන් නම් යම් බදු වූ හෝ ක්ෂත්‍රිය මහා සාරකුල වෙන්වයි බ්‍රාහ්මණ මහාසාර කුල වෙන්වයි ගෘහපති මහාසාර කුල වෙන්වයි ආචාර්ය වූ මහත් ධන ඇති මහා භොග ඇති බොහෝ රන් රිදී ඇති බොහෝ විනොපකරණ ඇති බොහෝ ධන ධාන්‍ය ඇති උසස් කුල වෙන් නම් එ බදු දෙගතියෙන් එක්තරා ගතියක් කියමි.

මහණෙනි, මෙසේ විද්‍යාමාන කම්යෙන් සත්කමයාගේ උපපතකිය වෙයි. යම් කම්යක් කෙරේ නම් එයින් උපදනේය. උපන් තෙල පුභුල්හු විපාකස්පඨියෝ පහසින්. මහණෙනි, මෙසේ ද මම සත්කමයෝ කම්දයාදය යි කියමි.

මහණෙනි, මෙලොවහි ඇතැමෙක් අධිනාදන් හැරපියා අධිනාදනින් වැළැක්කේ වෙයි... කාමයන්හි මිසහසර හැරපියා කාමයන්හි මිසහසරින් වැළැක්කේ වෙයි... මුසවා හැරපියා මුසවායෙන් වැළැක්කේ වෙයි... පිසුනු බස් හැරපියා පිසුනු බසින් වැළැක්කේ වෙයි... පරොස්බස් හැරපියා පරොස් බසින් වැළැක්කේ වෙයි... සම්ඵලාප හැරපියා සම්ඵලාපයෙන් වැළැක්කේ වෙයි .. අනභිධ්‍යාලු වෙයි... ව්‍යාපාද රහිත සිතැත්තේ වෙයි... අවිපරිතදුර්ග ඇති සමාක්දාස්වික වෙයි:

“දුන් දූයෙහි ඵල ඇත, යාගයෙහි ඵල ඇත, හෝමයෙහි ඵල ඇත, සුකාත දුෂ්කාත කම්යන්ගේ ඵල විපාක ඇත, මෙ ලෝ ඇත, පරලෝ ඇත, ඔෆපපාදුක සත්තියෝ ඇත. යම් කෙනෙක් මෙලෝ හා පරලෝ හා තුමු විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන පසක් කොට දැනින් නම් ඵ බදු සමාක්ගත සමාක්ප්‍රතිපත්ත මහණ බමුණෝ ඇතැ”යි. හෙ කයින් නො හැකිලෙයි, වචනයෙන් නො හැකිලෙයි. මතයින් නො හැකිලෙයි, ඔහට සාප්‍රකාය කම් වෙයි, සාප්‍රවාකකම් වෙයි, සාප්‍ර මනා කම් වෙයි, සාප්‍රගති වෙයි, සාප්‍ර උපපතති වෙයි.

මහණෙනි, මම සාප්‍රගති ඇතියහුට සාප්‍ර උපපතති ඇතියහුට යම් බදු ඵකාන්ත සුඛ ස්වර්ගයෝ හෝ වෙන් නම් යම් බදු ක්ෂත්‍රිය මහාසාරකුල වෙන්වයි, බ්‍රාහ්මණ මහාසාරකුල වෙන්වයි, ගෘහපති මහාසාරකුල වෙන්වයි, ආඨාය වූ මහත් ධන ඇති, මහාභොග ඇති, බොහෝ රන් රිදී ඇති බොහෝ විනේතාපකරණ ඇති බොහෝ ධනධාන්‍ය ඇති උසස් කුලයෝ හෝ වෙන් නම් ඵ බදු දෙගතියෙන් ඵක්තරා ගතියක් කියමි. මහණෙනි, විද්‍යාමාන කම්යෙන් සත්හුගේ උපත වෙයි. යමක් කෙරේ නම් ඵයින් උපදනේය. උපත් තෙල පුභුලා විපාකස්පඨියෝ පහසින්. මහණෙනි, මෙසේ ද මම සත්තියෝ කම්දයාදහයි කියමි.

මහණෙනි, සත්තියෝ කම් දයාද කොට ඇති කම්යොති කොට ඇති කම්බද්ධ කොට ඇති කම් ප්‍රතිගරණ කොට ඇති කම්ස්වික වෙන්. කලණ වේවයි උමු වේවයි යම් කම්යක් කෙරෙත් නම් ඵයට දයාද වෙන්, මහණෙනි, මෙ සංසප්පනිය පයථාය නම් වූ ධම් පයථාය වෙය යි.

10. 5. 1. 7

පයම සඤ්චෙනනික සූත්‍රය

මහණෙනි, මම දැන දැන කළ වැඩු කම්යන්ගේ විපාක නො විද විගතාන්ත භාවයක් නොකියමි. හෙ ද වනාහි දිටුදම්යෙහි ම හෝ උපපදායෙහි හෝ අපරපරියායෙහි හෝ වෙයි. මහණෙනි, මම දැන දැන කළ වැඩු කම්යන්ගේ විපාක නො විද දුඛයාගේ කෙළවර කිරීමක් නො කියමි මැයි.

තනු භික්ඛවෙ තිව්ධා කායකමමනසජ්ඣොසබ්බාපනති අකුසල සංඝෝචනනිකා දුක්ඛද්‍රයා දුක්ඛවිපාකා හොති. චතුබ්බිධා චව්ච්චකමමනස සජ්ඣොසබ්බාපනති අකුසලසංඝෝචනනිකා දුක්ඛද්‍රයා දුක්ඛවිපාකා හොති. තිව්ධා මනො කමමනසජ්ඣොසබ්බාපනති අකුසල සංඝෝචනනිකා දුක්ඛද්‍රයා දුක්ඛ විපාකා හොති.

කථංඝෝ භික්ඛවෙ තිව්ධා කායකමමනස සජ්ඣොසබ්බාපනති අකුසල සංඝෝචනනිකා දුක්ඛද්‍රයා දුක්ඛවිපාකා හොති:

1. ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙචා පාණාතිපාතී හොති ලුද්දො ලොභිතපාණී හතපහතෙ නිව්ච්චොධා අදයාපනො සබ්බපාණහුතෙසු.

2. අදිනතාදුඨී හොති. යං තං පරසස පරචිකතුපකරණං ගාමගතං වා අරඝඤ්ඤතං වා අදිනතං ථෙය්‍ය සබ්බාතං ආදනා හොති.

3. කාමෙසු මිච්චාචාරී හොති, යා තා මාතුරකඛිතා -පෙ- අතමයො මාලාගුලපරිකඛිතො පි, තථාරූපාසු චාරිතං ආපජ්ජතා හොති.

එචං බො භික්ඛවෙ තිව්ධා කාය කමමනස සජ්ඣොසබ්බාපනති අකුසල සංඝෝචනනිකා දුක්ඛද්‍රයා දුක්ඛවිපාකා හොති.

කථංඝෝ භික්ඛවෙ චතුබ්බිධා චව්ච්ච කමමනස සජ්ඣොසබ්බාපනති අකුසල සංඝෝචනනිකා දුක්ඛද්‍රයා දුක්ඛ විපාකා හොති.

4. ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙචා මුසාවාදී හොති, සභාගතො වා¹ පරිසගතො ඉ¹ ඤාතිමජ්ඣගතො වා පුගමජ්ඣගතො වා රාජකුල මජ්ඣගතො වා අභි- නිතො සකඛි පුච්චො, “එභමො පුරිස යං ජානාසි තං වදෙහි”ති. යො අජානං වා ආහ ‘ජානාමි’ ති. ජානං වා ආහ ‘න ජානාමි’ ති. අපසං වා ආහ, ‘පසාමි’ති, පසං වා ආහ, ‘න පසාමි’ති. ඉති අතතහෙතු වා පරහෙතු වා ආමිස කිඤ්චිකඛහෙතු වා සමපජාන මුසාභාසිතා හොති.

1. සභගතො වා පරිසගතො වා - මජ්ඣං

මහණෙනි, එහි අකුශලසංකේතනා ඇති දුක් උපදවන දුඃඛවිපාක ඇති කායකම් සඛ්ඛායාන සඛිකිය විපත් ත්‍රිවිධ වේ. අකුශලසංකේතනා ඇති දුක් උපදවන දුඃඛවිපාක ඇති වාකකම් සඛ්ඛායාන සඛදෙෂ විපත් වතුර්විධ වෙයි. අකුශලසංකේතනා ඇති දුඃඛ විපාක ඇති දුක් උපදවන මනා කම් සඛ්ඛායාන සඛදෙෂ විපත් ත්‍රිවිධ වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් අකුශලසංකේතනා ඇති දුක් උපදවන දුඃඛවිපාක ඇති කාය කම් සඛ්ඛායාන සඛදෙෂ විපත් ත්‍රිවිධ වේය යත්:

1. මහණෙනි, මේ ලොවහි ඇතැමෙක් රුදුරු කම් ඇත්තේ ලෙහෙ වැනි අත් ඇත්තේ නාසුම්- වොලො ගැණුම්හි බඩුයේ සවිප්‍රාණි භූතයන් කෙරෙහි දයාරහිත වූයේ ප්‍රාණසාති වෙයි.

2. නුදුන් දෑ ගන්නා සුදු වෙයි, ග්‍රාමගත වේවයි අරණ්‍යගත වේවයි මෙරමාගේ යම් ඒ පරවිකේතපකරණයෙක් වේ නම් සොය සඛ්ඛායාන ය ඒ නුදුන් දෑ ගන්නේ වෙයි.

3. කාමයන්හි මිසහසර ඇතියේ වෙයි, මාතාරක්ෂිතාය... යටත් පිරිසෙයින් මල්ගුලායෙනුදු පරික්ෂිප්ත වූ, යම් ඒ මාගම්භූ වෙන් නම් එබඳු මාගමුන් කෙරෙහි හැසිරීමට පැමිණියේ වෙයි.

මහණෙනි, මෙසේ අකුශලසංකේතනා ඇති දුක් උපදවන දුක් විපාක ඇති කායකම් සඛ්ඛායාන සඛදෙෂ විපත් ත්‍රිවිධ වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් අකුසල සංකේතනා ඇති දුක් උපදවන දුක් විපාක ඇති වාකකම් සඛ්ඛායාන සඛදෙෂ විපත් වතුර්විධ වේය යත්:

4. මහණෙනි, මේ ලොවහි ඇතැමෙක් මුසවා කියන්නේ වෙයි: සභාවට ගියේ වේවයි පිරිසකට ගියේ වේවයි නැයන් මැදට ගියේ වේවයි ගණමැදට ගියේ වේවයි රාජකුල මධ්‍යයට ගියේ වේවයි ඉදිරියට කැඳවන ලද්දේ එම්බා පුරුෂය, එව, යමක් දන්හි නම එ කියවයි සාක්ෂි පුළුවුස්නා ලද්දේ හෙ නො දන්නේ හෝ දන්මිසි කියයි. දන්නේ හෝ නො දන්මි සි කියයි. නො දක්නේ හෝ දක්මිසි කියයි. දක්නේ හෝ නො දක්මිසි කියයි. මෙසේ නමා හෙතුකොට වේවයි, මෙරමා හෙතුකොට වේවයි කිසි ආමිසයක් හෙතුකොට වේවයි දන දන මුසවා කියන්නේ වෙයි.

5. පිඤ්ඤාවාවො හොති. ඉතො සුඤ්ඤා අමුත්ත අකංඛානා ඉමෙසං භෙදය, අමුත්ත වා සුඤ්ඤා ඉමෙසං අකංඛානා අමුසං භෙදය. ඉති සමග්ගානං වා භෙදනා, භික්ඛානං වා අනුසෙද්ධා වග්ගාරාමො වග්ගරතො වග්ගනාදි වග්ගකරණං වාවං භාසිතා හොති.

6. එරුසවාවො හොති, යා සා වාවා අකංඛානා කකකසා පරකමුක්ඛා පරාභිසජ්ජති කොධසාමනනා අසමාධිසංවතනනිකා, තථාරුපිං වාවං භාසිතා හොති.

7. සමඵපපලාපි හොති, අකාලවාදී අභූතවාදී අනස්ථවාදී අධිමමවාදී අවිනයවාදී අතිධානවතිං වාවං භාසිතා හොති අකාලෙන අනපදෙසං අපරියන්තවතිං අනස්සංභිතං.

එවං ඛො භික්ඛවෙ වතුබබ්බිධා වච්ඡිකමනන සන්දොස ඛ්‍යාපනති අකුසල සංකේතනිකා දුක්ඛද්‍රයා දුක්ඛවිපාකා හොති.

කථංකමු භික්ඛවෙ තිව්ධාමනො කමමනන සන්දො සඛ්‍යාපනති අකුසල සංකේතනිකා දුක්ඛද්‍රයා දුක්ඛවිපාකා හොති.

8. ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අභිජ්ඣාලු හොති, යං තං පරසස පරචිතතුප කරණං තං අභිජ්ඣිතා භොති: අහො වත යං¹ පරසස තං මමසසා'ති.

9. ව්‍යාපනනවිකේනා හොති පදුට්ඨිමනසංකප්පො 'ඉමෙ සත්තා හඤ්ඤානතු වා බජ්ඣනතු වා උච්ඡිජ්ජනතු වා විනසසනතු වා මා වා අහෙසුනති.

10. මීවජාදිට්ඨිකො හොති විපරිතදසසනො, 'නස්සීදිනතං නස්සී ධිට්ඨං, නස්සී භුතං, නස්සී සුකච්ඡුක්ඛවානං කමමානං එලං විපාකො, නස්සී අයං ලොකො, නස්සී පරො ලොකො, නස්සී මාතා, නස්සී පිතා, නස්සී සත්තා ඔපපාතිකා, නස්සී ලොකෙ සමණධ්‍රාහමණා සමමග්ගානා සමමා- පටිපනනා යෙ ඉමඤ්ච ලොකං පරඤ්ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡි- කත්වා පවෙදෙනාහීති.

එවං ඛො භික්ඛවෙ තිව්ධා මනො කමමනන සන්දොසඛ්‍යාපනති අකුසල සංකේතනිකා දුක්ඛද්‍රයා දුක්ඛවිපාකා හොති.

1. වතාසං - ඔඉ.

5. පිසුණුබස් ඇතියේ වෙයි: මෙතැනින් අසා මොවුන්ගේ හෙදය පිණිස එතැන කියන්නේ වෙයි, එතැනින් හෝ අසා ඔවුන්ගේ හෙදය පිණිස මොවුන්ට කියන්නේ වෙයි. මෙසේ සමගවුන් හෝ බිඳුවන්නේ භික්ෂායනට හෝ අනුබල දෙන්නේ වර්ගයෙහි සිත් ඇලවුයේ වර්ගයෙහි දැනුනේ වර්ගයෙන් කුටුවන්නේ වර්ගකරනබස් කියන්නේ වෙයි.

6. පරොස්බස් ඇත්තේ වෙයි. හටගත් අණඛක (නියතිය හෝ පිළිල) ඇති කර්කශ වූ පරාහට කටුක වූ පරා ලග්න කරන කොටසට සමීප වූ සමාධිය පිණිස නො පවත්නා වූ යම් වචනයක් වේ ද එබඳු වචන කියන්නේ වෙයි.

7. අකාලවාදී අභූතවාදී අනාභිවාදී අධම්වාදී අවිනයවාදී සම්ඵප්පලාප බණන්නේ වෙයි. නො කල්හි කරුණු රහිතව පයභින්න විරහිත අනාභි සංහිත සිත්හි ලා දරනට නො නිසි බස් බණන්නේ වෙයි.

මහණෙනි, මෙසේ අකුසලසංකේතනා ඇති දුක් උපදවන දු:බවිපාක ඇති වාකකම්පබ්බාසාන සචදෙෂවිපත් වතුර්විධ වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ අකුසලසංකේතනා ඇති දුක් උපදවන දු:බවිපාක ඇති මනා:කම්පබ්බාසාන සචදෙෂවිපත් ත්‍රිවිධ වේය යත්:

8. මහණෙනි, මෙ ලොවහි ඇතැමෙක් අභිධාන බහුල වෙයි. පරා අයත් යම් වස්තුවකරණ ඇද්ද එය තමන් නතු කොට ගැන්මට සිතන්නේ වෙයි. “පරාසතු යම් දෑයෙක් ඇද්ද එය මා සතු වන්නේ නම් මැනැවැ”යි.

9. ව්‍යාපාදයට පත් සිතැත්තේ වෙයි. ප්‍රදුෂ්‍යමනා:සංකල්ප ඇත්තේ වෙයි: “මේ සත්හු නැසෙන්නාහු හෝ වෙත්වා! බැඳෙන්නාහු හෝ වෙත්වා! සිඳෙන්නාහු හෝ වෙත්වා! නැසෙන්නාහු හෝ වෙත්වා! නොහොක් නොවෙත්වා හෝ”යි.

10. මීසදිටුගත්තේ විපරිතදර්ශන ඇතියේ වෙයි. “දනවිපාක නැත, මඛකලදන නැත, හෝම නැත, සුකාතදුෂ්කාතකම්පයන්ගේ ඵලයෙක් විපාකයෙක් නැත, මෙලෝ නැත, පරලෝ නැත, මවු නැත, පියා නැත ඔපපාතිකසත්කයෝ නැත, යම් කෙනෙක් මෙලෝ හා පරලෝ හා තමන් විසින් වෙසෙසින් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද එබඳු සමාග් ගත සමාග්ප්‍රතිපත්ත මහණ බමුණු කෙනෙක් ලෙව්හි නැති.

මහණෙනි, මෙසේ අකුසලසංකේතනා ඇති දුක් උපදවන දු:බවිපාක ඇති මනා:කම්පබ්බාසාන සචදෙෂවිපත් ත්‍රිවිධ වෙයි.

තිවිධ කායකමන්තසඤ්ඤාසධ්‍යාපකති අකුසල සංඝේතනිකා හෙතු වා භික්ඛවෙ, සත්තා කායසසභෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං ගිරයං උපපජ්ජන්ති.

චතුර්ධිවච්චිකමන්තසඤ්ඤාසධ්‍යාපකති අකුසල සංඝේතනිකා හෙතු වා භික්ඛවෙ, සත්තා කායසසභෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං ගිරයං උපපජ්ජන්ති.

තිවිධමනො කමමන්තසඤ්ඤාසධ්‍යාපකති අකුසලසංඝේතනිකා හෙතු වා භික්ඛවෙ, සත්තා කායසස භෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං ගිරයං උපපජ්ජන්ති.

සෙය්‍යාථාපි භික්ඛවෙ අපණ්ණිකො මණි උඤ්ඤං ඛිනෙතො යෙන යෙනෙව පතිට්ඨාති, සුපපතිට්ඨිතායෙව පතිට්ඨාති, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ තිවිධ කායකමන්ත සඤ්ඤාසධ්‍යාපකති අකුසල සංඝේතනිකා හෙතු වා සත්තා කායසසභෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං ගිරයං උපපජ්ජන්ති. චතුර්ධිව චච්චිකමන්ත සඤ්ඤා සධ්‍යාපකති අකුසල සංඝේතනිකාහෙතු වා සත්තා කායසස භෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං ගිරයං උපපජ්ජන්ති. තිවිධ මනො කමමන්තසඤ්ඤාසධ්‍යාපකති අකුසල සංඝේතනිකාහෙතු වා සත්තා කායසස භෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං ගිරයං උපපජ්ජන්ති.

නාහං භික්ඛවෙ සංඝේතනිකානං කමමානං කතානං උපචිතානං අප්පට්ඨංචිදිත්වා ව්‍යානතිභාවං වදමි. තඤ්ච ඛො දිට්ඨං ව ධම්මෙ උපපජ්ජෙ වා අපරෙ වා පරියායෙ.

න ඤෙව්‍යාහං භික්ඛවෙ සංඝේතනිකානං කමමානං කතානං උපචිතානං අප්පට්ඨංචිදිත්වා දුක්ඛස්සන්තකිරියං වදමි.

තත්‍ර භික්ඛවෙ තිවිධා කායකමන්ත සමපකති කුසල සංඝේතනිකා සුබ්‍රුද්‍රයා සුඛච්චිපාකා හොති, චතුර්ධිව චච්චිකමන්ත සමපකති කුසල සංඝේතනිකා සුබ්‍රුද්‍රයා සුඛච්චිපාකා හොති, තිවිධා මනොකමමන්තසමපකති-කුසලසංඝේතනිකා සුබ්‍රුද්‍රයා සුඛච්චිපාකා හොති.

මහණෙනි, ත්‍රිවිධකාය කර්ම සචද්‍යෙෂ විපත් සඛ්ඛායන අකුසල සංඝේඛනනා හේතුවෙන් හෝ සත්හු කාඛුන් මරණින් මතු දුර්ග්ඛි විනිපාන නිරය සඛ්ඛායන අපායෙහි උපදිති.

මහණෙනි, චතුර්විධවාකකර්ම සචද්‍යෙෂ විපත් සඛ්ඛායන අකුසල සංඝේඛනනා හේතුවෙන් හෝ සත්හු කාඛුන් මරණින් මතු දුර්ග්ඛි විනිපාන නිරය සඛ්ඛායන අපායෙහි උපදිති.

මහණෙනි, ත්‍රිවිධමනාකර්ම සචද්‍යෙෂ විපත් සඛ්ඛායන අකුසල සංඝේඛනනා හේතුවෙන් හෝ සත්හු කාඛුන් මරණින් මතු දුර්ග්ඛි විනිපාන නිරය සඛ්ඛායන අපායෙහි උපදිත්.

මහණෙනි, යම් සේ සිවුරැස් පසැටක් උඩලූයේ යම් යම් අතකින් පිහිටා ද සුප්‍රතිවසීතව ම පිහිටයි. මහණෙනි, එ පරිදි ම ත්‍රිවිධකාය කර්ම සචද්‍යෙෂ විපත් සඛ්ඛායන අකුසල සංඝේඛනනා හේතුවෙන් හෝ සත්හු කාඛුන් මරණින් මතු දුර්ග්ඛි විනිපාන නිරය සඛ්ඛායන අපායෙහි උපදිති. චතුර්විධවාකකර්ම සචද්‍යෙෂ විපත් සඛ්ඛායන අකුසල සංඝේඛනනා හේතුවෙන් හෝ සත්හු කාඛුන් මරණින් මතු දුර්ග්ඛි විනිපාන නිරය සඛ්ඛායන අපායෙහි උපදිති. ත්‍රිවිධ මනාකර්ම සචද්‍යෙෂ විපත් සඛ්ඛායන අකුසල සංඝේඛනනා හේතුවෙන් හෝ සත්හු කාඛුන් මරණින් මතු දුර්ග්ඛි විනිපාන නිරය සඛ්ඛායන අපායෙහි උපදිත්.

මහණෙනි, මම දූන දූන කළ, රැස් කළ කර්මයන්ගේ නො වීද විග්‍රහානභාවයෙන් නො කියමි. හො ද වනාහි දිවුදුම්මෙහි හෝ වෙයි, දෙවන අත් බැව් හි හෝ වෙයි, අපර භවයක හෝ වේ.

මහණෙනි, මම දූන දූන කළ, රැස් කළ කර්මයන්ගේ නො වීද දුක් කෙළවර කිරීමක් නො කියමි.

මහණෙනි, එහි ලා කුසල සංඝේඛනනා ඇති සුව උපදවන සුඛවිපාක ඇති කායකර්ම සමපත් ත්‍රිවිධ වෙයි, කුසල සංඝේඛනනා ඇති සුව උපදවන සුඛවිපාක ඇති වාකකර්ම සමපත් චතුර්විධ වෙයි, කුසල සංඝේඛනනා ඇති සුව උපදවන සුඛවිපාක ඇති මනා කර්ම සමපත් ත්‍රිවිධ වේ.

කථංඝ්ඤා භික්ඛවෙ තිව්ඨා කායකමනන සමපතති කුසලසංඝේ-
නතිකා සුචුද්‍රයා සුඛවිපාකා හොති.

1. ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙවා පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටි-
විරතො හොති නිහිතදණේඛා නිහිතසද්දො ලජ්ජ දයාපනෙනා සඛබ-
පාණභුත භිතානුකමපි විහරති.

2. අදිනනාදනං පහාය අදිනනාදනා පටිවිරතො හොති: යං තං පරසා
පරවිතතුපකරණං ගාමගතං වා අරඤ්ඤගතං වා න තං අදිනනං ටෙය්‍ය
සඛිකානං ආදනා හොති.

3. කාමෙසුමිච්ඡාවාරං පහාය කාමෙසු මිච්ඡාවාරා පටිවිරතො හොති.
යා තා මාතුරකඛිතා -පෙ- අනතමයො මාලාඉල පරිකඛිතොපි තථාරූපාසු
න වාරිකං ආපජජිතා හොති.

එවං ඛො භික්ඛවෙ තිව්ඨා කායකමනන සමපතති කුසලසංඝේන-
තිකා සුචුද්‍රයා සුඛවිපාකා හොති.

කථංඝ්ඤා භික්ඛවෙ චතුබ්බිධා ච්චිකමනන සමපතති කුසලසංඝේන-
තිකා සුචුද්‍රයා සුඛවිපාකා හොති:

4. ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙවා මුසාවාදං පහාය මුසාවාද පටිවිරතො
හොති, සභාගතො වා පරිසගතො වා ඤාතිමජ්ඣගතො වා පුගමජ්ඣ-
ගතොවා රාජකුලමජ්ඣගතො වා අභිනිතො සකඛිපුට්ඨො 'එහමෙහා පුරිස
යං ජ්‍යන්‍යාසී, තං චදෙභී'ති. යො අජාතං වා ආහ: 'න ජානාමී'ති. ජානං
වා ආහ: 'ජානාමී'ති. අපසං වා ආහ: 'න පසාමී'ති. පසං වා ආහ:
'පසාමී'ති. ඉති අනතභෙතු වා පරභෙතු වා ආලීසකිඤ්චිකභෙතු වා
න සමපජාන මුසා භාසිතා හොති.

5. පිසුනං වාචං පහාය පිසුනාය වාචාය පටිවිරතො හොති. න ඉතො
සුඛා අමුත්‍ර අසාමානා ඉමෙසං හෙදය, අමුත්‍ර වා සුඛා න ඉමෙසං
අසාමානා අමුසං හෙදය. ඉති භිතනානං වා සුඛානා සභිතානං වා
අනුපදදනා, සමගාරාමො සමගාරතො සමගනනදී සමගනකරණං
වාචං භාසිතා හොති.

මහණෙනි, කුසල සංකේතනා ඇති සුව උපදවන සුඛ විපාක ඇති ත්‍රිවිධකාය කර්ම සම්පත් කෙසේ වේ යත්:

1. මහණෙනි, මෙලොවහි ඇතැමෙක් පණිවෘතයෙන් දුරුව පණිවෘතයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. බහාතැබූ දඩු ඇත්තේ බහාතැබූ අවි ඇත්තේ ලජ්ජා ඇත්තේ දයාපන්න වූයේ සච්ඡාණභූතයන් කෙරෙහි හිතානුකම්පි ව වෙසෙයි.

2. අධිනාදන් හැර අධිනාදනින් වැළැක්කේ වෙයි: ග්‍රාමගතවේවයි අරණ්‍යගත වේවයි පරා අයන් යම් පරවස්තූපකරණයෙක් වේ නම් සොය සංඛ්‍යාන නො දුන් ඵය නො ගන්නේ වෙයි.

3. කාමයන්හි මීය හසර හැර නාම මීථ්‍යාවාරයෙන් වැළැක්කේ වෙයි: මාතුරකඛිතාය ... යටත් පිරිසෙයින් මාලා ගුණ පරික්ෂිප්තව හෝ කිසිවකු අයත්කර ගත් යම් ඒ ස්ත්‍රීභූ වෙන් නම් ඵබ්දු ස්ත්‍රීන් කෙරෙහි මිත්‍යාවාරයට නො යන්නේ වෙයි.

මහණෙනි, මෙසේ කුසල සංකේතනා ඇති සුව උපදවන සුඛ විපාක ඇති ත්‍රිවිධකායකම් සම්පත් වෙයි.

මහණෙනි, කුසල සංකේතනා ඇති සුව උපදවන සුඛවිපාක ඇති චතුර්විධ වාකකර්ම සම්පත් කිසේය යත්:

4. මහණෙනි, මෙලොවහි ඇතැමෙක් මුසවා හැර මුසාවාදයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. සභාවටගියේ වේවයි, පිරිසට ගියේ වේවයි, ඥාති-මධ්‍යයට ගියේ වේවයි, සමුභමධ්‍යයට ගියේ වේවයි, රාජකුලමධ්‍යයට ගියේ වේවයි, හමුවට කැඳවන ලද්දේ “ඵමබ්බා පුරුෂය මෙහි ඵව, යමක් දනිති නම් ඵ කියව” යි සාක්ෂ්‍ය පුළුවුස්නා ලද හේ නො දත් දය හෝ නො දන්මි යි කියායි, දත් දය හෝ දන්මි යි කියායි, නො දුටු දය හෝ නො දක්මි යි කියායි දුටු දය හෝ දක්මි යි කියා යි. මෙසේ තමා හෙතු කොට ගෙන වේව යි, පරා හෙතු කොට ගෙන වේව යි කිසි ආචීයයක් හේතු කොට ගෙන වේවයි දන දන මුසවා නො බණන්නේ වෙයි.

5. පිසුනු බස් හැර පිසුනු බසින් වැළැක්කේ වෙයි. මෙ තැනින් අසා මොවුන්ගේ හෙදය පිණිස ඵතන නො කියන්නේ වෙයි. ඵතන්හි අසා ඔවුන්ගේ හෙදය පිණිස මොවුනට නො කියන්නේ වෙයි. මෙසේ අසමග්‍රයන් සමග්‍ර කරන්නේ සමග්‍රයන්හට අනුබල දෙන්නේ සමග්‍රාරාම වූයේ සමග්‍රන වූයේ සමග්‍රනඤ්ච වූයේ සමග්‍රකරණි බස් බණන්නේ වෙයි.

6. ඵරුසං වාවං පහාය ඵරුසාය වාවාය පටිච්චරතො හොති, යා සා වාවා නොළා කණ්ණිසුධා පෙමනියා හදයඛකවා පොරී බහුජනකනතා බහුජනමනාපා, තථාරූපං වාවං භාසිතා හොති.

7. සමමපප්පලාපං පහාය සමමපප්පලාපා පටිච්චරතො හොති, කාලවාදී භූතවාදී අස්වාදී ධම්මවාදී විනයවාදී හිධානවති. වාවං භාසිතා හොති කාලෙන සාපදෙසං පරියනකවති. අස්සංභිතං. ඵවං ඛො භික්ඛවෙ චතුක්ඛධා වච්චකමනකසමපනති කුසලසංඝෝතනිකා සුබ්බුද්ධා සුඛ චිපාකා හොති.

කපඤ්ඤ භික්ඛවෙ තිව්ඨා මනොකමමනකසමපනති කුසල සංඝෝතනිකා සුබ්බුද්ධා සුඛචිපාකා හොති:

8. ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා අනභිජ්ඣාසු හොති. යං තං පරසස පරචිතතුපකරණං තං අනභිජ්ඣිතා හොති, 'අභො චත යං පරසස තං මමසසා'ති.

9. අව්‍යාපනතච්චෙතො හොති අප්පද්ධමනසඛකපෙසා 'ඉමෙ සත්තා අවෙරා අධ්‍යාපජ්ඣා අනියා සුඛී අත්තානං පරිභරන්තුති.

10. සමමාදිට්ඨිකො හොති අච්චරිතදසසනො, 'අඤ්චී දිනං, අඤ්චී ධිට්ඨං, -පෙ- යෙ ඉමඤ්ච ලොකං පරඤ්ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකත්වා පච්චෙදන්ති'ති.

ඵවං ඛො භික්ඛවෙ තිව්ඨා මනොකමමනකසමපනති කුසල සංඝෝතනිකා සුබ්බුද්ධා සුඛචිපාකා හොති.

තිව්ඨකායකමමනකසමපනති කුසලසංඝෝතනිකා හෙතු වා භික්ඛවෙ සත්තා කායසස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති. චතුක්ඛධා වච්චකමනකසමපනති කුසලසංඝෝතනිකා හෙතු වා භික්ඛවෙ සත්තා කායසස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති. තිව්ඨ මනො කමමනක සමපනති කුසලසංඝෝතනිකා හෙතු වා භික්ඛවෙ සත්තා කායසස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති.

පරොස් බස් හැර පරුෂ වචනයෙන් වැළැක්කේ වෙයි: නිදෙස් වූ කණිසුබ වූ ප්‍රමණිය වූ හෘදයධර්ම වූ බහුජන කාන්ත වූ බහුජනමනාප වූ යම් බසෙක් වේ නම් උබදු බස් බණන්ගේ වෙයි.

නිසරු (ප්‍රලාප) බස් හැරපියා නිසරු බසින් වැළැක්කේ වෙයි: කල් බලා කියනුයේ සැබැවක් ම කියනුයේ වැඩ දයක තෙපුල් කියනුයේ ධර්මවාදී වූයේ විනයවාදී වූයේ සුදුසු කල කරුණු සහිත වූ පිරිසිදුම ඇති වැඩ සහිත වූ ලෙහි තැබිය යුතු වූ තෙපුලක් ම කියන්නේ වෙයි. මහණෙනි, කුසලසංකේතනා ඇති සුව උපදවන සුඛ විපාක ඇති චතුර්විධවාක්කර්මසම්පත් මෙසේ වෙයි.

මහණෙනි, කුසල සංකේතනා ඇති සුව උපදවන සුඛ විපාක ඇති ත්‍රිවිධ මනා: කර්මසම්පත් කියේය යන්:

මහණෙනි, මෙ ලොවහි ඇතැමෙක් අභිධ්‍යා බහුල නො වෙයි: පරා අයත් යම් වස්තුවකරණ ඇද්ද එය තමන් නතු කොට ගැන්ම නො සිතන්නේ වෙයි: “පරාසතු යම් දූශයක් ඇද්ද එය මා සතු වන්නේ නම් මැනවැ”යි.

ව්‍යාපාදයට පත් සිත් නැත්තේ වෙයි, ප්‍රදුෂ්‍යමනා:සංඛලප නැත්තේ වෙයි: “මෙ සත්හු වෛර නැත්තාහු ව්‍යාපාද රහිත වූවාහු උවදුරු රහිත වූවාහු සුව ඇත්තාහු ආත්ම පරිභරණය කෙරෙත්ව”යි.

සමාග් දෘෂ්ටික වූයේ විපරිත දර්ශන නැත්තේ වෙයි: “දන විපාක ඇත. මධ්‍යල දන ඇත...මෙලො පරලෝ තුමුම විශිෂ්ට ඥානයෙන් දන සාක්ෂාත් කොට පවසන් නම් එබදුමහණ බමුණු කෙනෙක් ලෙව්හි ඇතැ”යි.

මහණෙනි, කුසල සංකේතනා ඇති සුව උපදවන සුඛ විපාක ඇති ත්‍රිවිධ මනා:කර්මසම්පත් මෙසේ වෙයි.

මහණෙනි, ත්‍රිවිධ කායකර්ම සංඛ්‍යාත කුසලසංකේතනා හෙතෙයෙන් හෝ සත්තයෝ කාබුන් මරණින් මතු සුගති සංඛ්‍යාත යටි ලොකයෙහි උපදිති. මහණෙනි, චතුර්විධ වාක්කර්මසංඛ්‍යාත කුසලසංකේතනා හෙතෙයෙන් හෝ සත්හු කාබුන් මරණින් මතු සුගති සංඛ්‍යාත යටිලොකයෙහි උපදිති. මහණෙනි, ත්‍රිවිධ මනා:කර්ම සම්පත් සංඛ්‍යාත කුසල සංකේතනා හෙතෙවෙන් හෝ සත්හු කාබුන් මරණින් මතු සුගති සංඛ්‍යාත යටිලොකයෙහි උපදිති.

යෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ අපණ්ණිකො මණි උද්ධං ඛිංකො යෙන යෙනෙව පතිට්ඨාති සුපපතිට්ඨිතං යෙව පතිට්ඨාති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ තිව්ඨි කායකමමන්තසමපතති කුසලසංකේතනිකා හෙතු වා සත්තා කායසස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති.

චතුරිඛ්ඨි වච්චකමන්ත සමපතති කුසලසංකේතනිකා හෙතු වා සත්තා කායසස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති.

තිව්ඨි මනොකමමන්තසමපතති කුසලසංකේතනිකා හෙතු වා සත්තා කායසස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති.

නාහං භික්ඛවෙ සංකේතනිකානං කමමානං කතානං උපචිතානං ව්‍යනතිභාවං වදමි. තඤ්ඤ ඛො දිට්ඨෙව වා ධම්මෙ උපපජ්ජෙ වා අපරෙ වා පරියායෙ. න කෙවචාහං භික්ඛවෙ සංකේතනිකානං කමමානං කතානං උපචිතානං අපච්චසංවිදිත්වා දුක්ඛස්ස අන්තකිරියං වදමිති.

10. 5. 1. 8

දුක්ඛ සංකේතනික සුත්තං

නාහං භික්ඛවෙ සංකේතනිකානං කමමානං කතානං උපචිතානං අපච්චසංවිදිත්වා ව්‍යනතිභාවං වදමි. තඤ්ඤ ඛො දිට්ඨෙව වා ධම්මෙ උපපජ්ජෙ වා අපරෙ වා පරියායෙ. න කෙවචාහං භික්ඛවෙ සංකේතනිකානං කමමානං කතානං උපචිතානං අපච්චසංවිදිත්වා දුක්ඛස්සන්තකිරියං වදමි.

තත්‍ර භික්ඛවෙ තිව්ඨි කායකමමන්තසංකේතනිකා අකුසලසංකේතනිකා දුක්ඛද්‍රයා දුක්ඛච්චාකා හොති. චතුරිඛ්ඨි වා වාකමමන්තසංකේතනිකා-පතති අකුසලසංකේතනිකා දුක්ඛද්‍රයා දුක්ඛච්චාකා හොති. තිව්ඨි මනොකමමන්තසංකේතනිකා අකුසලසංකේතනිකා දුක්ඛද්‍රයා දුක්ඛච්චාකා හොති.

කථංකේ භික්ඛවෙ තිව්ඨි කායකමමන්තසංකේතනිකා අකුසල-සංකේතනිකා දුක්ඛද්‍රයා දුක්ඛච්චාකා හොති -පෙ- ඒවං ඛො භික්ඛවෙ තිව්ඨි කායකමමන්තසංකේතනිකා අකුසලසංකේතනිකා දුක්ඛද්‍රයා දුක්ඛච්චාකා හොති.

මහණෙනි, යම් සේ සිවුරැස් පසැටක් උඩ ලූයේ යම් යම් අතකින් පිහිටා ද සුප්‍රතිෂ්ඨිත ව ම පිහිටයි. මහණෙනි, එ පරිදි ම ත්‍රිවිධකායකර්ම සම්පත් සඛ්ඛායක කුසල සංකේතනා හෙතෙයෙන් හෝ සත්හු කාබුන් මරණින් මතු ස්වර් ලෝක සඛ්ඛායක සුගතියෙහි උපදිත්.

චතුර්විධ වාකකර්මසම්පත් කුසලසංකේතනා හෙතෙවෙන් හෝ සත්හු කාබුන් මරණින් මතු ස්වර්ලෝක සඛ්ඛායක සුගතියෙහි උපදිත්.

ත්‍රිවිධ මනාකර්මසම්පත් සඛ්ඛායක කුසලසංකේතනා හෙතෙයෙන් හෝ සත්හු කාබුන් මරණින් මතු ස්වර්ලෝක සඛ්ඛායක සුගතියෙහි උපදිත්.

මහණෙනි, මම දැන දැන කළ රැස්කළ කර්මයන්ගේ නො වීද විගතාන්තභාවයෙක් නො කියමි. හෙ ද මේ අත් බැවිහි හෝ වෙයි, දෙවෙනි අත් බැවිහි හෝ වෙයි, අපරජන්මයෙහි හෝ වෙයි. මහණෙනි, මම දැන දැන කළ රැස්කළ කර්මයන්ගේ විපාක නො වීද දුක් කෙළවර කිරීමක් නො කියමි යි.

10. 5. 1. 8

දුතිය සඤ්චෙනනික සූත්‍රය

මහණෙනි, මෙ කරන ලද රැස් කරන ලද සංකේතනික කර්මයන්ගේ විපාක නො වීද විගතාන්ත භාවයක් නො කියමි. හෙ ද වනාහි ඉහාත්මයෙහි ම හෝ අනතුරු ආත්මභාවයෙහි හෝ අපරජන්මයෙහි හෝ වේ. මහණෙනි, මම කරන ලද රැස් කරන ලද සංකේතනික කර්මයන්ගේ විපාක නො වීද දුක් කෙළවර කිරීමක් නො ම කියමි.

මහණෙනි, එහිලා අකුසලසංකේතනා ඇති දුක් උපදවන දුඃඛ විපාක ඇති කායකර්ම සඛ්ඛායක ස්වදෙෂ විපත් ත්‍රිවිධ වෙයි. අකුසල සංකේතනා ඇති දුක් උපදවන දුඃඛවිපාක ඇති වාකකර්ම සඛ්ඛායක ස්වදෙෂ විපත් චතුර්විධ වෙයි. අකුසලසංකේතනා ඇති දුක් උපදවන දුඃඛ විපාක ඇති මනා කර්ම සඛ්ඛායක ස්වදෙෂ විපත් ත්‍රිවිධ වේ.

මහණෙනි, අකුසලසංකේතනා ඇති දුක් උපදවන දුඃඛ විපාක ඇති ත්‍රිවිධ කායකර්ම සඛ්ඛායක ස්වදෙෂ විපත් කිසේය යන්.....මහණෙනි, අකුසලසංකේතනා ඇති දුක් උපදවන දුඃඛ විපාක ඇති ත්‍රිවිධ කාය කර්ම සඛ්ඛායක ස්වදෙෂ විපත් මෙසේ වෙයි.

කථං ඝඤ්ඤි භික්ඛවෙ චතුරිඛිධා වච්චකමමනසසොදොසබ්බාපනති අකුසලසංකොඤ්ඤානිකා දුක්ඛද්වයා දුක්ඛවිපාකා හොති -පෙ- එවං ඛො භික්ඛවෙ චතුරිඛිධා වච්චකමමනසසොදොසබ්බාපනති අකුසලසංකොඤ්ඤානිකා දුක්ඛද්වයා දුක්ඛවිපාකා හොති.

කථං ඝඤ්ඤි භික්ඛවෙ තිව්ඛා මනොකමමනස සොදොසබ්බාපනති අකුසලසංකොඤ්ඤානිකා දුක්ඛද්වයා දුක්ඛවිපාකා හොති -පෙ- එවං ඛො භික්ඛවෙ තිව්ඛා මනොකමමනසසොදොසබ්බාපනති අකුසලසංකොඤ්ඤානිකා දුක්ඛද්වයා දුක්ඛවිපාකා හොති.

තිව්ඛා කායකමමනසසොදොසබ්බාපනති අකුසලසංකොඤ්ඤානිකා හෙතු වා භික්ඛවෙ සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගති. චිතිපානං නිරයං උපපජ්ජන්ති. චතුරිඛිධවච්චකමමනස -පෙ- තිව්ඛමනොකමමනස සොදොසබ්බාපනති අකුසලසංකොඤ්ඤානිකා හෙතු වා භික්ඛවෙ සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගති. චිතිපානං නිරයං උපපජ්ජන්ති.

නාහං භික්ඛවෙ සංකොඤ්ඤානිකානං කමමානං කතානං උපචිතානං අපට්ඨසංචිද්දිභා බාහන්භාවං වදමි. න ඝඤ්ඤි ඛො දිට්ඨො වා ධම්මෙ උපපජ්ජෙ වා අපරෙ වා පරියායෙ. න තෙවභා භික්ඛවෙ සංකොඤ්ඤානිකානං කමමානං කතානං උපචිතානං අපට්ඨසංචිද්දිභා දුක්ඛසන්තකිරියං වදමි.

නත්ථ භික්ඛවෙ තිව්ඛා කායකමමනසමපනති කුසලසංකොඤ්ඤානිකා සුබ්බද්වයා සුබ්බවිපාකා හොති. චතුරිඛිධා වච්චකමමනසමපනති කුසලසංකොඤ්ඤානිකා සුබ්බද්වයා සුබ්බවිපාකා හොති. තිව්ඛා මනොකමමනසමපනති කුසලසංකොඤ්ඤානිකා සුබ්බද්වයා සුබ්බවිපාකා හොති.

කථං ඝඤ්ඤි භික්ඛවෙ තිව්ඛා කායකමමනසමපනති කුසලසංකොඤ්ඤානිකා සුබ්බද්වයා සුබ්බවිපාකා -පෙ- එවං ඛො භික්ඛවෙ තිව්ඛා කායකමමනසමපනති කුසලසංකොඤ්ඤානිකා සුබ්බද්වයා සුබ්බවිපාකා හොති.

කථං ඝඤ්ඤි භික්ඛවෙ චතුරිඛිධා වච්චකමමනස සමපනති කුසලසංකොඤ්ඤානිකා සුබ්බද්වයා සුබ්බවිපාකා හොති -පෙ- එවං ඛො භික්ඛවෙ චතුරිඛිධා වච්චකමමනසමපනති කුසලසංකොඤ්ඤානිකා සුබ්බද්වයා සුබ්බවිපාකා හොති.

මහණෙනි, අකුසල සංකේතනා ඇති දුක් උපදවන දුඛ විපාක ඇති චතුර්විධ වාක්කර්ම සංඛ්‍යාත සඛ්‍යෙෂ විපත් කියෙය යත්:... මහණෙනි, අකුසල සංකේතනා ඇති දුක් උපදවන දුඛ විපාක ඇති චතුර්විධ වාක්කර්ම සංඛ්‍යාත සඛ්‍යෙෂ විපත් මෙසේ වෙයි.

මහණෙනි, අකුසල සංකේතනා ඇති දුක් උපදවන දුඛ විපාක ඇති ත්‍රිවිධ මනා කර්ම සංඛ්‍යාත සඛ්‍යෙෂ විපත් කියෙය යත්:... මහණෙනි, අකුසල සංකේතනා ඇති දුක් උපදවන දුඛ විපාක ඇති ත්‍රිවිධ මනා කර්ම සංඛ්‍යාත සඛ්‍යෙෂ විපත් මෙසේ වෙයි.

මහණෙනි, ත්‍රිවිධ කායකර්ම සඛ්‍යෙෂ විපත් සංඛ්‍යාත අකුසල සංකේතනා හෙතුයෙන් හෝ සත්ත්වයෝ කාබුන් මරණින් මතු අපාය, දුගීති විනිපාත සංඛ්‍යාත නිරයෙහි උපදනාහ. චතුර්විධ වාක්කර්ම... මහණෙනි, ත්‍රිවිධ මනා කර්ම සඛ්‍යෙෂ විපත් සංඛ්‍යාත අකුසල සංකේතනා හෙතුයෙන් හෝ සත්ත්වයෝ කාබුන් මරණින් මතු අපාය දුගීති විනිපාත සංඛ්‍යාත නිරයෙහි උපදනාහ.

මහණෙනි, කර්නලද රැස් කරන ලද සංකේතනික කර්මයන්ගේ විපාක නොවීද විගතාන්ත භාවයක් මම නොකියමි. හෙ ද වනාහි ඉහත්මයෙහි හෝ අනතුරු අත් බැවිහි හෝ අපර ජන්මයෙහි හෝ වෙයි. මහණෙනි, මම කර්න ලද රැස් කරන ලද සංකේතනික කර්මයන් නොවීද දුක් කෙළවර කිරීමක් නොම කියමි.

මහණෙනි, එහි ලා කුසල සංකේතනා ඇති සුව ඵලවන සුඛ විපාක ඇති කාය කර්ම සංඛ්‍යාත සමපත් ත්‍රිවිධ වෙයි. කුසල සංකේතනා ඇති සුව උපදවන සුඛවිපාක ඇති වාක්කර්ම සංඛ්‍යාත සමපත් චතුර්විධ වෙයි. කුසල සංකේතනා ඇති සුව උපදවන සුඛවිපාක ඇති මනා කර්ම සංඛ්‍යාත සමපත් ත්‍රිවිධ වෙයි.

මහණෙනි, කුසල සඤ්චෙනනා ඇති සුව උපදවන සුඛ විපාක ඇති ත්‍රිවිධකාය කර්ම සංඛ්‍යාත සමපත් කියෙය යත්... මහණෙනි, කුසල සඤ්චෙනනා ඇති සුව උපදවන සුඛවිපාක ඇති ත්‍රිවිධකායකර්ම සංඛ්‍යාත සමපත් මෙසේ වෙයි.

මහණෙනි, කුසල සඤ්චෙනනා ඇති සුව උපදවන සුඛ විපාක ඇති චතුර්විධ වාක්කර්ම සංඛ්‍යාත සමපත් කියෙය වේය යත්... මහණෙනි, කුසල සඤ්චෙනනා ඇති සුව උපදවන සුඛ විපාක ඇති චතුර්විධ වාක්කර්ම සංඛ්‍යාත සමපත් මෙසේ වෙයි.

කථකඤ්ච භික්ඛවෙ තිව්ධා මනොකමමනසමපනති කුසලසතෙකඤ්ච-
බො සුචුද්‍රයා සුබවිපාකා හොති -පෙ- ඵලං බො භික්ඛවෙ තිව්ධා
මනොකමමනසමපනති කුසලසකෙඤ්චනනිකා සුචුද්‍රයා සුබවිපාකා හොති.

තිව්ධකාය කමමනසමපනති කුසලසකෙඤ්චනනිකා හෙතු වා භික්ඛවෙ
සත්තා කායසසහෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති.
චතුබ්බිධවිකමනස -පෙ- තිව්ධමනොකමමනසමපනති කුසලසකෙඤ්ච-
නනිකා හෙතු වා භික්ඛවෙ සත්තා කායසසහෙද පරමමරණා සුගතිං
සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති. -පෙ-

10. 5. 1. 9

කර්මකාය සුඛතං

න්‍යාහං භික්ඛවෙ සකෙඤ්චනනිකානං කමමානං කතානං උපවිතානං
අප්පට්ඨංවිදිත්වා¹ ව්‍යනාසීභාවං වදමි. තකෙඤ්ච බො දිට්ඨො වා ධම්මෙ
උපපජ්ජ² වා අපරෙ වා පරියායෙ. න තෙවචාහං භික්ඛවෙ සකෙඤ්චනනි
කානං කමමානං කතානං උපවිතානං අප්පට්ඨංවිදිත්වා දුක්ඛස්සන්ත-
කිරිඨං වදමි.

ස බො සො භික්ඛවෙ අරියසාවකො ඵලං චිග්ගාභිජජ්ඣා චිග්ග-
වා)පාදෙ අසමමුලොකා සමපජානො පතිස්සකො මෙත්තාසහගතෙන
වෙතසා ඵකං දිසං ඵරිත්වා විහරති. තථා දුක්ඛං -පෙ- තථා තතීයං -පෙ-
තථා චතුක්ඛං³ ඉති උද්ධමබො තිරිඨං සබ්බධි සබ්බන්තකාය⁴ සබ්බා-
වන්තං ලොකං මෙත්තාසහගතෙන වෙතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන
අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපජ්ජන ඵරිත්වා විහරති.

යො ඵලං පජානාති: “පුබ්බෙ බො මෙ ඉදං චිත්තං පරිත්තං අගොසි
අභාවිතං. ඵතරහි පන මෙ ඉදං චිත්තං අප්පමාණං සුභාවිතං. යං බො පන
කිඤ්චි පමාණකතං කමමං, න තං තත්‍රාවසිස්සති. න තං තත්‍රාවතිට්ඨති”ති

තං කීං මකාඤ්ච භික්ඛවෙ දහරතග්ගෙ ඵලෙ සො අයං⁵ කුච්චොරො
මෙත්තං වෙතො විමුක්ඛිං භාවෙය්‍ය, අපි නු බො පාපකමමං කරෙය්‍යාති?
නො හෙතං භවෙතං.

1. අප්පට්ඨංවිදිත්වා - මජ්ඣං
2. උපපජ්ජ. වා-සීලී. මජ්ඣං,
3. තථා චතුක්ඛං - මජ්ඣං
4. සබ්බන්තකාය - සී.මු
5. ඵලෙ අයං - ස්‍යා.

මහණෙනි, කුසල සඤ්චෙනනා ඇති සුව උපදවන සුඛ විපාක ඇති ත්‍රිවිධ මනාකර්ම සංඛ්‍යාත සමපත් කියේ වේය යන්... මහණෙනි, කුසල සඤ්චෙනනා ඇති සුව උපදවන සුඛවිපාක ඇති ත්‍රිවිධ මනාකර්ම සංඛ්‍යාත සමපත් මෙසේ වෙයි.

මහණෙනි, ත්‍රිවිධකාය කර්ම සංඛ්‍යාත කුසල සඤ්චෙනනා හෙතුවෙන් හෝ සන්ත්‍ර කාබුන් මරණින් මතු සුගති සංඛ්‍යාත ස්වර්ග ලෝකයෙහි උපදිත්. චතුර්විධ වාක්කර්ම... ත්‍රිවිධ මනාකර්ම සමපත් සංඛ්‍යාත කුසල සඤ්චෙනනා හෙතුවෙන් හෝ සන්ත්‍ර කාබුන් මරණින් මතු සුගති සංඛ්‍යාත ස්වර්ග ලෝකයෙහි උපදනාහ...

10. 5. 1. 9

කරජකාය සූත්‍රය

මහණෙනි, මම දන දන කළ, රැස් කළ කම්යන්ගේ නො වීද විගතානභාවයක් නො කියමි. හෙ ද වනාහි ඉභාන්මයෙහි හෝ වෙයි. දෙවන ජන්මයෙහි හෝ වෙයි. ජන්මාන්තරයෙහි හෝ වෙයි. මහණෙනි, මම දන දන කළ, රැස් කළ කර්මයන්ගේ විපාක නො වීද දුක මකළවර කිරීමක් නොම කියමි.

මහණෙනි, ඒ මේ අරිසවු මෙසේ පහ වූ අභිධ්‍යා ඇතියේ පහ වූ ව්‍යාපාද ඇතියේ අසම්මුඛ වූයේ සමාසක් ප්‍රඤ ඇතියේ එළඹ සිටි සිහි ඇතියේ මෙන්සහගීය සිතින් එක් දිගක් පතුරුවා වෙසෙයි. දෙවන. දිග ද එසේ ය. තෙවන දිග ද එසේ ය. සිවුවන දිග ද එසේ ය. මෙසේ උඩ යට සරස හැමතන්හි සඵාත්මභාවයෙන් හැමතාක් ලොව විපුල මහද්ගත අප්‍රමාණ අවෙර අව්‍යාපාද මෙන්සහගීය සිතින් පතුරුවා වෙසෙයි.

හෙ මෙසේ දැනි: “පෙර වනාහි මාගේ මේ සිත අභාවිත වූයේ පරික්ඛ විය දන් වනාහි මාගේ මේ සිත සුභාවිත වූයේ අප්‍රමාණ වෙයි. යම් කිසි ප්‍රමාණ කාත කර්මයක් වේ නම් ඒ එහි අවශිෂ්ට නො වෙයි. ඒ එහි නො සිටුනේ” යි.

මහණෙනි, ඒ කුමැයි හඬවූ ද? ළදරු කල් පටන් ඉදින් ඒ මේ කුමර මෙමත්‍රිවික්ඛ විමුක්තිය වඩනේ නම් පව් කමක් නම් කෙරේ ද යි. වහන්ස, තොල නො වේ මැයි.

අකරොනතං ඛො පන පාපකමිං අපි නු ඛො දුක්ඛං චුසෙය්‍යාති?

නො හෙතං භනෙත. අකරොනතං හි භනෙත පාපකමිං කුණො දුක්ඛං චුසීය්‍යති තී.

භාවෙතඛධා ඛො පනායං හික්ඛවෙ මෙතතාවෙතොවිමුතති ඉක්ඛියා වා හික්ඛවෙ පුරියෙන වා. ඉක්ඛියා වා හික්ඛවෙ පුරියස්‍ය වා නායං කායො ආදය ගමනියො. විතතනතරො හික්ඛවෙ මචෙවා. සො එවං පජානාති: “යං ඛො මෙ ඉධ කික්ඛෙ පුඛෙ ඉච්ඡා කරජකායෙන පාපකමිං කතං, සඛං නං ඉධ වෙදනියං, න නං අනුගං භවීය්‍යති” තී.

එවං භාවිතා ඛො හික්ඛවෙ මෙතතාවෙතොවිමුතති අනාගාමීතාය සංවිතතති, ඉධ පඤ්ඤාසං හික්ඛුන්තා උත්තරිං විමුතති. අප්පට්චිජ්ඣකො.

කරුණාසහගතෙන වෙතසා -පෙ- මුදිතා සහගතෙන වෙතසා -පෙ- උපෙක්ඛාසහගතෙන වෙතසා එකං දිසං එරිඤා විහරති. තථා දුතියං - තථා- නතියං - තථාවතුක්ඛං - ඉති උදධමධො කිරියං සඛධි සඛධතතාය සඛධාවනතං ලොකං උපෙක්ඛාසහගතෙන වෙතසා විපුලෙන මහග්ග- තෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපජේජන එරිඤා විහරති.

සො එවං පජානාති, “පුඛෙ ඛො මෙ ඉදං විතං අප්පමාණං පරිතං අහොසි අභාවිතං, එතරහි පන මෙ ඉදං විතං සුභාවිතං. යං ඛො පන මෙ කික්ඛෙ පමාණකතං කමමං, න නං තත්‍රාවසීය්‍යති, න නං තත්‍රාවතීඤ්ඤාති” තී.

තං කිං මඤ්ඤට්ඨ හික්ඛවෙ දුහරතග්ගෙ වෙ සො අයං කුමාරො උපෙක්ඛං වෙතො විමුතති භාවෙය්‍යා, අපි නු ඛො පාපකමිං කරෙය්‍යාති?

නො හෙතං භනෙත.

අකරොනතං ඛො පන පාපකමිං අපි නු ඛො දුක්ඛං චුසෙය්‍යාති?

නො හෙතං භනෙත.

අකරොනතං හි භනෙත පාපකමිං කුණො දුක්ඛං චුසීය්‍යති තී.

1. ඉදං - මජ්ඣං.

දුක පාපකර්ම නො කරන්නහු පහස්නේ දී යි.

වහන්ස, කෙල නො වේ මැයි. වහන්ස, දුක පව නො කරන්නහු කෙසේ ආම්.පහස්නේ ද?

මහණෙනි, ස්ත්‍රියක විසින් වෙවයි පුරුෂයකු විසින් වෙවයි මේ මෙමන්ත්‍රිකවිමුක්තිය වැඩිය යුතු මැයි. ස්ත්‍රියගේ වෙවයි, පුරුෂයාගේ වෙවයි මේ කර්ෂකායය පරලෝ ගෙන යා හැකි නො වේ මැයි. මහණෙනි, මේ මිනිස් තෙම විකාන්තභාන්තරයක් ඇත්තෙකි. හේ මෙසේ දනී: “මෙ ලොවහි ම විසින් පෙර මෙ කර්ෂකයින් යම් කිසි පවකමක් කරන ලද නම් එහැම මෙ ලොවහි ම වින්ද යුතු වෙයි. (උපපදා වෙදකිය විසින්) එය අනුව යන්නක් නො වන්නේ ය”යි.

මහණෙනි, මෙසේ වධනා ලද මෙමන්ත්‍රි විකාන්තවිමුක්තිය මතුයෙහි අර්හත්කවිමුක්තිය නො පිළි විදුනා ප්‍රඥ ඇති මහණහට මෙලොවහිදී ම අනාගාමී බව පිණිස වැටෙයි.

කරුණා සහගිය සිතින්... මුදිතා සහගිය සිතින්... උපෙක්ෂා සහගත සිතින් එක් දිගක් පතුරුවා වෙසෙයි. දෙවන දිග ද එසේ ය- තෙවන දිග ද එසේ ය- සිවුවන දිග ද එසේ ය- මෙසේ උඩ යට සරස හැමතන්හි සභාත්මනාවයෙන් හැම තාක් ලොව විපුල මහද්ගත අප්‍රමාණ අවෙර ව්‍යාපාද රහිත උපෙක්ෂා සහගත සිතින් පතුරුවා වෙසෙයි.

හෙ මෙසේ දනී: “පෙර වනාහි මාගේ මෙ සිත අභාවිත වූයේ පරිත්ත විය. දැන් වනාහි මාගේ මෙ සිත සුභාවිත වූයේ අප්‍රමාණ වෙයි. ම විසින් යම් ම කර්මයක් ප්‍රමාණ කරන ලද ද ඒ කර්මය මෙහි අවශිෂ්ට නො වෙයි. එ එහි නො සිටුනේ ය”යි.

මහණෙනි, එ කුමැයි හඬවූ ද? ළඳරු කල් පටන් ඉදින් ඒ මේ කුමර උපෙක්ෂා විකත විමුක්තිය වඩනේ නම් පවකම් කරන්නේ ද යි.

වහන්ස, කෙල නො වේ ම ය. දුක පවකම් නො කරන්නහු පහස්නේ දී යි.

වහන්ස, කෙල නො වේ මැයි.

වහන්ස, දුක පාපකර්ම නො කරන්නහු කියේ නම් පහස්නේ දී යි.

භාවෙනධ්‍යා ඛො පනායං භික්ඛවෙ උපෙක්ඛා වෙතො වීලුතති ඉත්ථියා වා පුරියෙන වා, ඉත්ථියා වා භික්ඛවෙ පුරියස්ස වා නායං කායො ආදාය ගමනියො, චිත්තන්තරො අයං භික්ඛවෙ මචෙවා, යො ඵවං පජානාති: “යං ඛො මෙ ඉධ කිංඤ්චි පුඛෙඛ ඉමීනා කරජකායෙන පාපකමුචං කතං, සබ්බං තං ඉධ වෙදනියං, න තං අනුභං භවිස්සති ති, ඵවං භාවිතා ඛො භික්ඛවෙ උපෙක්ඛා වෙතොවීලුතති අගාගාමීනාය සංවත්ත ති, ඉධ පසුඤ්ඤා භික්ඛුතො උත්තරිං වීලුතති අපච්චිච්ඤාතො ති

10. 5, 1. 10

අධම්මචරියා සුත්තං

අථ ඛො අක්ඤ්ඤතරො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඛකමී, උපසඛකමීත්ථා භගවතා සද්ධීං සමෙමාදි, සමෙමාදනියං කථං සාරාණියං¹ චිතියාරෙඤ්චා එකමන්තං නිසීදි, එකමන්තං නිසීතො ඛො යො බ්‍රාහ්මණො භගවතං එතදචොච:

කො ඤු ඛො හො ගොතම හෙතු, කො පච්චියො, යෙනමිධෙකචෙච සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං චිතියාතං නිරයං උපපජ්ජනති ති?

අධම්මචරියා විසම්චරියා හෙතු ඛො බ්‍රාහ්මණ එවමිධෙකචෙච සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං චිතියාතං නිරයං උපපජ්ජනති ති.

කො පන හො ගොතම හෙතු, කො පච්චියො, යෙනමිධෙකචෙච සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජනති ති?

ධම්මචරියා සම්චරියා හෙතු ඛො බ්‍රාහ්මණ එවමිධෙකචෙච සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජනති ති.

1. සාරණියං, - මජ්ඣ.

මහණෙනි, ස්ත්‍රියක විසින් වේවයි, පුරුෂයකු විසින් වේවයි. මේ උපෙක්ෂාවෙන්ම විමුක්තිය වැඩිය යුතුය. මහණෙනි, ස්ත්‍රියගේ හෝ පුරුෂයාගේ හෝ මේ කය පරලොච්ච ගෙන යා හැකි නොවේ. මහණෙනි, මේ මිනිස් කෙම විකත ක්ෂණාන්තරයක් ඇත්තෙකි. හෙ මෙසේ දනී: “ම විසින් මෙ ලොවිහි පෙර මෙ කර්ෂකයින් යම් පවකමක් කරණ ලද නම් එ හැම මෙලොච්ච වින්ද යුතු වෙයි. එය අනුගතයෙන් නො වන්නේ ය”යි මහණෙනි, මෙසේ වධිතා ලද උපෙක්ෂාවිකත විමුක්තිය මතුයෙහි අර්හත්ව විකතවිමුක්තිය නො පිළි විදුනා ප්‍රාඥානික්ෂුණ්‍රගේ මෙලොච්චිදී අනගමී බව පිණිස වැටේ යි.

10. 5. 1. 10

අධම්මචරියා සූත්‍රය

එ සද එක්තරා බ්‍රාහ්මණයෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටු විය යුතු සිහි කටයුතු කට්ඨාස කොට නිමවා එකත් පසෙක හිත. එකත් පසෙක හුන් එ බ්‍රාහ්මණ කෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය:

භවත් භෞතමයන් වහන්ස, යම් භෞයකීන් මෙ ලොවිහි ඇතැම් සත්ත්ව කෙනෙක් කාබුන් මරණින් මතු අපාය සංඛ්‍යාත දුගීති සංඛ්‍යාත විනිපාත නම් වූ නිරයෙහි උපදනාහු නම් එ හෙතු කවර? එ ප්‍රත්‍යය කවර? යි.

බ්‍රාහ්මණය, අධම්මචරියා සංඛ්‍යාත විෂමචරියාව හෙතු කොට ගෙන මෙසේ මෙලොච්ච හි ඇතැම් සත්ත්ව කෙනෙක් කාබුන් මරණින් මතු අපාය සංඛ්‍යාත, දුගීති සංඛ්‍යාත, විනිපාත නම් වූ නිරයෙහි උපදනා හු ය යි.

භවත් භෞතමයන් වහන්ස, යම් භෞයකීන් මෙ ලොවිහි ඇතැම් සත්ත්ව කෙනෙක් කාබුන් මරණින් මතු සුගති නම් වූ සවිභි ලොකයෙහි උපදනාහු නම්, ඒ හෙතු කවර? එ ප්‍රත්‍යය කවර? යි.

බ්‍රාහ්මණය, මෙ ලොවිහි ඇතැම් සත්ත්ව කෙනෙක් මෙසේ ධම්මචරියා සංඛ්‍යාත සමචරියාව හෙතු කොට ගෙන කාබුන් මරණින් පසු සුගති නම් සවිභි ලොකයෙහි උපදනාහයි.

න ඛො අභං ඉමසස භොතො ගොතමසස සඬිඛෙතන භාසිතසස විඤ්චරෙන අඤ්චං ආජානාමී. සාධු මෙ භවං ගොතමො කථා ධම්මං දෙසෙතු යථාභං ඉමසස භොතො ගොතමසස සඬිඛෙතන භාසිතසස විඤ්චරෙන අඤ්චං ආජානෙය්‍යන්ති.

තෙන හි බ්‍රාහ්මණ, පුණාහි, සාධුකං මනසි කරොහි භාසිසාමීති.

එවං භොති ඛො සො බ්‍රාහ්මණො භගවතො පච්චසෙසාසි. භගවා එතදචොච:

නිව්ඨා¹ ඛො බ්‍රාහ්මණ, කායෙන අධම්මචරියා විසම්චරියා භොති. චතුර්ඛිධා² වාචාය අධම්මචරියා විසම්චරියා භොති. නිව්ඨා මනසා අධම්මචරියා විසම්චරියා භොති.

කථංඤ්ඤි බ්‍රාහ්මණ, නිව්ඨා¹ කායෙන අධම්මචරියා විසම්චරියා භොති:
-පෙ- එවං ඛො³ බ්‍රාහ්මණ, නිව්ඨා කායෙන අධම්මචරියා විසම්චරියා භොති.

කථංඤ්ඤි බ්‍රාහ්මණ චතුර්ඛිධා² වාචාය අධම්මචරියා විසම්චරියා භොති:
-පෙ- එවං ඛො³ බ්‍රාහ්මණ, චතුර්ඛිධා වාචාය අධම්මචරියා විසම්චරියා භොති.

කථංඤ්ඤි බ්‍රාහ්මණ නිව්ඨා¹ මනසා අධම්මචරියා විසම්චරියා භොති:
-පෙ- එවං ඛො³ බ්‍රාහ්මණ, නිව්ඨා මනසා අධම්මචරියා විසම්චරියා භොති.

එවං අධම්මචරියා විසම්චරියා හෙතු ඛො බ්‍රාහ්මණ, එවමිධෙකචොච සත්තා කායසස හෙදු පරමමරණා අපායං දුග්ගන්තිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්ති.

නිව්ඨා¹ ඛො බ්‍රාහ්මණ, කායෙන ධම්මචරියා සම්චරියා භොති. චතුර්ඛිධා² වාචාය ධම්මචරියා සම්චරියා භොති. නිව්ඨා මනසා ධම්මචරියා සම්චරියා භොති.

1. නිව්ඨා. සිග්‍ර.
2. චතුර්ඛිධා. සිග්‍ර.
3. එවං. බ්‍රාහ්මණ, මජ්ඣ.

භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් දෙසූ මේ භාෂිත-
යාගේ අර්ථය මම විස්තර විසින් නො දැනිම මැයි. භවත් ගෞතමයන්
වහන්සේ විසින් සැකෙවින් දෙසන ලද මේ භාෂිතයාගේ අර්ථය යම්
පරිද්දෙකින් මම විස්තර විසින් දැන ගනිමි නම්, භවත් ගෞතමයන්
වහන්සේ මට උපරිද්දෙන් ධර්මය දෙසන සේක් නම් මැනැවි.

බ්‍රාහ්මණය, එසේ නම්, අසව, මොනොවට මෙතෙහි කරව,
කියන්නෙමි යි.

පින්වතුන් වහන්ස, එසේ යයි බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට
පිළිවදන් ඇස්වී. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල කරුණ වදල සේක.

බ්‍රාහ්මණය, කායඥාරයෙන් ත්‍රිවිධ අධර්මවය්‍යා සංඛ්‍යාත විෂමවය්‍යා-
යෙක් වෙයි. වාග්ඥාරයෙන් චතුර්විධ අධර්මවය්‍යා සංඛ්‍යාත විෂමවය්‍යා-
යෙක් වෙයි. මනොඥාරයෙන් ත්‍රිවිධ අධර්මවය්‍යා සංඛ්‍යාත විෂම-
වය්‍යායෙක් වෙයි.

බ්‍රාහ්මණය, කායඥාරයෙන් ත්‍රිවිධ අධර්මවය්‍යා සංඛ්‍යාත විෂමවය්‍යාව
කෙසේ වේය යත්: -පෙ- බ්‍රාහ්මණය, මෙසේ කායඥාරයෙන් ත්‍රිවිධ
අධර්මවය්‍යා සංඛ්‍යාත විෂමවය්‍යාව වෙයි.

බ්‍රාහ්මණය, වාග්ඥාරයෙන් චතුර්විධ අධර්මවය්‍යා සංඛ්‍යාත විෂම-
වය්‍යාව කෙසේ වේය යත්: -පෙ- බ්‍රාහ්මණය, මෙසේ වනාහි වාග්ඥාර-
යෙන් චතුර්විධ අධර්මවය්‍යා සංඛ්‍යාත විෂමවය්‍යාව වෙයි.

බ්‍රාහ්මණය, මනොඥාරයෙන් ත්‍රිවිධ අධර්මවය්‍යා සංඛ්‍යාත
විෂමවය්‍යාව කෙසේ වේය යත්: -පෙ- බ්‍රාහ්මණය, මෙසේ වනාහි
මනොඥාරයෙන් ත්‍රිවිධ අධර්මවය්‍යා සංඛ්‍යාත විෂමවය්‍යාව වෙයි.

බ්‍රාහ්මණය, මෙසේ අධර්මවය්‍යා සංඛ්‍යාත විෂමවය්‍යාව හෙතු කොට
මෙලොවහි ඇතැම් සත්ක ඥානෙක් කාබුන් මරණින් මතු අපාය
නම් වූ දුගති නම් වූ විනිපාත නම් වූ භිරයෙහි උපදනා හ.

බ්‍රාහ්මණය, කායඥාරයෙන් ත්‍රිවිධ ධර්මවය්‍යා සංඛ්‍යාත සමවය්‍යා-
යෙක් වෙයි. වාග්ඥාරයෙන් චතුර්විධ ධර්මවය්‍යා සංඛ්‍යාත සමවය්‍යා-
යෙක් වෙයි. මනොඥාරයෙන් ත්‍රිවිධ ධර්මවය්‍යා සංඛ්‍යාත සමවය්‍යායෙක්
වෙයි.

කථංකඤ්ච ච්චාභමණ, නිවිධා කායෙන ධම්මචරියා සමචරියා හොති: -පෙ- එවං ඛො ච්චාභමණ, නිවිධා කායෙන ධම්මචරියා සමචරියා හොති.

කථංකඤ්ච ච්චාභමණ චතුබ්බිධා වාචාය ධම්මචරියා සමචරියා හොති: -පෙ- එවං ඛො ච්චාභමණ, චතුබ්බිධා වාචාය ධම්මචරියා සමචරියා හොති.

කථංකඤ්ච ච්චාභමණ නිවිධා මනසා ධම්මචරියා සමචරියා හොති: -පෙ- එවං ඛො ච්චාභමණ, නිවිධා මනසා ධම්මචරියා සමචරියා හොති.

එවං ධම්මචරියා සමචරියා හෙතු ඛො ච්චාභමණ එවමිධෙකචෙව සත්තා කායභ්ඤ්ඤ පරමෙරණා සුගතිං සංගං ලොකං උපපජ්ජන්ති ති.

අභිකක්ඛනං හො ගොතම -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජනග්ගෙ පාණ්ණපෙනං සරණං ගතන්තී.

කර්මකායවග්ගො පඨමො.

බ්‍රාහ්මණය, කායඥාරයෙන් ත්‍රිවිධ ධර්මවයඝී සංඛ්‍යාත සමවයඝීව කෙසේ වේය යත්: ... බ්‍රාහ්මණය, කායඥාරයෙන් ත්‍රිවිධ ධර්මවයඝී සංඛ්‍යාත සමවයඝීව වෙයි.

බ්‍රාහ්මණය, වාග්ඥාරයෙන් චතුර්විධ ධර්මවයඝී සංඛ්‍යාත සමවයඝීව කෙසේ වේය යත්: ... බ්‍රාහ්මණය, වාග්ඥාරයෙන් චතුර්විධ ධර්මවයඝී සංඛ්‍යාත සමවයඝීව මෙසේ වෙයි.

බ්‍රාහ්මණය, මනෝඥාරයෙන් ත්‍රිවිධ ධර්මවයඝී සංඛ්‍යාත සමවයඝීව කෙසේ වේය යත්: ... බ්‍රාහ්මණය, මනෝඥාරයෙන් ත්‍රිවිධ ධර්මවයඝී සංඛ්‍යාත සමවයඝීව මෙසේ වෙයි.

බ්‍රාහ්මණය, මෙසේ ධර්මවයඝී සංඛ්‍යාත සමවයඝීව හෙතු කොට ගෙන මෙසේ මෙ ලොවිහි ඇතැම් සත්ත්වයෝ කාබුන් මරණින් මතු සුගති සංඛ්‍යාත සවර් ලොකයෙහි උපදනාහ සි.

පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා කාන්තය ... හවින් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් මා දිවිහිමියෙන් තෙරුවන් සරණ ගිය උචසුවකු කොට දරණසේක්වා සි.

ප්‍රථම කරජකාය වර්ගය සි.

10. සාමකැඳවුණො

10. 5. 2. 1

පයම සුතනං

දසහි හිසබවෙ ධර්මෙහි සමනනාගතො යථාහනං නිකඛිකොනො ඵවං නිරයෙ. කතමෙහි දසහි:

පාණානිපානි හොති, අදිනනාදුසී හොති. කාමෙසු මිච්ඡාවාරි හොති, මුසාවාදි හොති, පිසුණාවාවො හොති, ඵරුසාවාවො හොති, සමඵසලාපි හොති, අහිඡකාලු හොති, ව්‍යාපනනවිකොනො හොති. මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති. ඉමෙහි ඛො හිසබවෙ දසහි ධර්මෙහි සමනනාගතො යථාහනං නිකඛිකොනො ඵවං නිරයෙ.

දසහි හිසබවෙ ධර්මෙහි සමනනාගතො යථා හනං නිකඛිකොනො ඵවං සංඝො කතමෙහි දසහි:

පාණානිපානා පටිච්චරතො හොති. අදිනනාදුනා පටිච්චරතො හොති, කාමෙසු මිච්ඡාවාරා පටිච්චරතො හොති, මුසාවාද පටිච්චරතො හොති, පිසුනාය වාවාය පටිච්චරතො හොති, ඵරුසාය වාවාය පටිච්චරතො හොති, සමඵසලාපා පටිච්චරතො හොති. අනහිඡකාලු හොති, අඛ්‍යාපනනවිකොනො හොති, සමමාදිට්ඨිකො හොති. ඉමෙහි ඛො හිසබවෙ දසහි ධර්මෙහි සමනනාගතො යථාහනං නිකඛිකොනො ඵවං සංඝොති.

10. 5. 2. 2

දුතිය සුතනං

විසතියා හිසබවෙ ධර්මෙහි සමනනාගතො යථාහනං නිකඛිකොනො ඵවං නිරයෙ. කතමෙහි විසතියා:

අතනනා ව පාණානිපානි හොති, පරඤ්ච පාණානිපානෙ සමාදපෙති. අතනනා ව අදිනනාදුසී හොති, පරඤ්ච අදිනනාදුනෙ සමාදපෙති.

10. සාමකැරැල්ල

10. 5. 2. 1

පළමුවැනි සූත්‍රය

මහණෙනි, දස ධර්මයෙකින් සමන්වාගත වූයේ ගෙනෙන ලද්දක් බහා තැබූයේ යම් සේ ද එසේ තීරයෙහි වෙයි. කවර දසයෙකින් යත්:

පණ්ඩා කරනුයේ වෙයි. නුදුන්දු ගන්නා සුදුසුයේ වෙයි. කාමයන්හි මිස භසර ඇතියේ වෙයි. මුසවා බණන සුදුසුයේ වෙයි. පිසුනු බස් ඇතියේ වෙයි. පරොස් බස් ඇතියේ වෙයි. සම්ඵප්පලාප ඇතියේ වෙයි. අභිධ්‍යානු වෙයි. ව්‍යාපාදයට පත් සිතැතියේ වෙයි. මිසදිටු ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මේ දස ධර්මයෙන් සමන්වාගත වූයේ ගෙනෙන ලද්දක් බහා තැබූයේ යම් සේ වේ නම් එසේ තීරයෙහි වෙයි.

මහණෙනි, දස ධර්මයෙකින් සමන්වාගත වූයේ ගෙන එන ලද්දක් බහා තැබූයේ යම් සේ වේ නම්, එසේ සවර්ණයෙහි වෙයි. කවර දස-යෙකින් යත්:

පණ්ඩායෙන් වැළැකියේ වෙයි. අධීනාදනින් වැළැකියේ වෙයි. කාමයන්හි මිසභසරින් වැළැකියේ වෙයි. මුසවායෙන් වැළැකියේ වෙයි. පිසුනු බසින් වැළැකියේ වෙයි. පරොස් බසින් වැළැකියේ වෙයි. සම්ඵප්පලාපයෙන් වැළැකියේ වෙයි. අනභිධ්‍යානු වෙයි. අඛ්‍යාපාදයට පත් සිතැතියේ වෙයි. සම්දිටු ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මේ දස ධර්මයෙන් සමන්වාගත වූයේ ගෙනෙන ලද්දක් බහා තැබූයේ යම් සේ වේ නම් එසේ සවර්ණයෙහි වෙයි.

10. 5. 2. 2

දෙවැනි සූත්‍රය

මහණෙනි, විසි කරුණෙකින් සමන්වාගත වූයේ ගෙනෙන ලද්දක් බහා තැබූයේ යම් සේ වේ නම්, එසේ තීරයෙහි වෙයි. කවර විස්සෙකින් යත්:

තෙමේ ද ප්‍රාණසානී වෙයි මෙරමා ද ප්‍රාණසානයෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද නුදුන්දු ගන්නා සුදුසුයේ වෙයි. මෙරමා ද අධීනාදනින් සමාදන් කරවයි.

අත්තනා ච කාමෙසු මිච්ඡාචාරී හොති, පරඤ්ච කාමෙසු මිච්ඡාචාරෙ සමාදපෙති. අත්තනා ච මුසාවාදී හොති, පරඤ්ච මුසාවාදෙ සමාදපෙති. අත්තනා ච පිසුනවාචො හොති, පරඤ්ච පිසුනාය වාචාය සමාදපෙති. අත්තනා ච ඵරුසාවාවො හොති, පරඤ්ච ඵරුසාය වාචාය සමාදපෙති. අත්තනා ච සමඵසලාපී හොති, පරඤ්ච සමඵසලාපෙ සමාදපෙති. අත්තනා ච අභිජ්ඣාලු හොති, පරඤ්ච අභිජ්ඣාය සමාදපෙති. අත්තනා ච ව්‍යාපනචිත්තො හොති, පරඤ්ච ව්‍යාපාදෙ සමාදපෙති. අත්තනා ච මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති, පරඤ්ච මිච්ඡාදිට්ඨියා සමාදපෙති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ වීසතියා ධම්මෙහි සමනනාගතො යථාහතං තික්ඛිත්තො ඵචං තිරයෙ.

වීසතියා භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමනනාගතො යථාහතං තික්ඛිත්තො ඵචං සග්ගෙ, කතමෙහි වීසතියා,

අත්තනා ච පාණාතිපාතා පටිච්චිතො හොති, පරඤ්ච පාණාති-පාතා චෙරමණියා සමාදපෙති. අත්තනා ච අදිනනාදනා පටිච්චිතො හොති, පරඤ්ච අදිනනාදනා චෙරමණියා සමාදපෙති. අත්තනා ච කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිච්චිතො හොති, පරඤ්ච කාමෙසු මිච්ඡාචාරා චෙරමණියා සමාදපෙති. අත්තනා ච මුසාවාද පටිච්චිතො හොති, පරඤ්ච මුසාවාද චෙරමණියා සමාදපෙති. අත්තනා ච පිසුනාය වාචාය පටිච්චිතො හොති, පරඤ්ච පිසුනාය වාචාය චෙරමණියා සමාදපෙති. අත්තනා ච ඵරුසාය වාචාය පටිච්චිතො හොති, පරඤ්ච ඵරුසාය වාචාය චෙරමණියා සමාදපෙති. අත්තනා ච සමඵසලාපා පටිච්චිතො හොති පරඤ්ච සමඵසලාපා චෙරමණියා සමාදපෙති. අත්තනා ච අනභිජ්ඣාලු හොති, පරඤ්ච අනභිජ්ඣාය සමාදපෙති. අත්තනා ච අඛ්‍යාපනචිත්තො හොති, පරඤ්ච අඛ්‍යාපාදෙ සමාදපෙති. අත්තනා ච සමමාදිට්ඨිකො හොති, පරඤ්ච සමමාදිට්ඨියා සමාදපෙති.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ වීසතියා ධම්මෙහි සමනනාගතො යථාහතං තික්ඛිත්තො ඵචං සග්ගෙති.

තෙමේ ද කාමයන්හි මිසභසර ඇතියේ වෙයි. මෙරමා ද කාම-
 යන්හි මිස භසරයෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද මුසවා ඇතියේ වෙයි.
 මෙරමා ද මුසවායෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද පිසුනු බස් ඇතියේ
 වෙයි. මෙරමා ද පිසුනු බස්හි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද පරොස් බස්
 ඇතියේ වෙයි. මෙරමා ද පරොස් බස්හි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද
 සම්ඵප්‍රලාප ඇතියේ වෙයි. මෙරමා ද සම්ඵප්‍රලාපයෙහි සමාදන් කරවයි.
 තෙමේ ද අභිධ්‍යාලු වෙයි. මෙරමා ද අභිධ්‍යායෙහි සමාදන් කරවයි.
 තෙමේ ද ව්‍යාපාදයට පත් සිතැතියේ වෙයි. මෙරමා ද ව්‍යාපාදයෙහි
 සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද මිථ්‍යා දෘෂ්ටික වෙයි. මෙරමා ද මිථ්‍යාදෘෂ්ටි-
 යෙහි සමාදන් කරවයි. මහණෙනි, මේ විසි කරුණින් සමන්වාගත
 වූයේ ගෙන එන ලද්දක් බහා තැබූයේ යම් සේ නම්, එසේ කිරීමෙහි
 වෙයි.

මහණෙනි, විසි කරුණෙකින් සමන්වාගත වූයේ ගෙන එන ලද්දක්
 බහා තැබූයේ යම් සේ වේ නම්, එසේ ස්වභාවයෙහි වෙයි. කවර
 විස්සෙකින යන්:

තෙමේ ද පණිව්‍යායෙන් වැළැකියේ වෙයි. මෙරමා ද පණිව්‍යායෙන්
 වැළැකීමෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද අධිනාදනින් වැළැකියේ වෙයි.
 මෙරමා ද අධිනාදනින් වැළැකීමෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද කාම-
 යන්හි මිසභසරින් වැළැකියේ වෙයි. මෙරමා ද කාමයන්හි මිස භසරින්
 වැළැකීමෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද මුසවායෙන් වැළැකියේ වෙයි.
 මෙරමා ද මුසවායෙන් වැළැකීමෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද පිසුනු
 බසින් වැළැකියේ වෙයි. මෙරමා ද පිසුනු බසින් වැළැකීමෙහි සමාදන්
 කරවයි. තෙමේ ද පරොස් බසින් වැළැකියේ වෙයි. මෙරමා ද පරොස්
 බසින් වැළැකීමෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද සම්ඵප්‍රලාපයෙන්
 වැළැකියේ වෙයි. මෙරමා ද සම්ඵප්‍රලාපයෙන් වැළැකීමෙහි සමාදන්
 කරවයි. තෙමේ ද අනභිධ්‍යාලු වෙයි. මෙරමා ද අනභිධ්‍යායෙහි සමාදන්
 කරවයි. තෙමේ ද අව්‍යාපාදයට පත් සිතැතියේ වෙයි. මෙරමා ද අව්‍යා-
 පාදයෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද සමාක්දෘෂ්ටික වෙයි. මෙරමා ද
 සමාක්දෘෂ්ටියෙහි සමාදන් කරවයි.

මහණෙනි, මේ විසි කරුණින් සමන්වාගත වූයේ ගෙන එන ලද්දක්
 බහා තැබූයේ යම් සේ නම් එසේ ස්වභාවයෙහි වෙයි.

10. 5. 2. 3

තනිය සුඛතං

තිංසාය භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමනනාගතො යථාහතං නිකඛිතො ඵට්ඨි රයෙ. කතමෙහි තිංසාය:

අත්තනා ව පාණාතිපාති හොති, පරඤ්ඤා පාණාතිපාතෙ සමාදපෙති, පාණාතිපාතෙ ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති. අත්තනා ව අදිනනාදුඨි හොති, පරඤ්ඤා අදිනනාදුනෙ සමාදපෙති, අදිනනාදුනෙ ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති. අත්තනා ව කාමෙසු මිච්ඡාවාරී හොති, පරඤ්ඤා කාමෙසු මිච්ඡාවාරෙ සමාදපෙති, කාමෙසු මිච්ඡාවාරෙ ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති. අත්තනා ව මුසාවාදී හොති, පරඤ්ඤා මුසාවාදෙ සමාදපෙති, මුසාවාදෙ ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති. අත්තනා ව පිසුනවාටො හොති පරඤ්ඤා පිසුනාය වාචාය සමාදපෙති. පිසුනාය වාචාය ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති, අත්තනා ව ඵරුසවාටො හොති, පරඤ්ඤා ඵරුසාය වාචාය සමාදපෙති, ඵරුසාය වාචාය ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති, අත්තනා ව සමඵපප්පලාපි හොති, පරඤ්ඤා සමඵපප්පලාපෙ සමාදපෙති, සමඵපප්පලාපෙ ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති. අත්තනා ව අභිජ්ඣාසු හොති, පරඤ්ඤා අභිජ්ඣාය සමාදපෙති, අභිජ්ඣාය ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති. අත්තනා ව ව්‍යාපනන වීතො හොති, පරඤ්ඤා ව්‍යාපාදෙ සමාදපෙති, ව්‍යාපාදෙ ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති. අත්තනා ව මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති, පරඤ්ඤා මිච්ඡාදිට්ඨියා සමාදපෙති, මිච්ඡාදිට්ඨියා ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති. ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ තිංසාය ධම්මෙහි සමනනාගතො යථාහතං නිකඛිතො ඵට්ඨි රයෙති.

තිංසාය භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමනනාගතො යථාහතං නිකඛිතො ඵට්ඨි. සග්ගෙ. කතමෙහි තිංසාය:

අත්තනා ව පාණාතිපාතා පටිච්චරතො හොති, පරඤ්ඤා පාණාතිපාතා චෙරමණියා සමාදපෙති. පාණාතිපාතා චෙරමණියා ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති. අත්තනා ව අදිනනාදුනා පටිච්චරතො හොති, පරඤ්ඤා අදිනනාදුනා චෙරමණියා සමාදපෙති, අදිනනාදුනා චෙරමණියා ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති. අත්තනා ව කාමෙසු මිච්ඡාවාරා පටිච්චරතො හොති. පරඤ්ඤා කාමෙසු මිච්ඡාවාරා චෙරමණියා සමාදපෙති, කාමෙසු මිච්ඡාවාරා චෙරමණියා ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති.

10. 5. 2. 3

තූන්වැනි සූත්‍රය

මහණෙනි, තිස් කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ ගෙන එන ලද්දක් බහා තැබූයේ යම් සේ නම් එසේ නිරයෙහි වෙයි: කවර තියෙකින යත්:

තෙමේ ද ප්‍රාණසාතී වෙයි. මෙරමා ද ප්‍රාණසාතයෙහි සමාදන් කරවයි. ප්‍රාණසාතයෙහි සමසිතැතියේ වෙයි. තෙමේ ද අදිනනාදයි වෙයි. මෙරමා ද අයිනාදන්හි සමාදන් කරවයි. අයිනාදන්හි සම සිතැතියේ ද වෙයි. තෙමේ ද කාමයන්හි මිථ්‍යාවාරී වෙයි. මෙරමා ද කාමයන්හි මිස හසරෙහි සමාදන් කරවයි. කාමමිථ්‍යාවාරයෙහි සමසිතැතියේ වෙයි. තෙමේ ද මුසවා කියන සුදු වෙයි. මෙරමා ද මුසවායෙහි සමාදන් කරවයි. මුසවා යෙහි සම සිතැතියේ ද වෙයි. තෙමේ පිසුනු බසැතියේ ද වෙයි. මෙරමාද පිසුනුයෙහි සමාදන් කරවයි. පිසුනු බස්හි සමනුඥ වෙයි. තෙමේ පරොස් බසැතියේ ද වෙයි. මෙරමා ද පරොස්බස්හි සමාදන් කරවයි. පරොස් බස්හි තෙමේ සමනුඥ ද වෙයි. තෙමේ සමිඵ්ප්‍රලාප කියනුයේ ද වෙයි. මෙරමා ද සමිඵ්ප්‍රලාපයෙහි සමාදන් කරවයි. සමිඵ්ප්‍රලාපයෙහි සමනුඥ ද වෙයි. තෙමේ අභිධ්‍යාලු ද වෙයි. මෙරමා ද අභිධ්‍යායෙහි සමාදන් කරවයි. අභිධ්‍යායෙහි සමනුඥ ද වෙයි. තෙමේ ව්‍යාපාදයට පත් සිතැතියේ ද වෙයි. මෙරමා ද ව්‍යාපාදයෙහි සමාදන් කරවයි. ව්‍යාපාදයෙහි සමනුඥ ද වෙයි. තෙමේ මිථ්‍යාදාෂ්ටික ද වෙයි. මෙරමා ද මිථ්‍යාදාෂ්ටියෙහි සමාදන් කරවයි. මිථ්‍යාදාෂ්ටියෙහි සමනුඥ ද වෙයි. මහණෙනි, මේ තිස් දහමින් සමන්විත වූයේ ගෙනෙන ලද්දක් බහා තැබූයේ යම් පරිදි වේ නම්, එසේ නිරයෙහි වෙයි.

මහණෙනි, තිස් කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ ගෙනෙන ලද්දක් බහා තැබූයේ යම් පරිදි වේ නම් එ පරිදි ස්වභාවයෙහි වෙයි. කවර තිස් කරුණෙකින යත්:

තෙමේ ද ප්‍රාණසාතයෙන් වැළැකියේ වෙයි. මෙරමා ද ප්‍රාණසාත-යෙන් වැළැකීමෙහි සමාදන් කරවයි. ප්‍රාණසාත විරතියෙහි සමනුඥ ද වෙයි. තෙමේ අයිනාදන්හි වැළැකියේ ද වෙයි. මෙරමා ද අයිනාදන්හි වැළැකීමෙහි සමාදන් කරවයි. අයිනාදන්හි වැළැකීමෙහි සමනුඥ ද වෙයි. තෙමේ කාමමිථ්‍යාවාරයෙන් වැළැකියේ වෙයි. මෙරමා ද කාමමිථ්‍යා-වාරයෙන් වැළැකීමෙහි සමාදන් කරවයි. කාමමිථ්‍යාවාර විරතියෙහි සමනුඥ ද වෙයි.

අත්තනා ව මුසාවාද පටිච්චරතො හොති, පරඤ්ඤා මුසාවාද වෙරමණියා සමාදපෙති, මුසාවාද වෙරමණියා ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති. අත්තනා ව පිසුනාය වාචාය පටිච්චරතො හොති, පරඤ්ඤා පිසුනාය වාචාය වෙරමණියා සමාදපෙති, පිසුනාය වාචාය වෙරමණියා ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති. අත්තනා ව ඵරුසාය වාචාය පටිච්චරතො හොති, පරඤ්ඤා ඵරුසාය වාචාය වෙරමණියා සමාදපෙති, ඵරුසාය වාචාය වෙරමණියා ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති. අත්තනා ව සමඵපපලාපා පටිච්චරතො හොති. පරඤ්ඤා සමඵපපලාපා වෙරමණියා සමාදපෙති. සමඵපපලාපා වෙරමණියා ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති. අත්තනා ව අනභිජ්ඣාලු හොති, පරඤ්ඤා අනභිජ්ඣාය සමාදපෙති, අනභිජ්ඣාය ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති. අත්තනා ව අඛ්‍යාපනා විතො හොති, පරඤ්ඤා අඛ්‍යාපාදෙ සමාදපෙති, අඛ්‍යාපාදෙ ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති. අත්තනා ව සමමාදිට්ඨිකො හොති, පරඤ්ඤා සමමාදිට්ඨියා සමාදපෙති, සමමාදිට්ඨියා ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති, ඉමෙහි ඛො භික්ඛිවෙ තිංසාය ධමෙච්චි සමනනාගතො යථාභතං නික්ඛිතො ඵවං සගෙහති.

10. 5. 2. 4

චතුස්ස සුත්තං

චක්ඛාරියාය භික්ඛිවෙ ධමෙච්චි සමනනාගතො යථාභතං නික්ඛිතො ඵවං තිරයෙ. කතමෙහි චක්ඛාරියාය:

අත්තනා ව පාණාතිපාති හොති, පරඤ්ඤා පාණාතිපාතෙ සමාදපෙති. පාණාතිපාතෙ ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති, පාණාතිපාතස්ස ව වණණං භාසති. අත්තනා ව අදිනනාදගී හොති, පරඤ්ඤා අදිනනාදනෙ සමාදපෙති, අදිනනාදනෙ ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති, අදිනනාදනස්ස ව වණණං භාසති. අත්තනා ව කාමෙසු මිච්ඡාවාරී හොති. පරඤ්ඤා කාමෙසු මිච්ඡාවාරෙ සමාදපෙති. කාමෙසු මිච්ඡාවාරෙ ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති, කාමෙසු මිච්ඡාවාරස්ස ව වණණං භාසති.

අත්තනා ව මුසාවාදී හොති, පරඤ්ඤා මුසාවාදෙ සමාදපෙති, මුසාවාදෙ ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති. මුසාවාදස්ස ව වණණං භාසති. අත්තනා ව පිසුනා වාචො හොති, පරඤ්ඤා පිසුනාය වාචාය සමාදපෙති, පිසුනාය වාචාය සමනුකෙඤ්ඤා හොති, පිසුනාය ව වාචාය වණණං භාසති.

තෙමේ ද මුසවායෙන් වැළකියේ වෙයි. මෙරමා ද මාෂාවාද වීරතියෙහි සමාදන් කරවයි. මාෂාවාද වීරතියෙහි සමනුඥ ද වෙයි. තෙමේ ද පිසුනු බසින් වැළකියේ වෙයි. මෙරමා ද පිසුනු බසින් වැළකීමෙහි සමාදන් කරවයි. පිසුන වචන වීරතියෙහි සමනුඥ ද වෙයි. තෙමේ ද පරුෂ වචනයෙන් වැළකියේ වෙයි. මෙරමා ද පරුෂවචනවීරතියෙහි සමාදන් කරවයි. පරුෂ වචන වීරතියෙහි සමනුඥ ද වෙයි. තෙමේ ද සම්ඵප්පලාපයෙන් වැළකියේ වෙයි. මෙරමා ද සම්ඵප්පලාපවීරතියෙහි සමාදන් කරවයි. සම්ඵප්පලාපවීරතියෙහි සමනුඥ ද වෙයි. තෙමේ ද අනභිධ්‍යාලු වෙයි. මෙරමා ද අනභිධ්‍යායෙහි සමාදන් කරවයි. අනභිධ්‍යායෙහි සමනුඥ ද වෙයි. තෙමේ ද අව්‍යාපන්නවිකත වෙයි. මෙරමා ද අව්‍යාපාදයෙහි සමාදන් කරවයි. අව්‍යාපාදයෙහි සමනුඥ ද වෙයි. තෙමේ ද සම්‍යග්දෘෂ්ටික වෙයි. මෙරමා ද සම්‍යග්දෘෂ්ටියෙහි සමාදන් කරවයි. සම්‍යග්දෘෂ්ටියෙහි සමනුඥ ද වෙයි. මහණෙනි, මේ තිස් කරුණින් සමන්වාගත වූයේ ගෙනෙන ලද්දක් බහා තැබුයේ යම් යේ ද එ පරිදි සවිථියෙහි වෙයි.

10. 5. 2. 4

සතරවැනි සූත්‍රය

මහණෙනි, ධම් සතළියෙකින් සමන්වාගත වූයේ ගෙනෙන ලද්දක් බහා තැබුයේ යම් යේ නම් එසේ නිරයෙහි වෙයි. කවර සතළියෙකින් යන්:

තෙමේ ද ප්‍රාණසාතී වෙයි. මෙරමා ද ප්‍රාණසාතයෙහි සමාදන් කරවයි. ප්‍රාණසාතයෙහි සමනුඥ ද වෙයි. ප්‍රාණසාතයාගේ ගුණ ද බෙණෙයි. තෙමේ ද අධිනාදන් ගන්නාසුලු වෙයි. මෙරමා ද අධිනාදන්හි සමාදන් කරවයි. අධිනාදන්හි සමනුඥ ද වෙයි. අධිනාදන්හි ගුණ ද බෙණෙයි. තෙමේ ද කාමමිථ්‍යාවාටී වෙයි. මෙරමා ද කාමමිථ්‍යා-වාරයෙහි සමාදන් කරවයි. කාමමිථ්‍යාවාරයෙහි සමනුඥ ද වෙයි. කාමමිථ්‍යාවාරයාගේ ගුණ ද බෙණෙයි.

තෙමේ ද මුසවා කියනසුලු වෙයි. මෙරමා ද මුසවායෙහි සමාදන් කරවයි. මුසවායෙහි සමනුඥ ද වෙයි. මුසවාහි ගුණ ද බෙණෙයි. තෙමේ ද පිසුනුබසැතියේ වෙයි, මෙරමා ද පිසුනුබසහි සමාදන් කරවයි. පිසුනුබසහි සමනුඥ ද වෙයි. පිසුනුබසහුගේ ගුණ ද බෙණෙයි.

අත්තනා ව ඵරුසවාචො හොති, පරඤ්ඤා ඵරුසාය වාචාය සමාදපෙති, ඵරුසාය වාචාය ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති. ඵරුසාය ව වාචාය ව චණ්ණං භාසති. අත්තනා ව සමඵසප්ප්ලාපි හොති, පරඤ්ඤා සමඵසප්ප්ලාපෙ සමාදපෙති, සමඵසප්ප්ලාපෙ ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති, සමඵසප්ප්ලාපසස ව චණ්ණං භාසති. අත්තනා ව අභිජ්ඣාලු හොති, පරඤ්ඤා අභිජ්ඣාය සමාදපෙති, අභිජ්ඣාය ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති, අභිජ්ඣාය ව චණ්ණං භාසති. අත්තනා ව ව්‍යාපකතච්චෙහො හොති, පරඤ්ඤා ව්‍යාපාදෙ සමාදපෙති, ව්‍යාපාදෙ සමනුකෙඤ්ඤා හොති, ව්‍යාපාදසස ව චණ්ණං භාසති. අත්තනා ව මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති, පරඤ්ඤා මිච්ඡාදිට්ඨියා සමාදපෙති. මිච්ඡාදිට්ඨියා ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති, මිච්ඡාදිට්ඨියා ව චණ්ණං භාසති. ඉමෙහි ධො භික්ඛාදි ව්‍යාපාරිසාය ධමමෙහි සමනනාගතො යථාභංගං භික්ඛිතො ඵච. තීරණය.

ව්‍යාපාරිසාය භික්ඛවෙ ධමමෙහි සමනනාගතො යථාභංගං භික්ඛිතො ඵච. සග්ගෙ, කතමෙහි ව්‍යාපාරිසාය:

අත්තනා ව පාණාතිපාතා පටිච්චිතො හොති, පරඤ්ඤා පාණාතිපාතා චෙරමණියා සමාදපෙති, පාණාතිපාතා චෙරමණියා ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති, පාණාතිපාතා චෙරමණියා ව චණ්ණං භාසති. අත්තනා ව අදිනනාදනා පටිච්චිතො හොති, පරඤ්ඤා අදිනනාදනා චෙරමණියා සමාදපෙති, අදිනනාදනා චෙරමණියා ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති, අදිනනාදනා චෙරමණියා ව චණ්ණං භාසති. අත්තනා ව කාමෙසු මිච්ඡාවාරා පටිච්චිතො හොති, පරඤ්ඤා කාමෙසු මිච්ඡාවාරා චෙරමණියා සමාදපෙති. කාමෙසු මිච්ඡාවාරා චෙරමණියා ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති. කාමෙසු මිච්ඡාවාරා චෙරමණියා ව චණ්ණං භාසති.

අත්තනා ව මුසාවාද පටිච්චිතො හොති, පරඤ්ඤා මුසාවාද චෙරමණියා සමාදපෙති, මුසාවාද චෙරමණියා ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති, මුසාවාදචෙරමණියා ව චණ්ණං භාසති. අත්තනා ව පිසුනාය වාචාය පටිච්චිතො හොති, පරඤ්ඤා පිසුනාය වාචාය චෙරමණියා සමාදපෙති, පිසුනාය වාචාය චෙරමණියා ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති, පිසුනාය වාචාය චෙරමණියා ව චණ්ණං භාසති. අත්තනා ව ඵරුසාය වාචාය පටිච්චිතො හොති, පරඤ්ඤා ඵරුසාය වාචාය චෙරමණියා සමාදපෙති, ඵරුසාය වාචාය චෙරමණියා ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති. ඵරුසාය වාචාය චෙරමණියා ව චණ්ණං භාසති.

තෙමේ ද පරොස් බස් ඇතියේ වෙයි. මෙරමා ද පරොස්බස්හි සමාදන් කරවයි, පරොස්බස්හි සමනුඥ ද වෙයි. පරොස්බස්හු ගේ ගුණ ද බෙණෙයි. තෙමේ ද සමඵප්‍රලාප ඇතියේ වෙයි, මෙරමා ද සමඵප්‍රලාපයෙහි සමාදන් කරවයි, සමඵප්‍රලාපයෙහි සමනුඥ ද වෙයි. සමඵප්‍රලාපයාගේ ගුණ ද බෙණෙයි. තෙමේ ද අභිධ්‍යාලු වෙයි, මෙරමා ද අභිධ්‍යායෙහි සමාදන් කරවයි. අභිධ්‍යායෙහි සමනුඥ ද වෙයි. අභිධ්‍යාව ගේ ගුණ ද බෙණෙයි. තෙමේ ද ව්‍යාපනනවික්‍ෂා වෙයි. මෙරමා ද ව්‍යාපාදයෙහි සමාදන් කරවයි, ව්‍යාපාදයෙහි සමනුඥ ද වෙයි. ව්‍යාපාදයාගේ ගුණ ද බෙණෙයි. තෙමේ ද මිථ්‍යාදාෂ්ටික වෙයි. මෙරමා ද මිථ්‍යාදාෂ්ටියෙහි සමාදන් කරවයි. මිථ්‍යාදාෂ්ටියෙහි සමනුඥ ද වෙයි, මිථ්‍යාදාෂ්ටිනුගේ ගුණ ද බෙණෙයි. මහණෙනි, මෙ සකළිය කරුණින් සමන්වාගත වූයේ ගෙනෙන ලද්දක් බහා තැබූයේ යම් සේ නම්, එසේ හිරයෙහි වෙයි.

මහණෙනි, සකළිය කරුණෙකින් සමන්වාගත වූයේ ගෙනෙන ලද්දක් බහා තැබූයේ යම් සේ වේ නම් එසේ ස්වරියෙහි වෙයි. කවර සකළියෙකින යත්;

තෙමේ ද ප්‍රාණසාතයෙන් වැළැකියේ වෙයි. මෙරමා ද ප්‍රාණසාතවිරමණයෙහි සමාදන් කරවයි. ප්‍රාණසාතවිරමණයෙහි සමනුඥ ද වෙයි. ප්‍රාණසාතවිරමණයාගේ ගුණ ද බෙණෙයි. තෙමේ ද අධිනාදනීන් වැළැකියේ වෙයි. මෙරමා ද අධිනාදනීන් විරමණයෙහි සමාදන් කරවයි, අධිනාදන විරමණයෙහි සමනුඥ ද වෙයි. තෙමේ ද කාමමිථ්‍යාවාරයෙන් වැළැකියේ වෙයි. මෙරමා ද කාමමිථ්‍යාවාර විරමණයෙහි සමාදන් කරවයි. කාමමිථ්‍යාවාරවිරමණයෙහි සමනුඥ ද වෙයි. කාමමිථ්‍යාවාරවිරමණයාගේ ගුණ ද බෙණෙයි.

තෙමේ ද මුසවායෙන් වැළැකියේ වෙයි. මෙරමා ද මුසවායෙන් විරමණයෙහි සමාදන් කරවයි, මුසවාදවිරමණයෙහි සමනුඥ ද වෙයි. මාෂාවාදවිරමණයාගේ ගුණ ද බෙණෙයි. තෙමේ ද පිසුනු බසින් වැළැකියේ වෙයි, මෙරමා ද පිසුනු බසින් වැළැකී මෙහි සමාදන් කරවයි. පිසුනු බසින් විරමණයෙහි සමනුඥ ද වෙයි. පිසුනු බසින් විරමණයාගේ ගුණ ද බෙණෙයි. තෙමේ ද පරුෂවචනයෙන් වැළැකියේ වෙයි, මෙරමා ද පරොස්බසින් වැළැකීමෙහි සමාදන් කරවයි. පරුෂවචනවිරමණයෙහි සමනුඥ ද වෙයි. පරුෂවචනවිරකිහුගේ ගුණ ද බෙණෙයි.

අත්තනා ව සමඵපපලාපා පටිච්චරතො හොති, පරඤ්ඤා සමඵපපලාපා වෙරමණියා සමාදපෙති. සමඵපපලාපා වෙරමණියා ව සමනුකොඤ්ඤා හොති. සමඵපපලාපා ව වෙරමණියා ව ඡණ්ණං භාසති. අත්තනා ව අනභිජ්ඣායාදි පෙති, පරඤ්ඤා අනභිජ්ඣාය සමාදපෙති. අනභිජ්ඣාය ව සමනුකොඤ්ඤා හොති, අනභිජ්ඣාය ව ව ඡණ්ණං භාසති. අත්තනා ව අව්‍යාපනකච්ඡෙතො හොති, පරඤ්ඤා අව්‍යාපාදෙ සමාදපෙති, අව්‍යාපාදෙ ව සමනුකොඤ්ඤා හොති, අව්‍යාපාදසස ව ව ඡණ්ණං භාසති. අත්තනා ව සමමාදිට්ඨිකො හොති, පරඤ්ඤා සමමාදිට්ඨියා සමාදපෙති, සමමාදිට්ඨියා ව සමනුකොඤ්ඤා හොති, සමමාදිට්ඨියා ව ව ඡණ්ණං භාසති, ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ චක්ඛාරියාය ධම්මෙහි සමනනාගතො යථාහතං නික්ඛිතො එවං සංගොති.

10. 5. 2. 5

පඤ්චමාදි සුත්තානි

දසහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමනනාගතො ඛං උපහතං අත්තනාං පරිහරති -පෙ- අකඛතං අනුපහතං අත්තනාං පරිහරති -පෙ-

10. 5. 2. 6

විසතියා භික්ඛවෙ -පෙ-

10. 5. 2. 7

කීංසාය භික්ඛවෙ -පෙ-

10. 5. 2. 8

චක්ඛාරියාය භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමනනාගතො ඛං උපහතං අත්තනාං පරිහරති -පෙ- අකඛතං අනුපහතං අත්තනාං පරිහරති.

තෙමේ ද සම්ඵප්පලාපයෙන් වැළැකියේ වෙයි. මෙරමා ද සම්ඵප්පලාප විරමණයෙහි සමාදන් කරවයි. සම්ඵප්පලාපවිරමණයෙහි සමනුඤ්ඤ ද වෙයි. සම්ඵප්පලාපවිරමණයාගේ ගුණ ද බෙණෙයි. තෙමේ ද අනභිධ්‍යා ද වෙයි, මෙරමා ද අනභිධ්‍යායෙහි සමාදන් කරවයි. අනභිධ්‍යායෙහි සමනුඤ්ඤ ද වෙයි. අනභිධ්‍යාවගේ ගුණ ද බෙණෙයි. තෙමේ ද අව්‍යාපකත චිත්ත වෙයි, මෙරමා ද, අව්‍යාපාදයෙහි සමාදන් කරවයි, අව්‍යාපාදයෙහි සමනුඤ්ඤ ද වෙයි. අව්‍යාපාදයාගේ ගුණ ද බෙණෙයි. තෙමේ ද සමයග්දාෂ්ටික වෙයි. මෙරමා ද සමයග්දාෂ්ටියෙහි සමාදන් කරවයි. සමයග්දාෂ්ටියෙහි සමනුඤ්ඤ ද වෙයි. සමයග්දාෂ්ටියගේ ගුණ ද බෙණෙයි. මහණෙනි, මෙ සතළිස් කරුණින් සමන්වාගත වූයේ භෙදනා ලද්ද බහා තැබුයේ යම් සේ ද එසේ සවිභිසෙති වෙයි.

10. 5. 2. 5

පඤ්චමාදි සූත්‍රය

මහණෙනි, දස කරුණෙකින් සමන්වාගත වූයේ සාරාලු ගුණ ඇති නටගුණ ඇති ආත්ම පරිහරණය කරයි. ... ගුණ විසින් සාරා නො දැමූ නොනට ගුණ ඇති ආත්ම පරිහරණ කරයි. ...

10. 5. 2. 6

මහණෙනි, විසි කරුණෙකින් ...

10. 5. 2. 7

මහණෙනි, කීස් කරුණෙකින් ...

10. 5. 2. 8

මහණෙනි, සතළිස් කරුණෙකින් සමන්වාගත වූයේ සාරාලු ගුණ ඇති නටගුණ ඇති ආත්ම පරිහරණය කරයි. ... නොදැමුණු ගුණ ඇති නොනට ගුණ ඇති ආත්ම පරිහරණය කරයි.

10. 5. 2. 9

දසහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො ඉධෙකවෙවා කායසස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති. -පෙ- ඉධෙකවෙවා කායසස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති.

10. 5. 2. 10

විසතිසා භික්ඛවෙ -පෙ-

10. 5. 2. 11

තිංසාය භික්ඛවෙ -පෙ-

10. 5. 2. 12

විකාරිසාය භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො ඉධෙකවෙවා කායසස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති - පෙ - ඉධෙකවෙවා කායසස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති.

10. 5. 2. 13

දසහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො බාලො වෙදිතබ්බො -පෙ- පණ්ඩිතො වෙදිතබ්බො -පෙ-

10. 5. 2. 14

විසතිසා භික්ඛවෙ -පෙ-

10. 5. 2. 15

තිංසාය භික්ඛවෙ -පෙ-

10. 5. 2. 16

විකාරිසාය භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො බාලො වෙදිතබ්බො -පෙ- පණ්ඩිතො වෙදිතබ්බො. -පෙ- ඉමෙහි ධො භික්ඛවෙ විකාරිසාය ධම්මෙහි සමන්තාගතො පණ්ඩිතො වෙදිතබ්බොති.

සාමඤ්ඤ වගෙහා දුතියො.

10. 5. 2. 9

මහණෙනි, මෙලොවහි දස කරුණෙකින් සමන්විතය වූ ඇතැමෙක් කාචුන් මරණින් මතු අපාය නම් වූ දුර්ගතී නම් වූ විනිපාන නම් වූ නිරයට පැමිණේ. ... මෙලොවහි ඇතැමෙක් කාචුන් මරණින් මතු සුගතී නම් වූ සචරිලෝකයට එළඹෙයි.

10. 5. 2. 10

මහණෙනි, විසි කරුණෙකින් ...

10. 5. 2. 11

මහණෙනි, තිස් කරුණෙකින් ...

10. 5. 2. 12

මහණෙනි, මෙලොවහි සතළිස් කරුණෙකින් සමන්විතය වූ ඇතැමෙක් කාචුන් මරණින් මතු අපාය සබ්බාන, දුර්ගතී සබ්බාන, විනිපාන සබ්බාන නිරයට පැමිණේ. ... මෙලොවහි ඇතැමෙක් කාචුන් මරණින් මතු සුගතී සබ්බාන සචරිලෝකයට පැමිණේ.

10. 5. 2. 13

මහණෙනි, දස කරුණෙකින් සමන්විතය වූ බාල තෙමෙ දත යුත්තේය: ... පණ්ඩිත තෙම දතයුත්තේ ...

10. 5. 2. 14

මහණෙනි, විසිකරුණෙකින් ...

10. 5. 2. 15

මහණෙනි, තිස් කරුණෙකින් ...

10. 5. 2. 16

මහණෙනි, සතළිස් කරුණෙකින් සමන්විතය වූ බාලතෙමෙ දත යුත්තේය -පෙ- පණ්ඩිත තෙම දත යුත්තේය. මහණෙනි, මෙ සතළිස් කරුණෙන් සමන්විතය වූ පණ්ඩිත දතයුත්තේ ය යි.

දෙවැනි සාමඤ්ඤ වර්ග යි.

රාගසී පෙය්තලං

10. 5. 3. 1

රාගසස හික්කවෙ අභිඤ්ඤාය දසධම්මො භාවෙනධ්ධා. කතමෙ දස: අසුභසඤ්ඤා මරණසඤ්ඤා ආභාතෙ පටිකකුලසඤ්ඤා සධ්ධලොකෙ අනාභිරතසඤ්ඤා අනිච්චසඤ්ඤා අනිච්චෙව දුක්ඛසඤ්ඤා දුසෙඛ අනත්ත සඤ්ඤා පහානසඤ්ඤා වීරාගසඤ්ඤා නිරොධසඤ්ඤා, රාගසස හික්කවෙ අභිඤ්ඤාය ඉමෙ දසධම්මො භාවෙනධ්ධා.

10. 5. 3. 2

රාගසස හික්කවෙ අභිඤ්ඤාය දසධම්මො භාවෙනධ්ධා: කතමෙ දස: අනිච්චසඤ්ඤා අනත්තසඤ්ඤා ආභාතෙ පටිකකුලසඤ්ඤා සධ්ධලොකෙ අනාභිරතසඤ්ඤා අධිභිකසඤ්ඤා පුලුවකසඤ්ඤා¹ වීනීලකසඤ්ඤා විපුඛක සඤ්ඤා විච්ඡිද්දකසඤ්ඤා උද්ධුමානකසඤ්ඤා. රාගසස හික්කවෙ අභිඤ්ඤාය ඉමෙ දසධම්මො භාවෙනධ්ධානි.

10. 5. 3. 3

රාගසස හික්කවෙ අභිඤ්ඤාය දසධම්මො භාවෙනධ්ධා. කතමෙ දස: සමොද්ධි සමොසඤ්ඤා සමොවාචා සමොකමමනො සමොආජ්චො සමොවායාමො සමොසනි සමොසමාධි සමොඤ්ඤං සමොවිච්ඡනි. රාගසස හික්කවෙ අභිඤ්ඤාය ඉමෙ දසධම්මො භාවෙනධ්ධානි.

10. 5. 3. 4 - 6

රාගසස හික්කවෙ පරිඤ්ඤාය -පෙ-

10. 5. 3. 7 - 9

රාගසස හික්කවෙ පරික්ඛයාය -පෙ-

10. 5. 3. 10 - 12

රාගසස හික්කවෙ පහානාය -පෙ-

1. පුලුවකසඤ්ඤා - මජ්ඣ.

රාගාදිපෙය්‍යාලය

10. 5. 3. 1

මහණෙනි, රාගයාගේ අභිඤ්ච පිණිස දසදහම් කෙනෙක් වැඩිය යුතුවහ. කවර දස කෙනෙක යත්: අසුභසඤ්ඤා ය, මරණසඤ්ඤා ය, ආහාරයෙහි පටිකඤ්චසඤ්ඤා ය, සර්වලොකයෙහි අනභිරත සඤ්ඤා ය, අනිච්ච සඤ්ඤා ය, අනිච්ච දුක්ඛ සඤ්ඤා ය, දුක්ඛඅනන්තසඤ්ඤා ය, පහාන සඤ්ඤා ය, විරාගසඤ්ඤා ය, නිරෝධසඤ්ඤා යි. මහණෙනි, රාගයාගේ අභිඤ්ච පිණිස මෙ දස දහම්හු වැඩිය යුතුවහ.

10. 5. 3. 2

මහණෙනි, රාගයාගේ අභිඤ්ච පිණිස, දශධම් කෙනෙක් වැඩිය යුතුවහ, කවර දශ කෙනෙක යත්: අනිච්චසඤ්ඤා ය, අනන්තසඤ්ඤා ය, ආහාර පටිකඤ්චසඤ්ඤා ය, සබ්බලොකෙ අනභිරත සංඤ්ඤා ය, අවිධික සඤ්ඤා ය පුලවක සඤ්ඤා ය, චීනීලකසඤ්ඤා ය, විච්චිකසඤ්ඤා ය විච්චිදාකසඤ්ඤා ය උද්ධුමානකසඤ්ඤා යි, මහණෙනි, රාගයාගේ අභිඤ්ච සදහා මෙ දස දහම්හු වැඩිය යුතුවහ යි.

10. 5. 3. 3

මහණෙනි, රාගයාගේ අභිඤ්ච සදහා දශධම් කෙනෙක් වැඩිය යුතුවහ, කවර දශ කෙනෙක යත්: සමොද්ධිය ය, සමොසඛතප ය, සමොච්චාචා ය, සමොකමනන ය, සමොදාජීව ය, සමොච්චායාම ය, සමො සත්ත ය, සමොසමාධි ය, සමොඤ්ඤාණ ය, සමොච්චුත්ති යි, මහණෙනි, රාගයාගේ අභිඤ්ච සදහා මෙ දස දහම්හු වැඩිය යුතුවහයි.

10. 5. 3. 4 - 6

මහණෙනි, රාගයාගේ පරිඤ්ච පිණිස, ...

10. 5. 3. 7 - 9

මහණෙනි, රාගයාගේ පරික්ෂය ය පිණිස ...

10. 5. 3. 10 - 12

මහණෙනි, රාගයාගේ ප්‍රභාණය පිණිස ...

10. 5. 3. 13 - 15

රාගසස හිසබවේ බයාය -පෙ-

10. 5. 3. 16 - 18

රාගසස හිසබවේ වයාය -පෙ-

10. 5. 3. 19 - 21

රාගසස හිසබවේ වීරාගාය -පෙ-

10. 5. 3. 22 - 24

රාගසස හිසබවේ නිරොධාය -පෙ-

උපසමාය -පෙ- *

10. 5. 3. 25 - 27

රාගසස හිසබවේ වාගාය -පෙ-

10. 5. 3. 28 - 30

රාගසස හිසබවේ පටිභිසසගතාය -පෙ- ඉමෙ දසධම්මො භාවෙනබ්බාති.

10. 5. 3. 31 - 60

දෙසසස හිසබවේ -පෙ-

10. 5. 3. 90

මොහසස හිසබවේ -පෙ-

10. 5. 3. 120

කොධසස හිසබවේ -පෙ-

10. 5. 3. 150

උපනාහසස හිසබවේ -පෙ-

10. 5. 3. 180

මසබ්බසස හිසබවේ -පෙ-

* 'උපසමායා'හි පදය දකුණිපාකාදිසු රාගපෙයසාලෙ අදිසසමානසා අවසාන පතිතහති මහෙසු.

10. 5. 3. 7

මහණෙනි, රාගයාගේ ක්ෂය පිණිස ...

10. 5. 3. 8

මහණෙනි, රාගයාගේ ව්‍යය පිණිස ...

10. 5. 3. 9

මහණෙනි, රාගයාගේ විරාගය පිණිස ...

10. 5. 3. 10

මහණෙනි, රාගයාගේ නිරෝධය පිණිස ...

10. 5. 3. 12

මහණෙනි, රාගයාගේ ත්‍යාගය පිණිස ...

10. 5. 3. 13

මහණෙනි, රාගයාගේ ප්‍රතිනිසඝර්ජනය පිණිස මෙ දස දහමුහු වැඩිය
සුන්තාහ සි.

10. 5. 3. 14

මහණෙනි, දොළඹයාගේ ...

10. 5. 3. 15

මහණෙනි, මොහයාගේ ...

10. 5. 3. 16

මහණෙනි, ක්‍රොධියාගේ ...

10. 5. 3. 17

මහණෙනි, උපතාහයාගේ ...

10. 5. 3. 18

මහණෙනි, මකුබියාගේ ...

10. 5. 3. 210

පලාසස හිකබවෙ -පෙ-

10. 5. 3. 240

ඉසසාය හිකබවෙ -පෙ-

10. 5. 3. 270

මව්පරියසස හිකබවෙ -පෙ-

10. 5. 3. 300

මායාය හිකබවෙ -පෙ-

10. 5. 3. 330

සායේයාසස හිකබවෙ -පෙ-

10. 5. 3. 360

ඵලෙසස හිකබවෙ -පෙ-

10. 5. 3. 390

සාරලෙසස හිකබවෙ -පෙ-

10. 5. 3. 420

මානසස හිකබවෙ -පෙ-

10. 5. 3. 450

අත්මානසස හිකබවෙ -පෙ-

10. 5. 3. 480

මදසස හිකබවෙ -පෙ-

10. 5. 3. 510

පමාදසස හිකබවෙ අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පහානාය -පෙ- ඛයාය -පෙ- වියාය -පෙ- විරාගාය -පෙ- නිරෝධාය -පෙ- උපසමාය -පෙ- වාගාය -පෙ- පටිනිසකඤාය ඉමෙ දසධම්මො භාවෙතබ්බාති.

රාගාදිපෙය්‍යාලං නිට්ඨිතං.

දසකනිපානො නිට්ඨිතො.

10. 5. 3. 19

මහනෙති, පලාසයාගේ ...

10. 5. 3. 20

මහනෙති, ඊෂ්ඨාවගේ ...

10. 5. 3. 21

මහනෙති, මාත්සයඨියාගේ ...

10. 5. 3. 22

මහනෙති, මායාවගේ ...

10. 5. 3. 23

මහනෙති, සාධේය්‍යයාගේ ...

10. 5. 3. 24

මහනෙති, උමභයාගේ ...

10. 5. 3. 25

මහනෙති, සාරමභයාගේ ...

10. 5. 3. 26

මහනෙති, මානායාගේ ...

10. 5. 3. 27

මහනෙති, අතිමානායාගේ ...

10. 5. 3. 28

මහනෙති, මදයාගේ ...

10. 5. 3. 29

මහනෙති, ප්‍රමාදයාගේ අභිඤ්ඤා පිණිස ... පරිඤ්ඤා පිණිස ...
පරික්ෂය පිණිස ... ප්‍රභාණය පිණිස ... ක්ෂය පිණිස... ව්‍යාය පිණිස ...
විරාගය පිණිස... නිරෝධය පිණිස ... ත්‍යාගය පිණිස ... ප්‍රතිනිසංචනය
පිණිස ... දස දහමහු වැඩිය යුක්තාන ධි.

රාහාදිපෙය්‍යාලය නිමි.

දසක නිපාතය නිමිඨේ ය.

එකාදසකො නිපාතො

තමො තසස හඟවතො අරහතො සමමා සමබුද්ධසස

1. නිසසයවගෙගා

11. 1. 1.

කිමකීය සුතතං.

එවං මෙ සුතං: එකං සමයං හඟවා යාවකීයං විහරති ජෙනවතො අනාර්ථිණධිකසස ආරාමෙ.

අච ඛො ආයසමා ආනන්දෙ දොන හඟවා තෙහුපසඩකම්. උපසඩකම්චා හඟවතං අභිවාදෙචා එකමතං නිසීදි. එකමතං නිසීනො ඛො ආයසමා ආනන්දෙ හඟවතං එතදවොච:

කිමකීයාති හතො කුසලාති සීලාති කිමානිසංසානිති. අවිප්පට්ඨාරකාති ඛො ආනන්ද කුසලාති සීලාති අවිප්පට්ඨාරානිසංසානිති.

අවිප්පට්ඨාරො පන හතො කිමකීයො කිමානිසංසොති? අවිප්පට්ඨාරො ඛො ආනන්ද පාමොජ්ජෙචා¹ පාමොජ්ජානිසංසො.

පාමොජ්ජං¹ පන හතො කිමකීයං කිමානිසංසනති: පාමොජ්ජං ඛො ආනන්ද පිතකං පිතානිසංසං.

පිති පන හතො කිමකීයා කිමානිසංසානි. පිති ඛො ආනන්ද පසසඤ්චා පසසඤ්චානිසංසා.

පසසඤ්චි පන හතො කිමකීයා කිමානිසංසානි? පසසඤ්චි ඛො ආනන්ද සුඛකා සුඛානිසංසා.

සුඛං පන හතො කිමකීයං කිමානිසංසනති? සුඛං ඛො ආනන්ද සමාධිකං සමාධානිසංසං.

1. පාමුජ්ජෙචා පාමුජ්ජානිසංසො-සී.ගු

එකාදග නිපාතය

ඒ භාග්‍යවත් අර්භත් සමාසක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේට
නමස්කාර වේවා

1. නිසංසයවගීය

11. 1. 1

කීමක් විය සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර ජෙනවන නම් වූ අතේපිඩු මහසිටුහුගේ අරමිහි වැඩවසන සේක.

එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද කෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹීයහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැඳ එකක්පස්හි හුන්හ. එකක්පස්හි හුන් ආයුෂ්මත් අනඳ කෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ සැලකළහ:

වහන්ස, කුශලශීලයෝ කවරක් අතී කොට කවරක් අනුසස් කොට ඇත් දැයි? ආනන්දයෙනි, කුශලශීලයෝ අවිප්‍රතිසාරය අතී කොට අවිප්‍රතිසාරය අනුසස් කොට ඇති.

වහන්ස, අවිප්‍රතිසාරය කුමක් අතී කොට කුමක් අනුසස් කොට ඇත් දැයි? ආනන්දයෙනි, අවිප්‍රතිසාරය ප්‍රමොදය අතී කොට ප්‍රමොදය අනුසස් කොට ඇත.

වහන්ස, ප්‍රමොදය කුමක් අතී කොට කුමක් අනුසස් කොට ඇත් දැයි? ආනන්දයෙනි, ප්‍රමොදය ප්‍රීතිය අතී කොට ප්‍රීතිය අනුසස් කොට ඇත.

වහන්ස, ප්‍රීතිය කුමක් අතී කොට කුමක් අනුසස් කොට ඇත් දැයි? ආනන්දයෙනි, ප්‍රීතිය ප්‍රග්‍රහිමිය අතී කොට ප්‍රග්‍රහිමිය අනුසස් කොට ඇත.

වහන්ස, ප්‍රග්‍රහිමිය කුමක් අතී කොට කුමක් අනුසස් කොට ඇත්දැයි? ආනන්දයෙනි, ප්‍රග්‍රහිමිය සුඛය අතී කොට සුඛය අනුසස් කොට ඇත.

වහන්ස, සුඛය කුමක් අතී කොට කුමක් අනුසස් කොට ඇත් දැයි? ආනන්දයෙනි, සුඛය සමාධිය අතී කොට සමාධිය අනුසස් කොට ඇත.

සමාධි පන භනෙන කිමයො කිමානිසංයොති? සමාධි ඛො ආනඤ්ඤා යථාභුතඤ්ඤාඤ්ඤානං සමාභුතඤ්ඤාඤ්ඤානානිසංයො.

යථාභුතඤ්ඤාඤ්ඤානං පන භනෙන කිමනිසංයොති? සමාධි ඛො ආනඤ්ඤා යථාභුතඤ්ඤාඤ්ඤානං ඛො ආනඤ්ඤා භිබ්බිද්දනිසංයං.

භිබ්බිද පන භනෙන කිමයො කිමානිසංයොති? භිබ්බිද ඛො ආනඤ්ඤා විරාගයො විරාගානිසංයො.

විරාගො පන භනෙන කිමයො කිමානිසංයොති? විරාගො ඛො ආනඤ්ඤා විමුක්තිඤ්ඤාඤ්ඤානං විමුක්තිඤ්ඤාඤ්ඤානානිසංයොති.

ඉති ඛො ආනඤ්ඤා කුසලානි සීලානි අවිප්පට්ඨාරණානි, අවිප්පට්ඨාරණානිසංයොති. අවිප්පට්ඨාරණො පාමොජ්ජනෙයො පාමොජ්ජානිසංයො. පාමොජ්ජං ජිනණං පිතානිසංයං. පිති පසාදධිකා පසාදධානිසංයො. පසාදධි සුඛණං සුඛානිසංයො. සුඛං සමාධිකං සමාධානිසංයො. සමාධි යථාභුතඤ්ඤාඤ්ඤානං යථාභුතඤ්ඤාඤ්ඤානානිසංයො. යථාභුතඤ්ඤාඤ්ඤානං භිබ්බිද්දනං. භිබ්බිද්දනිසංයං, භිබ්බිද්ද විරාගයො විරාගානිසංයො, විරාගො විමුක්තිඤ්ඤාඤ්ඤානං විමුක්තිඤ්ඤාඤ්ඤානානිසංයො. ඉති ඛො ආනඤ්ඤා කුසලානි සීලානි අනුපුබ්බන අභ්‍යාය පරෙකති.

11. 1. 2.

න වෙනනාකරණිය සුත්තං

සීලවතො භික්ඛවෙ, සීලසම්පන්නස්ස න වෙනනාය කරණියං. ‘අවිප්පට්ඨාරණො මෙ උප්පජ්ජති. ධම්මො ඛො එසා භික්ඛවෙ යං සීලවතො සීලසම්පන්නස්ස අවිප්පට්ඨාරණො උප්පජ්ජති.

අවිප්පට්ඨාරිස්ස¹ භික්ඛවෙ න වෙනනාය කරණියං. ‘පාමොජ්ජං මෙ උප්පජ්ජති. ධම්මො එසා භික්ඛවෙ යං අවිප්පට්ඨාරිස්ස¹ පාමොජ්ජං උප්පජ්ජති.

1. අවිප්පට්ඨාරණසංයො.

වහන්ස, සමාධිය කුමක් අතී කොට කුමක් අනුසස් කොට ඇත් දැයි? ආනන්දයෙනි, සමාධිය යථාභූතඥානදර්ශනය අතී කොට යථාභූතඥානදර්ශනය අනුසස් කොට ඇත.

වහන්ස, යථාභූතඥානදර්ශනය කුමක් අතී කොට කුමක් අනුසස් කොට ඇත් දැයි? ආනන්දයෙනි, යථාභූතඥානදර්ශනය නිවේදය අතී කොට නිවේදය අනුසස් කොට ඇත.

වහන්ස, නිවේදය කුමක් අතී කොට කුමක් අනුසස් කොට ඇත් දැයි? ආනන්දයෙනි, නිවේදය විරාගය අතී කොට විරාගය අනුසස් කොට ඇතැයි.

වහන්ස, විරාගය කුමක් අතී කොට කුමක් අනුසස් කොට ඇත් දැයි? ආනන්දයෙනි, විරාගය විමුක්තිඥානදර්ශනය අතී කොට විමුක්තිඥානදර්ශනය අනුසස් කොට ඇතැයි.

ආනන්දයෙනි, මෙසේ කුශලශීලයෝ අවිප්‍රතිසාරය අතී කොට අවිප්‍රතිසාරය අනුසස් කොට ඇත. අවිප්‍රතිසාරය ප්‍රමොදය අතී කොට ප්‍රමොදය අනුසස් කොට ඇත. ප්‍රමොදය ප්‍රීතිය අතී කොට, ප්‍රීතිය අනුසස් කොට ඇත. ප්‍රීතිය ප්‍රශ්‍රබ්ධිය අතී කොට ප්‍රශ්‍රබ්ධිය අනුසස් කොට ඇත. ප්‍රශ්‍රබ්ධිය සුඛය අතී කොට සුඛය අනුසස් කොට ඇත. සුඛය සමාධිය අතී කොට සමාධිය අනුසස් කොට ඇත. සමාධිය යථාභූතඥානදර්ශනය අතී කොට යථාභූතඥානදර්ශනය අනුසස් කොට ඇත. යථාභූතඥානදර්ශනය නිවේදය අතී කොට නිවේදය අනුසස් කොට ඇත. නිවේදය විරාගය අතී කොට විරාගය අනුසස් කොට ඇත. විරාගය විමුක්තිඥානදර්ශනය අතී කොට විමුක්තිඥානදර්ශනය අනුසස් කොට ඇත. ආනන්දයෙනි, මෙසේ කුශලශීලයෝ අනුක්‍රමයෙන් අර්හත්තවය සඳහා පිරිනැමෙති යි.

11. 1. 2

න වෙනනාය කරණිය සූත්‍රය

මහණෙනි, සිල්සපත් සිල්වත්භට 'මට අවිප්‍රතිසාරය උපද්ධිවා'යි වෙනනායෙන් කතීව්‍යයෙක් නැත. මහණෙනි, සිල්සපත් සිල්වත්භට අවිප්‍රතිසාරය උපදනේය යන, තෙල ධර්මතා හෙයිනි.

මහණෙනි, අවිප්‍රතිසාරය ඇතියනුට 'මට ප්‍රමොදය උපද්ධිවා'යි වෙනනායෙන් කතීව්‍යයෙක් නැත. මහණෙනි, අවිප්‍රතිසාරය ඇතියනුට ප්‍රමොදය උපදනේය යන තෙල ධර්මතා හෙයිනි.

පවුදිකසා හිකබ්වෙ න වෙතනාය කරණියං. පිති මෙ උපපජ්ජති
ධම්මතා එසා හිකබ්වෙ යං පවුදිකසා පිති උපපජ්ජති.

පිතමනසා හිකබ්වෙ න වෙතනාය කරණියං. කායො මෙ පසසමහතුති.
ධම්මතා එසා හිකබ්වෙ පිතමනසා කායො පසසමහති.

පසසද්ධිකායසා හිකබ්වෙ න වෙතනාය කරණියං. සුඛං වෙදියාමීති.
ධම්මතා එසා හිකබ්වෙ යං පසසද්ධිකායසා සුඛං උපපජ්ජති.

සුඛිනො හිකබ්වෙ න වෙතනාය කරණියං. විතතං මෙ සමාධියතුති.
ධම්මතා එසා හිකබ්වෙ යං සුඛිනො විතතං සමාධියති.

සමාහිතසා හිකබ්වෙ න වෙතනාය කරණියං. 'යථාභූතං¹ පජානාමී,
පසසාමී'ති. ධම්මතා එසා හිකබ්වෙ යං සමාහිතො යථාභූතං පජානාති
පසසති¹.

යථාභූතං හිකබ්වෙ ජානතො පසසතො න වෙතනාය කරණියං.
'නිබ්බිඤ්ඤි'ති. ධම්මතා එසා හිකබ්වෙ යං යථාභූතං ජානං පසසං
නිබ්බිඤ්ඤති.

නිබ්බිඤ්ඤසා² හිකබ්වෙ න වෙතනාය කරණියං. 'චිරජ්ජාමී'ති ධම්මතා
එසා හිකබ්වෙ යං නිබ්බිඤ්ඤතො³ චිරජ්ජති.

චිරතසා හිකබ්වෙ න වෙතනාය කරණියං. 'චිමුතතිඤ්ඤාණදසසනං
සච්ඡිකරොමී'ති. ධම්මතා එසා හිකබ්වෙ යං චිරතො චිමුතතිඤ්ඤාණදසසනං
සච්ඡිකරොති.

ඉති ඛො හිකබ්වෙ විරාගො චිමුතතිඤ්ඤාණදසසනං චිමුතතිඤ්ඤාණ-
දසසනානිසංසො. නිබ්බිද විරාගස්වා විරාගානිසංසා. යථාභූතඤ්ඤාණදසසනං
නිබ්බිදස්වා නිබ්බිදනිසංසං. සමාධි යථාභූතඤ්ඤාණදසසනං යථාභූතඤ්ඤාණ-
දසසනානිසංසො. සුඛං සමාධස්වා සමාධානිසංසං. පසසද්ධි සුඛස්වා
සුඛානිසංසා. පිති පසසද්ධිතො පසසද්ධානිසංසා.

1. ජානාමී. ජානාමී-මජ්ඣ.
2. නිබ්බිඤ්ඤස-පිච්ච
3. නිබ්බිඤ්ඤ-පිච්ච

මහණෙනි, ප්‍රමුද්ධියාහට 'මට ප්‍රීතිය උපදීවා'යි වෙනනායෙන් කතීව්‍යයෙක් නැත. මහණෙනි, ප්‍රමුද්ධියාහට ප්‍රීතිය උපදිය යන තෙල ධර්මතා හෙයිනි.

මහණෙනි, ප්‍රිතමනස් ඇත්තාහට 'මාගේ නාමකාය සන්තිදේවා'යි වෙනනායෙන් කටයුතු නැති. මහණෙනි, ප්‍රිතමනස්කයාගේ කය සන්තිදෙන්තේ ය යන තෙල ධර්මතා හෙයිනි.

මහණෙනි, සන්භුන් කය ඇතියහට 'සුඛවෙදනා විදිනෙමව'යි වෙනනායෙන් කරණි නැත. මහණෙනි, සන්භුන් කය ඇතියහට සුඛය උපදෙන් ය යන තෙල ධර්මතා හෙයිනි.

මහණෙනි, සුඛ ඇතියහට 'මාගේ සිත සමාහිත වේවා'යි වෙනනායෙන් කරණි නැති. මහණෙනි, සුඛ ඇතියහුගේ සිත සමාහිත වේ ය යන තෙල ධර්මතායෙක.

මහණෙනි, සමාධිගත සිත් ඇත්තාහට 'යථාභූත ව දන්මි දක්මි'යි වෙනනායෙන් කරණි නැති. මහණෙනි, සමාධිගත සිතැතියේ යථාභූත ව දන්තේ දක්තේ ය යන තෙල ධර්මතායෙක.

මහණෙනි, යථාභූත ව දන්තා දක්තාහට 'සසරට කලකිරෙමි'යි වෙනනායෙන් කරණි නැති. මහණෙනි, යථාභූත ව දන්තේ දක්තේ සසර කලකිරෙයි යන, තෙල ධර්මතායෙක.

මහණෙනි, නිවේදයට පැමිණියහට 'විරාගයට පැමිණෙමි'යි වෙනනායෙන් කරණි නැති. මහණෙනි, නිර්විග්න වූයේ නො ඇලේ යන තෙල ධර්මතායෙකි.

මහණෙනි, විරක්තයාහට 'විමුක්තිඥානදර්ශනය පසක් කෙරෙමි'යි වෙනනායෙන් කරණි නැති. මහණෙනි, විරක්ත වූයේ විමුක්තිඥානදර්ශනය පසක් කෙරේ යන, තෙල ධර්මතායෙකි.

මහණෙනි, මෙසේ විරාගය විමුක්තිඥානදර්ශනය අතී කොට ඇත. විමුක්තිඥානදර්ශනය අනුසස් කොට ඇත. නිවේදය විරාගය අතී කොට විරාගය අනුසස් කොට ඇත. යථාභූතඥානදර්ශනය නිවේදය අතී කොට නිවේදය අනුසස් කොට ඇත. සමාධිය යථාභූතඥානදර්ශනය අතී කොට යථාභූතඥානදර්ශනය අනුසස් කොට ඇත. සුඛය සමාධිය අතී කොට සමාධිය අනුසස් කොට ඇත. ප්‍රමුඛිය සුඛය අතී කොට ප්‍රමුඛිය අනුසස් කොට ඇත. ප්‍රීතිය ප්‍රමුඛිය අතී කොට ප්‍රමුඛිය අනුසස් කොට ඇත.

පාමොජ්ජං පිතඤ්ඤං පිනානිසංසං. අවිප්පට්ඨාරො පාමොජ්ජො පාමොජ්ජානිසංසො. කුසලාති සීලාති අවිප්පට්ඨාරඤ්ඤාති අවිප්පට්ඨාරානිසංසාති.

ඉති ඛො භික්ඛවෙ ධම්මා ච ධම්මෙ¹ අභිසංඤ්ඤාති. ධම්මා ච ධම්මෙ පරිපූරෙත්ති අපාරා භාරධ්මමනායාති.²

11. 1. 3

පදම උපනිස සුතතං.

දුස්සීලස්ස භික්ඛවෙ සීලවිපක්ඛාස්ස හතුපනිසො හොති අවිප්පට්ඨාරො, අවිප්පට්ඨාරෙ අසති අවිප්පට්ඨාරවිපක්ඛාස්ස හතුපනිසං හොති පාමොජ්ජං. පාමොජ්ජෙ අසති පාමොජ්ජවිපක්ඛාස්ස හතුපනිසා හොති පීති. පිතියා අසති පීතිවිපක්ඛාස්ස හතුපනිසා හොති පස්සද්ධි. පස්සද්ධියා අසති පස්සද්ධිවිපක්ඛාස්ස හතුපනිසං හොති සුඛං. සුඛෙ අසති සුඛවිපක්ඛාස්ස හතුපනිසො හොති යමමාසමාධි. යමමාසමාධිමග්ගී අසති යමමාසමාධිවිපක්ඛාස්ස හතුපනිසං හොති යථාභුතඤ්ඤාදස්සනං. යථාභුතඤ්ඤාදස්සනෙ අසති යථාභුතඤ්ඤාදස්සනවිපක්ඛාස්ස හතුපනිසා හොති නිබ්බිද. නිබ්බිදය අසති නිබ්බිදවිපක්ඛාස්ස හතුපනිසො හොති විරාගො. විරාගෙ අසති විරාගවිපක්ඛාස්ස හතුපනිසං හොති විමුක්ඛිඤ්ඤාදස්සනං.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ රුකෙඛා සාධාපලාසවිපකෙතා තස්ස පපථිකාපි න පාරිපූරිං³ ගච්ඡති. තථොපි -පෙ- ඵෙගගුපි -පෙ- සාරොපි න පාරිපූරිං ගච්ඡති.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ දුස්සීලස්ස සීලවිපක්ඛාස්ස හතුපනිසො හොති අවිප්පට්ඨාරො. අවිප්පට්ඨාරෙ අසති අවිප්පට්ඨාරවිපක්ඛාස්ස හතුපනිසං හොති පාමොජ්ජං. -පෙ- හතුපනිසං හොති විමුක්ඛිඤ්ඤාදස්සනං.

1. ධම්මා ධම්මෙ-මජ්ඣං.
2. අපාරාපරංගමනායති-සීලී
3. පරිපූරිං-මජ්ඣං.

ප්‍රමොදය ප්‍රීතිය අත් කොට ප්‍රීතිය අනුසස් කොට ඇත. අවිප්‍රතිසාරය ප්‍රමොදය අත් කොට ප්‍රමොදය අනුසස් කොට ඇත. කුඹලභිලයෝ අවිප්‍රතිසාරය අත් කොට අවිප්‍රතිසාරය අනුසස් කොට ඇත.

මහණෙනි, මෙසේ ධර්මයෝ ම ධර්මයන් පවත්වන්නාහ. ධර්මයෝ ම මෙ ඉන්ද්‍රියමක වර්තනීරයෙන් නිව්‍යාණ සංඛ්‍යාත පාරිමනීරයට යනු යදහා ධර්මයන් ම පුරන්නාහයි.

11. 1. 3

පශ්චිම උපනිස සූත්‍රය

මහණෙනි, විපන්සිල් ඇති දුසිල්හුගේ අවිප්‍රතිසාරය නට උපනිඃශ්‍රය ඇතියේ වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය නැතිවත් ම නට අවිප්‍රතිසාර ඇත්තහුගේ ප්‍රමොදය නට කරුණු ඇතියේ වෙයි. ප්‍රමොදය නැතිවත් ම නට ප්‍රමොද ඇතියහුගේ ප්‍රීති තොමෝ නට උපනිඃශ්‍රය ඇත්තී වෙයි. ප්‍රීතිය නැතිවත් ම විපන් ප්‍රීතිඇතියහුගේ ප්‍රශ්‍රබ්ධි තොමෝ නට උපනිඃශ්‍රය ඇත්තී වෙයි. ප්‍රශ්‍රබ්ධිය නැතිවත් ම විපන් ප්‍රශ්‍රබ්ධි ඇතියහුගේ සුඛය නටමුල් වෙයි. සුඛ නැතිවත් ම සුඛවිපක්‍ෂකයාගේ සමාක්සමාධිය නට උපනිඃශ්‍රය ඇති වෙයි. සමාක්සමාධිය නැතිවත් ම සමාක්සමාධිවිපක්‍ෂකයාගේ යථාභූතඤානදර්ශනය නට උපනිඃශ්‍රය ඇති වෙයි. යථාභූතඤානදර්ශනය නැතිවත් ම විපන් යථාභූතඤානදර්ශනය ඇතියහුගේ නිවේදය නට උපනිඃශ්‍රය ඇති වෙයි. නිවේදය නැතිවත් ම විපන් නිවේද ඇත්තහුගේ විරාගය නට උපනිඃශ්‍රය ඇති වෙයි. විරාගය නැතිවත් ම විපන් විරාග ඇතියහුගේ විමුක්තිඤානදර්ශනය නට උපනිඃශ්‍රය ඇති වෙයි.

මහණෙනි, යම් පරිද්දෙකින් විපන් අනුපත් ඇති වෘක්ෂයෙක් වේ නම් එ රුක්හුගේ පතුරුදු පරිපුෂ්ණාවයට නො යෙයි. සිව්දු ... බොරුදු ... හර ද පරිපුෂ්ණාවයට නො යෙයි.

මහණෙනි, එ පරිද්දෙන් ම විපන්සිල් ඇති දුසිල්හුගේ අවිප්‍රතිසාරය නට උපනිඃශ්‍රය ඇතියේ වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය නැතිවත් ම විපන් අවිප්‍රතිසාර ඇතියහුගේ ප්‍රමොදය නට උපනිඃශ්‍රය ඇතියේ වෙයි. -පෙ- විමුක්තිඤානදර්ශනය නට උපනිඃශ්‍රය ඇතියේ වෙයි.

සීලවිනො, භික්ඛවෙ සීලසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති අවිප්පට්ඨාරො. අවිප්පට්ඨාරෙ සති අවිප්පට්ඨාරසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති පාමොජ්ජං. පාමොජ්ජෙ සති පාමොජ්ජසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති ජිති. ජිතියා සති ජිතිසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති පසසද්ධි, පසසද්ධියා සති පසසද්ධිසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති සුඛං. සුඛෙ සති සුඛසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති සච්චොසමාධි. සච්චොසමාධිමහි සති සච්චොසමාධිසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති යථාභුතඤ්ඤාදස්සනං. යථාභුතඤ්ඤාදස්සනෙ සති යථාභුතඤ්ඤාදස්සනසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති නිබ්බිද, නිබ්බිදය සති නිබ්බිදසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති වීරාගො. වීරාගෙ සති වීරාගසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති විමුක්ඤ්ඤාදස්සනං.

සෙය්‍යථ: පි භික්ඛවෙ රුකෙඛා සාධාපලාසසම්පන්නො තස්ස පපට්ඨාපි ප:රිපුරිං ගව්ඡති, තචොපි -පෙ- ඵෙගගුපි -පෙ- සාරොපි පාට්ඨුරිං ගව්ඡති. එවලෙව ඛො භික්ඛවෙ සීලවිනො සීලසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති අවිප්පට්ඨාරො, අවිප්පට්ඨාරෙ සති අවිප්පට්ඨාරසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති පාමොජ්ජං -පෙ- විමුක්ඤ්ඤාදස්සනන්ති.

11. 1. 4

දුතිය උපනිස සුත්තං.

තනු ඛො ආයස්මා සාරිපුතො භික්ඛු ආමනෙක්ඛි ‘ආවුසො භික්ඛවො’ති. ‘ආවුසො’ති ඛො තෙ භික්ඛු ආයස්මතො සාරිපුතස්ස පච්චසෙසාසුං. ආයස්මා සාරිපුතො එතදවොච:

දුස්සීලස්ස ආවුසො සීලවිපන්නස්ස හතුපනිසො හොති අවිප්පට්ඨාරො. අවිප්පට්ඨාරෙ අසති අවිප්පට්ඨාරවිපන්නස්ස හතුපනිසං හොති පාමොජ්ජං. පාමොජ්ජෙ අසති පාමොජ්ජවිපන්නස්ස හතුපනිසං හොති ජිති. ජිතියා අසති පිනිවිපන්නස්ස හතුපනිසං හොති පසසද්ධි. පසසද්ධියා අසති පසසද්ධිවිපන්නස්ස හතුපනිසං හොති සුඛං. සුඛෙ අසති සුඛවිපන්නස්ස හතුපනිසො හොති සච්චොසමාධි. සච්චොසමාධිමහි අසති සච්චොසමධිවිපන්නස්ස හතුපනිසං හොති යථාභුතඤ්ඤාදස්සනං. යථාභුතඤ්ඤාදස්සනෙ අසති යථාභුතඤ්ඤාදස්සනවිපන්නස්ස හතුපනිසං හොති නිබ්බිද, නිබ්බිදය අසති නිබ්බිදවිපන්නස්ස හතුපනිසං හොති වීරාගො. වීරාගෙ අසති වීරාගවිපන්නස්ස හතුපනිසං හොති විමුක්ඤ්ඤාදස්සනං.

මහණෙනි, සිල්සපත් සිල්වත්හුගේ අවිප්‍රතිසාරය උපනි:ශ්‍රයසමපනන වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය නැතිවත් ම අවිප්‍රතිසාරසමපනනසාගේ ප්‍රමොදය උපනි:ශ්‍රයසමපනන වෙයි. ප්‍රමොදය ඇතිවත් ම ප්‍රමොදසමපනනසාගේ ප්‍රීතිය උපනි:ශ්‍රයසමපනන වෙයි. ප්‍රීතිය ඇතිවත් ම ප්‍රීතිසමපනනයාගේ ප්‍රශ්‍රබ්ධිය උපනි:ශ්‍රයසමපනන වෙයි. ප්‍රශ්‍රබ්ධිය ඇතිවත් ම සුඛය උපනි:ශ්‍රය සමපනන වෙයි. සුඛය ඇතිවත් ම සුඛයමපනනයාගේ සමාක්සමාධිය උපනි:ශ්‍රයසමපනන වෙයි. සමාක්සමාධිය ඇතිවත් ම සමාන්සමාධි, සමපනනයාගේ යථාභූතඥානදර්ශනය උපනි:ශ්‍රයසමපනන වෙයි. යථාභූත-ඥානදර්ශනය ඇතිවත් ම යථාභූතඥානදර්ශනයමපනනයාගේ නිවේදය උපනි:ශ්‍රයසමපනන වෙයි. නිවේදය ඇතිවත් ම නිවේදසමපනනයාගේ විරාගය උපනි:ශ්‍රයසමපනන වෙයි. විරාගය ඇතිවත් ම විරාගසමපනනයාගේ විමුක්තිඥානදර්ශනය උපනි:ශ්‍රයසමපනන වෙයි.

මහණෙනි, යම් පෙයෙකින් අනුපත් සපත් වාක්ෂයෙන් වේ නම්, එ රුක්හුගේ පතුරුදු පිරිපුන්බවට යෙයි. සිව්දු... බොරුදු ... හරදු පිරිපුන්බවට යෙයි. මහණෙනි, එසෙයින් ම සිල්සපත් සිල්වත්හුගේ අවිප්‍රතිසාරය උපනි:ශ්‍රයසමපනන වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය ඇතිවත් ම අවිප්‍රතිසාරසමපනන-සාගේ ප්‍රමොදය ... විමුක්ති ඥානදර්ශනය උපනි:ශ්‍රයසමපනන වෙයි.

11. 1. 4

දුතිය උපනිස සූත්‍රය

එකල්හි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ “ඇවැත්නි මහණෙනි”යි හික්සුන් ඇමතුහ. “ඇවැත්නි”යි එ මහණහු ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන්ට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ තෙල වදළහ.

ඇවැත්නි, සිල්විපත් දුසිල්හුගේ අවිප්‍රතිසාරය නට උපනි:ශ්‍රය ඇතියේ වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය නැතිවත් ම නට අවිප්‍රතිසාරය ඇතියහුගේ ප්‍රමොදය නට උපනි:ශ්‍රය ඇතියේ වෙයි. ප්‍රමොදය නැතිවත් ම ප්‍රමොදවිපනනයාගේ ප්‍රීතිය නට උපනි:ශ්‍රය ඇති වෙයි. ප්‍රීතිය නැතිවත් ම ප්‍රීතිවිපනනයාගේ ප්‍රශ්‍රබ්ධිය නට උපනි:ශ්‍රය ඇතියේ වෙයි. ප්‍රශ්‍රබ්ධිය නැතිවත් ම ප්‍රශ්‍රබ්ධි-විපනනයාගේ සුඛය නට උපනි:ශ්‍රය ඇති වෙයි. සුඛ නැතිවත් ම සුඛවිපනනයාගේ සමාක්සමාධිය නට උපනි:ශ්‍රය ඇති වෙයි. සමාක්-සමාධිය නැතිවත් ම සමාක්සමාධිවිපනනයාගේ යථාභූතඥානදර්ශනය නට උපනි:ශ්‍රය ඇති වෙයි. යථාභූතඥානදර්ශනය නැතිවත් ම යථාභූතඥාන-දර්ශනවිපනනයාගේ නිවේදය නට උපනි:ශ්‍රය ඇති වෙයි. නිර්වේදය නැතිවත් ම නිර්වේදවිපනනයාගේ විරාගය නට උපනි:ශ්‍රය ඇති වෙයි. විරාගය නැතිවත් ම විරාගවිපනනයාගේ විමුක්තිඥානදර්ශනය නට උපනි:ශ්‍රය ඇති වෙයි.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො රුකෙඛා සාධාපලාසවිපනොනා, තස්ස පපටිකාපි න පාරිසුරිං ගච්ඡති, තචොපි -පෙ- චේගගුපි -පෙ- සාරොපි න පාරිසුරිං ගච්ඡති. එවමෙව ඛො ආවුසො දුස්සීලස්ස සීලවිපනනස්ස හතුපනිසො හොති අවිප්පට්ඨාරො. අවිප්පට්ඨාරෙ අසති අවිප්පට්ඨාරවිපනනස්ස හතුපනිසං හොති පාමොජ්ජං -පෙ- විමුක්ඛිඤ්ඤාණදස්සනං.

සීලවනො ආවුසො සීලසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පනොනො හොති අවිප්පට්ඨාරො. අවිප්පට්ඨාරෙ සති අවිප්පට්ඨාරසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නං හොති පාමොජ්ජං. පාමොජ්ජ සති පාමොජ්ජසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති පීති. පීතියා සති පීතිසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති පසංදධි. පසංදධියා සති පසංදධිසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නං හොති සුඛං. සුඛෙ සති සුඛසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පනොනො හොති සම්මාසමාධි. සම්මාසමාධිමච්චි සති සම්මාසමාධිසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නං හොති යථාභුතඤ්ඤාණදස්සනං. යථාභුතඤ්ඤාණදස්සනො සති යථාභුතඤ්ඤාණදස්සනසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති නිබ්බිද, නිබ්බිදය සති නිබ්බිදසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පනොනො හොති විරාගො. විරාගෙ සති විරාගසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නං හොති විමුක්ඛිඤ්ඤාණදස්සනං.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො රුකෙඛා සාධාපලාසසම්පනොනො තස්ස පපටිකාපි පාරිසුරිං ගච්ඡති. තචොපි -පෙ- චේගගුපි -පෙ- සාරොපි පාරිසුරිං ගච්ඡති එවමෙව ඛො ආවුසො සීලවනො සීලසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පනොනො හොති අවිප්පට්ඨාරො, අවිප්පට්ඨාරෙ සති අවිප්පට්ඨාරසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නං හොති පාමොජ්ජං -පෙ- විමුක්ඛිඤ්ඤාණදස්සනානති.

11. 1. 5

තතිස උපනිසසුත්තං

තත්ථ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ භික්ඛු ආමනෙතසි -පෙ- දුස්සීලස්ස ආවුසො සීලවිපනනස්ස හතුපනිසො හොති අවිප්පට්ඨාරො. අවිප්පට්ඨාරෙ අසති අවිප්පට්ඨාරවිපනනස්ස හතුපනිසං හොති පාමොජ්ජං. පාමොජ්ජ අසති පාමොජ්ජවිපනනස්ස හතුපනිසා හොති පීති. පීතියා අසති පීතිවිපනනස්ස හතුපනිසා හොති පසංදධි. පසංදධියා අසති පසංදධිවිපනනස්ස හතුපනිසං හොති සුඛං. සුඛෙ අසති සුඛවිපනනස්ස හතුපනිසා හොති සම්මාසමාධි. සම්මාසමාධිමච්චි අසති සම්මාසමාධිවිපනනස්ස හතුපනිසං හොති යථාභුතඤ්ඤාණදස්සනං. යථාභුතඤ්ඤාණදස්සනො අසති යථාභුතඤ්ඤාණදස්සනවිපනනස්ස හතුපනිසා හොති නිබ්බිද, නිබ්බිදය අසති නිබ්බිදවිපනනස්ස හතුපනිසො හොති විරාගො. විරාගෙ අසති විරාගවිපනනස්ස හතුපනිසං හොති විමුක්ඛිඤ්ඤාණදස්සනං.

ආචාරිණී, යම් පරිද්දෙකින් අතු-පත් රුකෙක් වේ නම් එහි පතුරුදු පිරිසුන්බවට නො යෙයි. සිව්දු ... බොරුදු ... හරදු පිරිසුන්බවට නො යෙයි. ආචාරිණී, එ පරිදි ම සිල්විපන් දුසිල්හුගේ අවිප්‍රතිසාරය නට උපනිඃශ්‍රය ඇතිවෙයි. අවිප්‍රතිසාරය නැතිවත් ම අවිප්‍රතිසාරවිපන්නයාගේ ප්‍රමොදය නට උපනිඃශ්‍රය ඇති වෙයි -පෙ- විමුක්තිඥානදර්ශනය නට උපනිඃශ්‍රය ඇති වෙයි.

ආචාරිණී, සිල්සපන් සිල්වත්හුගේ අවිප්‍රතිසාරය උපනිඃශ්‍රයසමපන්න වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය ඇතිවත් ම අවිප්‍රතිසාරසමපන්නයාගේ ප්‍රමොදය උපනිඃශ්‍රයසමපන්න වෙයි. ප්‍රමොදය ඇතිවත් ම ප්‍රමොදසමපන්නයාගේ ප්‍රීතිය උපනිඃශ්‍රයසමපන්න වෙයි. ප්‍රීතිය ඇතිවත් ම ප්‍රීතිසමපන්නයාගේ ප්‍රශ්‍රබ්ධිය උපනිඃශ්‍රයසමපන්න වෙයි. ප්‍රශ්‍රබ්ධිය ඇතිවත් ම ප්‍රශ්‍රබ්ධියසමපන්නයාගේ සුඛය උපනිඃශ්‍රයසමපන්න වෙයි. සුඛ ඇතිවත් ම සුඛසමපන්නයාගේ සමාසක්සමාධිය උපනිඃශ්‍රය සමපන්න වෙයි. සමාසක්සමාධිය ඇතිවත් ම සමාසක්සමාධියසමපන්නයාගේ යථාභූතඥානදර්ශනය උපනිඃශ්‍රය සමපන්න වෙයි. යථාභූතඥානදර්ශනය ඇතිවත් ම යථාභූතඥානදර්ශන-සමපන්නයාගේ නිර්වේදය උපනිඃශ්‍රයසමපන්න වෙයි. නිර්වේදය ඇතිවත් ම නිර්වේදසමපන්නයාගේ විරාගය උපනිඃශ්‍රයසමපන්න වෙයි. විරාගය ඇතිවත් ම විරාගසමපන්නයාගේ විමුක්තිඥානදර්ශනය උපනිඃශ්‍රයසමපන්න වෙයි.

ආචාරිණී, යම්සේ අතු - පත් සපන් රුකෙක් වේ නම් එහි පතුරුදු පිරිසුන්බවට යෙයි. සිව්දු ... බොරුදු... හරදු පිරිසුන් බවට යෙයි. ආචාරිණී, එසෙයින් ම සිල්සපන් සිල්වත්හුගේ අවිප්‍රතිසාරය උපනිඃශ්‍රයසමපන්න වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය ඇතිවත් ම අවිප්‍රතිසාරසමපන්නයාගේ ප්‍රමොදය උපනිඃශ්‍රයසමපන්න වෙයි ... විමුක්තිඥානදර්ශනය උපනිඃශ්‍රයසමපන්න වෙයි.

11. 1. 5

තනිය උපනිසා සූත්‍රය

එකල්හි ආයුෂ්මන් ආනන්ද තෙරණුවෝ හික්ෂුන් ඇමතුහ... ආචාරිණී, සිල්විපන් දුසිල්හුගේ අවිප්‍රතිසාරය නට උපනිඃශ්‍රය ඇති වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය නැතිවත් ම අවිප්‍රතිසාරවිපන්නයාගේ ප්‍රමොදය නට උපනිඃශ්‍රය ඇති වෙයි. ප්‍රමොදය නැතිවත් ම ප්‍රමොදවිපන්නයාගේ ප්‍රීතිය නට උපනිඃශ්‍රය ඇති වෙයි. ප්‍රීතිය නැතිවත් ම ප්‍රීතිවිපන්නයාගේ ප්‍රශ්‍රබ්ධිය නට උපනිඃශ්‍රය ඇති වෙයි. ප්‍රශ්‍රබ්ධිය නැතිවත් ම ප්‍රශ්‍රබ්ධිවිපන්නයාගේ සුඛය නට උපනිඃශ්‍රය ඇති වෙයි. සුඛය නැතිවත් ම සුඛවිපන්නයාගේ සමාසක්සමාධිය නට උපනිඃශ්‍රය ඇති වෙයි. සමාසක්සමාධිය නැතිවත් ම සමාසක්සමාධිවිපන්නයාගේ යථාභූත-ඥානදර්ශනය නට උපනිඃශ්‍රය ඇති වෙයි. යථාභූතඥානදර්ශනය නැතිවත් ම යථාභූතඥානදර්ශනවිපන්නයාගේ නිර්වේදය නට උපනිඃශ්‍රය ඇති වෙයි. නිර්වේදය නැතිවත් ම නිර්වේදවිපන්නයාගේ විරාගය නට උපනිඃශ්‍රය ඇතියේ වෙයි. විරාගය නැතිවත් ම විරාගවිපන්නයාගේ විමුක්තිඥානදර්ශනය නට උපනිඃශ්‍රය ඇතියේ වෙයි.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො රුකෙඛා සාධාපලාසමිපනො නස්ස පපටිකාපි න පාරිසුරිං ගච්ඡති. තවොපි -පෙ- ඵෙගගුපි -පෙ- සාරොපි න පාරිසුරිං ගච්ඡති එවමෙව ඛො ආවුසො දුස්සීලස්ස සීලවිපනනස්ස හතුපතියො තොති අවිප්පටිසාරො. අවිප්පටිසාරෙ අසති අවිප්පටිසාරවිපනනස්ස හතුපතියං හොති පාමොජ්ජං -පෙ- විමුත්තික්ඛණ්දස්සනං.

සීලවතො ආවුසො සීලසමපනනස්ස උපනිසසමපනො හොති අවිප්පටිසාරො. අවිප්පටිසාරෙ සති අවිප්පටිසාරසමපනනස්ස උපනිසසමපනනං හොති පාමොජ්ජං. පාමොජ්ජෙ සති පාමොජ්ජසමපනනස්ස උපනිසසමපනනා හොති පිති. පිතියා සති පිතිසමපනනස්ස උපනිසසමපනො හොති පස්සදධි. පස්සදධියා සති පස්සදධිසමපනනස්ස උපනිසසමපනනං හොති සුඛං. සුඛෙ සති සුඛසමපනනස්ස උපනිසසමපනො හොති සමොසමාධි. සමොසමාධිමති සති සමොසමාධිසමපනනස්ස උපනිසසමපනනං හොති යථාභුතක්ඛණ්දස්සනං. යථාභුතක්ඛණ්දස්සනෙ සති යථාභුතක්ඛණ්දස්සනසමපනනස්ස උපනිසසමපනනා හොති නිබ්බිද. නිබ්බිදය සති නිබ්බිදයමපනනස්ස උපනිසසමපනො හොති විරාගො. විරාගෙ සති විරාගසමපනනස්ස උපනිසසමපනනං හොති විමුත්තික්ඛණ්දස්සනං.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො රුකෙඛා සාධාපලාසමිපනො. නස්ස පපටිකාපි පාරිසුරිං ගච්ඡති. තවොපි -පෙ- ඵෙගගුපි -පෙ- සාරොපි පාරිසුරිං ගච්ඡති. එවමෙව ඛො ආවුසො සීලවතො සීලසමපනනස්ස උපනිසසමපනො හොති අවිප්පටිසාරො. අවිප්පටිසාරෙ සති අවිප්පටිසාරසමපනනස්ස උපනිසසමපනනං හොති පාමොජ්ජං -පෙ- විමුත්තික්ඛණ්දස්සනනති.

11. 1. 6

ව්‍යසන සුත්තං

යො යො භික්ඛවෙ භික්ඛු අකොකාසකපරිභාසකො¹ අරියුපචාදී² සමුභ්‍රමචාරීනං අධ්‍යානමෙතං අනචකායො යං යො එකාදසනං ව්‍යසනානං අක්ඛන්තරං ව්‍යසනං න නිගචෙජ්ජයා. කතමෙසං එකාදසනං:

1. අකොකාසකො පරිභාසකො-මජ්ඣං.
2. අරියුපචාදෙ-මජ්ඣං.

ඇවැත්නි, යම්පරිදි අතුපත් වීපත් රුකෙක් වේ නම් එහි පතුරුදු පිරිපුන් බවට නො යෙයි. සිව්දු... බොරුදු...හරදු පිරිපුන් බවට නො යෙයි. ඇවැත්නි, එ පරිදි ම සිල්විපත් දුසිල්හුගේ අවිප්‍රතිසාරය නට උපනි:ශ්‍රය ඇති වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය නැතිවත් ම අවිප්‍රතිසාරවිපනනයාගේ ප්‍රමොදය නට උපනි:ශ්‍රය ඇති වෙයි ... විමුක්තිඥානදර්ශනය නට උපනි:ශ්‍රය ඇති වෙයි.

ඇවැත්නි, සිල්සපත් සිල්වත්හුගේ අවිප්‍රතිසාරය උපනි:ශ්‍රයසමපනන වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය ඇතිවත් ම අවිප්‍රතිසාරසමපනනයාගේ ප්‍රමොදය උපනි:ශ්‍රයසමපනන වෙයි. ප්‍රමොදය ඇතිවත් ම ප්‍රමොදසමපනනයාගේ ප්‍රීතිය උපනි:ශ්‍රයසමපනන වෙයි. ප්‍රීතිය ඇතිවත් ම ප්‍රීතියමපනනයාගේ ප්‍රශ්‍රබ්ධිය උපනි:ශ්‍රයසමපනන වෙයි. ප්‍රශ්‍රබ්ධිය ඇතිවත් ම ප්‍රශ්‍රබ්ධියමපනනයාගේ සුබය උපනි:ශ්‍රයසමපනන වෙයි. සුබය ඇතිවත් ම සුබයමපනනයාගේ සමාක්සමාධිය උපනි:ශ්‍රයසමපනන වෙයි. සමාක්සමාධිය ඇතිවත් ම සමාක්සමාධියමපනනයාගේ යථාභූතඥානදර්ශනය උපනි:ශ්‍රයසමපනන වෙයි. යථාභූතඥානදර්ශනය ඇතිවත් ම යථාභූතඥානදර්ශනසමපනනයාගේ නිර්වේදය උපනි:ශ්‍රයසමපනන වෙයි. නිර්වේදය ඇතිවත් ම නිර්වේද සමපනනයාගේ වීරාගය උපනි:ශ්‍රයසමපනන වෙයි. වීරාගය ඇතිවත් ම වීරාගසමපනනයාගේ විමුක්තිඥානදර්ශනය උපනි:ශ්‍රයසමපනන වෙයි.

ඇවැත්නි, යම්පේ අතුපත් යපත් රුකෙක් වේ නම් එහි පතුරුදු පිරිපුන් බවට යෙයි. ඇවැත්නි, එසෙයින් ම සිල්සපත් සිල්වත්හුගේ අවිප්‍රතිසාරය උපනි:ශ්‍රයසමපනන වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය ඇතිවත් ම අවිප්‍රතිසාරසමපනනයාගේ ප්‍රමොදය උපනි:ශ්‍රයසමපනන වෙයි ... විමුක්ති-ඥානදර්ශනය උපනි:ශ්‍රයසමපනන වෙයි.

11. 1. 6

ව්‍යසන සූත්‍රය

මහණෙනි, යම් මහණෙක් සමුම්සරුතට ආක්‍රොශ පරිභව කරනුයේ ආයථියනට උපවාද බණනසුලු වේද, හේ යම් හෙයෙකින් එකොළොස් ව්‍යසනයන්ගෙන් එක්තරා ව්‍යසනයකට නො යන්නේ ය යන යමක් වේ නම් තෙල කරුණ අයථාන වෙයි. අනවකාශ වෙයි. කවර එකොළොස් කරුණින යත්:

අනධිගතං නාධිගව්‍යති, අධිගතො¹ පරිභායති, සභිමමසස් න වොදයති, සභිමමෙසු වා අධිමානිකො හොති. අනභිරතො වා බ්‍රහ්මවරියං වරති, අඤ්ඤතරං වා සඛකිලිට්ඨං ආපතති. ආපජ්ජති. සිඝ්ඛං වා පව්චකකාය භිනායාවතති, ගාලහං වා රොගානඛිං ඵුසති, උමමාදං වා පාපුණාති විතතකෙඛපං, සමමුද්ද්‍රිතා කාලං කරොති, කායසස හෙද පරමරණං අපායං දුග්ගති. විනිපාතං ගිරයං උපපජ්ජති.

යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු අකෙකාසකපරිභාසකො අරියුපවාදී සබ්‍රහ්මවාරිනං, අධ්‍යානලෙකං අනවකාසො යං සො ඉමෙයං එකාදසනනං වාසනානං අඤ්ඤතරං වාසනං න නිගවෙජය්‍යාති.

11. 1. 7

පට්ඨම සඤ්ඤා සුතනං

අථ ඛො ආයසමා ආනන්දෙ යෙන භගවා තෙනුපසඛතී. උපසඛතීත්ථා භගවතං අභිවාදෙත්ථා එකමනං තිසීදී. එකමනං තිසීනෙනා ඛො ආයසමා ආනන්දෙ භගවතං එතදවොච:

සියා නු ඛො භනෙත භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධිපට්ඨානො යථා නෙව පට්ඨියං පට්ඨියඤ්ඤී අසස, න ආපජ්ඣං ආයොසඤ්ඤී අසස, න තෙජසමිං තෙජොසඤ්ඤී අසස, න වායසමිං වායොසඤ්ඤී අසස, න ආකාශානඤ්ඤායතනෙ ආකාශානඤ්ඤායතනසඤ්ඤී අසස, න විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනෙ විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසඤ්ඤී අසස, න ආකිඤ්ඤායතනෙ ආකිඤ්ඤායතනසඤ්ඤී අසස, න නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනෙ නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසඤ්ඤී අසස.

න ඉධිලොකෙ ඉධිලොකසඤ්ඤී අසස, න පරලොකෙ පරලොකසඤ්ඤී අසස. යමිදං දිට්ඨා සුතං මුතං විඤ්ඤතං පතනං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තත්‍රාපි න සඤ්ඤී අසස, සඤ්ඤී ච පන අසසාති.

1. අධිගතා-සිමු
* සිංහල පොතේ නැති කොටසක් මේ සුත්‍රයෙහි මුල රචි.

අනධිගත අධිගතයෙන් ක්‍රොලබන්තෝ ය. විශේෂය පිරිහෙන්නේ ය. ඔහුගේ ශික්ෂාක්‍රය සඛ්ඛාත ගාසනාධර්මය ව්‍යවදනයට නොයෙහි, සද්ධර්මයෙහි හෝ අධිමාන ඇතියේ වෙයි. නො ඇලුණේ හෝ බලසර හැසිරෙයි. එක්තරා සකිලිවී ඇවතකට හෝ අවදනේ ය. ශික්ෂා හෝ ප්‍රත්‍යාබ්‍යානය කොට භීතභාවයට වැටෙයි. දැඩි රොගාබාධයක් හෝ පහස්නේ ය. චිත්තක්ෂේප සඛ්ඛාත උන්මාදයට හෝ පැමිණෙයි ඉට සිහි ඇතියේ කලුරිය කෙරෙයි. කාබුන් මරණින් මතු අපාය දුර්ග්ඛි විනිපාත සඛ්ඛාත නිරයට පැමිණෙයි.

මහණෙනි, යම් මහණෙක් සබ්බසරුනට ආක්‍රොශ පරිහව කරනුයේ ආයෙභාපවාද බන්ධනසුලු වේ නම් හේ මේ එකොළොස් ව්‍යාසනයන්ගෙන් එක්තරා ව්‍යසනයකට නො පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ අස්ථාන වෙයි. අනවකාශ වේ.

11. 1. 7

පටම සඤ්ඤා සූත්‍රය

එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකළහ:

වහන්ස, යම් පරිද්දෙකින් පෘථිවි (කෘත්ස්න) යෙහි පෘථිවිසංඥා ඇති නොවන්නේ නම්, ආපොකසිණයෙහි අප්ඨංඥා ඇති නොවන්නේ නම්, තෙජස්හි තෙජසංඥා ඇති නො වන්නේ නම්, වායුයෙහි වායු සංඥා ඇති නොවන්නේ නම් ආකාසානඤ්ඤායතනයෙහි ආකාසානඤ්ඤායතනසංඥා ඇති නො වේ නම් චිඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයෙහි චිඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසංඥා ඇති නො වේ නම් ආකිඤ්ඤායතනයෙහි ආකිඤ්ඤායතනසංඥා ඇති නොවේ නම් නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයෙහි නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසංඥා ඇති නොවේ නම් ඉහලොකයෙහි ඉහලොකසංඥා ඇති නොවේ නම්, පරලොකයෙහි පරලොකසංඥා ඇති නොවේ නම්, යම් මේ ප්‍රාජ්න වූ පයෙඛිෂණ කළා වූ ධිතින් අනුවචරණය කරන ලද දිට්ඨි සඛ්ඛාත රූපායතනයක් හෝ ශ්‍රැතසඛ්ඛාත ශබ්දායතනයක් හෝ මුත්‍රසඛ්ඛාත ගජඛරස ස්ප්‍රුෂ්ටව්‍යා ආයතනයක් හෝ සුඛ-දුඛාදි ධර්මමච්ඡේදයෙන් හෝ වේ නම් එහිදු සංඥා ඇති ටනා ටවි නම් සංඥා ඇතියෙන් වේ නම් භික්ෂුහට එබඳු සංඥා ප්‍රතිලාභයෙක් වේ දැයි.

සියා ආනන්ද භික්‍ෂුනො තථාරූපො සමාධිපට්ටලාභො, යථා තෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤී අසස, න ආපඤ්චිං ආපොසඤ්ඤී අසස, න තෙජඤ්චිං තෙජොසඤ්ඤී අසස, න වායඤ්චිං වායොසඤ්ඤී අසස, න ආකාශානඤ්චායතනො ආකාශානඤ්චායතනසඤ්ඤී අසස, න විඤ්ඤාණඤ්චායතනො විඤ්ඤාණඤ්චායතනසඤ්ඤී අසස, න ආකිඤ්ඤාඤ්චායතනො ආකිඤ්ඤාඤ්චායතනසඤ්ඤී අසස, න නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනො නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසඤ්ඤී අසස, න ඉධිලොකෙ ඉධිලොකසඤ්ඤී අසස, න පරලොකෙ පරලොකසඤ්ඤී අසස, යච්චිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤාතං පහතං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තත්‍රාපි න සඤ්ඤී අසස, සඤ්ඤී ච පන අසසාති.

යථාකථං පන භගෙන සියා භික්‍ෂුනො තථාරූපො සමාධිපට්ටලාභො, යථා තෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤී අසස, න ආපඤ්චිං ආපොසඤ්ඤී අසස, න තෙජඤ්චිං තෙජොසඤ්ඤී අසස, න වායඤ්චිං වායොසඤ්ඤී අසස, න ආකාශානඤ්චායතනො ආකාශානඤ්චායතනසඤ්ඤී අසස, න විඤ්ඤාණඤ්චායතනො විඤ්ඤාණඤ්චායතනසඤ්ඤී අසස, න ආකිඤ්ඤාඤ්චායතනො ආකිඤ්ඤාඤ්චායතනසඤ්ඤී අසස, න නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනො නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසඤ්ඤී අසස, න ඉධිලොකෙ ඉධිලොකසඤ්ඤී අසස, න පරලොකෙ පරලොකසඤ්ඤී අසස, යච්චිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤාතං පහතං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තත්‍රාපි න සඤ්ඤී අසස, සඤ්ඤී ච පන අසසාති.

ඉධානන්ද භික්‍ෂු එවං සඤ්ඤී භොති: "එතං සහතං ඒතං පඤ්චතං යදිදං සබ්බසංඛාරසමුපො සබ්බුපධිපට්ටිතිසසගග්ගා තණ්හසබ්බො වීරාගො නිරොගො නිබ්බානා"නති. එවං ඛො ආනන්ද සියා භික්‍ෂුනො තථාරූපො සමාධිපට්ටලාභො, යථා තෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤී අසස, න ආපඤ්චිං ආපොසඤ්ඤී අසස, න තෙජඤ්චිං තෙජොසඤ්ඤී අසස, න වායඤ්චිං වායොසඤ්ඤී අසස, න ආකාශානඤ්චායතනො ආකාශානඤ්චායතනසඤ්ඤී අසස, න විඤ්ඤාණඤ්චායතනො විඤ්ඤාණඤ්චායතනසඤ්ඤී අසස, න ආකිඤ්ඤාඤ්චායතනො ආකිඤ්ඤාඤ්චායතනසඤ්ඤී අසස, න නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනො නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසඤ්ඤී අසස, න ඉධිලොකෙ ඉධිලොකසඤ්ඤී අසස, න පරලොකෙ පරලොකසඤ්ඤී අසස, යච්චිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤාතං පහතං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තත්‍රාපි න සඤ්ඤී අසස, සඤ්ඤී ච පන අසසාති.

ආනන්දයෙනි, යම් පරිද්දෙකින් පෘථිවියෙහි පෘථිවියංඤා ඇති නො වේ නම්, ආපයෙහි අප්පංඤා ඇති නො වේ නම්, තෙජස්සි තෙජස්සංඤා ඇති නො වේ නම්, වායුවෙහි වායුසංඤා ඇති නො වේ නම්, ආකාශානඤ්ඤායතනයෙහි ආකාශානඤ්ඤායතනසංඤා ඇති නො වේ නම්, විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයෙහි විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසංඤා ඇති නො වේ නම් ආකිඤ්ඤායතනයෙහි ආකිඤ්ඤායතනසංඤා ඇති නො වේ නම්, නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයෙහි නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසංඤා ඇති නො වේ නම්, ඉහලොකයෙහි ඉහලොකසංඤා ඇති නො වේ නම්, පරලොකයෙහි පරලොකසංඤා ඇති නො වේ නම්, යම් මේ සිතීන් ප්‍රාප්ත වූ පයෙඝිමිත වූ සිතීන් අනුවච්චරණය කරන ලද දිට්ඨසංඛ්‍යාත රූපායතනයක් හෝ ශ්‍රැතසංඛ්‍යාත ශබ්දයතනයක් හෝ මුත්‍රසංඛ්‍යාත ගන්ධ - රස - ස්ප්‍රෂ්ඨව්‍යආයතනයක් හෝ සුඛ-දුඛාදී ධර්මායතනයක් හෝ වේ නම්, එහිදු සංඤා ඇති නො වේ ද, සංඤා ඇතියේත් වේ ද, එබදු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් මහණහට වන්නේ ය.

වහන්ස, යම් පරිදි පෘථිවියෙහි පෘථිවියංඤා නැති වේ නම්, අප්පි අප්පංඤා නැති වේ නම්, තෙජස්සි තෙජස්සංඤා නැති වේ නම් වායුවෙහි වායුසංඤා නැති වේ නම්, ආකාශානඤ්ඤායතනයෙහි ආකාශානඤ්ඤායතන සංඤා නැති වේ නම්, විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයෙහි විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසංඤා නැති වේ නම්, ආකිඤ්ඤායතනයෙහි ආකිඤ්ඤායතනසංඤා නැති වේ නම්, නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයෙහි නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතන-සංඤා නොමැති වේ නම් ඉධිලොකයෙහි ඉධිලොකසංඤා නැති වේ නම්, පරලොකයෙහි පරලොක සංඤා නැති වේ නම්, යම්බදු මේ සිතීන් ප්‍රාප්ත පයෙඝිමිත අනුවච්චිත, දිට්ඨ සුභ මුත්‍ර විඤ්ඤාතයකුත් වේ නම් එහිදු සංඤා ඇති නො වේ නම් සංඤා ඇතියේත් වේ නම් මහණහට එබදු සමාධි-ප්‍රතිලාභයෙක් කෙසේ වන්නේ දැයි.

ආනන්දයෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ “යම්බදු සර්වසංස්කාරසමථයෙක් සර්වොපධිප්‍රතිනිසුරියෙක් නාමණාක්ෂයෙක් විරාගයෙක් තිරොධියෙක් ශිරව්‍යාණයෙක් වේ නම් තෙල ශාන්ත ය, තෙල ප්‍රණීතය”යි යන මෙබදු සංඤා ඇතියේ වෙයි. ආනන්දයෙනි, මෙසේ යම් පරිදි පෘථිවියෙහි පෘථිවියංඤා නැති වේ නම් අප්පි අප්පංඤා නැති වේ නම් තෙජස්සි තෙජස්සංඤා නැති වේ නම් වායුවෙහි වායුසංඤා නැති වේ නම් ආකාශානඤ්ඤා-යතනයෙහි ආකාශානඤ්ඤායතනසංඤා නැති වේ නම්, විඤ්ඤාණඤ්ඤායතන-යෙහි විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසංඤා නැති වේ නම් ආකිඤ්ඤායතනයෙහි ආකිඤ්ඤායතනසංඤා නැති වේ නම් නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයෙහි නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසංඤා නැති වේ නම්, ඉහලොකයෙහි ඉහලොකසංඤා නැති වේ නම්, පරලොකයෙහි පරලොකසංඤා නැති වේ නම්, ප්‍රාප්ත වූ ද පයෙඝිමිත වූ ද සිතීන් අනුවච්චිත වූ ද යම් දිට්ඨ, සුභ, මුත්‍ර, විඤ්ඤාතයෙක් වේ නම්, එහිදු සංඤා නැත්තේ නම්, එහෙත් සංඤා ඇතියේත් වේ නම්, හික්ෂුහට එබදු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් වෙයි.

අථ ඛො ආයසො ආනන්දෙ භගවතො භාසිතං අභිනන්දිතො අනුමොදිතො උට්ඨායාසනා භගවතං අභිවාදෙතො පදකම්මං කතා යෙනායසො සාරිපුත්තො තෙනුප්පඛනම්. උප්පඛනම්තො ආයසොතා සාරිපුත්තො සද්ධිං යමමොදී. යමමොදනියං කථං සාරාණියං චිතියාමෙතො උකමන්තං නිසීදී. උකමන්තං නිසීතො ඛො ආයසො ආනන්දෙ ආයසොතං සාරිපුත්තං එතදවොච:

සියා නු ඛො ආවුසො සාරිපුත්ත භික්ඛුතො තථාරූපො සමාධිපට්ට්ඨාගො යථා නෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤී අසුං -පෙ- යමිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤාතං පතං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, නත්තාපි න සඤ්ඤී අසුං, සඤ්ඤී ච පන අසසාති.

සියා ආවුසො ආනන්ද භික්ඛුතො තථාරූපො සමාධිපට්ට්ඨාගො යථා නෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤී අසුං -පෙ- යමිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤාතං පතං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, නත්තාපි න සඤ්ඤී අසුං, සඤ්ඤී ච පන අසසාති.

යථාකථං පනාවුසො සාරිපුත්ත සියා භික්ඛුතො තථාරූපො සමාධිපට්ට්ඨාගො යථා නෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤී අසුං -පෙ- යමිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤාතං පතං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, නත්තාපි න සඤ්ඤී අසුං, සඤ්ඤී ච පන අසසාති.

ඉධාවුසො ආනන්ද, භික්ඛු එවංසඤ්ඤී හොති: ‘එතං සත්තං එතං පණිතං යදිදං සබ්බසංඛාරංසමථො සබ්බුපධිපට්ඨිතස්සග්ගො තණ්හාසබ්බො විරාගො නිරෝධො නිබ්බානං’න්ති, එවං ඛො ආවුසො ආනන්ද, සියා භික්ඛුතො තථාරූපො සමාධිපට්ට්ඨාගො යථා නෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤී අසුං -පෙ- යමිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤාතං පතං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, නත්තාපි න සඤ්ඤී අසුං, සඤ්ඤී ච පන අසසාති.

අච්ඡරියං ආවුසො, අභිභුතං ආවුසො, යනු භි නාම සන්ධි ච සාවනස්ස ච අකෙත අසෙතා ඛා ඤ්ඤාතො ඛා ඤ්ඤාතං සංසංදිස්සති සමෙස්සති න විග්ගහිස්සති, යදිදං අග්ගපදස්මිං.

එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය සතුවත් පිළිගෙන අනුමෝදන් ව හුනස්නෙන් නැඟී භාග්‍යවතුන් සකසා වැද පැදකුණු කොට ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන් කරා ගියහ. ගොස් ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන් භා සතුටුවූහ. සමෛදන්‍යයට නිසි සිහිකටයුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පස් ව භුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන්ට කෙල කීහ:

ඇවැත්නි, ශාරීපුත්‍රයෙනි, යම් පරිදි පාරිච්ඡයෙහි පාරිච්ඡංඤා නොමැති වේ නම් -පෙ- යම් බඳු ප්‍රාප්ත වූ ද පයෙඤ්ඤිත වූ ද සිකිත් අනුවචරිත වූ ද දිට්ඨ, සුත, මුත, විඤ්ඤාතයෙක් වේ නම්, එහිදු සංඤා නැති වේ නම්, එතෙකුදු වත් සංඤා ඇතියේත් වේ නම් මහණහට එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් වේ දැයි?

ඇවැත්නි, ආනන්දයෙනි, යම් පරිදි පාරිච්ඡයෙහි පාරිච්ඡංඤා නොමැති වේ නම් ... ප්‍රාප්ත වූ ද පයෙඤ්ඤිත වූ ද සිකිත් අනුවචරිත වූ ද යම් දිට්ඨ, සුත, මුත, විඤ්ඤාතයෙක් වේ නම්, එහිදු සංඤා නැති වේ නම්, එහෙත් සංඤා ඇතියේත් වේ නම්, මහණහට එබඳු සමාධිප්‍රතිඵලයෙක් වේ යයි.

ඇවැත්නි, ශාරීපුත්‍රයෙනි, යම් පරිදි පාරිච්ඡයෙහි පාරිච්ඡංඤා නැති වේ නම් ... ප්‍රාප්ත වූ ද පයෙඤ්ඤිත වූ ද මනසින් අනුවචරිත වූ ද යම් දිට්ඨ, සුත මුත, විඤ්ඤාතයෙක් වේ නම් එහිදු සංඤා නැති වේ නම් මහණහට එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් කෙසේ නම් වේ දැයි.

ඇවැත්නි ආනන්දයෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ “යම් මේ සච්ඡංකාර ශමඵලයෙක් සමෝපධිප්‍රතිනිසභියෙක් නාෂ්ණාක්ෂයයෙක් විරාගයෙක් නිරොධයෙක් නිව්ඤ්ඤාතයෙක් වේ නම්, තෙල ශාන්තය තෙල ප්‍රණීත ය”යි යන මෙබඳු සංඤා ඇතියේ වෙයි. ඇවැත්නි ආනන්දයෙනි, මහණහට යම් පරිදි පාරිච්ඡයෙහි පාරිච්ඡංඤා නොමැති වේ නම්... ප්‍රාප්තවූ ද, පයෙඤ්ඤිත වූ ද මනසින් අනුවචරිත වූ ද යම් දිට්ඨ, සුත මුත විඤ්ඤාතයෙක් වේ නම්, එහිදු සංඤා නැතියේ වේ නම්, එතෙකුදුවත් සංඤා ඇතියේත් වේ නම් එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් වේ යයි.

ඇවැත්නි, යම් කරුණෙක්හි ලා ශාසනාන් වහන්සේගේ ද ශ්‍රාවකයාගේ ද අග්‍රපදයෙහි ලා අත්තිය හා අත්තිය ද බ්‍යඤ්ඤනය හා ව්‍යඤ්ඤනය ද සැසැඳේ නම්, සමාන වේ නම්, නො වැරදේ නම්, කෙල ආශ්වාසී යි. ඇවැත්නි, කෙල අදභුත යි.

ඉදනාභං ආවුසො භගවන්තං උපසඛකච්ඡො එතඤ්ඤං අපුඤ්ඤං. භගවාපි මෙ එතෙහෙවි පදෙහි එතෙහි බ්‍යඤ්ඤෙනහි එතඤ්ඤං ව්‍යාකාසි, සෙය්‍යථාපි ආයඤ්ඤා සාරිපුකෙතා. අව්ඡරියං ආවුසො, අබ්‍යුතං ආවුසො, යත්‍ර හි නාම සත්ථු ව සාවකස්‍ය ව අකෝන අකෝ බ්‍යඤ්ඤෙන න බ්‍යඤ්ඤාං සංසංදිසසති, සමෙය්‍යති, න විග්ගහිසසති, යදිදා අග්ගපදසමිනති.

11. 1. 8

මනසිකාර සුතකං

අප් ටො ආයඤ්ඤා ආනන්දෙ යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකච්ඡො භගවන්තං අභිවාදෙචො එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසිනෙතා ටො ආයඤ්ඤා ආනන්දෙ භගවන්තං එතදථොච:

සියා නු ටො භනෙත භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධිපට්ට්ඨාභො, යථා න වකඛුං මනසි කරෙය්‍ය, න රූපං මනසි කරෙය්‍ය, න සෝතං මනසි කරෙය්‍ය, න සඤ්ඤා මනසි කරෙය්‍ය, න සානං මනසි කරෙය්‍ය, න ගඤ්ඤා මනසි කරෙය්‍ය, න ජීව්හං මනසි කරෙය්‍ය, න කායං මනසි කරෙය්‍ය, න ථොඤ්ඤා මනසි කරෙය්‍ය, න පඨවිං මනසි කරෙය්‍ය න, ආපං මනසි කරෙය්‍ය, න තෙජං මනසි කරෙය්‍ය, න වායං මනසි කරෙය්‍ය, න අකාසානඤ්ඤා මනසි කරෙය්‍ය, න විඤ්ඤා මනසි කරෙය්‍ය, න ආකිඤ්ඤා මනසි කරෙය්‍ය, න නෙවසඤ්ඤා මනසි කරෙය්‍ය, න ඉධ ලොකං මනසි කරෙය්‍ය, න පරලොකං මනසි කරෙය්‍ය, යඛිදං දිට්ඨිං සුතං මුතං විඤ්ඤානං පඤ්ඤා පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තඤ්ඤි න මනසි කරෙය්‍ය, මනසි ච පන කරෙය්‍යාති.

ඇවැත්නි ශාරීපුත්‍රයෙනි, මම මෙ දන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹ තෙල අක්ඛිය පිළිවිසියෙමි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද තෙල පදයෙන් තෙල ව්‍යාඤ්ඤනයෙන් තෙල අක්ඛිය ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍රයන් (විසඳු) පරිද්දෙන් විසඳු සේක. ඇවැත්නි යම් කරුණක් ශාඛ්‍යාන්වහන්සේගේ හා ශ්‍රාවකයාගේ හා අක්ඛියෙන් අක්ඛියත් බ්‍යාඤ්ඤනයෙන් බ්‍යාඤ්ඤනයත් අග්‍රපද සංකීර්ණ නිව්‍යාණයෙහි ලා සැසැද්දේ නම් සමාන වේ නම් නොවැරදේ නම්, ඇවැත්නි, තෙල ආශ්‍රයයි යි. ඇවැත්නි, අද්භූත යි.

11. 1. 8

මනසිකාර සූත්‍රය

එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත් පසෙක හුන්හ. එකත් පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළහ:

වහන්ස, යම් පරිද්දෙකින් වක්ඛුස මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, රූපය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ශ්‍රෝතය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ශබ්දය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ස්ප්‍රාණය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ගන්ධය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, චීඝ්වාච මෙනෙහි නො කෙරේ නම් රස මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, කය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ස්ප්‍රුෂ්ඨව්‍යය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, පැච්චිය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ආපය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, තේජස් මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, වායු මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ආකාශානඤ්ඤායතනය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ආකිඤ්ඤායතනය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, නෙවසඤ්ඤානා සඤ්ඤායතනය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ඉහලොකය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, පරලොකය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, යම්බඳු මේ ප්‍රාප්ත වූ පර්යේෂිත වූ සිකිත් අනුච්චරිත වූ දිට්ඨ, සුත මුත, විඤ්ඤානයක් ඇත් නම්, එ ද මෙනෙහි නො කෙරේ නම් මෙනෙහි කරනෙක් වේ නම් මහණහට එබඳු සමාධි ප්‍රතිලාභයක් වන්නේ ද යි. ?

සියා ආනන්ද, භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධිපට්ට්ඨානො, යථා න චක්ඛං මනසි කරෙය්‍ය, න රූපං මනසි කරෙය්‍ය, න සොතං මනසි කරෙය්‍ය, න සඤ්ඤං මනසි කරෙය්‍ය, න සානං මනසි කරෙය්‍ය, න ගන්ධං මනසි කරෙය්‍ය, න ජීව්හං මනසි කරෙය්‍ය, න රසං මනසි කරෙය්‍ය, න කායං මනසි කරෙය්‍ය, න ඵොද්ධං මනසි කරෙය්‍ය, න පඨවී මනසි කරෙය්‍ය, න ආපං මනසි කරෙය්‍ය, න තෙජං මනසි කරෙය්‍ය, න වායං මනසි කරෙය්‍ය, න ආකාසානඤ්චායතනං මනසි කරෙය්‍ය, න විඤ්ඤාණඤ්චායතනං මනසි කරෙය්‍ය, න ආකිඤ්ඤායතනං මනසි කරෙය්‍ය, න තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං මනසි කරෙය්‍ය, න ඉධලොකං මනසි කරෙය්‍ය, න පරලොකං මනසි කරෙය්‍ය, යමපිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤාතං පක්ඛං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තමපි න මනසි කරෙය්‍ය, මනසි ච පන කරෙය්‍යාති.

යථා කථං පන භගෙන සියා භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධිපට්ට්ඨානො, යථා න චක්ඛං මනසි කරෙය්‍ය -පෙ- යමපිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤාතං පක්ඛං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා තමපි න මනසි කරෙය්‍ය, මනසි ච පන කරෙය්‍යාති.

ඉධානන්ද භික්ඛු ඵච. මනසි කරොති: “එතං සත්තං එතං පඤ්ඤං යදිදං සබ්බසංඛාරසමථො සබ්බපට්ට්ඨිනිසකංගො තණ්හකංගො විරාගො භීරොධො නිබ්බාන”න්ති. ඵච. ඛො ආනන්ද, සියා භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධිපට්ට්ඨානො යථා න චක්ඛං මනසි කරෙය්‍ය, න රූපං මනසි කරෙය්‍ය, න සොතං මනසි කරෙය්‍ය, න සඤ්ඤං මනසි කරෙය්‍ය, න සානං මනසි කරෙය්‍ය, න ගන්ධං මනසි කරෙය්‍ය, න ජීව්හං මනසි කරෙය්‍ය, න රසං මනසි කරෙය්‍ය, න කායං මනසි කරෙය්‍ය, න ඵොද්ධං මනසි කරෙය්‍ය, න පඨවී මනසි කරෙය්‍ය, න ආපං මනසි කරෙය්‍ය, න තෙජං මනසි කරෙය්‍ය, න වායං මනසි කරෙය්‍ය, න ආකාසානඤ්චායතනං මනසි කරෙය්‍ය, න විඤ්ඤාණඤ්චායතනං මනසි කරෙය්‍ය, න ආකිඤ්ඤායතනං මනසි කරෙය්‍ය, න තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං මනසි කරෙය්‍ය, න ඉධලොකං මනසි කරෙය්‍ය, න පරලොකං මනසි කරෙය්‍ය, න පරලොකං මනසි කරෙය්‍ය, යමපිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤාතං පක්ඛං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තමපි න මනසි කරෙය්‍ය. මනසි ච පන කරෙය්‍යා ති.

ආනන්දයෙනි, යම් පරිද්දෙකින් චක්ෂුස මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, රූපය මෙනෙහි නො කෙරේ නම් ශ්‍රෝතස මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ගබ්ඳය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ස්‍රාණය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ගන්ධය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ජීව්වා මෙනෙහි නො කෙරේ නම් රසය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, කායය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ස්ප්‍රෂ්ඨව්‍යය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, පෘථුවිය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ආපය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, තෙජස මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, වායුව මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ආකාශානුඤ්ඤායතනය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ඉහ ලොකය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, පරලොකය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්. යම්බඳු ප්‍රාජ්න වූ පර්යේෂිත වූ මනසින් අනුවච්චිත වූ මේ දිට්ඨ, සුත, මුත, විඤ්ඤානයෙකුත් ඇත්නම් එ ද මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, මෙනෙහි කරනුයේ ද වේ නම්, මහණහට එබඳු සමාධි ප්‍රතිලාභයෙක් වේ යයි.

වහන්ස, යම් පරිද්දෙකින් චක්ෂුස මෙනෙහි නො කෙරේ නම් යම් බඳු ප්‍රාජ්න, පර්යේෂිත මනසින් අනුවච්චිත වූ දිට්ඨ, සුත, මුත, විඤ්ඤානයෙක් වේ නම් එ ද මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, මෙනෙහි කරනුයේත් වේ නම්, කෙසේ නම් මහණහට එබඳු සමාධි ප්‍රතිලාභයෙක් වේ දැයි ?

ආනන්දයෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ මෙසේ මෙනෙහි කරන්නේ ය: “යම් බඳු මේ සඵසංස්කාරයන්ගේ ශමථයෙක් සඵඵාපධින්ගේ ප්‍රතිනි: සඵරියෙක්, තාමණාන්සයයෙක්, වීරාගයෙක්, නිරොධයෙක් නිඵාණයෙක් වේ නම්, තෙල ශාන්ත ය, තෙල ප්‍රණීත ය” (කියා) යි. ආනන්දයෙනි, මෙසේ වනාහි යම් පරිද්දෙකින් චක්ෂුස මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, රූපය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ශ්‍රෝතස මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ගබ්ඳය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ස්‍රාණය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ගන්ධය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ජීව්වා මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, රසය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, කායය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ස්ප්‍රෂ්ඨව්‍යය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, පෘථුවිය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ආපය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, තෙජස මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, වායුව මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ආකාශානුඤ්ඤායතනය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ආකිඤ්ඤායතනය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ඉහ ලොකය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, පරලොකය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, යම් බඳු ප්‍රාජ්න පර්යේෂිත, මනසින් අනුවච්චිත වූ මේ දිට්ඨ, සුත, මුත, විඤ්ඤානයෙක් ද වේ නම් එය ද මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, මෙනෙහි කරනුයේ ද වේ නම්, හික්ෂුහට එබඳු සමාධි ප්‍රතිලාභයෙක් වේ යයි,

11. 1. 9

සජ්ඣ සුතනං

එකං සමයං භගවා නාදිනෙ විහරති ගිඤ්ජකාවයපථෙ අප ඛො ආයසමා සජෙධා¹ යෙන භගවා තෙත්ථපසඛකමී. උපසංකමීත්ථා භගවනං අභිචාදෙත්ථා එකමනං නිසීදි. එකමනං නිසීනං ඛො ආයසමනං සජ්ඣ භගවා එතදවොච:

ආජාතීයජ්ඣාසීතං සජ්ඣකාය², මා ඛුට්ඨාජ්ඣාසීතං. කප්ඤ්ච ඛුට්ඨකජ්ඣාසීතං හොති:

අස්සඛුට්ඨොති සජ්ඣ දෙණියා³ ඛදොධා ‘යවසං යවසනති’ ක්ඛායති, නං කිසස හෙත්ථ: න හි සජ්ඣ අස්සඛුට්ඨාසා දෙණියා, ඛදොධා එවං හොති, කිං තු ඛො මං අජ්ජ අස්සදමලසාරථී කාරණං කාරෙසසති? කිමස්සාහං පතිකරොමී’ති? සො දෙණියා ඛදොධා ‘යවසං යවසනති, ක්ඛායති.

එවමෙව ඛො සක්ඛ ඉධෙකවෙචා පුරිසඛුට්ඨොති අරඤ්ඤගතොපි රුක්ඛමුලගතොපි සුඤ්ඤාගාරගතොපි කාමරාගපරිපුට්ඨිතෙන වෙතසා විහරති කාමරාගපරෙතෙන. උප්පනතසා ච කාමරාගසා නිසසරණං යථාභූතං නප්පජානාති. සො කාමරාගං යෙව අනතරං කරිත්ථා ක්ඛායති පජ්ඣායති නිජ්ඣායති, අපජ්ඣායති. ව්‍යාපාදපරිපුට්ඨිතෙන වෙතසා විහරති- ථීතමිඳුපරිපුට්ඨිතෙන වෙතසා විහරති- උඤ්චචකුකුභුච්චපරිපුට්ඨිතෙන වෙතසා විහරති- විචිකිල්පාපරිපුට්ඨිතෙන වෙතසා විහරති විචිකිල්පා පරෙතෙන. උප්පනතාය ච විචිකිල්පාය නිසසරණං යථාභූතං නප්පජානාති. සො විචිකිල්පං යෙව අනතරං කරිත්ථා ක්ඛායති පජ්ඣායති නිජ්ඣායති අපජ්ඣායති. සො පඤ්චමිති නිසසාය ක්ඛායති ආපමිති නිසසාය ක්ඛායති, තෙජමිති නිසසාය ක්ඛායති, වායමිති නිසසාය ක්ඛායති, ආකාසානඤ්ඤායනමිති නිසසාය ක්ඛායති, විඤ්ඤාණඤ්ඤායනමිති නිසසාය ක්ඛායති, ආතිඤ්ඤායනමිති නිසසාය ක්ඛායති, නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනමිති නිසසාය ක්ඛායති, ඉධ ලොකමිති නිසසාය පරලොකමිති නිසසාය ක්ඛායති, යමිදං දිට්ඨං සුතං මුතං වීඤ්ඤාතං පතතං පරිජෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තමිති නිසසාය ක්ඛායති. එවං ඛො සජ්ඣ පුරිසඛුට්ඨකජ්ඣාසීතං හොති.

1. සදොධා - මජ්ඣ.
2. ක්ඛායති - සීග්.
3. ඛදොධා - සා,

11. 1. 9 සන්ධ සුත්‍රය

එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නාදික නගර සමීපයෙහි වූ ගීඤ්ඤකාවස්ථයෙහි වාසය කරන සේක. එකල්හි ආයුෂ්මත් සන්ධ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹීයහ. එළඹූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පසෙක හුනහ. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් සන්ධ තෙරුන්හට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල කරුණ වදල සේක:

සන්ධයෙනි, ආජානෙයධ්‍යායිතය සිතව, අස්ගුණධ්‍යාගේ ධ්‍යායිතය නහමක් සිතව, සන්ධයෙනි, අස්ගුණධ්‍යාගේ ධ්‍යායිතය කියෙයිත් වේ ය යත්:

සන්ධයෙනි, සන්ධාගාර බහන දෙණ සමීපයෙහි බඳනා ලද අස්ගුණධ්‍යා වනාහි 'යවස, යවස'යි සිතනේ ය. එ කවර හෙයින් යත්: සන්ධයෙනි, යවස බහන දෙණ හමුයෙහි බැඳුණු අස්ගුණබහට මෙබඳු සිතෙක් නො වේ යි: 'අස්දම්සැරි අද මා ලවා කිනම් කරුණක් කරවන්නේ ද? මම අද ඔහට කුමක් පෙරළා කරනෙම් ද?'යි (කියායි). හේ දෙණ වෙත බැඳුණේ 'යවස, යවස'යි සිතනේ ය,

සන්ධයෙනි, එ පරිද්දෙන් ම මෙ සස්තෙහි ඇතැම් පුරුෂගුණධ්‍යෙක් වලට ගියේ වේව යි, රුක්වුලට ගියේ වේව යි, ගුණාගාරයට ගියේ වේව යි, කාමරාගයෙන් ගන්නා ලද කමරාඅනුගිය සිතින් වාසය කරයි. උපන්නා වූ ද කාමරාගයාගේ නිසරණය ඇතිසැටියෙන් නො දන්නේ ය හේ කාමරාගය අභ්‍යන්තරයෙහි කොට ධ්‍යාන කෙරෙයි. ප්‍රධ්‍යාන කෙරෙයි නිබඳ කොට ධ්‍යාන කෙරෙයි, බැස ගෙන සිතයි, ව්‍යාපාදයෙන් ගත් සිතින් වාසය කරයි — සත්‍යානුමුඛියෙන් ගත් සිතින් වාසය කරයි — ඔඥානකෞතලයෙන් ගත් සිතින් වාසය කරයි — විවිකිත්සායෙන් ගත් විවිකිත්සායෙන් මැඩුණු සිතින් වාසය කරයි. උපන්නා වූ ද විවිකිත්සා හුගේ නිසරණය ඇතිසැටියෙන් නො දන්නේ ය, හේ විවිකිත්සාව ම අභ්‍යන්තරයෙහි කොට (ලා) සිතන්නේ ය, නානාප්‍රකාරයෙන් සිතන්නේ ය, නිබඳකොට සිතන්නේ ය, බැස සිතන්නේ ය, හේ පාරිච්ඡාන්ස්නධ්‍යානය ද නිසා ධ්‍යාන කරන්නේ ය — අස්කාන්ස්නධ්‍යානය ද නිසා සිතන්නේ ය — තෙජස්කාන්ස්නධ්‍යානය ද නිසා සිතන්නේ ය. වායුකාන්ස්නධ්‍යානය ද නිසා සිතන්නේ ය — ආකාසනකෞතලධ්‍යානය ද සිතන්නේ ය — විකෞතලධ්‍යානය ද නිසා සිතන්නේ ය — ආකිකෞතලධ්‍යානය ද නිසා සිතන්නේ ය — නෙවසකෞතලධ්‍යානය ද නිසා ලොකය ද නිසා සිතන්නේ ය, පරලොකය ද නිසා සිතන්නේ ය. යම් බඳු සිතන්නේ ය ඉහප්‍රාප්ත, පයෙඛිමිත මනසින් අනුවච්චිත මේ දිට්ඨ, සුත, මුත, විකෞතලයෙක් වේ නම්, එය ද නිසා සිතන්නේ ය. සන්ධයෙනි, මෙයෙයින් පුරුෂ බලවිතධ්‍යායිතය වේයි.

කථකුච සන්ධි ආජානියජ්ඣායිතං හොති: හද්‍රො හි සන්ධි අසසාජානියො දෙණියා බද්ධො න යවසං යවසන්ති ඤායති. තං කිසස හෙතු: හද්‍රසස හි සන්ධි අසසාජානියසස දෙණියා බද්ධසස එවං හොති: කිං නු ඛො මං අජජ අසසදමුච්චාරථී කාරණං කාරෙසසති? කිමසසහං පතිකරොමී' ති? සො දෙණියා බද්ධො න යවසං යවසන්ති ඤායති. හද්‍රො හි සන්ධි අසසාජානියො යථා ඉණං යථා බද්ධං¹ යථා ජානිං යථා කලිං, එවං පනොදසස අජෙඤාහරණං සමනුපසසති.

එවමෙව ඛො සන්ධි හද්‍රො පුරිසාජානියො අරඤ්ඤගතොපි රුකබ්බුලගතොපි සුඤ්ඤාගාරගතොපි න කාමරාගපරිපුට්ඨිතෙන වෙනසා විහරති න කාමරාගපරෙතෙන, උප්පන්නාස ව විවිකිච්ඡාපරිපුට්ඨිතෙන වෙනසා විහරති.

න ව්‍යාපාදපරිපුට්ඨිතෙන වෙනසා විහරති -පෙ- න ජීනමිඳ්ධිපරිපුට්ඨිතෙන වෙනසා විහරති -පෙ- න උඳ්ධිවචකුකකුචවචපරිපුට්ඨිතෙන වෙනසා විහරති -පෙ- න විවිකිච්ඡාපරිපුට්ඨිතෙන වෙනසා විහරති න විවිකිච්ඡාපරෙතෙන, උප්පන්නාස ව විවිකිච්ඡාය කිසසරණං යථාභුතං පජානාති. සො නෙව පඨවිං නිසසාය ඤායති, න ආපං නිසසාය ඤායති, න තෙජං නිසසාය ඤායති න වායං නිසසාය ඤායති, න ආකාශානඤ්ඤායතනං නිසසාය ඤායති, න විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං නිසසාය ඤායති, න ආකිඤ්ඤායතනං නිසසාය ඤායති, න නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං නිසසාය ඤායති, න ඉධ ලොකං නිසසාය ඤායති, න පරලොකං නිසසාය ඤායති. යමෙදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤාතං පතනං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා. තමෙ නිසසාය න ඤායති, ඤායති ව පන එවං ඤායිඤ්ඤා පන සන්ධි හද්‍රං පුරිසාජානියං සඉන්ද්‍ර දෙවා සමුභමකා යපජාපතිකා ආරකාව නමසසන්ති:

න මො තෙ පුරිසාජඤ්ඤා - න මො තෙ පුරිපුට්ඨිතම යසස තෙ නාභිජානාම - යමෙ නිසසාය ඤායසී ති.

එවං වුඤ්ඤෙ ආයජමා සන්ධො හගවතනං එතදවොච:

1. බන්ධං - මභසං.

සක්කියෙනි, හදු වූ ආජානෙයධ්‍යායිතය කෙසේ වේ ය යත්: සක්කියෙනි, අභ්‍යාජානෙයයා සත්ත්වාභාර බහන දෙණ සම්පයෙහි බදනාලද්දයේ ‘යවස, යවසැ’යි නො සිතන්නේ ය. එ කවර හෙයින් යත්: සක්කියෙනි, දෙණ සම්පයෙහි බදනා ලද හදු වූ ආශ්වාජානෙයයාට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: අද මා ලවා අස්දම්සැරි කුමක් කරවන්නේ ද? ඔහට මම අද කුමක් පෙරලා කරන්නම් ද? යි (කියයි), හේ දෙණ හමුයෙහි බදනා ලද්දේ ‘යවස, යවසැ’යි නො සිතන්නේ ය. සක්කියෙනි, හදු වූ අශ්වාජානෙයයා වනාහි ප්‍රභේදයාගේ අධ්‍යවහරණ සංඛ්‍යාත ජනනය සාණ සදාග කොට බන්ධන සදාග කොට හානි සදාග කොට මහාපරාධ සදාග කොට මෙසේ මොනවට දක්නේ ය.

සක්කියෙනි, එ පරිද්දෙන් ම හදු වූ පුරුෂාජානෙයයා වලට ගියේ වේවයි රුක්මුලට ගියේ වේවයි ගුණ්‍යාගාරයට ගියේ වේවයි කාමරාග-යෙන් ගත් කාමරාගයෙන් මධ්‍යා ලද සිතින් වාසය නො කරයි. උපන්නා වූ ද කාමරාගයාගේ නිසරණය ඇතිසැටියෙන් දන්නේ ය. ව්‍යාපාදයෙන් මධ්‍යා ලද, සිතින් වාසය නො කෙරෙයි — සත්‍යානථීඤ්ඤියෙන් මධ්‍යා ලද සිතින් වාසය නො කෙරෙයි — ඕඤ්ඤානකොකාත්‍යයෙන් මධ්‍යා ලද සිතින් වාසය නො කෙරෙයි— විචිකිත්සායෙන් මධ්‍යා ලද විචිකිත්සායෙන් යටකළ සිතින් වාසය නො කරයි උපන්නා වූ ද විචිකිත්සාවගේ නිසරණය තතු සේ දන්නේ ය. හේ පාච්චිය නිසා නො ම ධ්‍යාන කෙරෙයි, ආපය නිසා නොම ධ්‍යාන කෙරෙයි. තේජස් නිසා නොම ධ්‍යාන කෙරෙයි, වායු නිසා නොම ධ්‍යාන කෙරෙයි, ආකාසානඤ්ඤායතනය නිසා නො ම ධ්‍යාන කෙරෙයි, විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය නිසා නො ම ධ්‍යාන කෙරෙයි, ආකිඤ්ඤායතනය නිසා නො ම ධ්‍යාන කෙරෙයි. නොවසඤ්ඤා-නාසඤ්ඤායතනය නිසා නොම ධ්‍යාන කෙරෙයි, ඉහලොකය නිසා නොම ධ්‍යාන කෙරෙයි, පරලොකය නිසා නො ම ධ්‍යාන කෙරෙයි. යම් ප්‍රාප්ත පර්යේෂිත මනසින් අනුවච්චිත වූ දිට්ඨසුභ මුත් විඤ්ඤානයෙක් වේ නම් එ ද නිසා නො ම ධ්‍යාන කෙරෙයි. එතෙකුදුවත් ධ්‍යාන කෙරෙයි. සක්කියෙනි, හදු වූ පුරුෂාජානෙයයා ඉන්ද්‍රිය සහිත මුහුමයා සහිත ප්‍රජාපති සහිත දෙවියෝ දුරදී ම නමදනාහ:

“යම ම අරමුණක් නිසා ධ්‍යානය කරනු නම් තොපගේ එ අරමුණ නො දනුමෝ නම්, පුරුෂාජානෙයයෙනි. තොපට නමස්කාර වේවා, පුරුෂොත්තමයෙනි තොපට නමස්කාර වේවා” යි.

මෙසේ වදළ කල්හි ආයුෂ්මත් සක්කි තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ සැලකළහ.

කථං කුමාසී පන හතෙන හද්‍රො¹ පුරිසාඡානියො කුමායති, සො නෙව පඨවීං නිසසාය කුමායති, න ආපං ගිසසාය කුමායති, න වායං නිසසාය කුමායති, න ආකාසානකුචායතනං නිසසාය කුමායති න විකුඤ්ඤාණකුචායතනං නිසසාය කුමායති. න ආකිකුචිකුඤ්ඤායතනං නිසසාය කුමායති, න නෙවසකුඤ්ඤානාසකුඤ්ඤායතනං නිසසාය කුමායති න ඉධලොකං නිසසාය කුමායති, න පරලොකං නිසසාය කුමායති. යමිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විකුඤ්ඤාතං පතනං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තමි ගිසසාය කුමායති, න කුමායති^ච පන කථං කුමාසීකුච පන හතෙන හද්‍රො පුරිසාඡානියං සඉන්ද්‍ර දෙව සමුභමකා සපඡාපතිකා ආරකාව නමසසනති?

නමො තෙ පුරිසාඡකුඤ්ඤ - නමො තෙ පුරිසුභ්‍රතම
 යස තෙ නාභිඡානාම - යමි නිසසාය කුමායසීති.

ඉධ සඡධ හද්‍රසස පුරිසාඡානියසස පඨවියා¹ පඨවීසකුඤ්ඤා විභුතා හොති, අපසඡී ආපොසකුඤ්ඤා විභුතා හොති, තෙජසඡී තොඡොසකුඤ්ඤා විභුතා හොති වයසඡී වායොසකුඤ්ඤා විභුතා හොති ආකාසානකුචායතනෙආකාසානකුචායතනසකුඤ්ඤා විභුතා හොති විකුඤ්ඤාණකුචායතනසකුඤ්ඤා විභුතා හොති, ආකිකුචිකුඤ්ඤායතනෙ ආකිකුචිකුඤ්ඤායතනසකුඤ්ඤා විභුතා හොති, නෙවසකුඤ්ඤානාසකුඤ්ඤායතනෙ නෙවසකුඤ්ඤානාසකුඤ්ඤායතනසකුඤ්ඤා විභුතා හොති, ඉධ ලොකෙ ඉධලොකසකුඤ්ඤා විභුතා හොති, පරලොකෙ පරලොකසකුඤ්ඤා විභුතා හොති. යමිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විකුඤ්ඤාතං පතනං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා තත්‍රාපි සකුඤ්ඤා විභුතා හොති උචං කුමාසී මො සඡධ හද්‍රො පුරිසාඡානියො නෙව පඨවී ගිසසාය කුමායති, න ආපං, නිසසාය කුමායති, න තෙජං ගිසසාය කුමායති න වායං නිසසාය කුමායති න ආකාසානකුචායතනං නිසසාය කුමායති න විකුඤ්ඤාණකුචායතනං නිසසාය කුමායති, න ආකිකුචිකුඤ්ඤායතනං නිසසාය කුමායති, න නෙවසකුඤ්ඤානාසකුඤ්ඤායතනං නිසසාය කුමායති, න ඉධලොකං නිසසාය කුමායති, න පරලොකං නිසසාය කුමායති, යමිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විකුඤ්ඤාතං පතනං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තමි නිසසාය න කුමායති, කුමායති ච පන උචං කුමාසීකුච පන සඡධ හද්‍රො පුරිසාඡානියං සඉන්ද්‍ර දෙව සමුභමකා සපඡාපතිකා ආරකාව නමසසනති:

නමො තෙ පුරිසාඡකුඤ්ඤ - නමො තෙ පුරිසුභ්‍රතම
 යස තෙ නාභිඡානාම - යමි නිසසාය කුමායසීති.

1. පඨවියං - මඡසං.

වහන්ස, ධ්‍යාන කරන සුලු හද වූ ඒ පුරුෂාඡානෙයයා පාරිච්ඡාන්ස්නය නිසා ධ්‍යාන නො කරන්නේ නම් ආපය නිසා ධ්‍යාන නොකරන්නේ නම් තෙජස් නිසා ධ්‍යාන නො කරන්නේ නම්, වායු කිසා ධ්‍යාන නො කරන්නේ නම් ආකාසානාඡායතනය නිසා ධ්‍යාන නොකරන්නේ නම්, විඤ්ඤාණඡායතනය කිසා ධ්‍යාන නො කරන්නේ නම්, ආකිඡඡාඡායතනය නිසා ධ්‍යාන නො කරන්නේ නම්, නෙවසඡාඡා නාසඡාඡායතනය නිසා ධ්‍යාන නො කරන්නේ නම් ඉහ ලොකය නිසා ධ්‍යාන නො කරන්නේ නම්, පරලොකය කිසා ධ්‍යාන නො කරන්නේ නම්. යම් ප්‍රාජ්න වූ පර්යේෂිත වූ මනසින් අනුවච්චිත වූ දිට්ඨ සුත, මුත, විඤ්ඤනයෙක් වේ නම් එද නිසා ධ්‍යාන නො කෙරේ නම් වැලි ධ්‍යාන කරන්නේත් වේ නම්, කෙසේ නම් ධ්‍යාන කරන්නේ ද, වහන්ස, කෙසේ ධ්‍යාන කරන සුලු පුරුෂාඡානෙයයා ඉන්ද්‍රියා සහිත බ්‍රහ්මයා සහිත ප්‍රජාපති සහිත දෙවියෝ දුරදී ම නමස්කාර කරන්නාහු ද?

‘යම් ම අරමුණක් නිසා ධ්‍යාන කරන්නාහු නම්, තොපගේ අරමුණ නො දනුවමෝ නම්, පුරුෂාඡානෙයයෙනි, තොපට නමස්කාර වේවා, පුරුෂාඡානතමය, තොපට නමස්කාර වේවා’යි.

සන්ධියෙනි, මෙ සස්තෙනි හද වූ පුරුෂාඡානෙයයාහට පාරිච්ඡාන්ස්න යෙහි (වතුෂ්ක, පඡඡාක) පාරිච්ඡානසංඥාව ප්‍රකට වෙයි. ආපයෙහි ආප-සංඥාව ප්‍රකට වෙයි. තෙජස්හි තෙජස්සංඥාව ප්‍රකට වෙයි. වායුයෙහි වායු සංඥාව ප්‍රකට වෙයි. ආකාසානාඡායතනයෙහි ආකාසානාඡායතන සංඥාව ප්‍රකට වෙයි. විඤ්ඤාණඡායතනයෙහි විඤ්ඤාණඡායතන සංඥාව ප්‍රකට වෙයි. ආකිඡඡාඡායතනයෙහි ආකිඡඡාඡායතන සංඥාව ප්‍රකට වෙයි. නෙවසඡාඡානාසඡාඡායතනයෙහි නෙවසඡාඡානාසඡාඡායතන-සංඥාව ප්‍රකට වෙයි. ඉහලොකයෙහි ඉහලොකසංඥාව ප්‍රකට වෙයි, පර-ලොකයෙහි පරලොක සංඥාව ප්‍රකට වෙයි. යම් මේ ප්‍රාජ්න පර්යේෂිත මනසින් අනුවච්චිත වූ දිට්ඨ සුත මුත විඤ්ඤනයෙක් වේ නම් එහි ද සංඥාව ප්‍රකට වෙයි. සන්ධියෙනි, මෙසේ සිතන සුලු හද වූ පුරුෂාඡානෙය තෙම පාරිච්ඡි නිසා ම ධ්‍යාන නො කරන්නේය, ආපය නිසා නොම ධ්‍යාන කරන්නේ ය. තෙජස් නිසා නොම කරන්නේ ය. වායු නිසා නොම ධ්‍යාන කරන්නේය, ආකාසානාඡායතනය නිසා නොම ධ්‍යාන කරන්නේය, විඤ්ඤාණඡායතනය නිසා නො ම ධ්‍යාන කරන්නේය, ආකිඡඡාඡාය-යතනය නිසා නොම ධ්‍යාන කරන්නේය, නෙවසඡාඡානාසඡාඡා-යතනය නිසා නො ම ධ්‍යාන කරන්නේය, ඉහ ලොකය නිසා නොම ධ්‍යාන කරන්නේය, පරලොකය නිසා නො ම ධ්‍යාන කරන්නේය. යම් මේ ප්‍රාජ්න පර්යේෂිත මනසින් අනුවච්චිත වූ දිට්ඨ සුත මුත විඤ්ඤනයෙක් වේ නම් එ ද නිසා ධ්‍යාන කරන්නේය. ධ්‍යාන නො කරනුයේ ද වේ. සන්ධියෙනි මෙසේ ධ්‍යාන කරන සුලු හද වූ පුරුෂාඡානෙයයා ඉන්ද්‍රියා සහිත බ්‍රහ්මයා සහිත, ප්‍රතිපති සහිත දෙවියෝ දුරදී ම

‘යම් අරමුණක් නිසා ධ්‍යාන කරනෙහි නම් තොපගේ ඒ ධ්‍යානා-රමමණය නොදන්නෝ නම්, පුරුෂාඡානෙයයෙනි, එ තොපට නමස්කාර වේවා, පුරුෂාඡානතමය, එ තොපට නමස්කාර වේවා’යි නමස්කාර කරන්නාහ.

11. 1. 10

මොරනිවාස සුතකං

එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති මොරනිවාසෙ පරිබ්බාජකාරාමෙ. තත්‍ර ටො භගවා භික්ඛු ආමනෙහසි භික්ඛවොති. හදනෙති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චසෙසාසුං. භගවා එතදවොච:

තිහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමනනාගතො භික්ඛු අවචනනිවෙසා හොති අවචනනෙයොගකෙබ්බි අවචනනමුහමචාරි අවචනනපරියොසානො සෙවෙයා දෙවමනුසසානං. කතමෙහි තිහි: අසෙධෙන සීලකඤ්ඤෙන අසෙධෙන සමාධිකඤ්ඤෙන අසෙධෙන පඤ්ඤාකඤ්ඤෙන. ඉමෙහි ටො භික්ඛවෙ තිහි ධම්මෙහි සමනනාගතො භික්ඛු අවචනනනිවෙසා හොති අවචනනෙයොගකෙබ්බි අවචනනමුහමචාරි අවචනනපරියොසානො සෙවෙයා දෙවමනුසසානං.

අපරෙහිපි භික්ඛවෙ තිහි ධම්මෙහි සමනනාගතො භික්ඛු අවචනනනිවෙසා හොති අවචනනෙයොගකෙබ්බි අවචනනමුහමචාරි අවචනනපරියොසානො සෙවෙයා දෙවමනුසසානං. කතමෙහි තිහි: ඉඤ්ජිපාටිභාරියෙන, ආදෙසනාපාටිභාරියෙන අනුසාසනිපාටිභාරියෙන. ඉමෙහි ටො භික්ඛවෙ තිහි ධම්මෙහි සමනනාගතො භික්ඛු අවචනනනිවෙසා හොති අවචනනෙයොගකෙබ්බි අවචනනමුහමචාරි අවචනනපරියොසානො සෙවෙයා දෙවමනුසසානං.

අපරෙහිපි භික්ඛවෙ තිහි ධම්මෙහි සමනනාගතො භික්ඛු අවචනනනිවෙසා හොති අවචනනෙයොගකෙබ්බි අවචනනමුහමචාරි අවචනනපරියොසානො සෙවෙයා දෙවමනුසසානං. කතමෙහි තිහි: සමොද්ධියා, සමොඤ්ඤෙන, සමො විමුක්තියා ඉමෙහි ටො භික්ඛවෙ තිහි ධම්මෙහි සමනනාගතො භික්ඛු අවචනනනිවෙසා හොති, අවචනනෙයොගකෙබ්බි, අවචනනමුහමචාරි අවචනනපරියොසානො සෙවෙයා දෙවමනුසසානං.

2. අනුස්ථිත වර්ගය

11. 1. 10

මොරනිවාප සූත්‍රය

එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි වූ මොර
ඒවාප නම් වූ පරිව්‍රාජකාරාමයෙහි වාසය කරන සේක. ඒකල්හි භාග්‍ය
වතුන් වහන්සේ 'මහණෙනි'යි හික්මුන් ඇමතු සේක. 'වහන්සැ'යි එ
හික්මුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්-
සේ තෙල කරුණ වදළුසේක:

මහණෙනි, කරුණු තුනෙකින් සමන්වාගත මහණ අනිත්‍යාන්ත
(ක්ෂයව්‍ය සංඛ්‍යාත) අන්තවත් නිෂ්ටා (නිව්‍රාණ) ඇතිසේ අත්‍යන්ත යොග
ක්ෂේම ඇතිසේ අත්‍යන්තයෙන් බ්‍රහ්මචාරීවූයේ අත්‍යන්තපයභිවසාන ඇතිසේ
දෙව් මිනිස්නට ශ්‍රේෂ්ඨ වූයේ වෙයි. කවර තුනෙකින් යත්: අද්ධෙක්ෂයීලය-
කන්ධයෙන, අද්ධෙක්ෂ සමාධි ස්කන්ධයෙන, අද්ධෙක්ෂ ප්‍රදායකන්ධ-
යෙනැයි. මහණෙනි, මේ තුන් කරුණෙන් සමන්වාගත මහණ අත්‍යන්ත
නිෂ්ඨ වූයේ අත්‍යන්ත යොගක්ෂේම ඇතිසේ අත්‍යන්ත බ්‍රහ්මචාරී වූයේ
අත්‍යන්තපයභිවසාන ඇතිසේ දෙව් මිනිස්නට ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි.

මහණෙනි, අනෙකුදු තුන් කරුණෙකින් සමන්වාගත මහණ අත්‍යන්ත
නිෂ්ඨා ඇතිසේ අත්‍යන්තයොගක්ෂේම ඇතිසේ අත්‍යන්ත බ්‍රහ්මචාරී වූයේ
අත්‍යන්තපයභිවසාන ඇතිසේ දෙව් මිනිස්නට ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි. කවර තුනෙ-
කින් යත්: සාද්ධිප්‍රාතිභායභියෙන, ආදේශනා ප්‍රාතිභායභියෙන, අනුශාසනී
ප්‍රාතිභායභියෙනැයි. මහණෙනි, මේ තුන් කරුණෙන් සමන්වාගත මහණ
අත්‍යන්තනිෂ්ඨා ඇතිසේ අත්‍යන්ත යොග ක්ෂේම ඇතිසේ අත්‍යන්ත
බ්‍රහ්මචාරී වූයේ අත්‍යන්ත පයභිවසාන ඇතිසේ දෙව් මිනිස්නට ශ්‍රේෂ්ඨ
වෙයි.

මහණෙනි, අනෙකුදු තුන් කරුණෙකින් සමන්වාගත මහණ අත්‍යන්ත
නිෂ්ඨා ඇතිසේ අත්‍යන්තයොගක්ෂේම ඇතිසේ අත්‍යන්ත බ්‍රහ්මචාරී වූයේ
අත්‍යන්තපයභිවසාන ඇතිසේ දෙව් මිනිස්නට ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි. කවර තුනෙ-
කින් යත්: සමාග්දානවිධයෙන, සමාග්දානවිධයෙන, සමාග්දානවිධයෙනැයි.
මහණෙනි, මේ කරුණු තුනින් සමන්වාගත මහණ අත්‍යන්තනිෂ්ඨා ඇති
සේ අත්‍යන්තයොගක්ෂේම ඇතිසේ අත්‍යන්තබ්‍රහ්මචාරී වූයේ අත්‍යන්ත
පයභිවසාන ඇතිසේ දෙව් මිනිස්නට ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි.

දවිහි හිකඛවෙ ධිමෙමහි සමනනාගතො හිකඛු අවචනනනිට්ඨො හොති අවචනනසොගසෙඛම් අවචනනබ්භමචාරී අවචනනපරියොසානො සෙට්ඨො දෙවමනුසසානා. කතමෙහි දවිහි; විජ්ජාය ච වරණෙන ච. ඉමෙහි ඛො හිකඛවෙ ධිමෙමහි සමනනාගතො හිකඛු අවචනනනිට්ඨො හොති අවචනන-සොගසෙඛම් අවචනනබ්භමචාරී අවචනනපරියානො සෙට්ඨො දෙව-මනුසසානා.

බ්‍රහ්මනු පෙසා හිකඛවෙ සනංකුමාරෙන ගාථා භාසිකා:

ධිකඛියො සෙට්ඨො ජනෙනසම් - යෙ ගොතතපට්ඨාරිතො විජ්ජාවරණසමපනො - සො සෙට්ඨො දෙවමානුසෙති.

සා ඛො පනෙසා හිකඛවෙ බ්‍රහ්මනු සනංකුමාරෙන ගාථා සුභිතා, නො දුභිතා සුභාසිකා නො දුඛිතාසිකා, අත්ඨසංභිතා නො අනත්ඨසංභිතා අනුමතා මයා. අහමෙ හිකඛවෙ එවං වදමි.

ධිකඛියො සෙට්ඨො ජනෙනසම්-- යෙ ගොතතපට්ඨාරිතො විජ්ජාවරණසමපනො - සො සෙට්ඨො දෙවමානුසෙති.

නිසසයවගෙහ පයමො.

තමුද්දනා:

කිමඤ්ඤා චෙතනා තයො - උපතිසා වාසනෙන ච දෙව සඤ්ඤ මනසිකාරො සනෙධා මොරනිවාපකන්ඤ.

මහණෙනි, කරුණු දෙකෙකින් සමන්වාගත මහණ අත්‍යන්ත නිෂ්ඨා ඇතිගේ අත්‍යන්ත යොගක්ෂේම ඇතිගේ අත්‍යන්තබ්‍රහ්මචාරී වූගේ අත්‍යන්ත පයඝිවසාන ඇතිගේ දෙවි මිනිස්තට ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි. කචර දෙකෙකින් යත්: විද්‍යායෙන, වරණයෙනැයි. මහණෙනි, මෙ දෙකරුණෙන් සමන්වාගත මහණ අත්‍යන්ත නිෂ්ඨා ඇතිගේ අත්‍යන්තයොගක්ෂේම ඇතිගේ අත්‍යන්ත බ්‍රහ්මචාරී වූගේ අත්‍යන්තපයඝිවසාන ඇතිගේ දෙවිමිනිස්තට ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි.

මහණෙනි, සනංකුමාර බ්‍රහ්ම චීයිනුදු තෙල ශාඨා භාෂිත වෙයි:

“යමෙක් තුමු ගොත්‍රප්‍රතිසාරී වෙත් නම්, ඒ මහාජනයා අතුරෙහි ක්ෂත්‍රිය තෙමේ ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි. විද්‍යායෙන් හා වරණධර්මයෙන් සම්පන්න ඒ ක්ෂිණාසුච චුද්ද්‍ර දෙවි මිනිසුන් අතුරෙහි ශ්‍රේෂ්ඨ වෙති”යි.

මහණෙනි, සනංකුමාර බ්‍රහ්මයා චීයිත් තෙල ශාඨා තොමෝ දුර්ගිත නොව සුගිත වෙයි. දුර්භාෂිත නොව සුභාෂිත ය. අනර්ථ සංහිත නොව අර්ථ සංහිත ය, මා චීයිත් අනුමත ද වෙයි. මහණෙනි, මමුදු මෙයේ කියමි:

යම් කෙනෙක් ගොත්‍රප්‍රතිසාරී වෙත් නම්, ඒ බදු ජනයා අතුරෙහි ක්ෂත්‍රිය තෙමේ ශ්‍රේෂ්ඨ ය, විද්‍යායෙන් හා වරණ ධර්මයෙන් සම්පන්න ඒ ක්ෂිණාසුච චුද්ද්‍ර දෙවිමිසුන් අතුරෙහි ශ්‍රේෂ්ඨ වෙති”යි.

ප්‍රථම නිසසය වරිය යි.

එහි උදෙතය:

කිමජීය, වෙතනා යන සූත්‍ර දෙක ය උභනියා සූත්‍ර තුනෙක, බ්‍යාසන සූත්‍ර ය, සඤ්ඤා සූත්‍ර දෙක ය, මනසිකාර සූත්‍ර ය, සන්ධි සූත්‍ර ය, මොරනිවාප සූත්‍ර ය ද යි දසයෙකි.

2. අනුසස්තීවගො

11. 2. 1

මහානාම සුතතං.

එකං සමයං භගවා සකෙකසු වීහරති කපිලවත්ථස්මීං ගිග්‍රොධාරාමෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන සමඛුලා භික්ඛු භගවතො වීචරකමමං කරොන්ති, 'නිට්ඨිතවීචරො භගවා තෙමාසච්චයෙන වාරිකං පකකම්පසති'ති. අසෙසාසි ඛො මහානාමො සකෙකා සමඛුලා කීර භික්ඛු භගවතො වීචරකමමං කරොන්ති 'නිට්ඨිතවීචරො භගවා තෙමාසච්චයෙන වාරිකං පකකම්පසති'ති. අථ ඛො මහානාමො සකෙකා යෙන භගවා තෙනුපසංකමී. උපසංකමීඤ්ඤා භගවතං අභිවාදෙඤ්ඤා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසීනො ඛො මහානාමො සකෙකා භගවතං එතදවොච:

සුතං මෙ තං භතෙන 'සමඛුලා කීර භික්ඛු භගවතො වීචරකමමං කරොන්ති නිට්ඨිතවීචරො භගවා තෙමාසච්චයෙන වාරිකං පකකම්පසති'ති. තෙසං නො භතෙන නානාවිහාරෙහි වීහරතං කෙනසස් විහාරෙන විහාතඛබ්බන්ති?

සාධු සාධු මහානාම, එතං ඛො මහානාම තුමහාකං පතිරුපං කුලපුත්තානං යං තුමෙහ නථාගතං උපසංකමීඤ්ඤා පුලෙඡය්‍යාථ, 'තෙසං නො භතෙන නානා විහාරෙහි වීහරතං කෙනසස් විහාරෙන විහාතඛබ්බ''න්ති.

සදෙධා ඛො මහානාම ආරාධකො හොති නො අසසදෙධා, ආරද්ධි-වීරියො ආරාධකො හොති, නො කුසීතො; උපට්ඨිතසති ආරාධකො නොති, නො මුට්ඨසසති; සමාහිතො ආරාධකො හොති, නො අසමාහිතො පඤ්ඤවා ආරාධකො හොති නො දුපපඤ්ඤා. ඉමෙසු ඛො ඤං මහානාම පඤ්ඤාසු ධම්මෙසු පතිට්ඨාය ඡධම්මෙ උත්තරිං භාවෙය්‍යාසි.

ඉධ ඤං මහානාම නථාගතං අනුසස්තරෙය්‍යාසි, 'ඉතිපි සො භගවා අරතං සමමාසමිච්චදෙධා විජ්ජාවරණසමපනොනා සුගතො ලොකවීදු අනුක්තරො පුරිසදම්මසාරථි සඤ්ඤා දෙවමනුසසානං චුදෙධා භගවා'ති.

1. කෙන - සා

11. 2. 1

මහානාම සූත්‍රය

එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාක්‍යජනපදයෙහි කපිලවස්තු සමීපයෙහි වූ නිග්‍රොධාරාමයේ වසන සේක. එකල්හි බොහෝ වහන් දෑ “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිමග්ගි කළ සිවුරු ඇතියේක් තෙමස් ඇවෑමෙන් වාරිකාවට වඩනාහ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සිවුරුකම් කරන්නාහ. මහානාම ශාක්‍ය තෙමේ “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිමග්ගි කළ සිවුරු ඇතියේක් තෙමස් ඇවෑමෙන් වාරිකාවට බැහැර වඩනාහ”යි බොහෝ වහන් දෑ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සිවුරුකම් කරන්නාහයි ඇසුරේ ය. ඉක්බිති මහානාම ශාක්‍යතෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේ ය. එළඹිභාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැඳ එකත්පස් ව හිත. එකත්පස් ව ඉන් මහානාම ශාක්‍ය තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ කීය:

වහන්ස, “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිමග්ගි කළ සිවුරු ඇතියේක් තෙමස් ඇවෑමෙන් වාරිකාවට බැහැර වඩනාහ”යි බොහෝ වහන් දෑ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සිවුරුකම් කරන්නාහයි තෙල පුවන මා විසින් අසන ලදී, වහන්ස, නානා විහරණයෙන් වසන එ අප විසින් කවර විහරණයෙකින් විසිය යුතු වේ ද යි.

මහානාමයෙනි, මැනව, මැනව යම් හෙයෙකින්, තෙපි තපාගනයන් කරා එළඹ ‘වහන්ස, නානා විහරණයෙන් වසන අප විසින් කවර නම් විහරණයෙකින් විසිය යුතු වේද’ යි පුළුස්නවු නම්, මහානාමයෙනි, තෙල කරුණ කුලපුත් වන තොපට හිසි වේ මැ ය.

මහානාමයෙනි, සැදහැනියේ ම ආරාධක වෙයි, සැදහැ නැතියේ නො වෙයි, ආරඤ්චියා වූයේ ම ආරාධක වෙයි, කුසිතයා නො වේ. එළඹ සිටි සිහි ඇතියේ ම ආරාධක වෙයි, නට සිහි ඇතියේ නො වේ. (උපවාරාථපණ විසින්) එකඟ සිත් ඇතියේ ම ආරාධක වෙයි, අසමාහිතයා නො වේ. (විදර්ශනා මාර් ප්‍රඥායෙන්) පැණැතියේ ම ආරාධක වෙයි, දුෂ්ප්‍රාඥ නො වේ. මහානාමයෙනි, තෝ මෙ පඤ්ඤාධර්මයන්හි උභිධා මතුයෙහි ඡඩි ධර්ම කෙනෙකුන් උඩන්තෙහි.

මහානාමයෙනි, තෝ මෙ විසාහි ‘මෙ කරුණිතිදු’ ඒ හඟවත්හු අර්හත්හ, සමාක්සම්බුද්ධියහ, විද්‍යාවරණසමපන්නයහ, සුගතයහ, ලොකවිද්හ, අනුන්තරපුරුෂදමාසාරථිං. දෙවිමිනිස්නට ශාස්තාවහ, බුද්ධහ, හඟවත්හ’යි තපාගනයන් (ගුණ විසින්) සිහිකරන්නෙහි.

යසම් මහානාම සමයෙ අරියසාවකො තථාගතං අනුසාරති නෙවසස
 තසම් සමයෙ රාගපරියුට්ඨිතං විතතං හොති, න දෙසපරියුට්ඨිතං විතතං
 හොති, න මොහපරියුට්ඨිතං විතතං හොති. උජුගතමෙවසස තසම් සමයෙ
 විතතං හොති. තථාතතං ආරබ්භ උජුගතවිතො ඛො පන මහානාම
 අරියසාවකෝ ලහති අඤ්චෙදං ලහති ධම්මචෙදං, ලහති ධම්මුපසංහිතං
 පාමොජ්ජං. පමුදිතසස පිති ජායති, පිතමනසස කායො පසංඝාති,
 පසසඤ්ඤාකායො සුඛං වෙදියති, සුඛිතො විතතං සමාධියති. අයං චූචවති
 මහානාම අරියසාවකො විසමගතාය පජාය සමප්පනො විහරති,
 සඛ්‍යාපජ්ඣාය පජාය අඛ්‍යාපජ්ඣො විහරති, ධම්මසොතසමාපනො
 චූඤ්ඤානුසසතිං භාවෙති.

පුනචපරං. කිං මහානාම ධම්මං අනුසාරෙය්‍යාසී, 'සධාකඛානො
 භගවතො ධම්මො සද්ධිට්ඨිකො අකාලිකො එභිපසීකො ඔපනයිකො
 පච්චක්ඛං වෙදිතඛෙධා විඤ්ඤාතී'ති යසම් මහානාම සමයෙ අරියසාවකො
 ධම්මං අනුසාරති, නෙවසස තසම් සමයෙ රාගපරියුට්ඨිතං විතතං හොති, න
 දෙසපරියුට්ඨිතං විතතං හොති, න මොහපරියුට්ඨිතං විතතං හොති,
 උජුගතමෙවසස තසම් සමයෙ විතතං හොති ධම්මං ආරබ්භ, උජුගතවිතො
 ඛො පන මහානාම අරියසාවකො ලහති අඤ්චෙදං, ලහති ධම්මචෙදං
 ලහති ධම්මුපසංහිතං පාමොජ්ජං, පමුදිතසස පිති ජායති, පිතමනසස
 කායො පසංඝාති, පසසඤ්ඤාකායො සුඛං වෙදියති, සුඛිතො විතතං
 සමාධියති, අයං චූචවති මහානාම අරියසාවකො විසමගතාය පජාය
 සමප්පනො විහරති, සඛ්‍යාපජ්ඣාය පජාය අඛ්‍යාපජ්ඣො විහරති,
 ධම්මසොතසමාපනො ධම්මානුසසතිං භාවෙති.

පුනචපරං. කිං මහානාම සඛ්‍යං අනුසාරෙය්‍යාසී, 'සුපට්ඨනො
 භගවතො සාවකසඛෙසා, උජුපට්ඨනො භගවතො සාවකසඛෙසා,
 ඤ්ඤපට්ඨනො භගවතො සාවකසඛෙසා, සාමීට්ඨිපනො භගවතො
 සාවකසඛෙසා යදිදං චක්ඛාරී සුරියසුගාති අඛ්‍යාපුරිසපුගාලා. එස
 භගවතො සාවකසඛෙසා ආහුනෙය්‍යා පාහුණෙය්‍යා දකඛිණෙය්‍යා
 අඤ්ඤාලිකරණීයො අනුතරං පුඤ්ඤකෙඛ්ඛනං ලොකසා'ති.

මහානාමයෙනි, යම් කලෙක අරිසවු තපාභතයන් සිහි කෙරේද, එ සමයෙහි ඔහුට රාගයෙන් මධිනා ලද සිත් නො වෙයි. දොෂයෙන් මධිනා ලද සිත් නො වෙයි. මොහයෙන් මධිනා ලද සිත් නො වෙයි. එ සමයෙහි ඔහුගේ සිත තපාගතයන් ඇරැබ සාජුගත ම වෙයි. මහානාමයෙනි, සාජු ව ගිය සිත් ඇති අරිසවු අර්ථකථා නිශ්ශ්‍රිත ප්‍රීති ප්‍රමොදය ලබයි (පෙළදම් නිසා උපදනා) ධම් වෙදය ලබයි. ධර්මාපනිශ්‍රිත ප්‍රමොදය ලබයි. ප්‍රමුද්ධා- යාහට ප්‍රීතිය උපදී. පිනාගිය සිතැත්තහුගේ නාමකාය හා කරජකායය සංචිදෙයි. සන්හුන් කය ඇතිගේ කායික වෛතසික සුවය වීදී. සුව ඇතිය හුගේ සිත එකඟ වෙයි, මහානාමයෙනි, මේ අරිසවු (රාගදොෂ මොහ- යෙන්) විෂමගත සන්ත්ථයන් අතුරෙහි ව්‍යුපගමයට පැමිණියේ වාසය කෙරේ යි ද දුක් සහිත සන්ත්ථයන් අතුරෙහි නිදුක් ව වාසය කෙරේ යි ද විදර්ශනා සංඛ්‍යාත ධම්ප්‍රොතසට පැමිණියේ බුද්ධානුස්මාතිය වඩනේ යි ද කියනු ලැබේ.

තවද, මහානාමයෙනි, තෙපි “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් (සපයභාජ- නික නව ලොකොත්තරා) ධම්ම සවාධ්‍යාන ය, සාන්දෘෂ්ටික ය, අකාලික ය, එහිපසස්ක ය, ඔෂපනයික ය, විඤයන් විසින් තමන් තමන් කෙරෙහි ලා දතසුන්තේ ය” යි ධම්ම සිහි කරවු, මහානාමයෙනි, යම් කලෙක අරිසවු ධම්ම සිහි කෙරේ ද, එ සමයෙහි ඔහුට රාගයෙන් මධිනා ලද සිත් නො වෙයි, දොෂයෙන් මධිනා ලද සිත් නො වෙයි, මොහයෙන් මධිනා ලද සිත් නො වෙයි, එ සමයෙහි ඔහුගේ සිත ධම්ම ඇරැබැ දුජ්‍යා ගියේ ම වෙයි, මහානාමයෙනි, සාජු ව ගිය සිතැති අරිසවු අර්ථවෙදය ලබයි, ධම්මවෙද ලබයි, ධර්මාපනිශ්‍රිත ප්‍රමොදය ලබයි, ප්‍රමුද්ධායාහට ප්‍රීතිය උපදයි, ප්‍රීති දුක්ත සිත් ඇතියහුගේ (ද්විවිධ) කය සන්චිදෙයි. සන්හුන් කය ඇතිගේ සුව විදුනේය. සුව ඇතියහුගේ සිත එකඟ වෙයි. මහානාමයෙනි, මේ අරිසවු විෂමගත ප්‍රජාකඛා සන්ත්ථයන් අතුරෙහි ව්‍යුපගමයට පැමිණියේ වාසය කෙරේ යයි ද දුක් සහිත සන්ත්ථයන් අතුරෙහි නිදුක් ව වාසය කෙරේ යයි ද ධම් ප්‍රොතසට පැමිණියේ ධර්මානුස්මාතිය වඩනේ යයි ද කියනු ලැබේ.

තවද මහානාමයෙනි, තෙපි භාග්‍යවත්හුගේ (අෂ්ටායභි පුද්ගලසංඛ්‍යාත) ශ්‍රාවක සඨස තෙම සුප්‍රතිපන්න ය, භාග්‍යවත්හුගේ ශ්‍රාවකසඨස තෙම සාජු ප්‍රතිපන්න ය, භාග්‍යවත්හුගේ ශ්‍රාවකසඨස තෙම න්‍යාය ප්‍රතිපන්න ය, භාග්‍යවත්හුගේ ශ්‍රාවකසඨස තෙම සාමීවිප්‍රතිපන්න ය, යම්බඳු සතර පුරුෂයුග කෙනෙක්. අෂ්ටපුරුෂපුද්ගල කෙනෙක් වෙත් නම් භාග්‍ය- වත්හුගේ තෙල ශ්‍රාවකසඨසයා ආහුනාර්භ වෙයි, ප්‍රාසුඤ්ඤාචර්භ වෙයි, දක්ෂිණාර්භ වෙයි, අඤ්ඤාලිකරණාර්භ වෙයි, ලොකයාහට අනුත්තර පුණ්ණස්මේත්‍ර වේ” යයි සඨසයා සිහි කරවු.

යනම්. මහානාම සමයෙ අරියසාවකො සඛකං අනුසසරති, නෙවසස තසම්. සමයෙ රාගපරිඤ්චිතං චිත්තං හොති, න දෙස -පෙ- න මොහපරි- ඤ්චිතං චිත්තං හොති. උජුගතමෙවසස තසම්. සමයෙ චිත්තං හොති සඛකං ආරබ්භ. උජුගතචිත්තො ඛො පන මහානාම අරියසාවකො ලභති අසු වෙදං, ලභති ධම්මවෙදං, ලභති ධම්මපසංහිතං පාමොජ්ජං, පමුදිතසස පිති ජායති; පිතමනසස කායො පසැමෙහති, පසසඤ්ඤායො සුඛං වෙදියති, සුඛිනො චිත්තං සමාධියති. අයං චූච්චති මහානාම අරියසාවකො විසම- ගතාය පජාය සමපානො විහරති සඛ්‍යාපජ්ඣාය පජාය අඛ්‍යාපජ්ඣාය විහරති. ධම්මසොතසමාපනො. සඛිකානුසසතිං භාවෙති.

පුනවපරං. කිං මහානාම අභතනො සීලානි දනුසසරෙයායාසි අධණ්ඩානි අච්ඡිද්දති අසබලානි අකමලාසානි භුජිසානි විඤ්ඤාසකානි අපරාමධානි සමාධිසංවත්තනිකානි. යනම්. මහානාම සමයෙ අරියසාවකො සීලං අනුසසරති, නෙවසස තසම්. සමයෙ රාගපරිඤ්චිතං චිත්තං හොති, න දෙස පරිඤ්චිතං චිත්තං හොති, න මොහපරිඤ්චිතං චිත්තං හොති. උජුගතමෙවසස තසම්. සමයෙ චිත්තං හොති සීලං ආරබ්භ. උජුගතචිත්තො ඛො පන මහානාම අරියසාවකො ලභති අසුවෙදං ලභති ධම්මවෙදං, ලභති ධම්මපසංහිතං පාමොජ්ජං, පමුදිතසස පිති ජායති, පිතමනසස කායො පසැමෙහති, පසසඤ්ඤායො සුඛං වෙදියති, සුඛිනො චිත්තං සමාධියති. අයං චූච්චති මහානාම අරියසාවකො විසමගතාය පජාය සමපානො විහරති, සඛ්‍යාපජ්ඣාය පජාය අඛ්‍යාපජ්ඣාය විහරති, ධම්මසොතසමාපනො සීලානුසසතිං භාවෙති.

පුනවපරං. කිං මහානාම අභතනො වාගං අනුසසරෙයායාසි, 'ලාභා වත මෙ, සුලඤ්ඤං වත මෙ, යොහං මච්චෙරමලපරිඤ්චිතාය පජාය විගතමලමච්චෙරෙන වෙතසා අගාරං අඤ්ඤාවසාමී මුඤ්ඤවාගො පයතපාණී වොසසග්ගරතො යාවයොගො දනසංවිභාගරතො'ති.

මහානාමයෙනි, යම් කලෙක්හි අරියවු සඤ්ඤා සිහි කෙරේ නම්, ඔහට එකල්හි රාගයෙන් මධනාලද සිත් නො වෙයි. දොෂයෙන් මධනාලද සිත් නො වෙයි. මොහයෙන් මධනාලද නො වෙයි. එසමයෙහි ඔහුගේ සිත සඤ්ඤා ඇරැබූ සාඤ්ඤා ව ගියේ ම වෙයි. මහානාමයෙනි, සාඤ්ඤා ව ගිය සිතැති අරියවු අවිච්චි ලබයි, ධර්මවිදි ලබයි, ධර්මාපනි:ශ්‍රිත ප්‍රමොදය ලබයි, ප්‍රමුදිතයාහට ප්‍රීතිය උපදී ප්‍රීත සිතැත්තහුගේ කය සන්තිදෙයි. සන්හුන් කය ඇතිගේ සුව විදුනේ ය. සුව ඇතියහුගේ සිත සමාධිගත වෙයි. මහානාමයෙනි, මේ ආයාසිශ්‍රාවක විෂමගත ප්‍රජායෙහි සමප්‍රාප්ත වූගේ වාසය කෙරේ යයි ද දුක් සහිත ප්‍රජායෙහි නිදුක් ව වාසය කෙරේ යයි ද ධර්මසොක්‍යසට පැමිණියේ සඤ්ඤාසමාති:ය වඩනේ යයි ද කියනු ලැබේ.

තවද මහානාමයෙනි, තෙපි නො කඩ වූ සිකපද ඇති , (මැද නො බුන් සිකපද ඇති හෙයින් නොසිදුරු ඇති, (අනුපිළිවෙලින් නො බුන් සිකපද ඇති හෙයින්) අගබල වූ (තන්හි තන්හි බුන් සිකපද නැති හෙයින්) අකල්මාෂ වූ (තෘෂණාදසවායෙන් මුදන හෙයින්) භුජිසා වූ (බුද්ධාදි විඤ්ඤාත් විසින් පසස්නාලද (තෘෂණාදාෂ්ටි, ආදියෙන්) අපරාමාෂ්ට වූ සමාධිය පිණිස පවත්නා තමාගේ සිල් සිහි කරව. මහානාමයෙනි, යම් කලෙක්හි අරියවු සිල් සිහි කෙරේ ද, එකල්හි ඔහට රාගයෙන් මධනාලද සිත් නො වේ, දොෂයෙන් මධනාලද සිත් නො වේ, මොහයෙන් මධනාලද සිත් නො වේ. එසමයෙහි ඔහුගේ සිත ශීලය ඇරැබූ සාඤ්ඤා ව ගියේ ම වෙයි. මහානාමයෙනි, සාඤ්ඤා ව ගිය සිතැති අරියවු තෙම අභිච්චිදය ලබයි. ධර්මවිදිය ලබයි, ධර්මාපනි:ශ්‍රිත ප්‍රමොදය ලබයි. ප්‍රමුදිතයාහට ප්‍රීතිය උපදීයි, ප්‍රීතියෙන් යුත් සිතැත්තහුගේ කය සන්තිදෙයි, සන්හුන් කය ඇතිගේ සුව විදුනේය, සුව ඇතියහුගේ සිත එකඟ වෙයි. මහානාමයෙනි, මේ අරියවු විෂමගත ප්‍රජායෙහි සමප්‍රාප්ත වූගේ වාසය කරනේ යයි ද දුක් සහිත ප්‍රජායෙහි නිදුක් වූගේ වාසය කරනේ යයි ද ධර්මසොක්‍යසට පැමිණියේ ශීලානුසමාති:ය වඩනේ යයි ද කියනු ලැබේ.

තවද මහානාමයෙනි, තෙපි “මම මසුරු මලින් මධනාලද ප්‍රජායෙහි විගතමලමාත්සයාසී ඇති සිතින් මුක්තත්‍යාග ඇතියෙමි දෙවු අත් ඇතියෙමි දීමෙහි ඇලුණෙමි යාවනාවට නිසියෙමි දනාසංචිතාගයෙහි ඇලුණෙමි වෙමි ද (එය) එකැතින් මට ලාභයෙකි. එකැතින් මට මනාලාභයෙකි” යි, තමාගේ ත්‍යාගය සිහි කරව.

යසම්. මහානාම සමයෙ අරියසාවකො වාගං අනුසාරති. නෙවසු නසම්. සමයෙ රාගපරිශුද්ධිතං විතං හොති, න දෙස පරිශුද්ධිතං විතං හොති, න මොහපරිශුද්ධිතං විතං හොති, උජුගතමෙවසු නසම්. සමයෙ විතං හොති වාගං ආරබ්හ. උජුගතවිතො ඛො පන මහානාම අරිය සාවකො ලහති අඤ්චෙදං, ලහති ධම්මචෙදං, ලහති ධම්මුපසංහිතං පාමොජං. පමුදිතසු පිති ජායති. පිතමනසු කායො පසංමහති. පසංඤ්ඤායො සුඛං වෙදියති, සුඛිනො විතං සමාධියති. අයං චුච්චිති මහානාම අරියසාවකො විසමගතාය පජාය සමපනො විහරති, සබ්බාපජ්ඣාය පජාය අබ්බාපජේඤා විහරති, ධම්මසොනසමාපනො වාගානුසුඤ්ඤාං භාවෙති.

උනවපරං කං මහානාම දෙවතා අනුසාරෙය්හයි, 'සනති දෙවා වාතුමභාරාජිකා, සනති දෙවා තාවතිංසා, සනති දෙවා යාමා, සනති දෙවා කුසිතා සනති දෙවා නිම්මාණරතිනො, සනති දෙවා පරතිමේත-වසවනතිනො, සනති දෙවා බ්‍රහ්මකායිකා, සනති දෙවා තතුතරිං යථා රූපාය සඤ්ඤාය සමනනාගතා තා දෙවතා ඉතො චුතා තඤ්ඤ පපනනා, මඤ්ඤි තථාරූපා සඤ්ඤා සංවිජජති. යථාරූපෙන සිලෙන සමනනාගතා දෙවතා ඉතො චුතා තඤ්ඤ පපනනා, මයහමි තථාරූපං සිලං සංවිජජති. යථාරූපෙන සුතෙන සමනනාගතා තා දෙවතා ඉතො චුතා තඤ්ඤ පපනනා, මයහමි තථාරූපං සුතං සංවිජජති. යථාරූපෙන වාගෙන සමනනාගතා, තා දෙවතා ඉතො චුතා තඤ්ඤ පපනනා, මයහමි තථාරූපො වාගො සංවිජජති. යථාරූපාය පඤ්ඤාය සමනනාගතා තා දෙවතා ඉතො චුතා තඤ්ඤ පපනනා, මයහමි තථාරූපා පඤ්ඤා සංවිජජති'ති.

යසම්. මහානාම සමයෙ අරියසාවකො අත්තො ව තාසඤ්ඤ දෙවතානං සඤ්ඤා සිලඤ්ඤව සුතඤ්ඤව වාගඤ්ඤ පඤ්ඤඤ අනුසාරති, නෙවසු නසම්. සමයෙ රාගපරිශුද්ධිතං විතං හොති, න දෙස පරිශුද්ධිතං විතං හොති, න මොහපරිශුද්ධිතං විතං හොති, උජුගතමෙවසු නසම්. සමයෙ විතං හොති දෙවතා ආරබ්හ. උජුගතවිතො ඛො පන මහානාම අරියසාවකො ලහති අඤ්චෙදං, ලහති ධම්මචෙදං, ලහති ධම්මුපසංහිතං පාමොජං. පමුදිතසු පිති ජායති, පිතමනසු කායො පසංමහති. පසංඤ්ඤායො සුඛං වෙදියති, සුඛිනො විතං සමාධියති. අයං චුච්චිති මහානාම අරියසාවකො විසමගතාය පජාය සමපනො විහරති, සබ්බාපජ්ඣාය පජාය අබ්බාපජේඤා විහරති, ධම්මසොනසමාපනො දෙවතානුසුඤ්ඤාං භාවෙති'ති.

මහානාමයෙනි, යම් කලෙකහි අරිසවු න්‍යාගය සිහි කෙරේ ද, එසමයෙහි ඔහුට රාගයෙන් මැඩුණු සිත් නො වේ. දොෂයෙන් මැඩුණු සිත් නො වේ. මොහයෙන් මැඩුණු සිත් නො වේ. එසමයෙහි ඔහුගේ සිත න්‍යාගය ඇරඹ සාජුගත වෙයි. මහානාමයෙනි, සාජුගත සිත් ඇති අරිසවු තෙම අඤ්චේදය ලබනේ ය. ධර්මවේදය ලබනේ ය. ධර්මාපනි-නිශ්චිත ප්‍රමොදය ලබනනේ ය. ප්‍රමුදිතයාහට ප්‍රීතිය උපදනේ ය, ප්‍රීතියෙන් යුත් සිතැත්තනුගේ කය සන්තිදෙයි, සන්හුන් කය ඇතිදේ සුව වීදුනේ යැ. සුව ඇතියනුගේ සිත එකඟ වෙයි. මහානාමයෙනි, මේ අරිසවු විෂමගත ප්‍රජායෙහි සමප්‍රාප්ත වූයේ වාස කෙරේ යයි ද දුක් සහිත ප්‍රජායෙහි හිදුක් ව වාස කෙරේ යයි ද ධර්මසොතසට පැමිණියේ න්‍යාගානුසංඛිති වඩනේ යයි ද කියනු ලැබේ.

තවද මහානාමයෙනි, තෙපි “වාතුමිභාරාජික දෙවියෝ ඇත තාවතිංස දෙවියෝ ඇත, යාමදෙවියෝ ඇත. නිමාණරති දෙවියෝ ඇත, පරනිර්මිත-වඤ්චර්ති දෙවියෝ ඇත, බ්‍රහ්මකායික දෙවියෝ ඇත, ඉන් මතුයෙහිද දෙවියෝ ඇත. යම්බඳු ශ්‍රද්ධායෙකින් සමන්වාගත එ දෙවතාවෝ මෙයින් ව්‍යුත ව එහි උපන්නාහු නම් මට ද එබඳු ශ්‍රද්ධායෙක් විද්‍යමාන ය. යම්බඳු ශීලයෙකින් සමන්වාගත එ දෙවතාවෝ මින් ව්‍යුත වූවාහු එහි උපන්නාහු නම් මට ද එබඳු සිල් විද්‍යමාන ය. යම්බඳු ශ්‍රැතයෙකින් සමන්වාගත ඒ දෙවතාවෝ මෙයින් ව්‍යුත ව එහි උපන්නාහු නම් මට ද එබඳු ශ්‍රැතයෙක් විද්‍යමාන ය. යම්බඳු න්‍යාගයෙකින් සමන්වාගත ඒ දෙවතාවෝ මෙයින් ව්‍යුත වූවාහු එහි උපන්නාහු නම් මට ද එබඳු න්‍යාගයෙක් විද්‍යමාන ය. යම්බඳු ප්‍රඥයෙකින් සමන්වාගත ඒ දෙවතාවෝ මෙයින් ව්‍යුත වූවාහු එහි උපන්නාහු නම් මට ද එබඳු ප්‍රඥයෙක් විද්‍යමාන ය”යි දෙවතාවන් අනුස්මරණය කරන්නාව යි.

මහානාමයෙනි, යම් කලෙක අරිසවු තමන්ගේ ඒ දෙවතාවන්ගේ ද ශ්‍රද්ධා හා ශීල හා ශ්‍රැත හා න්‍යාග හා ප්‍රඥ හා සිහි කෙරේ නම් එකල්හි ඔහුට රාගයෙන් මැඩුණු සිත් නො මැ වේ. දොෂයෙන් මැඩුණු සිත් නො මැ වේ. මොහයෙන් මැඩුණු සිත් නො මැ වේ. එ සමයෙහි ඔහුගේ සිත දෙවියන් ඇරඹ සාජුගත ම වෙයි. මහානාමයෙනි, සාජු සිත් ඇති අරිසවු අඤ්චේදය ලබනේ ය. ධර්මවේදය ලබනේ ය. ධර්මාපනි-නිශ්චිත ප්‍රමොදය ලබනනේ ය. ප්‍රමුදිතයාහට ප්‍රීතිය උපදී. ප්‍රීතමනස් ඇතියනුගේ කය සන්තිදෙයි. සන්හුන් කය ඇතියේ සුව වීදුනේ ය. සුව ඇතියනුගේ සිත සමාධිගත වෙයි. මහානාමයෙනි, මේ අරිසවු විෂමගත ප්‍රජායෙහි සමප්‍රාප්ත ව වෙසේ යයි ද දුක් සහිත ප්‍රජායෙහි නිදුක් ව වෙසේ යයි ද ධර්මසොතසට පැමිණියේ දෙවතානුසංඛිතිය වඩනේ යයි ද කියනු ලැබේ යි.

11. 2. 2

දුතිය මහානාම සූතනං.

එකං සමයං භගවා සකෙකසු විහරති කපිලවත්ථිසමීං නිග්‍රොධාරාමෙ,
 තෙන ඛො පන සමයෙන මහානාමො සකෙකා ගිලානා වුට්ඨිතො
 හොති අචිරවුට්ඨිතො ගෙලඤ්ඤ. තෙන ඛො පන සමයෙන සබ්බසුලා
 හික්ඛු භගවතො විවරකල්ලං කරොන්ති 'නිට්ඨිතවිවරො භගවා
 තෙමාසච්චයෙන වාරිකං පක්කමිසසති'ති.

අසෙසාසි ඛො මහානාමො සකෙකා 'සබ්බසුලා කීර හික්ඛු භගවතො
 විවරකල්ලං කරොන්ති, නිට්ඨිතවිවරො භගවා තෙමාසච්චයෙන වාරිකං
 පක්කමිසසති'ති. අථ ඛො මහානාමො සකෙකා යෙන භගවා තෙනුප-
 සඛකමී. උපසඛකමීඤ්ඤා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං හිසීදී. එකමන්තං
 නිසින්නො ඛො මහානාමො සකෙකා භගවන්තං එතදවොච:

සුතං මෙන භතෙන, 'සබ්බසුලා කීර හික්ඛු භගවතො විවරකල්ලං
 කරොන්ති 'නිට්ඨිතවිවරො භගවා තෙමාසච්චයෙන වාරිකං පක්කමිසසති'ති.
 තෙසං නො භතෙන නානාවිහාරෙහි විහරතං කෙනසස විහාරෙන
 විහාතබ්බහස්?

සාධු සාධු මහානාම, එතං ඛො මහානාම තුමහාකං පතිරූපං කුල-
 පුත්තානාං යං තුමෙහ නථාභතං උපසඛකමීඤ්ඤා පුච්චෙස්සාථ, 'තෙසං
 නො භතෙන නානාවිහාරෙහි විහරතං කෙනසස විහාරෙන විහාතබ්බ'න්ති.

සදෙධා ඛො මහානාම ආරාධකො හොති නො අසසදෙධා,
 ආරඤ්චිරියො ආරාධකො හොති නො කුපිතො, උපට්ඨිතසති ආරාධකො
 හොති නො චුට්ඨසසති. සමාහිතො ආරාධකො හොති නො අසමාහිතො,
 පඤ්ඤවා ආරාධකො හොති නො දුසපඤ්ඤා. ඉමෙසු ඛො ඤං මහානාම
 පඤ්චසු ධම්මෙසු පතිට්ඨාය ජ ධම්මෙ උත්තරං භාවෙය්‍යාසී.

11. 2. 2

දුතිය මහානාම සූත්‍රය

එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාක්‍ය ජනපදයේ කපිලවස්තුසමීපයෙහි වූ න්‍යග්‍රොධාරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි මහානාම ශාක්‍ය තෙම ගිලන් බැවින් නැඟියේ ගිලන් බැවින් නැඟි නොබෝකල් ඇතියේ වෙයි. එකල්හි බොහෝ වහන්දෑ “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිමහම් කළ සිවුරු ඇති සේක් තෙමස ඇවෑමෙන් වාරිකාවට පිටත්වන්නාහ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සිවුරුකම කරන්නාහ.

මහානාම සැහැරජ “බොහෝ වහන්දෑ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කිමහම් කළ සිවුරු ඇතියේක් තෙමස ඇවෑමෙන් වාරිකාවට වඩනාහ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට විවරකම් කරන්නාහ”යි ඇසී ය. ඉක්බිති මහානාම සැහැරජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් සකසා වැඳ එකත්පස් ව හින. එකත්පස් ව හුන් මහානාම සැහැරජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය:

වහන්ස, “බොහෝ වහන්දෑ ‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිමහම් කළ සිවුරු ඇති සේක් තෙමස ඇවෑමෙන් වාරිකාවට වඩනාහ’යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සිවුරුකම කරන”යි යන තෙල කරුණ ම විසින් අසන ලද, වහන්ස, නානාවිධ විභාරයෙන් වාසය කරන එ අප විසින් කිනම් විභාරයකින් වාසය කටයුතු වේ දැයි?

මහානාමයෙනි, මැනැව්, මැනැව්, මහානාමයෙනි, යම් හෙයකින් තෙපි තපාගතයන් කරා එළඹ “වහන්ස, නානාවිභාරයෙන් වාසය කරන අප විසින් කිනම් විභාරයකින් වාසය කටයුතු දැ”යි යන තෙල කරුණ කුලපුත්‍ර වූ තොපට හිසිමැ යි.

මහානාමයෙනි, සැදහැනියේ ආරාධක වෙයි, සැදහැනැතියේ ආරාධක නො වෙයි. රුකුළුවැර ඇතියේ ආරාධක වෙයි, කුසිත නො වෙයි, එළඹ සිටි සිහි ඇතියේ ආරාධක වෙයි. සිහි ඇතියේ නො වෙයි. එකඟ සිතැතියේ ආරාධක වෙයි, අසමාහිතයා නො වෙයි. ප්‍රඥ ඇතියේ ආරාධක වෙයි, දුෂ්ප්‍රාඥ වූයේ නො වෙයි. මහානාමයෙනි, තෙපි මේ පඤ්චධර්මයෙහි පිහිටා මතුයෙහි සඳහමුන් වඩව.

ඉධි කං මහානාම තථාගතං අනුසාරයාසි 'ඉතිපි සො භගවා -පෙ- බුද්ධො භගවා'ති. යජ්ඨං සමයෙ මහානාම අරියසාවකො තථාගතං අනුසාරති, නෙවසස තජ්ඨං සමයෙ රාගපරිශුද්ධිතං චිත්තං හොති, න දෙසපරිශුද්ධිතං චිත්තං හොති, න මොහපරිශුද්ධිතං චිත්තං හොති. උජුගත- මෙවසස තජ්ඨං සමයෙ චිත්තං හොති තථාගතං ආරබ්භා. උජුගතචිත්තො ඛො පන මහානාම අරියසාවකො ලහති අඤ්චෙදං, ලහති ධම්මෙවෙදං ලහති ධම්මුපසංහිතං පාමොජ්ජං. පමුදිතස්ස පිති ජායති, පිතමනස්ස කායො පසසමහති, පසසද්ධිකායො සුඛං වෙදියති, සුඛිතො චිත්තං සමාධියති. ඉමං ඛො කං මහානාම බුද්ධානුසාරී ගච්ඡන්තොපි භාවෙය්‍යාසී, ධීතොපි භාවෙය්‍යාසී, නිසින්නොපි භාවෙය්‍යාසී, සයානොපි භාවෙය්‍යාසී, කල්ලන්තං අදිට්ඨහන්තොපි භාවෙය්‍යාසී, පුත්තසම්බධසයනං අජ්ඣාවසන්තොපි භාවෙය්‍යාසී.

පුතචජරං කං මහානාම ධම්මෙ අනුසාරයාසි -පෙ- සඛ්ඨං අනු- සාරයාසි -පෙ- අත්තනො සිලානි අනුසාරයාසි. -පෙ- අත්තනො වාගං අනුසාරයාසි -පෙ- දෙවතා අනුසාරයාසි සන්ති" දෙවා වාතුඉමහාරාජිකා -පෙ- සන්ති දෙවා තතුන්ති.

යථාරූපාය සද්ධිය සමනනාගතා නා දෙවතා ඉතො වුතා තස් උපපනනා මයහමිපි තථාරූපා සද්ධා සංචිජ්ජති. යථාරූපෙන සිලෙන -පෙ- සුතෙන -පෙ- වාගෙන -පෙ- පඤ්ඤා සමනනාගතා නා දෙවතා ඉතො වුතා තස් උපපනනා, මයහමිපි තථාරූපා පඤ්ඤා සංචිජ්ජති.

යජ්ඨං මහානාම සමයෙ අරියසාවකො අත්තනො ව නාසඤ්ඤා දෙවතා- නං සද්ධිඤ්ඤා සිලඤ්ඤා සුතඤ්ඤා වාගඤ්ඤා පඤ්ඤාඤ්ඤා අනුසාරති, නෙවසස තජ්ඨං සමයෙ රාගපරිශුද්ධිතං චිත්තං හොති, න දෙසපරිශුද්ධිතං චිත්තං හොති, න මොහපරිශුද්ධිතං චිත්තං හොති, උජුගතමෙවසස තජ්ඨං සමයෙ චිත්තං හොති දෙවතා ආරබ්භා. උජුගතචිත්තො ඛො පන මහානාම අරියසාවකො ලහති අඤ්චෙදං, ලහති ධම්මෙවෙදං, ලහති ධම්මුපසංහිතං පාමොජ්ජං. පමුදිතස්ස පිති ජායති. පිතමනස්ස කායො පසසමහති, පසසද්ධිකායො සුඛං වෙදියති, සුඛිතො චිත්තං සමාධියති, ඉමං ඛො කං මහානාම දෙවතානුසාරී ගච්ඡන්තොපි භාවෙය්‍යාසී, ධීතොපි භාවෙය්‍යාසී, නිසින්නොපි භාවෙය්‍යාසී, සයානොපි භාවෙය්‍යාසී, කල්ලන්තං අදිට්ඨහ- නන්තොපි භාවෙය්‍යාසී, පුත්තසම්බධසයනං අජ්ඣාවසන්තොපි භාවෙය්‍යාසීති.

මහානාමයෙනි, මෙ වීජයෙහි ලා තෙපි “මෙ කරුණෙකුදු එ හඟවත්හු බුද්ධියහ; භාගාවත්හ”යි තථාගතයන් (ගුණ වීජින්) සිහි කරව. මහානාමයෙනි, යම් සමයෙක්හි ආයඝ්‍රාවක තථාගතයන් සිහි කෙරේ නම් එ සමයෙහි ඔහට රාගපර්යයුජිත වික්‍රය නො වෙයි, දොෂපර්යයුජිත වික්‍රය නො වෙයි. මොහපර්යයුජිත වික්‍රය නො වෙයි. එ සමයෙහි ඔහුගේ සිත තථාගතයන් ඇරඹ සාජුගත ම වෙයි. මහානාමයෙනි, සාජුගතවික්‍ර ඇති ආයඝ්‍රාවක අඤ්චෙදය ලබන්නේ ය. ධම්මවෙදය ලබන්නේ ය, ධම්මාපනි:ශ්‍රිත ප්‍රමොදය ලබන්නේ ය. ප්‍රමුදිතයාට ප්‍රීතිය උපදී, ප්‍රිතමනස්කයා ගේ නාමකය සන්තිදෙයි. සන්භුන් කය ඇතිගේ සුව විදිනේ ය. සුව ඇතිගහුගේ සිත එකඟ වෙයි. මහානාමයෙනි, තෙපි මේ බුද්ධානුසාරිකය ම යනුයේත් වඩව, සිටියේත් වඩව, හුන්තේත් වඩව, හෝතේත් වඩව, කමක්හි සිටිනුයේත් වඩව, පුත්‍රසමාධගයනගෙහි වසනුයේත් වඩව.

තවද මහානාමයෙනි, තෙපි ධම්ය සිහිකරව ... සබ්බසා සිහිකරව ... තමන් සිල් සිහිකරව ... තමන්ගේ තෘග සිහිකරව... “වාතුර්මහාරාජික දෙවියෝ ඇත ... ඉන් මතුයෙහි දෙවියෝ ඇතැ”යි... දෙවතාවන් සිහි කරව.

එ දෙවියෝ යම්බඳු ශ්‍රද්ධායෙකින් සමන්වාගත වුවාහු මෙයින් ව්‍යුත ව එහි උපන්තාහු නම් මට ද එබඳු ශ්‍රද්ධා ඇත. යම් බඳු ශීලයෙකින්... ශ්‍රැත-යෙකින්... තෘගයෙකින්... ප්‍රඤ්ඤයෙකින් එ දෙවියෝ සමන්වාගත වුවාහු මෙයින් ව්‍යුත ව එහි උපන්තාහු නම් මට ද එබඳු ප්‍රඤා ඇතැයි.

මහානාමයෙනි, යම් කලෙක්හි ආයඝ්‍රාවක තෙම තමන්ගේ ද එ දෙවියන්ගේ ද ශ්‍රද්ධා හා ශීල හා ශ්‍රැත හා තෘග හා ප්‍රඤා හා සිහි කෙරේ ද, එසමයෙහි ඔහට රාගපර්යයුජිත වික්‍රය නො වෙයි, දොෂපර්යයුජිත වික්‍රය නො වෙයි. මොහපර්යයුජිත වික්‍රය නො වෙයි. එසමයෙහි ඔහුගේ සිත දෙවතාවන් ඇරඹ සාජුගත ම වෙයි. මහානාමයෙනි, සාජුගත වික්‍ර ඇති ආයඝ්‍රාවක අඤ්චෙදය ලබන්නේ ය. ධම්මවෙදය ලබන්නේ ය. ධම්මාපනි:ශ්‍රිත ප්‍රමොදය ලබන්නේ ය. ප්‍රමුදිතයාට ප්‍රීතිය උපදනේ ය. ප්‍රිතමනස්කයාගේ නාමකය සන්සිදෙයි, සන්භුන්කය ඇතිගේ සුව විදිනේ ය. සුව ඇතිගහුගේ සිත එකඟ වෙයි. මහානාමයෙනි, තෙපි මේ දෙවතානුසාරිකය යනුයේත් වඩව, සිටියේත් වඩව, හුන්තේත් වඩව, හෝතේත් වඩව, කම්මානගෙහි යෙදෙනුයේත් වඩව, පුත්‍රසමාධගයනගෙහි වසනුයේත් වඩවයි.

11. 2. 3

නාන්දිය සුතනං.

එකං සමයං භගවා සකෙකසු විහරති කපිලවත්තීයීං නිග්‍රොධාරාමෙ තෙන ඛො පන සමයෙන භගවා සාවතීයං වසාචාසං උපගනතුකාමො හොති. අපසාසි ඛො නන්දියො සකෙකා “භගවා කිර සාවතීයං වසාචාසං උපගනතුකාමො”ති. අථ ඛො නන්දියසා සකකසා එතද්භොසි: යනුනාහමපි සාවතීයං වසාචාසං උපගවෙජයාං, තත්ථ කමෙන-කෙඤච අධිට්ඨානිසාමී, භගවනකඤච ලභි කාලෙන කාලං දසානායාති.

අථ ඛො භගවා සාවතීයං වසාචාසං උපගඤ්ථි. නන්දියොපි ඛො සකෙකා සාවතීයං වසාචාසං උපගඤ්ථි. තත්ථ කමෙනකෙඤච අධිට්ඨාසි. භගවනකඤච ලභි කාලෙන කාලං දසානාය.

තෙන ඛො පන සමයෙන සමෙහුලා භික්ඛු භගවතො වීචරකමෙ¹ කරොන්ති “නිඤ්ඤවීචරො භගවා තෙමාසච්චයෙන වාරිකං පකකමීසාති”ති. අපසාසාසි ඛො නන්දියො සකෙකා ‘සමෙහුලා කිර භික්ඛු භගවතො වීචරකමෙ. කරොන්ති නිඤ්ඤවීචරො භගවා තෙමාසච්චයෙන වාරිකං පකකමීසාති’ති. අථ ඛො නන්දියො සකෙකා යෙන භගවා තෙහුපසඤ්ඤාමී. උපසඤ්ඤාමීනා භගවනං අභිවාදෙතා එකමතං නිසීදී. එකමතං නිසීදන්තා ඛො නන්දියො සකෙකා භගවනං එතද්චොච: සුතං ලෙතං භතෙන ‘සමෙහුලා කිර භික්ඛු භගවතො වීචරකමෙ. කරොන්ති නිඤ්ඤවීචරො භගවා තෙමාසච්චයෙන වාරිකං පකකමීසාති’ති. තෙසං නො භතෙන නානාවිහාරෙහි විහරතං කෙනසා විහාරෙන විහාතබ්බන්ති?.

සාධු සාධු නන්දිය, එතං ඛො නන්දිය තුම්භාදිසානං¹ පතිරුපං කුලපුත්තානං යං තුමෙන තථාගතං උපසඤ්ඤාමීනා පුච්චෙජයාථ ‘තෙසං නො භතෙන නානාවිහාරෙහි විහරතං කෙනසා විහාරෙන විහාතබ්බ’න්ති.

1. තුම්භාකං-සීලු.

11. 2. 3

නන්දිය සුත්‍රය

එක් සමයෙකි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාක්‍යජනපදයෙහි කපිලවස්තු සමීපයෙහි නිග්‍රොධාරාමයෙහි වසන සේක. එසමයෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්හි වර්ෂාවාසයට එළඹෙනු කැමැතියේක් වෙති. නන්දිය ශාක්‍යයා “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වූ කලි සැවැත්හි වර්ෂාවාසයට එළඹෙනු කැමති සේක්”යි ඇසුයේ ම ය. දුක්ඛීනී නන්දිය ශාක්‍යනට තෙල අදහස විය: “මම ද සැවැත්හි වර්ෂාවාසයට එළඹෙමි නම් එහි කම්මානයෙහි යෙදෙමි නම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද කලින් කල දක්නට ලබන්නෙමි නම් ඉතා මැනවැ”යි.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්හි වර්ෂාවාසයට එළඹී සේක. නන්දිය ශාක්‍ය ද සැවැත්හි වර්ෂාවාසයට එළඹියේ ය. එහි කම්මාන ද ඇදී ය. කලින් කල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්මට ද ලද්දේ ය.

එසමයෙහි බොහෝ වහන්දෑ “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හිමහම් කළ සිවුරු ඇති සේක් තෙමස් ඇවෑමෙන් වාරිකාවට හික්ම යන්නාහ”යි භාග්‍යවතුන් උදෙසා සිවුරුකම් කෙරෙත්. නන්දිය ශාක්‍ය “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙමස් ඇවෑමෙන් වාරිකාවට හික්ම යන්නාහ”යි බොහෝ වහන්දෑ භාග්‍යවතුන් උදෙසා සිවුරුකම් කරත්හයි ඇසුයේ ම ය. එකල්හි නන්දිය ශාක්‍ය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස් ව හීන. එකත්පස් ව හුන් නන්දිය ශාක්‍ය භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකළේ ය: වහන්ස, බොහෝ හික්ෂුහු “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හිමහම් කළ සිවුරු ඇති සේක්, තෙමස් ඇවෑමෙන් වාරිකාවට නික්මෙන්නාහ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උදෙසා සිවුරුකම් කෙරෙතී යන තෙල කරුණ ම විසින් අසන ලද්දි. වහන්ස, නානාවිහාරයෙන් වසන අප විසින් කිනම් විහාරයෙකින් විසිය යුතුද යි?

නන්දියෙහි, මැනවැ, මැනවැ, නන්දියෙහි, තෙහි තපාගනයන් කරා එළඹ යම් හෙයකින් “වහන්ස, නානාවිහාරයෙන් වසන අප විසින් කිනම් විහාරයෙකින් වාස කටයුතු දැයි පුළුවස්සු. තෙල කරුණ භුලපුත්‍ර වූ තොපට අනුරූප මැ යි.

සදේධා ඛො නාන්දිය ආරාධකො හොති නො අසදේධා සීලවා ආරාධකො හොති නො දුස්සීලො. ආරද්ධවීරියො ආරාධකො හොති නො කුසීනො, උපට්ඨිතස්ති ආරාධකො හොති නො මුට්ඨස්සති. සමාහිතො ආරාධකො හොති නො අසමාහිතො, පඤ්ඤවා ආරාධකො හොති නො දුපපඤ්ඤා. ඉමෙසු ඛො තෙ නාන්දිය ඡස්ස ධමමෙසු පතිට්ඨාය පඤ්ඤු ධමමෙසු අජ්ඣන්තං සති උපට්ඨාපෙතඛො.

ඉධ කං නාන්දිය තථාගතං අනුස්සරෙය්‍යාසී: ‘ඉතිපි යො භගවා අරහං සමාසමුට්ඨො විජ්ජාවරණසම්පනෙනා සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදුමසාරථී සක්ඛා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා’ති. ඉති ඛො තෙ නාන්දිය තථාගතං ආරඛ්‍යා අජ්ඣන්තං සති උපට්ඨාපෙතඛො.

පුනච පරං කං නාන්දිය ධමමං අනුස්සරෙය්‍යාසී, ‘ස්වාසබාතො භගවතා ධමමො සන්දිට්ඨිකො අකාලිකො ඵභිපස්සිකො ඔපනයිකො පච්චිතො වෙදිතඛො විඤ්ඤුහී ති. ඉති ඛො තෙ නාන්දිය ධමමං ආරඛ්‍යා අජ්ඣන්තං සති උපට්ඨාපෙතඛො.

පුනච පරං කං නාන්දිය කල්‍යාණමිතෙහ අනුස්සරෙය්‍යාසී, ‘ලොභා චිත මො සුලඛං චිත මො, යස්ස මො කල්‍යාණමිතො අනුකම්පනා අත්තාමා ඔවාදකා අනුස්සාසකා’ති. ඉති ඛො තෙ නාන්දිය කල්‍යාණමිතෙහ ආරඛ්‍යා අජ්ඣන්තං සති උපට්ඨාපෙතඛො.

පුනච පරං කං නාන්දිය අත්තනො වාගං අනුස්සරෙය්‍යාසී, ‘ලොභා චිත මො, සුලඛං චිත මො යොහං මච්චෙරමලපට්ඨිතාය පජාය විගතමල-මච්චෙරෙන වෙතසා අහාරං අජ්ඣාවසාමී මුත්තවාගො පයඨපාණි වොස්සග්ගරතො යාවයොගො දුනසංවිභාගරතො’ති. ඉති ඛො තෙ නාන්දිය වාගං ආරඛ්‍යා අජ්ඣන්තං සති උපට්ඨාපෙතඛො.

පුනච පරං කං නාන්දිය දෙවතා අනුස්සරෙය්‍යාසී ‘යා දෙවතා අතික්කමෙමච කඛලිඤ්ඤාදාරාහරභක්ඛානං’ දෙවානං සභවස්සං අඤ්ඤාතරං මනොමයං කායං උපපන්නා, තා කරණීයං අත්තනො න සමනුපසස්සන්ති, කතස්ස වා පතිවයං.’

1. කඛලිඤ්ඤාදාරභක්ඛානං--සීඉ. ය්‍යා PTS

නන්දියෙනි, ශ්‍රද්ධා ඇතියේ ම ආරාධක වෙයි. ශ්‍රද්ධානැතිවූයේ නො වෙයි. සිල්වත් වූයේ ආරාධක වෙයි. දුෂ්ලී වූයේ නො වෙයි. පාරබ්බවියාණී ඇතියේ ම ආරාධක වෙයි. කුසිත වූයේ නො වෙයි. එළඹි සිටි සිහි ඇතියේ ම ආරාධක වෙයි. නම සිහි ඇතිවූයේ නො වෙයි. සමාහිත වූයේ ම ආරාධක වෙයි. අසමාහිත වූයේ නොවෙයි. ප්‍රඥා ඇතියේ ම ආරාධක වෙයි. දුෂ්ප්‍රඥා වූයේ නො වෙයි. නන්දියෙනි, මේ සදහම් හි පිහිටා පඤ්චධර්මයන්හි කා විසින් ආධ්‍යාත්මික වශයෙන් සමාති ය එළවිය යුතු වෙයි.

නන්දියෙනි, මෙ විසාහි ලා තෙපි “මෙ කරුණෙනුදු ඒ හඟවත්හු අර්හත්හ, සමාක්සම්බුද්ධ ය හ, විද්‍යාවරණසම්පන්න ය හ, ලොකවිද්දහ, අනුඤ්ඤා පුරුෂදම්‍යසාරථී හ, දෙවමිනිස්නට ශාක්‍යා හ, බුද්ධ ය හ, හඟවත් හ, යි තපාගතයන් සිහි කරව, නන්දියෙනි, මෙසේ ම තොප විසින් තපාගතයන් ඇරඹ අධ්‍යාත්මයෙහි සමාති එළවිය යුතු.

තවද නන්දියෙනි, තෙපි “හඟවත්හු විසින් ධර්මය ස්වාධ්‍යාත ය, සාද්‍යාඡටික ය, අකාලික ය, එහිපසස්සක ය, උපනයනාර්හ ය, විඤයන් විසින් තමන් තමන් සිත්හි ලා දහයුතුය”යි ධර්මය සිහි කරව. නන්දියෙනි, මෙසේ ම තොප විසින් දහම් ඇරඹ අධ්‍යාත්මයෙහි සිහි එළවිය යුතු.

තවද නන්දියෙනි, තෙපි “යම් බද්ධ මාගේ කල්‍යාණ මිත්‍රයෝ අනුකම්පා ඇතිය හ, අභීකාමය හ, ඔවා දෙන්නා හ, අනුසස්නා හ, එකැතියෙන් මට එ ලාහය. එකැතියෙන් මනා ලැබීමෙකි”යි කල්‍යාණ මිත්‍රයන් සිහි කරව, නන්දියෙනි, මෙසේ ම තොප විසින් කල්‍යාණ මිත්‍රයන් ඇරඹ අධ්‍යාත්මයෙහි සිහි එළවිය යුතු.

තවද නන්දියෙනි, තෙපි “යම් බද්ධ මට මාත්ස්‍යයීඛලයන් පර්යයුජිත ප්‍රජායෙහි චිගතමලමාත්ස්‍යයීයෙන් යුත් සිතින් මිදු ත්‍යාග ඇතියෙම් දෙනුවට දෙවී අත් ඇතියෙම් හැරමමෙහි ඇලුනෙම් යදනට නිසි වූයෙම් ද්‍යාසාවිභාගයෙහි ඇලුණෙම් ගිහිගෙයි වෙසෙම් නම් එකැතියෙන් මට ලාහය, එකැතියෙන් සුලබ්ධිය”යි තමන් ගේ ත්‍යාග සිහි කරව. නන්දියෙනි, මෙසේ ම තොප විසින් ත්‍යාගය ඇරඹ අධ්‍යාත්මයෙහි සිහි එළවිය යුතු.

තවද නන්දියෙනි, තෙපි යම් ඒ දෙවතා කෙනෙක් කබලිච්ඤාරාහාර හක්ෂක දෙවියන් ගේ සහවාසය ඉක්ම අන්‍යතර මනෝමය කයකට එළඹියාහු නම් ඔවුහු තමන් කරණී නො ම දක්නා හ. කෘතයාගේ හෝ නැවත කිරීමක් නො දක්නාහයි දෙවතාවන් සිහි කරව.

සෙය්‍යථාපි නන්දිය භික්ඛු අසමයවිමුක්තො කරණියං අත්තනො න සමනුපසසති, කතස්ස වා පතීවියං, එවිමෙව ඛො නන්දිය යා තා දෙවතා අතීක්කමෙමච කබලීවකාරාභාරභසානං දෙවතාං සභවිෂ්ඨං අඤ්ඤතරං මනොමයං කායං උපප්පනා, තා කරණියං අත්තනො න සමනුපසසන්ති කතස්ස වා පතීවියං. ඉති ඛො තෙ නන්දිය දෙවතා ආරඛ්‍ය අර්ඛිතං යති උපට්ඨාපෙනඛබ්බා. ඉමෙහි ඛො නන්දිය එකාදසහි ධිමෙමෙහි සමනනාගතො අරියසාවකො පඡහතෙව පාපකෙ අකුසලෙධිමෙම, න උපාදියති.

සෙය්‍යථාපි නන්දිය කුමෙහා නික්කුජ්ජා¹ වමතෙව උදකං, නො වනං පච්ඡා වමති. සෙය්‍යථා වා² පන නන්දිය පුඤ්ඤ නිණ්දයෙ අභිමුක්කො³ ධිභං යෙව නච්ඡති, නො දඛඨිං පච්චුට්ඨන්ති.

එව මෙව ඛො නන්දිය ඉමෙහි එකාදසහි ධිමෙමෙහි සමනනාගතො අරියසාවකො පඡහතෙ ව පාපකෙ අකුසලෙ ධිමෙම, න උපාදියති.

11. 2. 4

සුභුතී සුත්තං

අථ ඛො ආයස්මා සුභුතී සදෙධින භික්ඛුනා සද්ධිං යෙන භගවා තෙනුපසංකම්. උපසංකම්ඤා භගවනං අභිවාදෙඤා එකමනං නිසීදී එකමනං නිසීනො ඛො ආයස්මන්තං සුභුතීං භගවා එතදවොච:

කොනාමො අයං⁴ සුභුතී භික්ඛුනි?

“සදෙධි නාමායං භතෙන භික්ඛු සද්ධිසස² උපාසකස්ස පුක්කො සද්ධා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො”ති.

කච්චි පනායං සුභුතී සදෙධි භික්ඛු සද්ධිසස³ උපාසකස්ස පුක්කො සද්ධා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො සන්දියසති සද්ධාපදනෙසුති?

1. නික්කුජ්ජා - මජ්ඣ.
2. සෙය්‍යථාපි වා - මජ්ඣ.
3. අභිමුක්කො - සීලී.
4. කො නාමායං - මජ්ඣ. - කො නාමො අයං - සීලී.
කො නාම අයං - යා.
5. සුදත්තසස - මජ්ඣ.

නාන්දියෙනි, යම් පරිදි අසමයවිමුක්ත (=විනාසව) මහණෙක් තමන් කරණි වෙවයි කෘතයාගේ නැවත කිරීමක් වෙවයි නො දක්නේ ද නාන්දියෙනි, එපරිද්දෙන් ම යම් ඒ දෙවතා කෙනෙක් කබලිචකාරාභාර-හක්ෂක දෙවියන්ගේ සහවාසය ඉක්ම පියා අන්‍යාකරමනොමයකායකට එළඹියාහු නම් ඒ දෙවතාවෝ තමන් කරණි හෝ කෘතයාගේ නැවත කිරීමක් හෝ නො දක්නා හ. නාන්දියෙනි, මෙසේ ම තොප විසින් දෙවතාවන් ඇඳබ අධ්‍යාත්මයෙහි සිහි එළැවිය යුතු. නාන්දියෙනි, මෙ එකොළොස් දහමින් සමන්වාගත අරියවු ලමු අනුසල් දහම හරණේ ම ය. උපාදන විසින් නො ගන්නේ ම ය.

නාන්දියෙනි, යම් පරිද්දෙකින් යටිකුරු කළ සටයෙක් දිය වීමාරන්නේ ම වේ ද වමාළ දිය පෙරළා නො වමාරන්නේ වේ ද නාන්දියෙනි, යම් සේ වනාහි වියළි තණ ලැහැබෙහි ඇවිලගත් ගිනි දවමින් ම යේ ද දුටු දෑ පෙරළා නො දවන්නේ වේ ද

නාන්දියෙනි, එපරිද්දෙන් ම මේ එකොළොස් දහමින් සමන්වාගත අරියවු ලමු අනුසල් දහම හරණේ ම ය. උපාදන විසින් නො ගන්නේ ම ය යි.

11. 2. 4

සුභුති සුත්‍රය

එකල්හි ආයුෂ්මත් සුභුති තෙරණුවෝ සඬු නම් හික්සුහු සමග භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹිය හ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත් පස්ව හුන්හ. එකත්පස්ව හුන් ආයුෂ්මත් සුභුති තෙරණු වනට හගවත්හු තෙල වදලහ.

සුභුතියෙනි, මෙ මහණ කිනමැ යි?

වහන්ස, සඬු (=අනේපිඩු) නම් උවසුහුගේ පුත් මෙනෙම සඬු නම් වූයේ සැදහැයෙන් ගිහිගෙන් හික්ම අනගායී සඬුයාන පැවිද්දට පැමිණියේ වෙයි.

සුභුතියෙනි, කිමෙක, සඬු උවසුහුගේ පුත් සැදහැයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම අනගායී සඬුයාන පැවිද්දට පැමිණියේ සඬු මහණ ශ්‍රද්ධාපදනායන් හි ලා පැණේ ද යි?

එතසස භගවා කාලො, එතසස සුගත කාලො, යං භගවා සඤ්ඤාසා සඤ්ඤාපදනාති භාදසයා. ඉදනාභං ජාතිසාමී යදි වායං භීතඤ්ඤා සඤ්ඤාසා සඤ්ඤාපදනෙසු යදි වා නො'ති.

තෙන හි සුභුති සුඤ්ඤාහි, සාධුකං මනසිකරොහි භාසිසාමීති.

එවං භනෙක ති ඛො ආයස්වා සුභුති භගවතො පච්චසෙසාසි. භගවා එතදවොච:

1. ඉධ සුභුති, භීතඤ්ඤා සීලවා හොති, පාතිලොකඤ්ඤා සංවරසංවුතො විහරති ආචාරගොචරසමපනෙතො අනුමනෙතසු වජේසු භයදසාචී සමාදය සිසඛනී සිසඛාපදෙසු. යමපි සුභුති භීතඤ්ඤා සීලවා හොති -පෙ- සමාදය සිසඛනී සිසඛාපදෙසු, ඉදමපි සුභුති සඤ්ඤාසා සඤ්ඤාපදනං හොති.

2. පුනචපරං සුභුති, භීතඤ්ඤා ඛුසුසුතො හොති සුතධරො සුතසනාතිවයො. යෙ තෙ ධම්මො ආදීකල්පාණා මජ්ඣිකල්පාණා පරියොසානකල්පාණා සාඤ්ඤා සබ්බඤ්ඤා කෙච්චපට්ඨණං. පරිසුඤ්ඤා භුභුච්චියං අභිවදනාති, තථා රූපාසා ධම්මො ඛුසුසුතො හොනාති ධරා, වචසා පට්ඨිතා, මනාසා-නුපෙකඛිතා, දිට්ඨියා සුපට්ඨිඤ්ඤා. යමපි සුභුති භීතඤ්ඤා -පෙ- ඛුසුසුතො හොති -පෙ- දිට්ඨියා සුපට්ඨිඤ්ඤා, ඉදමපි සඤ්ඤාසා සඤ්ඤාපදනං හොති.

3. පුනචපරං සුභුති, භීතඤ්ඤා කල්පාණමිතො හොති කල්පාණ සභායො කල්පාණ සමපච්චෙතො. යමපි සුභුති භීතඤ්ඤා කල්පාණමිතො හොති කල්පාණසභායො කල්පාණසමපච්චෙතො, ඉදමපි සුභුති සඤ්ඤාසා සඤ්ඤාපදනං හොති.

4. පුනචපරං සුභුති, භීතඤ්ඤා සුවචො හොති සොච්චසා කරණෙහි ධම්මෙහි සමනතාගතො, ඛම්මො පදකඛිණග්ගාහී අනුසාසනිං, යමපි සුභුති භීතඤ්ඤා සුවචො හොති සොච්චසාකරණෙහි ධම්මෙහි සමනතාගතො ඛම්මො පදකඛිණග්ගාහී අනුසාසනිං. ඉදමපි සුභුති සඤ්ඤාසා සඤ්ඤාපදනං හොති.

භාග්‍යවතුන් වහන්ස, තෙල සඳහා මෙ කලී. සුගතයන් වහන්ස, යම් හෙයකින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැදහැනියහු ගේ ශ්‍රද්ධාපදනායන් වදරණ සේක් නම් තෙල සඳහා මෙ කලී. දැන් මම මෙ මහණ ශ්‍රද්ධා-පදනායන් හි ලා ඉදින් පැණේ ද හෝ නොපැනේ ද හෝ යි දැනගන්නෙමි යි.

සුභුතියෙනි, එසේ නම් අසවු, මොනොවට මෙනෙහි කරවු. කියමි යි.

වහන්ස, එසේය යි ආයුෂ්මත් සුභුති තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස් වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළ සේක.

1. සුභුතියෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ සිල්වත් වෙයි. පාමොක් සංවර සිලින් ස වර වූයේ ආචාරගොචර සම්පන්නව වෙසෙයි. අණුමාත්‍ර වරදෙහිදු බිය දක්නා සුලු වූයේ සිකපදයන්හි සමාදන් කොටැ ගෙන හික්මෙයි. සුභුතියෙනි, යම් හෙයකින් මහණ සිල්වත් වේ ද, සමාදන්ව ගෙන සිකපදයන් හි හික්මේ ද සුභුතියෙනි, සැදහැක්කහු ගේ මෙ ද ශ්‍රද්ධාපදනාය වෙයි.

2. සුභුතියෙනි, තවද මහණ ශ්‍රැතධර වූයේ රැස්කොට ගත් ශ්‍රැත ඇතියේ බහුශ්‍රැත වෙයි. යම් ඒ ආදීකල්‍යාණ මධ්‍යකල්‍යාණ පයච්චසාන කල්‍යාණ සාථී සච්චාසන්න ධර්ම කෙනෙක් කෙටිල පරිපුණ් පරිශුද්ධ බ්‍රහ්මචරියාය පවසත් නම් එබදු දහම්හු ඔහු විසින් බෙහෙවින් අසන ලද්දහු දරණ ලද්දහු වෙත්. වචනායෙන් පරිචිත වෙත්, මනසින් අනුප්‍රේක්ෂිත වෙත්, ප්‍රඥයෙන් සුප්‍රතිච්චි වෙත්, සුභුතියෙනි, යම් හෙයකින් මහණ බහුශ්‍රැත වේ නම්... ප්‍රඥයෙන් සුප්‍රතිච්චි වෙත් නම් මෙ ද ශ්‍රද්ධායාගේ ශ්‍රද්ධාපදනා වෙයි.

3. තවද සුභුතියෙනි, මහණ කලණ මිතුරන් ඇතියේ කලණ යහළුවන් ඇතියේ, කලණ මිතුරන් කෙරෙහි නැඹුරුවූයේ වෙයි, සුභුතියෙනි, යම් හෙයකින් මහණ කලණ මිතුරන් ඇතියේ කලණ යහළුවන් ඇතියේ කලණ මිතුරන් කෙරෙහි නැඹුරුවූයේ වේ ද සුභුතියෙනි, මෙද ශ්‍රද්ධායාගේ ශ්‍රද්ධාපදනාය වෙයි.

4. තවද සුභුතියෙනි, මහණ සුවචභාවය ඇති කරන ධර්මයෙන් සමනවා-ගකවූයේ ක්ෂමා ඇතියේ අනුශාසනාය ප්‍රදක්ෂිණායෙන් ගන්නා සුලු සුවච වෙයි. සුභුතියෙනි, යම් හෙයකින් මහණ සුවච භාවය කරන ධර්මයන්-ගෙන් සමන්වාගතවූයේ ක්ෂමා ඇතියේ අනුශාසනාය ප්‍රදක්ෂිණායෙන් ගන්නා සුලු සුවචයෙක් වේ නම්, සුභුතියෙනි, මෙ ද ශ්‍රද්ධායාගේ ශ්‍රද්ධාපදනා වෙයි.

5. පුනවපරං සුභුති, භික්ඛු යාති තාති සමුභමචාරිනං උච්චාවචාති, කිඛකරණියාති තසු දකෙඛා හොති අනලසො තත්‍රූපායාය වීම්සාය සමනතාගතො අලං කාතුං අලං සංවිධාතුං. යමපි සුභුති භික්ඛු යාති තාති සමුභමචාරිනං උච්චාවචාති කිඛකරණියාති, තසුදකෙඛා හොති අනලසො තත්‍රූපායාය සමනතාගතො අලංකාතුං අලංසංවිධාතුං. ඉදමපි සුභුති සඤ්ඤා සඤ්ඤාපදනං හොති.

6. පුනවපරං සුභුති, භික්ඛු ධම්මකාමො හොති පියසමුද්දහාරො අභිධම්මෙ අභිචිතයෙ උළාරපාමොජජා. යමපි සුභුති භික්ඛු ධම්මකාමො හොති පියසමුද්දහාරො අභිධම්මෙ අභිචිතයෙ උළාරපාමොජජා. ඉදමපි සුභුති සඤ්ඤා සඤ්ඤාපදනං හොති.

7. පුනව පරං සුභුති භික්ඛු ආරඤ්චරියො විහරති අකුසලානං ධම්මානං පහාණාය කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදය ටාමවා දලහපරකකමො අතිකම්භකධුරො කුසලෙසු ධම්මෙසු. යමපි සුභුති භික්ඛු ආරඤ්චරියො විහරති අකුසලානං ධම්මානං පහාණාය කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදය ටාමවා දලහපරකකමො අතිකම්භකධුරො කුසලෙසු ධම්මෙසු. ඉදමපි සුභුති සඤ්ඤා සඤ්ඤාපදනං හොති.

8. පුනව පරං සුභුති භික්ඛු චතුන්තං කුසලානං ආභිචේතසිකානං දිට්ඨධම්මසුඛ විහාරානං නිකාමලාභී හොති අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී යමපි සුභුති භික්ඛු චතුන්තං කුසලානං ආභිචේතසිකානං දිට්ඨධම්ම සුඛ විහාරානං නිකාමලාභී හොති අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී. ඉදමපි සුභුති සඤ්ඤා සඤ්ඤාපදනං හොති.

9. පුනව පරං සුභුති, භික්ඛු අනෙකච්චිතං පුට්ඨෙව නිවාසං අනුසරති. සෙසාපීදං: එකමපි ජාතී දෙවපි ජාතියො තියෙසාපි ජාතියො චතසෙසාපි ජාතියො පඤ්ච පි ජාතියො දසපි ජාතියො වීසමපි ජාතියො තිසමපි ජාතියො චක්ඛාරිසමපි ජාතියො පඤ්ඤාසමපි ජාතියො ජාතිසතමපි ජාති සහසමපි ජාති සතසහසමපි අනෙකෙපි සංවට්ටකපෙස අනෙකෙ පි විවට්ටකපෙස අනෙකෙපි සංවට්ටවිවට්ටකපෙස අමුත්‍රායි.

5. තවද සුභුතියෙනි, මහණ සමුච්ඡාරුන්ගේ යම් බඳු කුඳු මහත් කිඩකතීව්‍යයෝ වෙත් නම්, එහි දක්ෂ වූයේ අනලස් වූයේ තත්‍රොපාය මීමාසායෙන් සමන්වාගත වූයේ කීරීමට නිසිවෙයි, සංවිධානයට නිසි වෙයි. සුභුතියෙනි, යම් හෙයකින් මහණ සමුච්ඡාරුන්ගේ යම් බඳු කුඳු මහත් කිඩකතීව්‍යයෝ වෙත් නම්, එහි දක්ෂ වූයේ අනලස් වූයේ තත්‍රොපායයෙන් සමනොගතවූයේ කීරීමට හිසි වේ නම්, සංවිධානයට නිසි වේ නම්, සුභුතියෙනි, මෙ ද ශ්‍රාභියාගේ ශ්‍රද්ධාපදනාය වෙයි.

6. තවද සුභුතියෙනි, මහණ තෙවළා දහම් කැමැතියේ ප්‍රිය සමුද්‍රහාර ඇතියේ අභිධම්මයෙහි ද අභිවිතයෙහි ද උදර ප්‍රාමොද්‍යාය ඇතියේ වෙයි. සුභුතියෙනි, යම් හෙයකින් මහණ ධම්කාම ඇතියේ ප්‍රියසමුද්‍රහාර ඇතියේ අභිධම්මයෙහි අභිවිතයෙහි උදර ප්‍රාමොද්‍යාය ඇතියේ වේ නම්, සුභුතියෙනි, මෙ ද ශ්‍රාභියාගේ ශ්‍රද්ධාපදනා වෙයි.

7. තවද සුභුතියෙනි, මහණ අකුශල ධර්මයන්ගේ ප්‍රභාණය සදහා කුශල ධර්මයන්ගේ උපසම්පත්තිය සදහා රුකුළු වැර ඇතියේ ස්වාම ඇතියේ දළ පැරකුම් ඇතියේ කුශල ධර්මයන් කෙරෙහි බහා නොතැබූ වීර්යී ධුර ඇතියේ වාස කෙරේ. සුභුතියෙනි, යම් හෙයකින් මහණ අකුශල ධර්මයන්ගේ ප්‍රභාණය සදහා කුශල ධර්මයන්ගේ උපසම්පත්තිය සදහා රුකුළු වැර ඇතියේ ස්වාම ඇතියේ දළ පැරකුම් ඇතියේ කුශල ධර්මයන් කෙරෙහි බහා නො තැබූ වීර්යී ධුර ඇතියේ වේ නම්, සුභුතියෙනි, මෙ ද ශ්‍රාභියාගේ ශ්‍රද්ධාපදනාය වෙයි.

8. තවද සුභුතියෙනි, මහණ අධිවිතනයෙහි උපන් ඉහාත්මයෙහි සුබවිහාර වූ සතර ධ්‍යානයන් කැමතී පරිදි ලබන සුදුසුයේ, හිදුකින් ලබන සුදුසුයේ විපුල සේ ලබන සුදුසුයේ වෙයි. සුභුතියෙනි, යම් කරුණෙකින් මහණ අධිවිතනයෙහි උපදනා ඉහාත්මයෙහි සුබවිහරණ වූ සතර ධ්‍යානයන් කැමතී පරිදි ලබන සුදුසුයේ නිදුකින් ලබන සුදුසුයේ විපුල සේ ලබන සුදුසුයේ වේ නම්, සුභුතියෙනි, මෙ ද ශ්‍රාභියාගේ ශ්‍රද්ධාපදනාය වේ.

9. තවද සුභුතියෙනි, මහණ අනෙකවිධ පුච්චි නිවාසය හිඟි කෙරෙයි. එනම්: එක් දැයක් ද ජාති දෙකක් ද ජාති කුණක් ද ජාති සතරක් ද ජාති පසක් ද ජාති දසයක් ද ජාති විස්සක් ද ජාති තිසක් ද ජාති සතළිසක් ද ජාති පණසක් ද ජාති සියයක් ද ජාති සහස්‍රයක් ද ජාති ශතසහස්‍රයක් ද නොයෙක් නස්නා කල්පයන් ද නොයෙක් වැඩෙනා කල්පයන් ද නොයෙක් සංවතී විවතී කල්පයන් ද ‘අසෝතන්හි මෙබඳු නමැතියෙම්,

එවංනාමො එවංගොතොනො එවංචණණො එවමාහාරො එවංසුඛ
 දුක්ඛ පටිසංවේදී එවමායු පරියතො, සො තතො වුතො අමුත්ත උදපාදි,
 තත්‍රාපා සිං එවංනාමො එවං ගොතොනො එවංචණණො එවමාහාරො එවං
 සුඛදුක්ඛපටිසංවේදී එවමායුපරියතො සො තතො වුතො ඉධුප-
 පනෙතාති. ඉති සාකාරං ස උදෙදසං අනෙක විහිතං පුබ්බෙ ගිවාසං
 අනුසාරති. යමි සුභුති භික්ඛු අනෙක විහිතං පුබ්බෙ නිවාසං අනුසාරති,
 සෙය්‍යටීදං එකමි ජාතිං දෙව පි ජාතියො -පෙ- ඉති සාකාරං ස උදෙදසං
 අනෙක විහිතං පුබ්බෙ නිවාසං අනුසාරති. ඉදමි සුභුති සඤ්ඤා සඤ්ඤා-
 පදනං හොති.

10. පුන ච පරං සුභුති, භික්ඛු දිබ්බෙත වක්ඛනා විසුද්ධො අතිකකතන-
 මානුසකෙන සතො පසාති වචමානො උපපජ්ජමානො භීනො පණිනෙ
 සුවචණණ දුබ්බචණණ සුගතෙ දුගතෙ, යථාකම්මපගෙ සතො පජානාති,
 “ඉමෙ වත භොතොනා සත්තා කාය දුච්චරිතෙන සමන්තාගතා වචී දුච්චරිතෙන
 සමන්තාගතා මනො දුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං උපවාදකා
 මිච්ඡාදිකා මිච්ඡාදිකිකම්මසමාදනා තෙ කායසස ගෙද පරමමරණා
 අපායං දුගතතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා. ඉමෙ වා පන භොතොනා
 සත්තා කායසුච්චරිතෙන සමන්තාගතා වචී සුච්චරිතෙන සමන්තාගතා මනො
 සුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං අනුපවාදකා සමමාදිකිකා සමමාදිකි
 කම්මසමාදනා, තෙ කායසසගෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං
 උපපන්නා”ති. ඉති දිබ්බෙත වක්ඛනා විසුද්ධො අතිකකතනමානුසකෙන
 සතො පසාති වචමානො උපපජ්ජමානො භීනො පණිනෙ සුවචණණ
 දුබ්බචණණ සුගතෙ දුගතෙ යථා කම්මපගෙ සතො පජානාති. යමි
 සුභුති, භික්ඛු දිබ්බෙත වක්ඛනා විසුද්ධො -පෙ- යථා කම්මපගෙ සතො
 පජානාති. ඉදමි සුභුති සඤ්ඤා සඤ්ඤාපදනං හොති.

11. පුන ච පරං සුභුති, භික්ඛු ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුත්ති.
 පඤ්ඤා විමුත්තිං දිට්ඨං ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකඤ්ඤා උපසම්පජ්ජ
 විහරති. යමි සුභුති, භික්ඛු ආසවානං ඛයා -පෙ- සච්ඡිකඤ්ඤා උපසම්පජ්ජ
 විහරති. ඉදමි සුභුති සඤ්ඤා සඤ්ඤාපදනං හොති ති.

මෙබඳු ගොත් ඇතියෙමි, මෙබඳු පැහැ ඇතියෙමි, මෙබඳු ආහාර ඇතියෙමි, මෙබඳු සුව දුක් විඳුනෙමි, මෙබඳු ආයුස කෙළවර කොට ඇතියෙමි වීමි. ඒ මම එයින් ව්‍යුත වූයෙමි අසෝ තන්හි උපන්මි. එහිදු මෙබඳු නැමැතියෙමි, මෙබඳු ගොත් ඇතියෙමි, මෙබඳු ආහාර ඇතියෙමි, මෙබඳු සුව දුක් විඳියෙමි, මෙබඳු ආයුස කෙළවර කොට ඇතියෙමි වීමි. ඒ මම එයින් ව්‍යුත වූ යෙමි මෙහි උපන්මි.” මෙසේ ආකාර සහිත උදෙසා සහිත අනෙකවිධ පුච්චිතිවාසය සිහි කරයි. සුභුතියෙති, යම් කරුණෙකින් මහණ අනෙකවිධ පුච්චිතිවාසය සිහි කෙරේ ද එනම් - එක් ජාතියක් ද - ජාති දෙකක් ද -පෙ- මෙසේ ආකාර සහිත, උදෙසා සහිත අනෙකවිධ පුච්චි තිවාසය සිහි කරයි ද, සුභුතියෙති, මෙ ද ශ්‍රාද්ධියාගේ ශ්‍රද්ධාපදනය වේ.

10. තවද සුභුතියෙති, මහණ විශුද්ධ වූ මිනිසැස ඉක්ම සිටි දිවැසින් ව්‍යුතවන උපපදාමාන, භීත, ප්‍රණීත, සුවර්ණ දුර්වර්ණ සත්ත්වයන් දක්නේය. කම් වූ පරිදි මියැ යන සත්ත්වයන් දැක්නේය; මෙ හවත් සත්ත්වයෝ එ කැතින් කායදුශ්චරිතයෙන් සමන්වාගත වූවාහු වාග්දුශ්චරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු, මනො දුශ්චරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු ආයුධයනට උපවාද කරන්නාහු මිථ්‍යාදාෂ්ටි ඇත්තාහු මිථ්‍යාදාෂ්ටිකම් සමාදන් කොට ගන්නහු වෙති. ඔහු කාබුන් මරණින් මතු අපාය නම් වූ දුර්ගී නම් වූ විනිපාත නම් වූ ගිරයට පැමිණියාහු වෙති. මෙ පින්වත් සත්ත්වයෝ කායසුචරිතයෙන් සමන්වාගත වූවාහු වාක් සුචරිතයෙන් සමන්වාගත වූවාහු මහස්-සුචරිතයෙන් සමන්වාගත වූවාහු ආයුධයනට උපවාද නො කරන්නාහු සම්දිටු ඇත්තාහු සම්දිටු කම් සමාදන් කොට ඇත්තාහු වෙති; ඔහු කාබුන් මරණින් මතු සුගති නම් වූ සච්චි ලොකයට පැමිණියාහුය’යි. මෙසේ විශුද්ධ වූ මිනිසැස ඉක්ම පවත්නා වූ දිවැසින් ව්‍යුතවන උපදනා භීත ප්‍රණීත, සුවර්ණ දුර්වර්ණ සුගත දුගීත සත්ත්වයන් දක්නේය, යථාකමොපග සත්ත්වයන් දත්තේය. සුභුතියෙති, මහණ යම් කරුණෙකින් විශුද්ධ වූ -පෙ- දිවැසින් යථා කමොපග සත්ත්වයන් දත්තේ නම්, සුභුතියෙති, මෙ ද ශ්‍රාද්ධියාගේ ශ්‍රද්ධාපදනය වේ.

11. තවද සුභුතියෙති, මහණ ආසුචියන්ගේ ක්ෂයයෙන් අනාසුචි වෙතොවිමුක්තිය ප්‍රඥ විමුක්තිය ඉහාන්මයෙහි ම තමා විසින් මැ විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වාස කරයි. සුභුතියෙති, යම් කරුණෙකින් මහණ ආසුචියන්ගේ ක්ෂයයෙන් -පෙ- සාක්ෂාත් කොට පැමිණ වාස කෙරේ නම්, සුභුතියෙති, මෙ ද ශ්‍රාද්ධියාගේ ශ්‍රද්ධාපදනය වෙයි.

එවං චූකේන ආයසමා සුභුතී භගවතො එතදවොච: යාතිමාති භනෙන භගවතා සඤ්ඤා සඤ්ඤාපදනාති භාසිතාති සංචිජ්ජනතී තාති ඉමසස භික්ඛුනො, අයඤ්ඤා භික්ඛු එතෙසු සඤ්ඤාසනී. අයං භනෙන භික්ඛු සීලවා හොති පාතිමොක්ඛසංවරසංචූතො විහරති ආචාරගොචරසමපනෙනා අඤ්ඤාමනෙසු චජෙජ්ජ භයදසසාවී සමාදය සිකති සිකතාපදෙසු.

අයං භනෙන භික්ඛු බහුසසුතො හොති සුතධරො සුතසනතිවයො. යෙ තෙ ධම්මා ආදිකල්යාණා මජ්ඣෙකි කල්යාණා පරියොසානකල්යාණා සාසාං සබ්බඤ්ඤා කෙවල පරිපුණ්ණං පරිසුඤ්ඤං බ්‍රහ්මචරියං අභිචදනතී, තථාරූපාසස ධම්මා බහුසසුතා හොනති ධතා වචසා පරිචිතා මනසානු-පෙකතිතා දිට්ඨියා සුපපට්ඨිධා.

අයං භනෙන භික්ඛු කල්යාණමිකේනා කල්යාණසභායො කල්යාණ-සමපවචෙතා.

අයං භනෙන භික්ඛු සුවචො හොති, සොචචසසකරණෙහි ධම්මෙහි සමනනාගතො බමො පදකම්මණ්ණාහි අනුසාසනී.

අයං භනෙන භික්ඛු යාති තාති සමුභමචාරීනං උච්චාවචාති කිං කරණියාති, තස් දකෙඛා හොති අනලසො තත්‍රූපායාය වීමංසාය සමනනා-ගතො අලං කාතුං, අලං සංචිධාතුං.

අයං භනෙන භික්ඛු ධම්මකාමො හොති, පියසමුද්දහාරො අභිධම්මෙ අභිචිතයෙ උළාරපාමොජෙජා.

අයං භනෙන භික්ඛු ආරඤ්චරියො විහරති ථාමවා දලභපරකකමො අනිකම්මකධුරො කුසලෙසු ධම්මෙසු.

අයං භනෙන භික්ඛු චතුකතං කුසානානං ආභිචෙතසිකානං දිට්ඨධම්ම-සුඛචිහාරානං තිකාමලාහී හොති අකිච්ඡලාහී අකසිරලාහී.

අයං භනෙන භික්ඛු අනෙකච්චිතං පුබ්බෙතිචායං අනුසාරති සෙයාට්ඨං. එකමු පාති. දෙවි පාතියො -පෙ- ඉති සාකාරං සඋදෙසං අනෙකච්චිතං පුබ්බෙතිචායං අනුසාරති.

මෙසේ වදළ කල්හි ආයුෂ්මත් සුභුති තෙරණුවෝ භාගාවතූන් වහන්සේට නෙල කරුණ සැලකළහ. වහන්ස, භාගාවතූන් වහන්සේ විසින් ශ්‍රද්ධා ඇති පුද්ගලයාගේ යම් මේ ශ්‍රද්ධාපදන කෙනෙක් වදරන ලදහු නම්, ඔහු මෙ මහණහට විද්‍යාමාන වෙත්, මෙ මහණ ද ඔවුනතර පෑනේ. වහන්ස, මෙ මහණ සිල්වත් වෙයි, ප්‍රාතිමොක්ෂසංවරයෙන් සංවෘත ව වෙසේ, ආචාර ගෞවර සම්පන්න වූයේ අණුමාත්‍ර වද්‍යායෙහිදු භය විසින් දක්නා සුලුයේ සිකපෙදෙහි සමාදන් කොට ගෙන හික්මෙයි.

වහන්ස, මෙ මහණ ශ්‍රාතධර වූයේ රැස්කොටගත් ශ්‍රැත ඇතියේ බහුශ්‍රාත වෙයි. යම් ඒ ආදිකල්‍යාණ මධ්‍යකල්‍යාණ පයඝීවසාන කල්‍යාණ සාථී සවාඤ්ඤාන ධර්මයෝ කෙවලපරිපූර්ණ පරිශුද්ධ බ්‍රහ්මවයඝීය ප්‍රකට කොට කියත් නම් එ බදු ධර්මයෝ ඔහු විසින් අසන ලද්දහු ධරන ලද්දහු වචනයෙන් පරිචිත වූවාහු සිතින් අනුප්‍රේක්ෂිත වූවාහු ප්‍රඥාවෙන් මොනොවට පිළිවිදියාහු වෙත්.

වහන්ස, මෙ මහණ කලණ මිතුරන් ඇතියේ කලණ යහළුවන් ඇතියේ කලණයන් කෙරෙහි නැඹුරු වීම් ඇතියේ වෙයි.

වහන්ස, මෙ මහණ සුවචභාවය කරන ධර්මයන්ගෙන් සමන්වාගත වූයේ ක්ෂමා ඇතියේ අනුශාසනාව ප්‍රදක්ෂිණායෙන් ගන්තාසුලුයේ සුවච වෙයි.

වහන්ස, මෙ මහණ සමුම්සරුන්ගේ යම් ඒ කුදු මහත් කී කරණයයෝ වෙත් නම් එහි දක්ෂ වූයේ අනලස් වූයේ තත්‍රොපායම්මාසායෙන් සමන්වාගත වූයේ කරනුවට නිසි වෙයි, සංවිධානයට නිසි වෙයි.

වහන්ස, මෙ මහණ ප්‍රියසමුද්‍යහාර ඇතියේ අභිධර්මයෙහි අභිචනයෙහි මහත් ප්‍රමොද ඇතියේ ධර්මකාම වෙයි.

වහන්ස, මෙ මහණ දළ වැර ඇතියේ සථාම ඇතියේ දළ පැරකුම් ඇතියේ කුලඳධර්මයන්හි නො බැහු වියඝීධුර ඇතියේ වාස කරයි.

වහන්ස, මෙ මහණ අධිවිඤ්ඤායෙහි උපදාන දිට්‍ර දුම්මයෙහි සුඛවිභරණ වූ සතරධ්‍යානයන් කැමැති සේ ලබනුයේ නිදුකින් ලබනුයේ විපුල කොට ලබනුයේ වෙයි.

වහන්ස, මෙ මහණ අනෙකවිධ පූච්චිවාසය සිහිකෙරෙයි, එ නම්: එක් ජාතියකුදු ජාති දෙකකුදු -පෙ- මෙසේ ආකාර සහිතව උදෙස සහිතව අනෙකවිධ පූච්චිවාසය සිහි කෙරෙයි.

අයං භනෙන භික්ඛු දිබ්බිත වකඛුනා විසුද්ධින අතිකකනනමානුසංකෙන්-පෙ- යථා කමමුපගෙ සනෙහ පජානාති.

අයං භනෙන භික්ඛු ආසවානං ඛයා -පෙ-සච්ඡිකඛවා උපසම්පජ්ජ විහරති.

යානිමානි භනෙන භගවතා සඤ්ඤා සද්ධාපදනානි භාසිතානි සංවිජ්ජනති, තානී ඉමස්ස භික්ඛුනො. අයං ඤච භික්ඛු එතෙසු සඤ්ඤානී ති.

සාධු සාධු සුභුති, තෙන භි කං සුභුති ඉමීනා සද්දේධන භික්ඛුනා සද්ධිං විහරෙය්‍යාසි. යද ව කං සුභුති ආකමෙඛියාසි තථාගතං දස්සනාය ඉමීනාව සද්දේධන භික්ඛුනා සද්ධිං උපසංකමෙය්‍යාසි තථාගතං දස්සනායා ති.

11. 2. 5

මෙතනානිසංස සුතතං

මෙතනාය භික්ඛවෙ වෙතොවිමුඤ්ඤියා ආසෙවිතාය භාවිතාය බහුලිකතාය යානිකතාය වජ්ජිකතාය අනුට්ඨිතාය පරිචිතාය සුසමාරඤ්ඤියං එකාදසානිසංසා පාටිකඛිනා, කතමෙ එකාදස:

සුඛං සුපති, සුඛං පටිබුජ්ඣති, න පාපකං සුපිනං පසාති. මනුසසානං පියො හොති, අමනුසසානං පියො හොති, දෙවතා රක්ඛනති, නාසස අභති වා වීසං වා සසුං වා කමති, තුවටං විතතං සමාධියති, මුඛවටෙණණො ඛිපසයිදති, අසමමුලෙහා කාලං කරොති, උතරිං අසපටිච්ඡිකිතෙතො බුභමිලොකුපගො හොති.

මෙතනාය භික්ඛවෙ වෙතොවිමුඤ්ඤියා ආසෙවිතාය භාවිතාය බහුලිකතාය යානිකතාය වජ්ජිකතාය අනුට්ඨිතාය පරිචිතාය සුසමාරඤ්ඤියං ඉමෙ එකාදසානිසංසා පාටිකඛිනා.

වහන්ස, මෙ මහණ මිනිසැය ඉක්ම පවත්නා විසුද්ධ වූ දිවැසින්... කම් වූ පරිදි යන සත්කියන් දන්තෝය.

වහන්ස, මෙ මහණ ආසුචක්ෂය යෙන්... පසක් කොට එයට පැමිණ වාස කරයි.

වහන්ස, සැදහැනිය හුගේ යම් ඒ ශ්‍රද්ධාපදන කෙනෙක් භාගාවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරන ලද්දහු නම් ඔහු මෙ මහණ හට විද්‍යාමාන වෙත්. මෙ මහණ ද ඔවුන් තුළ පැනේ යි.

සුභුතියෙනි, මැනැව්, මැනැව්, සුභුතියෙනි, එ කරුණෙන් නෙපි මෙ සද්ධම්මික්ෂුහු සමග වාස කරව. සුභුතියෙනි, යම් කලෙක තෙපි තථාගතයන් දඹිනය කරනු කැමැත්තහු නම් තථාගතයන් දක්නා පිණිස මේ සද්ධ මිනික්ෂුහු සමග ම එළඹෙවයි.

11. 2. 5

මෙත්තානිසංස සූත්‍රය

මහණෙනි, ආසෙච්ඡ වූ භාවිත වූ බහුලිකාත වූ යානිකාත වූ වසකුකාත වූ අනුභ්විත වූ පරිච්ඡ වූ සුසමාරබ්බ වූ මෙමත්‍රී විඛතවිමුක්ති පිළිබඳ එකොළොස් අනුසස් කෙනෙක් කැමැති විය යුතුවහ: කවර එකොළොස් දෙනෙක යත්:

සුවසේ හෝනේ ය. සුවසේ පුබුදනේ ය. ලාමක සච්ඡන නො දක්නේ ය. මිනිස්නට ප්‍රිය වන්නේ ය. නො මිනිස්නට ප්‍රිය වන්නේ ය. දෙවියෝ රක්නා හ. ගිනි වේවයි විෂ වේවයි යෙහු වේවයි ඔහට නො වදනේ ය. වහා සිත සමාධියට යෙයි. මුචපැහැ වෙසෙසින් පහදනේ ය. නො මුළු සිහි ඇතියේ කලුරිය කරනේ ය. මතුයෙහි මග පල නො පිළිවිදුනේ බඹලෝ යනුයේ වෙයි.

මහණෙනි, ආසෙච්ඡ වූ භාවිත වූ බහුලිකාත වූ යානිකාත වූ වසකුකාත වූ අනුභ්විත වූ පරිච්ඡ වූ සුසමාරබ්බ වූ මෙමත්‍රී විඛතවිමුක්තිහුගේ මේ එකොළොස් අනුසස් කැමැති විය යුත්තාහු යි.

11. 2. 6

අට්ඨකතාගර සුතතං

එකං සමයං ආයඤ්ඤා ආනන්දෙ වෙසාලියං විහරති බෙලුව ගාමකෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන දසමො ගහපති අට්ඨකතාගරො පාටලීපුතං අනුපපතො හොති කෙනචී දෙව කරණීයෙන. අථ ඛො දසමො ගහපති අට්ඨකතාගරො යෙන කුකකුටාරාමො යෙන අඤ්ඤතරො භික්ඛු තෙනුපසඬකමී. උපසඬකමීඤ්ඤා තං භික්ඛුං එතදවොච: කභං නු ඛො භතෙන ආයඤ්ඤා ආනන්දෙ එතරහි විහරති? දසසනකාමා හි මයං භතෙන ආයඤ්ඤා ආනන්දන්තී. එසො ගහපති ආයඤ්ඤා ආනන්දෙ වෙසාලියං විහරති බෙලුවගාමකෙ තී.

අථ ඛො දසමො ගහපති අට්ඨකතාගරො පාටලීපුතෙන තං කරණීයං තීරෙඤ්ඤා යෙන වෙසාලී බෙලුවගාමකො යෙනායඤ්ඤා ආනන්දෙ තෙනුපසඬකමී. උපසඬකමීඤ්ඤා ආයඤ්ඤා ආනන්දං අභිවාදෙඤ්ඤා එකමන්තං කිසිදී, එකමන්තං කිසිතො ඛො දසමො ගහපති අට්ඨකතාගරො ආයඤ්ඤා ආනන්දං එතදවොච:

“අඤ්ඤා ඛො භතෙන ආනන්ද තෙන භගවතා ජානතා පසසතා අරහතා සමමාසමධුදෙඤ්ඤා එකධමෙඤ්ඤා සමමදකඛාතො යඤ්ඤා භික්ඛුතො අපමන්තසා ආතාපිතො පභිතන්තසා විහරතො අවිමුතං වා විතං විමුච්චති. අපරිකඤ්ඤා වා ආසවා පරිකඤ්ඤා ගච්ඡන්තී, අනනුපපතං වා අනුතරං යොගකෙකමං අනුපාපුණාති” තී.

අඤ්ඤා ඛො ගහපති තෙන භගවතා ජානතා පසසතා අරහතා සමමාසමධුදෙඤ්ඤා එකධමෙඤ්ඤා සමමදකඛාතො යඤ්ඤා භික්ඛුතො අපමන්තසා ආතාපිතො පභිතන්තසා විහරතො අවිමුතං වා විතං විමුච්චති. අපරිකඤ්ඤා වා ආසවා පරිකඤ්ඤා ගච්ඡන්තී, අනනුපපතං වා අනුතරං යොගකෙකමං අනුපාපුණාති තී.

11. 2. 6

අට්ඨකනාගර සූත්‍රය

එක්සමයෙක්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ විසාලා නුවර බෙලුව ගමහි වාස කරත්. එකල්හි අට්ඨකනාගර වැසි දසම ගැහැව් කිසියම් කරණි හෙතෙසෙන් පාටලීපුත්‍රයට අනුප්‍රාප්ත වෙයි. ඉක්බිති අට්ඨකනාගර වැසි දසම ගැහැව් කුක්කුචාරාමයෙහි අන්‍යතර මහණකු කරා එළඹියේ ය. එළඹ එ මහණහට තෙල සැලකළේය: වහන්ස, මේ කල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ කොහි වාස කෙරෙත් ද, වහන්ස, අපි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් දක්නා කැමැතියම්හ'යි. ගැහැවියෙනි, තෙල ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ වෙසාලියෙහි බෙලුව ගමහි වාස කෙරෙති යි.

ඉක්බිති අට්ඨකනාගර වැසි දසම ගැහැව් පාටලී පුත්‍රයෙහි එ කරණි නිමවා වෙසාලියෙහි බෙලුව ගමහි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් කරා එළඹියේ ය. එළඹ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් සකසා වැද එකත් පයෙක හින. එකත්පස්ව හුන් අට්ඨකනාගර වැසි දසම ගහපති ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන්ට තෙල කීය:

වහන්ස, ආනන්දයෙනි, ආසයානුසය දන්තා ඥෙය ධම්මය දක්නා අර්හත්වූ සමාක් සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් ධම්මයෙක්හි අප්‍රමතන වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇති ප්‍රතිතාත්ම ව වාසය කරන භික්ෂුහුගේ අවිච්ඡික්ක වූ හෝ විතනය මිදේ නම් අපරික්ෂිණ වූ හෝ ආශ්‍රවයෝ පරික්ෂිණයට යෙන් නම් නො පැමිණියා වූ හෝ අනුකරයොගක්ෂෙමයට පැමිණේ නම් මොනොවට ප්‍රකාශ කරන ලද එ බඳු එක් ධම්මයෙක් ඇත්තේ දැයි?

ගැහැවියෙනි, යම් ධම්මයෙක්හි අප්‍රමතන වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇති නිවාණය කෙරෙහි මෙහෙයු සින් ඇතිව වසන භික්ෂුහුගේ අවිච්ඡික්ක වූ හෝ විතනය මිදේ නම් පරික්ෂිණ නො වූ ආශ්‍රවයෝ හෝ පරික්ෂයට යෙන් නම් නො පැමිණියා වූ හෝ අනුකරයොගක්ෂෙමයට පිළිවෙළින් පැමිණේ නම් ආසයානුසය දන්තා ඥෙයධම්මය දක්නා අර්හත් වූ සමාක් සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මොනොවට දෙසන ලද එ බඳු එක ධම්මයෙක් ඇත් මැයි.

කතමො ච පන භනෙන ආනන්ද තෙන භගවතා ජානතා පසසතා අරහතා සමමාසමුද්දොධන එකධමෙමො සමමදකුතො යසු භික්ඛුනො අපමනසස ආනාපිනො පහිතනසස විහරතො අවිමුක්තො චා වික්තො මුච්චති අපරික්ඛිණො චා ආසවා පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති, අනන්තපසනං චා අනුතතරං යොගකෙබ්බං අනුපාපුණාති ති.

ඉධ ගහපති භික්ඛු විච්චෙවච කාමෙහි විච්චෙ අකුසලෙහි ධමෙමෙහි සවිතකකං සච්චාරං විචෙකජං පිතිසුඛං පඨමං කුඩානං උපසමපජ්ජ විහරති. සො ඉති පටිසංචිකකිති: “ඉදමපි ඛො පඨමං කුඩානං අභිසංඛිතං අභිසංකෙඤ්ඤාධිතං, යං ඛො පන කිංඤ්චි අභිසංඛිතං අභිසංකෙඤ්ඤාධිතං කදනිච්චං නිරොධධම්මෙන්ති පජානාති. සො තස්ස ධීතො ආසවානං ඛයං පාපුණාති. නො වෙ ආසවානං ඛයං පාපුණාති, තෙනෙව ධම්මරාගෙන තාය ධම්මනන්දියා පඤ්ඤානං ඔරමහාගියානං සංකෙඤ්ඤාජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකො හොති. තස්ස පරිනිබ්බායී අනාවතතිධමෙමො තස්මා ලොකා.

අයමපි ඛො ගහපති තෙන භගවතා ජානතා පසසතා අරහතා සමමාසමුද්දොධන එකධමෙමො සමමදකුතො යසු භික්ඛුනො අපමනසස ආනාපිනො පහිතනසස විහරතො අවිමුක්තො චා වික්තො විමුච්චති, අපරික්ඛිණො චා ආසවා පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති, අනන්තපසනං චා අනුතතරං යොගකෙබ්බං අනුපාපුණාති.

පුනචපරං ගහපති භික්ඛු විතකකච්චාරානං වූපසමා අජකිත්තං සමපසාදනං වෙනසො එකොදිභාවං අවිතකකං අච්චාරං සමාධිජං පිති සුඛං දුතියං කුඩානං උපසමපජ්ජ විහරති-පෙ-තතියං කුඩානං-පෙ- චතුස්සං කුඩානං උපසමපජ්ජ විහරති. සො ඉති පටිසංචිකකිති: ඉදමපි ඛො චතුස්සං කුඩානං අභිසංඛිතං අභිසංකෙඤ්ඤාධිතං, යං ඛො පන කිංඤ්චි අභිසංඛිතං අභිසංකෙඤ්ඤාධිතං, කදනිච්චං නිරොධධම්මෙන්ති පජානාති. සො තස්ස ධීතො ආසවානං ඛයං පාපුණාති. නො වෙ ආසවානං ඛයං පාපුණාති, තෙනෙව ධම්මරාගෙන තාය ධම්මනන්දියා පඤ්ඤානං ඔරමහාගියානං සංකෙඤ්ඤාජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකො හොති තස්ස පරිනිබ්බායී අනාවතතිධමෙමො තස්මා ලොකා.

අයමපි ඛො ගහපති තෙන භගවතා ජානතා පසසතා අරහතා සමමාසමුද්දොධන එකධමෙමො සමමදකුතො යසු භික්ඛුනො අපමනසස ආනාපිනො පහිතනසස විහරතො අවිමුක්තො චා වික්තො විමුච්චති. අපරික්ඛිණො චා ආසවා පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති, අනන්තපසනං චා අනුතතරං යොගකෙබ්බං අනුපාපුණාති.

වහන්ස, ආනන්දයෙනි, යම් ධර්මයෙක්හි අප්‍රමතන වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇති නිවන් කෙරෙහි මෙහෙයු සිත් ඇතිව වාස කරන භික්ෂුහුගේ නො මිදුණා වූ හෝ සිත මිඳේ නම් අපරික්ෂිණ වූ හෝ ආසුවයෝ පරික්ෂයට යෙත් නම් අනනුප්‍රාප්ත අනුකරයොගක්ෂෙමයට හෝ පැමිණේ නම් දන්තා වූ දක්තා වූ අර්හත් වූ සමාක් සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මොනොවට දෙසන ලද ඒ එක ම ධර්මය කවරේ දැයි.

ගැහැවිය, මෙ සස්තෙහි මහණ කාමයන්ගෙන් වෙන්ව ම අකුල ධර්මයන්ගෙන් වෙන්ව ම සවිතර්ක වූ සවිචාර වූ විවෙකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිසුඛ ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වාස කරයි. හේ මෙසේ නුවණින් සිතයි, මේ ප්‍රථමධ්‍යානය ද උපදවන ලද්දේ කල්පිත වේ. යම් කිසිවක් උපදවන ලද නම් කල්පිත නම් එය අනිත්‍යය නිරුද්ධ වන සැහැවි ඇතියේ යයි දන්නේ ය. හේ ඒ ගමට විදුහිනාධර්මයෙහි පිහිටියේ ආසුවයන්ගේ ක්ෂයට පැමිණෙයි ඉදින් ආසුවක්ෂයට නො පැමිණේ නම් එම (ගමට විදුහිනා) ධර්මරාගයෙන් එම ධර්මනැදියෙන් පඤ්චධර්මභාගිය සංයෝජනයන්ගේ පරික්ෂයෙන් ඔපපාතික වූයේ එහි පිරිනිවෙන සුලුයේ එලොවින් පෙරළා නො එන සැහැවි ඇතියේ වෙයි.

ගැහැවියෙනි, යම් ධර්මයෙක්හි අප්‍රමතන වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇති නිවනට මෙහෙයු සිත් ඇතිව වසන භික්ෂුහුගේ නො මිදුණු හෝ සිත මිඳේ නම් අපරික්ෂිණ වූ හෝ ආසුවයෝ පරික්ෂයට යෙත් නම් අනනුප්‍රාප්ත වූ හෝ අනුකරයොගක්ෂෙමයට පැමිණේ නම් එබඳු මේ එක ම ධර්මය ද දන්තා වූ දක්තා වූ අර්හත් වූ සමාක් සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මොනොවට දෙසන ලද්දේය.

ගැහැවියෙනි, තවද මහණ විතර්ක විචාරයන්ගේ ව්‍යුපගමයෙන් අධ්‍යාත්මයෙහි සම්ප්‍රයාදනය ඇති විතතයාගේ එකඟ බව ඇති අවිතර්ක අවිචාර වූ සමාධියෙන් උපන්-ප්‍රීතිසුඛ ඇති ද්විතීයධ්‍යානයට පැමිණ වාස කරයි... තෘතීයධ්‍යානයට... චතුර්ත්වධ්‍යානයට පැමිණ වාස කරයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකන්නේය. මේ චතුර්ත්වධ්‍යානය ද අභිසංස්කෘතිය. අභිසංකොච්ඡිතය. යම්කිසිවක් අභිසංස්කෘත නම් අභිසංකොච්ඡිත නම් එය අනිත්‍යය, නිරොධසච්චාව ඇතිය යි දන්නේ ය. හේ ඒ සමච්චිදුහිනා ධර්මයෙහි පිහිටියේ ආසුවක්ෂයට පැමිණෙයි. ඉදින් ආසුවක්ෂයට නො පැමිණියේ නම් එම ධර්මරාගයෙන් එම ධර්මනැදියෙන් පඤ්චධර්මභාගිය සංයෝජනයන්ගේ පරික්ෂයෙන් ඔපපාතික වූයේ එහි පිරිනිවනසුලු වූයේ එලොවින් පෙරළා නො එන සැහැවි ඇතියේ වෙයි.

ගැහැවියෙනි, යම් ධර්මයෙක්හි අප්‍රමතන ව ආනාපි ව ප්‍රතිතාත්ම ව වාස කරන භික්ෂුහුගේ නො මිදුණු සිත හෝ මිඳේ නම් අපරික්ෂිණ වූ ආසුවයෝ පරික්ෂයට යෙත් නම් අනනුප්‍රාප්ත වූ හෝ අනුකරයොගක්ෂෙමයට පැමිණේ නම් දන්තා වූ දක්තා වූ අර්හත් වූ සමාක් සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මේ එකම ධර්මය ද මොනොවට දෙසන ලදී.

පුනාවපරං ගහපති භික්ඛු මෙහතාසහගතෙන වෙනසා එකං දියං ඵරිත්වා විහරති - තථා දුතියං - තථා තතියං - තථා චතුස්සං-ඉති උඤ්චමධො කිරියං සබ්බධි සබ්බික්ඛනතාය සබ්බාවික්ඛං ලොකං මෙහතාසහගතෙන වෙනසා වීජුලෙන මහග්ගතෙන අපමාණෙන අවෙරෙන අබ්බාපරේකින ඵරිත්වා විහරති. සො ඉති පටිසංඝවේකිති: “අයමපි ඛො මෙහතා වෙනො විමුක්ති අභිසංඛිතා අභිසංඝෙවනයිතා. යං ඛො පන කිංඤ්ච අභිසංඛිතං අභිසංඝෙවනයිතං, තදනිච්චං නිරොධධම්මනථී” පජානාති. සො තස්ථ ධීතො ආසවානං බයං පාපුණාති, නො වෙ ආසවානං බයං පාපුණාති, තෙනෙව ධම්මරාගෙන තාය ධම්මනාදියා පඤ්ඤානං ඕරම්භාගීයානං සංඝෙඤ්ඤජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකො හොති තස්ථ පරිනිබ්බායී අනාවත්ති-ධම්මො තස්මා ලොකා.

අයමපි ඛො ගහපති තෙන හගවතා ජානතා පසසතා අරහතා සමමාසමුද්දෙධන එකධම්මො සමමදකුකාතො යස්ථ භික්ඛුනො අපමනසස ආත්ථපිතො පභික්ඛනසස විහරතො අවිමුක්ඛං වා වික්ඛං විමුච්චති. අපරික්ඛිණං වා ආසවා පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති. අනානුප්පනං වා අනුක්ඛරං යොගසෙබ්බං අනුපාපුණාති.

පුනාවපරං ගහපති භික්ඛු කරුණාසහගතෙන වෙනසා -පෙ- මුදිතා සහගතෙන වෙනසා -පෙ-උපෙක්ඛාසහගතෙන වෙනසා එකං දියං ඵරිත්වා විහරති. තථා දුතියං - තථා තතියං - තථා චතුස්සං, ඉති උඤ්චමධො කිරියං සබ්බධි සබ්බික්ඛනතාය සබ්බාවික්ඛං ලොකං උපෙක්ඛාසහගතෙන වෙනසා වීජුලෙන මහග්ගතෙන අපමාණෙන අවෙරෙන අබ්බාපරේකින ඵරිත්වා විහරති. සො ඉති පටිසංඝවේකිති: අයමපි ඛො උපෙක්ඛා වෙනො-විමුක්ති අභිසංඛිතා අභිසංඝෙවනයිතා. යං ඛො පන කිංඤ්ච අභිසංඛිතං අභිසංඝෙවනයිතං තදනිච්චං නිරොධධම්මනථී පජානාති. සො තස්ථ ධීතො ආසවානං බයං පාපුණාති, නො වෙ ආසවානං බයං පාපුණාති, තෙනෙව ධම්මරාගෙන තාය ධම්මනාදියා පඤ්ඤානං ඕරම්භාගීයානං සංඝෙඤ්ඤජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකො හොති තස්ථ පරිනිබ්බායී අනාවත්තිධම්මො තස්මා ලොකා.

අයමපි ඛො ගහපති තෙන හගවතා ජානතා පසසතා අරහතා සමමාසමුද්දෙධන එකධම්මො සමමදකුකාතො යස්ථ භික්ඛුනො අපමනසස ආත්ථපිතො පභික්ඛනසස විහරතො අවිමුක්ඛං වා වික්ඛං විමුච්චති. අපරික්ඛිණං වා ආසවා පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති අනානුප්පනං වා අනුක්ඛරං යොගසෙබ්බං අනුපාපුණාති.

ගැහැවියෙහි, තවද මහණ මෙන්සහගිය සිතින් එක් දිගක් පතුරුවා වෙසෙයි. එසේ ම දෙවන - එසේ ම තෙවන - එසේ ම සතරවන - මෙසේ උඩ යට සරස හැමතන්හි සඵාත්මතාවෙන් හැම ලොව විපුල වූ මහත්ගත වූ අප්‍රමාණ වූ අවෙවර වූ ව්‍යාධාධ රහිත වූ මෙන්සහගිය සිතින් පතුරුවා වෙසෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකයි මේ මෙතො වෙතොවිමුක්තිය ද අභිසංඛිත වෙයි. අභිසංඝෝනයිත වෙයි. යම් කිසිවක් අභිසංඛිත අභිසංඝෝනයිත නම් එය අනිත්‍යය නිරොධධම් යයි. දන්නේ ය. හේ එහි සිටියේ ආසුචක්ෂයට පැමිණේ. ඉදින් ආසුචක්ෂයට නො පැමිණේ නම් එම ධර්මරාගයෙන් එම ධර්මනදියෙන් පඤ්චිධ ඔරමහාගිය සංයොජනයන්ගේ පරික්ෂයෙන් ඔපපාතික වූයේ එහි පිරිනිවෙන සුදු වූයේ එලොචින් පෙරළා නො එන සැහැවි ඇතියේ වෙයි.

ගැහැවියෙහි, යම් ධර්මයෙක්හි අප්‍රමතන ව ආතාපී ව ප්‍රහිතාත්ම ව වාස කරන හික්සුහුගේ නො මිදුණු සිත හෝ මිදේ නම් අපරික්ෂිණ වූ හෝ ආසුචයෝ පරික්ෂයට යෙත් නම් අනනුප්‍රාප්ත වූ හෝ අනුතර යොගක්ෂෙමයට පැමිණේ නම් දන්නා වූ දක්නා වූ අර්හත් වූ සමාක් සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මේ එක ධර්මය ද මොනොවට දෙසන ලදී.

තවද ගැහැවියෙහි, මහණ කුළුණු සහගිය සිතින් ... මුදිතා සහගිය සිතින්... උපෙක්ෂා සහගිය සිතින් එක් දිගක් පතුරුවා වෙසෙයි. එසේ දෙවන - එසේ තෙවන - එසේ සිවුවන - මෙසේ උඩ යට සරස හැම තන්හි සඵාත්මතාවයෙන් හැම ලොව විපුල වූ මහත්ගත වූ අප්‍රමාණ වූ අවෙවර වූ ව්‍යාධාධ රහිත උපෙක්ෂා සහගිය සිතින් පතුරුවා වෙසෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් සිතයි: මේ උපෙක්ෂාවිතවිමුක්තිය ද අභිසංඛිත ය අභිසංඝෝනයිත ය. යම් කිසිවක් වනාහි අභිසංඛිත අභිසංඝෝනයිත නම් එ අනිත්‍ය වෙයි නිරොධ ධම් වෙයි දන්නේ ය. හේ එහි සිටියේ ආසුචක්ෂයට පැමිණෙයි. ඉදින් ආසුචක්ෂයට නො පැමිණේ නම්, එම ධර්මරාගයෙන් එම ධර්මනදියෙන් පඤ්චිධ ඔරමහාගිය සංයොජනයන්ගේ පරික්ෂයයෙන් ඔපපාතික වූයේ එහි පිරිනිවෙන සුදු වූයේ එ ලොචින් පෙරළා නො එන සුදු වූයේ වෙයි.

ගැහැවියෙහි, යම් ධර්මයෙක්හි අප්‍රමතන ව ආතාපී ව ප්‍රහිතාත්ම ව වාස කරන හික්සුහුගේ අවිමුක්ත වූ හෝ විතතය මිදේ නම්, අපරික්ෂිණ වූ හෝ ආසුචයෝ පරික්ෂයට යෙත් නම් අනනුප්‍රාප්ත වූ හෝ අනුතර යොගක්ෂෙමයට පැමිණේ නම්, දන්නා වූ දක්නා වූ අර්හත් වූ සමාක් සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මේ එක ධර්මය ද මොනොවට දෙසන ලද්දේය.

පුනාවපරං ගහපති භික්ඛු සබ්බසො රූපසඤ්ඤානං සමතික්ඛමා පටිසසඤ්ඤානං අසුඛබ්බා නානාත්තසඤ්ඤානං අමනසිකාරා අනානො ආකායොති ආකායානාඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො ඉති පටි සඤ්චිකඛති: අයමපි ඛො ආකායානාඤ්ඤායතනසමාපතති අභිසංඛිතා අභිසංඝෝතයිතා. යං ඛො පන කිඤ්චි අභිසංඛිතං අභිසංඝෝතයිතං තද- නිච්චං නිරොධධම්මෙනා පජානාති. සො තස්ස ධීතො ආසවානං බයං පාපුණාති. නො චෙ ආසවානං බයං පාපුණාති, තෙනච ධම්මරාගෙන තාය ධම්මනාදියා පඤ්චනං ඔරම්භාගියානං සංඤ්ඤාජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකො හොති තස්ස පරිනිබ්බාසී අනාවසී ධම්මො තසමා ලොකා.

අයමපි ඛො ගහපති තෙන භගවතා ජානතා පසයනා අරහතා සම්මා සම්බුද්ධො ඵකධම්මො සම්මදුක්ඛානො යස්ස භික්ඛුනො අපමනසස ආනාපිනො පභිතත්තසස විහරතො අවිමුක්ඛං වා වික්ඛං විමුච්චති, අපරික්ඛිණං වා ආසවා පරික්ඛයං ගම්ඡන්ති, අනනුපපත්තං වා අනුත්තරං යොගකෙඛමං අනුපාපුණාති.

පුනාවපරං ගහපති භික්ඛු සබ්බසො ආකායානාඤ්ඤායතනං සමතික්ඛමම අනානං විඤ්ඤාණන්ති විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති-පෙ-සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමතික්ඛමම නස්සී කිඤ්චිති ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො ඉති පටිසඤ්චිකඛති: අයමපි ඛො ආකිඤ්චඤ්ඤායතනසමාපතති අභිසංඛිතා අභිසංඝෝතයිතා. යං ඛො පන කිඤ්චි අභිසංඛිතං අභිසංඝෝතයිතං තදනිච්චං නිරොධ ධම්මෙනා පජානාති. සො තස්ස ධීතො ආසවානං බයං පාපුණාති, නො චෙ ආසවානං බයං පාපුණාති, තෙනච ධම්මරාගෙන තාය ධම්මනාදියා පඤ්චනං ඔරම්භාගියානං සංඤ්ඤාජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකො හොති තස්ස පරිනිබ්බාසී අනාවසී ධම්මො තසමා ලොකා.

අයමපි ඛො ගහපති තෙන භගවතා ජානතා පසයනා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධො ඵකධම්මො සම්මදුක්ඛානො යස්ස භික්ඛුනො අපමනසස ආනාපිනො පභිතත්තසස විහරතො අවිමුක්ඛං වා වික්ඛං විමුච්චති, අපරික්ඛිණං වා ආසවා පරික්ඛයං ගම්ඡන්ති අනනුපපත්තං වා අනුත්තරං යොගකෙඛමං අනුපාපුණාති.

තවද ගැහැවියෙහි, මහණ සච්ඡකාරයෙන් රූපසංඥාවන්ගේ සමතික්‍රමණයෙන් ප්‍රතිසංඥාවන්ගේ අඤාංගමයෙන් නානාත්ථසංඥාවන්ගේ අමනසිකාරයෙන් ‘ආකාශය අනන්‍යය’යි ආකාසානඤ්ඤායතනයට එළඹ වාස කරයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකයි: “මේ ආකාසානඤ්ඤායතනසමාපත්තිය ද අභිසංස්කෘත ය, අභිසංඤ්ඤානයිත ය, යම් කිසිවක් අභිසංඤ්ඤාන වේ නම්, අභිසංඤ්ඤානයිත වේ නම්, එ අනිත්‍ය ය, නිරොධ ධර්මය’යි දන්නේ ය. හේ එහි සිටියේ ආභ්‍රවක්ෂයට නො පැමිණේ. ඉදින් ආභ්‍රවක්ෂයට නො පැමිණේ නම් එම ධර්මරාගයෙන් එම ධර්ම නාන්දියෙන් පඤ්චිධි ඔරමොගිය සංයෝජනයන්ගේ පරික්ෂයෙන් ඔපපාදක වූයේ එහි පිරිනිවේනසුලුයේ එලොවින් පෙරළා නො එන සුලුයේ වෙයි.

ගැහැවියෙහි, යම් ධර්මයෙක්හි අප්‍රමත ව ආනාපී ව ප්‍රතිතාත්ම ව වාසය කරන මහණහුගේ අවිච්ඡික්ත හෝ සිත මිදේ නම්, අපරික්ෂිණ ආභ්‍රවයෝ හෝ පරික්ෂයට යෙත් නම්, අනනුප්‍රාප්ත වූ හෝ අනුකරයොගක්ෂෙමයට පැමිණේ නම් ආසංයානුසය දන්තා සකලදෙයමණ්ඛලය දක්නා අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මෙ එක ධර්මය ද මොනොවට දෙසන ලදී.

තවද ගැහැවියෙහි, මහණ සච්ඡකාරයෙන් ආකාසානඤ්ඤායතනය සමතික්‍රම කොට ‘විඥානය අනන්‍යය’යි විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයට එළඹ වාසය කරයි සච්ඡකාරයෙන් විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය සමතික්‍රම කොට ‘කිසිදු නැතැ’යි ආකිඤ්ඤාඤ්ඤායතනයට එළඹ වෙසෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකන්නේ ය: “මේ ආකිඤ්ඤාඤ්ඤායතන සමාපත්තිය ද අභිසංඤ්ඤාන ය, අභිසංඤ්ඤානයිත ය, යම් කිසිවක් අභිසංඤ්ඤාන ද, අභිසංඤ්ඤානයිත ද, එ අනිත්‍ය ය නිරොධ ධර්මය’යි දන්නේ ය. හේ එහි සිටියේ ආභ්‍රවක්ෂයට පැමිණේ. ඉදින් ආභ්‍රවක්ෂයට නො පැමිණේ නම් එම ධර්මරාගයෙන් එම ධර්මනාන්දියෙන් පඤ්චිධි ඔරමොගිය සංයෝජනයන්ගේ පරික්ෂයෙන් ඔපපාදක වූයේ එහි පිරිනිවේන සුලුයේ එ ලොවින් පෙරළා නො එන සැහැවි ඇතියේ වෙයි.

ගැහැවියෙහි, යම් නැතෙක අප්‍රමත ආනාපී, ප්‍රතිතාත්ම ව වසන භික්ෂුහුගේ අවිච්ඡික්ත හෝ විතනය මිදේ නම්, අපරික්ෂිණ හෝ ආභ්‍රවයෝ පරික්ෂයට යෙත් නම්, අනනුප්‍රාප්ත හෝ අනුකරයොගක්ෂෙමයට පැමිණේ නම් දන්තා, දක්නා, අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මෙ එක ධර්මය ද මොනොවට දෙසන ලදී.

එවං චුකෙන දසමො ගහපති අට්ඨකනාගරො ආයසමනං ආනන්දං එතදවොච; සෙය්‍යථාපි භතෙන ආනන්ද පුරිසො එකං නිධිමුඛං ගවෙසනො සනිදෙව එකාදස නිධිමුඛානි අධිගවෙජ්ජය්‍ය. එවමෙව ඛො අහං භතෙන එකං අමතදාරං ගවෙසනො සනිදෙව එකාදසනනං¹ අමතදාරානං අලඤ්චං සවණං. සෙය්‍යථාපි භතෙන පුරිසස්ස අගාරං එකාදසදාරං, යො තස්මිං අගාරෙ ආදිනෙන එකමෙකෙනපි දාරොන න සකඤ්ඤෙය්‍ය අත්තානං සොඤ්චං කාතුං.

එවමෙව ඛො අහං භතෙන ඉමෙසං එකාදසනනං අමතදාරානං එකමෙකෙනපි අමතදාරොන සකඤ්ඤිස්‍යාමි අත්තානං සොඤ්චං කාතුං. ඉමෙ හි නාම භතෙන අඤ්ඤතිඤ්චා ආචරියස්ස ආචරියධනං පරියෙසිස්සන්ති. කිං පනාහං ආයසමනො ආනන්දස්ස පුජං න කරිස්සාමිති.

අථ ඛො දසමො ගහපති අට්ඨකනාගරො වෙසාලිකඤ්ච පාටලී පුත්තකඤ්ච භික්ඛුසඬ්ඤං සන්තිපාතෙත්වා පණ්ණෙන ධාදනියෙන ගොජනියෙන සහස්ථා සන්තපෙවසි සමපචාරෙසී. එකමෙකඤ්ච භික්ඛුං පචෙචක දුස්සුගෙන අවජාදෙසි ආයසමනඤ්ච ආනන්දං තිච්චරෙන. ආයසමනො ච ආනන්දස්ස පඤ්චසතං විහාරං කාරාපෙසීති.

11. 2. 7

ගොපාලක සුත්තං

එකාදසහි භික්ඛවෙ අඛෙගහි සමන්තාගතො ගොපාලකො අභබ්බො ගොගණං පරිභරිතුං ඵාතිකතතුං.² කතමෙහි එකාදසහි. ඉධ භික්ඛවෙ ගොපාලකො න රුපඤ්ඤා හොති, න ලක්ඛණකුසලො හොති, න ආසාචිකං සාටෙතා³ හොති, න වණං පට්චජාදෙතා හොති, න ධුමං කඛතා හොති. න තිඤ්ඤං ජානාති, න පිතං ජානාති, න වීථිං ජානාති, න ගොචරකුසලො හොති, අනවසෙසදෙහි ච හොති. යෙ තෙ උසහා ගොපිතරො ගොපරිනායකා තෙ න අතිරෙක පුජාය පුජෙතා හොති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ එකාදසහි අඛෙගහි සමන්තාගතො ගොපාලකො අභබ්බො ගොගණං පරිභරිතුං, ඵාතිකතතුං.²

1. එකාදස අමතදාරානි — මජ්ඣ. 2. ඵාතිකාතුං, මජ්ඣ. ඵාතිකාතුං යා. P. T. S.
3. සාරෙථා. —මජ්ඣ.

මෙසේ වදාළ කල්හි අට්ඨක නගර වාසී දසම ගෘහපති තෙම ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන්ට තෙල කරුණ කීය: වහන්ස, ආනන්දයෙනි, යම් පරිදි එක් ම නිධිමුඛයක් සොයන පුරුෂයෙක් එක්වර ම එකොළොස් නිධිමුඛයන් ලබන්නේ ද, වහන්ස, එපරිදි ම මම එක් ම අමානදාමාරයක් සොයනෙමි එක්වර ම එකොළොස් අමානදාමාර කෙනකුත් සෙවුනට ලදිමි. වහන්ස, යම් පරිදි පුරුෂයකුහට එකොළොස් දෙරටු ඇති ගෘහයෙක් වේ නම්, හේ එ ගින්නෙන් ආවිලා ගත් එ ගෙහි එක් එක් දෙරකිනුදු තමහට සවස්තිය කරනට හැකිවන්නේ ද,

වහන්ස, එ පරිද්දෙන් ම මම මේ එකොළොස් අමානදාමාරයන් අතුරෙන් එක් එක් අමානදාමාරයෙකිනුදු තමාහට සවස්තිය කරනට හැකි වන්නෙමි. වහන්ස, මේ අන්තොටුවෝ ඇදුරුහට ආවාය්‍යධනය සොයා දෙන්නාහ. මම ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන්හට කවර හෙයින් පූජා නො කරන්නෙමි දැයි.

ඉක්බිති අට්ඨක නගර වාසී දසම ගෘහපති තෙම විසල් පුර වැසි වූ ද පාටලීපුත්‍ර නිවාසී වූ ද භික්ෂු සඛ්‍යයා රැස් කරවා සියතින් ප්‍රණීතධානයෙන් හා භොජ්‍යයෙන් සන්තප්ත කෙළේ ය, සම්පවාරණය කෙළේ ය. එක් එක් මහණහට ප්‍රත්‍යෙක වස්ත්‍ර යුග්මයක් දීන. ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් තුන් සිවුරෙන් පිදී ය. ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් සඳහා පන්සියක් අගනා විහාර ද කරවී ය යි.

11. 2. 7

ගොපාලක සූත්‍රය

මහණෙනි, එකොළොස් කරුණෙකින් සමන්වාගත ගොපලු තෙම ගොමණ්ඩලය පරිහරණය කරනු පිණිස වඩනු පිණිස අභව්‍ය වෙයි. කවර එකොළොසෙකින යත්: මහණෙනි, මේ ලොවහි ගොපලු කෙම (ගණන් විසින් හෝ පැහැ විසින්) රූපද නො වෙයි, ලක්ෂණ කුලල නො වේ. මැසි බිජු (ඉහඳ) ඉවත් නො කෙරෙයි. වණ පිළියන් නොකරන්නේ වෙයි. (ගොවුදය වටා) ධූම නො කරනුයේ වෙයි. (සම හෝ විෂම) තීර්ථය නො දන්නේය, පැන්පිවහු නො දන්නේ ය, මං නො දන්නේය, (පඤ්චානික වාර සක්‍යානික වාර වශයෙන්) ගොවර කුසල නො වේ. නිරවශෙෂ කොට දෝනා සුලුයේ ද වෙයි, ගොපිතා ගොපරිනෙතෘ වූ යම් ඒ වෘෂභයෝ වෙත් නම් උන් අතිරෙක පූජායෙන් නො පුදනේ වෙයි. මහණෙනි, මේ එකොළොස් කරුණෙන් සමන්වාගත ගොපලු තෙම ගොමණ්ඩල පරිහරණයට හෝ වඩන්නට නො හිසි වෙයි.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ එකාදසභි ධම්මෙහි සමනනාගතො භික්ඛු අභබ්බො ඉමසම් ධම්මවිනයෙ වුද්ධිං වීරුලුභිං වෙපුලලං ආපජ්ඡිතුං. කතමෙහි එකාදසභි:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු න රූපඤ්ඤා හොති. න ලක්ඛණකුසලො හොති, න ආසාටිකං සාටෙතා¹ හොති, න චණං පටිච්ඡාදෙනා හොති, න ධුමං කතතා හොති, න තිස්සං ජානාති, න පිතං ජානාති, න ගොවර කුසලො හොති. අනවසෙසදෙහි ච හොති. යෙ තෙ භික්ඛු ථෙරා රක්ඛඤ්ඤා වීරපබ්බජනා සමිකපිතරො සමිකපටිනායකා කෙ න අනිරෙක-පුජාය පුජෙතා හොති.

1. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න රූපඤ්ඤා හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යං කිඤ්ඤී රූපං සබ්බං තං රූපං වතතාරී මහාභුතාති චතුක්ඛඤ්ඤා මහාභුතානං උපාදය රූපනභී යථාභුතං නපපජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න රූපඤ්ඤා හොති.

2. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න ලක්ඛණකුසලො හොති; ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු, කම්ම ලක්ඛණො බාලො, කම්මලක්ඛණො පණ්ඩිතො² ති යථාභුතං නපපජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න ලක්ඛණකුසලොහොති.

3. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න ආසාටිකං සාටෙතා හොති; ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු උපපනනං කාමච්ඡිකකං අධිවාසෙති නපපජහති න විනොදෙති න බ්‍යභතීකරොති න අනභාවං ගමෙති. උපපනනං බ්‍යාපාදවීතකකං අධිවාසෙති නපපජහති න විනොදෙති න බ්‍යභතීකරොති න අනභාවං ගමෙති. උපපනනං විහිංසාවීතකකං අධිවාසෙති නපපජහති න විනොදෙති න බ්‍යභතීකරොති, නු අනභාවං ගමෙති. උපපනනුපපනෙන පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ අධිවාසෙති නපපජහති න විනොදෙති බ්‍යභතීකරොති න අනභාවං ගමෙති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න ආසාටිකං සාටෙතා හොති.

1. සාරෙතා - ම ඡ සං

මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම එකොළොස් කරුණෙකින් සමන්වාගත මහණ මෙ ධර්ම විනයෙහි වෘද්ධියට, විරුඪියට වෛපුලයට පැමිණීමට අහවා වෙයි. කවර එකොළොසෙකින් යත්:

මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ (මහාභ්‍යතරූප, උපාදයරූප විසින්) රූපඥ නො වෙයි. (බාලලක්ෂණ පණ්ඩිත ලක්ෂණ විසින්) ලක්ෂණ කුශල නොවෙයි. (කාමච්ඡාර්කාදී) මක්ෂිකාණ්ඩ නො හරදනේ වෙයි. (ඉන්ද්‍රිය සංවර සංඛ්‍යාත) මුණ ප්‍රතිච්ඡාදන නො කරනුයේ වෙයි. (ධර්මදෙශනා සඛ්‍යාත) ධූම නො කරන්නේ වෙයි. (බහුශ්‍රැත සඨවිර සඛ්‍යාත) තීර්ඛ නො දන්නේ වෙයි, (ධර්මොපයංගිත ප්‍රමොද සඛ්‍යාත) පීතය නො දන්නේය. (අරීඤ්චිමග නැමැති) වීථිය නො දන්නේය. (සතිපට්ඨාන සඛ්‍යාත) ගොවර කුශල නො වේ. (ප්‍රතිග්‍රහණයෙහි මාත්‍රඥතා සඛ්‍යාත) මාත්‍ර නොදන්නා හෙයින් අනවසෙස දෙහි ද වෙයි. විරරාත්‍රඥ විරපුච්ඡිත, සඛ්‍යාත, සඛ්‍යාත, සඛ්‍යාත වූ යම් ඒ සඨවිර භික්ෂුහු වෙත් නම් ඔවුන් අතිරෙක පූජායෙන් නො පුදනුයේ වෙයි.

1. මහණෙනි, මහණ කෙසේ රූපඥ නො වෙයි යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ යම්කිසි රූප වේ නම් එ හැම රූප සතරමහා භූතය, සතරමහා භූතයන්ගේ උපාදය රූපයයි යථාභූතය නො දන්නේය. මහණෙනි, මෙසේ මහණ රූපඥ නො වේ.

2. මහණෙනි, මහණ කෙසේ ලක්ෂණයන්හි කුසල නො වෙයි යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ “බාල තෙමේ කම් ලක්ෂණ කොට ඇත්තේය, පණ්ඩිත තෙමේ කම්ලක්ෂණ කොට ඇත්තේය”යි යථාභූතය නො දන්නේය. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ලක්ෂණ කුශල නො වේ.

3. මහණෙනි, කෙසේ මහණ (කාමච්ඡාර්ක සඛ්‍යාත) මක්ෂිකාණ්ඩය පහ නො කරන්නේ වෙයි යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ උපන් කාමච්ඡාර්ක ඉවසනේ ය. දුරු නො කරන්නේය. පහ නො කරන්නේය. විගතාන්ත නො කරන්නේ ය. අභාවයට නො යවන්නේ ය. උපන් ව්‍යාපාද විකර්කය ඉවසනේ ය. දුරු නො කරන්නේ ය, පහ නො කරන්නේය, විගතාන්ත නො කරන්නේය, අභාවයට නො යවන්නේ ය, උපන් විභිංසා චිතර්කය ඉවසනේය, දුරු නොකරන්නේය, පහ නො කරන්නේය, විගතාන්ත නො කරන්නේය, අභාවයට නො යවන්නේය, උපනුපන් ලමු අකුසල් දහම් ඉවසනේය, දුරු නො කරන්නේය, පහ නො කරන්නේය විගතාන්ත නො කරන්නේය අභාවයට නො යවන්නේය මහණෙනි, මෙසේ මහණ මක්ෂිකාණ්ඩය පහ නො කරන්නේ වේ.

4. කප්ඝ්ඤි භික්ඛවෙ භික්ඛු න වණං පටිච්ඡාදෙතා හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු චක්ඛුනා රූපං දිස්වා නිමිත්තභ්නාහී හොති අනුබ්‍යාඝ්ඤනභ්නාහී, 'යන්ධාධිකරණමෙතං¹ චක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනොස්සවෙය්‍යුං, තස්ස සංවරාය න පටිපජ්ජති, න රක්ඛති චක්ඛුන්ද්‍රියං, චක්ඛුන්ද්‍රියෙ න සංවරං ආපජ්ජති.² සොනෙන සද්දං පුඤ්ඤා -පෙ- සානෙන ගන්ධං, සාධිඤ්ඤා -පෙ- ජීව්‍හාය රසං, සාධිඤ්ඤා -පෙ- කායෙන ඵොට්ඨබ්බං, චුඤ්ඤා -පෙ- මනසාධිමමං විඤ්ඤාය නිමිත්තභ්නාහී හොති අනුබ්‍යාඝ්ඤනභ්නාහී. යන්ධාධිකරණමෙතං මත්තින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දෙමනස්සා පාපකා අකුසලාධම්මා අනොස්සවෙය්‍යුං, තස්ස සංවරාය න පටිපජ්ජති, න රක්ඛති, මත්තින්ද්‍රියං මත්තින්ද්‍රියෙ සංවරං නාපජ්ජති. එවං භික්ඛවෙ භික්ඛු න වණං පටිච්ඡාදෙතා හොති.

5. කප්ඝ්ඤි භික්ඛවෙ භික්ඛු න ධුමං කන්තා හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු න යථාසුතං යථාපරියත්තං ධම්මං වින්ද්‍යාරෙන පරෙසං දෙසෙතා හොති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න ධුමං කන්තා හොති.

6. කප්ඝ්ඤි භික්ඛවෙ භික්ඛු න නිත්ථං ජානාති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු බහුසසුතා ආගතාගමා ධම්මධරා විනයධරා මාතිකාධරා, තෙ කාලෙන කාලං උපසංකමිඤ්ඤා න පරිපුච්ඡති, න පරිපඤ්ඤාති, 'ඉදං භතො කපං, ඉමස්ස කො අත්ථොති? තස්ස තෙ ආයඤ්ඤානො අවිචිට්ඨෙඤ්ඤව න විචරන්ති, අනුභ්‍යානීකතඝ්ඤි න උභ්‍යානීකරොගතී. අනෙකච්චිතෙසු ච කඛිඤ්ඤායානීයෙසු ධම්මෙසු කඛිඤ්ඤා න පටිච්චිනොදෙත්ති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න නිත්ථං ජානාති.

7. කප්ඝ්ඤි භික්ඛවෙ භික්ඛු න පිතං ජානාති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු තථාගතපභවෙදිතෙ ධම්මචිනයෙ දෙසියමානෙ න ලභති අත්ථවෙදං, න ලභති ධම්මවෙදං, න ලභති ධම්මුපසංහිතං පාමුජ්ජං. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න පිතං ජානාති.

8. කප්ඝ්ඤි භික්ඛවෙ භික්ඛු න චිට්ඨං ජානාති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං යථාභූතං නාපජ්ජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න චිට්ඨං ජානාති.

1. යන්ධාධිකරණමෙතං-සීලු
2. චක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං නාපජ්ජති-මජ්ඣං.

4. මහණෙනි, කෙසේ මහණ මුණය නො පිළියන් කරනුයේ වෙය යන්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ ඇසින් රු දැක නිමිති ගන්තා සුදුසුයේ අනුවා ඤාන ගන්තා සුදුසුයේ වෙයි. යම් හෙයෙනින් වක්ඡුරිඤ්ඤය අසංවෘත කොට වාස කරන තෙල පුභුල් කරා අභිධ්‍යා දෞඪිනස්‍යා සංඛ්‍යාත ලමු අකුසල් දහම්හු ලුහුබදනාහු නම් ඔහුගේ සංවරය පිණිස නො පිළිපදනේය, වක්ඡුරිඤ්ඤ නො රක්තේ ය. වක්ඡුරිඤ්ඤයෙහි සංවරයට නො පැමිණේ. ශ්‍රොත්‍රයෙන් ශබ්ද අසා... ස්‍රාණයෙන් ගඳ අසා... ජීව්වායෙන් රස විඳ... කයින් ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යය පැහැය... මනසින් ධර්මමමණය දැන නිමිති ගන්තා සුදුසුයේ අනුවා ඤාන ගන්තා සුදුසුයේ වෙයි. යම් හෙයෙනින් මනිඤ්ඤය අසංවෘත කොට වාස කරන තෙල පුභුල් කරා අභිධ්‍යා-දෞඪිනස්‍යා සංඛ්‍යාත ලමු අකුසල් දහම්හු ලුහුබදනාහු නම් එ සංවරය පිණිස නො පිළිපදනේ ය, මනිඤ්ඤය නො රක්තේ ය, මනිඤ්ඤයෙහි සංවරයට නො පැමිණේය. මහණෙනි, මෙසේ මහණ මුණ ප්‍රතිච්ඡාදන නො කරන්නේ වේ.

5. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ (ධර්මදෙශනා සංඛ්‍යාත) ධූම නො කරන්නේ වෙය යන්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ ඇසු පරිදි පිරිවැහු පරිදි ධර්මය විතර විසින් පරහට නො දෙසනුයේ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ධූම නො කරනුයේ වෙයි.

6. මහණෙනි, කෙසේ මහණ (බහුග්‍රැත සංඛ්‍යාත) තීර්ඤ්ඤ නො දන්නේ වෙය යන්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ ආගතාගම ඇති ධර්මධර විනයධර මානිකාධර යම් ඒ තෙර මහණහු වෙන් ද ඔවුන් කරා කලින් කල එළඹ පරිපාව්‍යා නො කෙරෙයි. පරිප්‍රශ්න නො කෙරෙයි: “වහන්ස, මේ කෙසේ ද මේ භාෂිතයාගේ අර්ඤ්ඤ කවරේ ද”යි, ඔහට ඒ ආයුෂ්මත්හු අවිච්ඡාත අර්ඤ්ඤ ද විච්ඡාත නො කෙරෙත්. අප්‍රකට අර්ඤ්ඤ ද ප්‍රකට නො කෙරෙත්, අනෙකවිධ සැක කටයුතු දහම් විසාහි සැක දුරු නො කෙරෙත් මහණෙනි, මෙසේ මහණ තීර්ඤ්ඤ නො දන්නේය.

7. මහණෙනි, කෙසේ මහණ පිතය නො දන්නේය යන්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ තපාගත ප්‍රවිදිත ධර්ම විනය දෙසනු ලබන් ම අර්ඤ්ඤවෙද නො ලබනේ ය. ධර්මවෙද නො ලබනේ ය. ධර්මොපසංහිත ප්‍රමොදය නො ලබනේය. මහණෙනි, මෙසේ මහණ පිතය නො දන්නේය.

8. මහණෙනි, කෙසේ නම්, මහණ විටීය නො දන්නේය යන්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ අරිඤ්ඤමග යථාභූත කොට නො දන්නේය. මහණෙනි, මෙසේ මහණ විටීය නො දන්නේය.

9. කප්ඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු න ගොවරකුසලො හොති; ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු වසනාරො සතිපට්ඨානෙ යථාභුතං නසජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න ගොවරකුසලො හොති.

10. කප්ඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු අනවසෙසදෙහී හොති; ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුං සඤ්ඤා ගහපතිකා අභිභව්ඤ්ඤං පවාරෙන්නී වීචරපිණ්ඩපාතසෙනාසනා-
තිලානපච්චයහෙසජජපරිකුමාරෙන. තත්ථ භික්ඛු මහනං න ජානාති පටිගහනාය, එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු අනවසෙසදෙහී හොති.

11. කප්ඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු ථෙරා රතනඤ්ඤා වීරපබ්බජිතා සඛස පිතරො සඛසපරිනායකා, තෙ න අතිරෙක පුජාය පුජෙතා හොති. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු ථෙරා රතනඤ්ඤා වීරපබ්බජිතා සඛසපිතරො සඛසපරිනායකා, තෙසු න මෙඝනං කායකම්මං පච්චුපට්ඨාපෙති ආචී වෙච රහො ව න මෙඝනං වචීකම්මං - න මෙඝනං මනොකම්මං පච්චුපට්ඨාපෙති ආචී වෙච රහො ව. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු ථෙරා රතනඤ්ඤා වීරපබ්බජිතා සඛසපිතරො සඛසපරිනායකා, තෙ න අතිරෙක පුජාය පුජෙතා හොති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ එකාදසහි ධර්මෙහි සමනනාගතො භික්ඛු අහඛෙධා ඉමසම්. ධම්මචිනයෙ වුද්ධිං වීරුලුහිං වෙසුලුං ආපජජිතුං.

එකාදසහි භික්ඛවෙ අඛෙධහි සමනනාගතො ගොපාලකො හඛෙධා ගොගණං පරිහරිතුං, එනිකතතුං, කතමෙහි එකාදසහි: ඉධ භික්ඛවෙ ගොපාලකො රූපඤ්ඤා හොති. ලකඤ්ඤාකුසලො හොති, ආසාචිකං සාවෙනා හොති, වණං පටිච්චාදෙතා හොති, ධුමං කතනා හොති, තිස්සං ජානාති, පීතං ජානාති, වීථිං ජානාති, ගොවරකුසලො හොති, සාවසෙසදෙහී හොති, යෙ තෙ උසහා ගොපිතරො ගොපරිනායකා, තෙ අතිරෙක පුජාය පුජෙතා හොති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ එකාදසහි අඛෙධහි සමනනාගතො ගොපාලකො හඛෙධා ගොගණං පරිහරිතුං, එනිකතතුං.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ එකාදසහි ධර්මෙහි සමනනාගතො භික්ඛු හඛෙධා ඉමසම්. ධම්ම චිනයෙ වුද්ධිං වීරුලුහිං වෙසුලුං ආපජජිතුං කතමෙහි එකාදසහි:

9. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ ගොවර කුසල නො වෙයි යන්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ සිටුවීමටත් යථාභූත කොට නො දන්නේය. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ගොවර කුසල නො වේ.

10. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ අනවශෙස දෙහි වෙයි යන්: මහණෙනි, සැදහැනි ගිහියෝ මෙ සස්තෙහි මහණහු ඉදිරියට එළවා විවර පිණිඳපාත ගයනායන ග්ලානප්‍රත්‍යය භෞෂජ්‍ය පරිඡිකාරයෙන් පවරන්. මහණෙනි, එහිලා මහණ පිළිගැනුමට මාත්‍ර නො දන්නේය. මහණෙනි, මෙසේ මහණ අනවශෙස දෙහි වෙයි.

11. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ යම් ඒ විරරාත්‍රඥ විරප්‍රමුඡිත සඛ්‍ය. පිතා වූ සඛ්‍යපරිනායක වූ සථවිර භික්ෂුහු වෙත් නම් ඔවුන් අතිරෙකපුජායෙන් නො පුදනේ වේය යන් මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ යම් ඒ විරරාත්‍රඥ විරප්‍රමුඡිත සඛ්‍යපිතා වූ සඛ්‍යපරිනායක වූ සථවිර භික්ෂුහු වෙත් නම් ඔවුන් කෙරෙහි මෛත්‍රීකායකමීය හමුයෙහි හා නො හමුයෙහින් නො එළවනේ ය. මෛත්‍රීවාක්‍යමීය නො ම එළවනේ ය ... මෛත්‍රීමනාකමීය හමුයෙහි හා නො හමුයෙහි නො එළවනේ ය. මහණෙනි, මෙසේ වනාහී මහණ යම් ඒ විරරාත්‍රඥ විරප්‍රමුඡිත සඛ්‍යපිතා වූ සඛ්‍යපරිනායක වූ සථවිර භික්ෂුහු වෙත් නම් ඔවුන් අතිරෙක පුජායෙන් නො පුදන්නේ වෙයි. මහණෙනි, මේ එකොළොස් කරුණින් සමන්වාගත මහණ මෙ ධම්මිනෙයෙහි වාද්ධියට විරුද්ධියට විපුලතියට පැමිණෙන්නට අභව්‍ය වේ.

මහණෙනි, එකොළොස් කරුණකින් සමන්වාගත ගොපලු ගොමණ්ඩල පරිහරණයට හා වඩනට භව්‍ය වෙයි. කවර එකොළොසකීන යන්: මහණෙනි, මෙලොව්හි ගොපලු රූපඥ වෙයි. ලක්ෂණ කුශල වෙයි. මක්ෂිකාණ්ඩ දුරු කරනුයේ වෙයි. වණ පිළිසන් කරනුයේ වෙයි. දුම් කරනුයේ වෙයි. පිතය දන්නේය. විථිය දන්නේය. ගොවරකුශල වෙයි. සාවශෙෂදෙහි වෙයි. ගොපිතා වූ ගොපරිනෙතා වූ යම් ඒ වෘෂභයෝ වෙත් නම් උන් අතිරෙකපුජායෙන් පුදනුයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ එකොළොස් කරුණින් සමන්වාගත ගොපලු ගොමණ්ඩල පරිහරණයට හා වර්ධනයට භව්‍ය වෙයි.

මහණෙනි, එ පරිදි ම එකොළොස් කරුණින් සමන්වාගත මහණ මෙ ධම්මිනෙයෙහි වාද්ධියට විරුද්ධියට විපුලභාවයට පැමිණීමට භව්‍ය වෙයි. කවර එකොළොස් කරුණිනු යන්:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු රූපඤ්ඤා හොති ලක්ඛණ කුසලො හොති, ආසාටිකං සාටෙතා හොති, චණං පටිච්ඡාදෙනා හොති, ධුමං කන්තා හොති, තිත්ථං ජානාති, පීතං ජානාති, ගොචරකුසලො හොති, සාවයෙසදෙහී හොති, යෙ තෙ භික්ඛු ථෙරා රත්තඤ්ඤා විරපබ්බජිතා සබ්බජිතරො සබ්බ-පටිනායකා, තෙ අතිරෙකපුජාය පුජෙතා හොති.

1. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු රූපඤ්ඤා හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යං කීඤ්ඤී රූපං සබ්බං තං රූපං චන්තාරී මහාභූතානී, චක්ඛනඤ්ඤා මහාභූතානා උපාදය රූපඤ්ඤා යථාභූතං පජානාති, එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු රූපඤ්ඤා හොති.

2. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු ලක්ඛණ කුසලො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු 'කම්මලක්ඛණො ඛාලො, කම්මලක්ඛණො පණධිතො'ති යථාභූතං පජානාති, එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ලක්ඛණකුසලො හොති.

3. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු ආසාටිකං සාටෙතා හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු උප්පන්නං කාමචිතකකං නාධිවාසෙති පජ්භති විනොදෙති ඛ්‍යන්තී කරොති, අනභාවං ගමෙති, උප්පන්නං ව්‍යාපාද විතකකං -පෙ- උප්පන්නං විභිංසා විතකකං -පෙ- උප්පන්නුප්පන්නෙ පාපකො අකුසලෙ ධම්මෙ නාධිවාසෙති පජ්භති විනොදෙති ඛ්‍යන්තීකරොති අනභාවං ගමෙති, එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ආසාටිකං සාටෙතා හොති.

4. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු චණං පටිච්ඡාදෙනා හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු චක්ඛනා රූපං දිස්වා න නිමිත්තභ්‍යාහී හොති, නානුබ්‍ය ඤජනභ්‍යාහී යන්ධාධිකරණමෙතං චක්ඛන්ද්‍රියං අසං වූතං විභරන්තං අභිජ්ඣා දෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අභ්‍යාසාවෙය්‍යුං, තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති, රත්තනී චක්ඛන්ද්‍රියං, චක්ඛන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. යොතෙන සඤ්ඤා පුජා -පෙ- සාතෙන ගන්ධං සාධිතා -පෙ- ජීව්හාය රසං සාධිතා -පෙ- කායෙන ථොට්ඨබ්බං චුසිතා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය නා තිමිත්තභ්‍යාහී හොති, නානුබ්‍ය ඤජනභ්‍යාහී, යන්ධාධිකරණමෙතං මනිජ්ද්‍රියං අසංවූතං විභරන්තං අභිජ්ඣා දෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අභ්‍යාසාවෙය්‍යුං, තස්ස සංවරාය ආපජ්ජති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු චණං පටිච්ඡාදෙනා හොති.

මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ රූපඥ වෙයි, ලක්ෂණ කුශල වෙයි, මක්ෂිකාණ්ඩ දුරලනුයේ වෙයි, චූණප්‍රතිව්‍යාදනය කරනුයේ වෙයි, දුම් කරනුයේ වෙයි, නික්ඛීය දන්තේය, පිනය දන්තේය, ගොවරකුශල වෙයි, සාවගෙෂදෙහි වෙයි, විරරාත්‍රඥ - විරප්‍රච්ඡිත-සඛිකපිතා - සඛිකපරිත්‍යාක යම් ඒ සච්චිර භික්ෂුහු වෙන් නම් ඔවුන් අතිරෙක පූජායෙන් පුදන්තේ වෙයි.

1. මහණෙනි, කෙසේ මහණ රූපඥ වේය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ යම්කිසි රූප වේ නම් එ හැම රූප සතරමහාභූතය, සතරමහාභූතයන්ගේ උපාදය රූපය යි යථාභූතව දන්තේය. මහණෙනි, මෙසේ මහණ රූපඥ වෙයි.

2. මහණෙනි, කෙසේ මහණ ලක්ෂණකුශල වේය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ “බාලයා කම්මලක්ෂණ කොට ඇත්තේ ය, පණ්ඩිතයා කම්මලක්ෂණ කොට ඇත්තේ ය” යි යථාභූතය දනී. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ලක්ෂණ කුශල වෙයි.

3. මහණෙනි, කෙසේ මහණ මක්ෂිකාණ්ඩ දුරලනුයේ වේය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ උපන් කාමච්ඡිතර්කය නො ඉවසයි. පහකෙරෙයි, දුරලයි, විගතාන්ත කරයි, අභාවයට යවයි. උපන් ව්‍යාපාදච්ඡිතර්කය ... උපන් විභිංසාව්ඡිතර්කය ... උපනුපන් ලමු අකුසල් දහම් නො ඉවසයි, හැරලයි, පහ කෙරෙයි, විගතාන්ත කරයි, අභාවයට යවයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ මක්ෂිකාණ්ඩ දුරලන්තේ වෙයි.

4. මහණෙනි, කෙසේ මහණ වණ පිළිසන් කරන්තේ වේය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ ඇසින් රූපයක් දැක නිමිති නොගන්නා සුලුයේ අනුවාසඤ්ඤා නො ගන්නා සුලුයේ වෙයි. යමක් හෙතුකොට ගෙන වක්ෂුරිඤ්ඤිය ය අසංවාත කොට වාසය කරන තෙල පුභුල් කරා අභිධ්‍යාදොම්නසා සඛිඛ්‍යාත ලාමක අකුශලධම්මෝ ලුහුබදනාහු නම් එ අච්චරනු යදහා පිළිපදන්තේය. වක්ෂුරිඤ්ඤිය රක්තේය. වක්ෂුරිත්ථියෙහි සංවරයට පැමිණේ, ග්‍රොතයෙන් ගබ්ද අසා ... ස්‍රාණයෙන් ගතව අසා ... ජිව්වායෙන් රස විද ... කසින් ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යය පැහැස ... මනසින් ධර්මාලම්බනය දන නිමිති නොගන්නා සුලුයේ වෙයි, යමක් හෙතුකොට ගෙන මනින්ථිය ය අසංවාත කොට වාසය කරන තෙල පුභුල් කරා අච්ච්ඡා දොම්නසා සඛිඛ්‍යාත ලාමක අකුශලධම්මෝ ලුහුබදනාහු නම් එ අච්චරනු යදහා පිළිපදන්තේය. මහණෙනි, මෙසේ මහණ වණ පිළිසන් කරනුයේ වෙයි.

5. කඵඤ්ඤ භික්ඛවෙ භික්ඛු ධුමං කභතා හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යඵා සුතං යඵාපරියනං ධමමං වීඤ්ඤාපරෙසං දෙසෙතා හොති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධුමං කභතා හොති.

6. කඵඤ්ඤ භික්ඛවෙ භික්ඛු නිඤ්ඤං ජානාති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු බහුසුඤ්ඤා ආගතාගමා ධමමධරා වීනසධරා මානිකාධරා, තෙ කාලෙන කාලං උපසඛකමිඤ්ඤා පරිපුච්ඡති, පරිපඤ්ඤති, 'ඉදං භනෙත කඵං ඉමසු කො අඤ්ඤා'ති, තස්ස ඉත ආයසමහෙතා අවිච්චකෙඤ්ඤවි වීචරනඤ්ඤ, අනුභතානිකකඤ්ඤ උභතානි කරොනති, අනෙකවිභිතෙසු ච කඛායානියෙසු ධමමෙසු කඛං පච්චිනොදෙනති, එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු නිඤ්ඤං ජානාති.

7. කඵඤ්ඤ භික්ඛවෙ භික්ඛු පීතං ජානාති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු කඵාගතපසවෙදීතෙ ධමම වීනයෙ දෙසියමානෙ උභති අඤ්ඤවෙදං උභති ධමමවෙදං, උභති ධමමුපසංභිතං පාමොජ්ජං. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු පීතං ජානාති.

8. කඵඤ්ඤ භික්ඛවෙ භික්ඛු වීථිං ජානාති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අරියං අට්ඨධම්මං මඤ්ඤං යඵාභුතං පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු වීථිං ජානාති.

9. කඵඤ්ඤ භික්ඛවෙ භික්ඛු ගොචරකුසලො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු චක්ඤාරො සතිපට්ඨානෙ යඵාභුතං පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ගොචරකුසලො හොති.

10. කඵඤ්ඤ භික්ඛවෙ භික්ඛු සාවසෙසදෙභී හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සඤ්ඤා ගහපතිකා අභිච්ඤං පචාරෙතඤ්ඤ වීචර පිණ්ඩපාන යෙනායනා ගිලානපාච්චිය භෙසජ්ජ පරික්ඤාරෙන. තත්ථ භික්ඛු මඤ්ඤං ජානාති පච්ඤාභනාය. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සාවසෙසදෙභී හොති.

11. කඵඤ්ඤ භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු ඵෙරා රක්ඤාඤ්ඤ වීර-භුඤ්ඤා සඛකපිතරො සඛකපරිනායකා තෙ අතිරෙකපුජාය පුජෙතා හොති,

5. මහණෙනි, කෙසේ මහණ ධුම කරන්නේ වේය යත්: මහණෙනි, මෙයස්නෙහි මහණ ඇසු පරිදි පිරිවැහු පරිදි ධර්මය විහාර විසින් පරහට දෙසන්නේ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ධුම කරන්නේ වෙයි.

6. මහණෙනි, කෙසේ මහණ තීර්ථ දන්නේ ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්නෙහි මහණ ආගතාගම ඇති ධර්මධර විනයධර මාතෘකාධර යම් ඒ බහුශ්‍රැත භික්ෂුහු වෙත් ද, ඔවුන් කරා එළඹ කලින් කල පරිපාච්ඡා කරයි. පරිප්‍රශ්න කරයි, 'වහන්ස, මෙ කෙසේ ද? මෙ භාෂිතයාගේ අර්ථ කවරේ ද' යි. ඒ ආයුෂ්මත්හු ඔහට අවිවාක වූ අර්ථය විවාක කරත්, අප්‍රකටාර්ථය ප්‍රකඛ කරත්. නානාවිධ සැකකටයුතු ධර්මයන් කෙරෙහි සැක දුරලත්. මහණෙනි, මෙසේ මහණ තීර්ථය දන්නේය.

7. මහණෙනි, කෙසේ මහණ පිතය දන්නේය යත්: මහණෙනි, මෙයස්නෙහි මහණ තථාගතප්‍රවිදිත ධර්මවිනය දෙසන ලබන කල්හි අර්ථ-වෙදය ලබන්නේය, ධර්මවෙදය ලබන්නේය, ධර්මොපනි:ශ්‍රිත ප්‍රමොදය ලබන්නේය. මහණෙනි, මෙසේ මහණ පිතය දන්නේය.

8. මහණෙනි, කෙසේ මහණ වීරිය දන්නේය යත්: මහණෙනි, මෙයස්නෙහි මහණ අරිඅට්ඨිමග යථාභුත කොට දන්නේය. මහණෙනි, මෙසේ මහණ වීරිය දන්නේය.

9. මහණෙනි, කෙසේ මහණ ගොවරකුශල වේය යත්: මහණෙනි, මෙයස්නෙහි මහණ සිවු සිව්වන් යථාභුත කොට දන්නේය. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ගොවරකුශල වෙයි.

10. මහණෙනි, කෙසේ මහණ, සාවසෙසදෙහි වේය යත්: මහණෙනි, මෙයස්නෙහි මහණහු සැදහැනි ගෙහෙවියෝ සිවුරු පිඬුවා සෙනසුන් ගිලන්පය බෙහෙත් පිරිකරින් එළවා පවරත්. එහිලා මහණ පිළිගැනීමට මාත්‍ර දන්නේය. මහණෙනි, මෙසේ මහණ සාවසෙසදෙහි වෙයි.

11. මහණෙනි, කෙසේ මහණ විරරාත්‍රඤ විරප්‍රවුජිත සඛ්ඛපිතෘ සඛ්ඛ-පරිනායක යම් ඒ තෙරමහණහු වෙත් නම්, ඔවුන් අතිරෙක පුජායෙන් පුදන්නේය යත්:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු ථෙරා රත්තඤ්ඤ වීරපබ්බජිතා සඛ්ඝපිතරො සඛ්ඝපරිනායකා තෙසු මෙත්තං කායකමමං පච්චුපට්ඨාපෙනී ආචී වෙච රහො ච මෙත්තං චචිකමමං. -පෙ- මෙත්තං මනොකමමං පච්චු පට්ඨාපෙනී ආචී වෙච රහො ච. එචං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු ථෙරා රත්තඤ්ඤ වීරපබ්බජිතා සඛ්ඝපිතරො සඛ්ඝපරිනායකා තෙ දතිරෙක පුජාය පුජෙතා හොති.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ එකාදසහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු හඛෙඛා ඉමඤ්ඤ ධම්මචිතයෙ වුද්ධිං වීරුලුහිං වෙපුලුං ආපජජිතුන්හි.

11. 2. 8

පදම සමාධි සුත්තං

[සාවකී]

අප ඛො සම්භුලා භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසංකමිංසු උපසංඛාමිත්තා භගවන්තං අභිධාදෙතා එකමන්තං හිසීදිංසු. එකමන්තං නිසිත්තා ඛො තෙ භික්ඛු භගවන්තං එතදවොචුං:

සීයා නු ඛො භනෙත භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධිපට්ට්ඨාහො යථා නෙච පදවීයං පට්ටිසඤ්ඤී අසස, න ආපඤ්ඤී ආපොසඤ්ඤී අසස, න තෙජඤ්ඤී තෙජොසඤ්ඤී අසස, න වායඤ්ඤී වායොසඤ්ඤී අසස, න ආකාසාන ඤ්ඤායතනෙ ආකාසාන ඤ්ඤායතනසඤ්ඤී අසස, න විඤ්ඤාණ ඤ්ඤායතනෙ විඤ්ඤාණ ඤ්ඤායතනසඤ්ඤී අසස, න ආකිඤ්ඤාණ ඤ්ඤායතනෙ ආකි ඤ්ඤාණ ඤ්ඤායතනසඤ්ඤී අසස, න නෙචසඤ්ඤානායඤ්ඤායතනෙ නෙචසඤ්ඤානායඤ්ඤායතනසඤ්ඤී අසස, න ඉධ ලොකෙ ඉධලොක සඤ්ඤී අසස, න පරලොකෙ පරලොකසඤ්ඤී අසස, යමපිදං දිට්ඨං සුත්තං මුත්තං විඤ්ඤානං පත්තං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, කත්වාපි න සඤ්ඤී අසස, සඤ්ඤී ච පන අසසාති?

සීයා භික්ඛවෙ භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධිපට්ට්ඨාහො යථා නෙච පදවීයං පදවීසඤ්ඤී අසස -පෙ- යමපිදං දිට්ඨං සුත්තං මුත්තං විඤ්ඤානං පත්තං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, කත්වාපි න සඤ්ඤී අසස, සඤ්ඤී ච පන අසසාති.

මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ විරරාත්‍රභූ වූ චීරප්‍රවෘත්තී වූ සංකප්‍රතා වූ සංකප්‍රතායක වූ යම් ඒ ස්වච්ඡි භික්ෂුහු වෙත් නම් ඔවුන් කෙරෙහි මෙත්‍රිකායකමීය හමුයෙහි ද නොහමුයෙහි ද එළවයි. මෙත්‍රිවාක්කමී ... මෙත්‍රිමනාකමී හමුයෙහි ද නො හමුයෙහි ද එළවයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ විරරාත්‍රභූ චීරප්‍රවෘත්තී සංකප්‍රතා සංකප්‍රතායක යම් ඒ ස්වච්ඡි භික්ෂුහු වෙත් නම්, ඔවුන් අතිරෙකපුජායෙන් පුදන්තේ වෙයි.

මහණෙනි, මෙ එකොළොස් කරුණින් සමන්වාගත මහණ මෙ ධර්ම-විනයෙහි වෘද්ධියට, විරුඪියට විපුලභාවයට පැමිණෙන්නට භව්‍ය වෙයි.

11. 2. 8

පට්ඨ සමාධි සූත්‍රය

එකල්හි බොහෝ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් එ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ සැලකළහ;

වහන්ස, යම් පරිද්දෙකින් පෘථිවියෙහි පෘථිවිසංඥා ඇති නො වේ නම් අප්ති අප්සංඥා ඇති නොවේ නම්, තෙජස්සි තෙජස්සංඥා ඇති නො වේ නම්, වායුයෙහි වායුසංඥා ඇති නොවේ නම්, ආකාශානුච්ඡායනනයෙහි ආකාශානුච්ඡායනනයංඥා ඇති නොවේ නම්, විඤ්ඤාණච්ඡායනනයෙහි විඤ්ඤාණච්ඡායනනයංඥා ඇති නොවේ නම්, ආකිඤ්ඤාණච්ඡායනනයෙහි ආකිඤ්ඤාණච්ඡායනනයංඥා ඇති නො වේ නම්, නෙවසඤ්ඤාණච්ඡායනනයෙහි නෙවසඤ්ඤාණච්ඡායනනයංඥා ඇති නොවේ නම්, ඉහලොකයෙහි ඉහලොකසංඥා ඇති නොවේ නම්, පරලොකයෙහි පරලොකසංඥා ඇති නොවේ නම්, යම් මේ ප්‍රාප්ත වූ පයෙඛිත වූ මනසින් අනුච්චරිත වූ දිට්ඨ සුත මුත විඤ්ඤාණයෙක් ඇත්ද, එහිදු සංඥා ඇති නො වේ නම්, සංඥා ඇතියේත් වේ නම්, මහණහට එබදු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේ දැයි?

මහණෙනි, යම් පරිද්දෙකින් පෘථිවියෙහි පෘථිවිසංඥා ඇති නොවේ නම් .. යම් මේ ප්‍රාප්ත පයෙඛිත මනසින් අනුච්චරිත දිට්ඨ සුත මුත විඤ්ඤාණයෙක් ඇත් ද එහිදු සංඥා නැතියේ වේ නම්, සංඥා ඇතියේත් වේ නම් මහණහට එ බදු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේය යි.

යථා කථං පන හතොත සියා භික්ඛුතො තථා රුපො සමාධිපට්ටලාභො
යථා නෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤී අසස -පෙ- යම්පිදං දිට්ඨං සුතං මුතං
විඤ්ඤාතං පතතං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා තත්‍රාපි න සඤ්ඤී අසස,
සඤ්ඤී ච පන අසසාති?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු එවංසඤ්ඤී හොති: “එතං සන්තං එතං පඤ්ඤං
යද්දිදං සබ්බසඤ්ඤාර සමථො සබ්බපධිපට්ඨිඤ්ඤගොතො තණ්හකඛියො වීරාගො
නිරොධො නිබ්බානන්තී”. එවං ඛො භික්ඛවෙ සියා භික්ඛුතො තථා රුපො
සමාධිපට්ටලාභො යථා නෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤී අසස න ආපසම්-
ආපොසඤ්ඤී අසස, න තෙජසම්- තෙජො සඤ්ඤී අසස, න වායසම්-
වායොසඤ්ඤී අසස, න ආකාසානඤ්ඤායතනෙ ආකාසානඤ්ඤායතන
සඤ්ඤී අසස, න විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනෙ විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසඤ්ඤී අසස, න
ආකිඤ්ඤායතනෙ ආකිඤ්ඤායතන සඤ්ඤී අසස, න නෙවසඤ්ඤානා
සඤ්ඤායතනෙ නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසඤ්ඤී අසස, න ඉධලොකෙ
ඉධලොකසඤ්ඤී අසස, න පරලොකෙ පරලොකසඤ්ඤී අසස, යම්පිදං
දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤාතං පතතං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තත්‍රාපි
න සඤ්ඤී අසස, සඤ්ඤී ච පන අසසාති.

11. 2. 9

දුතිය සමාධි-සුතතං

[සාවස්ථී]

තත්‍ර ඛො හගවා භික්ඛු ආමනෙහසි භික්ඛවොති. හදනෙති තෙ භික්ඛු
හගවතො පච්චසෙසාසුං. හගවා එතදවොච:

සියා නු ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛුතො තථා රුපො සමාධිපට්ටලාභො යථා
නෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤී අසස, න ආපසම්- ආපොසඤ්ඤී අසස, න
තෙජසම්- තෙජොසඤ්ඤී අසස, න වායසම්- වායොසඤ්ඤී අසස, න ආකාසා
නඤ්ඤායතනෙ ආකාසානඤ්ඤායතනසඤ්ඤී අසස, න විඤ්ඤාණඤ්ඤා-
යතනෙ විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසඤ්ඤී අසස, න ආකිඤ්ඤායතනෙ ආකි-
ඤ්ඤායතනසඤ්ඤී අසස, න නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනෙ නෙවසඤ්ඤා
නාසඤ්ඤායතන සඤ්ඤී අසස, න ඉධලොකෙ ඉධලොකසඤ්ඤී අසස, න
පරලොකෙ පරලොකසඤ්ඤී අසස, යම්පිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤාතං පතතං
පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තත්‍රාපි න සඤ්ඤී අසස, සඤ්ඤී ච පන
අසසාති?

වහන්ස, යම් පරිද්දෙකින් පාරිච්ඡේදයෙහි පාරිච්ඡේදයො නොමැති වේ නම් ... යම් මේ ප්‍රාච්ඡන්, පයෙඝිනි, සිනිත් අනුච්චරිත දිට්ඨ සුත මුත විඤ්ඤාතයෙක් ඇත් ද, එහිදු සංඤා නැතියේ වේ නම්, සංඤා ඇතියේත් වේ නම් මහණහට කෙසේ නම් එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේ දැයි?

මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ මෙබඳු සංඤා ඇතියේ වෙයි: 'යම්බඳු මේ සර්වසංස්කාරයන්ගේ ශමඵයෙක්, සර්වොපධිනගේ ප්‍රතිනි:සථියෙක් කෘෂණාක්ෂයයෙක් විරාගයෙක් නිරොධයෙක් නිර්වාණයෙක් වේ නම්, තෙල ශාන්ත ය, තෙල පුණිත ය' යි. මහණෙනි, මෙයේ යම්පරිද්දෙකින් පාරිච්ඡේදයෙහි පාරිච්ඡේදයො නැතියේ වේ නම්, අප්භි අප්සංඤා නැතියේ වේ නම්, තෙජස්භි තෙජස්සංඤා නැතියේ වේ නම්, වායුයෙහි වායුසංඤා නැතියේ වේ නම්, ආකාශානඤ්ඤායතනයෙහි ආකාශානඤ්ඤායතනසංඤා නැතියේ වේ නම්, විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයෙහි විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසංඤා නැතියේ වේ නම්, ආකිඤ්ඤායතනයෙහි ආකිඤ්ඤායතනසංඤා නැතියේ වේ නම්, නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයෙහි නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසංඤා නැතියේ වේ නම්, ඉහලොකයෙහි ඉහලොකසංඤා නැතියේ වේ නම්, පරලොකයෙහි පරලොකසංඤා නැතියේ වේ නම්, යම් මේ ප්‍රාච්ඡන්, පයෙඝිනි, සිනිත් අනුච්චරිත වූ දිට්ඨ සුත මුත විඤ්ඤාත-යෙක් ද ඇත් නම් එහිදු සංඤා නැතියේ වේ නම්, සංඤා ඇතියේත් වේ නම් මහණහට එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේ යයි.

11. 2. 9

දුතිය සමාධි සූත්‍රය

[සැවැත්]

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'මහණෙනි'යි හික්ෂුන් ඇමතු සේක. 'වහන්සැ'යි ඒ හික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙල කරුණ වදළුසේක;

මහණෙනි, යම් පරිද්දෙකින් පාරිච්ඡේදයෙහි පාරිච්ඡේදයො නැතියේ වේ නම්, අප්භි අප්සංඤා නැතියේ වේ නම්, තෙජස්භි තෙජස්සංඤා නැතියේ වේ නම්, ආකාශානඤ්ඤායතනයෙහි ආකාශානඤ්ඤායතනසංඤා නැතියේ වේ නම්, විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයෙහි විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසංඤා නැතියේ වේ නම්, ආකිඤ්ඤායතනයෙහි ආකිඤ්ඤායතනසංඤා නැතියේ වේ නම්, නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයෙහි නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසංඤා නැතියේ වේ නම්, ඉහලොකයෙහි ඉහලොකසංඤා නැතියේ වේ නම්, පරලොකයෙහි පරලොකසංඤා නැතියේ වේ නම්, යම් මේ ප්‍රාච්ඡන්, පයෙඝිනි, මනසින් අනුච්චරිත වූ දිට්ඨ සුත මුත විඤ්ඤාතයෙක් ඇත්නම් එහිදු සංඤා නැතියේ වේ නම් සංඤා ඇතියේත් වේ නම් මහණහට එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේ දැයි?

හඟවමමුලකා නො හනෙන ධම්මො, හඟවනෙතකතිකා, හඟවමපටි-
සරණා, සාධු වත හනෙන හඟවතකඤ්ඤව පටිභාතු එතස්ස භාසිතස්ස
අපො හඟවතො සුඛා භික්ඛු ධාරෙස්සනතිති.

තෙන හි භික්ඛවෙ සුණාඨ සාධුකං මනසි කරොඨ භාසිස්සාමිති.
එවහෙනෙති ඛො තෙ භික්ඛු හඟවතො පට්ඨපෙස්සාසුං හඟවා එතදවොච:

සියා භික්ඛවෙ භික්ඛුනො තථාරුපො සමාධිපට්ඨලාභො, යථා නෙව
පඨවියං පඨවිසඤ්ඤී අස්ස, -පෙ- යමපිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤතං පක්ඛං
පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තත්‍රාපි න සඤ්ඤී අස්ස සඤ්ඤී ච පන
අස්සාති.

යථා කථං පන හනෙන සියා භික්ඛුනො තථාරුපො සමාධිපට්ඨලාභො,
යථා නෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤී අස්ස -පෙ- යමපිදං දිට්ඨං සුතං මුතං
විඤ්ඤතං පක්ඛං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තත්‍රාපි න සඤ්ඤී අස්ස
සඤ්ඤී ච පන අස්සාති?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු එවං සඤ්ඤී භොති: “එතං සත්තං එතං පණීතං
යදිදං සබ්බසංඝාරසමථො සබ්බපට්ඨපට්ඨිසස්සග්ගො තණ්හසබ්බො චිරාගො
නිරොධො නිබ්බානානති”. එවං ඛො භික්ඛවෙ සියා භික්ඛුනො තථාරුපො
සමාධිපට්ඨලාභො යථා නෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤී අස්ස -පෙ- යමපිදං
දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤතං පක්ඛං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තත්‍රාපි
න සඤ්ඤී අස්ස, සඤ්ඤී ච පන අස්සාති.

11. 2. 10

තතිය සමාධි සුතං

[සාවත්ථි]

අථ ඛො සංඛෙහුලා භික්ඛු යෙනායස්මා සාරිපුතො තෙහුපසංඛාමිංසු,
උපසංඛාමිත්වා ආයස්මතා සාරිපුතෙනන සද්ධිං සමමොදිංසු, සමමොදනීයං
කථං සාරාණීයං විතීසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු, එකමන්තං නිසිනතා
ඛො තෙ භික්ඛු ආයස්මතං සාරිපුතං එතදවොචුං.

වහන්ස, අපගේ ධර්මයේ හඟවද්මුලකයහ, හඟවද්නොකාකයහ, හඟවන්ප්‍රතිසරණයහ. වහන්ස, තෙල භාණ්ඩයාගේ අතීය භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ම වැටහේ නම්, එකානන්තයෙන් මැනූ මය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුයෙහි අසා භික්ෂුහු ධරන්තාහයි.

මහණෙනි, එ කරුණින් අසව, මොනොවට මෙනෙහි කරව, කියන්නෙමියි. 'වහන්ස, එසේය'යි ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළහ:

මහණෙනි, යම්පරිද්දෙකින් පාරිච්ඡෙදි පාරිච්ඡෙදි පාරිච්ඡෙදි නොමැතියේ වේ නම් ... යම්බඳු මේ මනසින් ප්‍රාප්ත, පයෙඝිනිත, අනුච්චරිත වූ දිට්ඨි සුත මුත විඤ්ඤාතයෙක් වේ නම්, එහිදු සංඤා නැතියේ වේ නම්, සංඤා ඇතියේ ද වේ නම්, මහණහට එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේය.

වහන්ස, යම්පරිද්දෙකින් පාරිච්ඡෙදි පාරිච්ඡෙදි පාරිච්ඡෙදි නොමැතියේ වේ නම් ... යම්බඳු මේ මනසින් ප්‍රාප්ත, පයෙඝිනිත, අනුච්චරිත වූ දිට්ඨි සුත මුත විඤ්ඤාතයෙක් වේ නම්, එහිදු සංඤා නැතියේ වේ නම් සංඤා ඇතියේ ද වේ නම් කෙසේ නම් මහණහට එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් වේ දැයි ?

මහණෙනි, මෙසේනෙහි මහණ මෙබඳු සංඤා ඇතියේ වෙයි. "යම්බඳු මේ සර්වසංස්කාරයන්ගේ ශමඵයෙක්, සර්වොපධිනන්ගේ ප්‍රතිනිච්ඡෙදියෙක් තෘෂ්ණාක්ෂයෙක් විරාගයෙක් හිරොධියෙක් හිර්වාණයෙක් වේ නම්, තෙල ශාන්තය, තෙල ප්‍රණීතය"යි. මහණෙනි, මෙසේ වනාහි යම් පරිද්දෙකින් පාරිච්ඡෙදි පාරිච්ඡෙදි පාරිච්ඡෙදි නොමැතියේ වේ නම් ... යම්බඳු මේ මනසින් ප්‍රාප්ත, පයෙඝිනිත, අනුච්චරිත වූ දිට්ඨි සුත මුත විඤ්ඤාතයෙක් වේ නම්, එහිදු සංඤා නැතියේත් සංඤා ඇතියේත් වේ නම්, එබඳු සමාධි-ප්‍රතිලාභයෙක් භික්ෂුහට වන්නේ යයි.

11. 2. 10

තනිය සමාධි සූත්‍රය

එකල්හි බොහෝ භික්ෂුහු ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍ර තෙරණුවන් කරා එළඹියහ, එළඹ ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍ර තෙරුන් හා සමග සතුටුවූහ. සමමොදනයට හිසි සිහිකටයුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් එ භික්ෂුහු ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍ර තෙරණුවන්ට තෙල කීහ:

සියානු බො ආවුසො සාරිපුතන භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධිපටි-
ලාහො යථා නෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤී අසස -පෙ- යමපිදං දිට්ඨං සුතං
මුතං විඤ්ඤාතං පතනං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා තත්‍රාපි න සඤ්ඤී
අසස, සඤ්ඤී ච පන අසසාති?

සියා ආවුසො භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධිපටිලාහො යථා නෙව
පඨවියං පඨවිසඤ්ඤී අසස -පෙ- යමපිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤාතං පතනං
පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තත්‍රාපි න සඤ්ඤී අසස, සඤ්ඤී ච පන
අසසාති.

යථා කථමපන ආවුසො සාරිපුතන සියා භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධි-
පටිලාහො, යථානෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤී අසස -පෙ- යමපිදං දිට්ඨං සුතං
මුතං විඤ්ඤාතං පතනං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තත්‍රාපි න සඤ්ඤී
අසස, සඤ්ඤී ච පන අසසාති?

ඉධාවුසො භික්ඛු ඵචං සඤ්ඤී හොති: ‘‘ඵතං සත්තං ඵතං පථිතං යදිදං
සබ්බසම්බාරසමථො සබ්බුපධිපටිනිසසග්ගො තණ්හකම්මො විරාගො
නිරොධො නිබ්බානානති. ඵචං බො ආවුසො සියා භික්ඛුනො තථාරූපො
සමාධිපටිලාහො යථා නෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤී අසස -පෙ- යමපිදං දිට්ඨං
සුතං මුතං විඤ්ඤාතං පතනං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තත්‍රාපි න
සඤ්ඤී අසස, සඤ්ඤී ච පන අසසාති.

11. 2. 11

චතුස් සමාධි සුතනං

[සාවජ්ඣ]

තත්‍ර බො ආයසමා සාරිපුතනො භික්ඛු ආමනෙහසි -පෙ-

සියානු බො ආවුසො භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධිපටිලාහො යථා
නෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤී අසස, න ආපසම් ආපොසඤ්ඤී අසස, න තෙජසම්
තෙජොසඤ්ඤී අසස, න වායසම් වායොසඤ්ඤී අසස න ආකාසානඤ්ඤා-
යතනෙ ආකාසානඤ්ඤායතනසඤ්ඤී අසස, න විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනෙ
විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසඤ්ඤී අසස, න ආකිඤ්ඤායතනෙ ආකිඤ්ඤා-
යතනසඤ්ඤී අසස, න නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනෙ නෙවසඤ්ඤානා-
සඤ්ඤායතනසඤ්ඤී අසස, න ඉධ ලොකෙ ඉධලොකසඤ්ඤී අසස, න
පරලොකෙ පරලොකසඤ්ඤී අසස, යමපිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤාතං
පතනං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා තත්‍රාපි න සඤ්ඤී අසස, සඤ්ඤී ච පන
අසසාති.

ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයෙනි, යම් පරිද්දෙකින් පාරිච්ඡේදි පාරිච්ඡේදි නැතිවේ නම් ... යම්බඳු මේ මනසින් ප්‍රාප්ත පයෙඤ්ඤිත අනුච්චරිත වූ දිට්ඨ සුඛ මුත විඤ්ඤාතයෙක් වේ නම්, එහිදු සංඤා නැතිවේත් සංඤා ඇතිවේත් වේ නම්, මහණහට එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේ දැයි?

ඇවැත්නි, යම් පරිද්දෙකින් පාරිච්ඡේදි පාරිච්ඡේදි නැති වේ නම් ... යම්බඳු මේ මනසින් ප්‍රාප්ත පයෙඤ්ඤිත අනුච්චරිත වූ දිට්ඨ සුඛ මුත විඤ්ඤාතයෙක් වේ නම් එහිදු සංඤා නැතිවේත් සංඤා ඇතිවේත් වේ නම්, මහණහට එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේ යයි.

ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයෙනි, යම් පරිද්දෙකින් පරිච්ඡේදි පාරිච්ඡේදි නැති වේ නම් ... යම්බඳු මේ මනසින් ප්‍රාප්ත පයෙඤ්ඤිත අනුච්චරිත වූ දිට්ඨ සුඛ මුත විඤ්ඤාතයෙක් වේ නම්, එහිදු සංඤා ඇතිවේත් සංඤා නැතිවේත් වේ නම්, මහණ එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් කෙසේ වන්නේ දැයි?

ඇවැත්නි, මෙසස්තෙහි මහණ මෙබඳු සංඤා ඇතිවේ වෙයි. යම්බඳු මේ සඵලසංස්කාරයන්ගේ ශමජයෙක් සමච්ඡේදි ප්‍රතිනිසේදියෙක් තෘෂ්ණාක්ෂයෙක් විරාගයෙක් නිරොධයෙක් නිව්වාණයෙක් වේ නම් තෙල ශාන්තය, තෙල ප්‍රණිතය'යි. ඇවැත්නි, යම් පරිද්දෙකින් පාරිච්ඡේදි පාරිච්ඡේදි ඇතිවේ නොවේ නම් ... යම් මේ මනසින් ප්‍රාප්ත වූ පයෙඤ්ඤිත වූ අනුච්චරිත වූ දිට්ඨ සුඛ මුත විඤ්ඤාතයෙක් වේ නම් එහිදු සංඤා ඇතිවේ නොවේ නම්, සංඤා ඇතිවේත් වේ නම් මහණහට එබඳු සමාධි ප්‍රතිලාභයෙක් වේ යයි.

11. 2. 11

චතුස්සමාධි සූත්‍රය

[සැවැත්]

එකල්හි ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍ර තෙරණුවෝ මහණුන් ඇමතුහ. ...

ඇවැත්නි, යම් පරිද්දෙකින් පාරිච්ඡේදි පාරිච්ඡේදි ඇතිවේ නොවේ නම්, අප්භි අප්සංඤා ඇති නොවේ නම්, තෙපස්භි තෙපස්සංඤා ඇති නොවේ නම්, වායුයෙහි වායුසංඤා ඇති නොවේ නම්, ආකාසානඤ්ඤායතනයෙහි ආකාසානඤ්ඤායතනසංඤා ඇති නොවේ නම්, විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයෙහි විඤ්ඤාණඤ්ඤායතන සංඤා ඇති නොවේ නම්, ආකිඤ්ඤායතනයෙහි ආකිඤ්ඤායතනසංඤා ඇති නොවේ නම්, නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයෙහි නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසංඤා ඇති නොවේ නම්, ඉහලොකයෙහි ඉහලොකසංඤා ඇති නොවේ නම්, පරලොකයෙහි පරලොකසංඤා ඇති නොවේ නම්, යම්බඳු මේ 'මනසින් ප්‍රාප්ත වූ පයෙඤ්ඤිත වූ අනුච්චරිත වූ දිට්ඨ සුඛ මුත විඤ්ඤාතයෙක් වේ නම් එහිදු සංඤා නැතිවේත් සංඤා ඇතිවේත් වේ නම්, මහණහට එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේ දැයි?

දුරතොපි ඛො මයං ආවුසො ආගචෙජ්ජායාම ආයඤ්ඤාසා සාරිපුත්තස්ස සන්තීතෙ එතස්ස භාසිතස්ස අත්මඤ්ඤාතුං. සාධු චතායඤ්ඤාං යෙව සාරි- පුත්තං පටිභාතු එතස්ස භාසිතස්ස අත්මො. ආයඤ්ඤාසා සාරිපුත්තස්ස සුඤ්ඤා භික්ඛු ධාරෙස්සන්තීති.

තෙතභාවුසො සුඤ්ඤාප ආධුකං මනසිකරොථ භාසිසාමීති. ඒවමා- වුඤ්ඤාති ඛො තෙ භික්ඛු ආයඤ්ඤාසා සාරිපුත්තස්ස පචචසොසාසුං. ආයඤ්ඤා සාරිපුත්තො එතදවොච:

සීයා ආවුසො භික්ඛුනො තථාරුපො සමාධිපට්ට්ඨාහො යථා නෙව පඨවීයං පඨවීසඤ්ඤා අස්ස, -පෙ- යමපිදං දිට්ඨං සුතං චිඤ්ඤාතං පතනං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තත්තාපි තු සඤ්ඤා අස්ස, සඤ්ඤා ච පන අස්සාති.

යථා කථමපනාවුසො සාරිපුත්ත සීයා භික්ඛුනො තථාරුපො සමාධි- පට්ට්ඨාහො යථා නෙව පඨවීයං පඨවීසඤ්ඤා අස්ස -පෙ- යමපිදං දිට්ඨං සුතං මුතං චිඤ්ඤාතං පතනං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තත්තාපි න සඤ්ඤා අස්ස, සඤ්ඤා ච පන අස්සාති?

ඉධාවුසො භික්ඛු එවං සඤ්ඤා හොති: එතං සන්තං, එත්ථං පණිතං යදිදං සබ්බසංඝාරසමථො සබ්බපට්ඨිසංගො තණ්හකඛයො චිරාගො නිරොධො නිබ්බානන්ති. ඒවමපි ඛො ආවුසො සීයා භික්ඛුනො තථාරුපො සමාධිපට්ට්ඨාහො යථා නෙව පඨවීයං පඨවීසඤ්ඤා අස්ස න ආපඤ්ඤා ආපොසඤ්ඤා අස්ස, න තෙජ්ජමිං තෙජොසඤ්ඤා අස්ස න වායඤ්ඤා වායො- සඤ්ඤා අස්ස, න ආකාසානඤ්ඤායතනෙ ආකාසානඤ්ඤායතනසඤ්ඤා අස්ස, න චිඤ්ඤාණඤ්ඤායතනෙ චිඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසඤ්ඤා අස්ස න ආකිඤ්ඤාඤ්ඤායතනෙ ආකිඤ්ඤාඤ්ඤායතනසඤ්ඤා අස්ස න නෙවසඤ්ඤා- නාසඤ්ඤායතනෙ නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසඤ්ඤා අස්ස, න ඉධලොකෙ ඉධලොකසඤ්ඤා අස්ස න පරලොකෙ පරලොකසඤ්ඤා අස්ස, යමපිදං දිට්ඨං සුතං මුතං චිඤ්ඤාතං පතනං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තත්තාපි න සඤ්ඤා අස්ස, සඤ්ඤා ච පන අස්සාති.

අනුසස්තිවගෙගා දුතියො.

තත්තද්දානං:

දෙච මහානාමා ච නන්දියො සුභුතිනා ච මෙත්තා,
දසමො දෙච ච ගොපාලො චත්තාරො ච සමාධිනාති.

ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයෙනි, අපි ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍ර තෙරුන් හමුයෙහි තෙල භාෂිතයාගේ අතීය දූත ගැනුම සඳහා දුර සිට එමු. තෙල භාෂිතයාගේ අතීය ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍රයනට ම වැටහේ නම් මැනූ මය. ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍රයන්ගේ භාෂිතය දසා භික්ෂුහු ධරන්නාහයි.

ඇවැත්නි, එ කරුණින් අසව, මොනොවට මෙනෙහි කරව, කියන්නොමැයි. ඇවැත්නි, එසේ යයි එ භික්ෂුහු ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍රයනට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍ර තෙරණුවෝ තෙල කරුණ වදළහ.

ඇවැත්නි, යම් පරිද්දෙකින් පෘථිවියෙහි පෘථිවිසංඥ නොමැති වේ නම්, ... යම්බඳු මේ මනසින් ප්‍රාප්ත පයෙඛිෂිත අනුවච්චිත වූ දිට්ඨ සුභ මුඛ විඤ්ඤනයෙක් වේ නම් එහිදු සංඥ නැතිගේ වේ නම් සංඥ ඇතිගේත් වේ නම් මහණහට එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේයයි.

ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයෙනි, යම් පරිද්දෙකින් පෘථිවියෙහි පෘථිවිසංඥ නො මැති වේ නම් ... යම්බඳු මේ මනසින් ප්‍රාප්ත පයෙඛිෂිත අනුවච්චිත වූ දිට්ඨ සුභ මුඛ විඤ්ඤනයෙක් වේ නම්, එහිදු සංඥ නැතිගේ වේ නම්, සංඥ ඇතිගේත් වේ නම් මහණහට කෙසේ නම් එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේ දැයි ?

ඇවැත්නි, මෙ සස්තෙහි මහණ මෙබඳු සංඥ ඇතිගේ වෙයි. යම්බඳු මේ සඵසංස්කාරයන්ගේ ශමඵයෙක්, සඵචොපධිත්ගේ ප්‍රතිනිඃසඵියෙක් තෘෂ්ණාක්ෂයෙක් විරාගයෙක් නිරොධයෙක් නිව්ඤ්ඤනයෙක් වේ නම්, තෙල ශාන්තය, තෙල ප්‍රණීතයයි. ඇවැත්නි, යම් පරිද්දෙකින් පෘථිවියෙහි පෘථිවිසංඥ නොමැතිගේ වේ නම්, අප්භි අප්සංඥ ඇති නො වේ නම්, තෙප්භි තෙප්ස් සංඥ නොමැති වේ නම්, වායුයෙහි වායුසංඥ නොමැති වේ නම්, ආකාසානඤ්චායතනයෙහි ආකාසානඤ්චායතනසංඥ නොමැති වේ නම්, විඤ්ඤ්ඤායතනයෙහි විඤ්ඤ්ඤායතන සංඥ නොමැති වේ නම්, ආකිඤ්ඤායතනයෙහි ආකිඤ්ඤායතන සංඥ නොමැති වේ නම්, නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයෙහි නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසංඥ නොමැති වේ නම්, ඉහලොකයෙහි ඉහලොකසංඥ නොමැතිගේ වේ නම්, පරලොකයෙහි පරලොකසංඥ නොමැති වේ නම්, යම්බඳු මේ මනසින් ප්‍රාප්ත පයෙඛිෂිත අනුවච්චිත වූ දිට්ඨ සුභ මුඛ විඤ්ඤනයෙක් වේ නම් එහිදු සංඥා නොමැතිගේ වේ නම්, සංඥා ඇතිගේත් වේ නම්, මහණහට මෙසේ එබඳු සමාධි ප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේ යයි.

අනුස්සති වර්ගය දෙවැනි යි.

එහි උඤ්ඤාය:

මහානාම සූත්‍ර දෙකය, නඤ්ඤාය සූත්‍රය, සුභුති, සූත්‍රය, මෙඤ්ඤානිසංස සූත්‍රය, දසමග්ගපති සූත්‍රය, ගෝපාල සූත්‍ර දෙකය, සමාධි සූත්‍ර යතජ දැයි එකොළොසෙකි.

3. සාමසදසද වගෙනා

11. 3. 1-8

අතිවවානුපසසනා සුතතං

එකාදසහි හිකඛවෙ අඛෙහි සමනනාගතො ගොපාලකො අභබ්බො ගොගණං පරිහරිතුං ඵාතිකතතුං, කතමෙහි එකාදසහි: ඉධ හිකඛවෙ ගොපාලකො න රූපඤ්ඤ හොති, න ලකඛණ කුසලො හොති න ආසාවිකං සාදෙතා හොති, න වණං පටිච්ඡාදෙතා හොති, න ධුමං කතනා හොති න තිස්සං ජානාති, න පිතං ජානාති න වීරීං ජානාති, න ගොවරකුසලො හොති, අනවසෙසදෙහී ව හොති, යෙ තෙ උසභා ගොපිතරො ගොපරිනායකා තෙ න අතිරෙකපුජාය පුජෙතා හොති, ඉමෙහි බො හිකඛවෙ එකාදසහි අඛෙහි සමනනාගතො ගොපාලකො අභබ්බො ගොගණං පරිහරිතුං ඵාතිකතතුං.

එවදෙව බො හිකඛවෙ එකාදසහි ධවෙමහි සමනනාගතො හිකඛු අභබ්බො වකඛුඤ්ඤං අතිවවානුපසසී විහරිතුං -පෙ- අභබ්බො වකඛුඤ්ඤං දුකඛානුපසසී විහරිතුං -පෙ- අභබ්බො වකඛුඤ්ඤං අනතනානුපසසී විහරිතුං -පෙ- අභබ්බො වකඛුඤ්ඤං බයානුපසසී විහරිතුං -පෙ- අභබ්බො වකඛුඤ්ඤං වයානුපසසී විහරිතුං -පෙ- අභබ්බො වකඛුඤ්ඤං විරාගානුපසසී විහරිතුං -පෙ- අභබ්බො වකඛුඤ්ඤං නිරොධානුපසසී විහරිතුං -පෙ- අභබ්බො වකඛුඤ්ඤං පච්චිසසභ්භානුපසසී විහරිතුං -පෙ-

11. 3. 9 - 48

යොනඤ්ඤං -පෙ- සාණඤ්ඤං -පෙ- ජීවිතාය -පෙ- කායඤ්ඤං -පෙ- මනඤ්ඤං -පෙ-

11. 3. 49 - 96

රූපෙසු -පෙ- සදෙදසු -පෙ- ගඤ්ඤෙසු -පෙ- ඵොට්ඨබ්බෙසු -පෙ- ධිමෙවසු -පෙ-

3. සාමකැඳ වර්ගය

11. 3. 1 - 8

අනිවච්චානුපයසනාදි සූත්‍රයෝ

මහණෙනි, එකොළොස් කරුණකින් සමන්විත ගොපල ගොමණඛලය පරිහරණය කරන්නට හෝ වඩන්නට අභව්‍ය වෙයි. කවර එකොළොසෙකින් යත්:

මහණෙනි, මෙලොවහි ගොපල තෙම රූපඤ නොවෙයි. ලක්ෂණ කුශල නොවේ, මක්ෂිකාණ්ඩ නොහරනේ වෙයි. ඉණප්‍රතිව්‍යාදන නොකරන්නේ වෙයි. ධූම නොකරන්නේ වෙයි. තීරිය නොදන්නේය. පිතය නොදන්නේය. වීරිය නොදන්නේය. ගොවර කුශල නොවන්නේය. අනවශෙෂදෙහිද වෙයි. ගොපිතා වූ ගොපරිනායක වූ යම් ඒ වාෂ්ඨයෝ වෙත් නම් උන් අතිරෙක පුජායෙන් නොපුදනුයේ වෙයි. මහණෙනි, මෙ එකොළොස් කරුණින් සමන්විත ගොපාල තෙම ගොමණඛල පරිහරණයට හෝ වර්ධනයට අභව්‍ය වෙයි.

මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම එකොළොස් කරුණකින් සමන්විත මහණ වක්ෂ්‍ය්හි අතිත්‍යානුදර්ශීව වාසය කරන්නට අභව්‍ය වෙයි ... වක්ෂ්‍ය්හි දුඛානුදර්ශීව වාසය කරන්නට අභව්‍ය වෙයි ... වක්ෂ්‍ය්හි අනාත්මානුදර්ශීව වාසය කරන්නට අභව්‍ය වෙයි, -පෙ- වක්ෂ්‍ය්හි ක්ෂයානුදර්ශීව වාසය කරන්නට අභව්‍ය වෙයි ... වක්ෂ්‍ය්හි ව්‍යයානුදර්ශීව වාසය කරන්නට අභව්‍ය වෙයි ... වක්ෂ්‍ය්හි විරාගානුදර්ශීව වාසය කරන්නට අභව්‍ය වෙයි ... වක්ෂ්‍ය්හි තිරොධානු දර්ශීව වාසය කරන්නට අභව්‍ය වෙයි... වක්ෂ්‍ය්හි ප්‍රතිතිස්සථානුදර්ශීව වාසය කරන්නට අභව්‍ය වෙයි....

11. 3. 9 - 48

සොකස්හි ... ස්‍රාණයෙහි ... ජිහ්වායෙහි ... කායයෙහි ... මනස්හි ...

11. 3. 49 - 96

රූපයන්හි... ශබ්දයන්හි... ගන්ධයන්හි... ස්ප්‍රච්චායන්හි... ධර්මයන්හි

11. 3. 97-144

විකල්පීඝ්ණාණං -පෙ- සොතවීඝ්ණාණං -පෙ- සානවීඝ්ණාණං -පෙ-
ජීවිතාවීඝ්ණාණං -පෙ- කායවීඝ්ණාණං -පෙ- මනෝවීඝ්ණාණං -පෙ-

11. 3. 145-192

විකල්පසම්ප්ප්‍යං -පෙ- සොතසම්ප්ප්‍යං -පෙ- සාන සම්ප්ප්‍යං -පෙ-
ජීවිතසම්ප්ප්‍යං -පෙ- කායසම්ප්ප්‍යං -පෙ- මනෝසම්ප්ප්‍යං -පෙ-

11. 3. 193-240

විකල්පසම්ප්ප්‍යජාය වේදනාය -පෙ- සොතසම්ප්ප්‍යජාය වේදනාය -පෙ-
සානසම්ප්ප්‍යජාය වේදනාය -පෙ- ජීවිතසම්ප්ප්‍යජාය වේදනාය -පෙ-
කායසම්ප්ප්‍යජාය වේදනාය -පෙ- මනෝසම්ප්ප්‍යජාය වේදනාය -පෙ-

11. 3. 241-288

රූපසංඝ්‍රහය -පෙ- සංග්ගසංඝ්‍රහය -පෙ- ගන්ධසංඝ්‍රහය -පෙ-
රසසංඝ්‍රහය -පෙ- ඵොට්ඨබ්බසංඝ්‍රහය -පෙ- ධම්මසංඝ්‍රහය -පෙ-

11. 3. 289-336

රූපසංකේචනතාය -පෙ- සංග්ගසංකේචනතාය -පෙ- ගන්ධසංකේචනතාය
-පෙ- රසසංකේචනතාය -පෙ- ඵොට්ඨබ්බසංකේචනතාය -පෙ- ධම්ම-
සංකේචනතාය -පෙ-

11. 3. 337-384

රූපතණ්ඛාය -පෙ- සංග්ගතණ්ඛාය -පෙ- ගන්ධ තණ්ඛාය -පෙ-
රසතණ්ඛාය -පෙ- ඵොට්ඨබ්බතණ්ඛාය -පෙ- ධම්මතණ්ඛාය -පෙ-

11. 3. 385-432

රූපචිතකෙක -පෙ- සංග්ගචිතකෙක -පෙ- ගන්ධචිතකෙක -පෙ-
රසචිතකෙක -පෙ- ඵොට්ඨබ්බචිතකෙක -පෙ- ධම්මචිතකෙක -පෙ-

11. 3. 97-144

චක්‍ෂුර්විඥානයෙහි ... ස්‍රෝතවිඥානයෙහි ... ස්‍රාණවිඥානයෙහි
ජීවහාවිඥානයෙහි ... කායවිඥානයෙහි ... මනෝවිඥානයෙහි ...

11. 3. 145-192

චක්‍ෂුස්සංස්පඨියෙහි ... ශ්‍රෝතසංස්පඨියෙහි ... ස්‍රාණසංස්පඨියෙහි
... ජීව්වාසංස්පඨියෙහි ... කායසංස්පඨියෙහි ... මනස්සංස්පඨියෙහි

11. 3. 193-240

චක්‍ෂුස් සංස්පඨියෙන් උපන් වෙදනායෙහි ... ශ්‍රෝතසංස්පඨියෙන්
උපන් වෙදනායෙහි ... ස්‍රාණසංස්පඨියෙන් උපන් වෙදනායෙහි ...
ජීව්වාසංස්පඨියෙන් උපන් වෙදනායෙහි ... කාය සංස්පඨියෙන් උපන්
වෙදනායෙහි ... මනස් සංස්පඨියෙන් උපන් වෙදනායෙහි ...

11. 3. 241-288

රූපසඤ්ජායෙහි...ශබ්ද සඤ්ජායෙහි...ගන්ධ සඤ්ජායෙහි...රස සඤ්ජායෙහි...
ස්ප්‍රෂ්ඨව්‍යසඤ්ජායෙහි ... ධර්මසඤ්ජායෙහි ...

11. 3. 289-336

රූපසඤ්ජේතනායෙහි...ශබ්දසඤ්ජේතනායෙහි... ගන්ධසඤ්ජේතනා...
යෙහි ... රසසඤ්ජේතනායෙහි ... ස්ප්‍රෂ්ඨව්‍ය සඤ්ජේතනායෙහි ...
ධර්මසඤ්ජේතනායෙහි ...

11. 3. 337-384

රූපතෘෂ්ණායෙහි ... ශබ්දතෘෂ්ණායෙහි ... ගන්ධතෘෂ්ණායෙහි ...
රසතෘෂ්ණායෙහි ... ස්ප්‍රෂ්ඨව්‍යතෘෂ්ණායෙහි ... ධර්මතෘෂ්ණායෙහි ...

11. 3. 385-432

රූපචිතර්කයෙහි...ශබ්දචිතර්කයෙහි...ගන්ධචිතර්කයෙහි...රසචිතර්ක-
යෙහි ... ස්ප්‍රෂ්ඨව්‍යචිතර්කයෙහි ... ධර්මචිතර්කයෙහි ...

11. 3. 433-480

රූපවිචාරෙ -පෙ- සදූවිචාරෙ -පෙ- ගන්ධවිචාරෙ -පෙ- රසවිචාරෙ
 -පෙ- ඵොඨස්ඛවිචාරෙ -පෙ- ධම්මවිචාරෙ -පෙ- අනිව්වානුපසී
 විහරිතුං -පෙ- දුක්ඛානුපසී විහරිතුං -පෙ- අනාත්තානුපසී විහරිතුං -පෙ-
 ඛයානුපසී විහරිතුං -පෙ- වයානුපසී විහරිතුං -පෙ- වීරාගානුපසී
 විහරිතුං -පෙ- නිරොධානුපසී විහරිතුං -පෙ- පටිනිසසඤානුපසී
 විහරිතුන්ති.

11. 3. 481-960

එකාදසහි භික්ඛවෙ අබ්බහි සමනනාගතො ගොපාලකො හඛෙඛා
 ගොගණං පරිහරිතුං, ඵාතිකතතුං. කතමෙහි එකාදසහි: ඉධ භික්ඛවෙ
 ගොපාලකො රූපඤ්ඤා හොති -පෙ-

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ එකාදසහි ධම්මෙහි සමනනාගතො භික්ඛු
 හඛෙඛා වක්ඛුසීං අනිව්වානුපසී විහරිතුං -පෙ- පටිනිසසඤානුපසී
 විහරිතුන්ති.

සාමඤ්ඤාවගො තතිසො.

11. 3. 433-480

රූපවිචාරයෙහි...ශබ්දවිචාරයෙහි...ගන්ධවිචාරයෙහි...රසවිචාරයෙහි...
 ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යවිචාරයෙහි ... ධර්මවිචාරයෙහි ... අනිත්‍යානුදර්ශීව වාසය
 කරනට ... දුෂ්ඨානුදර්ශීව වාසය කරනට ... අනාත්මානුදර්ශීව වාසය
 කරනට ... ක්ෂයානුදර්ශීව වාසය කරනට... ව්‍යයානුදර්ශීව වාසය කරනට
 ... විරාගානුදර්ශීව වාසය කරනට... නිරෝධානුදර්ශීව වාසය කරනට
 ... ප්‍රතිනිෂඨානුදර්ශීව වාසය කරනට අභව්‍ය වෙයි.

11. 3. 481-960

මහණෙනි එකොළොස් කරුණකින් සමන්විත ගෞපාල තෙම
 ගෞමන්ධිල පරිහරණයට වර්ධනයට භව්‍ය වෙයි. කවර එකොළොසේ-
 කින යත්: මහණෙනි, මේ ලොවහි භෞපාලක තෙම රූපඥ වෙයි ...

මහණෙනි, එපරිද්දෙන්ම එකොළොස් කරුණකින් සමන්විත
 මහණ වක්ෂුස්හි අනිත්‍යානුදර්ශීව වාසය කරන්නට භව්‍ය වෙයි ...
 ප්‍රතිනිෂඨානුදර්ශීව වාසය කරනට භව්‍ය වෙයි.

සාමඤ්ඤ වර්ග තුන්වැනි යි.

රාගාදිපෙය්‍යාලො

11. 4. 1

රාගසස භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤාය එකාදසධම්මා භාවෙනබ්බා. කතමෙ එකාදස: පඨමං ක්කානං, දුතියං ක්කානං, තතියං ක්කානං වතුඤ්ඤං ක්කානං, මෙඤ්ඤාවෙතොවිමුත්ති, කරුණාවෙතොවිමුත්ති, මුද්දිනාවෙතොවිමුත්ති උපෙක්ඛාවෙතොවිමුත්ති, ආකාසානඤ්චායතනං, විඤ්ඤාණඤ්චායතනං, ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං, රාගසස භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤාය ඉමෙ එකාදසධම්මා භාවෙනබ්බාති.

11. 4. 2-10

රාගසස භික්ඛවෙ පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය -පෙ- බියාය, -පෙ- වයාය, -පෙ- විරාගාය, -පෙ- නිරොධාය -පෙ- වාගාය -පෙ- පටිනිසසභ්‍යාය ඉමෙ එකාදසධම්මා භාවෙනබ්බාති.

11. 4. 11-170

දෙසසස -පෙ- මොහසස -පෙ- කොධසස -පෙ- උපනාහසස -පෙ- මකඛසස -පෙ- පලාසසස -පෙ- ඉසසාය -පෙ- මච්ඡරියසස -පෙ- මායාය -පෙ- සාමේය්‍යසස -පෙ- ඵමහසස -පෙ- සාරම්භසස -පෙ- මානසස -පෙ- අතිමානසස -පෙ- මිදසස -පෙ- පමාදසස අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානානාය. -පෙ- බියාය -පෙ- වයාය -පෙ- විරාගාය -පෙ- නිරොධාය -පෙ- වාගාය -පෙ- පටිනිසසභ්‍යාය ඉමෙ එකාදසධම්මා භාවෙනබ්බාති.

ඉදමවොච භගවා. අඤ්ඤාමනා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිනාසුහති.

රාගාදිපෙය්‍යාලො නිට්ඨිතො.

නච සුඤ්ඤාසහසානි භීයො පඤ්චයනානි ච,
සහසපඤ්ඤාසසුඤ්ඤානි¹ අභිගුණිතරසමායුතානි.

එකාදසකනිපාතො නිට්ඨිතො.

අභිගුණිතරනිකායො සමනෙතො.

1. සහසපඤ්ඤාසසුඤ්ඤානාං - මජ්ඣ.

රාගාදිපෙය්‍යාලය

11. 4. 1

මහණෙනි, රාගයාගේ අභිඥානය පිණිස එකොළොස් දහම් කෙනෙක් වැඩිය යුත්තාහ. කවර එකොළොස්කෙනෙක යත්: ප්‍රථමධ්‍යානය, ද්විතීය ධ්‍යානය, තෘතීය ධ්‍යානය, චතුර්ථ ධ්‍යානය, මෙන්තාවෙතොවිමුත්තිය, කරුණාවෙතොවිමුත්තිය, මුදිතාවෙතොවිමුත්තිය, උපෙක්ඛාවෙතොවිමුත්තිය, ආකාසානඤ්චායනනය, විඤ්ඤාණඤ්චායනනය, ආකිඤ්චඤ්ඤායනනය යි. මහණෙනි, රාගයාගේ අභිඥානය පිණිස මේ එකොළොස් ධර්මයෝ වැඩිය යුත්තාහ යි.

11. 4. 2-10

මහණෙනි, රාගයාගේ පරිඥානය පිණිස ... පරික්ෂය පිණිස ... ප්‍රභාණය පිණිස ... ක්ෂය පිණිස ... ව්‍යය පිණිස ... නිරොධය පිණිස ... න්‍යාගය පිණිස ... ප්‍රතිනිෂඨිය පිණිස මේ එකොළොස් දහම්හු වැඩිය යුත්තාහ යි.

11. 4. 10-170

ද්වේෂයාගේ ... මොහයාගේ ... ක්‍රොධයාගේ ... උපනාහයාගේ මක්ඛයාගේ ... පළාසයාගේ ... ඊෂ්ඨාහුගේ ... මාක්ඛයාගේ...මායාවගේ ... ශාඛ්‍යයාගේ ... ස්තම්භයාගේ ... සාරම්භයාගේ ... මානසාගේ ... අනිමානසාගේ ... මදයාගේ ... ප්‍රමාදයාගේ අභිඥානය පිණිස ... පරිඥානය පිණිස ... පරික්ෂය පිණිස ... ප්‍රභාණය පිණිස ... ක්ෂය පිණිස ... ව්‍යය පිණිස ... විරාගය පිණිස ... න්‍යාග පිණිස ... ප්‍රතිනිෂඨිය පිණිස ... මේ එකොළොස් දහම්හු වැඩිය යුත්තාහ යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ මෙය වදළුසේක. සතුටුසිත් ඇති ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය සතුටින් පිළිගත්හ යි.

රාගාදිපෙය්‍යාලය නිමි.

සුත්‍ර නවදහසක් ද නැවත පන්සියක් ද සත්පනස් සූත්‍ර කෙනෙක් ද අභිගුත්තරාගමයෙහි සභිගාභීත යි.

අභිගුත්තරනිකාය සමාප්ත යි.

අඩිගුනනර - දසක එකාදසක නිපානේසු

ගාථාදිපාදනුකකමණිකා

අසුසස පනතිං හදයසස සනතිං ...	86
අපපකා තෙ මනුසෙසසු ...	422, 424, 462
අපමනො අයං කලි ...	308, 312
අසෙබෙන ව සිලෙන ...	32
කණකං ධම්මං විපපභාය ...	422, 424, 462, 464
කාමච්ඡඤා ව ව්‍යාපාදෙ ...	32
බතතියො සෙට්ඨො ජනනසම් ...	616
තත්‍රාභිරතිච්චෙජයා ...	422, 424, 462, 464
ධනෙන ධසෙඤාන ව යොධි වඩ්ඪති ...	246
නමො තෙ පුරිසාජඤා ...	610, 612
පුරිසසා භි ජාතසා ...	306, 310
යෙ ව බො සම්මදකඛාතෙ ...	422, 424, 462, 464
යෙසං සමෙබ්බාධි අබ්බාතං ...	422, 424, 462, 464
යො නිජ්ජියං පසංසති ...	306, 310
යො සුගතෙසු මනං පදෙසයෙ ...	308, 312
සද්ධාය සිලෙන ව යොධි වඩ්ඪති ...	246
ස වෙ පඤචබසමපනො ...	25

සඳහුනාමානුකකමණිකා

ජ		ඵ	
ජමබුද්දීප	106	බලිගරණ වනයණබ	142
ජාණසෙසාණි	424, 454, 490	බාහුන	268
ජෙතවන	2,88,116,160,166, 194,230,232,236,246,316, 332,584	බෙලුවගාම	646
		ඹ	
		මගධ	218
කපොදුරාම	350	මහාකවචාන	86, 466
කාවතිය	106	මහාකසසප	288
කුදු	306	මහාචුඤ	78, 280
කුසින	106	මහානාම	618, 626
		මහාමොහකලලාන	276, 304
		මහාලී	154
දසමගහපති	646	මහාවන	154,240
		මහී	42
		මිගසාලා	246
ධොවන	388	මොරනිවාප	614
		ඹ	
නාඤ්ඤ	630		
නළකපාන	220, 226	යමුනා	42
නාදික	608	යාම	106
නාලකගාම	218		
නිග්‍රොධාරාම	618,626,630	ඊ	
නිමොණරතී	106	රාජගහ	288, 350, 614
නිරබ්බද	310		
		උ	
පඤ්ඤ	308	ලිච්චි	240
පරනිමිකවසවතනී	106		
පලාසවන	220, 226	ඈ	
පසෙනදිකොසල	106, 116		
පාටලිපුත්ත	646	වජ්ඣමාහිත	340
පාවා	480	වෙළවගාමක	644
පුණබරික	310	වෙළවන	288
පුබ්බවිදෙහ	106	වෙසාලී	154, 240, 646

සංස්කෘතාමාත්‍රිකකම්මේකා

	ස		සා
සකක	618, 626, 630	සාමණේකානි	218
සබ්බාරච	460,420	සාරිපුතන	16,168,184,218,220
සද්ධි	634		226,304,592,670,672
සනඞ්ඛාමාර	616	සාවජ්චී	2,80,116,160,166,230,232
සන්ධි	608		236,246,316,332,584,630
සරභු	42	පිනෙරු	106
සහජානි	78, 280	සුභුතී	634
සහමපනී	308	සොගනික	310

විසෙසපදනුකකමණිකා

අ		අ	
අකිඤ්චනෝ	462, 464	අනිරාකතජ්ඣානෝ	286
අකුසලෙසු ධම්මෙසු	98	අනුච්ඡාදනසෝ	126
අගගිපට්ටිචාරකා	480	අනුසාසනී පාටිභාරියන	614
අගගිච්ඡකෙකා	634	අනුසාරිතධෙධා ධම්මෝ	512
අඛණ්ණං	170, 186	අනෙකධාතු නානාධාතු	64, 70
අච්චනනනිවේසා	614	අනෝකං	462, 464
අච්චාසිනෝ මඤ්ඤා	102	අනෝකඤ්ඤං	264
අච්චිවාදං	80	අනරාපරිනිබ්බාසී	216
අණ්ඩකා	520	අනරාචොසානගමනං	280
අනතුකකංසකපරවමහකා	266	අනඤ්චිකචරා	108
අසංවේදං	622, 658	අනඤ්චා ලොකෝ 58, 336 338, 352	
අසංසපභනී	86	අපවයගාමී	506
අධම්මිකං වාදං	416	අපණ්ණකං	152
අධම්මචරියා	156, 558	අපණ්ණකෝ මාණි	544, 550
අධර්මෝ	402, 406	අපරිභාන ධම්මෝ	184
අධිකරණං	126	අපරෙ වා පරියාපය	532
අධිකරණ නිරොධ		අපාරාපාරං	6
ගාමිණී පටිපදං	126	අපට්ඨංසෙන	142
අධිකරණිකෝ	294	අපට්චානී	168, 176, 178, 186
අධිපඤ්ඤා ධර්ම		අප්පමාදෙ	40
විපසසනාය	176, 178	අප්පඤ්ඤා	270
අධිමානිකෝ	290, 304	අභිජ්ඣාලු	176
අධිච්ඡිනනිපදනී	68	අභිධම්මෙ	46, 52, 162, 638
අනගාරියං	634	අභිභායනනානී	108
අනභිජ්ඣාලු	176, 186	අභිචිතයෙ	42, 46, 52, 162, 638
අනභිරතසඤ්ඤා	200	අභිසංඛතං	646
අනායං	276, 282, 290	අභිසංඝොප සීතං	646
අනාවසෙසද්දෙහී	656	අභිසංලොචිකා	120
අනාගාමීනා	194	අමතඥාරානං	654
අනාපො	48	අමනොගධා	190, 192
අනාවනනිධම්මෝ	648	අමබකා	248, 256
අනිච්චසඤ්ඤා	192	අමබක පඤ්ඤා	248, 256
අනිච්චානුපසී	676, 680	අයොනිසො-	
		මනසිකාරං	204, 258, 262

විෂයසපද්‍රක්‍ෂකමණිකා

අ		ආ	
අරියධමෙලා	500	ආසාතපටිච්ඡනයා	266
අරියමග්ගං	508	අසාතවඤ්චි	266
අරියසාවනො	620, 634	ආවයගාමී	444, 506
අරියසීලො	118	ආචාරගොචරසම්පනො	160
අරියං වමනං	394	ආජීවසංචරො	158
අරියුපවාදී	302	ආදනපටි-	
අරියො ඤායො	330	ඤ්ඤානෙ 422, 424, 462, 464	
අරියො මග්ගො	506	ආදසෙ	174
අරුපසඤ්ඤී	108	ආදික්ඛවෙලො	168
අවදඤ්ඤානං	260, 262	ආදීනවො	146, 148
අවිප්පට්ඨාරො	2, 6, 8, 10	ආදෙසනාපාටිභාරියෙන	614
අවෙච්චපසත්තො	216	දාධානගාභී	266
අසඛිඛාරපටිනිධ්ධාධී	216	ආනාපානසතී	200
අසනාසම්පජඤ්ඤං	204	ආයතනෙසු	96
අසනතුට්ඨො	270	ආරඬා විරියො	28
අසඬා මමසවණං	204	ආරාධනා	380
අසඬාමෙලො	508	ආලොප සහභාකර	368
අසපුරිසසංඝෙවො	204	ආචේණික කමමානී	130, 132
අසමය විමුච්ඤො	634	ආචේණික-	
අසම්පජඤ්ඤං	258	පානිමොක්ඛං 130, 132, 134, 136	
අසසංගො ලොකො	334	ආසහං යානං	62
අසංභීරො	126	ආසාරිකං සාමෙතො	656, 676
අසාරඬාකායො	168	ආහාරට්ඨිනීකා	100
අසෙබ්බො ධමමො	400	ආහාරෙසු	94
අසෙඛො	398, 490	ආභුනෙයොයා	356
අසොච්චුඬක	298, 608		
අසංඬායං	204, 258		
අසංදෙධා	222, 270		
අභිරිකං	264		
		ඉ	
		ඉච්ඡා	242
		ඉද්දෙච්චියා අච්ඡයා	204
		ඉඬා පාටිභාරියෙන	614
		ඉඬාචීධං	358
		ඉධලොකසඤ්ඤී	14, 18
		ඉඤ්ඤිය සංචරො	206
		ඉරිණං	276, 282, 290
ආ			
ආකාසානඤ්චායතනං	280, 286, 374		
ආකාසානඤ්චායතනං			
සඤ්ඤී	14, 16		
ආගීලායනී	220		

විසෙසපදනුකකමණිකා

උ		ක	
උච්චිතනමුලො	60	කකකයා	520
උදෙකාරොහකා	480	කණටක-	242
උදපනෙත	174, 176	කණ්ණමගෙතා	446, 508
උදයන්තමනියා	28, 48, 54, 164	කණං ධමමං	422, 424, 462
උදෙදසො	92, 100	කප්පී	280, 286
උඤ්චවකුකකුච්චං	56	කපුරිසියං	134
උඤ්චං-සසාතඤ්චකනීච්චගාමී	216	කමණ්ණලුකා	480
උඤ්චනාගියානි	558	කමමසංකා	530
උපච්චානසාලා	160, 230, 232	කමමාරාමො	294
උපසුපාදනා	200	කයච්චකකයා	368
උපසමපාදෙනඛං	126	කලායම තභීයො	306
උපහච්චපරිනිඛධාසී	216	කලිනා	306
උපාදනකඛකෙසු	96	කලයාණධම්මතාය	116
උපාරමහවිත්තං	258	කලයාණමිත්තො	44, 50
උපාසිකා	530, 532	කසීණසමාපතනි	86
උපොසථං	148	කසීණායතනානි	108
උඛ්ඛානිකා	126		
උභතොහාගච්ච්චං	110	කා	
උභතොහාගච්ච්චුකො	42	කාමහොගී	316
උයොධිකාය	116	කාමච්චිතකං	198
උයොලභී	168, 186	කාමෙයනා	58
		කායසකඛී	42
ඵ		කායෙන පහාතච්චො	72
ඵකඛීච්චී	216	කාලානුසාරිකං	42
ඵකාරසෙඛා	54, 56		
		කි	
ඹ		කිඛිසියං	134
ඹකාසාධිගමො	534		
ඹකපපං	222	කු	
ඹරමනාගියානි	554	කුඛ්චිරාජානො	42
ඹරච්චිකා	264	කුන්තදීයො	206
ඹරිමං නිරං	420, 422, 460, 462	කුම්මගතසෙට්ඨං	210, 258, 264
ඹසධිතාරකා	112	කුසලසීලො	118

විසෙසපදනුකකමණිකා

	කු		ජ
කුසලානිසීලානි	2	ජඤ්චුලකා	192
කුසලෙසු කමමපථෙසු	104		
කුසීතො	270	ජ	
කුසසුඛතා	206	ජඛමානං පාණානං	40
කුටාගාරසාලා	240	ජී මහං	534
කුටෙය්‍යානි	298	ජී මහෙය්‍යානි	298
	කෙ		කු
කෙවලී	30	කුමාන වීමොකක සමාධි-	
		සමාපතනීනං	64
	කො		
කොලං කොලො	216		
කොසානකිබීජං	382	කුං	
		කුං ඡොවාද	78
	කී		
කීඩධා	364		
කීලජානෙ	34	කී	
		කී	
කීණාසවා	76, 422, 424, 462, 464	කණකකියො	198
		කසුපරිනිබ්බාසී	646
	ග	කථාගතබ්ලානි	62, 70
ගලගලායනෙත	206	කපනියො ධමමො	504
ගාමධමමො	40	කං ජීවං	346, 352
ගොත්‍රභු	42	කාරකරුජානි	42
ගොපනසියො	40	කාලාවඤ්ඤකතො	60
		කිකිච්ඡකා	392
	ච	කි ඡොඡවීචිකිවෙජා	186
චකඛුභුතො	468	කිනානීතො	264
චතසෙසා පටිපද	112	කිරවජාන කථං	230
චතසෙසා සඤ්ඤ	112	කිණී දුට්ඨවරිතානි	204
චතුරාපසෙසනො	54, 56	කුට්ඨං	644
චත්තාරො සතිපට්ඨානා	206		
චෙතොබීලා	34		
චෙතොවිමුත්ති	22, 26, 30, 68--		
	72, 122, 250, 360, 556	ද	
චෙතොච්චරණසප්පයා	120	දස අරියවාසා	54, 60
චොදකෙන	142, 144	දස කථා	120
		දස කථා චක්ඛී	232

විසෙසපදනුකෘමණිකා

ද		ධ	
දස කසිණායතනානි	84	ධමොනුසාරී	42
දස කුසලකමමපථා	488	ධමමී කථා	226
දස ධමමා (භාවේතබ්බා)	578	ධමමො	402, 406
දස ධමමා (සාරාණියා)	160	ධංසි	264
දස ධමමා (සරීරඨා)	158	ධුමං කඤ්ඤා	656, 662
දස නාථකරණ ධමමා	44, 54		
දස පාසංසානි	232	න	
දස සංඤ්ඤා	188, 190, 194	නක්ඛී දින්නං	484, 522
දහරතමග්ග	554	නාථකරණො	48
දුඤ්ඤපං	350	නානාධිමුතතිකතං	64, 70
දිට්ඨං	604	නාමෙ ච රූපෙ ච	92
දිට්ඨිගතා	356	නිගණයා	266
දිට්ඨිපසනෙතා	42	නිජජරචක්ඛු	386
දිට්ඨිසම්පන්නා	216	නිට්ඨිතච්චිරො	618, 626
දිට්ඨිච ධමමෙ	194	නිඤ්ඤානියා	296
දුක්ඛද්‍රව්‍යො	444, 506, 542	නිධානචනිං චාචං	368, 486
දුක්ඛචො	270	නිධිමුඛානි	654
දුරභිරමං	362	නිකෙතනා	468
දුස්සලො	270	නිජච්චාකාරං	116
දෙවච්චසත්තං	260, 262	නිබ්බානං	198
		නිබ්බද්ධිරාගො	4, 8
ධ		නිසාමනඡානිකො	296
ධනවාදං	80	නිසසංයො	128
ධමමකමීකො	20, 24	නිසසාරණියාසු ධාතුසු	102
ධමම චරියා	156, 558	නෙච්චිකො	264
ධමමනන්දියා	648	නෙළා	368, 488
ධමමනිසන්ධියා	296		
ධමමධරා	30	ප	
ධමම චිතයෙ	30, 256, 270, 282- 288, 294, 656, 660	පගමකො	264
ධමමචෙදං	622, 658	පච්චිකො	306
ධමමසොකො	256, 624	පච්චික චුදෙඤ්ඤා	42
ධමමසාමී	468	පච්චාරොගණී	424, 428, 430,- 460
ධමමානුධමම පටිපත්ති	228	පඤ්ච නිවරණා	204, 372
		පඤ්ච භයානි	328

විසෙසපදනුකකමණිකා

පඤ්ඤාසතං විහාරං	654
පඤ්ඤාවිමුක්ඛණා	42
පඤ්ඤාවිමුක්ඛණී	22, 26; 30, 68, 72 120, 250, 360
පටිසන්චාරකො	298
පටිසලපාන	230, 298
පට්ඨපසඤ්ඤා	666, 668, 672
පඤ්ඤාමො	576
පනිසලලීනො	340
පදකඛණගගාභී	44, 50, 162, 612
පනු ඡාණ්ඩපච්චකසච්චො	54, 56
පපටිකා	10, 590, 592, 594, 590
පබ්බජ්ජාපටිචිතං	194
පමිණනනී	250
පරචිත්තපරියාය-	
කුසලො	168, 172, 176
පරමත්ථ විසුද්ධිං	114
පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බානවාදං	114
පරලොකසඤ්ඤා	14
පරචිත්තපකරණං	520
පරාභිසස්සනී	520
පරිබ්බාජක	88, 190, 332, 342- 346, 350, 416
පරිභාන ධම්මො	184, 282
පරෙතී	250
පසසද්ධිකාය සබ්බාරො	58
පසසද්ධී	4

පා

පානිමොක්ඛ	44, 124, 126, 160
පානිමොක්ඛධර්මපනා	124
පාපමිත්තං	260, 262, 270
පාපිකා ඉට්ඨා	76
පාපිවෙණ	270

පා

පාපිවෙණ පුරිසපුග්ගලො	222
පාමොජ්ජං	2, 6, 8, 10
පාරගාමීනො	462, 464
පාරිමං තීරං	420, 422, 460, 462

පි

පියසමුද්දහාරො	638
පියසානරූපං	86

පී

පීතීභසබ්බා	108
------------	-----

පු

පුත්තසමිධාධසයනං	628
පුඤ්ඤ පච්චේක සච්චානං	58
පුඤ්ඤමණ ච්චාභමණානං	58
පුඤ්ඤකා	42
පුබ්බාපයමානො	350
පුබ්බනිවාසං	24, 120
පුරිසබ්බලොච්චා	608
පුරිසාචාරිණියො	610

පු

පුගලි ජ්ඣගතො	484
--------------	-----

පෙ

පෙසලො	306
-------	-----

පො

පොරි	276, 548
------	----------

බ

බලාභී	314
බහුසුභො	356
බලලමනකියො	306

වියෙසපදනුකකමණිකා

බ

බුද්ධානුසස්ති	620
බෙලුව සලාටුමනනියො	306
බොජ්ඣංගා	102, 378
බ්‍රහ්මචකකං	62
බ්‍රහ්මචරියෙන	36
බ්‍රහ්මචරියෙසනා	58
බ්‍රහ්මචාරී	246

භ

භගවම්මුලකා	190, 670
භණ්ඩනජානා	160
භවතණිකා	210
භවසංඛාරො	158
භවෙසනා	58
භාවනාවාදු	78
භාවෙනධෙධා ධම්මො	448
භෙත්තා	482

ම

මඤ්ඤාධෙය්‍යං	422, 462, 464
මග්ගාමග්ගඤ්ඤාණදසසනං	86
මනොභාවනීය	100, 332
මනොමයං	108
මහාවරියෙන	356
මාතුගාමො	528
මාතුරකඛිතා	486
මාලාගුලපරිකඛිතා	520
මිච්ඡාදිට්ඨිකො	270
මුඛසතති	160
මුඛසංසතී	270
මූලගණ්ඨා	42
මෙඝනාවෙතොවිමුතති	556, 644
	682
මෙතතුපහාරං	116
මොසධම්මො	150

ය

යථාකම්මුපගෙ	66, 122
යථාභුතඤ්ඤාණදසසනං	4, 8, 586-590, 592, 594, 596
යොගකෙකම්මං	131, 136, 646
යොනියො මනසිකාරො	208

ර

රූපසඤ්ඤී	108
----------	-----

ල

ලසබ්භ කුසලො	656, 662
ලුබ්ධිචී	340
ලොකධම්ම	98
ලොභිතවිඤ්ඤා	42

ව

වංසකං	364
වරද්ධී	244
වචකට්ඨං	314
වසඪිකං	42

ව්‍ය

ව්‍යව්‍යය පහාතධ්ධා ධම්මො	74
--------------------------	----

වී

වීකඤ්ඤී	280, 286
වීගතථිතම්ඥො	226
වීචිකිචජා	56, 260, 262
වීජජා	386
වීජජාවිමුතති	206
වීඤ්ඤාණධිකිපු	96
වීතයධරො	24
වීතිබ්ඤ්ඤා	34
වීජරාමොස	368
වීජිතං	276, 282, 290

විසෙසපදනුකකම නිකා

වි		ස	
විසසකතා	230	සජීකාතබ්බො ධර්මො	514
විමරියාදිකතෙන	268	සංඝච්චනනිකානා	538, 544
විමුතති ක්‍රෑණදසනා	4, 6, 8, 10- 12, 586	සඤ්ඤී	14
විවාදමූලානි	140	සනාරඝඛන	56
විවාද	138	සනිනෙපකෙකන	46, 164
විරාධනා	380	සනිපට්ඨානා	102, 314
විරෙචනා	392	සනිසමපජඤ්ඤා	206
විවිධා ආබාධා	196	සත්තඛබ්බතුපරමො	216
විසඟිලිතො	306	සත්තබොජ්ඣබ්බො	206
විසම චරියා	156	සත්තසඤ්ඤා	94
විසෙසගාමී	248, 252	සත්තාවාසා	98, 104
විසෙසාය	250	සද්ධා	222
විභිංසාවිතකකං	198	සද්ධානුසාරී	42
		සද්ධාවිමුතතො	42
වෙ		සද්ධා	22, 28
වෙදනාසු	94	සද්ධා පුරිසපුග්ගලො	224
වෙය්‍යා කරණං	92, 100	සප්පිමණො	326
		සපුරිස ධර්මො	510
වො		සපුරිස සංසෙවො	208
වොදනං	64	සබ්බස්මාමිනිං පටිපදං	70
		සබ්බසඛිඛාරසමථො	198, 606, 670
වා		සබ්බසාමුකකං සිකං	348
වාසනා	596	සබ්බ සත්තා ආභරට්ඨිනිකා	92
වායාපාදවිතකකං	198	සට්ඨභවාරී	46, 298, 356, 416
		සමචරියා	156
ස		සමණසාමඤ්ඤා	378
සකදගාමී	246	සමවයසට්ඨාසනා	54, 56
සක්කායදිට්ඨි	262	සමාධි	4, 6, 8
සඛ්ඛනිතරො	664	සමාපනතිකුසලො	276, 278
සඛ්ඛනෙදෙ	130, 134	සමපනාසීලා	236
සඛ්ඛසාමගභී	132	සමොධි	462, 464
සඛ්ඛානා	62	සමොධි අඛෙච්ඡු	422, 424
සචිත්තපරියාය කුසලො	168, 170- 172, 174, 186	සමොඤ්ඤාණං	380, 430, 432, 438
		සමොච්ඡුතති	380, 430, 432, 438

විසෙසපදනුකකමණිකා

ස			සී	
සස චිකාර පරිනිබ්බාසී	216		සීල කබිජෙනන	30, 368
සසකතො ලොකො	346, 352		සීල බබන පරාමාසං	258, 262
සහසුඛා ලොකො	106		සීහනාදං	62
සංදෙසබ්‍යාපකති	542		සීහසෙය්‍යාං	226
සංයොජනානි	30			
සංචිට්ඨමානෙ	103		සු	
සංසප්පනියපරියායො	532		සුකකං ධම්මං	422
			සුබුද්‍රයා	506, 544
සා			සුගතචිනගා	434, 436
සායෙය්‍යානි	298		සුඤ්ඤගාරා	236
සාධු	500		සුතධරො	44
සාපදෙසං	546		සුත්තයො	126
සාමනෙය්‍යා	160, 162, 164		සුභට්ඨාසීනො	108
සාමඤ්ඤය	296			
සාමනෙණරො උපට්ඨා-			සෙ	
පෙනබ්බො	130		සෙනාසනානි	118
සාමසීකං විමුක්තිං	248, 250		සෙචාලමාලකා	480
සාරගකො	42			
සාරද්‍රසී	244		සො	
සාරද්දාකායො	168		සොනාපකතියඛිනානි	326
සාරාණිය ධම්ම	160			
සාවිජේජා ධම්මො	504		හ	
සාසවො ධම්මො	442, 504		හතුපනියො	560, 590, 594
			හදයස්ස සන්තීං	86
සී			හානගාමී	252
සීකඛාපදං	124		හිරි	222

නැවත මුද්‍රණය -- සම්බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ඉන්ට මාලා

- 1 පාරාජිකා පාලි
- 2 (i) පාචිත්තිය පාලි
- (ii) පාචිත්තිය පාලි
- 3 මහාවග්ග පාලි I
- 4 මහාවග්ග පාලි II
- 5 (i) චුල්ලවග්ග පාලි I
- (ii) චුල්ලවග්ග පාලි II
- 6 (i) පරිචාර පාලි I
- (ii) පරිචාර පාලි II
- 7 දීඝනිකාය 1
- 8 දීඝනිකාය 2
- 9 දීඝනිකාය 3
- 10 මජ්ඣිම නිකාය I
- 11 මජ්ඣිම නිකාය II
- 12 මජ්ඣිම නිකාය III
- 13 සංයුක්ත නිකාය I
- 14 සංයුක්ත නිකාය II
- 15 සංයුක්ත නිකාය III
- 16 සංයුක්ත නිකාය IV
- 17 (i) සංයුක්ත නිකාය V
- (ii) සංයුක්ත නිකාය V
- 18 අංගුත්තර නිකාය I
- 19 අංගුත්තර නිකාය II
- 20 අංගුත්තර නිකාය III
- 21 අංගුත්තර නිකාය IV
- 22 අංගුත්තර නිකාය V
- 23 අංගුත්තර නිකාය VI
- 24 මුල්ද්‍රව්‍ය නිකාය I